Ч. 76. Львôвъ, Субота 2 (14) жовтня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чвертъ року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чвертъ року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чвертъ року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô, û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Ôтъ Администраціи.

Съ днемъ 1 (13) жовтня розпочався 4-ый чвертьрôкъ. Просимо поскорити съ надôсланьемъ предплаты на новый чвертьрôкъ, а заразомъ просимо выровнати рахунки за минувшій часъ.

Напасти „закристіяна“.

Певнй объявы галицко-польскихъ дневникôвъ въ родѣ Dziennika pol. и Gazet-ы narod. представляютъ вже тôлько патологичный интересъ для студіи надъ хоробливымъ розвоемъ галицко-польского шовинизму. Ôтъ коли въ краевого шпиталю въ Кульпарковѣ выдалено неулѣчимо хорыхъ, на стовôцяхъ Dziennika pol. можна що разъ частѣйше стрѣтити слѣды божевôльныхъ выскокôвъ Кульпаркôвскихъ пенсіонистôвъ.

Такъ недавно появилась въ Ч. 280 Dziennika pol. вступна статя, вымѣрена нѣбы то противъ оо. Змартвыхвстанцѣвъ, але въ сущности обчислена на то, щобы осквернити єдину руску гимназію во Львовѣ, выставляючи єи яко гнѣздо „москальофильскои пропаганды“ и въ однои стороны выставити Русинамъ хосеннôсть а бодай нешкодливôсть интернату оо. Змартвыхвстанцѣвъ, а въ другои стороны устелити дорогу до нового наѣзду на руску гимназію, такъ само, якъ свого часу приготовлялась дорога до Добромиля. Сама статя Dzien. pol. носила на собѣ надто видиме пятно божевôльнои злосливости, щобъ можна було сумнѣватись о єи походженю и нею поважно занимати.

Нынѣ однакожь забрали голосъ въ тôй справѣ такъ настоятель оо. Змартвыхвстанцѣвъ, якъ и директоръ рускои гимназіи, заперечаючи всѣмъ мнимымъ фактамъ и выводамъ Dz·ka pol., що впрочѣмъ було о стôлько злишнымъ, о скôлько кождый здоровомыслячій вже при самôмъ читаню статіи Dz. pol. мôгъ доглянути безпôдставнôсть нѣчимъ неоправданои напасти сеи газеты. Редакція Dzien. pol. приперта до стѣны, щобъ подала доказы своихъ выводôвъ о „москальофильскôй пропагандѣ“ въ рускôй гимназіи, ôтповѣла, що она сего не може зробити „z powodów, które każdy łatwo zrozumie“!! Сего не може редакція зробити що до мнимого розширюваня россійскихъ брошуръ мѣжь ученики оо. Змартвыхвстанцѣвъ учащаючими до рускои гимназіи! А що до „москальофильскои пропаганды“, то редакція наводитъ на доказъ сеи пропаганды то, що молодѣжь „входитъ и выходитъ зъ церкви безъ ладу и порядку, розмовляе, смѣется, а nadto demonstracyjnie nie klęka w cerkwi“. Horrendum!! Коли се суть признаки „москальофильскои пропаганды“, то пôсля такои логики Dzien. pol. цѣлый Львôвъ съ всѣма своими костелами есть гнѣздомъ страшнои москальофильскои пропаганды, далеко бôльше, якъ руска гимназія, а взглядно Волоска церковь. Кто знае тôлько, що руска молодѣжь идучи до сеи церкви муситъ переходити черезъ найгустѣйше людьми натоцленй улицѣ, такъ що хиба асистенція войскова моглабъ тутъ ладъ удержати, кто знае дальше, якъ переповненою бувае завсѣгды Волоска церковь народомъ такъ, що тамъ не то що не можна вклякнути, але и станути годѣ, сей легко зрозумѣе, для чого молодѣжь не може анѣ входити анѣ выходити зъ церкви войсковыми рядами, анѣ въ церквѣ вклякати на плечахъ другихъ людей. Коли бъ однакожь репортеры Dzien. pol. замѣсть иносторонныхъ „перегринацій“ схотѣли завитати коли хочьбы до латиньскихъ костелôвъ, то побачили бъ, що и тутъ польска молодѣжь входитъ не все въ такôмъ то дуже взорцевôмъ ладѣ, (чого остаточно въ людноôмъ мѣстѣ и годѣ жадати) а надто, що навѣть въ катедральноôмъ кôстелѣ латиньскôмъ майже бôльша часть людей „demonstracyjnie nie klęka“ и що розмовы або и смѣхи не належатъ до привилеѣвъ учащаючихъ до рускихъ церковь, але противно, якъ показуютъ гдеякй маевй ôтправы, зовсѣмъ где инде. Се все повинноби було здержати редакцію Dzien. pol. ôтъ єи выводôвъ о „москальофильскôй пропагандѣ“. Але, що се не сталося, що Dziennik polski мимо того такъ голосно и заѣло выводитъ свои напасти на руску гимназію и руску молодѣжь, — се показуе вже щось бôльше, — се доказъ, що умысловй слабости справдѣ въ переражаючій способъ обгортаютъ гдеякй умы, котрымъ булобы ôтповѣдне мѣсце въ Кульпарковѣ, если бы ихъ недуга не була невылѣчимою.

ДОПИСИ.

Зъ Дрогобыча.

Понятье о щастю, якъ и само щастье есть дуже взглядне. Мѣсто Дрогобычь може вважатися взглядно щасливымъ яко осередокъ нафтяного промыслу, хочь, якъ показуеся, пôдвышеный мин. Дунаевскимъ податокъ ôтъ нафты богато въ гдечѣмъ зменшае бодай у гдеякихъ Дрогобычанъ почутье сеи щасливости. Дрогобычь може вважатися щасливымъ, маючи въ особѣ пос. Гавзнера свого спôвпредставителя въ радѣ державноôй. Дрогобычь маe те щастье, що его посолъ до сойму не тôлько есть министромъ и Ексцеленцією, але почуваеся до обовязку ставати передъ своими выборцями. А се вже не мале, хочь все таки лише взглядне щастье, бо, якъ справедливо сказавъ пос. Охримовичь, „вѣдомо панамъ, що мало котрый зъ послôвъ почуваеся до обовязку, станути передъ своими выборцями“. Не знаю, чи пос. Охримовичь мавъ тутъ на думцѣ рускихъ послôвъ, але на кождый случай мавъ повне право на пôдставѣ практики рускихъ послôвъ сказати тй слова и вважати се за велику заслугу, що мин. Земялковскій, хочь и носитъ титулъ, котрымъ еще нѣ одинъ рускій посолъ не може повеличатися, завитавъ дня 7 жовтня с. р. до Дрогобыча, щобы станути передъ своими выборцями. Розумѣеся, що сей фактъ вже самъ собою мусѣвъ дуже урадувати Дрогобычанъ. Вѣдома жь рѣчь, що рускй выборцѣ навѣть рекомендоваными листами не можутъ допроситися гдеякихъ своихъ рускихъ послôвъ, щобы зволили хочь „показатись на очи“ своимъ выборцямъ. Мѣсто Дрогобычь було отже щасливе самымъ приѣздомъ свого посла. Мѣсто Дрогобычь обявило свою радôсть зовсѣмъ оригинально. М. Земялковскій приѣхавъ о 1 г.; до 3 г. представлялись власти мѣсцевй и всякй достойники, почѣмъ устроено пиръ, котрый тревавъ ôтъ 3—6 год. Пôдчасъ пиру пôднесено много тоастôвъ, передовсѣмъ на честь министра-посла, на честь маршалка, бурмистра, на згоду обохъ обрядôвъ, „kochajmy się — niedajmy się“, гр. Ст. Тарновскій въ Снятынки внѣсъ тоастъ на чувства Полякôвъ, „згôдній съ традицією исторіи“, на що зновъ о. Тороньскій давъ зрозумѣти, що исторія нѣколи два разы не повторяеся, а йде новыми дорогами и коли Поляки обавляются бурѣ ôтъ всходу, то тôлько згода оперта на справедливости и взаимне порозумѣнье може дати силу обомъ народамъ и єдино сею силою можутъ оба народы остоятись противъ тои грозячои бурѣ. Игуменъ оо. Василіянъ о. Немиловичь закôнчивъ тымъ, чимъ розпочався пиръ с. е. тоастомъ на честь министра-посла, „поручаючи его ласкавôй памяти всѣхъ въ такôй згодѣ жіючихъ“. Зъ всего выходитъ, що въ Дрогобычи говорили о згодѣ лише одній Русины, а не Поляки, а хочь кс. Терлецкій говоривъ о згодѣ обохъ обрядôвъ, то се еще далеко не національна згода, тымъ бôльше, що гр. Ст. Тарновскій ажь надто рѣзко выставивъ рôжки „польского чувства згôдного съ традицією исторіи и конституцією 3 мая“, що зновъ, якъ вѣдомо, зовсѣмъ не означае пошановаия правъ руского народа и правдивои а щирои згоды мѣжь обома народами!

Розумѣеся, що по тригодинноôмъ пирѣ съ такъ численными тоастами справозданье зъ посольскои дѣяльности було вже значно облегчене и длятого тревало всего на всего вразъ съ всѣма интерпеляціями и внесенями ухвалъ довѣрія лише 30 минутъ. Неменше зрозумѣло и те, що пôсля такого пиру гастрономичнй функціи участникôвъ пиру мусѣли въ тôй першôй пообѣднôй пôвгодинѣ взяти верхъ надъ всѣма умысловыми функціями и що про те посолъ мусѣвъ до своихъ выборцѣвъ промовляти дуже популярнымъ, майже библійскимъ складомъ, щобы бути зрозумѣлымъ и надъ мѣру не высилювати мысленя участникôвъ пиру. „На тôмъ свѣтѣ безъ волѣ Божои нѣчого не дѣеся“, — говоривъ мѣжь иншими посолъ-министеръ — „тожь не случай се зробивъ, а воля Божа, що тутъ въ тôмъ мѣстѣ мешкаютъ Поляки и Русины, що мешкаютъ исповѣдники Христа и Мойсея. — То воля Божа, а Богъ есть нашь отець. Отець отже не може хотѣти, щобы его дѣти жили въ незгодѣ (*грôмкй оплески*), Богъ нашь есть Богомъ любви, отже и певно, що коли хотѣвъ, щобъ вы тутъ разомъ мешкали, хотѣвъ, щобы вы себе любили. Тожь М. П. коли пôдете за сею волею Божою, Господь поблагословитъ и кождому поодинокому и цѣлôй громадѣ, чого вамъ зъ серця бажаю. (*Славно*). Вы выбрали мене, не жадаючи ôтъ мене политичнои програмы, — не жадайте такъ званого справозданя зъ моеи дѣяльности, бо я на моe нещастье (*чути голосы жалю и видко слезы въ очахъ гдеякихъ выборцѣвъ*) не тôлько посломъ, але и министромъ, — малесенька,

ПАМЯТИ
найлучшого друга.

III.

(*Дальше.*)

Ось visum repertum одного хорого зъ помежи галицкихъ bene natorum et possessionatorum, Станислава Поляновского въ р. 1875. Съ того часу богато гдечого перемѣнилось, якъ въ соймѣ, где герой сего оповѣданя набрався тяжкои хоробы: morbus blamage, такъ и поза соймомъ, где житье розливаеся своими, що разъ ôтмѣнными новыми струями. Середъ змѣнчивости и бурливости часу остався незмѣненый самъ типъ галицкого шляхтича-консерватиста, якій В. Навроцкій розмалювавъ въ своимъ оповѣданю. Съ великою, превеликою правдою, майже съ вѣщимъ причутьемъ сказавъ В. Н. въ тôмъ оповѣданю: „се не одна звычайна особа, се типъ, що найде послѣдователѣвъ, сторонникôвъ, котрый колись всѣхъ Вашихъ потягне за собою.“ Гляньмо тôлько вколо себе: чи мало у насъ набереся ще й теперь такихъ консерватистôвъ-шляхтичѣвъ, що то все на устахъ маютъ ту фразу о спôльности интересôвъ съ народомъ, а на дѣлѣ роблятъ зовсѣмъ противно, що все ще снятъ о пережитыхъ идеалахъ паньщанои рѣчи-посполитои, лякаются просвѣты и поступу и радйбы привернути и новыми формами прикрѣпити старый ладъ, а бодай останки старого ладу такои „спôльности интересôвъ“, где тôлько одна сторона маe выгоды и користи, а друга тôлько тягары. Придивѣмось нашому публичному житю въ нашôмъ краю, а побачимо скрôзь, якъ тутъ „сторонники и послѣдователѣ“ сего типу рухаются съ тыми своими идеалами „спôльныхъ интересôвъ“. А коли се житье повертаеся въ зачарованôмъ кругѣ такихъ „идеалôвъ“, коли тутъ всякій поступъ стрѣчае сильный опôръ цѣлои збитои фалянги, коли тутъ не ма слѣду позитивнои працѣ поступовои, а все тхне якоюсь мало що не середновѣчною мертвотою, а въ тôй мертвотѣ и поворочуваню назадъ упадае край, нидѣе народъ и высуваются страшнй мары нужды зъ усѣхъ бокôвъ, — то се знакъ, що громада сторонникôвъ и послѣдователѣвъ сего типу не такъ мала и не такъ безъ вплыву на наше житье, якбы се здавалось. Галицко-шляхоцкій консерватизмъ маe видимо свою силу, хочьбы лише силу неподвижного тягару. Не способна та сила сама собою выробити зъ себе нову силу подвигу, руху и поступу другихъ. Въ однôмъ тôлько случаю здвигаеся она до дѣла — до акціи. Есть одна справа, одно майже слово, що вправляе ту силу въ рухъ. Послѣдна сцена оповѣданя подае намъ вѣрный образъ такого руху. Ôтъ чогожь то сей мертвецки хорый оживае зъ своеи мертвоты и зрываеся на рôвнй ноги? Трикратне благословеньство, тираменый крестъ порываe его зъ сеи мертвоты на рôвнй ноги до безпамятного порыву!

Се може выдаватись на око смѣшнымъ и неимовѣрнымъ. Оно й есть смѣшнымъ, дуже комичнымъ, але тымъ не менше зовсѣмъ правдивымъ и въ тôмъ почиваe и сатира и глубока правда сеи сатиры надъ сторонниками и послѣдувателями сего типу. Тутъ есть ключь розумѣня объявôвъ нашого щоденного житя. Толкуйте такому типови про позитивну працю для добра краю, — ôнъ не знае нѣчого; толкуйте ему про економичну працю — ôнъ мертвый чи лѣнивый; толкуйте про поступъ — ôнъ не розумѣе и глухій; толкуйте про науку и просвѣту народа — ôнъ ôтхрещуеся; але згадайте за тираменный крестъ, подайте ему поголоску, що въ двохъ-трехъ селахъ поставлено тираменный крестъ, що тамъ або сямъ кто небудь захотѣвъ покористуватись вѣроисповѣдными законами, — вы не потребуете громовины — ôнъ ôтъ одного такого слова, на одну таку поголоску зôрвеся на рôвнй ноги и готовъ Богъ знае що зробити, все що маe и не маe, жертвувати, все робити, а коли не робити, то бодай на весь свѣтъ кликати: Polizei! Се Ахилесова пята сего типу: вразѣтъ єи, а побачите всю силу зворушену, якои вы бъ нѣколи не догадувались въ здряхнѣлôмъ организмѣ!

И погляньте въ дѣйстне житье и дѣланье тыхъ типôвъ, ихъ сторонникôвъ и ихъ прасовыхъ органôвъ: коли они не знаютъ, що зробити съ економичнымъ упадкомъ краю, и якъ зъ него выдвигнутись, коли они не знаютъ, куда повернутись съ реформою автономичного устрою краю и не находятъ мѣжь собою Колюмба, що поставивбы имъ просто се яйце автономіи, коли просвѣта народа при ихъ заходахъ, а властиво задля ихъ заходôвъ все таки стоитъ тамъ, где стояла с. е. нѣ богато высше зера, коли реформа устрою шкôлъ все таки у нихъ представляе тй самй трудности, якъ и поправа акустики зовсѣмъ неакустичнои а краевыми техничными знаменитостями и превеликими коштами збудованои салѣ соймовои, — то въ однôмъ зробили и роблятъ они незаперечимо дуже много, на диво много, скоро, жертволюбно (кошта жертволюбія покрываe фондъ краевый), спритно и енергично — въ выгубляваню и затираню хочьбы найменшого слѣду и тѣни того, що розумѣеся пôдъ „trzykrotnem błogosławieństwem — bluźnierstwem“, с. е. въ гонитвѣ за тыми страхами и марами, якй вытворюе ихъ хороблива фантазія. Тутъ нѣчого не значитъ дати рôчно хочьбы 10.000 зр., тутъ солидарнôсть поглядôвъ сама собою и въ одну хвилю громадитъ всѣхъ сторонникôвъ сего типу въ одну фалянгу, а коли и нынѣ той самъ Ст. Поляновскій такъ не надумуючись богато и безъ якого небудь опору зновъ великодушно пôрвався до великого чину съ новымъ внесеньемъ о утворенье двохъ гр. кат. каноній коштомъ краю по 2.500 зр., то се якъ разъ оправдуе обсерваційну быстрôсть В. Навроцкого о глубоку правду его студій надъ сими типами, бо сежь есть выплывъ того самого враженя звѣстнои агитаціи чи гравитаціи на нервы п. С. Пол-ого, якъ свого часу въ наведенôмъ оповѣданю трикратне благословеньство пôрвало его зъ ложа смерти на рôвнй ноги.

(*Дальше буде.*)

Панъ Мандаторъ

оригинальна народна оперетка комична въ 3 актахъ Данила Млаки съ музикою Из. Воробкевича.

(*В.*) Въ четверъ 12 жовтня (30 вересня) выведено на сценѣ рускаго театру народного нову штуку п. з. „*Панъ Мандаторъ*“. Заголовокъ дуже цѣкавый, штука нова а до того еще оригинальна, написана нашимъ, для народнои сцены такъ много заслуженымъ писателемъ, съ оригинальною, такъ любленою музикою тогожь самого автора — се все разомъ зложилось на то, що публика спѣшила громадно до нашого театру и що цѣла саля була переповнена любителями народнои штуки. Що однакожь лучаеся и найбôльшимъ писателямъ, се лучилось и сего разу. Публика не пôзнала свого

але бачите, всежь таки певна рôжниця. Посолъ дѣлає въ соймѣ, а министеръ тамъ, где ходитъ о то, щобы соймовй ухвалы ввести въ дѣло. Служба не дружба, а зновъ не кождый такъ щасливый, що може все, що хоче, такожь и здѣлати. Вѣрте менѣ, я дѣлавъ, що мôгъ и старався щось зробити". Въ тôмъ дусѣ повертались промова посла дра Зем., надъ котрымъ злосливый „Szczutek" дивуєся, чому она не розпочалась ôтъ слôвъ „Во имя Отца и Сына и Святого Духа". Однакожь таке справозданье видимо не всѣхъ заспокоило, бо ось исповѣдники Мойсея Соммеръ и Гольдбергъ хочь и узнали загальну засаду житя свого посла, але придержуючись рускои приповѣдки „На Бога складайся, розумужь тримайся", „Богу молись, а самъ стережись" — почали интерпелювати свого посла, що хочь и все дѣєся по волѣ Божôй, але не все по волѣ выборцѣвъ, що пр. справа дрогобыцкого шпиталю не дôйшла до доброго кôнця, що податокъ ôтъ нафты пôдвысшеный, а жиды не мають приступу до рады шкôльнои. Дръ Земялковскій ôтповѣвъ, якъ вже и попереду сказавъ, що не все тое маєся, чого хочеся, а що до податкôвъ, то коли мы не хочемо попасти въ варварство, то повинни мы платити щоразъ бôльшй податки, бо не цивилизація приноситъ сама съ собою бôльшй податки, але податки приносятъ цивилизацію. Впрочѣмъ ся тема не могла дальше розбиратись безъ певного шкодливого вплыву на участникôвъ пиру и дръ Земялковскій дуже зручно и до данои хвилѣ ôтповѣдно потѣшивъ своихъ выборцѣвъ, щобъ були бодай въ того ради, що податки не суть еще бôльшй, бо, якъ само въ себе розумѣєся, моглибы бути еще бôльшй, мимо того, що дръ Земялковскій и дръ Дунаєвскій суть министрами. Такожь заявивъ дръ Земялковскій, що не має нѣчого противъ того, щобы заступникъ жидôвъ засѣдавъ въ кр. радѣ шкôльнôй. Коли такъ справа посольского справозданя починала входити на дражливе поле интерпеляцій, пос. Охримовичь въ саму пору звернувъ увагу выборцѣвъ, що предсѣ посолъ мôгъ на вздоръ звычаю бôльшои части послôвъ зовсѣмъ не станути передъ выборцями и не сказати анѣ слова, а не то ажь наражатися на такй интерпеляціи, впрочѣмъ дуже замотанй и почасти нестравнй, що отже коли дрогобыцкій посолъ сего не зробивъ а явився, то вже въ сего взгляду належится ему вотумъ довѣрія. Мимо того выб. Ляховичь зновъ высунувся съ интерпеляцією о реформѣ промысловои уставы, на що дръ Земялковскій ôтповѣвъ, що правительство вже ôтъ двохъ лѣтъ працює надъ сею реформою и задумує ви предложити радѣ державнôй, але коли? — сего не знати. О. Торôньскій поперъ внесенье пос. Охримовича, а на упôмненье предс. Блажовского, що замѣсть окликôвъ „niech żyje!" треба до ухвалы вотумъ довѣрія пôднести руки, пôднесли, якъ сконстатовано и въ Gaz. Nar. — wszyscy niemal wyborcy ręce". Въ той спосôбъ закôнчилось справозданье посольске въ 30 минутъ.

Зъ пôдъ Товмача.

Зъ всѣхъ сторôнъ голосимо и кричимо, що насъ бютъ, але зъ жаднои стороны не чути о ратунку нашôмъ, о помочи нашôй власнôй противъ тому надъужитю. На всѣхъ нарѣкаємъ, але не погадаємъ: чи може и мы тому не виннй такожь по части, що оно такъ не есть, якъ бы бути повинно, що мы самй нашимъ поступованьемъ що дня собѣ бôльше лиха творимъ, бо самй учимо нашихъ противникôвъ, якъ они мають съ нами поступати а доказомъ сего може бути отъ сей маленькій образець зъ нашого галицкого житя.

Нашъ повѣтъ товмацкій се околиця переважно рускихъ селъ, такъ що число Полякôвъ зовсѣмъ никне навѣть по переведеню новои патріотичнои конскрипціи. Зъ ôтси выходило-бы, що въ мѣстѣ головнôмъ того повѣту, въ Товмачи бодай ôтъ Русина буде можна учути въ поважнôмъ мѣсци руске слово: отъ якъ на примѣръ въ судѣ, где навѣть рускаго священника сынъ єсть начальникомъ, въ радѣ повѣтовôй, где двохъ священикôвъ рускихъ засѣдає крôмъ селянъ, въ староствѣ а бодай въ склепѣ або гостинницѣ (реставраціи). Але дарма рѣчь, сего всего тутъ не побачишь. Одинъ нашь селянинъ, що то не знає иншои мовы лучшои понадъ свою, єсть тутъ представителемъ рускои народности, а решта т. є. (поминувши свѣтску интелигенцію, котрои тутъ дуже мало) священики нашй встыдаются съ малыми дуже вынятками, свого рôдного слова якôбы чогось забороненого. Майже всѣ священики повѣту товмацкого говорятъ до ц. к. властей якъ и до автономичныхъ урядникôвъ по польски и такъ само пишутъ а якъ хотятъ вже бути патріотатами рускими, то пишутъ до староства попсованою нѣмеччиною а листы до родины въ серединѣ по руски а зъ верха адресуютъ по польски або по латиньски, щобы въ сей спосôбъ не оказатися политично пôдозрѣлыми индивидуами.

Перебуваючи пару тыжднѣвъ недалеко ôтъ Товмача и маючи тамже дѣло съ ц. к. урядомъ податковымъ здивувався я не мало, коли учувъ ôгъ касіера тогожь уряду, що по руски читати не умѣє, що ту пишутся квиты по польски або по нѣмецки яко въ mowie urzędowej, що ôнъ яко ц. к. касіеръ не обовязаный квитъ по руски написаный пріймити. Здивувало мене, що я першій бувъ примушеный учити ц. к. касіера уряду податкового, котрый цѣлу свою платню майже зъ рускои кишенѣ бере, — що то język urzędowy а що то языкъ краєвый и що до него яко касіера нѣчого не належитъ бôльше якъ тôлько ôтчислити грошѣ на рускій, нѣмецкій чи польскій квитъ а бôльше нѣчого. Кто сему виненъ, що урядникъ подбôныхъ слôвъ вымовити не боится а дальше, кто сему виненъ, що касіеръ товмацкій не умѣє нѣчого по руски?

Мы самй сему виннй!

Мы учимо урядникôвъ такъ Нѣмцѣвъ, Полякôвъ якъ такожь и Русинôвъ по польски говорити, если съ ними въ тôй мовѣ розмавляємо и пишемо, мы отже самй даємъ першій примѣръ до соромленя своєи рôднои мовы, мы такимъ нашимъ поступованьемъ причинилися до сего, що ц. к. Дирекція скарбова не видѣла вже и потребы давати до рускаго повѣту урядника, котрыйбы розумѣвъ и умѣвъ мову, якою повѣтъ говоритъ.

Соймъ краєвый.

Двайцять друге засѣданье, дня 10 жовтня.

Зъ петицій ôтчитаныхъ цѣкавѣйшй: Мих. Илюкевичь жалуєся на насиліе, сповнене бурмистромъ въ Добромили при кватероваю жовнѣрôвъ. — Гром. Острôвъ о запомогу на будову церкви. — Гром. Калушь о будову шпиталю тамже. — Гром. Рава руска о запомогу для погорѣльцѣвъ. Соймъ ухваливъ ôтъ разу 300 зр. запомоги.

Зъ порядку дневного соймъ принявъ преліминарь школы рôльничои въ Черниховѣ за р. 1883. Выдатки прелиминованй на 46.994 зр., доходы 29.860 зр., — недобôръ 17.134 зр.

По принятю внесеня п. Ем. Торосевича о змѣнѣ уставы о доѣздахъ желѣзничихъ послѣдувало справозданье комисіи администраційнои о внесеню п. Меруновича въ справѣ урегулёваня правныхъ ôтношень жидôвъ. (Справоздавець пос. Вольфартъ).

Внесенье п. Меруновича розпадаєся на три части. Першій уступъ высказує загально потребу „всесторонного урегулёваня ôтношень правныхъ жидôвъ въ дусѣ конституційного рôвноуправненя съ жителями иншихъ вѣроисповѣданій"; другій уступъ домагаєся, щобы соймъ зажадавъ зъ уряду выслѣдити содержанье религійныхъ законôвъ жидôвскихъ обнятыхъ т. зв. „талмудомъ" и наконецъ щобы ухвалою сойму була высказана рôжниця мѣжь засадами обовязуючихъ законôвъ краєвыхъ и державныхъ а религійными правами жидôвъ. Що до першого уступу внесеня, то въ тôмъ взглядѣ запали вже ухвалы соймовй зъ 8 жовтня 1868 и 30 марта 1876. Комисія годится отже на першій уступъ внесеня п. Меруновича. Въ наслѣдство ухвалы сойм. зъ 1868 р. розпочато въ 1872 р. лишь контролю надъ жидôвскими книжками метрикальными, але таку контролю переведено не у всѣхъ громадахъ. Кромѣ метрикъ жидôвскихъ єсть еще друга важна справа, потребуюча контролѣ, именно „хайдеры". Требабы хайдеры пôддати пôдъ контролю рады шкôльнои пôдъ взглядомъ квалификаціи учителѣвъ и книжокъ шкôльныхъ. Наконець належитъ усунути неправильности супружествъ жидôвскихъ, котрй ôтбуваются съ поминеньемъ закона цивильного. Се суть справы, котрй потребуютъ регуляціи. Що до выслѣдженя содержаня талмуда, то вправдѣ вже въ цвѣтни 1881 р. академія наукъ въ Краковѣ на дотычну петицію п. Меруновича до сойму заявила, що „булобы рѣчею дуже пожаданою, щобы засады талмуда стали вже разъ добре звѣстнй суспôльности и правительству задля оцѣненя, въ чѣмъ приписы талмуда противлятся засадамъ суспôльности христіяньскои", — то однакъ комисія не привязує до выслѣдженя талмуда такои важности, якъ п. Меруновичь. Комисія ставитъ отже слѣдуюче внесенье: „Соймъ взыває правительство, щобы въ належнôй дорозѣ перевело всесторонне урегулёванье вѣроисповѣдныхъ ôтношень жидôвъ, а въ особенности, щобы перевело въ цѣлôмъ краю ответну организацію вѣроисповѣдныхъ громадъ (кагалôвъ) съ баченьемъ на тое, щобы тй громады и ихъ зверхнôсть въ своемъ дѣйствѣ не вдиралися въ обсягъ законôвъ цивильныхъ и администраційныхъ".

Въ загальнôй дискусіи записалися до голосу дръ Цукеръ, Меруновичь, дръ Гольдманъ и гр. Круковецкій.

Дръ Цукеръ, жидъ, посолъ бродскій, розглаголався дуже широко; говоривъ до 1½ годины. На вступѣ заявивъ, що годится съ внесеньемъ комисіи и признає потребу реформы кагалôвъ, але зъ иншихъ мотивôвъ, якъ пос. Меруновичь. Становище жидôвъ було выняткове, але за часôвъ Польщѣ; тогды жиды були трактованй яко ôтрубне тѣло, управляли самй собою и пôдлягали своимъ властямъ духовнымъ не лишь пôдъ взглядомъ религійнымъ, але и политичнымъ та администраційнымъ. Вже за цѣс. Іосифа II наступила змѣна. Іосифъ II стоявъ за зверхною властею державы, бувъ отже противный жидôвскôй ôтрубности. Въ р. 1782 ôтнято жидôвскимъ зверхностямъ всяку власть администраційну и судову, а позôстали лишь „кагалы". Кагалы мали вправдѣ якійсь вплывъ на побôръ податкôвъ и рекрутôвъ, але всѣ тй права пôзнѣйше имъ ôтобрано. Дръ Цукеръ стараєся выказати, що кагалы — се то само, що протестантска громада вѣроисповѣдна и католицкй парохіи, братства, капитулы и т. д. Що до рабиньскихъ судôвъ, то Цукеръ уважає ихъ полюбовными, а такй суды не суть вязанй кодексомъ. Ба що, Цукеръ стаючи въ оборонѣ „хайдерôвъ" твердитъ, що учителѣ хайдеровй посѣдаютъ квалификаціи, вымаганй уставою шкôльною! Ученыхъ рабинôвъ — каже дальше Цукеръ — нема, хибабъ ихъ спроваджувати зъ заграницѣ, а „клятва" жидôвска заборонена пôдъ карою 50 талярôвъ и баниціи. На замѣтъ Меруновича, що въ кагалахъ збираются складки на недозволенй цѣли, якъ пр. на перекупство урядникôвъ, Цукеръ не ôтповѣдає, бо — каже — Меруновичь не навѣвъ фактôвъ. Ôтакъ Цукеръ перейшовъ до „Талмуда" и заявивъ, що борба противъ него ведеся ôтъ вѣкôвъ. Въ 1510 р. выхрещенець Пфеферкорнъ одержавъ бувъ призволенье ôтъ цѣсаря конфискувати и палити талмудъ. Въ Могунціи архіепископъ спротивився тому и представивъ справу цѣсареви, а той ôтдавъ дѣло анкетѣ. Закипѣла борба о талмудъ въ цѣлôй Европѣ, университеты брали въ нѣй участь; парискій университетъ бувъ противный талмудови. Ажь папа римскій ôтдавъ рѣшенье той справы комисіи зъ кардиналôвъ и кардиналы (съ выняткомъ одного) обстали за талмудомъ. Цукеръ, розумѣєсь, стає такожь по сторонѣ кардиналôвъ, с. є. за талмудомъ. Въ славословію талмуда Цукеръ забѣгъ ажь такъ далеко, що уважавъ ответнымъ наводити слова свого хайдерового учителя талмуда, котрый будьтобы мавъ ему сказати, що „наука Исуса Христа: люби ближнёго, якъ самого себе, — взята зъ талмуда! (Пос. кс. Бухвальдъ: *неправда!*) Дальше дръ Цукеръ звернувся до замѣту, що жиды уживаютъ крови христіяньскои для ритуальныхъ цѣлей. Пôсля толкованя Цукра сей замѣтъ повставъ зъ того: въ Талмудѣ есть легенда зъ другого столѣтя передъ Христомъ, пôсля котрои Фараонъ щобы выгоитися зъ трудоватости мавъ уживати купелёвъ зъ крови зарѣзаныхъ дѣтей жидôвскихъ. Потому той закидъ почато звертати на жидôвъ, але — якъ каже Цукеръ — навѣть самъ Пфеферкорнъ подôбного припису въ талмудѣ не знайшовъ: „А п. Меруновичь выточивъ ту справу въ Тиса-Еслярь и въ Лютчи коло Стшижова. Тымъ чиномъ пос. Меруновичь не вагався зъ сего мѣсця кинути головню, котра на случай моглабы обудити дикй страсти. Для мене непонятно, що зъ премисъ такихъ, якъ що религія жидôвска наказуе такй огидства, що жидôвска служба божа єсть жертвою Молохамъ и Ваалам, доходитъ п. Меруновичь до того, що потрѣбно реформы Іосифиньского патенту. Се для мене психологична загадка. Бо въ хвили, колибъ опинія европейска увѣрила въ правду такихъ огидствъ, тогды зъ груди милiонôвъ выйшовбы зовсѣмъ инакшій окликъ: „Прочь съ ними! Нема для нихъ мѣсця въ цивилизованôй суспôльности!" Пôдъ конець своєи промовы дръ Цукеръ похваливъ Австрію, где дякувати законамъ, жидамъ такъ добре, якъ нѣгде въ цѣлôмъ свѣтѣ.

По дру Цукеру промовивъ п. Меруновичь. Заявляю, що я не думаю ôткликати нѣчого зъ того, що я сказавъ при мотивованю свого внесеня. Годжуся на внесенье комисіи, але думаю, що если пытанье жидôвске має бути розвязане, то се статися може лишь по попереднôмъ выслѣдженю талмуда; жалую отже, що комисія тую часть мого внесеня усунула. Самъ Цукеръ признавъ, що талмудъ має двѣ стороны: религійну и свѣтску; я лишь бажавъ, щобы тую послѣдну розъяснити. Талмудъ не есть мертвою буквою,

---

автора, оторопѣла зъ розчарованя и могла шукати оправданя хиба въ тôмъ, що представленье сеи оперетки було, мабуть, лише пробне, щобъ показати, чи нова штука годится для сцены, чи нѣ?

Мандаторъ ôтгрававъ дуже важну и рôжнородну ролю въ житю нашого селяньского народа; тымъ и надаєся типъ мандатора якъ неможь лучше такъ для трагичного якъ и комичного представленя въ образѣ народного житя зъ панщиняныхъ часôвъ. Наша литература, правду сказати, зовсѣмъ убога въ тôмъ взглядѣ, а найвѣрнѣйшій, хочь далеко еще неповный образъ мандатора все таки являєся доси въ Корженёвского „Верховинцяхъ", такъ удачно присвоєныхъ нашôй сценѣ.

Якимже жь заявляєся „Панъ Мандаторъ"? Заразъ въ першôмъ актѣ бачимо цѣлу его обстанову. Бачимо его въ мандаторскôй канцеляріи, якъ ôнъ пôсля веселои нôчнои гулятики на крестинахъ у економа спѣвае похвальну пѣсню на свое веселе, выгôдне, безжурне, гуляще житье. Ôнъ обманює свою жѣнку лестными, солодкими словами, а пропадае за гарными молодицями и дѣвчатами. Гарна вдовина дочка Одарка розпалила весь огонь его страсти. Ôнъ тôлько и думае надъ тымъ, якбы єи „змудрувати", та при тôмъ не забуває и на лѣсничиху Сабину, котрôй посвячує колька куплетôвъ своихъ веселыхъ пѣсень. Въ своемъ урядѣ має ôтповѣдну собѣ компанію, писаря и десятника, такихже пяниць, якъ ôнъ самъ, и такихъ же дирукôвъ, запопадливыхъ на людску кривду и на добрй хабарѣ. До мандаторскои канцеляріи приходятъ селяне съ жалобами и просьбами, приходитъ и жидъ съ просьбою о мандаторске покровительство, и всѣ они мусятъ здорово оплачуватись добрыми дарунками и грôшми панови мандотарови и его пôдвладнымъ. Се еще найлучша часть оперетки. Она бодай приближаєся до характеристики мандатора, хочь вже и тутъ характеристика становиска мандатора не вповнѣ вѣрна и типова, а ôтношенье мѣжь мандаторомъ а писаремъ и десятникомъ за надто конфиденціональне. Мандаторъ панщиняныхъ часôвъ ледво чи бувбы такъ конфиденціонально частувався и роздебендувавъ съ писаремъ и десятникомъ, якъ сей Бронислав, що зве себе якъ на то „де Зухвальскій"! До удачнои характеристики мандатора можна зачислити и самъ початокъ интриги: коли то мандаторъ, щобъ позбутись свого соперника, любовника Одарки, Петра, гарного парубка и единака поважного и на диво въ тй часы богатого господаря Миколы, задумуе ôтдати Петра въ рекруты, а надто еще нѣбы то за уразу мандаторского уряду замыкае его до арешту. Та тутъ и кôнчится властиво мандаторъ. Все, що дальше дѣєся, не показує и слѣду зъ мандатора. Жѣнка мандатора дôзнаєсь ôтъ Одарки и єи матери, що панъ Бронислав напосѣвся на дѣвчину и хоче єи „змудрувати". Зависть и гнѣвъ обуреня будятся зовсѣмъ природно въ серцю панѣ Зофіи и она задумує пôмсту, чи, якъ каже, „пôдкувати мужа на чотыри копыта". Мандаторка намовляе Одарку, щобъ схитрила съ мандаторомъ, щобъ удавала, що йде за его бажаньемъ и щобъ назначила ему въ лѣсовôй прогалинѣ „rendez-vous", нѣбыто для „змудрованя". За то обѣцює мандаторка вызволити Петра и вымогчи ôтъ мандатора, щобы позволивъ побратися Петрови съ Одаркою. Одарка подалась на плянъ мандаторки и пôдхитрила мандатора. На означеный вечеръ являєся п. мандаторъ (пôсля представленя п. Грыневецкого въ фраку, съ стрѣльбою на плечахъ и великимъ кошикомъ съ ласощами въ рукахъ!!!) въ лѣсовôй прогалинѣ. Тымчасомъ панѣ Зофія, розставивши вже попереду Миколу и Одарчину матѣрь та писаря и десятника въ лѣсѣ, являєся сама перебрана за Одарку и выслухавши за дубомъ любовныхъ opталіv ôвъ свого мужа о Одарцѣ высуваєся яко щебетлива Одарка и повисає на шіи мандатора. Коли такъ панъ мандаторъ починае „мудрувати" съ мнимою Одаркою, являєся любовна пара: Петро съ Одаркою, перебраною за мандаторку. Мандаторъ торопѣе побачивши невѣрнôсть своєи жены и починае мало по мало, кинувши свою Одарку, розмахуватись до моральнои проповѣди о невѣрности своєи жѣнки, але въ тôй хвилѣ вылуплюєся зъ мнимои Одарки правдива мандаторка и починае сыпати цѣлымъ словаремъ супружескихъ моралôвъ о вѣроломности, а наконець прикликавши розставленыхъ сторожѣвъ своєи морализуючои мисіи приневолює свого мужа дати на письмѣ призволенье на подруже Петра съ Одаркою.

Licentia poetica має въ комичнôй оперетцѣ безперечно найширшій просторъ, але и тутъ суть певнй границѣ, котрыхъ не годится переходити, если штука не має понижитись до неправды и тривіяльности. Не будемо вже въ то входити, чи сельска дѣвчина такъ скоро и легко ôтважится и подасться на плянъ хитрощѣвъ съ мандаторомъ, але намъ здаєся, що сцена „змудровуваня", положена авторомъ въ розвязку цѣлои оперетки, вже ажь надъ мѣру грѣшитъ своею тривіяльностею и що нѣ одна мандаторка не попалабы на такій плянъ, якъ панѣ Зофія де Зухвальска, щобы невѣрнôсть свого мужа, пониженье свого доминіяльного достоиньства, ба навѣть и свою тяжко оскорблену честь жѣночу (а не то паньску!) такъ афишувати передъ людьми, въ котрыхъ она и пôсля своєи традиціи паньскои и пôсля свого становища и свого мандаторского свѣтогляду нѣколи не вважала за собѣ рôвныхъ, але за дуже а дуже значно низшихъ. Самоволя, здирство и деспотичне пановане мандаторôвъ надъ мужиками мало свое жерело не тôлько въ егоистичнôй натурѣ, але и въ самôмъ свѣтоглядѣ мандаторскôмъ, пôсля котрого мужикъ въ очахъ мандатора ледво чи вважався навѣть чоловѣкомъ, а тымъ менше ему рôвнымъ, передъ котрымъ ôнъ мôгбы своёй жѣнцѣ — панѣ мандаторцѣ — говорити моралы о найинтимнѣйшôмъ житю супружескôмъ. Зновъ жежь и мандаторка, хочьбы она була не знати якъ добросердною, всежь таки була она на стôлько напоєною спаношеными засадами свого доминіяльного свѣтогляду, що она нѣякъ не моглабъ податися на спосôбъ „пôдковувати на чотыри копыта" свого мужа не тôлько передъ мужиками, але навѣть передъ такими простыми піяками, якъ писарь и десятникъ — и то еще въ тôй цѣли, щобы подружити Петра съ Одаркою!! Колибъ се навѣть могло бути правдою, то тогды вже теряєся всякій слѣдъ характеру мандаторского и заголовокъ „Панъ мандаторъ" не має нѣякого оправданя. Тутжежь ломится характеристичнôсть и типовôсть мандаторства и образъ выходитъ зовсѣмъ невѣрнымъ и неправдивымъ.

Сю дуже слабу и, якъ намъ здаєся, зовсѣмъ неудачну розвязку цѣлои оперетки доповняе еще само собою нещасливе переведенье штуки. Черезъ всѣ три акты засуджена публика на те, придивлятись ôтразливôй піятицѣ писаря и десятника та слухати ихъ крайно тривіяльнои бесѣды и такихже спѣвôвъ. Голошенй піяками простацтва просто встыдомъ обливаютъ кожде лице слухачѣвъ, а навѣть мандаторъ позваляе собѣ дотепôвъ надъ всяку мѣру неприличныхъ. Якъ на лихо назначае авторъ писареви и десятникови найвиднѣйшу ролю побôчь самого мандатора. Черезъ те стаєся цѣла штука до крайности тривіяльною. Навѣть и музика не въ силѣ тутъ залагодити сего враженя тымъ бôльше, що она надто нагадуе въ одной половинѣ легкй спѣвы нѣмецкй, а въ другôй половиніе мотива зъ ярмолоя. Не можемо и

бо хочь ôнъ повставъ єще въ першихъ столѣтяхъ по Христѣ, то жиды завсѣгды и нынѣ пôсля него поступаютъ. Я хочу того, щобы жиды не вымыкалися зъ пôдъ обовязуючихъ законôвъ. Поббчь наведеныхъ д. Цукеромъ моральныхъ засадъ, талмудъ може мѣстити такожь засады и постановы правнй, незгôднй съ нынѣшною цивилизациею и поступомъ. Найтяжше дôткнувъ жидôвъ закидъ, якій я взявъ зъ письма рабинату вѣденьского до суду въ Стшижовѣ. Рабинатъ заперечивъ той замѣтъ въ письмѣ до сойму, але я обстаю при своѣмъ, бо акта будутъ ту ôтчитанй и покажеся, що правда по моѣй сторонѣ.

Пос. дръ Гольдманъ, звѣстный патріотникъ mojżeszowego wyznania, почавъ свою промову простованьемъ закиду Меруновича, що жиды все держатъ съ сильнѣйшимъ и длятого пережили тôлько державъ и народôвъ. Именно розлютило Гольдмана тое, що Меруновичь сказавъ, будьтобы жиды пôдчасъ повстаня польского въ р. 1863 держали „niby“ съ Поляками. Дръ Гольдманъ поучивъ п. Меруновича, — котрый яко польскій патріотникъ повиненъ о тôмъ такъ само добре знати, якъ дръ Гольдманъ, — що „десятый павильонъ Варшавы, въ котрôмъ вязнено рабина Майзельса и 262 прочихъ жидôвъ, свѣдчитъ о чѣмъ иншôмъ, бо етапы на Сибѣрь, тюрмы, шибеницѣ и кулѣ московскй не свѣдчатъ о тôмъ, щобы жиды лишь „niby“ тримали съ Поляками. Дръ Гольдманъ ôтсылае Меруновича до письмъ св. Августина, щобы зъ ôттамъ довѣдався, длячого жиды доси живутъ. Дальше стае въ оборонѣ талмуда и зъ него стараєся вывести, що жиды не потребуютъ христіяньскои крови. Скôнчивъ же свою бесѣду высказаньемъ свого глубокого пересвѣдченя, що захôдный и пôвнôчный антисемитизмъ не закорѣнится межи польскою интелигенциею въ нашôмъ краю, „bo czynami kacarów i dzikich krzyżaków szlachetny i rycerski naród polski nigdy się nie splami.“

Пос. гр. Круковецкій заявляе, що ôнъ нѣколи не выступавъ противъ жидôвъ яко иновѣрцѣвъ, але яко упривилеёванои касты. Въ талмудѣ мусятъ бути и иншй засады нѣжь тѣ хорошй, якй наводивъ дръ Цукеръ. Дальше бесѣдникъ протестуе противъ тому твердженю Цукера, що засада „любови ближнёго“ була высказаиа въ талмудѣ передъ Христомъ. Талмудъ почався писати доперва въ 2 гôмъ столѣтю по Хр., отже Христосъ нѣчого не взявъ зъ талмуда. (*Браво.*) Притôмъ Христосъ инакше розумѣвъ ближнёго, нѣжь жиды, котрй иновѣрцямъ не признаютъ навѣть душѣ (*веселôсть*). Они маютъ прим. власнй шпиталѣ, до котрыхъ не припустятъ христіянина, але самй тиснутся до нашихъ шпиталѣвъ. Жиды можутъ збирати собѣ свобôдно складки на свои цѣли ритуальнй, можутъ накладати податки, коли тымчасомъ христіянамъ того не вôльно; отъ на збиранье всякихъ складокъ потрѣбно позволеня намѣстництва. Гр. Круковецкій такожь повстае противъ хайдерôвъ и сожалѣе надъ темнотою рабинôвъ. Признае, що буваютъ поодинокй личности мѣжь жидами такй, якими ихъ представили пп. Цукеръ и Гольдманъ, але загалъ жидôвъ зовсѣмъ не такій идеальный.

Потôмъ принявъ соймъ внесенье комисіи одноголосно. Се єсть найлучшій доказъ, що всѣ почуваютъ потребу реформы жидôвскихъ упривилеёваныхъôтношень.

не хочемо однакожь тутъ судити самои музики, бо може бути, що вина тутъ въ фатальнôмъ выконаню музичнои части, въ якôмъ провинилась сего разу наша сцена.

Представленье самои штуки було навѣть якъ на першій разъ въ многихъ взглядахъ зовсѣмъ неудачне. П нѣ Пôдвысоцка еще збôльшила неудачну характеристику мандаторки тымъ, що тихй мѣсця своеи ролѣ и розправу съ своимъ мужемъ (въ 3-ôмъ актѣ пôдъ дубомъ) выголосила зовсѣмъ голосно, коли тымъ часомъ бодай для злагодженя неимовѣрности повинна була ôтдати се тихимъ голосомъ. Въ загалѣ не було видно въ єи грѣ нѣякои модуляціи голосу и переходу въ рôжныхъ, такъ ôтмѣнныхъ фазахъ чувства. П. Грыневецкій въ ролѣ мандатора тожь само нѣчимъ не злагодивъ слабостей своеи ролѣ, ходивъ по селѣ въ шляфроку а до Одарки на лѣсну прогалину выбрався въ фраку! Такожь не можемо нѣякъ порозумѣти, для чого мандаторъ маѣ мѣняти свою тоалету такъ остентаційно въ — канцеляріи передъ публикою? Такй ефекта, обчисловань имовѣрно зъ навычки на провинціональну галерію, ледво чи повинн мати мѣсце на рускôй сценѣ. Петро (п. Милеровичь) бувъ зовсѣмъ непохожій на парубка, а пп. Пясецкій (писарь) и Пôдвысоцкій (десятникъ) крôмъ удачнои характеристики и несогôршого спѣву не вызначилися нѣчимъ, за те жь безъ мѣры гукали на сценѣ и довели тымъ свои ролѣ до карикатуры. Спѣвы, якъ вже сказано, выйшли по бôльшôй части неудачно, а именно терцетъ перемѣнився зъ вины п-нѣ Пôдвысоцкои и п-нѣ Стефураковои мало що не въ котячу музику и можна було тôлько жалѣти надъ п-ею Пясецкою, що довелось єи выдержати при такôмъ супроводѣ. Якъ спѣвъ п-нѣ Пясецкои и тутъ вызначався єи гарнымъ, сильнымъ и чистымъ голосомъ, такъ зновъ єи гра представляла не мало слабыхъ сторôнъ, а передовсѣмъ бракъ натуральности. Прочй поменшй ролѣ — маловидн. Поменшихъ дрôбниць не хочемо вытыкати, але все жь можемо режишерію спытати, якъ мôгъ писарь писати а мандаторъ пôдписувати свôй „цирографъ“ въ лѣсѣ середъ кромѣшнои тьмы, где навѣть мандаторъ не мôгъ пôзнати своеи жёнки, хочь она (а радше панѣ Пôдвысоцка) навѣть не змѣнила свого голосу?!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Король сербскій*) выѣхавъ вчера зъ Вѣдня. Цѣсарь зложивъ ему прощальну визиту. Побытъ короля Миляна въ Вѣдни и частй та довгй визиты цѣсаря и гр. Таффе у него, доказуютъ, що побытъ єго въ Вѣдни мавъ якусь важну цѣль политичну.

(*Спôльнй делегаціи*) скликанй до Пешту на 25 жовтня с. р. Цѣсарь выдавъ вже дотычнй письма ôтручнй до гр. Кальноки и гр. Таффе.

(*Соймъ угорскій.*) Засѣданье угорскои палаты послôвъ було дуже цѣкаве зъ причины двохъ интерпеляцій а именно: розрухôвъ антижидôвскихъ въ Прешбургу и справы въ Тиса-Есляръ. (Въ соймѣ кружила фотографія замордованои дѣвчины Солимосси). Насамперед забравъ голосъ пос. Иванъ Симоній (зъ скрайнои лѣвицѣ) и заявивъ, що ôнъ намѣряе розрухи въ Прешбургу и окрестности, задля котрыхъ тое мѣсто и окрестнôсть названо сѣдищемъ розбишакъ и палівъ, представити въ правдивôмъ свѣтлѣ. Именно лишь въ однôй мѣсцевости, въ Ланшицъ, товпы посягнули на жидôвску власнôсть. Мотивомъ розрухôвъ була месть. Такожь бувъ лишь одинъ случай тѣлесного ушкодженя и то легкого. Въ Прешбургу навѣть, где розрухи були величезныхъ розмѣрôвъ, жадному жидови анѣ волосъ зъ головы не упавъ. Въ Прешбургу мало бракувало, що замѣсть розрухôвъ противъ жидôвъ не выбухли розрухи противъ христіянъ. Симоній выступивъ особливо противъ того, що мин. през. Тисса бувъ розпорядивъ оголосити станъ облоги въ Прешбургу и комитатѣ. Чи розпорядженье зъ 1868 р. позволяе оголошувати станъ облоги? Чи той що высадивъ жидови дверѣ або кричавъ по мѣстѣ „Eljen Isztoczi!“ маѣ высѣти на шибеници? Симоній приписуе причину безпорядкôвъ глубокому огорченю народу на економичне господарство, на хибы уставы промысловои, на ôтношеня грунтовй. Длячого правительство угорске тымъ соціяльнымъ хибамъ не зарадитъ? Бо жиды прасою тероризуютъ публичну опинію и парляментъ, — бо тогды булабы обмежена жидôвска могучнôсть! Симоній отже интерпелюе мин. Тиссу: „на якôй пôдставѣ розпорядивъ оголосити станъ облоги въ Прешбургу а дальше: чи ôнъ думае поставити якй предложеня законнй, котрй далибы гарантію, що подôбнй сумнй розрухи не будутъ повторятися и що буде можна ихъ придушити безъ надзвычайныхъ мѣръ?“.

Потôмъ забравъ голосъ пос. Оноди (такожь зъ скрайнои лѣвицѣ) въ справѣ тиси-еслярскôй. Въ дневникахъ вычитавъ я, що противъ пештеньского прокуратора Гаваса, котрого выслано до Нирегигаза на слѣдство въ справѣ тиса-еслярскôй, подано доносъ, що ôнъ намовлявъ сторожа вязничного до фалшивыхъ зôзнань въ користь жидôвъ и що судъ высшій выточивъ прокураторови слѣдство, а не усунувъ єго ôтъ дальшого урядованя. Оноди учинивъ такожь закидъ надпрокураторови Козмѣ, котрый не знаючи справы на передъ вже розповѣдавъ, що кошерный рѣзникъ и єго спôльники невинн, заказавъ предпринимати дальшй арештованя и т. д.

На тй интерпеляціи ôтповѣвъ мин. Тисса. Ônъ заявивъ, що ôнъ не може допустити жадныхъ насилій надъ майномъ и личнымъ безпеченьствомъ угорскихъ обывателѣвъ и все буде уживати отвѣтныхъ мѣръ, за котрй самъ буде отвѣчальный. „Вѣрте менѣ, панове — сказавъ мин. Тисса — небезпечна то рѣчь гратися огнемъ! Потому годѣ єго згасити. Розрухи въ Прешбургу гдекто покрываe именемъ „жидôвского пытаня“ и радбы ихъ не спиняти. Алежь, мои панове, вѣрте менѣ, що коли рухъ той зробитъ першій крокъ, то тогды послѣдуе другій, рухъ непосѣдаючихъ противъ посѣдаючихъ. Се вже певно не буде жидôвске пытанье“! Наконець заявивъ Тисса, що предкладае проекты законôвъ: закона противъ лихвы, уставы зарôбничои и закона о слюбахъ цивильныхъ, котрй маютъ на цѣли въ економично-соціяльнôмъ взглядѣ до того стремѣти, щобы подôбнй розрухи, якъ въ Прешбургу, не повторялися.

Бôльшôсть палаты приняла довшу промову Тиссы оплесками; послы зъ лѣвицѣ єи перерывали словами невдоволеня. Пос. Симоній забравъ еще разъ голосъ и заявивъ, що ôнъ ôтповѣди министра не принимае до вѣдомости и жадае, щобы она була поставлена на порядку днев-нôмъ. Ônъ выступае противъ всемогучества жидôвъ, котрй маютъ монополь институтôвъ грошевыхъ въ краю, желѣзниць, торговлѣ и великои части прасы навѣть офиціознои и офиціяльнои. — При голосованю показалася значна бôльшôсть голосôвъ за принятьемъ ôтповѣди мин. Тиссы до вѣдомости.

(*Реформу закона выборчого до рады державнои*), якъ мы вже донесли послѣдного разу, санкціонувавъ цѣсарь дня 4 с. м. въ самъ день своихъ именинъ. Межи здобутками теперѣшного правительства занимае тая реформа одно зъ першихъ мѣсць, бо єи можна уважати першимъ проломомъ въ политичныхъ шанцяхъ котеріи централистôвъ, котрои верховодство въ Австріи було убезпечене статутомъ выборчимъ и спеціяльными законами. Колибъ всѣ постановы выборôвъ до рады державнои були зôстали и на дальше такй, якъ були доси, то все заходилобы небезпеченьство, що централисты при першôй догôднôй случайности моглибы зновъ прійти до верховодства въ Австріи. Теперь тое небезпеченьство вже устороненe новою реформою выборчою. Славяне съ Нѣмцями-консерватистами все будутъ мати въ радѣ державнôй бôльшôсть надъ централистами чи вѣрноконстиційными. Теперь заходитъ важне пытанье: чи по санкціонованю реформы выборчои буде дальше фунгувати палата послôвъ, выбрана еще на пôдставѣ давного закона выборчого, чи може гр. Таффе, взглядно цѣсарь, розвяже теперѣшну палату послôвъ и розпише новй выборы на пôдставѣ зреформованого закона выборчого. Пытанье се дуже важне; по справедливости повинна теперѣшна палата послôвъ бути розвязана а то длятого, бо недавно санкціонована реформа выборча покликала до участи въ выборахъ послôвъ такожь обывателѣвъ платячихъ 5 зр. постоянного податку т. зв. Fünfguldenmänner; тй отже новй выборцѣ — а єсть ихъ около 100.000 въ цѣлôй Австріи — повиннй мати ôтъ хвилѣ санкціонованя реформы выборчои своихъ заступникôвъ въ радѣ державнôй; а єсли палата не буде розвязана то пару лѣтъ еще новй выборцѣ не будутъ могли користати зъ прислугуючого имъ права и не будутъ мати своихъ заступникôвъ. Такъ само зъ бôльшихъ посѣлостей въ Чехахъ осталобы таки до кôнця сесіи бôльше послôвъ-централистôвъ, нѣжь пôсля реформы повинно ихъ бути.

Чи правительство рѣшится розвязати теперѣшну палату послôвъ, — доси не звѣстно. Дневники автономистичнй промовляютъ за тымъ и заохочуютъ правительство, доказуючи, що удержувати до кôнця сесіи факційну опозицію, с. е. лѣвицю въ теперѣшнôй єи силѣ — не лежитъ въ интересѣ правительства, тымъ бôльше, що при новыхъ выборахъ правиця (автономисты) выйшлабы значно скрѣпленою, въ значно бôльшôмъ числѣ послôвъ, а тогды для правительства булобы и въ тôмъ взглядѣ лучше, що оно не потребувалобы числитися съ поодинокими членами правицѣ. Правительство очевидно побоюеся, щобы правиця выйшовши зъ новыхъ выборôвъ сильно скрѣпленою, не поставила наразъ далеко идучихъ а невчасныхъ жадань. На те ôтповѣдаютъ справедливо автономистичнй газеты, що правительство не потребуе обавлятися того, бо правиця буде складатися, такъ якъ теперь, зъ послôвъ славянскихъ и Нѣмцѣвъ-консерватистôвъ, а нѣмецкй консерватисты именно будутъ сильно скрѣпленй. Партіи правицѣ и на дальше потребувалибы посередничаючого кабинету, а кабинетъ зновъ съ своеи стороны мôгбы енергичнѣйше ступати дорогою реформъ.

(*Въ высшо-австрійскôмъ соймѣ*) поставила комисія администраційна на петицію краевого товариства селянъ внесенье о змѣну соймового статута выборчого. Соймъ поручае выдѣлови краевому, щобы на слѣдуючôй сесіи сойму предложивъ проектъ закона о змѣнѣ статуту выборôвъ до сойму а притôмъ держався слѣдуючихъ точокъ основныхъ: 1) Право выбору маѣ ôтбуватися въ всѣхъ тѣлахъ выборчихъ безпосередно и тайнымъ ôтданьемъ голосу; 2) число послôвъ сельскихъ маѣ бути збôльшене при рôвночаснôмъ збôльшеню послôвъ зъ прочихъ групъ выборчихъ; 3) право выбору въ сельскихъ и промысловыхъ округахъ маѣ кождый обыватель, котрый платитъ 5 зр. рôчно податку зъ додатками державными. Соймъ принявъ тое внесенье комисіи. — И въ Зальцбурскôмъ соймѣ пос. Линбахеръ мавъ поставити внесенье, щобы краева ординація выборча була змѣнена въ дусѣ санкціонованои реформы выборôвъ до рады державнои.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Телеграмы зъ Петербурга доносятъ о близькôй димисіи министрôвъ Толстоя и Бунге. Мѣсце Толстоя мавбы заняти гр. Петръ Шуваловъ, а мѣсце Бунга бувшій мин. Абаза.

Journal de St. Petersbourg доноситъ, що пляны англійскй взглядомъ Египту єще не зôстали удѣленй державамъ, всѣ отже вѣдомости о прихильнôмъ або неприхильнôмъ успособленю державъ супротивъ тыхъ плянôвъ, суть передвчасн. — Хотяй може бути, що Англія не предложила єще формальныхъ плянôвъ, — то все таки рѣчь певна, що межи кабинетами англійскимъ а французскимъ ведутся оживленй переговоры въ справѣ будущого урегулёваня справъ въ Египтѣ, особливожь въ справѣ контролѣ надъ Египтомъ.

Італія. Въ Италіи ôтбуваеся теперь кампанія выборча до парляменту. Симъ разомъ выборы ôтбуватися будутъ вже пôсля нового закона выборчого, на пôдставѣ загального голосованя. Министеръ президентъ Депретисъ стававъ яко кандидатъ выборчій въ округѣ Страделля и тамъ выголосивъ бесѣду, котрою занялася праса цѣлои Европы. Депретисъ въ своѣй промовѣ славивъ внутрѣшный розвôй Италіи и сконстатувавъ, що Италія жіе съ всѣми державами въ найлучшôй пріязни. Праса австрійска розбираючи бесѣду Депретиса иронично ôтзываеся особливо що до єго высказу о политичныхъ ôтношеняхъ Италіи до заграницѣ, а именно до Франціи и Австріи. Нарôдъ италійскій палае ненавистею до Франціи и Австріи; тои ненависти не замаже Депретисъ однымъ словомъ. Италія ирредента выявила и послѣднымъ часомъ въ Тріестѣ свои завѣтнй претенсіи до Австріи. А що Австрія доховуе миръ съ Италіею, — то се чинитъ тôлько для италійскои династіи.

Туреччина. Порта маѣ небавомъ выдати ôтповѣдь на ноту льорда Диферена о выходѣ войскъ англійскихъ зъ Египту.

НОВИНКИ.

— **При доповняючôмъ выборѣ** зъ меншихъ посѣлостей до рады повѣтовои въ Станиславовѣ дня 10 с. м. выбраный зôставъ кандидатъ рускій п. Петро Литвинець дякъ и вôйтъ зъ Тязова 150-ма голосами. Другій кандидатъ такожь Русинъ (селянинъ-вôйтъ) дôставъ 14 голосôвъ, а польскій кандидатъ обыватель Яблоновскій зъ Загвôздя отримавъ 1 голосъ.

— **Религійный фондъ** побôльшився за послѣдныхъ 12 лѣтъ о 55.755 зр., а то зъ того, що черезъ той часъ вакувало 12 крылошаньскихъ посадъ гр. к. обряду, именно спершу 6, ôттакъ 4, а теперь 2. Такимъ способомъ ощадило правительство тыхъ 55.755 зр., не вчисляючи процентôвъ ôтъ тои сумы.

— **Товариство рускихъ дамъ** рѣшило и сего року шкôльного удержувати дѣвчину-сироту, котра учится въ публичнôй школѣ. Дальше рѣшило тое товариство устроити въ день передъ св. Димитріемъ забаву съ танцями въ великôй сали „Народного Дому“, зъ котрои чистый дохôдъ буде призначеный въ користь рускихъ дѣвчатъ-сирôтъ, котрй учатся въ публичныхъ школахъ. На ту саму цѣль устроитъ тое товариство при кôнци падолиста с. р. одно представленье театральне.

— **Ставропигійску канцелярію и Успеньску церковь** посѣтили дня 11 л. с. м. маршалокъ дръ Зыблікевичь, артистъ п. Янъ Матейко, гр. Тадей Дѣдушицкій съ женою и кôлька иншихъ осôбъ. Гостей сихъ опроваждувавъ сеніоръ Ставропигійского Институту сов. В. Ковальскій. Всѣ они оглядали гдеякй уваги достойнй древности, находячйся въ церквѣ и въ комнатахъ канцеляріи. Особливо п. Матейко приглядався дуже пильно всякимъ старинымъ памятникамъ и высказувався о нихъ дуже похвально; обѣцявъ навѣть, що вымалюе самъ портретъ Єреміи, патріярха царгородского, котрый основавъ и устроивъ Ставропигійскій Институтъ; бажавъ лишь, щобы той портретъ бувъ уставленый въ церквѣ. Сов. Ковальскій подякувавъ п. Матейкови за сю обѣцянку и заявивъ, що портретъ буде уставленый пôсля єго желаня.

— **Духовна мисія тверезости** ôтбулась въ дняхъ 26—28 л. вересня с. р. въ Бужку коло Золочева. Першого дня розпочалась мисія великою вечѣрнею и споведею народа, почѣмъ о. К. Винтонякъ выголосивъ проповѣдь „О дарахъ св. Духа“ и о важности духовнои мисіи. На другій день приспѣли крестнй процесіи съ своими священиками зъ Скварявы, Пôдлѣся, Острôвчика, Розважа, Пѣтричь, Ожидова, Закомаря и Бѣлого Каменя. Зъ Бѣлого Каменя надоспѣвъ такожь лат. священикъ Ст. Курысъ. Въ сей день выголосивъ укôнченый богословъ п. Т. Цегельскій проповѣдь „О значеню св. креста“, а по соборнôмъ акафистѣ „О любвѣ“. Торжественне богослуженье ôтправивъ о. деканъ К. Бѣлевичь зъ Утѣшкова. По евангелію выголосивъ о. Д. Танячкевичь хорошу проповѣдь „О милосердію и дѣлахъ милосердія“. По освященю воды проповѣдавъ о. Левицкій зъ Пѣтричь. Третого дня ôтправивъ богослуженье о. Левицкій, а о. Пачовскій зъ Жуличь проповѣдавъ „О вѣрѣ и єдиньствѣ душь“. Пополудни о. деканъ уставивъ крестъ тверезости, а о. Танячкевичь выгосивъ послѣдну дуже поучаючу и прехорошу проповѣдь „О тверезости, пяньствѣ и єго наслѣдкахъ“. Ôттакъ ôтспѣвано „Многая лѣта“ Є. В. Цѣсарю и Впреосв. Митрополитѣ. Народу було 5 до 6 тысячь. При тôмъ торжествѣ присутствувавъ правительств. комисарь дръ Е. Пляжекъ зъ Золочева съ трема жандармами.

— **Пôдчасъ отвореня року шкôльного въ львôвскôмъ университетѣ** представився намѣстникови гр. Потоцкому академичный сенатъ, котрому тойже робивъ замѣты, що университетъ находится не въ найлѣпшôмъ станѣ, позаякъ много катедръ єсть необсадженыхъ, однй професоры выѣзджаютъ на урльопъ, а другй пильнуютъ мандатôвъ посольскихъ або хорують. На се замѣтивъ ректоръ дръ Радзишевскій, що слабости професорôвъ сенатъ не въ силѣ повздержати, а урльопъ дае самъ министеръ и що впрочѣмъ намѣстникъ мусѣвъ певно информуватись зъ газетъ, котрй такъ завзято нападаютъ на львôвскій университетъ, голосячи свѣтови єго нѣбы-то упадокъ. Намѣстникъ ôтповѣвъ на се, що ôнъ сй информаціи бравъ не зъ газетъ, але маѣ на те урядовй доказы. Такъ ось скôнчився сей переговоръ намѣстника гр. Потоцкого съ академичнымъ сенатомъ.

— **Товариство „Академичне Братство“** устроило въ понедѣлокъ дня 9 л. с. м. въ комнатахъ своихъ и „Рускои Бесѣды“ вечерницѣ. Въ вступнôмъ словѣ пôднѣсъ голова товариства Вол. Коцовскій потребу усильнои науковои працѣ рускои академичнои молодежи, бо лише симъ способомъ зможемъ наперекôръ всѣмъ лихимъ обставинамъ добитись такого становища въ науцѣ, яке вже ôтъ давна занимаютъ другй славяньскй народы, пр. Чехи, котрй вже посѣдаютъ свôй національный университетъ. Спѣвы выпали дуже хорошо; тов. Цеглиньскій ôтдеклямувавъ съ добрымъ зрозумѣньемъ рѣчи „Каменярѣ“, стихъ И. Франка; ôтчитъ мавъ тов. Коцовскій („Поглядъ на значенье народнои поезіи“). Вечерницѣ сй зробили на всѣхъ присутныхъ дуже користне враженье. Видко, що молодѣжь наша академична швидко и радо береся до працѣ, къ чому впрочѣмъ въ звѣстнôмъ товариствѣ „Академ. Братство“ (передъ тымъ „Дружный Лихвярь“) якъ все такъ и теперь знаходитъ заохоту и помôчь.

Польскй газеты, якъ „Dziennik Polski“, „Gazeta Narodowa“, и „Czas“ подаючи вѣсти про справы рускй, подаютъ неразъ нашу часопись яко жерело такои вѣсти, о котрôмъ мы нѣчого не згадували. Противно, часто засягаючи такихъ вѣстей, подаютъ за жерело другй газеты, якъ пр. зробивъ „Czas“ въ ч-лѣ 234-ôмъ, пишучи въ вступнôй статіи о нашôмъ Впреосв. митрополитѣ Сембратовичу. Таке поступованье тыхъ газетъ и не тактовне и не совѣстне.

— **Зъ Жукова** пов. городеньского пишутъ намъ, що зъ дня 11 на 12 л. жовтня с. р. згорѣла у тамошного священика стодола съ цѣлымъ сегорочнымъ зборомъ вартости 2—3.000 зр. Шкода неубезпечена.

— **Въ процесѣ п. Олександра Кониского,** радного мѣста Кіева, противъ редакторови „Кіевлянина“ п. Пихнови о обиду чести и знеславленье (дифамацію), якъ доносятъ телеграфично до „Одесского Вѣстника“, узнавъ кіевскій судъ выкомъ зъ дня 11 м. с. м. обжалованого п. Пихна виннымъ и засудивъ его на 100 рублѣвъ кары або на 2 мѣсяцѣ арешту. П. Пихно отзначався тымъ, що робивъ все роздоры такъ въ лонѣ тамошныхъ професоровъ университету, якъ и въ лонѣ членовъ мѣскои рады. Кромѣ того есть п. Пихно звѣстнымъ неприхильникомъ Русиновъ.

— **(Дробнѣ вѣсти.)** Во Львовѣ умеръ Едмундъ Миликовскій, книгарь, въ 54-омъ роцѣ житя. — Въ Монахіюмъ умеръ фильольогъ проф. Гальмъ, звѣстный коментаторь класиковъ грецкихъ и латиньскихъ. — Въ Ишпаніи умеръ славный богачь кн. Сантона, оставивши своѣй дочцѣ 15,000.000 зр. Покойный бувъ колись капелюшникомъ. — Въ Долинѣ и Молодоловѣ, дек. товмацкого, построено новѣ деревянѣ церкви, а въ Лопушанахъ, дек. зборовского, обновлено хорошо церковь. — Въ недѣлю переѣзджала черезъ Львовъ жена кіевского губернатора Дрентелена съ своею родиною и службою, удаючися до Вѣдня. — Въ честь Матейки, котрый пріѣхавъ до Львова, отбувся второкъ вечеромъ походъ съ смолоскипами и рецепція у маршалка. — Статуты товариства урядниковъ почтовыхъ цѣлои Передлитавіи затвердило министерство. — При гашеню огня въ Татарахъ въ пов. самборскомъ попарилися господарь Артимъ Грышка, его жѣнка и 8-лѣтный ихъ сынъ. Грышкова и ѣи сынъ до трехъ днѣвъ умерли, а самъ Артимъ остає въ небезпеченьствѣ житя. — Въ готелю въ Франкфуртѣ арештовано фалшовника австрійскихъ банкнотовъ, родомъ Швайцара, купця зъ Цириху. — Въ Празѣ застрѣлився ветеринарь войсковый Альбель, а коли его старый отець вошовъ до комнаты и побачивъ сына неживого, самъ такожь отобравъ собѣ житье выстрѣломъ зъ револьверу.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Збѣръ и засѣвы озимѣ въ всходнѣй Галичинѣ.** (*Конецъ.*) — Бараболѣ зародили въ загалѣ хорошо, але дуже псуются. Около Копычинець зобрано по 80—100 корцѣвъ зъ морга, надъ Серетомъ по 90 гектолитровъ зъ морга, въ околици Каменки Струм. по 80 корцѣвъ. Около Нароля трета часть бараболь вже зогнила. Въ пов. равскомъ зародили бараболѣ хорошо, але зате збѣръ скупый. Въ Збараскомъ доперва недавно почали копати; такъ само коло Бродовъ, Лопатына, Озерянъ, Радехова, где добре зародили. Въ пов. городеньскомъ збѣръ дуже хорошій бараболѣ, але псуются. Дуже псуются коло Войнилова, Ходорова, Роздолу, Журавна, Бирчѣ, Балигороду, Дубецка, а такожь въ Самборскомъ и Перемыскомъ. — Кукурудза зародила сего року слабо, хочь и поправилась була по двотыжневой погодѣ. — Рѣпакъ въ загалѣ хорошій, лише въ околицяхъ Мартинова и Войнилова нищитъ хрущикъ. — Отавы въ загалѣ хорошѣ. Збѣръ другій лѣпшій, нѣжь зъ першого покосу. Много однакъ луговъ заляла вода, и нема що косити. Около Куликова отава вже покошена и сухо зобрана. Въ Сянѣцкомъ невелика надѣя на збѣръ, а коло Балигороду не косятъ другій разъ луговъ. Вздовжь береговъ Днѣстра и его притоковъ замулила вода всѣ майже луги, а въ пов. городеньскомъ вздержала посуха порость травы. Въ Збаражи дуже хороша отава, вже въ копицяхъ. Коло Копычинець зашкодила отавамъ значна посуха. — Сѣйба онѣзнилася, а то съ причины слоты, а оттакъ посухи. Въ пов. равскомъ покончено вже по большой части засѣвы. Жито въ большой части вже засѣяне. Засѣвъ пшеницѣ добре розпочався недавно. Около Устрыкъ долѣшныхъ до половины вересня не починали еще сѣяти. Около Бѣрчѣ сѣйба жита майже скончена, пшеницѣ доперва розпочато. Въ Перемыскомъ такожь доперва недавно розпочалась сѣйба; такъ само коло Рудокъ и Комарна. Въ околици Журавна справилися скоро съ сѣйбою. Озимина походила хорошо. Около Подгаецъ, Коссова, Бучача и надъ Серетомъ сѣйба майже укончена. Въ Золочѣвскомъ, Тернопольскомъ, Збараскомъ, якъ въ загалѣ на цѣломъ Подолю жито вже давнѣйше посѣяне, а пшениця майже скончилася. Додати належитъ, що обшары дворскѣ справилися скорше съ сѣйбою, чого не могли доконати селяне при меншой силѣ.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Принятѣ зъ львовскои семинаріи окончившѣ третій рокъ богословія слѣдуючѣ кандидаты въ перемыске учебне заведенье на IV рокъ богословія: 1) Борысевичъ Володимиръ; 2) Брунець Алексій, 3) Вахнянинъ Игнатій, 4) Голіянъ Іоанъ, 5) Грицикевичъ Конст., 6) Дубровичъ Емил., 7) Жукъ Георгій, 8) Зубрицкій Мих., 9) Залескій Іоанъ, 10) Козловскій Володимиръ, 11) Конюстяньскій Корн., 12) Кульчицкій Келестинъ, 13) Кипріянъ Іоанъ, 14) Кузѣвъ Іоанъ, 15) Литыньскій Іоанъ, 16) Манастырскій Юстинъ, 17) Мащакъ Іоанъ, 18) Мельникъ Артемій, 19) Мельникъ Іоанъ, 20) Павловскій Конст., 21) Салогубъ Вас., 22) Солтикевичъ Илярій, 23) Туряньскій Мих., 24) Федевичъ Мих., 25) Царевичъ Гервазій, 26) Яворскій Іосифъ, 27) Яросевичъ Іоанъ, 28) Яворскій Іоанъ.

До пѣвческо учительского заведеня принятѣ на I рокъ слѣдуючѣ кандидаты: 1) Ревенчинъ Василій, 2) Кней Гавріилъ, 3) Сливичъ Панталеймонъ, 4) Фидикъ Михаилъ, 5) Коваль Іосифъ, 6) Крохта Антоній, 7) Сказко Николай, 8) Тузъ Димитрій.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда“, ул. Францѣшканьска Ч. 7.

Бъ недѣлю 3 (15) жовтня 1882

ЗОЛОТЫЙ МОПСЪ

оригинальна комична оперетка въ 3 актахъ Д. Млаки. Музика Воробкевича.

ОСОБЫ:

Бонифацій Гімпель, референдарь		В. Плошевскій
Пафнуція, его донька		И. Биберовичева
Маріанна, ѣи покоѣвка		Ю. Пясецка
Граціеля, прачка студенцка		И. Стефуракова
Парацельсъ	академики	Д. Даниловичъ
Буцифалъ		И. Грыневецкій
Лухесъ		І. Биберовичева
Фуксъ		Е. Подвысоцка
Гикесъ		М. Квятаньска
Гаксъ		С. Андрѣевска
Акціонарь		Е. Стефуракъ
Шльома Гольдштайнъ, лихвярь		Е. Санецкій
Кельнеръ въ готелю		И. Кажикевичъ

Дѣеся въ Вѣдни и въ Висбаденѣ.

Закончитъ:

ШКОЛЯРЬ НА МАНДРОВЦѢ

народна оперетка въ 2 актахъ В. Лозиньского. Музика М. Вербицкого.

ОСОБЫ:

Гаврило Мамалай, войтъ	Е. Санецкій
Остапъ, его сынъ	Д. Даниловичъ
Харалампій Черепаха, реентый	К. Подвысоцкій
Мокрина, его жѣнка	Е. Подвысоцка
Гандзя, ихъ донька	Ю. Пясецка
Маруся, ѣи подруга	М. Квятаньска
Лущенько, академикъ львовскій	И. Биберовичъ
Стефанко, урлопникъ	С. Стефуракъ

Дѣеся въ самборскои околици.

Цѣны мѣсць звычайнѣ. Початокъ о год. 7.

Курсъ збожа

зъ дня 11 л. жовтня 1882.

Цѣна за 100 кильограмовъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	8	15	8	60
„ бѣла	8	40	8	85
„ жовта	8	25	8	70
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	5	75	6	15
Ячмѣнь	6	—	6	50
Гречка	—	—	—	—
Овесъ	4	75	5	10
Горохъ до варки	7	50	8	25
„ паст.	—	—	—	—
Вика	4	50	5	30
Кокорудза стара	6	75	6	85
„ нова	5	10	5	25
Рѣпакъ зимовый	13	25	13	75
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льняика)	10	75	11	25
Насѣнье льняне	10	—	11	75
Конюшина (передна)	40	—	50	—
Кминъ	23	50	25	—
Анижь	—	—	—	—
„ плоскій	24	50	26	50

Анна Любицакъ зъ Коломыѣ, донька судового возьного, укончивши высшу женьску школу въ Коломыѣ съ отзначеньемъ

пошукує мѣсця на село

въ домѣ священика до удѣлюваня науки дѣтямъ зъ низшихъ класъ школъ народныхъ въ языкахъ рускомъ, польскомъ и нѣмецкомъ, рисункахъ и рахункахъ.

Для женьщинъ

СЪ ПОРОСТОМЪ БОРОДЫ

Depilatorium, средство до нищеня заросту,

по̀сля методы проф дра Бетхера.

Многими фаховыми и другими часописями (якъ пр. „Ueber Land und Meer“ и др.) средство се похвально обговорене.

Безъ найменшихъ частинъ труячихъ, зовсѣмъ нешкодливе, не ослабляє нѣколи шкóры. Дѣлає сей-часъ вповнѣ и безъ болю. Уживанье просте. Цѣна 1·75 зр. а. в. франко за надосланьемъ належитости въ австрійско-угорскихъ маркахъ почтовыхъ або въ переказахъ.

(Строга дискреція.)

F. Neter, Fahrgasse 104, Frankfurt a. Main.

7—12

Угорскѣ вина

бѣлѣ и **червонѣ**, въ фляшкахъ и бочовкахъ, якъ такожь власнѣ винокурнѣ коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше достати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякѣ поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ отъ желѣзницѣ 8 зр. (1—25)

ИЗИДОРЪ РАБНЕРЪ

при ул. Галицкой, ч. 19 (напротивъ торговль паперу п. Козловского)

поручає П. Т. Публичности свой добре заосмотреный

Складъ свѣжихъ товаровъ модныхъ,

блаватныхъ, шовковыхъ и т. и.

Одержавъ такожь свѣжій транспортъ товаровъ осѣнныхъ и зимовыхъ.

Дякуючи П. Т. Публичности за дотеперѣшнѣ взгляды, упрашаю, щобы и на дальше зволила удаватись до мене съ найчисленнѣйшими замовленями. (4—?)

УНИВЕРЗАЛЬНѢ ЗЕЛОВѢ ЛѢКИ

МОРИЗОНА ГИГАЙСТЕНЪ,

выробленѣ въ британской колегіи здоровля въ Лондонѣ, славнѣ въ Англіи и въ цѣломъ свѣтѣ, признанѣ многими лѣкарскими авторитетами и досвѣдченѣ черезъ милионнѣ доконанѣ вылѣченя суть найпевнѣйшѣ средства для открытя кореня якопсь недуги и для ѣи точного вылѣченя.

Зернята Моризона служатъ въ знаменитый способъ на всѣ случаѣ

нестравности, отразы до стравъ, тяготы жовчи и нервовъ, на гостець и ревматизмъ, на жовтяницю, хоробы печѣнки, бóль нырокъ, гемороиды, золоту жилу, вередъ (фистулу), бóль въ крижахъ, на всѣ выпрыски хоробъ наскорныхъ, бóль очей, водяну опухлину и т. и., и т. и.

Система Моризона основуєсь на томъ: нечистота крови єсть головнымъ жереломъ майже кождои недуги.

Черезъ довше уживанье лѣковъ Моризона злѣ соки ухиляются, кровь чистится и перемѣняєсь въ нову живу струю житя.

Въ доказъ великого почитаня для Моризона нехай послужитъ тое, що черезъ чотырекрайцарову субскрипцію здвигнено въ Лондонѣ памятникъ, котрый служитъ на прикрасу мѣста.

Цѣны зернятъ Моризона:

1 пара малыхъ пуделочокъ Нръ 1 и Нръ 2 стоитъ 1·50 зр. а. в.
1 „ середныхъ „ Нръ 1 и Нръ 2 „ 3·20 „ „

Достати можна въ всѣхъ реномованыхъ торговляхъ.

Нашу генеральну агентуру заступає гуртовна торговля **ЮЛІЯ ГРОССА въ Краковѣ.**

Англійска колегія здоровля,

4—8 **MORISON & C.** *London, 33. Euston Road.*

На сезонъ осѣнный и зимовый

поручаємъ въ найбольшомъ выборѣ

Матерій вовняныхъ / Плюшѣ и оксамиты / **Шовки** и адамашки / Суконця и флянелѣ / **Шалѣ** и хустки

ВАСИЛІЯ ТОВАРНИЦКОГО НАСЛѢДНИКИ

(Стахевичь и Абрысовскій)

Львовъ, ринокъ, ч. 32.

Пробы высылаємъ на жаданье отворотною почтою франко. 4—6

ТЕРСТЕНЬСКА ЛЬОТЕРІЯ ВЫСТАВОВА

1. Головна выграна въ готовцѣ **50.000 зр.**

2. Головна выграна въ готовцѣ **20.000 зр.**

3. Головна выграна въ готовцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючѣ выгранѣ:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на 213.550 зр.

Кромѣ того еще много другихъ побочныхъ выгранихъ въ предметахъ выставовыхъ, жертвованыхъ выставцями.

Цѣна льосу 50 крейцаровъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѣ просится надсылати до

Льотерійного отдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (4—10)

Курсъ львовскій зъ дня 12. л. жовтня 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	316 —	319 —
„ львов.-черн.-яс. по 200 р.	170 25	173 25
Банку гип. галиц. по 200 р.	305 —	309 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 50	100 50
„ „ „ по 4% ав.	91 30	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	99 50	100 50
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 85	102 85
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 50	103 —
3. Листы довжнѣ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 50	100 50
Облиги комунальнѣ Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 42	9 52
Подвимперіялъ	9 70	9 80
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
„ „ паперовый	1 17½	1 19½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 —	58 70
Серебро	— —	— —

(Безъ текущого куп. безъ купону)

½ к. Куба	—·88		
„ „ „ бóльшои	—·92		
„ „ Цейльонъ дроб.	—·96		
„ „ „ грубозерн.	1·—		
„ „ „ найлучшои	1·04		
„ „ Перловои	1·04		
„ „ Мока	1·—		
„ „ Явы золотои	1 04		

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскій.

Саломонъ Бардахъ

во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 18.

поручає

великій выборъ рожнородныхъ паперовъ до писаня, рисованя, приборовъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ такожь ордеровъ котиліоновыхъ.

Выконує карты визитовѣ, сотку по 40 кр. (1—10)

Мимо подвысшеного цла

на скóлько запасы выстанутъ — поручає торговля

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

Гербаты Конго ½ кил. зр. 2·— | ½ к. Куба —·88
„ родинноі „ „ 3·— | „ „ „ бóльшои —·92
„ Melang de Moskau „ 4·— | „ „ Цейльонъ дроб. —·96
„ Emperial „ 5·— | „ „ „ грубозерн. 1·—
„ найлуч. высѣвковъ „ 1·70 | „ „ „ найлучшои 1·04
Кавы, на скóлько запасы выстанутъ найдешевше. | „ „ Перловои 1·04
½ кило Сантосъ —·68 | „ „ Мока 1·—
„ „ Гутамаля —·72 | „ „ Явы золотои 1 04
„ „ Лягуайра —·84 |
Свѣчки церковнѣ чисто стеариновѣ безъ жадного сурогату 500 грамовъ або ½ кило — за 50 кило зр. **52.**

(3—?)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, подъ зар. К. Беднарского.

На часъ выѣзду редактора отвѣчає за редакцію **Антонъ Горбачевскій.**

Ч 77. Львôвъ, Середа 6 (18) жовтня 1882. Рочникъ III.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстій“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ для Австріи:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чвертъ року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чвертъ року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чвертъ року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читател въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Ôтъ Администраціи.

☞ Съ днемъ 1 (13) жовтня розпочався 4-ый чвертьрôкъ. Просимо поскорити съ надôсланьемъ предплаты на новый чвертьрôкъ, а заразомъ просимо выровнати рахунки за минувшій часъ.

ЯКЪ ЛЮДЕ СОБѢ ВЪ НУЖДѢ ДАЮТЪ РАДУ?

(Присвящаємо сю розпôдку анкетъ купецкôй тов. им. Качковского.)

Вже кôлька лѣтъ обговорюється у насъ справа сельскихъ крамниць и гуртового магазину, щобы тымъ крамницямъ доставляти потрѣбныхъ товарôвъ. Много вже тыхъ крамниць сельскихъ и позаводилося, дякуючи товариству им. Качковского, що пôднесло сю справу, и гдеякимъ людямъ доброи волѣ, що помогли отворити кôлька тыхъ крамниць. О результатѣ тыхъ операцій крамниць мало що знаємо, бо не маѣ осередка, котре велобы яку таку статистику, щобы хоть въ приближеню знати, якѣ результаты до сего часу вже осягнено и въ загалѣ якъ дѣло, о котрôмъ писали и говорили, далеко поступило и чи справдѣ нашъ нарôдъ маѣ зъ того яку таку користь. О великôй користи нема що и думати, бо майже всѣ властителѣ теперѣшныхъ крамниць купуютъ свои товары якъ не зъ третои то певно що зъ другои руки, отже заробокъ, якій имъ припавбы, они платятъ [illegible] зъ другои руки купуютъ, а ще имъ такожъ треба гдещо заробити. Тому то селянинъ муситъ дорожше на селѣ товары купувати, чимъ въ мѣстѣ, щобы одному и другому або навѣть третому доставцеви дати заробити. Заробокъ, якій маѣ селянинъ, купуючи товары на селѣ, ѣсть тôлько той, що ôнъ не тратитъ часу на ѣзду до мѣста и хотяй и тоѣ не можь уважати маловначнымъ, всежь таки тою системою не осягнемо того, чого осягнути належитъ, с. ѣ. щобы селянинъ дôстававъ потрѣбнѣ ему товары що найменше не дорожше якъ у жида въ мѣстѣ, не тратячи свого дорогого часу. Тоѣ а навѣть ѣще бôльше осягнути можемо посредствомъ гуртовои крамницѣ або хоть центральнымъ бюромъ купецкимъ, котре стоялобы въ тѣснôй звязи съ продуцентами потрѣбныхъ для сельскихъ крамниць товарôвъ и съ крамницями нашими и то такъ, щобы при бôльшихъ замовленяхъ товаръ просто зъ фабрики высылано до крамниць, щобы тымъ способомъ заощадити выдатки на опакованье, переложенье, перехованье и т. п. операціи на головнôмъ складѣ, бо всѣ тѣ выдатки муситъ купуючій заплатити, а тутъ власне ходитъ о тоѣ, щобы купуючому дôставалися товары якъ найдешевше. Нема надъ ощаднôсть въ купецкихъ дѣлахъ, розумѣѣся ощаднôсть тамъ, где ѣсть потрѣбна и на мѣсци. Ѣще минувшого року порѣшено на зборѣ товариства им. Качковского обговорити справу головнои крамницѣ, але до сего часу тои задачѣ не розвязано, хоть и якъ она нагляча, звиняючися то бракомъ капиталу, то людей фаховыхъ. Однако, на скôлько намъ звѣстно, не зроблено до сего часу нѣчогôсенько въ тôмъ дѣлѣ, щобы на будуче придбати собѣ на тую цѣль капиталъ и фаховыхъ людей, бо такъ одно якъ и друге зъ землѣ само не выросте, ихъ треба дуже пильно шукати. Якъ нагляча потреба центральнои крамницѣ або купецкого бюра, показуѣ намъ дуже наглядно ôтозва одного патріота-селянина на послѣдныхъ зборахъ товариства им. Качковского. Ôнъ не розводився довго, сказавъ тôлько слôвъ кôлька, але и тыхъ кôлька слôвъ повиннѣ звернути на себе увагу: „обѣцяютъ и обѣцяютъ, що буде головна крамниця, тай не можь дôждатися“, себъ-то обѣцявъ панъ кожухъ, та тепле ѣго слово. Кто ѣго знаѣ, чи сей мужикъ пріѣхавъ на зборы для выслуханя справозданя касового, котрого ôнъ може и не зрозумѣвъ, чи може задля головнои крамницѣ. И намъ здаѣся, що коли ôнъ рѣшився высказати наведенѣ слова, то певно головна крамниця була поводомъ ѣго ѣзды до Львова на зборы. До наведеныхъ слôвъ нашого мужика-патріота позволимо собѣ додати ѣще кôлька слôвъ, а именно: не дай Богъ, якôбы обанкрутився одинъ тôлько сельскій крамарь, то всѣ нашѣ заходы около крамниць пропадутъ и намъ дôстанеся за дотеперѣшнѣ труды проклôнъ а не вдяка, бо и тутъ зачали мы дôмъ зъ горы а не ôтъ фундаментôвъ будувати.

Въ однôй львôвскôй газетѣ вычитали мы згадку про анкету купецку, що уже забираѣся до обговореня тои справы, тожь и мы рѣшилися подати гдеякѣ уваги въ надѣѣ, що придасться хоть одно слово нашои розвѣдки до розвязаня такъ важного пытаня, якимъ у насъ теперь гуртова крамниця.

Мы не намѣряѣмо подавати якѣ вже обробленѣ проѣкта, на основѣ котрыхъ можутъ заразъ отворити крамницю, хочемо тôлько навести гдеякѣ факта существуючѣ на поли купецкôмъ, щобы тымъ показати, якими дорогами люде ходятъ, якъ имъ треба дôйти до назначенои цѣли. Мы намѣряѣмо въ коротких словахъ поговорити о товариствахъ консумційныхъ намъ бôльше-менше знаныхъ, котрыхъ майже тѣ самѣ обставины выкликали якъ нашу гуртову крамницю, съ тою увагою, що не такъ сама ихъ организація, бо тая звязана съ обставинами мѣсцевыми, якъ резултаты досвѣ[illegible] шу увагу, щобы не прійшлося и намъ такъ дорого заплатити за науку, якъ заплатило не одно вже товариство кидаючися съ мотыкою на сонце.

Однымъ зъ найстаршихъ и найбôльше розвиненыхъ товариствъ консумційныхъ ѣсть безперечно „Rochdale Society of equitable Pioneers“ въ Рочделѣ близь Менчестра. Е. Рихтеръ въ своѣмъ невеличкôмъ дѣлѣ „Die Consumvereine, Berlin 1867“ описуѣ завязанье того товариства отъ якъ: „Бувъ то сумрачный, холодномокрый, правдиво англійскій день 1843 р. Въ заднôй комнатцѣ убогои гостинницѣ въ Рочделѣ, осередку вовняного промыслу Англіи, зôбралося около пôвъ десятка убогихъ ткачѣвъ и стали раду радити, якбы-то имъ выдобутися зъ нужды и клопоту и здобути собѣ яку таку, хоть троха людску жизнь. Говорено то о сѣмъ то о тôмъ, якъ звычайно бувае, але тяжко було дôйти до користного и можливого розвязаня того для нихъ такъ важного пытаня. Одинъ зъ нихъ думавъ, щобъ съ помочею политичнои агитаціи добитися права загального голосованя, щобы тымъ способомъ всунути въ парлямèнтъ значне число своихъ людей; другій заявивъ, що политичнѣ агитаціи не нагодуютъ чоловѣка, кто знаѣ, чи парлямèнтъ схоче и чи зможе намъ помогчи хотяйбы и всунути туды нашихъ людей, — рôжно на свѣтѣ буваѣ. Правительство, каже ôнъ дальше, погрязло ѣще глубше въ довги, якъ мы самѣ, оно не може дати обывателеви нѣчого иншого, якъ тôлько то, що стягне зъ него податками. Иншій зновъ розводився довго надъ тымъ, щобы не шукати помочи у правительства далеко въ Лондонѣ, але тутъ дома у своихъ хлѣбодавцѣвъ-фабрикантôвъ и то перше просити о пôдвысшенье платнѣ, а коли просьбами нѣчого не вдѣютъ, примусити ихъ до того загальною застановою роботы. Тѣ выводы припали до смаку особливо молодымъ робôтникамъ. Однако старшѣ спротивилися тому доказуючи, що они вже не разъ не два брали удѣлъ въ такихъ загальныхъ змовахъ застановы робôтъ и зъ того нѣчого або дуже мало що для нихъ выйшло. Великій бувъ зôборъ, — тожь скоро перервалася нитка дискусій. По довшôй перервѣ забравъ голосъ одинъ ткачь, бувалый вже въ свѣтѣ и всѣма поважаный. Ôнъ ôтозвався до зôбраныхъ бôльше менше такими словами: „Братцѣ, видимо, що трудно намъ на свѣтѣ жити, а ѣще тяжше, хоть троха полѣпшити нашу екзистенцію; не можемо добитися высшои платнѣ, то мусимо старатися дальше зайти съ тымъ, що заробляѣмо; коли нашъ заробокъ не дасться побôльшити, то мусимо нашѣ потребы користнѣйше урядити. Може зможемо колись тымъ, що збережемо, взяти яке предпрія̀мство, зъ котрого будутъ доходы, а тыми хоть въ части по при нашôмъ зарôбку въ фабрицѣ зможемо осолодити нашу гôрку недолю. Правда, що кождый зъ насъ поодиноко не богато вдѣѣ, але якъ станемо плечемъ до плеча и спôльно приложимо нашѣ руки до дѣла, то на певно поборемо не одну перепону. Огляньмося тôлько по свѣтѣ: тутъ станутъ будувати желѣзницю, тамъ каналы, дороги и т. п., все то суть предпрія̀мства, до якихъ одному чоловѣкови годѣ взятися, тутъ треба полученя силъ физичныхъ и гроша. Знаю, що жаденъ зъ насъ не маѣ стôлько капиталу, щобы собѣ купити хоть одну акцію, але чижь мусимо мы тôлько желѣзницѣ будувати? Не можемо мы зачати ôтъ малыхъ рѣчей якъ прим. закупити спôльно потрѣбнѣ намъ живности. На то ачейже выстарчитъ зберeженый нами грôшь, якъ скинемо разомъ у одну скарбонку и т. д.“ Не всѣ зъ товаришѣвъ порозумѣли зразу, куда ѣго бесѣда веде, а що ѣго всѣ уважали яко чесного чоловѣка, а на нову яку идею здобутися не могли, згодилися на ѣго плянъ, — божь и такъ не могли богато утратити, бо не було що тратити. Зъ слова прійшло заразъ до дѣла и [illegible] будутъ вкладати въ товариску касу що тыждня по 6 крейцарôвъ. Того самого вечера не могли навѣть всѣ по 6 кр. заплатити, така нужда була межи ними. Товариство охрестили „Rochdale Society of equitable Pioneers“ т. ѣ. рочдельске товариство честныхъ піонерôвъ. (Піонерами называно тогды тыхъ, що выкорчовували лѣсы дѣвичѣ въ Америцѣ и тымъ ôткрывали культурѣ нове поле). 12 було ихъ якъ апостолôвъ и то простыхъ ткачѣвъ, не було межи ними анѣ одного фахового купця, анѣ одного философа, анѣ одного теолога — всѣ они простѣ люде, що ледво умѣли своѣ имя пôдписати, а дали починъ такому великану-товариству, якимъ теперь рочдельске товариство. Ктобы зъ нашихъ ученыхъ подумавъ, що тѣ выголоднѣлѣ ткачѣ зъумѣютъ такъ повести дѣло, що рочдельске товариство вже въ другôмъ роцѣ свого существованя мало свой млыны, свои пекарнѣ, свои рѣзницѣ! Ктобы бувъ тогды подумавъ, видячи тыхъ зголоднѣлыхъ ткачѣвъ въ мокрôй, темнôй хатинѣ зажуреныхъ, якъ имъ и ихъ родинамъ на свѣтѣ жити, що они станутся батьками цѣлыхъ сотень товариствъ, котрѣ сегодня обертаютъ міліонами и не однôй нуждѣ смѣло чоло наставляютъ, ба саме товариство „честныхъ піонерôвъ“ оперуѣ сегодня міліонами, бо посѣдаѣ великѣ фабрики и не одному братови подасть кусокъ хлѣба и вырве не одну душу зъ пазурôвъ лихваря!

Мы съ намѣромъ забавилися троха довше при тôмъ товариствѣ, бо оно по перше варта того, щобъ о нѣмъ поговорити, а по друге хотѣли показати, щó може чоловѣкъ зробити, коли у него ѣсть сильна воля и почутье обовязку, коли ôнъ хоче жити на тôмъ бѣлôмъ свѣтѣ. Не тôлько жиды, якъ се у насъ выробилося понятье, можутъ все, що тôлько захочутъ здѣлати, але и такѣ христіяне якъ и мы показали ѣще може бôльшу штуку якъ жиды, треба тôлько зрозумѣти потребу а коли мы знайшли и признали тую яко таку, то тогды ужити всю енергію и всю зручнôсть, щобы ту потребу заспокоити и то взятися до дѣла заразъ а не тягнути однѣ зборы ôтъ другихъ три роки а въ кôнци не говорити, що тоѣ або тоѣ перешкодило о тôмъ подумати. Клепли Петре поки тепле!

(*Дальше буде.*)

До исторіи хоробы галицко-польскихъ шовинистôвъ.

Съ жалемъ приходитъ намъ записати новый объявъ шовинистичнои хоробы, про котру мы говорили въ послѣднôмъ ч-лѣ. Она объявилась сего разу въ Краковѣ.

Ледво що вспѣло завязатись господарско-промыслове тов. руске въ Станиславовѣ, а вже стало оно сôлею въ очахъ галицко-польскихъ шовинистôвъ. Gazeta Krakowska посвящуѣ цѣлу вступну статю новому товариству и выказавши, що се объявъ дуже небезпечный, котрый мало що не вымагаѣ вмѣшательства полиціи, взываѣ цѣлу польску суспôльнôсть, щобы всѣма способами и силами убила такѣ объявы середъ Русинôвъ, яко „дуже небезпечнѣ для краю“. Для пробы логики Gazet-ы Krakow. най послужитъ отъ хочьбы сей уступъ: „Nadawanie cechy narodowościowej instytucyom — пише Gaz. krak. — których celem nie jest narodowość, ale kultura, agronomia, przemysł lub finanse, nosi w sobie *coś fałszywego* w założeniu, a *zarazem wrogiego i niechętnego* dla społeczeństwa, w którem instytucye takie są zakładane“. А заразъ потôмъ признаѣ Gaz Krak.: „*Duch narodowy* odzywa się żywo w *każdej* instytucyi“! — Слѣдувалобы отже, що и пôсля признаня Gazet-ы Krak. кожда институція маѣ цѣху народну, хочьбы она не була спеціяльно призначена для ôтбудованя якои небудь державы, що отже и кожда институція носитъ [illegible] ля Gaz. Krak. на пôставѣ такои логики жадаѣ, щобы польска суспôльнôсть убивала руске товариство господарске, „Славію“ и „галиц. бук. кредитове Заведенье“ для того, що они носятъ на собѣ цѣху народну, то та сама логика повинна наказувати Gazet-ѣ Krak. жадати розвязаня и знищеня такожь и всѣхъ польскихъ институцій финансовыхъ и господарскихъ, якъ товариства земского, галицкого товариства господарского, краковского товариства убезпеченя и т. д., бо всѣ тѣ и тымъ подôбнѣ институціи, хочь економичнѣ, носятъ de facto и пôсля признаня G. K. цѣху національну и „duch narodowy (= polski) odzywa się żywo w każdej z tych instytucyj“, якъ се мѣжь иншимъ показала пр. недавна (бо въ мѣсяцю червцю с. р.) выдана ôтмовна ôтповѣдь гал. кредит. товариства земского о. Стефановичу що до непринятя квиту писаного въ рускôмъ языцѣ.

Дальше пише Gazeta Krakowska —: „Jeżeliby ktoś chciał za pomocą narodowości najlepsze skutki agronomiczne, technicze lub finansowe osiągnąć, ten z pewnością doszedłby do wprost przeciwnego rezultatu, jedne ze środków dopięcia celów sparaliżowałby, a drugich w zupełności by się pozbył“. Можемо тôлько жалѣти надъ редакціею Gaz. Krak., ѣсли она не знаѣ, що національне житье народа складаѣся не зъ воздушныхъ мрѣй, але зъ певныхъ реальныхъ даныхъ, мѣжь иншими маѣ своѣ головне жерело въ національнôй культурѣ, національнôмъ промыслѣ, господарствѣ, въ финансовости и т. д. Коли бъ однакожь редакція G. K. зволила придивитись хочьбы практичнымъ заходамъ самыхже Полякôвъ въ Познанщинѣ и Конгресôвщинѣ, где они всѣма силами и зовсѣмъ природно стараются закладати и пôддержувати с в о и финансовѣ, господарскѣ и т. п. институціи съ цѣхою народною; коли бъ поглянула на Чехôвъ, якъ они власне тôлько сею практичною дорогою обезпечили собѣ не тôлько духово але и матеріяльно самостôйнôсть своѣи народности; колибъ наконець G. K. згадала бодай, длячого Угры такъ консеквентно переводятъ свою финансову, господарску и промыслову политику съ видимою на кождôмъ кроцѣ цѣхою народною, то може хочь на тыхъ наглядныхъ прикладахъ поучилась бы Gazeta Krak. о елементарныхъ вымогахъ народного житя, розвою и поступу, — тогды бъ она може й побачила, що навязуючи рускимъ институ-

ціямъ силомôць „coś fałszywego, wrogiego, niebezpiecznego dla społeczeństwa" для того лише, що они руски̂, тымъ самымъ вже здраджує бракъ елементарного розумѣня економичного житя народного, а надто обвиняє и польски̂ институции о враждебнôсть и небезпечнôсть для суспôльности.

Пôсля выводôвъ Gazet-ы Krak. Русины повинни̂ на кождôмъ полю сидѣти тихо и не рухатись безъ попередной санкции и призволеня шовинистôвъ зъ редакции Gazet-ы Krak. Коли жь нема сего призволу, то все, що Русины на свою руку важатся робити „grozi dodatnim interesom społeczeństwa", отже тутъ повинна вмѣшатись полиция, а бодай польски̂ шовинисты „muszą zdobyć się na takie rozszerzenie i na taką elastyczność działania, aby „Slaviom" i „zakładom kredytowym" nie pozostało możności do chwytania dusz niewinnych i do budowania obcych krajowi organizacyj. — — Tu niema czasu do stracenia. Slawię, zakłady ruskie rolnicze, ruskie towarzystwa przemysłowo-rolnicze i rozmaite wydawnictwa rzekomo narodowe taki wywodzą taniec djabelski w społeczeństwie, że musiałoby ono spoczywać na dużo mocniejszych podstawach, ażeby taniec ten nie wywołał chaosu, grożącego dodatnim interesom społeczeństwa"!

Кождый зрозумѣє легко, для чого мы не можемо вдаватись въ споры съ такими алярмами безпамятного шовинизму. Се жь не наша рѣчь, а дѣло самыхже Полякôвъ, положити конець такимъ „танцямъ" своихъ газетъ, котри̂ нѣякъ не можутъ принести имъ чести. Мы думаємо, що нашъ край ажь надто економично занедбаный, щобъ тутъ яка небудь старанность, ôтъ когобъ она нѣ выходила, могла вважатися злишною. Для того мы надѣялись, що бодай праця Русинôвъ надъ економичнымъ подвигненьемъ свого народа выскає собѣ признанье всѣхъ Полякôвъ. Не можемо и не хочемо за таки̂ напасти Gazet-ы Krak. винити загалъ Полякôвъ, бо Gazeta Krak. не представляє нѣякои партіи и єсть тôлько слѣпе орудіє въ рукахъ кракôвскои партіи, вымѣрене противъ Reform-ы, але всежь повинни̂ Поляки памятати, що при теперѣшнôмъ станѣ сего [illegible] напасти навѣть зъ стороны такои газеты тôлько еще бôльше [illegible] дражливи̂ ôтношеня межи Поляками а Русинами, а нѣякъ не злагодятъ тыхъ ôтношень.

Кракôвска Reforma, згадуючи въ Ч. 237 про нашу ôтповѣдь Dziennik-ови pol., додає зъ своеи стороны: „Тонъ полемики *Дѣла* объявляє певне роздражненье, яке завсѣгды замѣчаємо въ львôвскôй прасѣ, скôлько разôвъ забирає голосъ въ справѣ ôтношень польско-рускихъ, що зовсѣмъ не причиняєся до успокоєня умôвъ и дуже утрудняє спокôйну и поважну дискусію. Ся вина тяжитъ зарôвно на насъ якъ и на Русинахъ. Разъ належалобы вже зôрвати съ дотеперѣшною политикою взаимныхъ рекриминацій и позбутися забагôвъ пристрастнои полонизаціи Русинôвъ. Мы латинизували ихъ черезъ чотыри столѣтій — а доки жь се насъ довело? Тожь годится стремѣти до взаимныхъ уступствъ, щобъ вызволити Русинôвъ ôтъ россійскихъ аспирацій. Передовсѣмъ треба уникати надмѣрно-порывистого обвинюваня".

Розрôжняємо межи рекриминаціями а самообороною противъ напастей. Reforma ачейже схоче намъ признати, що не выступаємо съ рекриминаціями, хотяй маємо до сего неврôвнано бôльше право, якъ Поляки. Коли однакожь не тôлько стари̂ напасти на Русинôвъ зъ стороны шовинистичныхъ дневникôвъ въ родѣ Gazet-ы Krak. и Dziennika pol. не устаютъ, але разъ-наразъ и то еще бôльше безпôдставно, якъ давнѣйше, и съ щоразъ бôльшою злобою и нови̂ напасти противъ всего, що руске, множатся, то кождый безсторонный признасть намъ, що маємо право и обовязокъ, выступати противъ такихъ напастей. Не наша вина, що тіи напасти замѣсть разъ на все устати, щоразъ бôльше множатся. Тожь и не можемо пріймати на себе отвѣчальности за наслѣдства тыхъ напастей. На иншôмъ мѣсци подаємо найновѣйшу напасть Gazet-ы Krak. на Русинôвъ. Сами̂ Поляки можутъ оцѣнити, чи єсть така напасть хочьбы чимъ небудь и бодай въ части оправдана? Тожь сами̂ Поляки повинни̂ надъ тымъ задуматись, яки̂ чувства можутъ вызвати у Русинôвъ подôбни̂ напасти зъ польскои стороны. Мы зовсѣмъ далеки̂ ôтъ того, идентификувати загалъ Полякôвъ съ такими ôтзывами Gazet-ы Krak. и Dziennika pol. о Русинахъ, але чи не єсть се знову задачею загалу Полякôвъ положити конець такимъ напастямъ и першимъ противъ нихъ выступити, скоро съ ними не солидаризуются? А коли навѣть миролюбиви̂ польски̂ газеты мовчатъ на таки̂ выбрыки своеи дневникарскои братіи, то для насъ се справа надто болюча, щобъ и мы еще мали мовчати. Єсть жежь и для рускои терпеливости певна мѣра....

Соймъ краєвый.

Двайцять трете засѣданье, дня 12 жовтня.

Зъ ôтчитаныхъ петиций цѣкавѣйши̂: Рада шк. мѣсцева въ Пôдгайчикахъ о организацію тамошнои школы. — Выдѣлъ пов. въ Снятинѣ и много̂ громады о хибный вымѣръ податку грунтового.

Зъ порядку дневного ôтослано внесенье п. Мих. Попеля въ справѣ вынагороды презесôвъ и членôвъ радъ повѣтовыхъ зъ фондôвъ повѣтовыхъ, ихъ выдаткôвъ (особливо за дорогу, що прїѣздятъ на засѣданя). — Внесенье тоє ôтослано до ком. администраційнои.

Дальше слѣдували внесеня комисіи гôрничои. Выдѣлъ кр. вставивъ въ буджетъ на 1883 р.: а) 10.000 зр. на выслѣды глубшихъ покладôвъ землѣ; б) 3000 зр. на выслѣды геольогични̂; в) 500 зр. для комисіи физіольогичнои. Комисія вноситъ, щобы вставити въ буджетъ на р. 1883 еще: г) 3000 зр. на студіи хемичнои переробки нафты и єи ôтпадкôвъ; д) 1300 зр. на стипендіи для гôрникôвъ, котри̂ учатся за границею. Дальше соймъ поновляє резолюцію зъ 1881 р. взываючу правительство, щобы увôльнивъ копальнѣ нафты ôтъ податкôвъ на 10 лѣтъ, а бодай щобы усунувъ податокъ доходовый або єго такъ знизивъ, щобы предпріємства нафтови̂ могли розвиватися. Внесеня тіи принято.

По ухвалѣ справы будовы желѣзницѣ зъ Кросна до Решова, соймъ ухваливъ внесенье комисіи правничои въ справѣ внесеня п. Белѣньского о законныхъ улекшеняхъ для конверзіи высоко опроцентованыхъ довгôвъ гипотечныхъ. Внесенье звучитъ: „Взываєся правительство, щобы выдало законъ постановляючій, що пожичкамъ съ низшою стопою процентовою затягненымъ для конверзіи высше опроцентованыхъ довгôвъ, прислугує той самъ степень першеньства гипотечного, якій прислугувавъ пожичцѣ сконвертованôй, єсли новôй пожичцѣ можутъ бути признани̂ улекшеня въ оплатахъ скарбовыхъ въ мысль закона зъ 11 червня 1881 р., єсли нова пожичка пôдъ взглядомъ высокости капиталу и побôчныхъ на[illegible] бôльша ôтъ несплаченои еще сконвертована пожичка зôстане вычеркнена".

Дальше признано инспекторови шпиталѣвъ дрови Янови Стеллѣ Савицкому право до квинквеній и емеритуры. Внесеню тому спротивився дръ Антоневичъ. Ôнъ ва вступѣ заявивъ, що посада инспектора шпиталѣвъ єсть зовсѣмъ непотрѣбна. Для тои посады первѣстно бувъ установленый діюрнистъ, пôзнѣйше перемѣнено єи на постоянну пенсію. По уступленю попередного инспектора намѣрено тую посаду усунути, але полишено єи для теперѣшного инспектора. Що за чиннôсть має инспекторъ? Лѣкарѣвъ не контролює, лишь администрацію, а до того выстане рада шпитальна. Во Львовѣ хочь инспекторъ придавбыся, але тутъ рада мѣска може шпиталѣ контролювати. Кромѣ того во Львовѣ навѣть мимо инспектора зарядъ шпиталѣвъ не бувъ добрый; выдѣлъ кр. мусѣвъ высылати на шконтра комисіи, котри̂ знаходили дуже злу господарку. Вина того лежитъ по части и на инспекторѣ. Заряды шпитальнѣ занедбуютъ стягати кошта лѣченя, такъ що претенсіи съ часомъ выросли до пôвъ миліона. И въ тôмъ вина инспектора. Теперь иде лучше, але заслуга тутъ маршалка, а заслуга инспектора дуже проблематична. Вноситъ отже, щобы надъ тымъ внесеньемъ перейти до порядку дневного. П. Антоневичеви ôтповѣдали пп. кс. Сава, Голеєвскій, Круковецкій и Гошардъ.

Ôттакъ ухваливъ соймъ на внесенье Голеєвского 500 зр. рôчнои пенсіи вдовѣ по бл. п. дру Шепаровичу, примари шпиталю. (Комисія предкладала 300 зр. пенсіи). — Петицію колоніи Ангелôвка о ôтлученье ôтъ гром. Ожидова ôтдано выдѣлови кр. — Громадѣ Сарнки долѣшни̂ ôтписано 340 зр. 51 кр. за кошта лѣченя въ шпитали эконома. — Петицію рады пов. въ Коссовѣ о субвенцію на реконструкцію дорôгъ ôтдано выдѣлови кр. для „прихильного" (на внесенье дра Антоневича) залагодженя.

Двайцять четверте засѣданье, дня 13 жовтня.

На початку засѣданя ухваливъ соймъ, щобы на будуще петиціи надсылани̂ до сойму не придѣляти вже комисіямъ, але ôтступати выдѣлови краєвому съ выняткомъ петицій важныхъ; о важности поодинокихъ петицій має рѣшати маршалокъ.

Ôттакъ правительств. комисарь п. Залескій ôтповѣвъ на интерпеляцію п. дра Антоневича и товаришѣвъ въ справѣ реформы закона спадкового и опѣкунчого и въ справѣ увôльненя спадщинъ въ вартости до 500 зр., одѣдиченыхъ черезъ кревныхъ першого и другого степеня. Комисарь ôтповѣвъ, що надъ справою реформы закона спадкового и опѣкунчого ведутся нарады въ министерствѣ, але передъ ихъ рѣшеньемъ муситъ рада державна впередъ ухвалити нову процедуру цивильну. Що до увôльненя спадщинъ, котрыхъ вартôсть не єсть бôльша ôтъ 500 зр., одѣдиченыхъ черезъ кревныхъ, то министерство скарбу ôтъ разу заявило, що станъ финансôвъ державныхъ того не дозволяє.

П. Петрускій здававъ справу зъ проєкту утвореня зъ фондôвъ краєвыхъ стипендіи имени Яна Матейка рôчно 1000 зр. для укôнченого студента кракôвскои школы штукъ красныхъ. Надавати тую стипендію має Матейко, якъ довго буде директоромъ тои школы. — Соймъ узнавъ внесенье тоє наглячимъ. П. дръ Антоневичъ застерѣгъ, щобы стипендія тая була удѣлювана не лишь Полякамъ, але и Русинамъ. Ôттакъ соймъ одноголосно ухваливъ проєктъ. На жаданье дра Антоневича маршалокъ сконстатувавъ, що ухвала запала однодушно.

Зъ порядку дневного пос. Абрагамовичъ реферувавъ своє внесенье въ справѣ замкненя границѣ для ввозу худобы зъ Россіи и Ромуніи. Комисія єсть за тымъ, що отворенье границѣ, хочьбы лишь на часъ, принеслобы велику шкоду Галичинѣ. Вноситъ отже, щобы выдѣлъ кр. написавъ отвѣтный меморіялъ до правительства. Соймъ ухваливъ тоє внесенье, хочь впрочѣмъ правит. комисарь завѣривъ соймъ, що правительство не думає отворювати границѣ.

Дальше дръ Радзишевскій въ имени комисіи гôрничои поставивъ внесенье взываюче правительство, щобы при ц. к. технично промысловôй академіи въ Краковѣ утворити ôтдѣлъ гôрничій, котрый мавбы головну задачу — образувати управителѣвъ для копалень нафтовыхъ. Соймъ зъобовязуєся покрыти $^2/_3$ частей коштôвъ удержаня того ôтдѣлу зъ фондôвъ краєвыхъ до высокости 4000 зр. рôчно, пôдъ условіємъ, що правительство устроитъ ôтдѣлъ гôрничій, покрыє часть рôчныхъ выдаткôвъ и признасть выдѣлови кр. участь въ веденю ôтдѣлу.

Пос. о. Красицкій уважає внесенье комисіи неотвѣтнымъ, а то по перше длятого, що ученики ôтдѣлу гôрничого не будутъ мати приступу до копалень правительственныхъ, где пріймаютъ лишь ученикôвъ правительственныхъ школъ гôрничихъ, а по друге, що школа гôрнича не буде въ центрѣ краю во Львовѣ, але въ Краковѣ. Вноситъ отже, щобы школа тая була при политехницѣ во Львовѣ. — Внесенье комисіи бôльшôсть соймова приняла.

Опосля пос. Альфонсъ Чайковскій въ имени комисіи дороговои предложивъ слѣдуючи̂ внесеня комисіи о поправѣ дорôгъ повѣтовыхъ и громадскихъ: „1). Соймъ постановляє утворити закладовый фондъ пожичковый въ сумѣ 300.000 зр. зъ скарбу краєвого щорôчными дотаціями по 30.000 зр. почавши ôтъ 1883 р. черезъ 10 лѣтъ. 2) Зъ того фонду удѣлювани̂ будутъ повѣтамъ, громадамъ и дворамъ безпроцентни̂ пожички, котри̂ маютъ бути сплачени̂ за 10 лѣтъ рôчными ратами. 3) На беззворотни̂ пожички для дорôгъ 100.000 зр. на р. 1883. [illegible] призначує. Соймъ [illegible] лови кр., щобы въ мѣру зменшуваня рôчныхъ выдаткôвъ на будову и направу дорôгъ краєвыхъ, побôльшувавъ буджетъ на запомоги для дорôгъ повѣтовыхъ и громадскихъ". Внесеня тіи бôльшôсть соймова приняла по довшôй, оживленôй дискусіи. Гр. Круковецкій напередъ заявивъ, що ôнъ волѣвбы, щобы на потребы повѣтовыхъ и громадскихъ дорôгъ удѣлювати беззворотни̂ запомоги, якъ безпроцентни̂ пожички, а опосля ôтважився (честь єму за тоє!) пôднести справу престацій in natura, котри̂ суть спадщиною часôвъ олигархичныхъ и суть величезнымъ тягаромъ для громадъ. Въ наслѣдство тягару престаційного суть случаѣ, що громада, котра числитъ ледво 50 моргôвъ бôльше ôтъ обшару двôрского, муситъ платити **650 зр.** а двôръ платитъ лишь **24 зр.**!! (*Межь польскими послами повставъ незвычайный неспокôй — посыпались крики: ого, ого!*) Престація тяжитъ на найбѣднѣйшôй клясѣ жителѣвъ, и єсли громады перемыски̂ жадали перемѣны престаціи in natura на грошѣ, то лишь въ тôй мысли, щобы въ загалѣ тягаръ на дороги бувъ розложеный пôсля скалѣ податковои и опертый на додаткахъ ôтъ податкôвъ. Гр. Круковецкій отже вноситъ резолюцію въ тôмъ дусѣ. (Соймъ ôткинувъ). — По гр. Круковецкôмъ забравъ голосъ о. Красицкій и рôвножь выказувавъ, що престаціи не суть безусловно потрѣбни̂ для розвою дорôгъ, противно, они суть перешкодою, шкôдною пôдъ взглядомъ матеріяльнымъ и моральнымъ спадщиною часôвъ феодальныхъ, пригадуючою ненавистну панщину. Звѣстно, престаціи не можутъ обôйтися безъ традиційнои палицѣ! (*Гр. Круковецкій: браво!*) Черезъ престаціи марнуєся величезный капиталъ працѣ и часу беззворотно для краю и господарства; престаціи вымагаютъ на манипуляціи канцелярійни̂ значныхъ сумъ, котри̂ моглибы пôйти на дороги. О. Красицкій предкладає отже резолюцію взываючу выдѣлъ кр., щобы на пôдставѣ установленя додатку до податкôвъ на потребы дорôгъ, выпрацювавъ проєктъ уставы дороговои. (Соймъ ôткинувъ). — Противъ высказаныхъ слôвъ правды пп. гр. Круковецкимъ и о. Красицкимъ выступили заѣло паны-властителѣ бôльшихъ посѣлостей (Абрагамовичъ, гр. Стадницкій, гр. Голеєвскій, гр. Баденѣ и др.); одни̂ доказували, що таки̂ промовы можутъ довести до соціяльнои революціи, други̂ знову удержували, розумѣєся голословно, що противно, паны поносятъ бôльши̂ тягары, нѣжь селяне, — на що очевидно дуже удачно и консеквентно замѣтивъ о. Красицкій: Коли такъ, коли паны маютъ навѣть кривду зъ теперѣшнои уставы дороговои съ престаціями, то длячогожь такъ заѣло опираются єго внесеню?

Пôдъ конець засѣданя п. Малецкій здававъ справу въ имени комисіи едукаційнои зъ проєкту зреформованои уставы о закладаню и удержуваню школъ и о примусѣ школьнôмъ. — Справу тую ôтрочено на пôзнѣйше, коли будутъ выготовлени̂ всѣ проєкты реформъ уставы школьнои.

Двайцять пяте засѣданье, дня 14 жовтня.

П. дръ Антоневичъ мотивувавъ своє внесенье въ справѣ школъ дубляньскихъ. Внесенье тоє звучитъ: Взываєся выдѣлъ кр.: 1) щобы предпринявъ отвѣтни̂ кроки, щобы субвенція зъ фонду державного для школъ дубляньскихъ була значнѣйша и 2) щобы на слѣдуючôй сесіи соймовôй предложивъ проєктъ, котрый уможлививбы також властителямъ меншихъ посѣлостей користати зъ добродѣйства школы дубляньскои." Дръ Антоневичъ розпочавъ свою промову ôтъ похвалы давныхъ часôвъ, коли гордый шляхтичь и хоробрый козакъ поважали себе (?) поспôльно, коли козакъ стававъ шляхтичемъ а шляхтичь приступавъ неразъ до козакôвъ, коли католицтво а православіє, Полякъ и Русинъ поважали себе посполу. Бувъ то — каже дръ Антоневичъ — патріотизмъ, опертый на любовѣ краю и поспôльнôмъ поважаню. Нынѣ часы змѣнилися. Прійшли мудрцѣ ôтъ заходу съ покорою на лици и масенькимъ словомъ, але въ ихъ серцю були дальши̂ пляны. Нашъ патріотизмъ здавався имъ за простымъ, отже замѣсть него поставили высшу политику, а замѣсть любови ненависть. Згубила насъ и губитъ высша политика съ банками. Дальше дръ Антоневичъ покликуючись на слова Крашевского, писани̂ недавно до комитету „Macierzy polskiej", выказує пересвѣдченье, що треба покинути тую высшу политику а звернутися до працѣ надъ подвигненьемъ простого народу не черезъ высши̂ науки, але черезъ науку читаня и писаня и науку практичну. Въ тôй и поставлене внесенье, щобы одиноку школу рôльничу въ рускôй части Галичины зробити приступною для народу. — Внесенье дра Антоневича ôтослано до выдѣлу краєвого. *(Дальше буде.)*

(*Справа индемнизаційна.*) Въ понедѣлокъ с. т. въ комисіи запала вже ухвала въ справѣ индемнизаційнôй. Комисія приняла звѣстный читателямъ „Дѣла" правительственный проєктъ угоды съ тою змѣною, що скарбъ державный кромѣ беззворотнои рôчнои субвенціи въ сумѣ 2,100.000 зр. удѣлитъ краєви щорôчно 325.000 зр. титуломъ безпроцентового задатку, котрый край сплатитъ цѣлый въ трехъ рокахъ по залагодженю индемнизаціи. Референтомъ комисія выбрала п. Грохольского.

(*Надзираюча рада банку краєвого.*) Выдѣлъ краєвый уложивъ вже для сойму листу кандидатôвъ до надзираючои рады банку краєвого. Кандидаты тіи суть: властителѣ дôбръ: Иполитъ Богданъ, Емиль Торосевичъ, Іосифъ Менцѣньскій, Едвардъ Єнджеєвичъ; капиталистъ Петръ-Фаль[illegible] Залескій; директоръ кракôвского товариства взаимныхъ убезпеченъ Генрикъ Кошковскій, адвокатъ дръ Малиновскій и два купцѣ Михайло Дыметъ и Стан. Маркевичъ. На заступникôвъ предложени̂: Зигм. Августиновичъ, Авг. Горайскій, Іосифъ Пенчиковскій и Игнатій Дрекслеръ.

(*Внесенье п. Стан. Поляновского*) о утворенье двохъ новыхъ посадъ крылошаньскихъ при митрополіи во Львовѣ, — якъ доносятъ сами̂ польски̂ газеты, — не має потрѣбного числа прихильникôвъ въ комисіи. Панове польски̂ послы очевидно признаютъ добру волю п. Поляновского: прислужитися тымъ внесеньемъ польскôй справѣ, алежь вздержує ихъ тоє обстоятельство, що оба наймолодши̂ крылошане, пропоновани̂ и дотовани̂ выдѣломъ краєвымъ, малибы по 2.500 зр. рôчнои пенсіи, а всѣ прочи̂ старши̂ крылошане ледви половину тои пенсіи. А се булабы чей кривда за надто очевидна и всякому зрозумѣла!

Переглядъ политичный.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Fremdenblatt доноситъ, що всяки̂ поголоски о речинци, коли збереся рада державна на нарады, суть передвчасни̂. Речинця не можна еще теперь определити длятого, що не звѣстно, якъ довго буде тревати сесія делегаційна. Се тôлько певно, що урядови̂ сферы бажаютъ, щобы сесія рады держ. могла розпочатися заразъ по 15 падолистѣ. Прелиминарь буджету на р. 1883 має бути предложеный вже на однôмъ зъ першихъ засѣданъ. — Министеръ спôльного скарбу Каляй предложитъ спôльнымъ делегаціямъ обширне exposé о ôтношеняхъ, яки̂ пôдчасъ своеи поѣздки заставъ въ Босніи и Герцеговинѣ.

(*Въ угорскôмъ соймѣ*) предложивъ минувшого тыждня министеръ скарбу Сапари финансове exposé. Буджетъ на р. 1883 выказує выдаткôвъ 322,711.484 зр. а доходу 301.029.869 зр.; — дефицитъ отже выноситъ 21,681.615 зр. Neue fr. Presse выказує, що сей дефицитъ на р. 1883 покажеся при замкненю рахункôвъ далеко бôльшимъ, подôбно якъ дефицитъ вставленый въ буджетъ на р. 1882 въ квотѣ 23·2 миліонôвъ теперь показався далеко высшимъ, бо надъ 50 миліонôвъ. На щастье сей рôкъ принѣсъ Угорщинѣ незвычайно добри̂ жнива, отже при розумнôй господарцѣ финансовôй може сей рôкъ розпочати привернене рôвноваги доходôвъ и выдаткôвъ.

(*Нови̂ угорски̂ министры.*) Цѣсарь именувавъ бар. Кемени министромъ комуникацій, а гр. Сечени министромъ торговлѣ.

(*Новый амбасадоръ россійскій*) при дворѣ вѣденьскôмъ, кн. Лобановъ-Ростовскій, представлявся оногды цѣсареви Францъ-Іосифови, вру-

чивъ ему довѣрительнѝ листы и обнявъ веденье дѣлъ своєи амбасады. Вѣденьскѝ газеты прихильно витаютъ нового амбасадора россійского, котрый на своихъ давнѣйшихъ становищахъ въ Константинополи и Лондонѣ умѣвъ удержати якъ найлучшѝ ôтношеня съ дворами.

(*Зъѣздъ австрійскихъ роботниковъ*), заповѣдженый заразъ по голоснôй аферѣ арештованя напастникôвъ Марштелингера, ôтбувся минувшого тыждня въ Бернѣ. На тôмъ зъѣздѣ раджено надъ политичными и економичными потребами и бажанями австрійскои партіи роботничои. Въ дискусіи надъ предложеными зъѣздови резолюціями промовляло кôлканайцять роботникôвъ; всѣ они пôдносили потребу права загального голосованя, котре може дати роботникамъ можнôсть мати вплывъ на законодавство, а въ загалѣ стояли на тôй основѣ, що роботники повиннѝ добуватися своихъ правъ на дорозѣ легальнôй.

(*Кольонизація Босніи и Герцеговины.*) Правительство краєве въ Сераєвѣ поручило властямъ окружнымъ и повѣтовымъ, щобы швидко давали ôтповѣди на всякѝ запытаня интересованыхъ, котрѝ хотѣлибы кольонизувати Боснію и Герцеговину. Кромѣ того выдало правительство циркулярь съ близшимъ поясненьемъ ôтношень. Кольонисты мусятъ посѣдати якійсь капиталъ и охоту до працѣ. Поки не скôнчится катастральный помѣръ грунтôвъ державныхъ, поти правительство не буде могло придѣлювати земель кольонистамъ. Кольонисты можутъ купувати або арендувати грунты приватнѝ; за моргъ грунту платится 10 до 50 зр., а въ Посовинѣ навѣть 100 зр. За аренду морга грунту платится 1—10 зр. Можна такожь арендувати грунты за ôтданье $^1/_3$ части доходôвъ властителеви. Правительство обѣцюе кольонистамъ моральну пôдмогу, але матеріяльнои пôдмоги при теперѣшнôмъ станѣ финансôвъ не може обѣцювати.

(Афера въ радѣ мѣскôй въ Празѣ.) Новымъ бурмистромъ Праги выбрано Чеха дра Черного, бо Чехи маютъ въ радѣ мѣскôй бôльшôсть. Въ своєй инсталяційнôй промовѣ дръ Черни говоривъ по чески и назвавъ Прагу „золотою славяньскою Прагою“, с. е. заманифестувавъ славяньскôсть столицѣ Чехъ. Нѣмецкѝ члены рады мѣскои — котрыхъ єсть 5, мѣжь тыми 4 жиды — оскорбилися були такою промовою бурмистра и були заявили, що складаютъ свои мандаты радныхъ, бо бурмистръ въ своєй промовѣ образивъ нѣмецкихъ жителѣвъ Праги и Чехъ. Бурмистръ однакожь залагодивъ тую справу, заявивши на засѣданю рады, що ôнъ не мавъ намѣреня оскорбити Нѣмцѣвъ и що ôнъ буде рôвно справедливымъ для обохъ народôвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Вѣсти зъ Петербурга.*) *Правит. Вѣстникъ* обвѣщуе, що до дня 1 серпня доходы державы выносили 346 миліонôвъ, а выдатки 350½ миліонôвъ. Въ приρôвнаню до минувшого року збôльшились доходы о 30 миліонôвъ, а одночасно зменшились выдатки о 26½ миліонôвъ. — Дня 1 (13) жовтня повернули царь и царева до Гатчина зъ лѣтнои резиденціи Александріи. — Бѣлозерскѝ каналы замерзли; плавба застановлена. Въ ночи зъ д. 3 (15) с. м. було въ Петербурзѣ 4 степенѣвъ зимна, а въ Нижнôмъ Новгородѣ и Костромѣ десять. Плавба на Волзѣ и Камѣ здержана. — Носятся вѣсти, що кн. Вяземскій, начальникъ прасового бюра, маe уступити для того, що новый законъ о обостреню прасы выдано безъ єго вѣдомости. Доси однакожь ся вѣсть не потвердилась.

(*„Доповненье прасового закона зъ р. 1865.“*) Аксакôвска *Русь* обговорюючи послѣдну поѣздку царя до Москвы, видитъ въ нѣй наглядный доказъ „ложи тыхъ революційныхъ пугалъ и чудацтвъ“, якими до сеи поры не перестаютъ въ Россіи баламутити свободы правительственныхъ дѣйствій не по розуму „усердные слуги престола и отечества“. Плодомъ напору тыхъ „усердныхъ слугъ престола и отечества“ вважаe *Русь* послѣдне обостренье прасового закона. *Русь* не похваляе сего обостреня и думае, що россійска верховна власть при своєй реальнôй и дѣйстнôй силѣ не потребуе лякатись привидôвъ революціи и опозиційныхъ елементôвъ россійскои суспôльности. Тѝ нерозумнѝ „слуги отечества“ дорaджуютъ правительству сокрушати твердою рукою не тôлько явныхъ ворогôвъ, але и всякій выразъ непригожои єму мысли и борони Боже що небудь такого учинити, щобы було похоже на уступку либераламъ. „Таке направленье въ рос. властныхъ сферахъ — говоритъ дальше *Русь* — можна теперь признати навѣть переважаючимъ, — а о тôмъ годѣ не жалѣти. Правительство повинно йти напередъ, держатись народно-историчнои дороги и такъ вести Россію до поступу, просвѣты, повнои свободы, до выявленя всѣхъ талантôвъ и всѣхъ силъ духа.“ Правительство, выводитъ *Русь*, не потребуе лякатись россійскихъ либералôвъ, бо се не правдивѝ либералы, а тôлько псевдо-либералы. Се просто недуга — сей псевдо-либерализмъ, а недугу треба лѣчити, а не закрывати и карати. Треба, щобы хороблива высыпка на верха высыпалась, а не держалась у внутрѣ, и чимъ скорше се станеся, тымъ лучше. Свобода печати моглабъ до сего довести, а обмежуванье сеи свободы може тôлько нанести шкоду. — Надъ тоюжь самою справою застановляeся Allg. Ztg. въ статіи „Das russische Pressreglement“. Новый законъ прасовый пôсля Allg. Ztg. зноситъ на дѣлѣ тѝ свободы, якѝ дôстала праса закономъ зъ р. 1865, ôтдаe прасу пôдъ безъусловну власть администраціи, а черезъ то привертаe той станъ, якій бувъ въ Россіи передъ р. 1865. Якъ тогды обмеженье свободы прасы вызвало поза границями Россіи взрôстъ заграничныхъ россійскихъ дневникôвъ, котрѝ выступали дуже ворожо противъ Россіи, а мимо всѣхъ строгостей и бачности рос. властей въ безчисленныхъ примѣрникахъ розходились по всѣхъ мѣсцяхъ Россіи, такъ и теперь новый прасовый законъ вызве такійже взрôстъ росс. заграничн. журналистики и такійже наплывъ сеи безцензурнои журналистики тайными дорогами въ Россіи. Очевидно, що зъ сего не може выйти нѣчого доброго. Се одна слаба сторона. Єсть однакожь еще и друга слаба сторона сего закона. Коли краєвѝ дневники, обмеженѝ въ своєй свободѣ, не будутъ могли заниматись своими внутренными справами, тогды по конечности станутъ они шукати простору на иншôмъ поли — на поли заграничнои политики — и тутъ плекати небезпечнѝ плоды. Чимъ бôльшій гнетъ у внутрѣ, тымъ бôльша сила выскоку на внѣ. Се правило простои физики. Allg. Ztg. нагадуe часы Наполеона III, коли то французскѝ дневники, придавленѝ цензурою, не могли заниматись внутрѣшными справами и для того, кинувшись на поле заграничнои политики, выплекали той шовинизмъ Французôвъ, що довѣвъ ихъ до великого нещастя француско-прускои вôйны. То само може теперь статись и съ Россіею. И справдѣ вже теперь замѣтно, якъ въ россійскôй прасѣ починае плекатись такійже шовинизмъ и розширюваня на внѣ — вôйны съ Нѣмцями чи Австрією. Се може довести Россію до такихъ же наслѣдкôвъ, якъ свого часу Францію. Тожь була бы пора, кôнчитъ Allg. Ztg., надъ тымъ задуматись.

(*Нова панславистична програма.*) Въ супротивности до радъ Аксакôвскои *Руси* розвиваe Катковъ въ *Московскихъ Вѣдомостяхъ* свои рады, якъ скрѣпити и обезпечити Россію сильнымъ правительствомъ. До сего предкладаe Катковъ яко „усердный слуга престола отечества“ слѣдуючѝ рады: 1) знести засаду свободы выбиральности професорôвъ на университетахъ; 2) обмежити устнôсть и явнôсть судоводства; 3) окрoити и такъ небогатѝ автономичнѝ свободы громадъ и земствъ; 4) держати въ „дисциплинѣ“ прасу, и 5) завести рôдъ контролѣ надъ духовными и душевными функціями народнои интелигенціи, або якъ передаютъ сю точку Каткова иншѝ росс. газеты, — кинути клятву на россійску интелигенцію. — Катковъ маe теперь дуже великій вплывъ въ Россіи, тожь єго голосъ и єго програма ледво чи можутъ остатися безъ вплыву.

(*Переговоры мѣжь Россіею а Римомъ*) въ справѣ католицкои церкви въ Россіи мали, якъ звѣщаютъ польскѝ газеты, зновъ обновитись. Пôднявъ ихъ росс. повномочникъ Бутеневъ. Россія жадаe, щобы въ костелахъ на Литвѣ и въ т. зв. „забраныхъ“ краяхъ заведено россійскій языкъ замѣсть польского, щобы отже проповѣди, молитвы и спѣвы въ костелахъ тыхъ краѣвъ ôтбувались въ россійскôмъ языцѣ. Папа зновъ жадаe, щобы холмскимъ давнѣйшимъ уніятамъ а теперь православнымъ вôльно було перейти на лат. обрядъ, щобы привернено епископа Ржевуского, а епис. Фелиньскому вызначено пенсію и позволено выѣхати за границю. Доси жадна зъ сторôнъ не уступила ôтъ своихъ жадань, але єсть надѣя, що за поворотомъ Бутенева до Рыму прійде остаточно до угоды. Сего послѣдного дуже обавляются польскѝ дневники. *„Моск. Вѣдомости“* тожь потверждаютъ ту вѣдомôсть о наново розпочатихъ переговорахъ и надѣются, що они скôньчатся успѣшно за кôлька мѣсяцѣвъ.

(*Всероссійску выставу въ Москвѣ*) замкнено 1 (13) жовтня.

(*Зъ Волыня*) пишутъ до петерб. Kraj у дня 23 вересня, що въ цѣлôмъ краю переведено перепись коней, придатныхъ для вôйска и що тамже розносятся вѣсти о мобилизаціи войска. При переписи показалося, що роди коней, особливо селяньскихъ дуже пôдупали ôтъ часу послѣднои переписи р. 1877. Тожь само и рогата худоба дуже много терпитъ задля неустаючои майже заразы на худобу. Всѣ офиціяльнѝ рапорты о тôмъ що зараза устала, суть неправдивѝ. Селяне терплятъ страшнѝ шкоды задля сеи заразы, а нѣчо не робится, щобъ положити єи якій небудь конець. Рѣзники дорѣзуютъ заражену худобу и продаютъ мясо; погибша худоба не закопуeся въ землю, а жиды ведутъ явный торгъ шкôрами зъ павшои худобы.

(*Духовеньство а школы*). Послѣдными часами звѣщаютъ зъ Петербурга о приготованяхъ и заходахъ, щобы привернути въ житье давнѣйшѝ церковно-приходскѝ школы народнѝ. Розходится о то, щобы притягнути близше до заходôвъ о народну просвѣту духовеньство, котре доси стоитъ въ тôй справѣ майже зовсѣмъ на боцѣ и не клопочеся про народну просвѣту. Земскѝ школы народнѝ, пôдлягаючѝ министерству народнои просвѣты, не маютъ пôдлежати духовнôй управѣ.

(*Поляки въ западныхъ губерніяхъ*) мимо закона зъ 10 груд. 1865 р. о заборонѣ купувати въ тыхъ губерніяхъ помѣщичѝ (дѣдичнѝ) маетки закуповуютъ тѝ маетки, якъ подаe *Газета* А. Гатцука, въ той спôсôбъ для себе, що набуваютъ ихъ на имя осôбъ россійского походженя. Въ одноѝ могилевскôй губерніи куплено въ той спôсôбъ Поляками 58 маеткôвъ съ 84.533 десятинъ землѣ.

(*Жиды на Украинѣ*). Въ чернигôвскôмъ уѣздѣ выкрыто у жидôвъ тайнѝ горальнѣ, въ котрыхъ выроблювано до 70.000 вѣдеръ горѣвки на рôкъ. Виновныхъ увязнено. — Въ Камѣнци-Подольскôмъ переведено недавно сѣмь процесôвъ противъ жидôвъ, що штучно ушкоджували собѣ праве око, щобы ухилитись ôтъ войсковои служобы. — Жидôвска газета *„Разсвѣтъ“* звѣщаe, що жиды успѣшно заходятся теперъ въ рôжныхъ вѣдомствахъ, щобы за жидôвъ, котрѝ втѣкли задля недавныхъ жидôвскихъ погромôвъ передъ войсковою бранкою, набирано не жидôвъ, якъ се слѣдуe пôсля закона, але христіянъ, бо они допустились погромôвъ на жидахъ, отже ихъ дѣти повиннѝ теперь ставати за жидôвъ до войска!

Египтъ. Араби-паша, користаючи зъ признанои обжалованымъ въ Египтѣ свободы брати чужоземцѣвъ за адвокатôвъ, взявъ собѣ за адвоката Англійця Марка Напіера. Зъ тои причины процесъ Араби-пашѣ ôтрочено. Правительство египске выслало ноту до англійского конзуля Малета, въ котрôй звертаe увагу на недогôдности и трудности, якѝ можутъ повстати зъ допущеня адвокатôвъ заграничныхъ до обороны и заявляе, що правительство египске радше згодится ôтдати Араби-пашу и иншихъ бунтôвникôвъ пôдъ судъ войсковыхъ трибуналôвъ англійскихъ. — Звѣстный поетъ англійскій Викторъ Гиго оголосивъ въ часописяхъ французскихъ ôтозву протестуючу противъ укараня Араби-пашѣ смертею. — Daily Telegraph подаe розмову свого кореспондента съ Араби-пашею въ вязници. Араби-паша заявивъ, що по битвѣ пôдъ Тель-ель-Кебиръ волѣвъ добровôльно ôтдатись въ руки Англичанъ, анѣжь згинути такъ якъ султанъ Абдуль-Азисъ, с. е. ôтъ ножичокъ. „Я самъ бажавъ, щобы мене засудили на вѣчне выгнанье зъ Египту. Въ Европѣ мôгбы я жити спокôйно съ своєю родиною, бо мои бажаня розбилися. Я убогій чоловѣкъ, маю лишь дôмокъ въ околици Загазига и если менѣ даруете свободу, то буду мусѣвъ тяжко працювати на хлѣбъ. Коли Англичане показали свою великодушнôсть для короля Зулюсôвъ Кочвая (Cetewaу), то повиннѝ и менѣ оказати таку великодушнôсть.

НОВИНКИ.

— **Храмъ на Покровы** ôтбувся въ пятницю въ архикатедральнôй церквѣ св. Юра. Якъ мы вже напередъ доносили, литургію ôтслуживъ самъ Впр. митрополитъ въ сослуженю крылошанъ. Пôдъ конець литургіи митрополитъ пôднѣсъ многолѣтствія папѣ, цѣсареви, всему клирови и всѣмъ вѣрнымъ. Богослуженье протягнулось до 2-гои годины по полудни. Опôсля митрополитъ запросивъ на обѣдъ около 30 осôбъ, мѣжь тыми кôлькохъ священикôвъ зъ провинціи. На храмѣ було сего роко народу далеко менше, якъ попередныхъ лѣтъ, зъ причины студени и непогоды. Еп. Сильвестеръ въ пятницю рано удѣливъ всѣмъ пресвитерамъ єрейскій чинъ.

— **Першій снѣгъ**, и то дуже великій, упавъ въ Бродахъ и окрестности, меншій въ Золочевѣ и околици.

— **Днѣстеръ** прибувъ вчера пôдъ Галичемъ о 2 метры.

(*Н. В.*) **Рускій народный театръ** пôдъ дирекцією Ив. Биберовича. Минувшои суботы була представлена *„Дебютантка на провинціи“*, водевиль 5 актахъ зъ французского, перевôдъ М. Кропивницкого. Сама штука досыть ôтповѣдаe легкимъ вымогамъ сценичнымъ. Цѣла акція, съ всѣми своими смѣшными и природными сценами, переведена старанно и съ безпрерывною звязею поодинокихъ подѣй. До того языкъ гарный и плавный. Сама игра выпала зовсѣмъ добре. Ролю дебютантки (Теклюсѣ) ôтограла п-ѣ Биберовичева съ повнымъ зрозумѣньемъ рѣчи, особливо сцена пробы передъ авторомъ выпала хорошо. П. Грыневецкій (Синица, отець дебютантки) ôтзначався въ цѣлôй игрѣ знаменитымъ ôтданьемъ своєи ролѣ, защо нагороджувано єго частыми и довгими оплесками. П. Стефуракъ (директоръ провинціонального театру) и п. Плошевскій (графъ Зефиръ) заслужили своєю игрою на повне признанье. Такожь ôтзначались своєю старанною игрою п. Биберовичь (князь Вѣтриньскій), п-ѣ Стефуракова (Раиса) и п. Даниловичь (Швидкій, авторъ). Въ недѣлю ôтограно *„Золотый Мопсъ“* и *„Школярь на мандрôвцѣ“*. Перша штука, оригинальна комична оперетка въ 3 актахъ Д. Млаки съ музикою Воробкевича, звѣстна вже рускôй публицѣ, такъ провинціональнôй якъ и львôвскôй. Оперетка написана нашимъ нестружденымъ писателемъ Млакою дуже добре переведена; она розкрываe намъ дуже удачно ôтданый и повнѣ вѣрный а веселый образъ житя „буршѣвъ“-академикôвъ. До сего музика дуже гарна и до данои темы ôтповѣдна. Тому то и удержуeсь ся штука на нашôй сценѣ съ повнымъ успѣхомъ и все приманюe до театру нашу публику. Гра артистôвъ була сего разу вповнѣ удачна. П. Грыневецкій ôтдавъ свою ролю академика Буцифала съ знаменитымъ артизмомъ. Цѣле єго поведенье незвычайно вѣрно характеризувало буршôвского академика, ошоломленого гуляшимъ житьемъ. П. Плошевскій ôтдавъ ролю Бонифація съ артистичною прецизією. И п. Даниловичь ôтзначився гарною игрою. Повне признанье належится такожь панямъ Пясецкôй, Стефураковôй и Биберовичевôй. Спѣвы выпали въ загалѣ удачно и показали, що нашѝ артисты и тутъ докладаютъ всякои старанности, щобы и въ музичнôмъ взглядѣ хочь съ часомъ станути на справдѣ артистичнôмъ поли. Друга штука *„Школярь на мандрôвцѣ“*, народна оперетка въ 2 актахъ В. Лозиньского съ музикою М. Вербицкого, выпала такожь добре. Передовсѣмъ мусимъ тутъ пôднести игру п. Пôдвисоцкого (дяка Черепахи) котрый такъ своимъ *правдиво дякôвскимъ* спѣвомъ якъ и знаменитою игрою вызначився якъ найлучше. Мы бачили на сценѣ живѣсенького, зъ дѣйстности взятого дяка, спорячого съ вôйтомъ, котрого ôтогравъ п. Санецкій. Ôтспѣванѝ куплеты дяка и вôйта були дуже удачнѝ. П. Стефуракъ бувъ знаменитымъ воякомъ. П. Биберовичь (студентъ Луценько) ôтгравъ свою ролю добре. Игра п-нѣ Пясецкои и Пôдвисоцкои була ôтповѣдна и зовсѣмъ природна.

Вчера представлено *„Фалшôвники банкнотôвъ“*, образъ зъ народного житя въ 3 актахъ а 6 ôтслонахъ, зъ нѣмецкого Фр. Кайзера, перекладъ Наторского. Штука, хочь давна, все таки удержуeся на сценѣ своимъ доволѣ интересовнымъ, хочь не у всѣмъ вѣрнымъ переведеньемъ. Зъ помежи артистокъ и артистôвъ вызначилася передовсѣмъ п-нѣ Биберовичь глубокимъ зрозумѣньемъ и прехорошимъ ôтданьемъ своєи трудноі ролѣ, дальше п. Грыневецкій въ ролѣ старого селянина, выведенôй нимъ до правдивои типичности, п. Плошевскій дуже стараннымъ и вповнѣ вѣрнымъ ôтданьемъ ролѣ предпріємця Рогатчука и п. Стефуракъ въ ролѣ дяко-учителя, ôтданôй съ властивымъ сему артистѣ талантомъ и гуморомъ. Лише п. Пôдвысоцкій бувъ очевидно не въ своємъ елементѣ — маючи задачу престaвити чорный характеръ фалшôвника. Игра пп. Биберовича, Пясецкого, Пясецкои и Стефураковои була ôтповѣдна. Особливо характеристика возьного п. Пясецкого була удачна. Публика малочисленна.

— **Федько Остроґскій**, исторична драма проф. дра Омеляна Огоновского, увѣнчена минувшого року першою премією, буде представлена першій разъ вже въ слѣдуючу недѣлю. Якъ довѣдуeмось, дирекція театру мала въ програмѣ поставити „Федька Острогского“ на сцену вже минувшои недѣлѣ, але повздержалась еще одинъ тыждень, щобы тымъ лучше выпало представленье. Що до внѣшнои стороны представленя „Федька Острогского“, то позволимъ собѣ завѣдомити напередъ нашу публику, що гардероба до тои историчнои драмы буде дуже хороша и выставна. „Руска Бесѣда“ не щадитъ заходôвъ и накладôвъ, щобы внѣшна выставнôсть драмы стала пôдъ пару єи внутрѣшнымъ достоиньствамъ.

— **Загальнѝ зборы товариства шкôльного „Помôчь“** ôтбудутся дня 21. с. м. въ суботу о 6 год. вечеромъ. Выдѣлъ маe честь запросити своихъ членôвъ, щобы численно явилися. Програма слѣдуюча: Справозданье секретаря и касіера и выбôръ нового выдѣлу.

Вечеръ съ танцями въ користь убогихъ учениць устроюe товариство рускихъ дамъ дня 23 жовтня (9 лат. падолиста) с. р.

— **Инавгурація року шкôльного 1882/3 въ университетѣ львôвскôмъ** ôтбулася въ понедѣлокъ сего тыждня. Сегорôчный ректоръ дръ Радзишевскій ôткрывъ новый рôкъ шкôльный хорошою промовою, взываючи молодѣжь до працѣ и спôльнои любови, по чѣмъ дръ Бѣлиньскій, проф. економіи суспôльнои, державъ черезъ пôвтора годины ôтчитъ „О существѣ, розвою и теперѣшнôмъ станѣ соціялизму.“

— **Зъ львôвскои политехники.** Въ суботу минувшого тыждня ôтбулася въ львôвскôй политехничнôй школѣ инавгурація року шкôльного 1882/83. Зъ промовы уступаючого ректора дра Захаріевича довѣдались мы, що минувшого року шкôльного политехника во Львовѣ числила съ початкомъ року 214 слухачѣвъ а съ кôнцемъ року лишь 189 (о 25 менше). Зъ помежи 214 слухачѣвъ, записавшихъ ся съ початкомъ року, було на выдѣлѣ инжинеріи 109, будôвництва 28, будовы машинъ 44, хеміи техничнои 33. Чужоземцѣвъ було 18. По народности було 180 Полякôвъ, 4 (лишь) Русины, 1 Нѣмець и 29 жидôвъ. Оплата шкôльна въ обохъ курсахъ принесла 2.500 зр. Стипендистôвъ було 41, побирали разомъ суму 8.300 зр. Ректоромъ на новый шкôльный рôкъ выбраный проф. Фрайндъ.

— **Марко Кропивницкій**, звѣстный украиньскій артистъ и писатель драматичный, прибувъ минувшого тыждня до Кіева и ввôйшовъ въ переговоры съ кіевскимъ товариствомъ драматичнымъ въ справѣ малорускихъ передставлень въ кіевскôмъ театрѣ. Пôсля информацій „Зарѣ“ М. Кропивницкій предложивъ кіевскому драматичному товариству: що ôнъ буде ставити на сцену малорускѝ штуки съ участею артистôвъ-членôвъ товариства, знаючихъ мало рускій языкъ, за тоe буде єму ôтступлена ôтвѣтна часть доходу зъ представлень. Предложенье п. Кропивницкого мавъ рѣшити загальний збôръ товариства драматичного въ четверъ минувшого тыждня. М. Кропивницкій привѣзъ съ собою до Кіева нову свою оригинальну драму пôдъ заг. „Поки сонце зôйде, роса очи выѣсть“.

О. Гаврiилъ Прокоповичъ, парохъ въ Тучапахъ, дек. судово-вишеньского, епархіи перемыскои, выслуженый професоръ пастырского богословія, упокоився въ понедѣлокъ с. т. въ 69 роцѣ житя а 43 священьства. Вѣчная єму память!

— **Жидъ-розбôйникъ.** Зъ Санока доносятъ до „Cza-s-y“ цѣкавый случай розбою, якого допустився якійсь жидъ на селянинѣ. Въ другôй половинѣ мин. мѣсяця выѣхавъ Иванъ Учень, господарь зъ Писаровець по сôль до жупы въ Ляцкôмъ. Коли въ Лиску Учень попасавъ конѣ, причепився до него якійсь жидюга, щобы єго взявъ до Хирова. По довшôмъ торзѣ Учень згодився перевезти жида за 46 кр. Було то въ полудне. Пôдъ вечеръ мѣжь Устриками а Хировомъ почестувавъ жидъ Учня горѣвкою, котру мавъ при собѣ; Учень засмаковавъ въ ющцѣ зъ бараболѣ, потягнувъ разъ, потôмъ другій... ôттакъ въ очахъ єму запаморочилось, память єго опустила, словомъ попавъ въ цѣлковитый станъ безсвѣдомои задубѣлости. Такъ переспавъ 36 годинъ. Потôмъ вправдѣ пробудився въ Старôй Соли, але все єще не мавъ свѣдомости; лѣкарь доперва привернувъ єи лѣкарствами. Прійшовши до свѣдомости, бѣдолаха Учень, перше дѣло — пошукавъ за грôшми, якѝ взявъ бувъ ôтъ ливеранта на закупно соли, и

переконався, що 116 зр., котрі мавъ на шіѣ, пропали, — укравъ жидюга! Крôмъ того упряжь єго була пôрвана. Таку то жидъ давъ науку Учневи, и то не дитинѣ-учневи, але 27-лѣтному Учневи, котрый вже ôтъ 5 лѣтъ ѣздивъ по сôль!

— **Польскій епископъ краковскій Дунаєвскій,** — якъ доносятъ польскі газеты — мавъ заявити, що позволитъ похована мощѣ славного польского поета Адама Мицкевича въ гробахъ королевскихъ на Вавелю лишь пôдъ тымъ условіемъ, єсли єму буде дане позволенье поставити на Вавелю памятникъ папы Пія. IX. Краковскій ультрамонтане хотѣли вже давнѣйше поставити тамъ памятникъ Пія IX, але тогдышный президентъ кракова дръ Зыбликевичь не згодився на тое, кажучи, що Вавель для своихъ, а не для чужихъ, хочбы и найзаслуженѣйшихъ людей.

— **Стефанъ Волошко,** бувшій питомець „Ставропигійского Института“, звертавшій вже тогды на себе увагу задля свого хорошого тенора, укôнчивши оперні школы въ Варшавѣ и Парижи, выступаєтеперь въ оперѣ въ Штокгольмѣ.

— **Въ повѣтѣ надвôрняньскôмъ,** а въ особенности въ мѣсцевостяхъ Скопôвка, Гаврилôвка, Надвôрна и др., заборонили политичні власти на всякого рода бôльші зôбраня, а то по тôй причинѣ, що въ тыхъ окрестностяхъ пануютъ епидемичні хоробы, якъ дифтерія, ôспа и шкарлятина. Зъ сеи причины ôтложено на пôзнѣйше духовну мисію тверезости, котра мала ôтбутись дня 3 (15) с. м. въ Скопôвцѣ.

— **На Словарь Е. Желехôвского** прислали на руки нашои администраціи о. І. Рудницкій зъ Борышковець 2 зр., о. М. Царь зъ Сорокъ 1 зр., п. Кир. Геникъ зъ Березова нижного почта Яблонôвъ, 1 зр. а. в.

— **Для Русинôвъ потерпѣвшихъ послѣдными часами елементарній шкоды** прославъ на руки нашои администраціи о. Окуневскій ôтъ пчт. Брацтва церковного въ Яворовѣ пов. косôвского 12 зр. а. в. Сі грошѣ выслали мы на руки о. Прухницкого въ Турцѣ для найбôльше потерпѣвшихъ мѣщанъ турчаньскихъ.

— **На дѣвоче воспиталище инокинь Ч. С. В. В. во Львовѣ** прислали на наші руки: о. Хр. Колянковскій зъ Велдѣжа ôтъ себе и своихъ прихожанъ 10 зр.,; о. І. Туркевичь зъ Соколôвки 2 зр. 40 кр.

— **Нерозпочата розправа.** Въ Тернополи мала ôтбутися дня 4 л. с. м. въ судѣ окружнôмъ передъ трибуналомъ присяжныхъ розправа карна противъ Авраамови Якови Горнови, обжалованому о пôдпаленье. Вже трибуналъ и судіѣ засѣли въ сали и пôслано по обжалованого. Коли обжалованого вели черезъ подвôре судове, ôнъ упавъ наразъ на землю и сконавъ. Лѣкарѣ потвердили наглу смерть Горна. Ôттакъ предсѣдатель попращавъ судіѣвъ присяжныхъ и всѣ розôйшлись домôвъ.

— **Институцію сельскихъ акушерокъ въ Буковинѣ** установило тамошне правительство краеве въ той спôсôбъ, що вôзвало староства до вышуканя въ кождôй громадѣ однои женьщины и ôттакъ выслати еи на коштъ правитель. на 3-мѣсячный курсъ положничій въ Чернôвцяхъ. Ся установа вôйшла вже тамъ въ житье ôтъ пôвъ року и ѣй треба завдячити, що теперь далеко менше єсть случаѣвъ смерти женщинъ-положниць.

— **Въ Гутѣ полоницкôй** въ пов. камѣнецкôмъ селянинъ Іосифъ Сливиньскій выконавъ на собѣ самоубійство въ страшный спôсôбъ: замкнувся въ хатѣ, пôдпаливъ еи и згинувъ въ великихъ мукахъ. Огонь зъ єго хаты перенѣсся на другі будынки, и такъ згорѣло 11 господарскихъ будынкôвъ съ цѣлымъ добуткомъ. Неубезпечена страта выноситъ 2.912 зр. До такого чину привело Сливиньского неморальне житье и незгода межи нимъ а сыномъ.

— **Новозавязанй полки пѣхоты** одержали вже квартиры штабовій, именно въ Галичинѣ полкъ 89-ый призначеный до Львова, а полкъ 90-ый до Перемышля. Для першого полковникомъ именованый Ал. Пиркеръ, для другого Григ. Теодоровичь.

— **Перенесеня полкôвъ.** Доповняючі кадры полкôвъ драгоньскихъ князя геского Александра н-ръ 6 перенесено зъ Берна до Перемышля, бр. Пирета н-ръ 9 зъ Тернополя до Прешбурга, кн. Монтенуово н-ръ 10 зъ Перемышля до Тернополя. Кадры полкôвъ уланьскихъ цѣсаря Францъ-Іосифа перенесено зъ Кошиць до Бережанъ, а архикн. Кароля Людвика н-ръ 7 зъ Бережанъ до Кошиць.

— **Въ Бабинцяхъ** коло Рогатына выкôнчивъ артистъ-рѣзьбярь, п. Николай Задорожный, хорошій иконостасъ въ тамошнôй церквѣ.

— **На слѣдуючій посады учительскій** розписує станиславôвска окружна рада шкôльна конкурсъ съ речинцемъ до послѣдного дня падолиста с. р. а) въ пов. станиславôвскôмъ: при 4-клясовôй школѣ въ Станиславовѣ 2 посады учителѣвъ съ платнею по 600 зр. и при школахъ етатовыхъ 1-клясовыхъ въ Боднаровѣ, Пôдлужу, Загвôздю и Семакôвцяхъ съ платнею 300 зр. и вôльнымъ мешканьемъ; б) въ пов. товмацкôмъ: при школахъ етат. въ Гословѣ, Олешовѣ и Ôльшаници съ платнею 300 зр. и вôльнымъ мешканьемъ и при школахъ филіяльныхъ въ Долинѣ, Королѣвцѣ, Маркôвцяхъ, Острыни, Надорожнôй, Воронѣ и Тысьмениці съ платнею 250 зр. и вôльнымъ мешканьемъ.

— **На посаду асистента физики въ львôвскôй школѣ политехничнôй** розписує ректоратъ тои школы конкурсъ съ речинцемъ до 15 л. падолиста с. р. Для тои посады вызначена платня 800 зр. рôчно, а надає еи колегія професорôвъ на часъ ôтъ дня именованя до кôнца вересня 1884 року.

— **Испыты на ковалѣвъ до пôдковуваня коней,** котрі не учащали на пôврôчный курсъ пôдковуваня а хотятъ одержати свѣдоцтво на такихъ ковалѣвъ, ôтбудутся въ другôй половинѣ грудня с. р. въ школѣ кутя коней при школѣ ветеринаріи во Львовѣ. До того испыту маютъ кандидати зголоситись на письмѣ до кôнця падолиста с. р. до намѣстництва або до дирекціи школы ветеринаріи во Львовѣ и до поданя долучити свѣдоцтво, що выучилися точно свого ремесла и що найменше три роки були за челядникôвъ.

— **(Дрôбній вѣсти.)** Цѣсарь удѣливъ громадамъ: Поповицѣ въ пов. перемыскôмъ и Опарôвка въ пов. ясельскôмъ по 100 зр. запомоги на ôтновленье, а взгладно на будову церкви; громадѣ Довпотôвъ, калуского пов., 50 зр. на ôтновленье церкви; а громадамъ Стрыѣвка, збараского, и Дидёва, турчаньского пов., по 50 зр. на будову шкôлъ, а громадѣ Сѣнява 100 зр. на ôтновленье старинного иконостаса въ церквѣ. — Въ пятницю вечеромъ прибувъ до Львова генералъ закону оо. Змартвыхвстанцѣвъ Петро Семененко, повертаючи зъ Адріянополя. — Ôтъ першого падолиста с. р. пôчне выходити въ Вѣдни пôдъ редакцією Поляка Г. Смульского тыждневникъ въ нѣмецкôмъ язычѣ „Reform“, съ литературнымъ додаткомъ „Slavische Rundschau“. Обѣ часописи маютъ служити справамъ польскимъ. — Рада мѣста Львова именувала Матейка почетнымъ обывателемъ мѣста. — Цѣсарь и архикн. Альбрехтъ звидѣли въ недѣлю выставу Матейкового образу „Hold pruski“. Цѣсарь сподобавъ собѣ дуже образъ и поручивъ подякувати Матейцѣ за даръ того образу краєви на украшенье салѣ въ замку на Вавелю. — Пихно, редакторъ „Кіевлянина“, котрый бувъ доцентомъ политичнои економіи въ университетѣ кіевскôмъ, подавъ о ôтставку зъ университету. Вѣсть тая мусѣла зрадувати всѣхъ пріятелѣвъ науки, тымъ бôльше, що Пихно подавъ о ôтставку якъ-разъ въ часѣ нещастного процесу съ Олек. Конискимъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Бабуся зъ того свѣта“,** давнѣйше оповѣданье П. Кулѣша о душахъ помершихъ для сельского люду, печатаєсь теперь въ Кіевѣ въ 50.000 примѣрникахъ. Такъ богате число примѣрникôвъ дає ясный доказъ, якою конечною потребою для Украины єсть выдаванье малорускихъ книжокъ.

— **„Розмова Василя Горлатого съ Семеномъ Клиномъ о школѣ и примусѣ школьнôмъ“.** Пôдъ тымъ заголовкомъ выйшла недавно въ Чернôвцяхъ зъ печатнѣ и накладомъ В. Керекярта популярна книжка, написана Иваномъ Микитовичемъ, старшимъ учителемъ и управителемъ народнои школы и членомъ окружнои рады шкôльнои въ Кôцмани. Книжочка тая посвящена о. Изидору Мартиновичу, инспекторови шкôлъ народныхъ въ округахъ кôцманьскôмъ и выжницкôмъ и пароху въ Орошôвцяхъ. Кромѣ содержаня, назначеного заголовкомъ, мѣститъ тая книжочка „Ôтозву къ Русинамъ“ И. Н., стихъ „Моя Австрія“ И. А. Глѣбовицкого и образы цъсарскои пары. Книжка обнимає 31 сторôнъ въ 8 цѣ. Цѣна 8 кр.

— **„Monografia miasta Przemyśla“.** Пôдъ тою надписею появилась зъ печати накладомъ книгарнѣ братей Єленѣвъ обширна книжка, написана п. Леопольдомъ Гавзеромъ, адъюнктомъ судовымъ въ Перемышли. Авторъ подає въ своѣмъ дѣлѣ всѣ вѣдомости, дотычачі мѣста Перемышля, ôтъ єго основаня ажь по нынѣшный часъ. Треба признати, що авторъ дуже старанно вывязався зъ своєи задачѣ, подаючи читателеви найдрôбнѣйшій проявы мѣста Перемышля. Всѣ библіотеки и архива перемыскій описанй съ всякою точностею.

Вѣсти єпархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Каноничну институцію получивъ о. Яковъ Гудыкъ на парохію Трибухôвцѣ дек. гусятыньского.

Презенту получили: 1) о. Касіянъ Куницкій на парохію Медынь, дек. збараского; 2) о. Діонизій Бачиньскій на капеляніюГородище дек. бережаньского; 3) о. Михаилъ Шведзицкій на парохію Мшана дек. городецкого.

Душпастырскі посады получили оо.: Тадей Галайчукъ сотрудництво въ Пасѣчнôй, дек. надвôряньского; Алексей Заклиньскій завѣдательство Глинки; Александеръ Левицкій завѣдательство Стрѣльковець, дек. кудринецкого; Александеръ Даниловичь сотрудництво Олеська.

До семинаріи принятй: Михаилъ Андроховичь, Климентій Слюзаръ, Евстахъ Пелехъ, Григорій Рыбчакъ.

Цертификаты получили: Романъ Красицкій и Ярославъ Манковскій.

Введеный въ душпастырство о. Изидоръ Лукашевичь въ завѣдательство въ Воли гологôрскôй.

Свѣдоцтва конкурсовій можна получити въ канцеляріи консисторскôй, пôславши марки стемплевій до урядника консист. Андрея Грабовича.

Въ *пропозицію принятй*: І) на капеляніюВиткôвъ дек. холоѣвского: 1) Матей Барылякъ зъ Боложинова; 2) Викторъ Гарухъ зъ Грабовои; 3) Іоанъ Завадовскій зъ Увиня; послѣ въ списѣ: Теофиль Корчиньскій зъ Полового. ІІ) на Радехôвъ дек. холоѣвского оо.: 1) Матей Барылякъ въ Боложиновѣ; 2) Іоанъ Кобриновичь въ Ланахъ; 3) Иполитъ Богачевскій въ Сѣлци; послѣ въ списѣ 4) Іоанъ Завадовскій зъ Увиня; 5) Порфирій Ступницкій зъ Голешева; 6) Модестъ Хоминьскій въ Неслуховѣ; 7) Іоанъ Сологубъ въ Добротворѣ; 8) Изидоръ Давидовичь въ Радиховѣ. ІІІ) На Ростоки, дек. коссôвского оо.: 1) Алексей Слюсарчукъ капелянъ въ Серетѣ; 2) Іоанъ Ивановичь капелянъ въ Нущѣ; 3) Іосифъ Бурачиньскій парохъ въ Криворôвнôй.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. Ф. О. въ С. Предплаты не ôтновилисьте анѣ навѣть не замовилисьте дальшои высылки, тожь годѣ було посылати Вамъ Дѣло.

Подяка.

В. П. пану Вильгельму Ротъ лѣкареви зъ Пôдкаменя складаю прилюдно сердечну подяку за єго часту а безинтересовну помôчь лѣкарску въ моѣмъ домѣ, якъ такожь за теперѣшне скоре вилѣченье моєи жены зъ слабости тифусовои сердечне Спаси-Бôгъ!

Загôрє 17 жовтня 1882. — Въ имени цѣлои родины, Іосифъ Терешкевичь парохъ зъ Загôря.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда“, ул. Францѣшканьска Ч. 7.

Въ четверъ 7 (19) жовтня 1882

ЖЕНИХИ НА ВЫБôРЪ

комедія въ 3 актахъ Н. В. Гоголя.

Закôнчитъ:

НôЧЛѢГЪ ВЪ АПЕНИНАХЪ

оперетка комичка въ 1 актѣ Алекс. гр. Фредры, музика Мирецкого.

Цѣны мѣсць звычайній. Початокъ о год. 7.

Курсъ львôвскій зъ дня 16. л. жовтня 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	312 —	315 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	170 —	173 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	305 —	309 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 50	100 50
„ „ „ по 4% ав.	91 30	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	99 50	100 50
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 85	102 85
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 50	103 —
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 50	100 50
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 43	9 53
Цôвимперіялъ	9 71	9 82
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
„ „ паперовый	1 17¾	1 19¾
100 марокъ нѣмецкихъ	58 15	58 90
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ куповну

ТОРГОВЛЯ ВЕЩЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

В. СТАХЕВИЧА

въ Тернополи 11—12

поручає крестики нагрудній *св. Тверезости* по **45 кр.** за тузинъ.

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Саломонъ Бардахъ

во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 18.

поручає

великій выбôръ рôжнородныхъ папероъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ такожь ордерôвъ котліонновыхъ.

Выконує карты визитовій, сотку по 40 кр. (2—10)

Для женьщинъ

съ поростомъ бороды

Depilatorium, средство до нищеня зарасту,

пôсля методы проф дра Бетхера.

Многими фаховыми и другими часописями (якъ пр. „Ueber Land und Meer“ и др.) средство се похвально обговорене.

Безъ найменшихъ частинъ труячихъ, зовсѣмъ нешкодливе, не ослабляє нѣколи шкôры. Дѣлає сей-часъ вповнѣ и безъ болю. Уживанье просте. Цѣна 1.75 зр. а. в. франко за надôсланьемъ належитости въ австрійско-угорскихъ маркахъ почтовыхъ або въ переказахъ.

(Строга дискреція.)

F. Neter, Fahrgasse 104,

Frankfurt a. Main.

8—12

„МЕРТВІ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

ФАБРИКА ДЗВОНôВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши (*почта и стація желѣзниця*),

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ ва выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдає на складѣ **готовій дзвоны** и вырабляє якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему,** ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Впрел. и Всеч. оо, приходникôвъ упрашаютъ о ласкавій замовленя, котрі выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(10—12) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

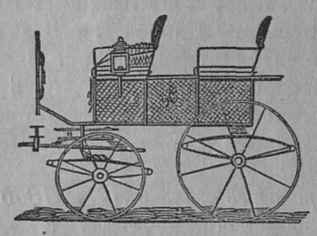

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ єсьмо въ станѣ продазати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаємъ тутъ такожь всякі замовленя.

Шусталя и Спôлки

(1—10) надвôрна фабрика повозôвъ.

ТЕРСТЕНЬСКА ЛЬОТЕРІЯ ВЫСТАВОВА

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючі выгранй:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на 213.550 зр.

Кромѣ того єще много другихъ побôчныхъ выгранныхъ въ предметахъ выставовыхъ, жертвованыхъ выставцями.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовій просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (5—10)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

На часъ выѣзду редактора отвѣчає за редакцію **Антôнъ Горбачевскій.**

Ч. 78. Львôвъ, Субота 9 (21) жовтня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Ôтъ Администраціи.

☛ Съ днемъ 1 (13) жовтня розпочався 4-ый чвертьрôкъ. Просимо поскорити съ надôсланьемъ предплаты на новый чвертьрôкъ, а заразомъ просимо вырôвнати рахунки за минувшій часъ.

Политика шовинизму.

I.

(Polityka Nerwów — napisał A. Z. Kraków. Drukarnia Związkowa 1882.)

Сей рôкъ дуже богатый въ польскій брошуры на тему „загальнои“ политики народнои Полякôвъ.

Що се такого та „загальна“ политика народна? Єсть се политика цѣлого польского народа, чи може се тôлько робится политика для цѣлого польского народа въ кабинетахъ польскихъ политикôвъ: дневникарѣвъ, литератôвъ, послôвъ, мужѣвъ стану, министрôвъ....?

Дуже се тяжко дати тутъ ясну ôтповѣдь, хочь на перше око сама рѣчь выдаєся дуже простою. Разъ наразъ такъ численно выдаванѝ брошуры власне на се не даютъ яснои ôтповѣди. Они просто оминаютъ або и затемнюютъ се питанье. Ихъ авторы, здаєся, навѣть не чуютъ потребы, поставити собѣ се вступне питанье и єго ясно рѣшити. Чогожь они хочутъ: чи показати дотеперѣшну политику польского народа и выявити дороги, якѝ прокладає собѣ самъ польскій нарôдъ для будущого житя, — чи хочутъ они накинути польскому народови с в о ю кабинетову политику, выплекану въ головахъ меншого або бôльшого кружка самозванцѣвъ? Тутъ жежь дуже велика рôжниця, а мимо того не находимо на се нѣякои ôтповѣди въ згаданыхъ брошурахъ. Мы навѣть не находимо ôтповѣди на се питанье: що слѣдує розумѣти пôдъ польскимъ народомъ? Чи се тôлько та частина, що доси поверталась и двигалась въ „porozbiorowych aspiracyach“, чи цѣлый нарôдъ або якъ въ звѣстнôй польскôй пѣснѣ спѣваєся „z polską szlachtą polski *lud*“? — чи може наконець, якъ се не тяжко догадатись зъ многихъ намекôвъ — сюда пôдтягаєся такожь и рускій та литовскій нарôдъ, або якъ говорятъ тѝ польскѝ политики: „Русь, Польща и Литва, то наша молитва“ — одинъ польскій нарôдъ въ постати людовои трôйцѣ?

Колибъ тѝ политики выходили зъ реального становища, а не робили „die Rechnung ohne den Wirth“, онибъ були задумались передовсѣмъ надъ тыми вступными питанями. Рѣчь жежь ясна, що треба передовсѣмъ знати про кого и до кого говорится, чію политику осуджуєся и для кого новѝ дороги прокладаются. Чи може бути мова про „загальну“ с. є. одноцѣльну — дѣйстну, а не уроєну — политику н а р о д н у народа роздѣленого межи трема державами? Чи може она бути одноцѣльною, єдинодушною, однакою и на внѣ видимою?

Намъ здаєся, що у польскихъ политикôвъ заходитъ тутъ велике непорозумѣнье, що збиває всѣ ихъ выводы на хибну дорогу. Толкуючи про „загальну политику народну“ польского народа и про єи будучнôсть, они забуваютъ, що на дѣлѣ говорятъ лише про минувшôсть, а не про будучнôсть, а навѣть не про теперѣшнôсть. Они не замѣчаютъ двохъ важныхъ фактôвъ въ своѣй власнôй политицѣ, а безъ ихъ розумѣня не можутъ дôйти до нѣякого розумного и певного путя. Поперше не замѣчатъ они, що польска Рѣчьпосполита въ старыхъ границяхъ яко така вже давно перестала существовати, що цѣлый рядъ фактôвъ неоспоримыхъ выказавъ наглядно неможливôсть привернути давну Рѣчь-посполиту, що Поляки, подѣленѝ межи три державы, мимо всѣхъ усилій не можутъ вести на дѣлѣ загальнои, одноцѣльнои и єдинодушнои политики народнои польскои и що всѣ ихъ дотычащѝ усилія не суть дѣйстною загальною политикою польскою, а именно польского народа, але лише щоразъ слабшими и щоразъ бôльше безнадѣйными усиліями реставраціи старои Рѣчи-посполитои черезъ недобитки „porozbiowych aspirantów“. По друге они не замѣчаютъ, що та такъ звана „загальна политика народна“, руководжена передовсѣмъ идеею польскои державности, приложена до теперѣшныхъ часôвъ, до перебутыхъ досвѣдôвъ съ неудачными реставраційными усиліями, до даныхъ обстоятельствъ и до пытаня про будуще житье народне єсть то само, що будова даху попереду здвигненя фундаментôвъ, єсть отже политикою зовсѣмъ нереальною, а тôлько традиційною слабостею, вѣрити въ то и пробувати зробити то, що вже стôлько разôвъ и такъ тяжкими досвѣдами оказалося неимовѣрнымъ, безнадѣйнымъ и неможливымъ. Они отже не замѣчаютъ, що скоро бажаютъ поважно и практично поклопотатись про свою будучнôсть народну, имъ годилосьбы станути на грунтѣ даныхъ фактôвъ, на основѣ реальнои политики и прійнявши неоспоримѝ факта теперѣшности за пôдставу сеи политики дорогою индукціи— зъ долу до горы — почати строити н о в у будову своєи загально народнои политики.

Колибъ они такъ поставили се пытанье на реальныхъ пôдставахъ, они побачилибъ, що въ теперѣшнôй порѣ нема и не може бути мовы о загальнôй, всенароднôй политицѣ польского народа, бо єи и de facto нема, а що може бути мова про загальну политику Полякôвъ тôлько въ поодинокихъ краяхъ, где она може маги свôй выразъ въ народныхъ представителяхъ. О загальнôй политицѣ всѣхъ Полякôвъ можна тутъ лише о стôлько говорити, о скôлько политика Полякôвъ въ однôмъ краю може посередно вплывати и на прочѝ части польского народа, — о загальнôй идеѣ народнôй лише о стôлько, о скôлько политика Полякôвъ въ кождôмъ поодинокôмъ краю подавалабы фактичну, а не уроєну, певну и тревалу пôдставу до осущеня всенароднои идеѣ. Наслѣдствомъ тои реальнои политики повиннôбъ Поляки заходитись передовсѣмъ коло того, показати въ кождôмъ краю, якъ думаютъ и умѣютъ они на дѣлѣ вывести свою идею н о в о г о народного житя, а тымъ самымъ дати наглядный доказъ, що при ôтповѣдныхъ обстоятельствахъ зъумѣлибъ они и въ другихъ краяхъ перевести сей идеалъ въ добро сихъ краѣвъ. Таку политику можутъ Поляки переводити передовсѣмъ въ Галичинѣ, где вспѣли добитись найбôльшои волѣ и силы, где отже и можутъ дѣлати пôсля своєи волѣ и свого розуму. По галицкихъ овочахъ польскои политики оцѣнюєся не безъ основы характеръ и стôйнôсть можливои загальнои политики польскои. Тожь въ Галичинѣ рѣшаєся передовсѣмъ се пытанье „загальнои политики народнои“, про котре стôлько говорится по всѣхъ тыхъ брошурахъ, и тутъ перше всего годилосьбы застановитись реальнымъ политикамъ польскимъ надъ тымъ, якъ тутъ положити такѝ певнѝ основы реальнои политики будучности народнои. Якъ довго сего не буде, такъ довго ихъ политика не стане на реальныхъ пôдставахъ, а все буде повертатися въ кругахъ непрактичнои фантастичности, забарвленои горячими але безсильными фразами. Буде се политика великого шовинизму, якъ и дотеперѣшна политика такъ зв. великодержавна, або якъ єи называє A. Z. въ своѣй брошурѣ „Polityka Nerwów“, политика великихъ, але непрактичныхъ и безсильныхъ порывôвъ.

Авторъ сеи брошуры, хочь и засуджує дотеперѣшну политику польску яко непрактичну и шкодливу, але перейшовши до позитивнои стороны пытаня являєся зарôвно спутанымъ тымъ самымъ ôманомъ строити дôмъ ôтъ даху, якъ и всѣ єго попередники, а навѣть и тѝ, котрыхъ ôнъ самъ за ихъ нерозумну политику осуджує. Тутъ заразъ выходитъ та слабôсть всенароднои а навѣть и вседержавнои политики польскои, що не пытає про фундамента своєи великои програмы, про практичну сторону свого дѣла, а непаче передъ соймомъ Полякôвъ всѣхъ трехъ державъ ставитъ програму подальше границь можности и имовѣрности. Для характеристики сего доволѣ буде подати головнѝ точки сеи програмы: 1) unia i łączność z bóstwem, 2) unia z całością Polski, 3) unia z duchowieństwem, 4) unia z Rusią, 5) unia z żydami, 6) unia stanów. Шѣсть уній такъ рôжнородныхъ, а навѣть супереченыхъ! Чи подумавъ авторъ сего проєкту, якъ перевести таку свою програму и чи може она уважатись за политику розваги и практичного, осущимого дѣла? Чи не поставивъ ôнъ тутъ шѣсть дахôвъ, для котрыхъ по бôльшôй части нема навѣть фундаментôвъ?

ЯКЪ ЛЮДЕ СОБѢ ВЪ НУЖДѢ ДАЮТЪ РАДУ?

(Присвящаємо сю розвѣдку анкетѣ купецкôй тов. им. Качковского.)

(Дальше.)

Вѣсть про рочдельске товариство въ короткôмъ часѣ зайшла и въ Европу (въ Галичину не могла продертися), а Парижь бувъ першій, що покористався досвѣдами „честныхъ піонерôвъ“. Однакожь париске товариство засноване на взôръ рочдельского приняло пôзнѣйше другѝ принципы, для того не будемо о нѣмъ розводитися, бо не входитъ оно въ кругъ нашои розвѣдки. Теперѣшнѝ товариства консумційнѝ въ Парижи суть пôзнѣйшими плодами. Найбôльше вплыву мало рочдельске товариство на демократичну клясу въ Нѣмеччинѣ и Швайцаріи, а повякъ нѣмецкѝ тов. консумційнѝ стоятъ о много низше швайцарскихъ, длятого поговоримо тôлько о послѣдныхъ, а особливо о цирихскôмъ, бо цирихске найблизше рочдельскому що до початкôвъ и дальшихъ ступеней розвою, оно, можь сказати, найбôльше розвинулося зô всѣхъ товариствъ консумційныхъ тыхъ краѣвъ, въ котрыхъ жіє нарôдъ нѣмецкій. Мы поговоримо о такъ званôмъ „Consum-Verein Zürich“. — О товариствахъ консумційныхъ въ Швайцаріи можна въ загалѣ сказати, що ихъ выкликали не такъ страшнѝ обставины, якъ се дѣялося въ Рочделѣ, але все таки негараздъ бувъ причиною ихъ завязаня. Хотяй въ Швайцаріи фабричного люду було и буде богато, всетаки обставины швайцарского робôтника суть о много лучшѝ ôтъ англійскихъ, ôнъ не выставленый такъ дуже на голодну смерть якъ тамтой, бо Швайцарцѣ дбаютъ о свои дѣла напередъ а не ажь тогды, якъ вже сотнѣ людей зъ голоду умираютъ, або якъ стогнаютъ пôдъ рукою лихваря. Иногдѣ заводятся такѝ товариства, котрѝ здаєся тобѣ зовсѣмъ непотрѣбнѝ, але въ кôнци кôнцѣвъ по якому часѣ покажеся, що они такожь маютъ якусь задачу сповнити. Найстаршимъ зъ бôльшихъ товариствъ консумційныхъ въ Швайцаріи єсть товариство робôтникôвъ въ Базель, заложене 1847 р.; числитъ оно до 1000 членôвъ. Цирихске тов. „Consum-Verein“ завязане р. 1851, отже 8 лѣтъ по рочдельскôмъ. Якъ скоро тіи товариства розростались, видимо зъ того, що 1853 р. находится въ самôмъ кантонѣ цирихскôмъ, числившôмъ тогды 250.000 мешканцѣвъ, консумційныхъ товариствъ по селахъ 43 съ числомъ членôвъ до 8000. Що до оцѣненя обороту капиталомъ послужитъ намъ село Niedertöss близь Цириха, въ котрôмъ робôтники однои фабрики (Риттеръ) ôткрыли въ 1851 р. для себе тôлько такъ зв. „Lebensmittel-Verein“ и въ другôмъ роцѣ выказуютъ оборотъ капиталомъ, сягаючимъ до 40.000 фр. Першу пробу зробили кавою, котру получали просто зъ Антверпіи; она дôставалася имъ на мѣсци 20% дешевше тои, яку тамъ у купцѣвъ мали. До кавы прилучився хлѣбъ, мука, мясо и т. п. — Мысль цирихского товариства зродилася въ товариствѣ т. зв. Grütli-Verein, а властиво въ головахъ кôлькохъ членôвъ того товариства. Основанье англійского товариства перевели батьки родинъ бѣдныхъ, цирихского на оборотъ люде молодѝ нежонатѝ и небѣднѝ, ученѝ и неученѝ, оно було плодомъ дискусій и студій надъ соціяльнымъ пытаньемъ, яко практичне приложенье теорій, якѝ снувалися въ головахъ тыхъ молодыхъ людей. Основателѣвъ було 8 людей разомъ съ предсѣдателемъ, анкетою и членами. Попри студіяхъ рôжныхъ теорій о помочи власнôй або державнôй и т. п. слѣдили они пильно за розвоємъ рочдельского товариства и єго вплывомъ въ сусѣдныхъ краяхъ, однако при завязаню свого товариства не наслѣдували тамтого въ частяхъ, тôлько ставили собѣ єго якъ примѣръ, а студіювали притôмъ власный теренъ. Тожь организація цирихского товариства була обдумана, повôльна; оно выросло чисто на власнôмъ грунтѣ. Основателѣ перенялися думкою, що въ трехъ направленяхъ суспôльного житя, якъ продукціи, циркуляціи и консумціи тôлько однымъ можь прійти въ помôчь, с. є. товариствами основаными на демократичныхъ засадахъ; для нихъ отже, яко людей заможныхъ, основанье товариства консумційного було тôлько, якъ мы вже попередъ сказали, практичнымъ приложеньемъ теоретичнои ихъ працѣ и то зъ початку въ о д н ôм ъ тôлько направленю с. є. к о н с у м ц і и. Они порѣшили розвивати се молоде товариство зъ початку тôлько въ товариствѣ „Grütli-Verein“, а якъ оно розвинеся и покажеся практичнымъ и скрѣпне внутренно, выступити публично. Дня 16 жовтня 1851 року уконституовався союзъ и тыхъ 8 людей зложили въ касу товариску 75 франкôвъ. Перше ихъ дѣло було закупленье сигаръ за 24 фр. 28 цнт. (тютюнъ и сигара не суть въ Швайцаріи монополемъ правительства) для великои утѣхи членôвъ, бо сигара, якѝ коштували по 7 цент., имъ дôсталися по 4 цент. Вже въ слѣдуючôмъ мѣсяци выказало справозданье число членôвъ 19, а коли оголошено, що кождый, кто заплатитъ въ касу товариства 2 фр., може статися єго членомъ, подыбуємо на зборахъ 25 сѣчня 1852 р. вже 128 членôвъ и капиталъ товариский 795 франкôвъ. Въ тôмъ роцѣ доперва знаходимо обширнѣйшій статутъ и живѣйшу дѣяльнôсть товариства. Теперь приступили и бѣднѣйшій клясы, тожь першимъ ихъ требованьемъ було, щобы товариство занялося продажею хлѣба а опôсля и колоніяльныхъ товарôвъ. Въ кôнци р. 1852 зросло число членôвъ на 1500 и обернено въ протягу року 38.545 франками. Було се въ рôкъ и 2 мѣсяцѣ ôтъ заснованя товариства. Примѣтити належитъ, що вже зъ самого початку ôттягано певный маленькій процентъ и то ôтъ кождого товару до резервовои касы и такъ прим. ôтъ хлѣба по одному центови зъ фунта и т. д.

Зъ початку существованя нашого товариства вплывала змѣна числа членôвъ дуже некористно на єго розвôй. Щобы сему лиху зарадити, рѣшено на загальнôмъ зборѣ, щобы членôвъ, котрѝ задля незадоволеня рѣшенями загального збора або управляючого комитета въ товариства выступлятъ, поновно не пріймати. Тою постановою зараджено неустанному вступлюваню и выступлюваню членôвъ и улекшилося дѣловодство.

(Дальше буде.)

Єще въ справѣ податку грунтового.

Въ ч. 75 „Дѣла“ замѣстили мы вже въ тôмъ взглядѣ статію, котра подає потрѣбнѝ выясненя. Гдеякѝ голосы, доходячѝ до насъ, показуютъ однакожь, що гдекуда заходятъ певнѝ непорозумѣня що до додаткôвъ до податку

грунтового. Для того поспѣшаємо выяснити подѣленій непорозумѣня.

Що до додатковъ до податковъ выяснили мы вже попередно, що новѣ уставы о грунтовомъ податку не обнимаютъ нѣякихъ опустовъ существующихъ додатковъ до податковъ съ вынятюмъ опусту надзвычайного додатку, установленого патентомъ зъ 10 жовтня 1849. Иншими словами кажучи, новѣ уставы о грунтовомъ податку не принесли кромѣ знесеня сего (впрочѣмъ лише въ уставѣ финансовой зъ р. 1881 и 1882 а не въ уставахъ о грунтовомъ податку высказаного) надзвычайного додатку зъ року 1889 нѣякихъ новыхъ облегчень въ оплатѣ додатковъ до податковъ. Гдеякѣ нашѣ читателѣ зрозумѣли се въ той способъ, будьтобы кождый податникъ, отже и кождый священикъ бувъ обовязаный оплачувати державнѣ, краевѣ, повѣтовѣ и громадскѣ додатки до нового податку грунтового. Таке розумѣнье есть блудне. Мы сказали только, що новѣ уставы о грунтовомъ податку не принесли нѣякихъ новыхъ облегчень и увольнень отъ оплаты додатковъ. Зъ сего однакожь не выплыває, що кождый податникъ, а именно кождый священикъ, есть обовязаный до оплаты додатковъ. Есть онъ обовязаный до оплаты додатковъ лише о столько, о сколько вже давнѣйше на подставѣ давнѣйшихъ законныхъ приписовъ бувъ до сего обовязаный. О сколько же после тыхъ приписовъ давнѣйшихъ бувъ увольненый отъ оплаты додатковъ, о столько, розумѣеся, остаєся и на будуще вольнымъ отъ сеи оплаты.

Для того пригадаємо тутъ въ коротцѣ дотычащѣ приписы. И такъ найвыс. постановленьемъ зъ 25 листопада 1858 ч. 220 Д. з. д. приписано, щобы не побирати додатковъ на потребы краевѣ и на фондъ индемнизаційный до доходового податку отъ поборовъ (платнѣ) и емеритуръ державныхъ урядниковъ и слугъ. — Отъ оплаты додатковъ до доходового податку на потребы краю и фонду индемнизаційного и на потребы повѣтовѣ суть после краевои уставы зъ 13 цвѣтня 1878 ч. 35. Д. з. кр. увольненѣ: члены краевого выдѣлу, члены громадскои зверхности, урядники и слуги краевѣ, повѣтовѣ и громадскѣ, учителѣ публичнѣ. — После §. 83 уставы громадскои зъ 12 серпня 1866 увольненѣ суть отъ додатковъ на потребы громадскѣ: придворнѣ, державнѣ, краевѣ, громадскѣ и фондушевѣ урядники и слуги, публичнѣ учителѣ, войсковѣ особы, ихъ вдовы и сироты що до ихъ службовыхъ поборовъ (платнѣ), походячихъ зъ службового стосунку пенсій, провизій и додатковъ. *Рѣвножь не може бути умалена уставою приписана конгруа дутпастырьвъ и публичныхъ учительвъ черезъ громадскѣ тягары.*

Гдебы отже приписано противъ существующихъ законовъ неналежачѣся додатки до податку грунтового, тамъ тожь слѣдуе ремонструвати въ дорозѣ рекурсу.

„Kraj“ о Буковинѣ.

Польска газета Kraj, выдавана въ Петербурзѣ, замѣстила въ ч. 13-омъ слѣдуючу статю про нашу Буковину:

„Буковина, обнимаюча 171 миль квадратовыхъ просторони, а посѣдаюча нынѣ около 600.000 головъ людности, становила еще въ р. 1773-омъ часть Мултанъ. Султанъ турецкій, начальный господарь княжества мултаньского, дарувавъ Австріи тую часть краю. Отъ р. 1775 перейшовъ онъ отже подъ власть австрійскои державы. Передъ сто лѣтами бувъ сей край дуже мало залюдненый и майже цѣлый буковыми лѣсами заросльй, отъ чого одержавъ назву Буковины. Культуры анѣ просвѣты не було тутъ нѣякои. Лише Сучава, давна столиця мултаньскихъ господарѣвъ, посѣдала одну и однѣсеньку школу, въ котрой учили читати и писати по волоски. Впрочѣмъ не було жаднои другои школы. Черновцѣ, нынѣшна столиця княжества буковиньского, мѣсто, числяче надъ 40.000 людности, гарно побудоване и оживлене значнымъ рухомъ торговельнымъ, були передъ сто лѣтами нужденнымъ и тихимъ селомъ. Кромѣ Черновець повстали и другѣ еще мѣста, помѣжь ними Радовцѣ съ 16.000 насеньемъ, Вижница, Заставна, Кощмань и Садагора, гарнѣ и зажиточнѣ села, однымъ словомъ, зъ дикого лѣса зробився край цивилизованый. Буковину прилучило правительство австрійске яко „двайцятый циркулъ“ до губерніи галицкои. Тымъ способомъ бувъ для Буковины той самый зарядъ, що и для Галичины. Нѣмецка бюрократія, котра розсѣлась въ Галичинѣ, панувала зъ початку и на Буковинѣ, але съ часомъ стали тутъ находити и польскѣ урядники, особливо на низшѣ посади. Оттакъ отлучило правительство Буковину отъ Галичины и зробило зъ неи окрему провинцію. Коли Голуховскій зоставъ намѣстникомъ Галичины, прилучено за его стараньемъ знова Буковину до Галичины и обсаджено майже всѣ уряды Поляками. Сѣ Поляки-урядники стали такожь ширити польонизацію на Буковинѣ. Рѣвночасно по мѣстахъ, особливо въ Черновцяхъ и въ всѣхъ мѣсцевостяхъ надъ Прутомъ, стали поселятись Поляки, именно купцѣ и ремѣсники. Польскимъ елементомъ надѣлила Буковину администрація, остаюча подъ зарядомъ Голуховского. Кромѣ польскихъ урядниковъ выступили тутъ Поляки-дороковичѣ, котрѣ купували маетности земнѣ и спроваджували польску службу. Голуховскій бажавъ прилучити Буковину до Галичины для того, щобы съ часомъ польскій елементъ розпустивъ тутъ свои паросты. Але Голуховскому не удалась ся политика. Впрочѣмъ нынѣ мимо населеня въ далеко большой части славяньского (Русиновъ) має Буковина майже выключно румуньскихъ представителѣвъ такъ въ думѣ державнѣй якъ и въ соймѣ“.

„Межи лѣтами 1840 а 1850 вытворилася на Буковинѣ народна партія румуньска, котра найперше звернула свою дѣяльность противъ прилученю Буковины до Галичины. По кольканайцяти лѣтахъ тыхъ усилій удалось наконець той партіи торвати (?!) Буковину отъ Галичины. Въ Черновцяхъ установлено окремый судъ краевый. Система отрубности не змогла однакъ довго удержатись и оттакъ прилучено Буковину знова до Галичины. Доперва (?), коли Шмерлингъ прійшовъ до власти правительственнои, зробивъ зъ Буковины окремый край коронный. Отъ сего то часу, с. е. отъ р. 1863, есть Буковина самостойною провинцією.“

„Часть Буковины межи Прутомъ а Днѣстромъ есть зовсѣмъ славяньска. Тамъ жіютъ православнѣ Русины. Гарна и урожайна ся краина! Мовь тѣ озера такъ филюютъ ланы съ пшеницею, а кукурудза мовь лѣсъ зеленѣеся. Надъ рѣкою Черемошемъ есть такожь цѣлый повѣтъ выжницкій чисто славяньскимъ. Въ горахъ карпатскихъ отъ границѣ галицкои мешкаютъ Русины-Гуцулы, котрѣ въ нѣчѣмъ не рожнятся отъ Гуцуловъ покутскихъ. Въ буковиньскихъ горахъ, въ мѣсцевости Довгополе, уродився звѣстный рускій поетъ Юрій Федьковичь, котрый жіе помѣжь Гуцулами (теперь въ Черновцяхъ) и по гуцульски одягаєсь. Въ повѣтахъ сторожинецкомъ и серетскомъ творятъ Русины большость, въ повѣтѣ радовецкомъ меншость населеня. Выключно Румунами населенѣ суть лишь два повѣты: сучавскій и кимполюнгскій. Русины творятъ выключно населенье въ двохъ повѣтахъ: выжницкомъ и кощманецкомъ. Поляки находятся лишь въ мѣстахъ и по дворахъ. Головну часть обывателѣвъ по селахъ творятъ Ормены. Люду польского нема въ Буковинѣ, кромѣ чотырехъ осадъ мазурскихъ въ Рудѣ, Лукавци, Солцѣ и коло Бергомету. Кромѣ Русиновъ, котрыхъ есть тутъ надъ 220.000 душь, находится въ Буковинѣ еще кольканайцять осадъ ческихъ, словацкихъ и россійскихъ. Чисто россійского населеня на Буковинѣ есть надъ 8.000 душь. Суть то старообрядцѣ (раскольники), котрѣ замешкуютъ двѣ великѣ осады въ повѣтѣ серетскомъ, именно Климовцѣ и Бѣлокерницю. Бѣлокерница, се мовьбы Римъ для старообрядцѣвъ, позаякъ тутъ находятся митрополитъ, епископы, монахи, монахинѣ и цѣла старшина духовна, котра зъ отси дѣлае на своихъ одновѣрцѣвъ въ Россіи и Румуніи. Въ Бѣлокерници маютъ старообрядцѣ величавѣ и богатѣ церкви та монастырѣ. Грошѣ одержуютъ они въ значной части отъ своихъ одновѣрцѣвъ зъ Россіи. На Буковинѣ называютъ старообрядцѣвъ „Липованами“. Що до просвѣты и культуры стоятъ они далеко высше, нѣжь окрестный народъ рускій и румуньскій. Майже кождый зъ нихъ есть письменнымъ. Въ обохъ осадахъ, въ Климовцяхъ и Бѣлокерници, суть школы съ россійскимъ языкомъ выкладовымъ. Людъ той має богато змыслу торговельного. Майже цѣла торговля овочѣвъ и олѣю лежитъ въ его рукахъ. Дуже способнѣ суть Липоване до роботъ земныхъ. Не только въ Буковинѣ, але навѣть въ цѣлой Галичинѣ и на Мултанахъ обнимаютъ они предпріємства роботъ земныхъ, якъ пр. копанье ставовъ, саджавокъ и парововъ, рожнородныхъ плянтованя и т. и. Кромѣ языка гдещо помѣшаного заховали они въ чистотѣ строй и обычаѣ народнѣ. Ихъ села представляютъ милый видъ; суть чистѣ и заможнѣ. Кожда хата має найменше двѣ свѣтлицѣ, а кромѣ того суть хорошѣ будынки господарскѣ. Сѣ осады старообрядцѣвъ существуютъ отъ часовъ цѣсаря Іосифа II, котрый вывѣнувавъ ихъ окремыми привелеями, зъ якихъ найважнѣйшимъ есть звольненье отъ служобы войсковои. Чеховъ есть на Буковинѣ около 6.000, а Словаковъ 4.200 душь.“

(Конецъ буде.)

Соймъ краевый.

Двайцять пяте засѣданье, дня 14 жовтня.

П. Абрагамовичь въ имени комисіи податковои предложивъ внесеня въ справѣ новыхъ нормъ екзекуційныхъ при стяганю податковъ. (Якъ звѣстно, выдѣлъ пов. въ Кроснѣ першій внѣсъ петицію противъ новымъ нормамъ екзекуційнымъ до сойму, а потомъ вплынули такіжь петиціи отъ 15 иншихъ выдѣловъ пов.). Комисія въ своихъ выводахъ подноснла на самомъ вступѣ, що новѣ нормы екзекуційнѣ, впровадженѣ окружникомъ министерства скарбу зъ 4 марта 1878, суть въ практицѣ далеко шкоднѣйшѣ, якъ були давнѣйшѣ. Давнѣйше кошта екзекуційнѣ плативъ рестанціонарь ажь тогды, коли рестанціи стягавъ лично екзекуторъ, або войско, — теперь платитъ отъ дня дорученя ему упоминаючои карты. Новый той способъ есть очевидно при лихомъ станѣ матеріяльномъ по селахъ великимъ тягардмъ, тымъ больше, що той тягаръ спадае въ найбольшой мѣрѣ на верству найубожшихъ людей. И такъ: нова норма екзекуційна постановляє, що при залеглости податку до 50 зр. має числитися оплата екзекуційна по 5 кр. денно черезъ цѣлый часъ треваня першого степеня екзекуціи, с. е. черезъ 14 днѣвъ. Зъ загальноижь сумы податниковъ въ краю знаходится 45% такихъ, котрѣ платятъ 1—3 зр. рочно податку съ додатками краевыми, 27% такихъ, котрѣ платятъ 3—6 зр.,— разомъ отже есть 72% податниковъ обохъ тыхъ категорій, платячихъ 1—3 и 3—6 зр. податку. Отже при оплатѣ екзекуційной по 5 кр. рестанціонарь, платячій н. пр. 3 зр. податку, а залягаючій съ квартальною належитостею 75 кр., заплатитъ на случай неплаченя рестанціи черезъ 14 днѣвъ 70 кр. коштовъ екзекуційныхъ, с. е. майже столько (бо лишь о 5 кр. менше), якъ цѣлый податокъ. Але еще сумнѣйше представится справа при такихъ податникахъ, котрыхъ рочный податокъ не выноситъ навѣть 1 зр. А треба знати, що въ Галичинѣ есть такихъ податниковъ звышь 20%! Комисія вноситъ, щобы правительство змодификовало оплату екзекуційну для Галичины; предкладае, щобы оплата выносила: отъ 1—10 зр. 1 кр. денно, отъ 10—20 зр. 2 кр., отъ 20—30 зр. 3 кр., отъ 30—40 зр. 4 кр. а отъ 40—50 зр. 5 кр., и щобы оплата екзекуційна починала числитися доперва по 14 дняхъ отъ дня дорученя упоминаючои карты. — Комисарь правит. п. Залескій забравъ голосъ и заявивъ, що стяганье належитостей по 5 кр. не есть нѣчимъ „новымъ“. Новостею есть лишь заступленье войсковои екзекуціи „идеальною“ екзекуцією, с. е. картою упоминаючою. Дотычне розпорядженье було оповѣщене въ дневнику законовъ. Карты упоминаючѣ выдаютъ староства, а если въ Кроснѣ выдавъ ихъ урядъ податковый, то се була помылка. Пос. Старовейскій перечитъ комисареви, що все було оповѣщене. Противно инструкція для екзекуторовъ есть тайною; запроваджено такожь рожнѣ такосы, о котрыхъ люде довѣдуются, ажь коли прійдеся платити. Бесѣдникъ остро засуджуе систему фискальну, котра тамуе розвой економичный краю и провадитъ до компликацій соціяльныхъ, и ставитъ резолюцію, щобы правительство оголосило всѣ тайнѣ нормы екзекуційнѣ. — Кс. Сава наводитъ фактъ, що въ однѣй громадѣ за 50 зр. рестанціи селяне за карты упоминаючѣ мусѣли заплатити 46 зр. 90 кр. и то въ кварталѣ на передновку. Если зважимо, що такъ дѣеся бодай въ половинѣ громадъ галицкихъ, то можна приняти, що въ однѣмъ кварталѣ сама Галичина приноситъ скарбови 150.000 зр. доходу екзекуційного. За тую „идеальну“ екзекуцію муситъ селянинъ страшно „реально“ платити. Секвестраціи и лицитаціи нынѣ на порядку дневномъ, забираютъ селянинови рѣчи потрѣбнѣ. Наконець бесѣдникъ вноситъ, щобы до громадъ, где войтъ збирає податки, высылано одну упоминаючу карту на цѣлу рестанцію громадского податку грунтового и домового. — Гр. Круковецкій сконстатувавъ зъ выводовъ пп. Старовейского и Савы, що процентъ, якій побирає правительство за рестанціи податковѣ, доходитъ до 360. По другой промовѣ прав. комисаря и справоздавця соймъ ухваливъ внесенье комисіи и резолюціи пп. Старовейского и Савы.

П. Черкавскій предложивъ справозданье комисіи едукаційнои въ справѣ змѣны уставы кр. зъ 2 мая 1873 о закладаню и удержуваню школъ народныхъ и о примусѣ школьномъ. (Дотычне внесенье выдѣлу кр. було давнѣйше подане въ „Дѣлѣ“). Соймъ принявъ.

Потомъ п. сов. Ковальскій въ имени ком. правничои здававъ справу зъ петиціи 14 селянъ зъ Блажовы и др. противъ банку рустикального. Справозданье п. Ковальского було дуже обширне и цѣкаве. На вступѣ справоздавець сконстатувавъ, що банкъ рустикальный, зразу симпатично повитаный, стався съ часомъ лихомъ для довжниковъ. Справозданье зъ загального збору членовъ рустикального банку дня 17 цвѣтня 1882 р констатуе, що отъ р. 1868 до конца 1881 на 67.425 удѣленыхъ пожичокъ предпринято екзекуцію противъ 9.244 довжникамъ, а злицитовано 2.625 господарствъ; зъ тыхъ 453 остає еще не рѣшеныхъ, зъ 2.172 продано 704 господарствъ особамъ третымъ, а 1468 набувъ самъ банкъ. Въ р. 1881 продано 296 господарствъ, о 94 больше, якъ пересѣчно що року продавано отъ 1868—1880. Се найлучшій доказъ, що лицитаціи збольшаются. Въ 1878 р. банкъ мавъ 51.376 довжниковъ съ квотою 7,872.234 зр., с. е. на кождого довжника выпадавъ пересѣчный довгъ 153 зр.; въ 1881 р. банкъ мавъ 41.164 довжниковъ съ квотою 6,945.452 зр., с. е. на кождого довжника припадавъ пересѣчный довгъ вже 168 зр. Комисія ставитъ отже внесенье: „Соймъ ухвалитъ: въ мысль ухвалы сойму зъ 24 жовтня 1881 р. вознати правительство, щобы приспѣшило ревизію статутовъ упривил. институцій финансовыхъ, а надовсе ревизію статутовъ уприв. гал. закладу кредитового рустикального“. — П. гр. Круковецкій зазначивъ на вступѣ своеи промовы, що внесенье комисіи за блѣде и лагодне. Дирекція рустикального банку мала програти на гелдѣ село. Рада надзираюча, отвѣчальна за чинность дирекціи и за цѣлость маетку, повинна тое сконстатувати. Правительство позволило теперь руст. банкови емитувати 5%-вѣ листы довжнѣ. Тѣ листы, якъ и всѣ паперы того банку, не маютъ жаднои обезпеки, акціонарѣ отже нараженѣ на небезпеченьство. На доказъ того фактъ, признаный самою дирекцією: В. Августиновичь зъ Кольбушевы взявъ въ руст. банку пожичку 1000 зр. а одержавъ лишь 746 зр. На часткову сплату довгу продавъ вже значну часть свого грунту, сплативъ вже банкови 1075 зр., а виненъ еще 1643 зр. Скоро отже продавъ вже часть грунту, то где гипотека на тыхъ 1643 зр.? Банкъ той муситъ збанкрутувати. Наконець гр. Круковецкій ставитъ резолюціи: „Правительство зарядитъ ревизію книгъ банку, допильнуе, щобы довжникамъ була выплачена дивиденда отъ удѣловъ, вздержитъ выплату дивиденд, супердивиденд, тантіемъ, ремунерацій и т. д. радѣ надзираючой, членамъ дирекціи и урядникамъ, бо есть обава, що банкъ небавомъ збанкрутуе, наконець правительство вздержитъ емисію 5% листовъ довжныхъ.“ По полемицѣ гр. Голеевского соймъ откинувъ резолюціи гр. Круковецкого, а принявъ внесенье комисіи.

Двайцять шесте засѣданье, дня 16 жовтня.

Пос. дръ Черкавскій здававъ въ имени ком. едукаційнои справу зъ свого внесеня о ревизію державныхъ законовъ школьныхъ въ томъ направленю, щобы законы державнѣ не вдиралися въ обсягъ автономіи краевои. Комисія признала внесенье Черкавского справедливымъ и предложила соймови ответне внесенье. Въ дебатѣ забравъ першій голосъ дръ Антоневичь. Онъ заявивъ, що устава школьна аъ 1869 не есть зла и ей постановы не шкодятъ нашой автономіи, а противно зашкодятъ ѣй предкладанѣ комисією змѣны. Проекты комисіи радше стѣснятъ автономію, бо ось после одного зъ тыхъ проектовъ право презенты учителѣвъ має бути отняте громадамъ а отдане шк. радамъ окружнымъ. Чи не есть се обмеженьемъ автономіи шк. радъ мѣсцевыхъ, котрѣ найбольше выдаютъ на школы? Радше треба строго выконувати теперѣшнѣ законы школьнѣ въ всходнѣй Галичинѣ, а не мучити дѣтей рускихъ, неумѣючихъ анѣ слова по польски, польскимъ языкомъ. Коли право презенты буде отняте громадамъ, то жаденъ Русинъ тогды не достане посады, хиба якій гипокритъ, бо политики, засѣдаючѣ въ шк. радѣ окружнѣй, будутъ его уважати подозрѣнымъ. Пос. Романовичь обстававъ за внесеньемъ комисіи. По промовѣ дра Черкавского, котрый старався, але не могъ збити тяжкого замѣту дра Антоневича, соймъ принявъ внесенье комисіи.

Опосля дръ Тад. Скалковскій въ имени комисіи для громадскихъ касъ пожичковыхъ здававъ справу зъ внесеня выдѣлу кр. о устроеню зборовыхъ громадскихъ касъ пожичковыхъ. Комисія не дуже ентузіязмуеся проектомъ зборовыхъ касъ пожичковыхъ громадскихъ, бо банкъ краевый, товариства заличковѣ, повѣтовѣ касы щадничѣ и пожичковѣ можутъ далеко користнѣйше для довжника перевести конверсію довговъ гипотечныхъ, анѣжь се моглибы учинити зборовѣ громадскѣ касы пожичковѣ. Однакожь зъ уваги на тое, що треба пожичковѣ касы громадскѣ довести до порядку, комисія вноситъ ухвалити проектъ уставы о зарядѣ касъ пожичковыхъ. П. дръ Ив. Добряньскій въ обширной промовѣ скритикувавъ проектъ комисіи. Комисія — говоривъ онъ — дуже загально высказуе, котрѣ именно касы громадскѣ має переняти выдѣлъ повѣт. въ свою администрацію. Помыслъ администрованя касъ черезъ людей делегованыхъ черезъ выдѣлъ есть такожь нещаслизый, а навѣть небезпечный для касъ самыхъ. Такій администраторъ после проекту комисіи стаеся паномъ цѣлои касы, забирає все въ свои руки, складае рахунки выдѣлови повѣтовому, а громада може ажь по роцѣ дознаеся, якъ онъ администрувавъ касою. Навѣть при удѣлюваню пожичокъ громада вылучена отъ дѣланя, бо администраторъ може не удѣлити пожички, хочьбы начальникъ громады и два мужѣ довѣрія були за удѣленьемъ. Зъ того выйде подкупованье администратора. Администраторови, человѣкови безъ кавціи, котрый буде побирати 100 або 200 зр. платы и котрый очевидно не може собѣ найти лучшого занятя, такому человѣкови проектъ комисіи хоче поручити касу! Що буде, если администраторъ забере касу и утѣкне? Але впрочѣмъ онъ не буде потребувавъ утѣкати: каса, обертаюча кольска сотками або тысячею зр., не зможе нѣякъ оплатити администратора зъ зысковъ, але буде мусѣла оплачувати зъ капиталу закладового, — въ такомъ случаю небавомъ вся громадска каса перейде въ кишеню администратора. Такимижь алминистраторами будутъ люде зъ категоріи т. зв. dunkle Existenzen, ludzie bez jutra. Що такѣ люде вже появляются у насъ, се фактъ незапереченый. Громады будутъ ненавидѣти администраторовъ, потомъ тыхъ, котрѣ его прислали. Наконець бесѣдникъ доказуе примѣрами, що вина злои администраціи не лежитъ въ непросвѣченыхъ войтахъ, але въ недбальствѣ выдѣловъ и радъ повѣтовыхъ, и вноситъ, щобы надъ предложеньемъ комисіи перейти до порядку дневного (*Браво!*) По промовѣ еще кольохъ слововъ ухваливъ перейти надъ предложеньемъ комисіи до порядку дневного.

Потомъ пос. Меруновичь въ имени комисіи культуры кр. здававъ справу зъ предложеня выдѣлу кр. въ справѣ домашного промыслу. Выдѣлъ р. предложивъ соймови статутъ маючои утвориться „комисіи краевои для справъ домашного и рукодѣльничого промыслу.“ На внесенье п. Бартманьского соймъ ухваливъ вознати выдѣлъ кр., щобы на подставѣ статута войшовъ въ переговоры съ правительствомъ въ справѣ утворея згаданои комисіи для домашного промыслу.

Подъ конець засѣданя пос. Поляновскій въ имени ком. культуры кр. здававъ справу зъ петицій рады повѣтовои въ Городенцѣ и залѣщицко-бучацкого отдѣлу господарского о заложенье низшихъ школъ рольничихъ въ Городенцѣ и въ области залѣщицко-бучацкого отдѣлу. На заложенье

школы въ Городенцѣ жертвували: бар. Николай и Яковъ Ромашканы фондъ желѣзный 2000 зр. и три стипендіи по 150 зр.; бар. Янъ Ромашканъ 18 моргôвъ грунту або relutum 3.600 зр., громада Городенка стипендію 100 зр. для одного ученика родомъ зъ Городенки, а рада повѣтова три стипендіи по 100 зр. рôчно, або 300 зр. на ученикôвъ тои школы; ôтдѣлъ же залѣщицко-бучацкій жертвує 2000 зр. и двѣ стипендіи по 150 зр., гр. Кар. Лянцкороньскій обовязуєся власнымъ коштомъ выставити всѣ потрѣбнѣ будынки для школы и ученикôвъ и прилучити до школы 25 моргôвъ грунту; кн. Ром. Чарторыйскій три стипендіи по 150 зр., п. Петро Плятеръ одну стипендію по 150 зр. Комисія предкладає отже соймови: 1) Вôзвати выдѣлъ кр., щобы въ протягу 1883 р. перепровадивъ переговоры съ правительствомъ о єго участи въ коштахъ заложеня и удержаня низшихъ школ рôльничихъ въ Городенцѣ и на области залѣщицкого-бучацкого ôтдѣлу господарского товариства. 2) Соймъ призначує зъ фондôвъ краєвыхъ суму до высокости 10.000 зр. на введенье тыхъ двохъ школ въ житье. — Въ дебатѣ п. Антоневичъ заявивъ, що радбы щобы краєве товариство господарске давало яку субвенцію на тіи потрѣбнѣ школы. — Предложенье комисіи ухвалено.

(*Буджетъ краєвый на р. 1883.*) Комисія буджетова ухвалила выдатки на 1883 р. въ сумѣ 3,346.281 зр., а доходы въ сумѣ 621.310 зр. Недобôръ, котрый має бути покрытый додатками до податкôвъ, выноситъ 2,724.971 зр. На покрытье того недобору признає комисія додатокъ въ дотеперѣшнѣй высокости, с. є. по 27 кр. ôтъ кождого 1 зр. безпосередныхъ податкôвъ. Додатокъ до податку заробкового комисія знижила на 22 кр. Комисія обчислила, що пôсля того результату вилыне отже надвышка 4.569 зр.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*О будущѣй дѣяльности рады державного*) на предстоячѣй ей сесіи довѣдуєсь „Tribüne“, що правительство намѣряє внести лишь такій предложеня, котрі маютъ задачу сконсолидувати господарку державну и направити елементарнѣ школы. Именно будутъ предложенѣ средства до приверненя рôвноваги въ буджетѣ, а именно реформа постоянныхъ податкôвъ и регуляція податку доходового. Акція правительства на поли економичнôмъ має бути звернена на пôднесенье не лишь рôльництва, але и промыслу. Правительство предложитъ радѣ державнôй до ухвалы проектъ нового закона промыслового.

(Въ *соймѣ ческôмъ*) пос. Ригеръ внѣсъ интерпеляцію до правительства, въ котрôй запытувавъ, чи правительство задумує внести до сойму предложенье о змѣнѣ соймовои ординаціи выборчои. Именно жадає дръ Ригеръ (съ послами ческими), щобы реформа ординаціи выборчои до сойму була переведена въ дусѣ новосанкціонованои реформы выборчои до рады державнои. — (Въ *соймѣ низшо-австрійскôмъ*) такожь поставили послы консервативнѣ внесенье о реформу соймовои ординаціи выборчои для низшои Австріи, именно о побôльшенье числа послôвъ зъ мѣстъ и селъ. — (Въ *соймѣ моравскôмъ*) ухваливъ соймъ въ мысль внесеня дотычнои комисіи поручити выдѣлови краєвому, щобы на слѣдуючу сесію сойму выготовивъ проєктъ змѣны теперѣшнои ординаціи выборчои. — Якъ бачимъ, въ многихъ краяхъ коронныхъ Австріи реформа ординаціи выборчои стоитъ на порядку дневнôмъ.

(*Проявы антижидôвскій.*) Въ Празѣ порозлѣплювали и порозкидували по улицяхъ недослѣджені люде антижидôвскій плякаты. Яко мѣсце друкованя тыхъ плякатôвъ бувъ поданый Липскъ. Полиція позабирала бôльшу часть тыхъ плякатôвъ. Намѣстництво моравске выдало зъ поводу антижидôвскихъ агитацій до всѣхъ староствъ и магистратôвъ мѣскихъ два циркулярѣ; въ першôмъ поручає якъ найенергичнѣйшѣ мѣры противъ антижидôвскимъ агитаціямъ, а въ другôмъ звертає увагу староствъ на агитаціи соціялистôвъ, котрі будьтобы хотятъ, подôбно якъ въ Угорщинѣ, вызыскати рухъ антижидôвскій для своихъ цѣлей.

(Вырокъ *трибуналу державного.*) Matica ческа въ Опавѣ хотѣла на свôй коштъ заложити въ Опавѣ гимназію съ ческимъ языкомъ выкладовымъ. Рада мѣска, складаючася зъ бôльшости нѣмецкои, спротивилася тому длятого, що будьтобы не було потребы закладати въ Опавѣ ческои гимназіи. Matica внесла зажаленье до трибуналу державного, а той рѣшивъ справу въ користь Matic-ы, мотивуючи, що закладанье приватныхъ институцій не може бути обмежене мѣсцевыми ôтношенями.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ Одессы доносятъ до Politische Correspondz., що въ цѣлôй южнôй Россіи зновъ народъ зле настроеный противъ жидôвъ. Въ губерніи херсоньскôй, въ пов. тираспольскôмъ леда хвиля може прійти до розрухôвъ.

„Новое Время“ доноситъ: Сими днями установлено въ св. синодѣ комисію пôдъ проводомъ православного архіепископа варшавского Леонтія, котра має радити надъ справою участи духовенства въ выхованю народнôмъ.

„Новое Время“ помѣстило цѣкаву статію о малыхъ державахъ балканьского пôвострова. „Новое Время“ удержує, що федерація тыхъ балканьскихъ державъ єсть найлучшимъ средствомъ для ôтверненя колизій мѣжь Россіею и Австрією, бо сфедерованѣ балканьскѣ державы не будутъ потребувати анѣ протэкціи Австріи анѣ Россіи. Навѣть найзагорѣльшѣ славянофилѣ признаютъ, що скрѣпленье державъ пôвострова балканьского причинится въ великôй мѣрѣ до удержаня пріязныхъ ôтношень межи Россією и Австрією. — Стремленье до федерациі пôвнôчно-балканьскихъ державъ справдѣ проявляєся: о тôмъ свѣдчитъ зъѣздъ короля румуньского съ княземъ болгарскимъ, зъѣздъ кн. болгарского съ королемъ сербскимъ и намѣрена женитьба князя болгарского съ дочкою князя чорногорского.

Нѣмеччина. Въ четверъ с. т. ôтбувалися въ цѣлôй монархіи прускôй выборы правыборцѣвъ, котрі заôсѣмъ днѣвъ маютъ приступити до выбору депутованыхъ до пруского сойму. Доси вѣдомый результатъ выбору правыборцѣвъ лишь въ бôльшихъ мѣстахъ. Тутъ по бôльшôй части побѣдили поступовцѣ и либералы. — Партіи либеральнѣ надѣются выйти побѣдоносно зъ сихъ выборôвъ и вже напередъ укладаютъ собѣ пляны дѣятельности въ соймѣ. На тое заявивъ органъ Бисмарка „Norddeut. Allg. Ztg.“, що навѣть на случай, колибъ либералы мали въ соймѣ значну бôльшôсть, правительство не покине своєи дотеперѣшнои политики. Конституція пруска — пише органъ Бисмарка — не мѣститъ въ собѣ постановы, щобы король мусѣвъ зрѣкатися своєи политики для бôльшости соймовои; за политику цѣсаря єсть отвѣчальне правительство. Оно внесе до сойму свои предложеня, а коли не знайде въ соймѣ бôльшости, то зовсѣмъ не буде капитулювати, а опозиція лишь проволоче политику правительства, апробовану королемъ.

НОВИНКИ.

— **Справы дієцезальнѣ.** Въ справѣ нашои митрополіи не зайшло сими днями нѣчого важнѣйшого. Новымъ єсть хиба фактъ, що крыл. Малиновскій и Жуковскій внесли ажь теперь свои петиціи о димисію. — На посаду ректора мавъ податися тôлько дръ Черлюнчакевичъ съ Кракова; о именованю єго ректоромъ нема однакожь бесѣды. Бракъ компетентôвъ вызвавъ въ тутешнôмъ клирѣ загальне здивованье. Загально думаютъ, що по розписаню конкурса передъ двома роками, на котрый зголосилися многѣ здôбнѣ компетенты, не було причины розписувати нового конкурса; дальше було розписуванье конкурса власне въ хвили змѣны заряду дієцезіи не конче отвѣтнымъ. Такъ якъ справа обсадженя ректорату єсть для насъ дуже пекучою, надѣемося, що новый завѣдатель дієцезіи увзгляднитъ першій конкурсъ або розпише новый и доведе тую справу скоро до кôнця.

— **Соймъ** ухваливъ субвенціи руско-народному театрови 4000 зр. П. Охримовичъ внѣсъ бувъ, щобы удѣлити еще 1000 зр. на оперетку; внесенье тое упало бôльшостею лишь двохъ голосôвъ. Товариству „Академичне братство“ удѣливъ соймъ 100 зр.; на выдавництво рускихъ книжокъ школьныхъ 2000 зр., а воспиталищу Василіянокъ во Львовѣ 4.000 зр. на дальшу будову школы.

— **Успѣхъ петиціи дра Из. Шараневича.** Якъ довѣдуємось, комисія соймова ухвалила вставити въ буджетъ на 1883 р. 2000 зр. на розкопы, ôтновленье и охорону памятокъ старинного Галича.

— **Францъ Миклосичъ**, славно звѣстный професоръ вѣденьского университету, славистъ, граматикъ и языкознавець, буде обходити дня 23 л. падолиста 1883 р. 70-тѣ роковины своихъ уродинъ. Миклосичъ родився 23 падолиста 1813 р. въ Радомерщаку коло Люттенберга въ словеньскôй части Стиріи. Народъ словеньскій бажає почтити велико-ученого свого земляка въ торжественный способôбъ. Въ рôчнику „Slovensk-oи Matic-ы“ буде помѣщена обширна житьепись Миклосича, а въ Люттенбергъ словеньскѣ патріоты устроятъ въ лѣтѣ слѣдуючого року величне славяньске торжество въ честь Миклосича, на котре запросятъ всѣхъ ученикôвъ давнѣйшихъ и теперѣшныхъ славного ученого. На чолѣ комитету, котрый має занятися торжествомъ, стоитъ звѣстный професоръ грацкого университету, дръ Крекъ. Не сумнѣваємося, що и Русины, вдячнѣ сему славному ученому за тое, що ôнъ пôднѣсъ и розсвѣтивъ самостôйнôсть нашого языка, що ôнъ щиро занимаеся нашою словесностею и єи пôдпирає, возьмутъ участь въ тôмъ торжествѣ.

(*В.*) **Рускій театръ народный во Львовѣ.** Въ четверъ представлено на нашôй сценѣ „*Женихи на выбôръ*“, комедійку М. Гоголя въ 3 актахъ и комичну оперетку Фредры „*Нôчлôгъ въ Апенинахъ*“. Перша штука належитъ до найслабшихъ творôвъ М. Гоголя. Такъ само содержанье, якъ и переведенье сеи штуки, богате въ суперечности, а закôнченье дивоглядне (cunctator, старый кавалеръ скаче зъ страху передъ женитьбою зъ першого поверха!) Тôлько знаменита игра всѣхъ участвуючихъ артистокъ и артистôвъ пôддержувала сю штуку сего разу на сценѣ. Особливо вызначилась тутъ п-нѣ Биберовичъ прекраснымъ и дуже натуральнымъ, вповнѣ артистичнымъ ôтданьемъ ролѣ молодои, наивнои панночки на выданю, и п. Грыневецкій хорошимъ выповненьемъ ролѣ старокавалерского кунктатора.

Тожь само и друга штука удержалась тôлько игрою нашихъ артистôвъ. Тутъ ôтзначились пп. Плошевскій и Пясецкій и п-нѣ Биберовичъ и Пясецка.

Нынѣ представленье „*Ксантипа зъ надъ Полтвы*“ въ користь пп. Стефуракôвъ. Маємо повну надѣю, що наша публика радо и численно поспѣшитъ на бенефисъ сеи, для нашои сцены такъ много саслуженои и трудолюбивои пары артистичнои.

— **Передвыборчій загальній зборы** тов. „Академичне Братство“ ôтбудутся въ недѣлю, 29 л. жовтня.

— **На дохôдъ товариства „Академичне Братство“** ôтбудеся дня 4 л. падолиста представленье въ рускôмъ народнôмъ театрѣ.

— **Выдѣлъ товариства имени М. Качковского** ухваливъ устроити въ навечеріе празника св. Михаила музикально-декляматорскій вечеръ и выбравъ для тои цѣли комитетъ зъ трехъ членôвъ.

✝ **О. Левъ Добряньскій**, парохъ въ Ольхôвци, кудринецкого дек., упокоився въ 59 р. житя, а 30 священьства. Вѣчная ему память!

— **Зъ Рогатыньского** одержала редакція „Батькôвщины“ и передала намъ для скоршого помѣщеня слѣдуюче письмо: „Дня 3 вересня дôставъ я Okólnik комитету, котрый завязався въ Рогатынѣ для несеня скорои помочи потерпѣвшимъ ôтъ повени Днѣстра. Узнавши такъ красну гадку, пôшовъ я заразъ на другій день и выпросивъ ôтъ добрыхъ людей троха грошей, кôлька кôрцѣвъ жита на засѣвъ и кôлька кôрцѣвъ иншого збôжа на хлѣбъ, якъ и кукурудзы, бараболѣ, навѣть шматя — всего на два добрі возы. Грошѣ ôтославъ я заразъ, а натуралія лежатъ вже шестый тыждень у мене помимо того, що вже три разы я увѣдомлявъ комитетъ въ Рогатынѣ и просивъ, щобы голодныхъ чимъ скорше заосмотрити. Народъ справедливо нарѣкає, що не знати, на що дававъ, голодні шумными okólnika-ми сытій, а озимина росте у мене въ мѣшкахъ. Длятого прошу ласкаво повѣдомити комитетъ черезъ Вашу газету, щобы разъ змилувався, та сказавъ ôтставити выжебрану лепту, где слѣдує. — Свистѣльники дня 14 жовтня 1882. Г. Боднаръ“. Наведене письмо муситъ засмутити кождого чоловѣколюбця. Мы не моглибы навѣть придумати такои безчинности анонсованого въ всѣхъ краєвыхъ газетахъ комитету, колибъ не наведеный въ горѣ достовѣрный фактъ. Люде гинутъ зъ голоду, а комитетъ чи не хоче, чи не знає, якъ розпорядити жертвованымъ добромъ. Щось подôбного може дѣятися хиба лишь у нашôй Галичинѣ!

— **Зъ Тернополя** пишутъ намъ: Ôтъ пятницѣ минувшого тыждня до недѣлѣ падавъ въ нашôй окрестности снѣгъ съ дощемъ и при морозѣ съ такою силою насѣвъ на дерева, що поломавъ молодникъ и галузя старшихъ деревъ. На цѣсарскôй дорозѣ коло Мышковичъ тополѣ и липы такъ снѣгъ обломавъ, що тôлько стовбурѣ сторчатъ, а упадаючі гиляки обôрвали въ кôлькохъ мѣсцяхъ дрôтъ тедеграфу. Въ лѣсахъ шкоды великій.

— **Зъ пôдъ Бродôвъ** пишутъ намъ зъ дня 18 с. м.: Въ нашихъ сторонахъ ôтъ 13 л. с. м. панютъ страшнѣ вѣтры, снѣжниця, морозъ и починили много шкоды на ланахъ, бо богато бараболѣ еще не выкопано. У насъ заведено контумацію на худобу, бо въ Радзивиловѣ згибло кôлька штукъ. Худобу пятнуютъ, выпѣкаютъ желѣзомъ, рана материзує а черезъ тое коровы дичѣютъ, не даютъ выдолтися, бувае навѣть такъ, що худобина зъ того гине. Войско стоитъ по кватирахъ; люде маютъ богато утраты часу и клопоту, бо мусятъ пôвъ милѣ або й цѣлу милю носити чи возити воякамъ харчь на границю. Крôмъ того людей гонятъ на варту, щобы у проѣзжаючихъ ôтбирали и палили сѣно и солому.

— **На Словарь Е. Желехôвского** прислали на нашій руки: о. Кир. Селецкій въ Жужели (п. Белзъ) 1 зр., о. С. Доктуровскій законоучитель въ Николаевѣ (Херсоньскои губерніи) 6 рублѣвъ (2 прим.), о. С. Колодѣй въ Ветлинѣ 2 зр.; по 1 зр. зложили пп. Дмитро Бордунъ, Володим. Ганицкій, Викторъ Єзерскій, Володим. Коноваленць, Мих. Левицкій, Вас. Лисецкій, Вас. Мовчко, Сим. Смулка, Левъ Чемериньскій, Петро Чумакъ, Ив. Яворскій, Олекс. Яворскій, Григ. Ковчь, Ксенофонтъ Сосенко, Богданъ Еліяшевскій, Николай Курбасъ, Ник. Любѣнецкій, Ник. Селезѣнка и Єронимъ Кмицикевичъ, — зô Львова.

— **Процесъ прасовый.** Въ понедѣлокъ с. т. ôтбувся въ львôвскôмъ краєвôмъ судѣ карнôмъ передъ судіями присяжными прасовый процесъ выточеный п. Иляр. Яворовскимъ, львôвскимъ кореспондентомъ краковскои „Reformy“ п. Янови Гневошови, редакторови „Strażnicy“ и „Sztandaru“. Посередною причиною сего процесу бувъ звѣстный нашимъ читателямъ процесъ, якій проф. университету дръ Теоф. Цесельскій, редакторъ „Bartnika postęp.“ выточивъ бувъ за образу чести доцентови универс. Камеńьскому. Хотяй процесъ выказавъ, що правда була по сторонѣ дра Цесельского, мимо того львôвскій шовинистичнѣ часописи и дописувателѣ до краковскихъ часописей, котрі не можутъ стерпѣти дра Цесельского за єго умѣреннôсть, оглядnôсть и тактъ въ радѣ мѣста Львова, представили були процесъ дуже тенденційно въ некористь дра Цесельского. П. Гневошъ, яко редакторъ часописей, котрі попираютъ партію „Łączności i Zgody“ въ радѣ мѣскôй, а котрои однымъ зъ выдатнѣйшихъ представникôвъ єсть дръ Цесельскій, обставъ за честею тенденційно оскорблюваного чоловѣка и въ свôй властивый способôбъ давъ ôтправу шовинистичнымъ польскимъ редакторамъ и дописувателямъ. Мѣжь иншими п. Гневошъ выступивъ и противъ п. Яворовского, дописувателя до „Reformy“ закинувши єму, що ôнъ „stoi na żołdzie pewnej kliki wzajemnej adoracyi“, що пописавъ „oszczerstwa“ и т. д., що отже „Reforma“ повинна постаратися о иншого дописувателя зô Львова. Процесъ цѣлый бувъ скандальный, и бувбы еще скандальнѣйшій, еслибы трибуналъ бувъ приставъ на жаданье обохъ сторôнъ, щобы покликати до розправы на свѣдкôвъ значне число людей, котрі малибы свѣдчити о „моральнôй вартости“ такъ обжаловуючого якъ и обжалованого. По переведенôй розправѣ судіи присяжнѣ выдали (6 голосами противъ 6) вердиктъ увôльняючій п. Гневоша ôтъ закиненои єму провины. „Gazeta Nar.“ и „Dziennik polski“ подаючи тенденційне справозданье зъ сего процесу, розумѣеся надто вже въ некористь п. Гневоша, вдягаютъ на себе тогу страшеннои поваги и дуже зъ высока трактуютъ процесъ „rewolwerowego“ редактора „Strażnicy“ и „Sztandaru“. Не годится имъ однакожь выступати съ такою повагою, бо нехай лишь пригадаютъ собѣ не надто давный процесъ Яна Добжаньского, редактора „Gazety Nar.“ съ Іос. Рогошомъ редакторомъ „Dziennika pols.“, котрый хочь точився мѣжь неревольверовыми редакторами, а все таки бувъ въ повнôмъ значеню слова скандальный, далеко бôльше скандальный, якъ сей процесъ. Kocioł garnkowi przygania, a sam smoli.

— **Польскій регуляминъ выборчій.** Вô второкъ с. т. соймове коло польске ухвалило регуляминъ для новыхъ выборôвъ до сойму. Для информациі нашихъ читателѣвъ подаємъ головнѣйшѣ постановы того регулямину. Центральный комитетъ передвыборчій, котрый выбере теперѣшне соймове коло польске, дѣлится на два ôтдѣлы: во Львовѣ и Краковѣ; кождый ôтдѣлъ складаеся зъ 10 членôвъ а 5 заступникôвъ, выбирає предсѣдателя, заступника и секретаря. Ôтдѣлъ центр. комитету завзыває въ отвѣтнôмъ часѣ маршалкôвъ радъ пов., бурмистрôвъ мѣстъ або иншій вплывовій особы до завязуваня мѣсцевыхъ комитетôвъ передвыборчихъ. Скоро комитетъ мѣсцевый уконститууєся, то выбирає одного делегата на зъѣзды делегатôвъ, котрі скликує предсѣдатель ôтдѣлу комитету центрального до Львова (взглядно до Кракова). Зъѣздъ делегатôвъ выбирає 5 членôвъ до ôтдѣлу центрального комитету. Такъ скрѣпленый ôтдѣлъ може самъ покликати еще 5 дальшихъ членôвъ (складатися буде отже зъ 20 членôвъ и 5 заступникôвъ). Мѣсцевый комитетъ передвыборчій предкладає ôтдѣлови центр. комитету кандидата для выбору зъ сельскои куріи, а лишь подає до вѣдомости кандидата зъ мѣскои куріи; веде акцію выборчу при правыборахъ и выборахъ и доноситъ о станѣ акціи выборчои центр. комитетови. Центральный комитетъ затверджує кандидатôвъ для курій сельскихъ а оповѣщує кандидатôвъ для мѣстъ. Центр. комитетъ має постаратися о скликанье передвыборчихъ зъѣздôвъ выборцѣвъ зъ куріи бôльшои посѣлости и не преюдикуючи, якихъ кандидатôвъ поставлятъ выборцѣ зъ бôльшои посѣлости, оголоситъ листу гдеякихъ кандидатôвъ, котрыхъ выбôръ до сойму бôльшою посѣлостею бувбы пожаданый. Центральный комитетъ передвыборчій повнитъ свои чинности черезъ цѣлый одинъ періодъ соймовый.

— **Въ львôвскôй школѣ господарства лѣсового** розпочалися испыты вступнѣ дня 16 л. жовтня и обнимали предметы: математику, физику, исторію наукъ природныхъ и географію. Отворенье року школьного ôтбудеся дня 21 жовтня с. р. Звертаємъ тутъ увагу, що въ сѣй школѣ вымагаєсь ôтъ кандидатôвъ знаня лише языкôвъ польского и нѣмецкого, хочь здаєсь языхъ рускій певно бôльше може буде для нихъ потрѣбный, якъ другій, позаякъ кандидаты по укôнченю сеи школы будутъ въ бôльшôй части жити посередъ народа руского.

— (**Дрôбнѣ вѣсти.**) Цѣсарь удѣливъ зъ своєи приватнои касы громадѣ Яворôвъ, въ пов. турчаньскôмъ, 200 зр. запомоги на будову церкви; громадѣ Миклашѣвъ, въ пов. львôвскôмъ, 50 зр. запомоги на устроєнье будынку школьного и громадѣ Почапы, въ пов. золочѣвскôмъ, 100 зр. запомоги на будову школы. — Въ недѣлю ôтбулося въ Пештѣ торжественне ôтслоненье памятника угорского поета и вояка Петефіого при участи министрôвъ, членôвъ парляменту, генераляціи, представителѣвъ академіи наукъ, депутацій угорскихъ мѣстъ, товариствъ науковыхъ и корпорацій въ строяхъ народныхъ. Славный повѣстеписатель Маврикій Іокай въ промовѣ представивъ житье и творы Петефіого. На памятнику улюбленого поета зложено 101 вѣнцѣвъ, мѣжь тыми одинъ ôтъ поетки-королевои румуньскои. Вечеромъ ôтбувся пышный бенкетъ. Петефи походивъ зъ славяньскои родины и назывався властиво Александеръ Петровичъ. — До нового ческого университету въ Празѣ записалося 1.010 слухачѣвъ, именно 688 на выдѣлъ правничій а прочі на теолог. и философичный. — Въ середу с. т. умеръ ген. фельдцайгмайстеръ Маройчичъ. — Звѣстный ученый природознавець Полякъ зъ Конгресôвки, Венедиктъ Дыбовскій, пробувавшій ôтъ довшого часу задля студій зоольогичныхъ на Камчатцѣ, принявъ предложену єму катедру зоольогіи въ университетѣ львôвскôмъ, опорожнену по пок. проф. Сырскôмъ. — Коло Тифлиса въ Россіи замордовано почтиліона и обрабовано вôзъ почтовый на 500.000 рублѣвъ. — Министерство затвердило змѣну статутôвъ галицкого товариства педагогичного, розтягаючого свою дѣятельнôсть такожь на Шлезкъ, и завѣдомило о тôмъ шлезкого намѣстника. — Дня 15 жовтня було въ Петербурзѣ 4°, въ Новгородѣ 10° зимна. Плавба на Волзѣ и Камѣ вздержана. Зъ Нижного Новгороду и Пермы доносятъ, що на рѣкахъ появився вже лѣдъ.

Вѣсти єпархіяльнѣ.

Зъ Аєпархіи Львôвскои.

Резигнація зъ презенты: о. Касіянъ Куницкій капелянъ войсковый, зрезигнувавъ зъ наданои єму ординаріятомъ презенты на пар. Медынь, дек. збараского, длятого ординаріятъ надавъ презенту о. Андрею Качалѣ, сотрудникови въ Шельпакахъ, дек. збараского.

Въ *пропозицію принятѣ*: на капелянію Ивачѣвъ, дек. зборôвского оо.: 1) Левъ Авдыковичъ, сотрудникъ въ Товстôмъ; 2) Мих. Величко сотрудникъ въ Книгиничахъ; 3) Іосифъ Высочаньскій, завѣдатель Ивачева.

Канонічну институцію получивъ о. Ник. Волошиньскій на пар. Космиринъ, дек. бучацкого.

Завôзванû до каноничнои институціи оо: 1) Емилій Проскурницкій на пар. Джуркôвъ; 2) Корнилъ Левицкій на пар. Вербôвъ; 3) Юліянъ Давидовичъ на пар. Чернѣвъ.

Введенû въ душпастырскû посады оо.: Емил. Левицкій яко завѣдатель въ Пѣстыню; 2) Мих. Соловка яко завѣдатель въ Качанôвцѣ; 3) Петро Яцишинъ яко сотрудникъ въ Стрыю; 4) Іоанъ Концевичъ яко завѣдатель въ Розгадовѣ; 5) Корн. Скоморовскій яко завѣдатель въ Сливкахъ.

Цертификаты до учащаня на богословіє получили: Конст. Ткачкевичъ и Вас. Мысикъ.

Душпастырскû посады получили оо.: 1) Теоф. Яворовскій завѣдательство въ Милошовичахъ, дек. щирецкого; 2) Модестъ Хоминьскій завѣдательство Миколаєва дек. роздôльского; Теод. Косевичъ завѣдательство Дубовець, дек. галицкого; 4) Григ. Кончевичъ сотрудництво въ Галичи.

Завôзванье.

Выдѣлъ „Академичного Братства" завзыває тыхъ всѣхъ П. Т. Панôвъ, котрû взяли зъ товариства „Антольогію" въ розпродажь, щобы найдальше до 10 днѣвъ звернули товариству або грошѣ або примѣрники „Антольогіи", бо въ противнôмъ случаю подасть выдѣлъ имена тыхъ Панôвъ до прилюднои вѣдомости. Выдѣлъ упоминаєсь о се тымъ бôльше, що вразъ съ своимъ уступленьемъ (що вже незабавомъ настане) муситъ предложити новому выдѣлови рахунокъ зъ розпродажи „Антольогіи".

Ôтъ выдѣлу тов. „Академичне Братство" (передъ тымъ „Дружный Лихвяръ") во Львовѣ, дня 4 (16) жовтня 1882.

ÔТОЗВА

Зъ пересмотру фондôвъ на бѣдныхъ ученикôвъ руской гимназіи показалося, що зъ року шкôльного 1881/2 осталося 45 зр. и 6 кр. приходу. До того прибуло въ сѣмъ роцѣ шкôльнôмъ зъ добровôльныхъ датковъ 11 зр. 50 кр., — отже разомъ 56 зр. 56 кр. приходу. Зъ того роздалося до теперь бѣднымъ ученикамъ 50 зр. и 10 кр., — отже позôстало въ касѣ съ днемъ нынѣшнымъ 6 зр. и 46 кр. А тымъ часомъ съ взмагаючоюся студеною порою взмагаются и потребы бѣдныхъ школярѣвъ и напôръ ихъ до дирекціи о запомогу. Тому треба чобôтокъ, другому теплои одежины, иншому гроша до людовои кухнѣ и т. и. Зъ ôтки покрыти тû вопіючû потребы?... Отже до Васъ любимû Родимцѣ, удаюся въ имени тои бѣднои учащоися молодѣжи, голоднои, голои та босои, — споможѣтъ єи, хочьбы малымъ але ôтъ многихъ подаванымъ даткомъ, — а Богъ, що видитъ въ тайнѣ, воздасть Вамъ на явѣ!....

Львôвъ 20 жовтня 1882.

Василь Ильницкій
директоръ руской гимназіи.

Справа индемнизацiйна.

На вчерашнôмъ засѣданю соймовôмъ рѣшено многоважну справу индемнизацiйну. Въ своѣмъ справозданю предложила комисія (справозд. пос. Грохольскій) приняти пропоновану правительствомъ угоду съ тою модификаціею, щобы правительство, почавши ôтъ р. 1883 включно ажь до р. 1887, крôмъ рôчнои безворотнои субвенціи державнои 2,100.000 зр. додавало рôчно зворотну процентову пожичку до фонду индемнизацiйного въ сумѣ 335.000 зр. на потребы фондôвъ индемнизацiйныхъ. Черезъ те зменшаєся дотеперѣшна субвенція державна, а взглядно побôльшаєся тягаръ краю о 200.000 зр. рôчно понадъ дотеперѣшну доплату на потребы фондôвъ индемнизацiйныхъ. Въ наслѣдство того маютъ бути додатки индемнизацiйнû пôдвысшенû о 2 кр. ôтъ одного зр. сталыхъ податкôвъ. Предложенье такои угоды до ухвалы сойму мотивувала комисія теперѣшнымъ труднымъ положеньемъ правительства. Рѣшаючимъ мотивомъ бувъ тутъ взглядъ на те, що ôткиненье предложенои правительствомъ угоды моглобы потягнути за собою уступленье министерства, а взглядно мин. Дунаєвского.

Противъ сего внесеня промовляли пос. Романовичъ и пос. гр. Круковецкій, а зъ стороны рускихъ послôвъ пос. Рожанковскій. Пос. Романовичъ вносивъ ôтослати проєктъ угоды правительству, щобы єго змодификувало въ дусѣ справедливого, рôвномѣрного роздѣлу индемнизацiйныхъ тягарôвъ межи край а державу. За симъ внесеньемъ голосувало 35 послôвъ, мѣжь тыми и рускû послы; противъ внесеня було 74 голосôвъ. Пос. Круковецкій вносивъ перейти надъ проєктомъ до порядку дневного, але жаль сказати, тôлько кôлька голосôвъ поперло єго внесенье. Пос. Рожанковскій вносивъ залагодити справу вже теперь мериторично въ дусѣ рôвномѣрного роздѣлу тягарôвъ на пôдставѣ дотеперѣшного status quo. За симъ внесеньемъ голосувало однакожь при специяльнôй дебатѣ лише 30 послôвъ. Такъ отже залагоджено многоважну справу съ новымъ обтяженьемъ краю пôсля внесеня пос. Грохольского.

Переписка Редакціи и Администраціи

Всч. о. Сосновскій въ Пôдсосновѣ. Пишете, що урядъ почтовый въ Романовѣ не хотѣвъ приняти реклямаціи одного числа „Дѣла". Найотвѣтнѣйше учините, коли подасте жалобу до дирекціи почтъ во Львовѣ.

Всч. о. П. М. *въ Чорнокôнцяхъ.* За наддатокъ для „Дѣла" дякуємо. — *Всч. оо. Н. въ Сел., В. П. въ Пох. и другû:* Знаємо, що зъ рôжныхъ причинъ не все можна на часъ предплату надôслати, але въ такôмъ случаю просимо конечно о замовленье бодай черезъ реклямацію, бо суть и такû несовѣстнû люде (можемо се доказати ихъ листами), котрû и по за речинець заплаченый газету ôтбирають, а опôсля звиняются тымъ, що они не жадали высылки, — а тогды страта наша велика.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда", ул. Францѣшканьска Ч. 7.

На доходъ Стефана и Иванны Стефуракôвъ.

Въ суботу, 9 (21) жовтня 1882.

КСАНТИПА ЗЪ НАДЪ ПОЛТВЫ

комедія характеристична зô спѣвами и танцями въ 3 актахъ а 5 ôтслонахъ, Фр. Кайзера, перекладъ М. Наторского.

Въ недѣлю 10 (22) жовтня 1882.

по разъ першій:

ФЕДЬКО ОСТРОЖСКІЙ

Драма исторична въ 5 дѣяхъ а 8 ôтслонахъ Ом. Огоновского, преміована на сегорôчнôмъ конкурсѣ, товариства „Руска Бесѣда" у Львовѣ.

Цѣны мѣсць звычайнû. Початокъ о год. 7.

Анна Любищакъ зъ Коломыѣ, донька судового возьного, укôнчивши высшу женьску школу въ Коломыѣ съ ôтзначеньемъ

пошукує мѣсця на селѣ

въ домѣ священика до удѣлюваня науки дѣтямъ зъ низшихъ клясъ школъ народныхъ въ языкахъ рускôмъ, польскôмъ и нѣмецкôмъ, рисункахъ и рахункахъ.

Честный Русинъ,

техникъ,

посвячаючійся технольогичн. хеміи

(вываръ пива, фабрика цукру и т. д.)

може дôстати за посередництвомъ „Академичного Братства" рôчну запомогу по 120—125 зр. а. в., а взглядно по трехъ рокахъ по саду. (2—3)

УНИВЕРЗАЛЬНÛ ЗЕЛОВÛ ЛѢКИ

МОРИЗОНА ГИГАЙСТЕНЪ,

выробленû въ британійской колегіи здоровля въ Лондонѣ, славнû въ Англіи и въ цѣлôмъ свѣтѣ, признанû многими лѣкарскими авторитетами и досвѣдченû черезъ милiонû доконанû вылѣченя суть найпевнѣйшû средства для ôткрытя кореня якойсь недуги и для єи точного вылѣченя.

Зернята Моризона служатъ въ знаменитый способъ на всѣ случаѣ

нестравности, ôтразы до стравъ, тяготы жовчи и нервôвъ, на гостець и ревматизмъ, на жовтяницю, хоробы печѣнки, бôль нырокъ, гемороиды, золоту жилу, вередъ (фистулу), бôль въ крижахъ, на всѣ выпрыски хоробъ наскôрныхъ, бôль очей, водяну опухлину и т. и., и т. и.

Система Моризона основуєсь на тôмъ: нечистота крови єсть головнымъ жерел омъ майже кождои недуги.

Черезъ довше уживанье лѣкôвъ Моризона злû соки ухиляются, кровь чистится и перемѣняєсь въ нову живу струю житя.

Въ доказъ великого почитаня для Моризона нехай послужитъ тоє, що черезъ чотырекрайцарову субскрипцію здвигнено въ Лондонѣ памятникъ, котрый служитъ на прикрасу мѣста.

Цѣны зернятъ Моризона:

1 пара малыхъ пуделочокъ Нръ 1 и Нръ 2 стоитъ 1·50 зр. а. в.
1 „ середныхъ „ Нръ 1 и Нръ 2 „ 3·20 „ „

Дôстати можна въ всѣхъ реномованыхъ торговляхъ.

Нашу генеральну агентуру заступає гуртовна торговля **ЮЛІЯ ГРОССА въ Краковѣ.**

Англійска колегія здоровля,

5—8 **MORISON & C.** *London, 33. Euston Roap.*

ОБЩЕ РÔЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою

купує и продає Листы Довговû точно пôсля дневного курсу, **есконтує** купоны тыхже льосôвъ, якъ и купоны ефектôвъ державныхъ навѣть передъ речинцемъ, есконтує векслѣ и удѣляє пожички и задатки на гипотеку и за порукою.

ЗАВЕДЕНЬЕ ПРІЙМАЄ

ГРОШЕВÛ ВКЛАДКИ:

а) на **книжки щадничû** по 6%,
б) на **текучій рахунокъ** (conto currente)

за 30-дневнымъ выповѣдженьемъ 6%, (8—?)
за 14 „ „ 5%,
за 3 „ „ 4%.

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на І-ôмъ поверсѣ.

ТЕРСТЕНЬСКА ЛЬОТЕРІЯ ВЫСТАВОВА

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. **Головна выграна** въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючû выгранû:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Кромѣ того еще много другихъ побôчныхъ выграныхъ въ предметахъ выставовыхъ, жертвованыхъ выставцями.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовû просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (6—10)

ПОХÔДЪ СОБЕСКОГО

пôдъ Вѣденъ р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала. Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

Для женьщинъ

СЪ ПОРОСТОМЪ БОРОДЫ

Depilatorium, средство до нищеня заросту,

пôсля методы проф. дра **Бетхера.**

Многими фаховыми и другими часописями (якъ пр. „Ueber Land und Meer" и др.) средство се похвально обговорене.

Безъ найменшихъ частинъ труячихъ, зовсѣмъ нешкодливе, не ослабляє нѣколи шкôры. Дѣлає сей-часъ вповнѣ и безъ болю. Уживанье просте. Цѣна 1·75 зр. а. в. франко за надôсланьемъ належитости въ австрійско-угорскихъ маркахъ почтовыхъ або въ переказахъ.

(Строга дискреція.)

F. Neter, Fahrgasse 104,
Frankfurt a. Main.

9—12

Угорскû вина

бѣлû и червонû, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнû винокурнû коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Угра хъ.

Всякû поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (2—25)

Мимо пôдвысшеного цла

на скôлько запасы выстанутъ — поручає торговля

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

Гербаты Конго ½ кил. зр. 2·—	½ к. Куба	—·88
„ родиннои „ „ 3·—	„ „ „ бôльшои	—·92
„ Melang de Moskau „ 4·—	„ „ Цейльонъ дрôб.	—·96
„ Emperial „ 5·—	„ „ „ грубозерн.	1·—
„ найлуч. высѣвкôвъ „ 1·70	„ „ „ найлучшои	1·04
Кавы, на скôлько запасы выстанутъ найдешевше.	„ „ Перловои	1·04
½ кильо Сантосъ —·68	„ „ Мока	1·—
„ „ Гутамаля —·72	„ „ Явы золотои	1·04
„ „ Лягуайра —·84		

Свѣчки церковнû чисто стеариновû безъ жадного сурогату 500 грамôвъ або ½ кильо — за 50 кильо зр. **52.**

(4—?)

На сезонъ осѣнный и зимовый

поручаємъ въ найбôльшôмъ выборѣ

Матеріи вовнянû
Плюшѣ и оксамиты
Шовки и адамашки
Суконця и флянелѣ
Шалѣ и хустки

ВАСИЛІЯ ТОВАРНИЦКОГО НАСЛѢДНИКИ

(Стахевичъ и Абрысовскій)

Львôвъ, ринокъ, ч. 32.

Пробы высылаємъ на жаданье ôтворотною почтою франко. 5—6

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 79. Львôвъ, Середа 13 (25) жовтня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ русскихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Ôтъ Администраціи.

☞ Съ днемъ 1 (13) жовтня розпочався 4-ый чвертьрôкъ. Просимо поскорити съ надôсланьемъ предплаты на новый чвертьрôкъ, а заразомъ просимо выровнати рахунки за минувшій часъ.

Политика шовинизму.

II.

(Партіи у галицкихъ Полякôвъ; — партія Станчикôвъ. Причины безсильности другихъ партій. Причины шовинизму въ политицѣ.)

Рѣчь се загально звѣстна, що кракôвска партія т. з. партія Станчикôвъ, — маѣ не тôлько свою ясно вызначену програму, але и добре уладжену партійну организацію. Тымъ то й она одна маѣ повне право на назву справдѣшнои партіи: она знаѣ добре, чого хоче въ державнôй и краевôй политицѣ, чого хоче въ краевôмъ господарствѣ, въ церквѣ, школѣ, въ громадѣ, повѣтѣ и краю. Ледво чи найдеся хочь одинъ Полякъ, що мôгбы по совѣсти обвиняти кракôвску партію въ проневѣрствѣ „идеи польскои державности“. Чи не давно въ „Czas-ѣ“ обвѣщена розмова одного зъ знатнѣйшихъ членôвъ сеи партіи съ кн. Бисмаркомъ була правдива чи нѣ, на кождый случай показуѣ она, що ся партія зовсѣмъ не перестала думати о польскôй державѣ. Тожь обвиняти кракôвску партію въ упадку духа, — въ „депресіи“, якъ каже A. Z., що до державнои идеѣ польскои, — може хиба лише партійна зависть и зла воля. Кракôвска партія приняла тутъ лише политику Конрада Валенрода и тôлько наивнѣ политики можутъ тому вѣрити въ щирôсть и правду завѣрювань кракôвскои партіи на тему: „przy Tobie, Naj. Panie, stoimy i stać chcemy!“ Кождомужь, хочь троха проникливому умови вѣдомо, що кракôвска партія и тутъ зовсѣмъ про що иншого думаѣ, якъ про безъусловну и вѣчну льояльнôсть.

Ся програмова точка „державнои идеи польскои“ спôльна отже Станчикамъ, зарôвно якъ и всѣмъ Полякамъ. Рôжниця тутъ лишь та, що коли у всѣхъ прочихъ партій польскихъ на тôй точцѣ властиво розпочинаѣся и заразомъ кôнчится вся програма „загальнои политики польскои“, у кракôвскои партіи ся точка стоитъ дѣйстно на самôмъ кôнци, такъ сказати, на даху ихъ програмы, а попереду неи йдутъ дуже важнѣ, для теперѣшности передовсѣмъ практичнѣ точки. Кракôвска партія ѣсть въ властивôмъ сего слова значеню наслѣдницею старошляхоцкихъ елементôвъ давнои Польщѣ, она вѣрно переховуе традицію сихъ елементôвъ, тому она аристократична, консервативна и ультрамонтаньска. Тѣ свои засады переводитъ она консеквентно въ цѣлôмъ теперѣшнôмъ житю и всѣми силами стараѣся надати такій характеръ цѣлому краевому житю, заховати, скрѣпити, а навѣть розширити власть аристокраціи и ôтповѣдно до своихъ интересôвъ уладити складъ райхсратовои делегаціи, складъ сойму, радъ повѣтовыхъ, а навѣть и громадъ, та по тôйже засадѣ розкладати публичнѣ тягары, а всяку власть и всякѣ достоиньства держати въ своихъ рукахъ. И сеи то практичнои органичнои працѣ на кождôмъ поли жития допильновуе кракôвска партія дуже енергично попереду всякои дальшои роботы, а коли она не алярмуе свѣта своею идеею польскои державности, то чинитъ се не длятого, щобы ѣи вырѣкалась, але длятого, що добре розумѣе непрактичнôсть будовы даху попереду фундаментôвъ, и тому хоче наперед перевести свою организацію зъ долу въ гору, щобъ ôттакъ въ данôй хвилѣ надати можливôй державности польскôй свôй питомый типъ. Годѣ не признати практичности сего програмового поступованя кракôвскои партіи. Тому то у неи далеко менше шовинизму, якъ у якои небудь иншои галицко-польскои партіи. Правда, ся партія пильно клопочеся и про королѣвскій замокъ на Вавелю и про своихъ шамбелянôвъ, ѣи артистъ Матейко обновляе и оживляе цѣлою силою свого малярства традицію шляхотскои свѣтлости и могучости, ихъ литераторы, выняньченѣ Pan-омъ Tadeusz-омъ, твердо держатъ своѣ традиційне знамя такожь и на литературнôмъ поли, але попереду сего всего йде практична праця въ соймѣ и радѣ державнôй, въ выборчихъ клюбахъ, повѣтахъ, въ громадахъ, въ всякихъ вплывовыхъ бюрахъ, ба навѣть въ приватныхъ кôльцяхъ. Всѣ прочѣ сторонництва польскѣ мусятъ признати ту всемогучôсть кракôвскои партіи, именно на тыхъ такъ практичныхъ, а для нашого житя найблизшихъ поляхъ публичнои дѣяльности, — а свою власну безсильнôсть въ тôмъ взглядѣ.

Причина сеи безсильности прочихъ польскихъ партій въ Галичинѣ почиваѣ головно въ недостачѣ у нихъ якои небудь яснои програмы позитивнои, приложеной до потребъ теперѣшного житя. Тому то й не заслугуютъ тѣ партіи на назву дѣйстныхъ, справдѣшныхъ партій, бо ихъ на дѣлѣ нема, а ѣсть лише по бôльшôй части менш або бôльш громадки людей зближеныхъ до себе случайными интересами, личнымъ знакомствомъ, а що найбôльше антагонизмомъ противъ Краковянъ. Нѣ одна т. зв. партія чи то „Атенчикôвъ“, чи „поступовцѣвъ“ и т. п. не въ силѣ выказатися повною програмою. Навѣть львôвске „koło polityczne“ не здобулося доси на бôльше, якъ на одну негацію заслугъ и утилитарнои политики Станчикôвъ и на негацію супротивъ Русинôвъ. Творцямъ сихъ новыхъ нѣбы то партій здаѣся достаточно обвѣстити кôлька менше або бôльше рѣзкихъ и шумныхъ фразъ о державнôй идеѣ польскôй, о незадавненыхъ правахъ польского народа и т. д., але на тôмъ и кôнчится цѣла програма „новои партіи“. А позаякъ идея польскои державности ѣсть спôльна и Станчикамъ, то очевидно „нова“ партія остаѣся de facto старою и ѣсть лише бôльше або менше галасливымъ пôдкрикачемъ кракôвскои партіи и въ наслѣдство того муситъ въ всѣхъ не „великодержавныхъ“ пытаняхъ и то пытаняхъ, для теперѣшности найважнѣйшихъ ити за проводомъ и програмою кракôвскои „противнои“ (!) партіи. Ось чому у насъ нема доси нѣ демократичнои, нѣ „либерально-поступовои“ партіи польскои, хочь часами много говорится о поступѣ и демократизмѣ. Тутъ такожь причина, для чого вся политика тыхъ некракôвскихъ партій являѣся на дѣлѣ такъ дуже шовинистичною. Бракъ позитивнои народнои програмы у тыхъ партій, а що бôльше бракъ почутя потребы такои програмы у тыхъ партій, и тымъ оправдане панованье кракôвскои партіи въ захôднôй Галичиніѣ не допускаѣ до того, щобы въ захôднôй Галичинѣ середъ самыхже Полякôвъ выробилось нове сторонництво, ôтмѣнне ôтъ кракôвского. „Новѣ“ польскѣ партіи появляются майже выключно тôлько въ всхôднôй Галичинѣ, где зновъ польскій елементъ вже задля свого становища не ѣсть и не може бути людовымъ, тымъ бôльше, що тутъ всхôдногалицкѣ Поляки, якъ на те, звычайно дуже любо стаютъ ворожо противъ Русинôвъ, отже противъ людового елементу и тымъ самымъ консеквентно мусятъ держатися аристократичнои програмы, котра и ѣсть програмою Станчикôвъ. Щобы отже чимъ небудь вырôжнитись ôтъ Станчикôвъ, хапаются тѣ „новѣ“ партіи ѣдино ѣще злишного и можливого способу, бути червонѣйшими ôтъ самыхъ червоныхъ, аристократичнѣйшими ôтъ самыхъ аристократôвъ, с. ѣ. стаютъ правдивыми шовинистами. Такъ то родится **политика шовинизму.**

ЯКЪ ЛЮДЕ СОБѢ ВЪ НУЖДѢ ДАЮТЪ РАДУ?

(Присвящаѣмо сю розвѣдку анкетѣ купецкôй тов. им. Качковского.)

(Дальше.)

Якъ кожде инше товариство такъ и наше мало свои щасливѣ часы, але не обôйшлося такожь и безъ лихолѣтя. Послѣднѣ переживало оно въ рр. 1861, 1867 и 1872, котрѣ мы тутъ зазначимо, бо они и для насъ поучаючѣ. Въ кождôмъ зъ наведеныхъ лѣтъ грозивъ товариству цѣлковитый розкладъ, и упадокъ а позаякъ подôбнѣ припадки можутъ лучитися кождому молодому и старому товариству, наведемо тутъ причины тои кризы и средства, якими запобѣглося тымъ безпорядкамъ, — они и для насъ суть вельми поучаючѣ.

До веденя дѣла выбрано въ р. 1852 два управляючѣ органы: раду надзорчу, а тая выбрала зъ помежи себе комитетъ стоячій близше самого дѣловодства; выбирано на 100 членôвъ одного до рады надзорчои. При такôмъ розкладѣ управляючихъ органôвъ выступае заразъ питанье компетенціи и обовязкôвъ. Рада надзорча спускалася на комитетъ, а комитетъ на раду и такъ мало-помалу затягнулися безпорядки въ дѣловодствѣ, понеже чинности, компетенціи и обовязки не були анѣ статутами, анѣ регуляминомъ точно означенѣ. Вже въ тôмъ періодѣ находимо жалобу касіера на предсѣдателя комитету, будьтобы ôнъ проневѣривъ майно товариске и заводитъ безпорядки въ списахъ членôвъ. На заявленье касіера выбрано заразъ комисію для провѣреня, котра докладно переглянула цѣле дотеперѣшне дѣловодство, знайшла жалобу касіера оправданою и узнала предсѣдателя виннымъ недбальства и злонамѣреня. При тôй случайности переведено

ФЕДЬКО ОСТРОЖСКІЙ

исторична драма въ 5 дѣяхъ *Омеляна Огоновского*, преміована на сегорôчнôмъ конкурсѣ товариства „Руска Бесѣда“.

(*В.*) Золотымъ блескомъ багровымъ свѣтитъ имя Острожскихъ на западѣ самостôйности нашои Руси, озолочуе ѣго чудовыми промѣнями яркои свѣтлости и палкои силы, якимсь невысказаным чаромъ обливае ту сумоглядну картину упадку народнои самостôйности. Черезъ два вѣки сіяе се ясне свѣтило на нашôмъ небосклонѣ историчнôмъ якъ заходяче сонце въ цѣлôй повнотѣ своѣи свѣтлянои силы и, здаѣся, довго не даѣ пôзнати, що се кôнчится недовгій день своедержавного житя Руси, що тутже жь настане темна, страшна нôчь. Свѣтитъ ясно до самого кôнця свого заходу, ажь наразъ гасне и темна нôчь обгортае цѣлу Русь. На щастье вже тогды незамѣтно за тымъ свѣтломъ зорѣли новѣ звѣзды, що ôттакъ, коли запало сонце, заяснѣли въ козацкихъ наслѣдникахъ Наливайка, такъ близько здруженого съ родомъ Острожскихъ, — новымъ огнемъ невмираючои силы народнои. Перша половина XV вѣку се доба руины послѣдныхъ останкôвъ державнои самостôйности Руси. Пôдъ покровомъ, а радше пôдъ именемъ литовского княжества и великихъ князѣвъ литовскихъ веде наша Русь ту борбу за свою самодержавнôсть. Пôсля смерти Витовда рускѣ паны перемогли при выборѣ перевагою своихъ голосôвъ надъ литовскими и жмудскими панами и Свидригайла выбрано великимъ княземъ литовскимъ. Русь оживае въ литовскôмъ организмѣ державнôмъ, въ ѣго житю и розвою чуе своѣ власне житье, свою самостôйнôсть и тому такъ твердо стоитъ за ôтрубностею рускои Литвы ôтъ Польщѣ. Польща ненасычена однымъ заборомъ Галицкои Руси вже въ тѣ часы простягае свои руки на Волынь и Подôлье, щобъ проложити собѣ съ часомъ дорогу до забору цѣлои Руси, и ставитъ прилученье тыхъ земель до Польщѣ за условіе признання ôтрубности Литвы. Русь не пристае на прилученье своихъ найкрасшихъ земель до Польщѣ, она вступаѣся за свою неподѣльнôсть и пôдъ знаменемъ Свидригайла твердо боронитъ свои права. Такъ розпочинаѣся мѣжь Польщею а Литвою нова борба за самостôйнôсть Литвы, за признанье Свидригайла литовскимъ княземъ — на дѣлѣ за самостôйнôсть Руси. Борба довголѣтна обгортае всю нашу Русь ôтъ Сяну до Днѣпра, ôтъ литовскихъ украинъ по украиньскѣ степы огнемъ и широкими струями крови рускихъ богатырѣвъ, руинами обсыпае богатѣ землѣ рускѣ. Середъ тыхъ руинъ яснымъ блескомъ яснѣе богатырь Руси Федько Острожскій, одинъ зъ найголовнѣйшихъ сподвижникôвъ Свидригайла. И богатырь и часы сумогляднои борбы за самостôйнôсть якъ разъ надаются до величавои драмы исторично-народнои.

Сю пору и сего героя Руси выбравъ собѣ авторъ для своѣи драмы историчнои.

Першій актъ знакомитъ насъ, а радше маѣ насъ познакомити съ цѣлымъ положеньемъ. Драма розпочинаѣся въ другôй половинѣ Свидригайловои борбы, коли то вже ѣго справа починае помало хилитись до упадку. Довгѣ вôйны, частѣ переходы войскъ, союзництво съ Татарами — тяжкимъ тягаремъ придавили нашу Русь. Селяне жалуются на тѣ частѣ переходы и постоѣ чужихъ войскъ, жалуются передъ Острожскимъ, своимъ любимымъ княземъ, що имъ годѣ вдержатись по селахъ, що мусятъ по лѣсахъ та багнахъ ховатись передъ татарскими союзниками Руси. Свидригайло входитъ въ переговоры и союзництво съ тевтоньскимъ орденомъ въ надѣи, що тымъ скрѣпитъ свои силы, а ослабитъ Польщу. Федько Острожскій и рускій воевода пиньскій Нôсъ не похваляютъ сего союзництва, а Хмара, весельчакъ Свидригайла, терпкими дотепами смѣеся надъ тевтоньскимъ орденомъ. Острожскій, побачивши, що Свидригайло справдѣ вдаеся въ переговоры съ Людвикомъ Лянсе, посланникомъ чи агентомъ нѣмецкого ордену, не хоче навѣть приняти верховодства надъ рускими войсками на Подôлю противъ Полякôвъ и тôлько просьбами самого Свидригайла даеся ôтклонити ôтъ свого опору и пріймае верховодство на Подôлю. Але тутъ вже видный зарôдъ безъуспѣшности. Другій воевода рускій Митко князь Зубревицкій палае завистею противъ Федька Острожского и являеся злымъ духомъ въ цѣлôй тôй боротьбѣ. Князь Острожскій воюе на Подôлю съ добрымъ успѣхомъ, побиваѣ Полякôвъ надъ рѣчкою Морахвою (30 листопада 1432 р.), где гине около 12.000 Полякôвъ, але вже тутъ вмѣшався Митко непотрѣбно а на шкоду Русинôвъ, бо подае Полякамъ способнôсть, зъ побѣды надъ ôтдѣломъ Зубревицкого приписувати собѣ побѣду такожь и надъ цѣлымъ рускимъ войскомъ. Зубревицкій вдаеся въ тайнѣ зносины съ Поляками и тôлько польске посольство Грицька Кердеевича, старосты подôльского, и Федька Бучацкого, старосты каменецкого, — до обозу Федька Острожского, — посольство зарôвно нечайне, якъ и безъуспѣшне, — выкрываѣ тѣ зносины Зубревицкого съ Поляками. Однакожь диво дивне, се ôткрытье не потягае за собою нѣякихъ наслѣдствъ въ дальшôмъ дѣланю Острожского — сего мужа „magni ac acris ingenii“, якъ говорятъ о нѣмъ тогдѣшнѣ лѣтописи. Острожскій поступае дальше въ своѣмъ военнôмъ походѣ, займае подôльскѣ мѣста и твердинѣ, а мѣжь иншими вступае такожь и до замку Спиткови, вдовы по герою въ надъ Ворсклы, пробуваючои въ Смотричу, где опѣкуеся Ольгою, дочкою Зубревицкого. Въ ту хвилю являеся въ смотрицкôмъ замку Зубревицкій съ наказомъ ôтъ Свидригайла, щобы увязнити Федька Острожского. Побѣдоносный богатырь, думный и могучій князь славного роду Острожскихъ, по немногихъ словахъ свого зачудованя, ôтдаеся добровôльно въ руки свого лютого ворога и знаного вже ему тайного союзника Полякôвъ — князя Зубревицкого!

Що опôсля дѣеся съ справою Свидригайла и Руси, про се не богато дôзнаемось. Поляки мусѣли очевидно перемагати надъ рускою стороною, коли не стало на поляхъ битвы богатыря Руси. Они вызволяютъ Острожского въ Свидригайловои неволѣ, але не держатъ ѣго у себе, а пускаютъ на волю и такъ появляеся князь Федько зновъ нечайно въ рускôмъ обозѣ князя Носа, все ѣще вѣрного сподвижника Свидригайла. Незаслужена неволя вызвала у князя Острожского рѣшучу перемѣну ѣго гадокъ и покôнчила ѣго дружбу съ Свидригайломъ. „Теперь я ôтдѣляю справу Руси ôтъ справы Свидригайла“, каже князь Федько до свого друга кн. Носа, але замѣсть остатися „батькомъ“ Руси чи Подôля, якъ ѣго у драмѣ часто называеся, и стати у помôчь тяжко пригнетенôй Руси, ôнъ заявляе, що „теперь кличутъ мене обовязки мужа и батька до дому“! Великій богатырь Руси скрываеся отже въ найтяжшу пору пригнетеня ôтчины въ домôвку, а навѣть говоритъ богато о тôмъ, що до-

такожь гдеякѝ организаціи въ дѣловодствѣ и такъ: роздѣлено чинно̂сть касіѣра, котрый зъ початку бувъ заразомъ и книговодцемъ (бухгальтеромъ) межи двохъ урядніко̂въ, щобы зробити манипуляцію простѣйшою и запобѣгчи о ско̂лько можна шахрайству; означено регуляминомъ чинности рады и комитету и вызначено членамъ управы нагороды за труды въ засѣданяхъ (Sitzungsgelder), бо замѣчено вже теперь, що ентузіязмъ и посвяченье для дѣла якого, а особливо купецкого, не довго тревав, що треба его матеріяльными средствами по̂ддержувати и тымъ способомъ перемѣнити скоро перелѣтаючій ентузіязмъ въ обовязокъ! Тіи постановы оказалися практичными, а особливо послѣдна. Безпорядки и розъяренье притихли, однако не на довго, бо тутъ були иншѝ причины, що грозили товариству. Они появляются по̂знѣйше въ означено̂мъ видѣ и съ бо̂льшою силою. Була тутъ въ игрѣ политика и егоизмъ гдеякихъ осо̂бъ. Заинтересованьеся дѣлами товариства и енергія членово̂въ поставила товариство вже въ то̂мъ роцѣ такъ высоко, що коли его противники заснували т. з. „Ekonomie-Verein“ майже съ тыми самыми цѣлями, якѝ мавъ „Consum-Verein“, товариству нашому отворено кредитъ на 22.000 фр. на голу руку. „Ekonomie-Verein“ обанкрутився съ значными стратами въ короткѝмъ часѣ. Въ роцѣ 1853 нотуємо 12.200 фр. товариского маєтку и 1,125.700 фр. въ оборотѣ.

Слѣдуючѝ роки плыли споко̂йно на внутренныхъ дѣлахъ.

Поставлено попри касіѣра и книговодця єще фактора, ученого купця, що мавъ займатися закупномъ товаро̂въ въ краю и за границею, продавано товары то̂лько для членово̂въ, якъ о̂тъ початку ажь по 1859 ро̂къ въ одно̂мъ то̂лько магазинѣ. Зъ рокомъ 1859 выступає товариство консумційне зъ узкого фамилійного круга въ о̂бширный кругъ передъ публику, бо приняло засаду: „продажа для кождого“. До публичного выступленя принудило его правительство рѣшеньемъ, якимъ узнано тов. консумційне товариствомъ купецкимъ и заробковымъ и обовязало его до уплаты податко̂въ, якихъ до сего часу не платило. Протесты нѣчого не вдѣяли, однако сей натискъ зъ стороны правительства бувъ щастьемъ для самого товариства и для мешканцѣвъ мѣста и селъ. Оно розвинуло о̂тъ того часу далеко ширшу дѣяльно̂сть, позакладало крамницѣ въ мѣстѣ и по селахъ и оголосило, що продаются товары для кождого по тыхъ самыхъ цѣнахъ, якъ и членамъ. Найважнѣйшѝ наслѣдства сего рѣшеня були тѝ, що о̂тъ теперь сталося наше товариство регуляторомъ цѣнъ въ цѣло̂мъ кантонѣ. Члены мусѣли о̂тъ теперь задоволятися то̂лько процентами. Въ р. 1859 впадає такожь организація управы а именно такъ, що выбирано то̂лько раду управляючу, котрои 5 членово̂въ цѣлый ро̂къ мусѣли вести дѣла якъ урядники по при сталыхъ урядникахъ, дальше принято засаду замыкати рахунки съ ко̂нцемъ року, а не якъ перше що кварталу, и скликати загальнѝ зборы такожь разъ въ ро̂къ.

(*Дальше буде.*)

„Kraj“ о Буковинѣ.

(Конець.)

„Румуны, котрѝ уважаютъ себе за „наро̂дъ исторично управленый“, угнетаютъ въ нечуваный спосо̂бъ Русино̂въ, а то политично и религійно. Политично, позаякъ при всѣхъ выбо̀рахъ накидуются имъ за представителѣвъ и въ тѣлахъ репрезентаційныхъ заступаютъ лише интересы народности румуньскои. Поневже на Буковинѣ заѣдно Румуны и Русины суть православного обряду и въ консисторіи Румуны маютъ перевагу, проте уживаютъ они церкви за средство румунизованя Русино̂въ, насылаючи имъ свящѐнико̂въ-Румуно̂въ, котрѝ и богослуженье о̂тправляютъ по румуньски и проповѣдаютъ по румуньски. Суть громады чисто рускѝ, нерозумѣючѝ анѣ слова по румуньски, котрыхъ волоскій „паринти“ (священикъ) проповѣдає по румуньски! Якъ наро̂дъ рускій угнетеный, найлѣпшимъ того доказомъ єсть фактъ, що въ соймѣ, котрый числитъ 32 послово̂въ, не має о̂нъ анѣ одного представителя народу! Почасти такому станови виненъ и самъ наро̂дъ рускій, котрый въ народныхъ справахъ оказуєсь слабосильнымъ. Въ Черно̂вцяхъ суть два рускѝ товариства „Руска Бесѣда“ и „Союзъ“, але оба тѝ товариства не розвиваютъ такои дѣяльности, яку розвинути моглибъ и повиннѝ“.

Дальше пише „Kraj“, що Поляки повиннѝ лучитись на Буковинѣ разомъ съ Русинами, а не наслѣдувати шовинизмъ польскій зъ Галичины. Така политика польска на Буковинѣ не має попросту найменшого сенсу. „Русины бажаютъ прилученя до Галичины (?), до чого повиннѝ и Поляки стремѣти. Годѣ зносити ярмо румуньского гнету, на по̂ставѣ, що Буковина була колись частею Мултанъ“.

„Однакъ и съ тымъ „историчнымъ управленьемъ Румуно̂въ“ въ дѣйстности дуже кухо. Цѣлѝ бо Мултаны були въ давныхъ часахъ замешканѝ народомъ рускимъ, чого доказомъ, що Галацъ и Текуча були колись столицями княжествъ рускихъ. На Мултанахъ нынѣ єще существує ко̂лька осадъ рускихъ, котрѝ суть останками давнои людности рускои. Жителѣ Карпатъ, Гуцулы, не суть такожь людностею наплывовою. Гдежь отже зачинаєсь право историчне, а где ко̂нчится?“

Нашѝ уваги до сихъ поглядо̂въ „Kraj-у“ подамо въ слѣдуюцо̂мъ ч-лѣ.

Соймъ краєвый.

Двайцять семе засѣданье, дня 17 жовтня.

Пос. сов. Ковальскій поставивъ интерпеляцію до правительственного комисаря, длячого во Львовѣ не заложено доси школы народнои съ рускимъ языкомъ выкладовымъ мимо того, що трибуналъ администраційный орѣкъ, що тая школа має бути заложена?

Дальше о̂тослано до ком. буджетовои предложенье выдѣлу кр., щобы маючо̂ѝ основатися ц. к. школѣ музично̂ѝ въ Краковѣ удѣлити 2.000 зр. ро̂чнои постоянnои субвенціи. Пото̂мъ ухвалено зо̂зволити мѣсту Жовквѣ побирати 100% додатку до податку консумційного о̂тъ мяса и вина. Опо̂сля ухвалено дарувати мѣсту Кракову 34.964 зр. пожиченыхъ зъ фонду краєвого на будову шпиталю св. Лазаря и о̂тдати въ 37 ро̂чныхъ ратахъ пожичку 329.309 зр. взяту на будову того шпиталю.

Дальше слѣдувала важна справа: справоздане комисіи люстраційнои зъ чинностей выдѣлу краєвого. П. Воляньскій внѣсъ резолюцію, взываючу правительство, щобы въ дорозѣ законодательно̂ѝ перевело увольненье кореспонденцій выдѣло̂въ пов. съ громадами и обшарами дво̀рскими о̂тъ оплаты почтовои. Резолюцію соймъ принявъ, мимо того, що правит. комисарь заявивъ, що правительство тутъ нѣчого не зарадитъ, бо подо̂бнѝ внесеня вже неразъ въ радѣ державно̂ѝ упадали. На другу резолюцію взываючу правительство, щобы приспѣшило выданье фундаційного листу для фундаціи Анны зъ гр. Цетнеро̂въ княг. Льотариньскои, основанои тестаментами въ рр. 1813 и 1814 на шпиталь, удержанье хирурга и оплаты лѣко̂въ для убогихъ хорыхъ мѣсточка Крако̂вця и 8 сусѣдныхъ селъ. Въ то̂ѝ справѣ точився процесъ до 1856 р. и ажь тогды угодою судовою кн. Ад. Любомирскій зложивъ на тую цѣль 25.323 зр. Однакожь черезъ ро̂жнѝ непоро зумѣня фундація и доси не введена въ житье. Правит. комисарь заявивъ, що небавомъ вже до̂йде до доброго ко̂нца.

Гр. Круковецкій яко справоздавець другого департаменту выдѣлу кр. по̂днѣсъ о̂тозву министра правосудія, въ котро̂ѝ сказано, що державнѝ законы противъ лихвы о̂тносятся такожь до закладо̂въ кредитовыхъ. Вноситъ отже, щобы соймъ поручивъ выдѣлови кр. завѣдомити всѣ выдѣлы пов. о то̂мъ важно̂мъ фактѣ и розо̂слати имъ о̂тписъ той минист. о̂тозвы. (Внесенье тое не було по̂ддане по̂дъ голосованье.)

Пос. дръ Антоневичь забравъ голосъ до довшои промовы. Комисія люстраційна — почавъ о̂нъ — єсть найважнѣйшою зо̀ всѣхъ, бо вглядає въ чинности выдѣлу и надає имъ направленье. „Я однакъ не бачу того вгляданя. Єсть въ то̂мъ справозданю досыть доброи волѣ, богато „кадила“, але правдивои критики я не бачу. Комисія выйшла зъ тои точки погляду, що она не має права вдаватися въ критику справоздань выдѣлу кр. Сежь лежитъ въ интересѣ самого выдѣлу, щобы надъ нимъ була яка контроля; всѣ уряды и власти стоятъ по̂дъ якоюсь контролею, лишь одинъ выдѣлъ кр. не має надъ собою жаднои контролѣ, нема навѣть такои контролѣ, якою для правительства єсть найвысша палата обрахункова.“ Выказуючи „кадила“ выдѣлови кр. въ справозданю ком. люстраційнои, по̂дноситъ дръ Антоневичь, що комисія звеличала выдѣлъ кр. за тое, що выбудувавъ школу лѣсову во Львовѣ не переступивши буджету, що отже бувъ въ то̂мъ дѣлѣ ощадный. Однакожь о ощадности можнабы було доперва тогды говорити, колибъ выдѣлъ бувъ выдавъ менше, анѣжь було вызначено. На одно то̂лько згодивбыся бесѣдникъ, а именно, колибъ комисія була по̂днесла признанье маршалкови дру Зыбликевичу, котрый розпорядивши не пріймати „неулѣчимыхъ волоцюгъ“ (!?) до шпиталѣвъ, ощадивъ 109 000 зр. Але комисія того не по̂днесла, немовь улягаючи „опинiи публично̂ѝ“, с. є. мѣсцевымъ дневникамъ, и беручи на себе ролю „Beschwichtigungshofrath-а“. Дальше дръ Антоневичь закинувъ справедливо комисіи, що не добачила того, що выдѣлъ кр. асигнувавъ квоты неухваленѝ соймомъ, або ухваленѝ лишь основно. Такъ н. пр. выдѣлъ кр. выплативъ польскому театрови во Львовѣ цѣлу квоту на оперу, а оперы не було. Ба що бо̂льше: субвенцію 500 зр. ухвалену соймомъ на руску „Часопись шко̂льну“, выдѣлъ кр. давъ коломыйскому „Switło ви“, котре такъ называєся a non lucendo, бо се затемненье и отрута. Такъ само выдѣлъ кр. дававъ субвенціи на книжочки „wydawnictwa ludowego“, котрѝ радше повиннѝ бути конфискованѝ, а не кольпортованѝ выдѣлами и радами повѣтовыми по рускихъ селахъ навѣть въ народныхъ школахъ. Промову свою зако̂нчивъ дръ Антоневичь наведеньемъ кривдъ, якѝ поносятъ Русины въ народныхъ школахъ. (Посламъ польскимъ непріємно було, розумѣеся, слухати такихъ рѣчей, для нихъ се мова була „od rzeczy“.)

По дру Антоневичу забравъ голосъ сов. Рожанковскій и постановивъ внесенье, щобы соймъ пригадавъ выдѣлови кр. предложити въ мысль ухвалы соймовои зъ 1881 р. о̂тповѣднѝ внесеня въ справѣ обмеженя свободы подѣлу грунто̂въ селяньскихъ.

Опо̂сля о̂тповѣдали п. Антоневичу польскѝ пп. Гросъ, Петрускій, Генр. Водзицкій и Круковецкій. Першѝ три не входили въ meritum выводо̂въ дра Антоневича, хотячи тымъ показати, що они багателизуютъ о̂тзывъ рускаго посла; лишь п. Круковецкій старався ослабити его закиди. „П. Антоневичь — говоривъ о̂нъ — выступивъ противъ выдавництвъ „uczciwych“ (!!), запевно желавбы, щобы выдѣлъ субвенціонувавъ „Посланника св. Владиміра Вел.“ Але выдѣлъ того не учинитъ“. По всѣхъ выводахъ соймъ принявъ до вѣдомости справозданье ком. люстраційнои и резолюцію п. Рожанковского. — По залагодженю єще ко̂лькохъ менше важныхъ справъ прійшло на порядокъ дневный справозданье комисіи буджетовои о прелиминари краєвого фонду шко̂льного на р. 1883. (Справоздавець гр. Вейц. Дѣдушицкій). Комисія сконстатувала, що прелиминарь фонду шко̂льного представляєся съ кождымъ рокомъ некористнѣйше. Краєва рада шко̂льна що року выдає понадъ буджетъ. О̂тъ 1877 до 1881 р. выдала по надъ буджетъ 341.997 зр. Яко причины того комисія подає: 1) що показуєсь потреба заводити новѝ школы, перемѣняти школы филіяльнѝ на етатовѝ и въ мѣстахъ отворювати паралельки; 2) що повѣтовѝ округи шк. не точно сплачували належитости и субвенціи краєвому фондови шко̂льному. — На 1883 р. комисія предложила такій кр. буджетъ шко̂льный: сума выдатко̂въ 539 585 зр., а доходо̀въ 154.419 зр. Недобо̀ръ 385.166 зр. (Комисія обкроила прелиминарь предложеный кр. радою шк. лишь въ одно̂ѝ рубрицѣ выдатко̂въ надзвычайныхъ: рада шк. жадала 50.000 зр., а комисія ухвалила лишь 10.000 зр.) При загально̂ѝ дебатѣ п. Янъ Попель поставивъ внесенье, щобы рада шк. не переступала буджету. Пос. о. Красицкій по̂днѣсъ при сѣй случайности кривду, яка чинится Русинамъ черезъ выкладовый языкъ польскій въ рускихъ школахъ. П. кс. кан. Пельчарь (ректоръ крако̂вского универс.) говоривъ довго о религійно̂мъ выхованю молодежи; до того по мнѣнію кс. Пельчара требабы насамперед реформы семинарій учительскихъ, именно черезъ закладанье интернато̂въ. Кс. Бухвальдъ внѣсъ резолюцію, щобы жиденятъ въ школахъ народныхъ учити жидо̂вскои религіи. Въ спеціяльно̂ѝ дебатѣ п. Петрускій поставивъ въ имени выдѣлу кр. внесенье, щобы рубрику выдатко̂въ звычайныхъ,

---

перва неволя навчитъ Русь дорожити волею и добиватись самосто̂йности; що всѣ Русины тягнутъ до польского короля, що отже єму годѣ плысти противъ воды и т. д. Однакожь скоро показуєся, що и на то̂мъ не конець, що князь Федько не то̂лько не плыне противъ воды, але самъ плыне за водою, переходитъ на польску сторону, не сидитъ въ домо̀вцѣ, а бере участь въ битвѣ (по сторонѣ польско̂ѝ?!), где его смертельно ранитъ весельчакъ Свидригайла, Хмара, сей єдино вѣрный и посто̂йный духъ самосто̂йнои Руси. Драма ко̂нчится смертею Федька Острожского: розкаяный за свое о̂тступство, переказує о̂нъ свому сынови Василеви Красному заповѣдь вѣрности для Руси, а свою смерть вважає карою Божою за свое хвилеве проневѣрство ро̂дно̂ѝ о̂тчинѣ.

Побо̂чь сеи головнои акціи розвивается ро̂вночасно любовна драма. Ольга, гарна дочка князя Митка Зубревицкого, противника Острожского, сирота безъ матери, проживає въ смотрицко̂мъ замку по̂дъ опѣкою своєи тѣтки Елисаветы Спытковои, думнои, енергичнои и самолюбнои вдовы, ураженои до Острожскихъ тымъ, що князь Острожскій бувъ покинувъ старатися о єи руку. Житье Ольги въ самотно̂мъ замку смотрицко̂мъ невеселе; то̂лько нѣжна молодо̂сть, що радуєся разомъ съ воскресаючою природою, и тиха, невинна, а щира любовь до Василя Красного розъясняє єи сиро̂тство. Але ѝ та радо̂сть не тревав довго. Василь Красный, хочь и щиро любитъ Ольгу, муситъ съ нею на довгій часъ розпрощатись, бо ѣде въ далеку дорогу до нѣмецкого цѣсаря Зигисмунда, задля переговоро̂въ о союзництво противъ Поляко̂въ. Не досыть сего жалю розлуки. Панѣ Спыткова о̀бдумала плянъ, о̂тдати Ольгу за свого власного сына Ивана Спытко (зъ Мельштина), що стоявъ на чолѣ партіи спріяючои Гуситамъ и р. 1438 вразъ съ шлезкими Гуситами опустошивъ въ крако̀вско̂ѝ землѣ церковнѝ маетности католицкѝ (свого противника крак. епископа Зо̀игнева Олесниц-

лила батька, а що знов робивъ Василь за цѣлый той часъ, якъ его любовный соперникъ шукавъ за попеломъ Гуса и чи Иванъ Спытко въ загалѣ шукавъ сего попелу, — про все те нѣчого не знаємо. Мы бачимо Ольгу доперва тогды, якъ она готовится на весѣля съ нелюбомъ и зложеволѣла йде на могилу своєи матери. Сумна сцена на цвинтари переконує насъ, що Василь не навернувся, що Ольга запропастилась — божеволѣє. На сценѣ, передъ тымже цвинтаремъ, где Ольга приклякла на могилѣ матери, являєся зъ недалекого побоевища єи батько князь Митко Зубревицкій. Здавалосьбы, що теперь, коли его противникъ князь Федько смертельно раненый, коли польска сторона бере верхъ надъ Свидригайломъ и то, якъ выходитъ зъ самои драмы, не безъ важнои прислуги самого Митка, — коли отже Митко добився, здається всего, чого бажавъ и такъ по̂ступно добивався, — що теперь отже буде радъ зъ себе и зъ своихъ дѣлъ; тымчасомъ саме теперь о̂тхочуєся єму навѣть и воєводства, „неварта бути воєводою“, каже о̂нъ до себе, „а лучше вернутись до дому та поклопотатись своєю дочкою“. Теперь доперва будится въ его серцю любовь до ро̂днои дитины, о̂нъ чувъ (о̂тъ кого? — не знати), що Василь любитъ его дочку, а що теперь вже нема чого ненавидѣти умираючого Острожского, тожь пріязно витає о̂нъ Василя, що являєся на сценѣ, шукаючи за своимъ батькомъ. Въ часѣ сеи розмовы по̂дносится зъ могили Ольга, она по̂знає свого ро̂дного батька, по̂знав и голосъ свого милого Василя, розумъ здається вертає єи назадъ, але не на довго, хиба на те, щобъ згадкою утраченои любови тымъ бо̀льше розранити божево̂льный бо̀ль. Въ то̂мъ божево̂льно̂мъ болю кидає она свого батька и Василя и въ ихъ очахъ бѣжитъ до поблизькои рѣки (Смотрича) и кидається въ воду. На все те дивлятся ро̂дный батько и щирый любовникъ, по̂знавшій теперь зъ власныхъ сло̂въ Ольги, що несправедливо єи осудивъ и понехавъ, — дивлятся и стоятъ безрадно̂ѝ. Василь надумуєся, чи спѣшити до умираючого батька, котрому, розумѣеся, вже не може помогчи, чи кинутись ратувати свою милу. Вконець рѣшається на се послѣдне, але вже запо̂зно, бо Ольга утонула тымчасомъ въ вирѣ. Василь выходитъ зъ рѣки съ порожными руками. Старый батько, що цѣлый той часъ непорадно бѣгавъ по березѣ, побачивши, що Ольга по̂рнула въ вирѣ, убиває на мѣсци.

Се єсть головне содержанье историчнои драмы „Федько Острожскій“.

Якъ показує вже самъ заголовокъ, хотѣвъ тутъ авторъ вывести драматичный образъ сего богатыря, що довгій часъ остоювавъ самосто̂йно̂сть Руси и, якъ показує исторія роду Острожскихъ, передавъ ту родову традицію єще и своимъ потомкамъ, що такожь не мало прославились въ нашо̂ѝ исторіи.

Исторична драма, се поправдѣ кажучи, все єще у насъ велика ново̂сть, а тымъ самымъ и велика трудно̂сть. Вже сама перша проба, писати историчнѝ драмы мусить вважатися великою заслугою. Предмету до историчныхъ драмъ у нашо̂ѝ исторіи що не мѣра, хочь руками горни, але рукъ охочихъ, рукъ смѣлыхъ и придатныхъ поки що дуже, дуже мало. К. Устыяновичь, В. Ильницкій и Ом. Огоновскій роблятъ тутъ першѝ пробы, а чи тѝ пробы удачнѝ чи нѣ, — вже самъ фактъ тыхъ про̀бъ и початко̀въ муситъ вважатись о̂траднымъ для нашои молодои письменности драматичнои. Не думаю, якъ многѝ думаютъ, щобы тутъ була критика злишною, а тымъ бо̀льше шкодливою. Въ добросовѣстно̂ѝ незло̀бно̂ѝ критицѣ можутъ то̂лько скрѣпнути нашѝ письменнѝ силы, можутъ прояснитись дороги, якими слѣдує простувати напередъ. Я навѣть позволю соо̂ѣ думати, що кождый має обовязокъ по своѣ̀ѝ змозѣ причинятись тутъ до загального добра.

Чи о̂тповѣдає драма „Федько Острожскій“ своѣ̀ѝ задачѣ? Першій актъ, найширше, може ѝ троха за широко розложеный и найстаран-

прелиминованыхъ радою шк. и комисією въ квотѣ 332.916 зр., зменшити о 22.516 зр., котрѣ дадутся заощадити въ выдаткахъ на науковѣ приборы шкôльнѣ, на конференціи учительскѣ и на библіотеки окружнѣ. Тоє внесенье поперъ гр. Круковецкій, а противъ него выступили съ довшими промовами пп. Черкавскій и Савчиньскій. Они оба доказували, що въ наведеныхъ рубрикахъ годѣ вже що ощадити, бо на приборы школа дôстає лишь 10 зр. рôчно, на конференціи учитель. дôстає лишь 5 зр., а на библіотеку окружну выдаєся лишь 100 зр. рôчно. Всѣжь три рѣчи суть необходимо потрѣбнѣ для розвою шкôльництва. (Задля некомплету маршалокъ мусѣвъ тутъ перервати засѣданье.

Двайцять осьме засѣданье, дня 18 жовтня.

Порядокъ дневный розпочала дальша дебата надъ буджетомъ шкôльнымъ на р. 1883. П. Петрускій полемизувавъ съ вчерашными выводами Черкавского и Савчиньского. Ôнъ заявивъ. що выдѣлъ кр. не запôзнає важности шкôлъ, але не може позволити на тоє, щобы школы кривдили другѣ институціи краєвѣ. По менше важныхъ промовахъ кôлькохъ послôвъ будь за, будь противъ внесеню п. Петруского, маршалокъ дръ Зыбликевичь передавъ предсѣдательство еп. Ступницкому, а самъ забравъ голосъ. (Єсть се другій случай ôтъ часу существованя сойму, що маршалокъ выступивъ съ бесѣдою яко посолъ.) На вступѣ своєи промовы маршалокъ заявивъ, що єму не иде о сей спеціяльный случай, где иде о заощадженье $22^1/_2$ тысячь зр., але о поясненье финансовои господарки краєвои, щобы соймъ прійшовъ до пересвѣдченя, що ощадность єсть потрѣбна. „Фондъ краєвый — говоривъ маршалокъ — господарує пожичеными грôшми. Въ 1880 р. заплативъ фондъ краєвый 91.000 зр. проценту ôтъ хвилевыхъ пожичокъ. Въ 1881 р. фондъ бувъ щасливый, бо не мавъ дефициту, але 150.000 зр. надвышки. Але въ тôмъ роцѣ проценты выносили 83.000 зр. Въ 1882 р. проценты ôтъ хвилевыхъ пожичокъ дôйдутъ имовѣрно до 20.000 зр. Але и се доказує, що мы єще зле стоимо. Фондови пропинаційному виненъ фондъ кр. 200.000 зр., фондови индемнизаційному 280.000 зр. Пожичка зъ р. 1873 (400.000 зр.) и фондъ полиційный (такожь 400.000 зр.) зовсѣмъ спотребованѣ. Запасъ касовый выноситъ теперь ледво 60.000 зр. Доходы числится по 102.000 зр. ôтъ 1 кр. додатку. Але 1881 р. найлучшій давъ 104.000 зр., отже будучій рôкъ, яко дуже злый, дасть певно лишь 100.000 зр., не 102.000, якъ комисія выказала. Не треба отже туманити себе, що будьто станъ краєвои финансовои господарки добрый ; треба бути ощаднымъ, щобы не пôдвысшати додатковъ до податковъ. Финансы будутъ добрѣ доперва тогды, коли будемо господарювати запасами касовыми, а не пожичками зъ заставу цѣнныхъ папервъ взятыхъ зъ фундацій, зôстаючихъ пôдъ зарядомъ выдѣлу кр. — Промова маршалка зробила глубоке враженье на послахъ. Мимо довгои промовы гр. Войц. Дѣдушицкого за предложеньемъ комисіи соймъ 55 голосами (противъ 45) окроивъ выдатки звычайнѣ кр. рады шк. о 22.516 зр. Прочѣ всѣ рубрики принято пôсля внесеня комисіи, кромѣ що на внесенье п. Охримовича ухвалено вставити буджетъ 8000 зр. на ремунерацію катихитôвъ шкôлъ народныхъ. — Слѣдуюче засѣданье ôтбулося тогожь дня вечеромъ. На порядку днѣвнôмъ стоявъ буджетъ краєвый на р. 1883.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Гр. Гогенвартъ*) має, пôсля донесень вѣденьокихъ часописей, зôстати австрійскимъ министромъ справъ внутрѣшныхъ, и задля тои будьто причины зложивъ мандатъ до спôльныхъ делегацій. Теперь теку министерства справъ внутрѣшныхъ держитъ гр. Таффе. На случай именованя гр. Гогенварта министромъ справъ внутрѣшныхъ, гр. Таффе зôстане въ министерствѣ лишь яко президентъ министрôвъ.

(*Соймы австрійскѣ*) всѣ вже замкненѣ. Сегодня збираются въ Пештѣ спôльнѣ делегаціи. Найважнѣйшимъ предметомъ нарадъ спôльныхъ делегацій буде внутрѣшна организація Босніи и Герцеговины пôсля проекту спôльного министра скарбу Каляя.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ Петербурга доносятъ, що фортификація Ковна вже розпочалася и має вестися дуже енергично. Коло Ковна маютъ бути взнесенѣ двѣ крѣпости.

Англія. Вчера зôбрався парляментъ англійскій на осѣнну сесію. На сѣй сесіи, здаєсь, прійде пôдъ обрады парляменту политика египска кабинету Глядстона.

Франція. Минувшого тыждня розпочався передъ присяжными въ Шальонъ въ Франціи процесъ противъ робôтникôвъ зъ Монсô-ле-Минъ, належавшихъ до т. зв. „чорнои банды“. Въ лѣтѣ с. р. мы доносили о нападахъ робôтникôвъ-гôрникôвъ въ Монсô-ле-Минъ на дôмъ мера, на дôмъ священика и на костелъ; ексцеденты поломали богато крестôвъ и увязнили були священика и мера (начальника громадского). Процесъ звертає на себе велику увагу цѣлои Франціи. Актъ обжалованя закидає пôдсудимымъ основанье заговору съ цѣлею пôдбуджувати до домашнои вôйны, скрытоубійствъ, розбоєвъ и нищеня чужои власности. Полиція мала выкрыти, що розрухи въ Монсô-ле-Минъ не були проявою мѣсцевою, случайною, але були наслѣдкомъ приготовуваного ôтъ довшого часу руху соціялистичного. Гдекто навѣть голоситъ, що въ тыхъ розрухахъ мавъ свою руку „интернаціоналъ“, але доказôвъ на тоє нема. Послѣдными днями власти французскѣ предприняли численнѣ арештованя въ головнѣйшихъ мѣстахъ въ Франціи, именно въ Парижи, въ Тульонѣ, въ Ліонѣ, въ Нарбонѣ, въ Шальонъ, въ Ст.-Етіенъ и въ Монсъ-ле-Минъ. Арештованя— якъ пишутъ газеты — стоятъ въ звязи съ процесомъ „чорнои банды“ зъ Монсô-ле-Минъ. Процесъ той выкликавъ велике обрушенье и розъярене въ кругахъ робôтникôвъ. Въ Парижи ôтъ 22 л. жовтня застановили роботу 20.000 тапицерѣвъ и столярѣвъ. Въ Ліонѣ минувшого тыждня въ реставраціи театру кинули невыслѣдженѣ люде три бомбы, котрѣ ранили три особы тяжко, а кôлька легко. — Легитимисты и роялисты устроили собѣ въ послѣдныхъ дняхъ кôлька банкетôвъ, мѣжь иншими въ Марсиліи и въ Монтеліе, въ честь уродинъ гр. Шамбора.

Чорногора. Правительство чорногорске постановило безпроволочно приступити до будовы стратегичнои желѣзницѣ зъ Виръ-Базару до Рѣки и зъ Антивари до Дульциня и такожь до робôтъ въ портѣ Антивари. Чорногора одержала ôтъ Россіи на тіи роботы 400.000 рублѣвъ. Донесенье тоє має тымъ бôльше значенье зъ уваги, що ôтношеня мѣжь Чорногорою а Австрією щоразъ бôльше заостроюются. Князь чорногорскій позволивъ емигрантамъ зъ Герцеговины и Кривошіи осѣдати на пограничнôй области чорногорскôй, очевидно въ тôй цѣли, щобы на случай вôйны забезпечити собѣ авангарду противъ Австріи.

Сербія. Зъ Бѣлгорода роснѣсъ телеграфъ вѣсть о атентатѣ на сербского короля, Миляна. Дня 23 л. с. м, коли король вернувши зъ своєи подорожи до Бѣлграда ишовъ до церкви, одна женщина, вдова по полковнику Марковичу, выстрѣлила до него, але хибила. Полковникъ Марковичь належавъ 1878 р. до войскового заговору въ Тополи, бувъ судомъ военнымъ на смерть засужденый и страченый.

НОВИНКИ.

— **Соймъ краевый закрывъ** маршалокъ въ суботу минувшого тыждня по 2-гôй годинѣ по полудни. Съ кôнцемъ сеи сесіи скôнчився мандатъ теперѣшного сойму. На слѣдуючій рôкъ збереся вже соймъ нововыбраный. Польске соймове „Коło“ послôвъ выбрало вже комитетъ центральный и ухвалило для него регуляминъ выборчій, котрый мы подали минувшого разу. Той комитетъ центральный складаєся въ бôльшôй части зъ послôвъ партій краковскои и подôльскои. До центрального комитету для всходнои Галичины выбрало „koło“ польске такожь одного жида, Цукера. Той жидъ буде вкупѣ съ панами Поляками постановляти кандидатôвъ для рускихъ округôвъ выборчихъ. О тôмъ нехай знаютъ рускѣ громады!

— **Выдѣлъ филіи тов. „Просвѣта“ въ Станиславовѣ** запрашає Вп. членôвъ на выклады популярнѣ, котрѣ ôтбудутся дня 29 лат. жовтня с. р. о год. 3 пополудни въ готелю „пôдъ трема коронами“. — Станиславôвъ, 22 жовтня 1882. *Ев. Желехôвскій*, предсѣдатель; *Дръ М. Бучиньскій*, касіеръ.

— **Въ руско-народнôмъ театрѣ** ôтграно въ суботу мин. тыждня комедію „Ксантипа зъ надъ Полтвы“ на дохôдъ пп. Стефуракôвъ, въ недѣлю „Федько Острожскій“, а вô второкъ комедію „Ревизоръ зъ Петербурга“ Гоголя. О драмѣ „Федько Острожскій“ Ом. Огоновского говорится обширно въ иншôмъ мѣсци; тутъ скажемо лишь стôлько, що саля була биткомъ повна гостей. О представленяхъ „Ксантипы зъ надъ Полтвы“ и „Ревизора зъ Петербурга“ не будемъ розводитися, се штуки знанѣ рускôй публицѣ. Въ обохъ штукахъ артисты нашѣ грали дуже добре.

— **Зъ Торокъ** пишутъ намъ: Дня 12 лат. жовтня ôтбулася въ нашôй читальни ревизія. Ревизію переводивъ ц. к. староста зъ Сокаля въ товариствѣ шкôльного инспектора, громадского писаря и постенфирера-жандарма зъ Тартакова. Ревизія була якъ найстрогша; въ шафѣ библіотечнôй всѣ книжки пересмотрено, але нѣчого не забрано.

— **Выдѣлъ товариства Бурсы св. Іоана Крестителя въ Дрогобычи** запрошує всѣхъ Пч. Членôвъ тогожь, якъ и до товариства вступити хотячихъ, на загальный рôчный збôръ, котрый ôтбудеся дня 1 л. падолиста 1882 въ середу о годинѣ 2 по полудни въ монастыри оо. Василіянъ на 1 поверсѣ. Порядокъ денный: рôчне справозданье, — выбôръ выдѣлу и предсѣдателя, — внесеня членôвъ и справозданье рахункôвъ. — Ôтъ Выдѣлу. Дрогобычь дня 18 жовтня 1882. — *А. Торонъскій*.

— **Зъ Студѣнки** (коло Калуша) пишутъ намъ: Въ цвѣтни с. р. заложила собѣ громада Студѣнка крамницю и постаралася о продажь тютюну и т. п. Якъ жиды побачили, що народъ горнеся до тои торговлѣ, а не иде до коршмы, почали всѣми способами старатися знищити торговлю громадску. При помочи пана спровадили зъ ц. к. староства калуского комисію, котра мала зробити ревизію за румомъ, котрый въ торговли громадскôй будьтобы пили люде съ гербатою. Комисія руму не знайшла, але знайшла рôжне зѣлье, якъ бзовый цвѣтъ, сенесъ, кроплѣ Зегофера и т. п. Староство наложило на торговлю кару 40 зр. Зъ сего выходитъ для всѣхъ громадскихъ крамниць наука, щобы дуже выстерѣгалися держати у себе такѣ предметы, котрѣ можутъ дати причину до секатуръ зъ стороны жидôвъ и въ загалѣ недоброжелаючихъ людей, а въ наслѣдство того и до урядовыхъ каръ. Нехай нашихъ людей не баламутитъ тоє, що жиды держатъ въ своихъ склепахъ безъ концесій такѣ предметы, якъ всякѣ кроплѣ, хинину, порохъ стрѣльничій, и т. под. Жидъ вывинеся, а нашъ братъ-христіянинъ ôтпокутує.

— **Замокъ въ Олеськy**, мѣсце уродженя короля Яна III Собеского, закупивъ комитетъ панôвъ галицкихъ, на котрого чолѣ стоитъ маршалокъ дръ Зыбликевичь, за 15.000 зр. зôбраньемъ потрѣбнои сумы занявся гр. Янъ Замойскій. Дръ Зыбликевичь выѣхавъ въ понедѣлокъ до Олеська съ однымъ краковскимъ архитектомъ.

— **Зъ Тысьменицѣ** пишутъ намъ тамошнѣ мѣщане, що одинъ зъ радныхъ громадскихъ при шарваркахъ каже зъ старого руского цвинтаря вывозити на дорогу землю съ кôстьми покôйникôвъ-христіянъ, и тымъ, розумѣеся, дуже оскорбляє піетизмъ мѣщанъ рускаго обряду для тлѣнныхъ останкôвъ ихъ дѣдôвъ и прадѣдôвъ. Колибъ се була правда, то зверхнôсть громадска и церковне братство повинна въ тоє вглянути и не допускати такои соблазни на радôсть хиба жидамъ.

— **Въ Бродахъ** посвящено минувшого тыждня новый будынокъ гимназіяльный при участи священьства обохъ обрядôвъ, учителѣвъ, властей правительственныхъ, автономичныхъ и войсковыхъ.

— **До рады повѣтовои въ Станиславовѣ** выбрано зъ мѣста Станиславова пп. Мар. Рыбчиньского, адъюнкта судового, и двохъ жидôвъ Давида Лянди и К. Кислера, властителѣвъ реальностей.

— **Желѣзница Кароля-Людвика** заводитъ ôтъ 1 падолиста с. р. по бôльшихъ стаціяхъ билеты „тамъ и назадъ“ по зниженыхъ цѣнахъ. Билеты будутъ мати вартôсть або на 48 годинъ або на 3 днѣ.

Именованье. Совѣтникъ высшого суду краєвого во Львовѣ, Прессенъ, именованый президентомъ суду окружного въ Перемышли.

— **Львôвска рада мѣска** ухвалила побирати оплаты въ користь фонду убогихъ мѣсцевыхъ, котрѣ платити буде публика, посѣщаюча представленя театральнѣ, балѣ, концерты и другѣ публичнѣ забавы та представленя сценичнѣ. Оплаты тіи маютъ бути такѣ: 1) 5%, єсли предпріємство, котре устроює яке представленье, перебуває постоянно во Львовѣ; 10%, єсли лишь якійсь часъ перебуває, однакъ єсли остає во Львовѣ бôльше якъ 3 мѣсяцѣ, то по 3 мѣсяцяхъ зновъ 5%; 10% ôтъ вступу на балѣ, редуты, концерты, льотеріи фантовѣ и т. и.; 2) ôтъ представлень театру гр. Скарбка будутъ установленѣ оплаты 4% до 28 л. марта 1892 р., а ôтъ того часу будутъ такѣ оплаты, якъ высше означенѣ. Ся ухвала магистрату му-

---

нѣйше розведеный, будитъ у насъ великѣ надѣѣ. Тутъ бачимо головну заснову цѣлои драмы, головныхъ єи героєвъ и цѣлу ихъ обстанову. Тутъ розкрываєся не тôлько головна основа, на котрôй має розвиватись цѣла исторична драма, але и самъ головный герой выступає тутъ вже яко найвиднѣйше лице. Селяне, войсковѣ слуги, а навѣть и воєводы, якъ князь Нôсъ, ба и самъ соперникъ князь Митко Зубревицкій, а наконець и великій князь Свидригайло даютъ знати, якои загальнои поваги заживає всюда князь Федько Острожскій, яка се велика сила въ тôй великôй борбѣ Свидригайла и цѣлои Руси за свою самостôйнôсть. Голосы селянъ даютъ наглядный доказъ, що сила Острожского має свôй корѣнь навѣть въ самôмъ народѣ и що народъ ставитъ Острожского высше самого великого князя. Тымъ то й являєся Острожскій такимъ могучимъ, необходимымъ союзникомъ для Свидригайла. Гостина Людвика Лансе, посланника нѣмецкого ордена, въ таборѣ кн. Острожского показує, що слава сего героя пôйшла вже далеко свѣтами, а зновъ власнѣ слова Острожского показуютъ, що ôнъ съ цѣлою свѣдомостею своєи силы и своєи справы подôймаєся тяжкои борбы за самостôйнôсть Руси и за справу Свидригайла. Але вже въ першôмъ актѣ видно выступаютъ гдеякѣ недостатки якъ самого заложеня такъ и переведеня драмы. Монологъ лучника, єго розмова съ Татариномъ, розмовы селянъ, гостина Лянс'ого надто широко розведенѣ въ прирôвнаню до акціи головныхъ особъ. Всѣ тѣ поменшѣ лиця зарôвно якъ и князь Нôсъ и Л. Лянэе, а по части и самъ Свидригайло являются майже лише оповѣдачами а не дѣлаючими лицями. А и въ тôмъ взглядѣ сповняютъ они свою задачу лишь що до особы Острожского. За те темною остаєся особа Свидригайла, сего головного осередка цѣлои акціи и зъ єго слôвъ зовсѣмъ не знати, якъ ôтносится ôнъ до Руси, що думає осягнути союзомъ съ нѣмецкимъ орденомъ и якъ розумѣе ôнъ свою власну справу? Л. Лянге слухає вправдѣ терпеливо докорôвъ весельчака, але тожь не поясняє своєи мисіи. Въ загалѣ нѣмецкій орденъ, а взглядно ихъ посланникъ не має съ цѣлою подѣєю самои драмы нѣякои существеннои звязи, а въ дальшихъ актахъ зовсѣмъ пропадає, єсть отже зовсѣмъ злишнымъ, бо нѣчимъ не вплыває дальше на розвôй и розвязку драмы. За те головна интрига, котра вже розпочинаєся въ І-ôмъ актѣ — соперництво межи Миткомъ Зубревицкимъ а Острожскимъ, зазначена розмѣрно дуже коротко. Се зновъ дуже много шкодитъ дальшому розвоєви драмы и стаєся головною причиною, для чого пôзнѣйшій подѣѣ выходятъ майже якъ Deus ex machina. Зъ першого акту мы тôлько знаємо, що Митко палає завистею до Острожского, що ôнъ чуєся упослѣдженымъ и тяжко враженымъ верховодствомъ Острожского, але зовсѣмъ не знаємо и не бачимо, що ôнъ робитъ, щобъ побороти свого соперника и не знаємо, чи и якій вплывъ и довѣріе має ôнъ у Свидригайла. Здаєся навѣть, а именно пôсля І-го акту, що Митко зовсѣмъ немає вплыву и ваги у Свидригайла, що Острожскій єсть въ повнôмъ довѣрію у великого князя, а що ôнъ єму такъ необходимо потрѣбный, то можна й думати, що нѣяка сила, а вже що найменше Митко, не зможе єго выперти зъ сего сильного становища и довести ажь до такои страшнои крайности — до увязненя и то за приказомъ самого Свидригайла. А позаякъ въ дальшихъ актахъ зовсѣмъ не видко, чи и якѣ интриги заводитъ Митко противъ Федька (всѣ интриги ведутся по за сценою), а при тôмъ и характеръ Свидригайла, єго змѣнчивôсть, непостôйнôсть, строгôсть и невдячнôсть, якъ се намъ звѣщає исторія, зовсѣмъ невыказанѣ, а навѣть хочьбы въ легкихъ зарисахъ незазначенѣ въ драмѣ, тожь черезъ те выходитъ пôзнѣйшій приказъ (письменный) Свидригайла, удѣленый Миткови, щобы увязнити Федька, яко несподѣваный и неумотивованый, а навѣть на стôлько неимовѣрный фактъ, що самѣ слухачѣ, а не то тяжко дôткненый князь Федько, не можутъ съ нимъ погодитись и повѣрити въ єго можливôсть. Тожь думаємо, булобы далеко лучше, якôбы авторъ бувъ вже въ І-ôмъ актѣ скоротивъ ролю пôдрядныхъ особъ, усунувъ непотрѣбну гостину посланника Лянсе а за то розширивъ характеристику и ролю такъ Свидригайла, якъ и Митка и Острожского. Черезъ таке скороченье або и цѣлковите усуненье сихъ подрôбностей, нѣчого не потерпѣлабы сама драма, а за те дуже значно выскалабы черезъ розвôй акціи головныхъ особъ.

Подôбнѣ недостатки выявляются такожь въ характерѣ самого головного героя — князя Острожского. Першій актъ дає намъ повне право догадуватися въ Федьку Острожскôмъ правдивого героя, богатыря Руси, смѣлого борця, думного але не самолюбного, а великодушного и правого князя-господина, що цѣлою душею ôтданый справѣ загроженои Руси, ставитъ єи добро высше всего, що дорожитъ своєю честею и доброю славою и для рускои справы, але тôлько для сеи справы готовъ пôдклонити свои особистѣ забаги. Особиста дума грає въ нѣмъ очевидно велику ролю и се єсть та слаба сторона, що може выкликати трагичный конфликтъ въ єго богатырскôмъ житю. Такимъ, думаємо, хотѣвъ авторъ представити характеръ Острожского — гадка зарôвно щаслива, якъ и исторіи вѣрна. И справдѣ въ І-ôмъ актѣ представляє намъ авторъ свого героя не тôлько яко славного и смѣлого, але и доброго, почутьемъ обовязку для ôтчины перейнятого мужа, що умѣє надъ собою панувати и свои чувства гамувати. Сцена съ Свидригайломъ, коли Острожскій дався упросити приняти начальство, хочь видитъ злощастнôсть союза съ тевтоньскимъ орденомъ, а побôчь себе має свого ворога Митка, готового єму ставити всякѣ перепоны и въ єго очахъ такъ нечестного и пôдлого, що съ нимъ навѣть честна розправа неможлива, — ся сцена показує, що Острожскій умѣє себе погамувати и свои особистѣ чувства въ жертву высшихъ цѣлей принести. Такъ розумѣючи характеръ Остр. мы можебъ не дуже дивувались, що ôнъ добровôльно пôдклоняєся приказови Свидригайла и ôтдаєся Миткови въ неволю, колибъ тôлько такій послухъ для сего приказу мôгъ мати въ очахъ Острожского значенье якого посвяченя своєи особы для высшого, загального добра. Але колибъ и такъ було, то не можемо порозумѣти дальшого поступованя Острожского, длячого ôнъ доперва по увязненю, а властиво доперва по увôльненю зъ вязницѣ говоритъ, що ôтдѣляє справу Свидригайла ôтъ справы Руси, а для чого сего не зробивъ въ тôй хвилѣ, коли знаючи о здрадѣ Митка мôгъ не тôлько не ôтдатись въ єго руки, але навѣть мавъ моральный обовязокъ для загального добра єго увязнити, а бодай єму добровôльно не ôтдатись и станути въ оборонѣ интересôвъ Руси? Припускаємо, що и се єще далосьбы може въ части оправдати, колибъ авторъ бувъ бôльше розвинувъ характеръ Острожского и психологично умотивувавъ сей єго поступокъ. Мы тогды можебы були погодились съ тымъ, колибъ Острожскій, враженый на своєй душѣ несправедливымъ и невдячнымъ поступованьемъ Свидригайла, бувъ ôтступивъ ôтъ него и стягнувся въ свою домôвку — остався пасивнымъ. Але вже нѣякъ не можемо оправдати того, що той самъ думный, правый и великодушный Острожскій, що такъ строго осуджує Митка за єго зношеня съ Поляками, ôттакъ самъ — не то, що зносится съ Поляками, але и явно переходитъ на ихъ сторону и вважає се честнымъ, ôтдати свою ôтчину въ руки своихъ ворогôвъ. Тутъ вже не бачимо нѣякого психологичного мотиву и оправданя сего поступку, а кромѣ сего сей поступокъ и исторично о стôлько невѣрно, а въ некористь Острожского представленый, о скôлько тутъ вина ôтданя Подôля (а навѣть и цѣлои рускои ôтчины) Полякамъ, складаєся на самого Острожского, тымчасомъ коли на дѣлѣ такъ не було и Острожскій зовсѣмъ не бувъ виновникомъ ôтданя Подôля Полякамъ, а тымъ менше головнымъ виновникомъ. (*К. б.*)

ситъ доперва бути потверджена уставою краевою. Тымчасомъ може кождый членъ громады внести до магистрату до 8 днѣвъ свои въ тôмъ взглядѣ уваги, котрѝ будутъ предложенѝ вразъ съ тою ухвалою до затвердженя.

— **Именованя учителѣвъ.** Кр. рада шк. именувала дѣйстными учителями школъ етатовыхъ: Сим. Обушака въ Замулинцяхъ, Юл. Новаковского въ Потоцѣ, Леоп. Иглятовского въ Тулиголовахъ, Теод. Грегоровича въ Серетци, Прок. Кушлика въ Кропивнику, Маріяна Левицкого въ Калуши, Іоана Зборовского въ Сернкахъ середн., Яна Куммена въ Заваловѣ, Владисл. Жебровского въ Рудкахъ, Ив. Гандяка въ Борыславѣ, Аполин. Горецкого въ Залôзцяхъ, Амброз. Петрину въ Братковцяхъ; Каролину Громадзиньску въ Борыславѣ и Апольонію Литвинъ въ Кунашовѣ. Дальше именувала рада шк. дѣйстн. учителями школъ филіяльныхъ: Алекс. Дырова въ Мысловѣ, Петра Стефанёва въ Топорôвцяхъ, Григ. Федика въ Вишенцѣ малôй, Кир. Доскоча въ Негôвцяхъ и Іос. Гайка въ Опакахъ.

— **Значнѣйшѝ пожары.** Въ Пенякахъ въ пов. бродскôмъ згорѣло 7 господарствъ съ цѣлымъ сегорôчнымъ майномъ. Устроено складку для погорѣлцѣвъ въ цѣлôмъ повѣтѣ. — Въ Сельци беньковôмъ въ пов. камѣнецкôмъ знищивъ огонь 2 хаты и 30 будынкôвъ господарскихъ съ цѣлымъ добуткомъ. Неубезпечена страта 11.750 зр. — Въ Салашахъ въ пов. равскôмъ погорѣли зовсѣмъ 2 господарѣ. Неубезпечена страта 2.080 зр. — Въ Загôрю пов. руденьского погорѣло 11 господарѣвъ. Страта 14.200 зр., а лишь на 5.135 зр. була убезпечена. — Въ Деревлянахъ пов. камѣнецкого згорѣло ôтъ грому 3 обôстя селяньскѝ. Въ части убезпечена страта выноситъ 1.327 зр. — Въ Батынахъ пов. жовкôвского запаливъ грôмъ одну стайню и забивъ коня. Пожаръ зъ тои стайнѣ спаливъ кôлька господарскихъ будынкôвъ и 2 хаты. Неубезпечена страта 3.930 зр. — Въ Коровици голодôвскôй въ пов. цѣшанôвскôмъ згорѣло 7 господарствъ. Въ малôй лишь части убезпечена страта выноситъ 7.775 зр. — Въ Краковци въ пов. яворôвскôмъ погорѣло 13 господарѣвъ. Страта 15.962 зр.; лише 3 господарѣвъ було убезпеченыхъ. — Въ Бонавѣ въ пов. яворôвскôмъ погорѣло 4 селянъ. Страта неубезпечена 1.795 зр.— Въ Ѣжовѣ старôмъ згорѣло 15 загородъ селяньскихъ. Неубезпечена страта 14.330 зр. — Въ Пуковѣ въ пов. рогатыньскôмъ згорѣли 3 обôйстя. Неубезпечена страта 3.760 зр.

Въ гимназіяхъ и школахъ реальныхъ цѣлои Галичины було дня 1 жовтня с. р. 12.237 ученикôвъ, а именно въ гимназіяхъ 11.284 а въ школахъ реальныхъ 953 ученикôвъ. Поодинокѝ школы въ всходнôй Галичинѣ числили: гимназія въ Бережанахъ 385, въ Бродахъ 371, въ Бучачи 191, въ Дрогобычи 343, шк. реальна въ Ярославѣ 182, въ Коломыѣ 385, во Львовѣ гимн. академична (руска) 391, гимн. II. нѣмецка 741, гимн. Францъ-Іосифа 695, гимн. IV-та 767, шк. реальна во Львовѣ 219, гимн. въ Перемышли 732, въ Решовѣ 548, въ Самборѣ 316, въ Сяноку (3 клясы) 182, гимн. въ Станиславовѣ 490, шк. реальна тамже 161, гимназія реальна въ Стрыю 231, гимн. въ Тернополи 528, шк. реальна тамже (4 клясы) 108, гимн. въ Золочевѣ 325 ученикôвъ.

— **Засудъ на смерть.** Судъ военный въ Трієстѣ засудивъ на смерть черезъ повѣшенье дезертира Оберданка, того, що то пôдчасъ недавного побыту цѣсаря въ Трієстѣ, бувъ зловленый и арештованый съ бомбами, призначенымн на атентатъ въ Трієстѣ. Оберданкъ не просивъ уласкавленя, але мати его подала до цѣсаря просьбу о тую ласку.

— **Конференція межинародного товариства мирового** ôтбулася сего року дня 17 л. с. м. въ Брукселѣ, где було розбиране пытанье, щобы вôйну замѣнити черезъ судъ полюбовный. Иниціятиву до тои конференціи давъ велико-британьскѝ и ирляндскѝ союзъ мировый.

— **Выробъ горѣвки и пива.** Въ серпню с. р. вироблено въ 38 горальняхъ галицкихъ 318.865 оподаткованыхъ степенѣвъ алькоголю, а въ 156 броварахъ 36.843 гектолитрôвъ пива.

— **(Дробнѝ вѣсти.)** Цѣсарь надавъ бар. Шенкови, президентови львôвского краевого суду высшого, великѝ крестъ ордеру Францъ-Іосифа. — Львôвскѝ музей промысловый заповѣвъ бувъ въ часописяхъ въ лютôмъ с. р. выставу выробôвъ деревяныхъ и кошикарскихъ. До сеи поры зголосилося лишь шѣсть выставникôвъ, и задля такои апатіи музей ôткликавъ выставу. — Комната торговельна въ Трієстѣ ухвалила призначити 10.000 зр. на памятникъ для цѣсаря Францъ-Іосифа I въ память 500-лѣтнои приналежности Трієсту до династіи габсбурскои. — Намѣстникъ гр. Потоцкѝ выѣхавъ на кôлька тыжднѣвъ зô Львова. — Въ селѣ Мѣльнѣ, пов. бродского замерзъ въ поли 14 с. м. нетверезый жебракъ. Єсть се перша жертва морозу въ Галичинѣ. — Въ недѣлю умеръ въ Будапештѣ славный поетъ угорскѝ Ив. Ираніи. — Двохъ розбôйникôвъ, казаньскихъ Татарôвъ, котрѝ убивши почталіона коло Мелитополя, въ тавричскôй губерніи въ Россіи, зграбували надъ 500.000 рублѣвъ, зловлено. Знайдено лишь 326.920 рубл.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію на Переволоку, дек. бучацкого принятѝ оо.: 1) Изид. Ганкевичь, парохъ въ Панôвцяхъ; 2) Ант. Рудницкѝ, капелянъ Козôвки; 3) Петро Косовичь, парохъ въ Оссôвцяхъ; въ списѣ: 4) Ант. Билинкевичь, капелянъ въ Купатникахъ; 5) Маркилъ Соневицкѝ, завѣдатель Переволоки; 6) Іосифъ Олесницкѝ, капелянъ Велеснева; 7) Тома Березовскѝ, завѣдатель Журавна.

Дутпастырску посаду получивъ: о. Николай Олексѣй, сотрудництво въ Устю зеленôмъ, дек. устецкого.

Новѝ посады сотрудниковъ, маючѝ бути платченѝ зъ фонду религійного, творятся для приходôвъ въ Сосновѣ и Горожанцѣ, въ дек. пôдгаецкôмъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Звѣстный украиньскѝ поетъ п. Михайло Старицкѝ написавъ нову драму въ 5 актахъ пôдъ заг. **„Паньске болото“**.

— Сими днями выйшовъ зъ печати и появився въ кіевскихъ книгарняхъ малорускѝ перекладъ Шекспировои драмы **„Гамлетъ“**. Перекладу довершивъ зъ оригиналу п. М. Старицкѝ, пододававъ поясненя а п. Николай Лисенко написавъ музику до пѣснѣ Офеліи.

— Яко передрукъ зъ „Кіевскои Старины“ появилася въ кіевскихъ книгарняхъ нова книга: **„Соцініянство въ Польщѣ и юго-западной Руси въ XVI и XVII вѣкахъ“** Ореста Левицкого. Цѣна 60 коп., съ почт. перес. 75 коп.

— **На памятникъ для пок. о. Павла Ясеницкого,** бувшого катихита при гимназіи самбôрскôй и посла до сойму, надôслали на нашѝ руки ВП.: Спиридонъ Ивановскѝ 10 зр., Емил. Пашкевичь 5 зр., Іоанъ Британъ 2 зр., Теофиль Калужняцкѝ 2 зр., Юліянъ Чайковскѝ 2 зр., Дамянъ Гладыловичь 2 зр., Николай Лашкевичь 2 зр. — разомъ 25 зр. а. в.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. А. З. въ Романовъ. Вамъ высылаємо „Дѣло“ правильно, чомужь не зареклямуете, сли Васъ не доходятъ числа?

☛ Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 15 и 16 аркушѣ повѣсти въ трехъ томахъ зъ шведского „Грошѣ а праця.“

Курсъ львôвскѝ зъ дня 23. л. жовтня 1882.

		платятъ	жадаютъ
		австр. валютою	
		р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.			
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	безъ текучого куп.	311 50	314 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.		169 50	172 50
Банку гип. галиц. по 200 р.		305 —	309 —
2. Листы заст. за 100 р.			
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.		99 —	100 —
„ „ „ по 4% ав.		91 25	92 25
„ „ „ по 5% ав. період.		99 —	100 —
Банку гип. галиц. 6% ав.		101 70	102 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%		101 —	103 —
3. Листы довжнѝ за 100 р.			
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ		— —	— —
4. Облиги за 100 р.			
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.		99 50	100 50
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%		100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%		101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова		19 50	21 50
„ „ Станиславова		23 50	25 50
6. Монеты.			
Дукатъ голендерскѝ		5 56	5 66
„ цѣсарскѝ		5 58	5 68
Наполеондоръ		9 43	9 53
Пôвимперіялъ		9 70	9 80
Рубель россійскѝ срѣбный		1 53	1 63
„ „ паперовый		1 18¼	1 19¾
100 марокъ нѣмецкихъ		58 10	58 70
Серебро		— —	— —

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда“, ул. Францѣшканьска Ч. 7.

☛ Першій выступъ Антонины Таньскои ☚

Въ Четверъ 14 (26) жовтня 1882

ВЫГРАВЪ ТЕРНО

комедія въ 4 дѣяхъ Ю. Розена, перекладъ Г. Григорієвича.

ОСОБЫ:

Кольбергъ капиталистъ	И. Пясецкѝ
Иванна его жѣнка	Е. Пôдвысоцка
Кароль Соленау, малярь	И. Биберовичь
Юлія, его жѣнка	И. Биберовичева
Габрієля Стреленъ	* * *
Бруно Вельтенъ	Д. Даниловичь
Баронъ Майдингеръ	В. Плошевскѝ
Гофратова Дункеръ	К. Милевска
Баронова Бернау	И. Стефуракова
Лізетта, служаща у Соленауа	Ю. Пясецка
Осипъ, слуга панны Стреленъ	С. Кажикевичь

Дѣеся въ столици.

Въ ролѣ Габрієлѣ Стреленъ выступитъ А. Таньска.

Цѣны мѣсць звычайнѝ. Початокъ о год. 7.

ЛИТУРГІЯ

въ партитурѣ 15 листôвъ) на 4 голосы мѣшаного хору укладôвъ переважно Д. Бортняньского, М. Вербицкого и А. Нанкого появила ся автографована на свѣтъ и продає ся по цѣнѣ 2 зр. 50 кр. съ пересылкою. — Змѣстъ литургіи слѣдуючій: Антифоны и Ектеніи, 8 Слава-Єдинородный, 7 Святый Боже, 2 Єлици, 1 Кресту Твоему, 9 Иже Херувимы, 3 Отца и Сына, 2 Вѣрую, 5 Милость мира, 6 Святъ, 7 Тебе поемъ, 5 Достойно есть, 1 О тебѣ радуется, 2 Ангелъ вопіяше, 4 Отче нашъ, 9 Причастнôвъ, 3 Да исполнятся, 3 Христосъ воскресе, 1 Вознесися, 5 Буди имя Господне. — Ктобы хотѣвъ набути сю литургію по новысшôй цѣнѣ, зволитъ зголоситися *до Ивана Кипріяна, богослова, въ Любачовъ.* 1—2

— **Жертвы вплынувшѝ на руску бурсу въ Тернополи** ôтъ дня 19 серпня до 2 жовтня 1882. А) Грôшми: Зъ доплатъ за питомцѣвъ бурсы 94 зр., Н. Н. 3 зр., о. В. Фортуна яко членъ 3 зр., Администрація „Дѣла“ зъ складки 2 зр. 20 кр., п. А. Барвѣньскѝ яко членъ 2 зр., п. дръ Е. Гладышовскѝ яко членъ 3 зр., п. дръ Адольфъ Штерншусъ 5 зр., п. Лонгинъ Грушкевичь, нотарь 4 зр., п. В. Загайкевичь яко членъ 2 зр., о. А. Алиськвичь яко членъ 3 зр., о. І. Балтаровичь яко членъ 4 зр., о. А Хрущевскѝ яко членъ 3 зр., о. І. Ганкевичь зъ Буцыкъ яко членъ 3 зр., о. Котлярчукъ зôбранѝ на соборчику въ Озерянахъ 7 зр. 35 кр., о. І. Скоморовскѝ яко членъ 3 зр., о. Я. Сѣнгалевичь 10 зр., Громада Токи 1 зр. 60 кр., о. Д. Лучаковскѝ яко членъ 3 зр., п. Н. Плешкевичь яко членъ 5 зр. Б) Натураліями: зъ доплатъ: корець пшеницѣ, ¼ кôрця бараболь, п. Гр. Коморовскѝ 2½ гарцѣвъ крупъ ячмѣнныхъ. Рôкъ сей на урожай не плохій, тожь пôдписаный выдѣлъ проситъ всѣхъ щиросрускихъ людей, щобы памятали о бурсѣ, присылаючи якъ найбôльше натуралій, и то тымъ бôльше, що въ надѣ на тое загальный збôвъ товариства бурсы уменшивъ доплату за одного ученика о 10 зр. а. в.

Ôтъ выдѣлу рускои бурсы въ Тернополи дня 2 жовтня 1882. *Дръ В. Лучаковскѝ*, предсѣдатель.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляе свою щирѣйшу подяку:** *(Дальше.)*

250) Всч. о. Куницкѝ Кассіянъ войск. кап. въ Босніи дальшои ранги 15 зр.; 251) Всч. о. Бачиньскѝ Павло зъ Красного зъ складки въ церквѣ Балучина 4 зр. 20 кр., ôтъ Всч. о. Николая Макуха 1 зр., ôтъ прихожанъ въ Балучинѣ 1 зр., при посвященю церкви въ Ольшаницѣ 13 зр. 70 кр., за страстнѝ проповѣди о. дра Бартошевского 30 кр. — разомъ 19 зр. 20 кр.; 252) Достохв. Редакція „Дѣла“ зъ складки въ церквѣ Покровець 1 зр. 60 кр., ôтъ Всч. о. Петрушевича 50 кр., ôтъ Всч. о. Чайковского въ Балигородѣ 1 зр. — разомъ 4 зр.; 253) Всч. о. Гуменный Григорій зъ Рожанки выжн. 2 зр.; 254) Всч. о. Хоминьскѝ деканъ роздольскѝ ôтъ Всч. о. Миговича Теофиля въ Устю и парохіянъ 3 зр., ôтъ себе 1 зр. — разомъ 4 зр. *(Дальше буде.)*

Конкурсъ.

на уряджуванье рускихъ драматичныхъ представленъ

Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ, намѣряючи якъ дотеперь такъ и на будучнôсть займатись справами руского народного театру, взываe всѣхъ желаючихъ за спôвудѣломъ и пôдмогою згаданого Выдѣлу уряджувати ôтъ 1 сѣчня 1883 до 31 грудня 1883 у Львовѣ и поза Львовомъ въ Галичинѣ рускѝ драматичнѝ представленя, щобы въ сѣмъ дѣлѣ свои оферты Выдѣловы „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ (улиця Кракôвска, ч. 14 I поверхъ) найпôзнѣйше до дня 30 лат. надолиста с. р. надôслали.

Въ тôй офертѣ маютъ бути означенѝ: 1) Имя крестне и родове и мѣсце пробуваня оферента; 2) число представленъ, котрѝ ôнъ въ приближеню въ означенôмъ часѣ (ôтъ 1 сѣчня до 31 грудня 1883 р.) намѣряе урядити, съ примѣткою, кôлько зъ тыхъ представленъ маe припасти на Львôвъ, и съ выказомъ силъ артистичныхъ, при якихъ представленя ôтбувалибыся, а такожь и репертоару, якій оферентъ посѣдаe; 3) пôдмога, якои оферентъ ôтъ „Рускои Бесѣды“ жадаe. Поодинокѝ точки контракту означатся пôзнѣйше межи Выдѣломъ и оферентомъ, котрого оферта буде принятою.

Прочѝ рускѝ газеты просимо о ласкаве повторенье сего конкурсу. (1—3)

У Львовѣ, дня 15 жовтня 1882.

Дръ Целевичь, голова. *Левицкѝй*, членъ Выдѣлу.

Саломонъ Бардахъ

во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 18.

поручае

великій выбôръ рôжнородныхъ папервôвъ до писаня, рисованя, прибôрôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ такожь ордерôвъ котиліоновыхъ.

Выконуе карты визитовѝ, сотку по 40 кр. (3—10)

ТОРГОВЛЯ ВЕЩЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

В. СТАХЕВИЧА

въ Тернополи 12—12

поручае крестики нагрудни *св. Тверезости* по **45 кр.** за тузинъ

ПОХôДЪ СОБЄСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Для женьщинъ

съ поростомъ бороды

Depilatorium, средство до нищеня зарасту,

пôсля методы проф. дра Бетхера.

Многими фаховыми и другими часописями (якъ пр. „Ueber Land und Meer“ и др.) средство се похвально обговорене.

Безъ найменшихъ частинъ труячихъ, зовсѣмъ нешкодливе, не ослабляе нѣколи шкôры. Дѣлае сей-часъ вповнѣ и безъ болю. Уживанье просте. Цѣна 1·75 зр. а. в. франко за надôсланьемъ належитости въ австрійско-угорскихъ маркахъ почтовыхъ або въ переказахъ.

(Строга дискреція.)

F. Neter, Fahrgasse 104,

Frankfurt a. Main.

10—12

ТОРГОВЛЯ НОВИЦКОГО

улиця Галицка, ч. 52,

поручае свою 5—6

КОМНАТУ ДО СНѢДАНЬ.

„МЕРТВѝ ДУШЄ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

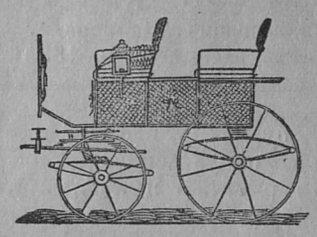

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякой цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ всѣмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаємъ тутъ такожь всякѝ замовленя.

Шусталя и Спôлки

(2—10) надворна фабрика повозôвъ.

ТЕРСТЕНЬСКА ЛЬОТЕРІЯ ВЫСТАВОВА

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючѝ выгранѝ:

1 на 10.000 зр.—4 по 5000 зр.—5 по 3000 зр.—15 по 1000 зр.—30 по 500 зр.—50 по 300 зр.—100 по 100 зр.—200 по 50 зр.—542 по 25 зр.—разомъ

1000 выграныхъ на 213.550 зр.

Кромѣ того еще много другихъ побôчныхъ выгранихъ въ предметахъ выставовыхъ, жертвованыхъ выставцями.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѝ просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (7—10)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскѝй.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 80. Львôвъ, Субота 16 (28) жовтня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ „**Библіотека найзнам. повѣстій**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чвертъ року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:“ на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Политика новинизму.

III.

(Блудна метода въ ставленю програмъ. Нестôйнôсть и воздушнôсть предкладаныхъ зъ горы уній.)

Здаеся, що и авторъ брошуры „Polityka Nerwów“ чуе выткненй нами хибы и блуды галицко-польскои политики, коли въ своѣй брошурѣ засуджуе ту дотеперѣшну политику яко „политику нервôвъ“, накликае Полякôвъ покинути сей „настрôй нервовый“, а руководитись постôйными засадами розуму и розваги, и самъ остаточно забираеся до „програмовыхъ мыслей“ и предкладае новй точки новои програмы. Якй се тй новй точки? 1) Унія и сполученье съ божествомъ, 2) унія съ цѣлостею Польщѣ, 3) унія съ духовеньствомъ, 4) унія съ Русею, 5) унія съ жидами, 6) унія станôвъ.

Вже самъ першій поглядъ показуе, що тутъ зведено дуже много рôжнородныхъ, а навѣть зовсѣмъ суперечныхъ справъ, а що бôльше, що тутъ поставлено дахъ — чи шѣсть дахôвъ попереду фундаментôвъ, що тутъ въ програму втягнено або такй рѣчи, що пр. якъ унія и сполученье съ божествомъ, — зовсѣмъ не належатъ и не повинй належати до политичнои програмы, або рѣчи, якъ пр. унія съ духовеньствомъ, жидами и станами, що себе взаимно выключаютъ, а бодай доси остаются въ рѣзкôй суперечности. Впрочѣмъ поставленй точки про унію съ Богомъ, цѣлостею Польщѣ, духовеньствомъ, жидами и станами являются дуже неясными, надмѣрно плятоничными и далеко нереальными. Коли авторъ A. Z. „Polityki Nerwów“ жадае уніи съ Богомъ для поруки политичнои достовѣрности и честноты кождои дѣйствуючои единицѣ, то ачейже яко политикъ повиненъ знати, що се зовсѣмъ нѣяка порука такои достовѣрности и честноты, бо буваютъ жежь и межи католиками-ультрамонтанами дуже часто люде политичнои недостовѣрности и нечести. Кромѣ того повинно бути вѣдомо авторови, що „унія съ Богомъ“ такъ въ минувшости якъ и въ теперѣшности уживаеся яко плащикъ религійнои нетерпимости, що она зовсѣмъ непотрѣбно и шкодливо мѣшае религію до политики, а тымъ самымъ вже зводитъ народну политику на безпутя.

А щожь се такого унія съ цѣлостею Польщѣ? Где тая цѣлôсть и чи може тутъ бути яка небудь дѣйстна унія реальна? Самъ жежь авторъ выставляе ту унію лише яко моральну. Чимъ жежь може выявлятися така моральна унія въ дѣйстности? Очевидно не въ народнôмъ представительствѣ, не въ публичныхъ объявахъ всѣхъ частей Польщѣ, бо сего не позволяе фактичный подѣлъ Польщѣ. Говорѣтъ про унію съ цѣлостею, скôлько хочете, а все таки еи не буде, бо и бути не може середъ теперѣшного стану. Можна лише говорити о посереднôмъ, моральнôмъ вплывѣ однои части на другу, але се зовсѣмъ не унія съ цѣлостею. Говорити про таку унію есть традиційною слабостею, що хоче видѣти то, чого на дѣлѣ нема. На дѣлѣ жіе кожда часть своимъ ôтмѣннымъ житьемъ, ôтповѣдно до ôтмѣнныхъ обстановъ, середъ якихъ находится.

Тутъ власне показуеся та блудна, дотеперѣшными польскими политиками такъ улюблена дорога ставляти програму зъ горы, отже еи насильно накидати. Се жь рѣчь ясна, що коли маe бути поважна мова о якôй небудь уніи, то она повинна бути выплывомъ твердыхъ, ясно зложеныхъ и розумныхъ пôдставъ, ясного уладженя тыхъ ôтношень, котрй маются унификувати. Треба отже попереду показати, що и якъ маe и чи може унификуватися, а не попереду ставити унію. Сего труду не задавъ собѣ A. Z. въ своѣй брошурѣ, ôнъ не показавъ чи и на якихъ пôдставахъ, на якихъ интересахъ народныхъ можутъ опертися его уніи. Замѣсть, признавши дотеперѣшну шкодливôсть и безпутнôсть польскои политики и въ загалѣ цѣлого стану нашого краю, показати якй тутъ потрѣбнй реформы, якъ такй реформы перевести, якъ зъѣднати единодушныхъ людей для сеи реформовои працѣ и доперва сею дорогою дôйти до лучшого стану, п. A. Z. держится зовсѣмъ противнои методы. и забуваючи про такй реформы, про дорогу до лучшого, голоситъ вже напередъ свôй воздушный рай въ шести уніяхъ, зъ горы вже ставитъ тй уніи и доперва черезъ нихъ хоче доходити до реформъ! Се есть, пôсля нашои гадки, зовсѣмъ блудна метода ставити рѣчь до горы ногами. Перше треба працѣ и реформъ, перше треба яснои програмы зъ долу до горы, нѣмъ можна говорити про те, що може або не може бути на горѣ.

Єдиный вынятокъ въ тôй зъ горы накидуванôй уніятскôй методѣ замѣчаемо въ справѣ рускôй, котрôй авторъ брошуры посвящае розмѣрно найбôльше мѣсця и выясненя. И про сю сторону хочемо поговорити въ пôзнѣйшихъ статяхъ.

ЯКЪ ЛЮДЕ СОБѢ ВЪ НУЖДѢ ДАЮТЪ РАДУ?

(Дальше.)

Наближаемося до першого лихолѣтя попереду зазначеного с. е. до р. 1861. Коли товариство консумційне було правительствомъ принуджене, выступити публично, мусѣло оно выказатися гваранційною сумою на случай розвязаня, бо капиталъ товариства, потрѣбный на операцію, не дававъ еще повнои поруки, що до доставцѣвъ заграничныхъ. Щобы дôстати таку суму, завязалося попри товариствѣ консумційнôмъ товариство гваранційне, котрого вкладки мали получати 5%, однакожь еще съ тымъ застереженьемъ, що ôтпоручники товариства гваранційного маютъ засѣдати въ радѣ управляючôй. Нещастье хотѣло, що тогдѣшнiї члены управляючои рады захотѣли въ рухъ впровадити давно вже въ ихъ головахъ засѣлу агитацію политичну, не уважаючи на ясне и точне постановленье еще въ р. 1853, що товариство консумційне не повинно заниматися политикою. Ôтпоручники товариства гваранційного примкнули такожь до однои съ партій политичныхъ и якъ здаеся, було се замѣромъ ихъ съ самого початку, втягали новыхъ членôвъ, прихильникôвъ агитациі и тымъ способомъ роздули на ново и то вже на добре пожаръ въ товариствѣ. Гваранційне товариство и такъ вже було сôлею въ оцѣ тыхъ, що слѣдили за розвоемъ товариства консумційного, а тымъ бôльше, що товариство могло вже на своихъ ногахъ стояти. 110 членôвъ зажадали загальныхъ зборôвъ, котрй ажь три разы збирались, поки на якійсь часъ не удалося имъ очистити душну атмосферу. На тыхъ зборахъ рѣшено: коли капиталъ товариства осягне высокôсть 85,000 фр., выплатити акціи и то по 5 фр. за кожду (вартôсть ихъ була съ початку 2 а опôсля $3^1/_2$ франка), членамъ выдати дипломы, котрй тôлько черезъ сукцесію съ одного на другого переносити можна, новыхъ членôвъ бôльше не пріймати, выповѣсти и выплатити заразъ весь гваранційный капиталъ, а щобы членôвъ для дѣла заинтересувати, рѣшено дальше, щобы на случай, якъ маетокъ товариства осягне высокôсть 200.000 фр. роздѣляти чиншъ по 5% межи членôвъ. Тыми енергичными и раціональными рѣшенями заведено знôвъ порядокъ и показано управляючôй радѣ, що **члены** суть панами товариства и що въ купецкôмъ товариствѣ нѣкуда буяти амбиціямъ поодинокихъ личностей.

Блудъ поповненый въ регуляминѣ еще давнѣйшихъ часôвъ вызвавъ кризу въ роцѣ 1867. Принято було, що касіеръ и факторъ маютъ получати кромѣ постôйнои пенсіи еще тантіему ôтъ оборотового капиталу; въ роцѣ 1867 ôткрыто, що оба тй урядники надуживаютъ своихъ правъ, бо касіеръ запустився въ фалшивй операціи векслёвй, а факторъ робивъ великй вплаты и выплаты, черезъ що оборотъ капиталомъ осягнувъ высокихъ цифръ; знайдено дальше, що инвентарь товариства такожь несправедливо оцѣненый и тому подôбнй надужитя въ стороны рады и урядникôвъ. Зборы порѣшили, щобы цѣла управляюча рада уступила, касіера и фактора усунено такожь, на будуче заказано касіерови всякй операціи векслями и вызначено имъ по при пенсіи еще тантіему ôтъ чистого доходу по замкненю рахункôвъ рôчныхъ. Якъ рѣшено було, такъ и сталося и тягнулося дальше до р. 1872, отже до початку третого періоду.

Въ высшôмъ степени показало товариство свою силу, енергію и интересъ для дѣла въ р. 1872. Въ тôмъ роцѣ показалися политичнй агитациі въ нашôмъ товариствѣ, вже ажь занадто яскравыми. Помимо выразного рѣшеня, щобы непріймати новыхъ членôвъ, управляюча рада таки пріймала своихъ союзникôвъ тихцемъ, переношено дипломы членьскй зъ одного на другого, вытуманено не у одного дипломъ и передано другому и т. ин. безправя запанували въ управляючôй радѣ. Знôвъ генеральнй зборы шумнй, знôвъ обаленье цѣлои рады управляючои. Кромѣ того рѣшае збôръ, що члены управляючои рады не можутъ выповняти двохъ функцій, не могутъ бути выбраными до комисій спеціяльныхъ, не можутъ бути доставцями нѣякихъ товарôвъ и т. п. для товариства, и т. д. Тыми рѣшенями мабуть замкнено дверѣ безпорядкамъ на завсѣгды, то-

ФЕДЬКО ОСТРОЖСКІЙ

исторична драма въ 5 дѣяхъ *Омеляна Огоновского*, премiована на сегорôчнôмъ конкурсѣ товариства „Руска Бесѣда“.

(Конецъ.)

Есть однакожь еще и друга сторона въ характерѣ Острожского, котра бодай въ очахъ слухача-Русина значно лагодитъ и покрываe недостатки першои. Се сторона патріотична. Именно послѣдна сцена, коли вносятъ смертельно раненого Острожского, его розкаянье задля часового ôтступництва ôтъ справы своеи ôтчины, его патріотичне завѣщанье — дуже красно выявляютъ сю сторону его патріотизму, глубоко вражаются въ серця рускихъ слухачѣвъ и кажутъ забувати на его попереднй такъ суперечнй поступки, выставляючи ихъ въ свѣтлѣ часового оману душевного.

Чорный характеръ князя Митка-Зубревицкого щасливо обдуманый и зручно вплетеный въ головну суть драмы. Се есть супротивна сила, котру приходится поборювати героеви драмы попри головнôмъ воровѣ. Ôнъ надае тои драматичности, а своимъ чорнымъ характеромъ того ефектовного контрасту, що и особу героя выставляe въ яснѣйшôмъ свѣтлѣ, и самôй драмѣ надае тои живости и рôжнородности, якои она бъ не мала, коли бы супротивъ Острожского выступали лише одинй Поляки. Власне для того здаеся намъ булобы и тутъ пожаданымъ, щобы дѣяльнôсть Митка, его интрига, выступила виднѣйше на сценѣ, а не ховалась за сценою.

Конецъ судьбы Митка може въ певнôмъ взглядѣ вызвати непорозумѣнье и почасти невдоволити зрителя, коли ôнъ дивится на драму изъ строго объективного становища. Дѣяльнôсть Митка розпадаeся на двѣ частины. Въ першôй части розводитъ ôнъ интригу противъ Острожского и досягае своеи цѣли: его противникъ поконаный, польска сторона бере верхъ; смертельно раненый Острожскій не може бути ему вже бôльше небезпечнымъ, а въ стороны польского короля може ôнъ надѣятися нагороды за свои труды. Такій конецъ судьбы Митка бувбы однакожь морально несправедливый; се значилобы, що здрада и пôдлота ôтносятъ побѣду надъ честнотою и вѣрностею для ôтчины. Чуе се самъ авторъ и для того приготовляe ему иншій конецъ — смерть. Смерть-самоубійство Митка, яко кара за его здраду и пôдлоту, осягнулабы свою цѣль моральнои сатисфакціи, колибъ тôлько мотива его самоубійства не перечили а бодай не ослабляли сеи сатисфакціи. Для чогожь убиваeся Митко? Для того, що его дочка топится. Колибъ божевôльнôсть и смерть Ольги були наслѣдствомъ дотеперѣшного поведеня Митка, а бодай стояли въ якôй звязи съ тымъ поведеньемъ, то тогды и само убійство Митка робилобы ефектъ моральнои сатисфакціи за его пôдлй и здрадливй дѣла. Такъ однакожь не есть. Ольга божеволѣe и топится для того, що еи покинувъ Василь и що Спыткова силуe еи за нелюба. Отжежь ся причина смерти Ольги не маe нѣякои звязи съ дѣлами Митка. Спыткова силуe Ольгу до подружа съ своимъ сыномъ выключно въ своихъ власныхъ, егоистичныхъ мотивôвъ и рѣшаeся ôтдати еи за Ивана Спытка еще тогды, коли навѣть нѣчого не знаe про любовь Ольги до Василя. Доперва въ самôй розмовѣ съ Ольгою о подружу съ Ив. Спыткомъ дôзнаeся Спыткова о тôй любвѣ, але се не есть причиною еи постановы подружа Ольги съ Спыткомъ. Зновъ жежь Василь не кидае Ольги задля дѣлъ еи батька, але для того, що думае, побачивши сцену межи Ольгою а Спыткомъ, що она его здрадила. А коли такимъ чиномъ смерть Ольги не есть виною дѣлъ Митка, то очевидно самоубійство Митка задля смерти Ольги не може вважатися моральною сатисфакцією за его виновнй дѣла. Такъ само мôгъ покôнчити кождый батько, утративши свою едину дитину, и для того сумный конецъ Митка зъ *такого* мотиву, не може робити замѣреного авторомъ ефекту. Зовсѣмъ иншій ефектъ бувбы, колибъ Митко гинувъ пр. задля заведеныхъ надѣй що до своихъ самолюбныхъ плянôвъ, колибъ его самй Поляки були ôттрунули яко вже зъужите и непотрѣбне орудіе и т. п.

Пôдносимо сю сторону розвязки судьбы Митка для того, що Митко есть соперникомъ Острожского и тому по конечности насуваeся зрителеви порôвнанье судьбы Острожского съ судьбою Митка. Оба они поносятъ ту саму кару — смерть. Хотяй Острожскій такъ мужественно боровся съ тяжкими супротивностями и тôлько часово, тяжко дôткненый несправедливымъ увязненьемъ, пôддався слабости духа, ôтступивъ ôтъ справы своеи ôтчины (правда, що въ найтяжшу пору), — спадае на него кара: его ранитъ смертельно весельчакъ, яко местникъ Руси и тымъ есть смерть Острожского наслѣдствомъ *его власнои вины*; тымчасомъ на Митка не спадае така кара, выплываюча зъ *его* власныхъ дѣлъ пôдступныхъ и здрадливыхъ, бо его смерть маe зовсѣмъ иншу причину. Для того то кара Митка являeся значно меншою ôтъ кары, яка постигае Острожского, а се псуe рôвновагу психичного враженя драмы.

Однакъ зъ *патріотичного* становища можна вповнѣ оправдати такій вывôдъ автора. Задивляючись на свого героя якъ на патріота, и то найвиднѣйшого патріота, авторъ съ повнымъ правомъ вкладае на него бôльшу отвѣчальнôсть передъ лицемъ ôтчины, якъ на звычайного человѣка. Такому патріотови-провôднику не вôльно пôддаватись личнымъ слабостямъ и руководитись личными взглядами тамъ, где ходитъ о загальне добро. Въ справахъ публичныхъ треба пожертвовувати своею особистостею для добра загалу. Въ справахъ публичныхъ есть загалъ немилосердный на особистй слабости и звычайно строго осуджуe такй особистй слабости своихъ провôдникôвъ въ дѣлахъ загалу. А що и найбôльшій патріотъ и народный дѣятель яко человѣкъ маe и муситъ мати свои особистй слабости, то тутъ есть и жерело трагичного конфликту. Такій трагичный конфликтъ выводитъ намъ авторъ въ особѣ Острожского, а накладаючи на него за его хвилеву слабôсть и ôтступництво ôтъ народнои справы такъ тяжку кару, сповнену рукою весельчака Хмары, сего представителя духа самостôйности Руси, дае трагичный выразъ сему загальному правилу тяжкои отвѣчальности народного провôдника. Зъ поучаючого и морализуючого становища есть се велика наука и для теперѣшности, для теперѣшныхъ передовыхъ мужѣвъ народныхъ. И для того то маe ся сторона драмы зъ сего погляду такій живый интересъ.

А коли вже говоримо про патріотичну сторону сеи драмы, то годѣ намъ поминути особы весельчака Хмары, якъ нѣ малою и на око пôдрядною выдаeся она въ самôй драмѣ. Самъ помыслъ вывести смѣльчака, яко быстроумного судію подѣй драмы, и ролю, яку на-

вариство розвивається що разъ гарнѣйше и такъ послѣдувала згода и зрозумѣнье интересу. Члены интересовалися и интересуются дѣлами товариства, они при кождôмъ случаю показали, що не уважаютъ анѣ на становище, анѣ на вѣкъ, анѣ на заслуги особъ верховодячихъ по за тымъ товариствомъ, они уважали тôлько на способности, чинности и привязаннôсть особъ до ихъ товариства, они не хотѣли грати ролѣ баранôвъ, котрымъ можна було написати и прочитати листу кандидатôвъ въ комитетъ и лише позволити сказати „такъ“. Кождый членъ заявлявъ себе всюда якъ членъ, высказавъ свою гадку безъ страху о наслѣдства своихъ слôвъ, кождый або що найменше бôльшôсть ихъ заявила себе зрѣлыми людьми; а коли неспокôйнѝ, або уганяючѝ за почестями люде побачили, що маютъ дѣло съ людьми а не съ баранами, мусѣли змѣнити свою политику, мусѣли выречися гонитьбы за особистыми интересами и за своими амбиціями, або уступитися зъ верховодства. Загальнѝ зборы 7 липня 1872 р. уратували своими енергичными рѣшенями консум. товариство на все ôтъ упадку и поставили на тôй ступени, що безъ него вже майже не можна оббйтися. Оно не тôлько, що достарчає консументамъ всякихъ добрыхъ, здоровыхъ, правдивыхъ и дешевыхъ товарôвъ, але крôмъ того есть регуляторомъ цѣнъ на хлѣбъ, муку, мясо, зеленину, сигара, вино, цукоръ, каву и т. п. живности въ цѣлôмъ кантонѣ. Оно дало починъ новымъ товариствамъ того рода, або причинилося до розвою вже старшихъ. 25 лѣтну рôчницю обходитъ товариство при участи 1400 членôвъ и съ такимъ финансовымъ результатомъ: „Зачалисьмо“, каже дръ Гонегеръ въ своѣй брошурцѣ Memorial zur Geschichte des Consum-Vereins Zürich, „съ капиталомъ оборотовымъ 24 фр. 28 цтм., сегодня выказуютъ книги касовѝ оборотовый капиталъ 8.079.900 фр.“ Се було въ 1876 р. а що до сеи поры капиталъ оборотовый побôльшився еще бôльше, о тôмъ не ма чого сумнѣватися. Початковый капиталъ товариства 1851 р. бувъ 75 фр. а въ 1876 р. 373.700 фр.

Се правда, що такои штуки съ тов. консумційнымъ нѣкто не доказавъ, якъ съ станиславôвскою крамницею; на оборотъ товариства консумційнѝ або въ загалѣ крамницѣ, основанѝ товариствами тѣшилися и тѣшатся пôдмогою всякихъ клясъ людности; навѣть аристократія не встыдається заѣздити повозами передъ торговый льокаль и сама панѣ злѣзе зъ повоза и зайде у крамницю та купитъ гдещо и то не тôлько въ Швайцаріи але навѣть въ Вѣдни, где есть „Consum-Verein für Beamte“ або въ Петербурзѣ нѣмецкій „Consum-Verein“. О перешкодахъ зô стороны правительства нѣкто и не думає, заплатишъ податокъ тай годѣ. — Яка користь зъ товарискихъ предприемствъ для краю, видно найлучше тамъ, где они розвилися. Въ Швайцаріи примѣромъ жиды и носа туда не показуютъ, где завелися консумційнѝ товариства. Товариства не дадутъ розвестися навѣть безъ кіякъ лихвярямъ та здирству хоть въ тыхъ рѣчахъ, котрѝ человѣкови до щоденного житя потрѣбнѝ, такъ отъ въ Швайцаріи нема обавы що коли небудь наступитъ „єврейскій погромъ“ або щось подôбного. Въ загалѣ лучше булобы, щобы тѝ, що комендируютъ, замѣсть слѣдити за тымъ, чи въ тôй крамници продаютъ цыбулю чи часникъ, помагали народови въ дѣлахъ розвою економичного, або вже якъ не помагали, то хоть не спиняли его. Колиб мы всѣ порозумѣли потребы нашого краю и старалися ихъ заспокоити, то не нарѣкавбы нѣкто, що отъ мовь той або сей ѣздитъ съ кракусомъ, а тамъ стоятъ люде або хоть людскѝ образы пôдъ муромъ опухшѝ на пôвъ голѝ та просятъ милостинѣ, або отъ тамъ лѣзе постать человѣча на рукахъ и ногахъ таки по улицяхъ столицѣ въ страшнôмъ видѣ и такожь проситъ милостинѣ, бо заробити нѣякъ — калѣка, а подѣтися не ма куда; не булобы у насъ страху, що отъ мовь колись наступитъ „погромъ єврейскій“. Все булобы инакше у насъ, якбы мы схотѣли порозумѣти загальнѝ справы краєвѝ такъ якъ слѣдъ, мы показалибъ тымъ далеко бôльше образованности и высшости культурного розвою, якъ примѣромъ даваньемъ запомоги Змартвыхвстанцямъ и имъ подôбнымъ панамъ; у насъ запанувабы рай — свôй власный тихій рай. Товариствами економичными безъ примѣшки политичнои тенденціи позбудемося того ненормального стану, якій теперь завѣвся межи нами самыми и нами христіянами а жидами у насъ — безъ кулакôвъ та кіякъ, але такъ якъ до лиця народови маючому претенсію до культуры XIX вѣку.

(*Дальше буде.*)

„Kraj“ о Буковинѣ.

Въ попередныхъ ч-лахъ подали мы статіи петербурскои газеты польскои „Kraj“ о Буковинѣ разъ для того, що она мимо своєи неповности кидає гдеяке свѣтло на тамошнѝ, такъ для насъ Русинôвъ близькѝ ôтносины межинароднѝ, а по друге и для того, щобы показати, якими поглядами и стремленями руководится навѣть такъ умѣрена газета якъ „Kraj“ взглядомъ Буковины, въ котрôй вже зовсѣмъ нема пôдставы и причины до польонизаціи. Мимо того и тутъ проявились тѝ польонизаційнѝ стремленя, якъ се мимоволѣ признає и самъ „Kraj“, констатуючи, що бувшій намѣстникъ Галичины бл. п. Голуховскій въ часѣ злученя Буковины съ Галичиною обсадивъ на Буковинѣ майже всѣ уряды выключно самыми Поляками, — и що „администрація, остаюча пôдъ зарядомъ Голуховского, немало скрѣпила (на Буковинѣ) польскій елементъ“. Що се не причинилось для добра хочьбы самыхъ Полякôвъ, се рѣчь ясна, бо мимо такого скрѣпленя польскій елементъ на Буковинѣ остався лише дармо пересадженымъ цвѣтомъ, що не може пустити корѣня, бо его на Буковинѣ не має и мати не може. Але неменше ясно и то, що такъ объявленѝ стремленя польонизаційнѝ на Буковинѣ мусѣли вразити тамошныхъ Русинôвъ, показуючи имъ, що Поляки и тутъ не покинули своєи традиціи. Се есть, думаємо, та причина, для чого ôтносины межи Русинами а Поляками на Буковинѣ не уложились такъ, якъ его бажав „Kraj“, а повернулись на ту сумну дорогу, якою йдутъ въ Галичинѣ. Припускаємо, що поступку гр. Голуховского не треба вкладати въ вину всѣхъ Полякôвъ, але коли и нынѣ, навѣть такъ умѣрена газета, якъ „Kraj“, зновъ пôдноситъ плянъ бл. п. Голуховского, щобы прилучити Буковину до Галичины, то тымъ робитъ злу прислугу для полагодженя ôтносинъ межи Русинами а Поляками, бо ачейже пôсля що ино згаданои исторіи и тенденціи такого прилученя схоче порозумѣти, що Русины такого прилученя зовсѣмъ не можутъ бажати и не бажаютъ.

Що до ôтносинъ межи Русинами а Румунами, то не видимо причины, для чого бы они не могли бути полагодженѝ въ користь обохъ народôвъ. Межи Русинами а Румунами нѣколи не було вражды, противно вся наша исторія показуе, що Русины ôтносились завсѣгды толерантно до Румунôвъ, хочь безперечно мали и маютъ за собою культурну высшôсть. Въ интересѣ обохъ народôвъ, покôнчити штучно выкликанѝ непорозумѣня и спôльными силами братися до розвою краю, котрого станъ въ многихъ взглядахъ зовсѣмъ незавидный. Ôтдаватись оманови великорумунщины въ Буковинѣ можутъ тôлько дуже короткоглядні политики румуньскѝ. Русинамъ остається проста дорога щирои працѣ надъ добромъ народа. Просвѣтити народъ, выдобути его зъ рукъ вызыскуючихъ, повести на дорогу матеріяльного и морального поступу, — се найблизша задача. И справдѣ вже не ôтъ нынѣ йдутъ Буковиньскѝ Русины сею дорогою, хочь она, якъ кождый початокъ тяжка и все еще за мало управляна. Недавно выдана книжочка популярна п. Ив. Микитовича о „Школѣ“, такъ удачно а для народа приступно написана, показуе, що вже и тамъ чуютъ потребу писати безпосередно для народа и въ народѣ шукати житя и пôдпоры своєи народности. На тôй дорозѣ: Щасть Боже! нашимъ братямъ. А коли и Румуны побачатъ потребу покинути свои гороижнѝ пляны, коли порозумѣютъ, яку шкоду наносятъ тыми гороижными а зарôвно безпôдставными забагами такъ собѣ якъ и цѣлому краєви, тогды устанутъ непорозумѣня и взаимне недовѣріе и вражда. Хосенна праця для народа есть твердымъ союзомъ для щирыхъ сынôвъ одного краю.

Соймъ краєвый.

Двайцять осьме засѣданье, дня 18 жовтня.

На вечърнôмъ засѣданю розпочалися дебаты надъ буджетомъ краєвымъ на р. 1883. Швидко, безъ дебаты упорався соймъ съ ухвалою доходôвъ и приступивъ до розходôвъ. Въ першôй рубрицѣ на „кошта репрезентаціи краю“ поставлено выдатки: на соймъ краєвый 63.780 зр., на выдѣлъ краєвый 37.000 зр. Другу рубрику „кошта заряду“ 221.623 зр. 36 кр., третю рубрику „кошта лѣченя убогихъ“ 480.000 зр., четверту рубрику „кошта щепленя“ 58.230 зр. и пяту рубрику „выдатки санитарнѝ“ 10.900 зр. принято безъ дебаты. Дальше ухвалено шесту рубрику „Субвенціи для закладôвъ доброчинныхъ“ 16.572 зр.

Двайцять девяте засѣданье, дня 19 жовтня.

Першимъ предметомъ порядку дневного бувъ выбôръ 9 членôвъ надзираючои рады банку краєвого и 4 заступникôвъ. Выбôръ ôтбувся картками. Выбранѝ Генр. Кешковскій, Иполитъ Богданъ, Іос. Менцѣньскій, Мих. Дыметъ, Ем. Торосевичъ, и Едв. Єнджеевичъ. Три члены предкладанѝ выдѣломъ кр., именно: адв. Іос. Малиновскій, Стан. Маркевичъ и П. Фалькенгагенъ Залескій не одержали потрѣбного числа голосôвъ, выдѣлъ отже представивъ а соймъ выбравъ новыхъ 3 кандидатôвъ, именно: Горайского, Домбровского и Живицкого. На заступникôвъ же: Августиновича, Дрекслера, Пенчиковского и Сципія. На внесенье п. Абрагамовича соймъ ухваливъ змѣнити 71 §. статута банку, въ котрôмъ не було выражено, на якъ довго выбирає соймъ надзираючу раду, въ той способъ, що мандатъ рады треває 6 лѣтъ. Що року $^1/_3$ часть членôвъ а що 3 лѣтъ половина заступникôвъ уступає.

Потôмъ приступлено до дальшои дебаты надъ буджетомъ. Межь иншими ухвалено: школѣ женьскôй Василіянокъ въ Яворовѣ 500 зр.; для учителя языка руского при народнôй школѣ Доминиканôвъ во Львовѣ 200 зр.; на академію наукъ въ Краковѣ 15.000 зр.; театрови польскому въ Краковѣ 13.000, львôвскому 24.200 зр. При позиціи на львôвскій польскій театръ дръ Антоневичъ закинувъ, що оперы въ театрѣ львôвскôмъ нема (есть лишь оперетка), вноситъ отже, щобы 13.000 зр. на оперу вычеркнути. Польскі послы заявляли, що опера есть, але зла. Позицію на оперу соймъ ухваливъ. При позиціи 6.000 зр. на реставрацію театру Скарбка рôвножь забиравъ голосъ дръ Антоневичъ и вразъ съ гр. Круковецкимъ противився тôй позиціи, кажучи, що реставрацію театру може перевести сама фундація Скарбка. Гр. Круковецкій выказувавъ, що тая фундація зле администрована. Соймъ ухваливъ тую позицію.

Вечърне засѣданье розпочалося ôтъ позиціи на руско-народный театръ пôдъ дирекцією „Рускои Бесѣды“. Соймъ ухваливъ 4000 зр., такъ якъ доси бувало. Пос. Охримовичъ внѣсъ бувъ, щобы удѣлити еще 1000 зр. на оперетку. При голосованю було 37 голосôвъ за удѣленьемъ, а 39 противъ, — внесенье отже упало. Для вызначає ему авторъ, мусимо назвати дуже щасливымъ, оригинальнымъ и удачнымъ и можемо хиба тôлько бажати, щобы и та постать була бôльше розвинена въ драмѣ. Есть се лице, що по свому становищу выключене ôтъ акціи въ великихъ подѣяхъ, але мимо того яко товаришъ головныхъ дѣятелѣвъ есть свѣдкомъ и може бути безстороннымъ судіею тыхъ подѣй и дѣятелѣвъ. Яко таке лице дає намъ весельчакъ-Хмара выразъ тыхъ гадокъ и чувствъ, якѝ выробляются у загалу народа, тожь само выключеного ôтъ безпосереднои участи въ драматичнôй акціи. Тымъ то и роля весельчака набирає бôльшои ваги, а его выступленье до акціи въ передпослѣдпôй сценѣ, перемѣна весельчака въ активного вояка, — коли добро Руси тяжко загрожене ôтступництвомъ Острожского, и его месть чи кара надъ тымъ ôтступникомъ, являются вже не яко дѣло индивидуальне, але они даютъ намъ мѣру гадокъ и поглядôвъ самого народа, они даютъ зрителеви догадатись, якъ самъ загалъ муситъ дивитись на ôтступне дѣло Острожского, якъ самъ загалъ его за те осуджуе.

Якъ мы вже попереду замѣтили, розвивається побôчь головнои, такъ сказати историчнои акціи драмы еще друга акція — любовна трагедія — сумоглядна любовь Ольги и Василя. Вже попереду указали мы, що ся друга акція дуже мало чимъ вяжеся съ першою, а есть радше малою драмою въ драмѣ.

Колибъ головна, исторична акція була вповнѣ выкôнчена, то вплетеня сеи другои акціи, навѣть въ тôмъ, мало що не ôторванôмъ видѣ, не можнабы вважати за недостатокъ, противно моглобъ се бути навѣть збôльшеньемъ рôжнородности цѣлои драмы. Сама любовна трагедія Ольги есть досыть удачно обдумана. Она не має на собѣ нѣчого историчного и, перемѣнявши имена, може она такъ само ôтграватись въ теперѣшности, якъ и въ минувшости. Ольга Зубревицка съ своєю любовю до Василя, съ своєю розпукою, божевôльностею и тымъ сумнымъ кôнцемъ — есть такою самою любячою дѣвчиною, якъ менше бôльше всѣ героинѣ нашихъ загально звѣстныхъ народныхъ мельодрамъ, очевидно съ малою и зовсѣмъ не есенціональною ôтмѣною мотивôвъ, для чого Василь ею покидає. Можна навѣть сказати, що Ольга есть за мало индивидуализована и тому по части розплываєся и счезає яко индивидуумъ. Такъ пр. сцена перша, въ котрôй выступає першій разъ Ольга и ею розмова съ Василемъ Острожскимъ, досыть живо нагадуютъ першу сцену (I-го акту) здраматизованои „Марусѣ“ Основяненка и такужь розмову Марусѣ съ Василемъ, якъ зновъ сцена божевôльности Ольги такъ само нагадуе всѣ ею подôбнѝ а такъ численнѝ сцены божевôльности, выводженѝ въ нашихъ народныхъ штукахъ — и есенціонально ôтъ нихъ нѣчимъ не вызначається. Се показуе, що авторъ въ своѣмъ творчествѣ пôйшовъ тою природною дорогою, якою йшли и иншѝ нашѝ драматичнѝ авторы, що отже сей розвôй любовнои трагедіи Ольги має за собою певну реальну пôдставу. Мимо того можна сумнѣватися, чи божевôльнôсть и самоубійство Ольги суть вповнѣ такъ умотивованѝ, якъ що ино згаданѝ сцены зъ народныхъ штукъ. Єдиною причиною божевôльности и самоубійства Ольги есть то, що ею покинувъ Василь и що Спыткова силуе ею за нелюба. Зваживши однакожь, що Ольга выставлена намъ въ сценѣ съ Иваномъ Спыткомъ доволѣ проворною, а навѣть хитрою дѣвчиною, що отже пôсля сего можна надѣятись, що она и дальше ужіе коли не бôльшои то бодай такои самои проворности, щобы розвôрвати накладанѝ на неи силомôць пута; зваживши, що мы не бачимо, щобы батько Ольги силувавъ ею за Спытка и щобы Ольга вже не мала иншои, высшои инстанціи противъ насилія Спытковои, и для того не можемо успокоитись, щобы Ольга безъусловно мусѣла пôддатись волѣ Спытковôй; зваживши дальше, що мы навѣть не знаемо, чи Иванъ Спытко сповнивъ дану обѣтницю и чи вернувъ назадъ до Смотрича, а зъ другои стороны не бачимо, чи и якѝ перешкоды спиняютъ Ольгу, вывести Василя зъ его блуду и доказати ему свою невинôсть, — що наконець и Василь, котрый предсѣ задля мнимои здрады Ольги анѣ не убиваєся, анѣ навѣть съ другою не женится, все таки остаєся достижимымъ идеаломъ для Ольги — зъ уваги на все то, намъ не выдаєся божевôльнôсть Ольги вповнѣ умотивованою, — хочь тымъ еще не хочемо сказати, щобы она була безъусловно неможливою. За те жь зновъ не можемо съ тымъ погодитись, для чого Ольга має топитись и то еще въ той способъ и по тôмъ, якъ побачила свого батька и свого дорогого Василя. Для чого стрѣча съ батькомъ и съ милымъ має бути причиною ею самоубійства? Може еще бути, що на видъ Василя розбудилось у неи еще сильнѣйше чувство своєи запропащеної долѣ, але чи присутнôсть батька не може тутъ нѣчого злагодити и чи може Ольга такъ гинути въ очахъ батька и милого, котрый вже на самъ видъ Ольги мусѣвъ пôзнати свою грубу ошибку въ своѣмъ строгôмъ засудѣ Ольги?

Ось для тыхъ то причинъ бажали бъ мы, щобы любовна трагедія Ольги була тѣснѣйше звязаною съ головною акцією драмы, тымъ бôльше, що смерть Ольги має тутъ бути причиною самоубійства Зубревицкого, отже карою за его дѣла. Коли бы непріязнѝ ôтносины межи Острожскимъ а Зубревицкимъ виплывали на любовь Ольги и Василя, колибы постанова Спытковои, выдати Ольгу за свого сына, а выдерти ею Василеви Острожскому, були выплывомъ становища Спытковои по польскôй сторонѣ и ею ненависти до Острожского и до справы Руси нимъ бороненои, тогды и сумный конець Ольги бувбы бôльше умотивованый, и звязь драмы тѣснѣйша и ею ефектъ незрôвнано повнѣйшій.

Не хочемо тутъ пôдносити поменшихъ замѣтокъ (якъ пр. про потребу бôльшои силы въ дикціи; про те, щобы руска дѣвчина XV вѣку не спѣвала пѣсню съ нѣмецкими зворотами: ля, ля, ля, що разомъ съ музикою пôдъ вальцовый тактъ псуе ефектъ), бо такѝ замѣтки суть вже поменшои, зовсѣмъ пôдряднои ваги.

Робимо нашѝ уваги не для однои критики, але въ интересѣ самои штуки. Драма „Федько Остр.“ навѣть въ теперѣшнôмъ своѣмъ видѣ — яко драматичнѝ образы — есть вповнѣ цѣннымъ здобуткомъ для нашои въ драмы, а особливо въ историчнѝ драмы, такъ убогои сцены. Вже сама такъ жива и наглядна споминка часôвъ историчнои борбы нашои теперь бездомнои Руси за свою державну самостôйнôсть муситъ глубоко тронути кождого зрителя-Русина. А що въ цѣлôй драмѣ вѣе духъ щирого и горячого патріотизму, що тенденція драмы есть патріотично дуже поучаюча, що выведенье на сцену историчныхъ особъ въ нашои минувшости пôдноситъ духа и почутье патріотизму у слухачѣвъ, то вже се одно творитъ важну и многоцѣнну сторону „Федька Остр.“ и ледво, чи найдеся где якій Русинъ, щобъ радо не поспѣшивъ оглянути на сценѣ тѝ свѣтлѝ картины нашои славнои минувшости.

Ось и причина, для чого саля театральна була сего разу надъ всяку мѣру переповнена, для чого всѣ билеты вже вчасно були розхопленѝ, такъ що вечеромъ еще цѣлѝ сотки ôтôйшли ôтъ касы, не дôставши билету. Се показуе, що наша публика бажає штукъ оригинальныхъ, штукъ питомыхъ, а передовсѣмъ исторично-народныхъ. Тожь, щобы сей здобутокъ такои новои штуки не бувъ лише часовый, але по все тревалый, поробили мы нашѝ уваги въ надѣѣ, що они хочь въ маленькôй части можутъ прислужитися тôй цѣли.

Гра артистôвъ була сего разу якъ на перше представленье новои штуки вповнѣ удачна. Тамъ, где сама штука накладає певнѝ границѣ розвою акціи, не можемо винити артистôвъ,

давництва рускихъ шкôльныхъ книжокъ ухвалено, якъ доси, 2000 зр. Для „Часописи Шкôльнои“ ухвалено, якъ шо року, 500 зр. „до розпорядимости выдѣлу краєвого“. (Якъ звѣстно, соймъ що року ухвалює таку позицію для „Часописи Шкôльнои“, але єи выдѣлъ кр. не удѣляє, выкручуючи, що „Часопись Шк.“ не заслугує на субвенцію. Минувшого року н. пр. выплативъ выдѣлъ кр. субвенцію ухвалено соймомъ для „Часописи Шк.“ газетцѣ „Switlo“ въ Коломыї.) П. Охримовичь поставивъ внесенье, щобы „Часописи Шк.“ выплатити субвенціи не выданій ѣй за попереднї роки, а пп. Ковальскій и Антоневичь вносили, щобы опустити застереженье, що субвенція удѣляєся до розпорядимости выдѣлу кр. Всѣ тї поправки упали. Для товариства „Академичне Братство“ (передъ тымъ „Дружнiй Лихварь“) ухваливъ соймъ субвенцію 100 зр. — Бурсѣ дѣвочôй въ Перемышли, на внесенье п. Антоневича, удѣлено 500 зр. — *Комитетови воспиталища Василіянокъ во Львовѣ* на розширенье и устроєнье школы ухваливъ соймъ 4000 зр. — П. Добряньскій внѣсъ бувъ, щобы бурсѣ св. Николая въ Станиславовѣ удѣлити 150 зр., а п. Кулачковскій внѣсъ, щобы товариству им. Качковского удѣлити 300 зр. субвенціи. Оба тіи внесеня соймъ ôткинувъ.

При рубрицѣ „кошта кватерунку жандармеріи“ 71.946 зр. забравъ голосъ о. Красицкій и въ довгôй промовѣ выказувавъ всякї надужитя жандармеріи, именно при выборахъ; жандармы не дбаютъ о уставу о піяньствѣ а конфискуютъ у рускихъ селянъ незабороненї рускї книжки.

Трійцяте засѣданье, дня 20 жовтня.

На тôмъ засѣданю велися дальшї дебаты надъ буджетомъ. Выдатки на шупасництво 29.500 зр. принято безъ змѣны. Рôвножь принято въ цѣлости рубрику выдаткôвъ на водній будовы (мѣжь тыми першу рату на регуляцію Сяну 7.143 зр. и на удержанье стацій метеорольогичныхъ надъ горѣшнымъ Днѣстромъ 800 зр.) Дальше соймъ ухваливъ мѣжь иншими выдатками на краєве господарство: на лѣсову школу во Львовѣ 11.710 зр., на школу въ Дублянахъ 33.045, на школу парубкôвъ тамже 9.674 зр., на фôльварокъ тамже 11.775 зр., а на кошта богослуженя для ученикôвъ гр. к. обряда въ дубляньскôй школѣ 300 зр. и т. д. Въ рубрицѣ „всякихъ выдаткôвъ“ мѣжь иншими ухваливъ соймъ суму 30.000 зр. до розпорядимости выдѣлу кр.; для священикôвъ зъ Холму 3000 зр.; для комитету церковного въ селѣ Орова 100 зр.; комитетови гр. к. парохіи св. Петра и Павла во Львовѣ 500 зр, комитетови гр. к. парохіи св. Норберта въ Краковѣ 424 зр.; громадѣ Сѣлець белзкій на реставрацію церкви 200 зр.; на реставрацію церкви св. Трôйцѣ въ Дрогобычи (на внесенье п. Охримовича) 200 зр. Погорѣльцямъ громады Ставки, пов. скалатского, удѣлено 500 зр. запомоги, громадѣ Соколôвъ 500 зр. на регуляцію рѣки Свѣчи; погорѣльцямъ громады Фôльварки 300 зр. запомоги; на докôнченье будовы церкви въ Добрôй 200 зр.

бо артистъ може тôлько до певнои мѣры причинитися своєю индивидуальностею до пôдненя штуки и єи ефекту. Однакожь можемо жадати, щобы ролѣ пильнѣйше выучувано, щобъ не лучались такї припадки якъ п. Кажикевичови въ ролѣ посла, що забувъ языка, и п. Осиповичови въ ролѣ *Л. Лянсе*. Дуже удачно вывязався зъ своєи ролѣ передовсѣмъ п. Биберовичь въ ролѣ Федька Острожского; добре зрозумѣнье сеи поважнои ролѣ найшло ôтповѣдный и зарôвно поважный выразъ въ удачнôй грѣ, поважныхъ рухахъ, вѣрнôй акцентуаціи ефектовныхъ мѣсць и умѣренôй, ôтъ пересады далекôй патетичности. Особливо послѣдна сцена скону героя була знаменита. П-нѣ Пясецка зъумѣла вытворити зъ своєи ролѣ Ольги скôлько можна повный ôбразъ доброи, щиролюбячои, а судьбою тяжко дôткненои дѣвчины. Въ сцену въ городѣ, такъ мало драматичну, вляла п-нѣ П-ка много житя, а сцену божевôльности ôтдала съ потрясаючимъ до глубины серця ефектомъ власне тому, що зъумѣла здержатись ôтъ звычайнои у насъ, а такъ разячои ексцентричнои пересады. П. Гриневецкій въ ролѣ князя Носа, ôтданôй съ звычайною сему артистѣ прецизією, старався, скôлько можна здраматизувати свою невдячну ролю пасивного сподвижника драмы. Добре ôтдали свои ролѣ пп. Плошевскій (Свидригайло, а ôттакъ Ключникъ), Даниловичь (Василь Красный), Пясецкій (Митко Зубревицкій) и п-нѣ Пôдвысоцка (Спыткова). П. Пôдвыс. въ ролѣ посла Кердеввича троха попадавъ мѣсцями въ неôтповѣдне пародіованье своєи ролѣ, котра повинна вестися зовсѣмъ поважно; впрочѣмъ гравъ добре. П. Стефуракъ вывязався досыть удачно зъ ролѣ весельчака, а єсли не мôгъ розвинути своєи ролѣ съ повнымъ ефектомъ, то не зъ своєи вины, а почасти задля самои ролѣ, почасти задля тѣсноты нашои сцены. Думаємо однакожь, що весельчакъ не повиненъ такъ фамилiярно обходитись съ такъ высокимъ гостемъ, якъ посланникъ ордену Лянсе, и не важитись єго клепати по плечахъ, а держатись зъ далека, якъ слѣдъ весельчакови, и тамъ выповѣдати свои уваги. Въ передпослѣдній сценѣ ôтогравъ п. Стефуракъ свою ролю съ видимымъ чувствомъ и ефектомъ.

Володимиръ Барвиньскій.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спôльнї делегаціи.*) Въ середу, дня 25 жовтня, розпочали свои нарады спôльнї делегаціи. Австрійска делегація выбрала одноголосно своимъ президентомъ дра Смольку. Теперѣшна делегація австрійска складаєся зъ 30 автономистôвъ, 3 членôвъ партіи центра и 27 вѣрноконституційныхъ. Делегатами зъ Галичины суть пп. Чайковскій, Черкавскій, Грохольскій, Мадейскій, Смолька, Хшановскій, Гавзнеръ, Чарторыйскій и Сапега. Зъ розкладу делегатôвъ на партіи видно, що автономисты не маютъ абсолютнои бôльшости голосôвъ и що рѣшати будутъ члены партіи центра, котрї въ гдеякихъ справахъ будутъ голосувати съ вѣрно-конституційными. — Перше засѣданье делегаціи дня 25 с. м. ôткрывъ дръ Смолька промовою. На вступѣ зазначивъ, що ôнъ не буде говорити о ôтношеняхъ Австріи до державъ заграничныхъ, бо ôнъ не занимає такого становища, котре надавалобы єму компетенцію говорити о политичныхъ дѣлахъ. Натомѣсть поручивъ делегаціи, щобы по совѣстнôмъ и основнôмъ розглядѣ правительственныхъ предложень, зрозумѣла добре зъ однои стороны интересъ тяжко вже оподаткованыхъ жителѣвъ монархіи, а зъ другои стороны не ôтмовила державѣ того, що покажеся необходимо потрѣбнымъ для скрѣпленя и удержаня могучности монархіи и нашои хороброи арміи, кстрои хоробрôсть и посвященье поконало Герцеговинцѣвъ и Кривошіянъ, за що монархія винна єи вдячнôсть. (*Оплески.*) Наконець дръ Смолька взнѣсъ окликъ въ честь монарха, котрый всѣ делегаты однодушно повторили. Опôсля делегація выбрала двѣ комисіи: буджетову зъ 21 членôвъ и петиційну зъ 9 членôвъ. До ком. буджетовои выбранї зъ Полякôвъ: Грохольскій и Черкавскій. Делегація пôдъ проводомъ дра Смольки представилася цѣсареви. Дръ Смолька въ промовѣ до цѣсаря высказавъ непохитну вѣрнôсть и привязанье до монарха и єго дому; заявивъ, що делегація готова вдоволити вымоги для могучого становища державы и забезпеченя тревалого спокою а при тôмъ буде старатися погодити интересы оподаткованыхъ съ интересами державы, чого именно бажає цѣсарь. Цѣсарь въ ôтповѣди заявивъ, що ôтношеня монархіи до державъ заграничныхъ суть въ загалѣ потѣшаючї: „удержанье и забезпеченье мира — сказавъ цѣсарь — єсть сущною задачею мого правительства“. И такъ, заявивъ цѣсарь, въ справѣ египскôй правительство все стояло за взаимнымъ порозумѣньемъ державъ. До теперь удержана згода Европы дає поруку остаточного мирного залагодженя пытаня египского, въ котрôмъ и Австро Угры маютъ свôй интересъ. Дальше цѣсарь высказавъ свою надѣю, що делегація ухвалитъ кошта реформы организаціи арміи и кошта на удержанье войска въ Босніи, Герцеговинѣ и Дальмаціи. — Буджетъ боснійскій выказуе выдатки на цивильну администрацію въ квотѣ 7,039.809 зр., а доходы прелиминованї на 7,217.819 зр., — надвыжка доходôвъ выносилабы отже 178.010 зр.

(*Соймъ хорватскій*) принявъ проєктъ закона въ справѣ прилученя Погранича войскового до Хорвациі.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Дня 26 жовтня ôтбулися въ цѣлыхъ Прусахъ выборы до соймy.

Союзна рада ухвалила продовжити на дальшій одинъ рôкъ малый станъ облоги въ Гамбургу, оголошеный на пôдставѣ закона о соціялистахъ.

Франція. Розправу въ процесѣ противъ т. зв. „чорнои банды“ зъ Монсô ле-Минъ перервано, а то именно длятого, що радикальнї дневники грозили присяжнымъ местею на случай, колибъ выдали вердиктъ потверджуючій вину обжалованыхъ роботниковъ. Перерванье розправы зробило въ цѣлôй Франціи велике враженье. Правительство, якъ доносятъ зъ Парижа, намѣряе передати той процесъ трибуналови въ якômсь такôмъ департаментѣ, въ котрôмъ агитація радикалôвъ менше розвинена. Министерство має мати доказы, що въ Франціи существувала организація, котра намѣряла выкликати въ наручнôй хвили выбухъ революціи въ цѣлôй Франціи. Въ всѣхъ мѣстахъ мали бути групы анархистôвъ, зложенї по бôльшôй части зъ молодыхъ людей, порозумѣвавшихся мѣжь собою знаками, а комитетъ управляючій мавъ знаходитися въ Женевѣ. — Зъ рôжныхъ бôльшихъ роботничихъ центрôвъ Франціи доходятъ непокоячї вѣсти о великôмъ роздражненю роботниковъ за процесъ противъ ихъ товаришѣвъ въ Монсô-ле-Минъ. На ôтбутôй сего тыждня радѣ министрôвъ, министеръ справъ внутрѣшныхъ здававъ справу о руху роботниковъ. Ôнъ сконстатувавъ, що въ Лiонѣ вже два разы невыслѣдженї люде кидали бомбы. Першимъ разомъ киненї три бомбы въ реставраціи Bellecour ранили 4 тяжко, а 20 особъ легко. Коли гостѣ утѣкали, дався чути голосъ одного зъ кинувшихъ бомбу: „Я начальникъ зъ Монсô!“ Другимъ разомъ були киненї бомбы рôвножь въ ночи въ бюрѣ рекрутаційномъ; симъ разомъ обôйшлося безъ нещастя. Мѣсто Амiєнъ въ страху, бо въ послѣдныхъ чотырохъ тыжднях було пять великихъ пожарôвъ, а на рогахъ улиць знайдено плякаты выповѣдаючї войну капиталистамъ и властителямъ фабрикъ. Въ Монпелiє знайдено двѣ бомбы въ огородѣ префекта. Въ Лiонѣ и Марсилiи появилися плякаты грозячї пôдпаленьемъ. Въ Шальонъ арештовано въ судѣ якогось чоловѣка съ скриночкою динамитôвъ. Взявшї всѣ тї донесеня въ звязь съ перерваньемъ судовои розправы противъ обжалованыхъ роботниковъ зъ Монсô-ле-Минъ, — то кождый побачитъ, що правительство французке справдѣ мало причину налякатися руху роботниковъ и перервати процесъ, тымъ бôльше що се стверджены фактъ, що роботники въ Монсô-ле-Минъ допустилися ексцесôвъ зъ причины кривдъ, якихъ дôзнавали ôтъ властителѣвъ копалень. — Скрайна лѣвиця парляменту французского заповѣла вже министрови справъ внутрѣшныхъ, що заразъ по ôткрытю парляменту, внесе интерпеляцію до правительства въ справѣ процесу противъ роботниковъ зъ Монсô.

Сербія. Якъ всякій атентатъ на коронованy голову, такъ и атентатъ на короля Миляна выкликавъ въ цѣлôй Европѣ велику сензацію. Въ сѣмъ случаю сензація мусѣла бути еще бôльша задлято, що въ короля выстрѣлила женщина, и що ôтъ самого першого разу не було звѣстно, чи атентатъ мавъ характеръ политичный, чи характеръ личнои мести. Тое пытанье єще и доси остаточно не рѣшене. Зъ Бѣлграду доносятъ офиціяльно, що атентатъ бувъ того другого характеру, але Wiener Allg. Ztg. дôстала донесеня, що атентатъ стоявъ въ звязи съ заговоромъ на житье короля, завязанымъ прихильниками родины Карадьордьевичѣвъ. Однакъ, якъ сказано, на певно казати нѣ сякъ нѣ такъ не можна твердити. Скажемъ однакъ гдещо бôльше о атентатѣ и особѣ Елены Марковичь. Король по кôлькохъ мѣсяцяхъ повернувъ дня 23 с. м. до Бѣлграда. На єго привитанье зôбралися товпы народу, королева съ наслѣдникомъ, министры, дипломаты, войковї и цивильнї достойники. Коли король съ свитою вôйшовъ до перкви, Елена Марковичь стоявша въ бабинци стрѣлила до него зъ револьвера, але хибила; вымѣрила другій разъ, але адъютантъ короля перешкодивъ ѣй. Елену увязнено. Елена Марковичь — вдова по полковнику Ефремѣ Марковичу. Дня 12 грудня 1877 р. кабинетъ сербскій Ристича выповѣвъ бувъ повторно вôйну Турціи. Князь бувъ тому противный и вôзвавъ войско до послушеньства. Три баталіоны ôтмовили послушеньство. Официрôвъ ихъ ôтдано пôдъ судъ воєнный; мѣжь тыми и Ефрема Марковича, укôнчившого въ початку 60 тыхъ рокôвъ академію воєнну въ Парижи, одного зъ найлучшихъ официрôвъ генерального штабу, ôтзначившогося кôлька разôвъ въ вôйнѣ съ Турками въ 1878 р., за що дôставъ бувъ ордеръ россійскій св. Георгія. Князь Милянъ ненавидѣвъ Марковича, кôлька разъ давъ єму тое почути, а то длятого, що Марковичь належавъ до партіи радикальнои. Елена, жѣнка Марковича, єсть одна зъ найобразованьшихъ женщинъ въ Бѣлградѣ и посѣдає незвычайный даръ вымовы. По засудѣ свого мужа она на колѣнахъ молила князя, щобы уласкавивъ єи мужа, подôбно якъ уласкавивъ другихъ ôтъ кары смерти. Король бувъ невзрушимый. Пôслала була до короля съ просьбою о уласкавленье мужа министра Груича; король обѣцявъ Груичеви, що все учинитъ, що буде въ єго силѣ, мимо того, що єще передъ двома днями казавъ Марковича розстрѣляти. Еленѣ забрали навѣть меблѣ зъ хаты. Она ôтъ тогды жила въ безпамятнôй жалобѣ, краса єи зôвяла. Передъ пôвтора року она тайно въ ночи удалася съ револьверомъ на мѣсце страченя свого мужа, ôткопала єго тѣло и тайкомъ поховала въ родиннôмъ гробѣ въ Ягодинѣ. Ôгъ тогды ѣй хочь на стôлько стало лекше, що хоть тѣло єи мужа лежало въ гробѣ родиннôмъ. „Теперь — говорила она — я можу якъ найскоршо пôйти за моимъ Ефремомъ, коли вже я выстарала для него приличну могилу.“ — Оттака то сумна исторія женщины, котрои имя рознеслось по цѣлôй Европѣ, яко атентаторки на свого короля.

НОВИНКИ.

— **Именованье чотырохъ крылошанъ.** Якъ звѣщає львôвскій дописователь до нынѣшного числа „Czas-y“, маютъ бути въ короткôмъ часѣ именованї, чотыри крылошане при архикатедрѣ св. Юрія во Львовѣ. Пропозиція находится вже въ Вѣдни.

— **Министерство просвѣты** позволило отворити паралельку въ другôй клясѣ ц. к. школы вправъ съ рускимъ языкомъ выкладовымъ во Львовѣ, дотеперь мѣшанôй. Министерство залагодило тую справу въ 10 дняхъ, пôдчасъ коли кр. рада школьна потребувала $1^1/_2$ мѣсяця часу, закимъ предложила єи министерству!

— **Товариство рускихъ дамъ** устроює дня 28 жовтня (9 падолиста) с. р. вечеръ съ концертомъ и танцями, зъ котрого дохôдъ призначеный на цѣли товариства. Понеже головною цѣлею товариства єсть давати помôчь бѣднымъ ученицямъ-дѣвицямъ, то надѣємся, що ВП. руска Публика прійме численну участь въ тôмъ вечери и попре тымъ способомъ благородну цѣль товариства. Запрошеня вже розсылаются. Ктобы однакъ случайно не получивъ такого запрошеня, зволитъ по тоєжь зголоситися въ комнатахъ „Рускаго Касина“ въ „Народнôмъ Домѣ“.

(*В.*) **Рускій народный театръ во Львовѣ.** Въ четверъ 14 (26) с. м. представлено на нашôй сценѣ „*Выгравъ терно*“ комедію Ю. Розена въ 4 дѣяхъ, перекладъ Г. Григорієвича. Для браку мѣсця не можемо вдаватись въ ширшу оцѣнку сеи штуки. Скажемо тôлько, що веселый, невымушеный гуморъ, трыскаючій богатыми струями майже зъ кождои сцены и ситуаціи сеи комедіи, жива акція и богата рôжнородность якъ и благородна тенденція знадоблятъ сю комедію для розвеселеня публики. Гра всѣхъ артистôвъ була знаменита. Сего разу выступила першій разъ п-нѣ Антон. Таньска и ôтъ разу зъеднала собѣ повну симпатію публики своєю дистингвованою грою, милозвучнымъ голосомъ, глубокимъ розумѣньемъ и дуже удачнымъ ôтданьемъ досыть труднои ролѣ богатои панны великого свѣта. Въ п-нѣ Таньскôй прибуває нашôй сценѣ безперечно одна зъ перворядныхъ силъ. П. Пясецкій, въ ролѣ капиталиста Кольберга, и п. Плошевскій, въ ролѣ барона Майдингера, грали якъ не можь лучше. Ихъ гра була ажь до найменшои дрôбницѣ вповнѣ выкôнчена. П-нѣ Биберовичь дуже природно и вправно ôтограла ролю жѣнки маляря, що то муситъ перебувати Сциллю и Харибду любви до родичѣвъ и до мужа. Тожь само и гра прочихъ артистôвъ ôтповѣла всѣмъ вымогамъ. Въ загалѣ треба признати, що трупа артистôвъ нашои сцены дуже совѣстно працює надъ подвигненьемъ и розвоємъ нашои народнои сцены.

— **Всч. духовеньство деканата стрыйского** прислало на руки о. крыл. Шведзицкого для товариства „Рускихъ Дамъ“ жертву 25 зр. на цѣли товариства. Подаючи тое до загальнои вѣдомости, комитетъ товариства складає всенародну свою щиру подяку — за той великодушный даръ Всч. духовеньства деканата стрыйского. Въ имени товариства — *Геровска.*

— **Календаръ товариства „Просвѣты“**, уложеный п. Василемъ Лукичемъ выйшовъ вже сими днями зъ друкарнѣ тов. Шевченка. О содержаню, цѣнѣ календаря и где можна єго набути, довѣдаются нашї Вп. читателѣ зъ умѣщеного въ нынѣшнôмъ числѣ инсерату, на котрый мы звертаємо увагу. Вже само богатство содержаня части информаційнои и белетрестично-науковои пересвѣдчитъ кождого, що сегорôчный календарь „Просвѣты“ єсть безперечно найбогатѣйше и найлучше зредагованымъ календаремъ рускимъ. Замѣтимо такожь що се першій у насъ календарь илюстрованый, съ всякого рода илюстраціями. Цѣна календаря якъ на 13-аркушову илюстровану книжку єсть незвычайно низька, бо лишь 50 кр.! Поручаємъ отже горячо „Календарь тов. Просвѣты“ нашимъ читателямъ и всѣмъ Русинамъ.

— **Зъ Торокъ** пишутъ намъ: Читальня наша розвиваєся дальше дуже хорошо. На Покровы ôтбувся музикально-декляматорскій вечеръ на дохôдъ читальнѣ въ домѣ господ. Игн. Крипякевича; молодї и старшї забавилися прилично — на великій сумъ жидôвъ зъ корчмы, котрї дуже посоловѣли и вже не бѣмкаютъ весело, бо корчма, тая діявольска резиденція опустѣла; пôддержуютъ єи вже лишь закордоньскї мужики, пючї пристрастно австрійску водочку, та двôрскї парубки. Програма вечера була богата: було вступне и прощальне слово, були деклямаціи, були спѣвы хоромъ, — мѣжь иншими ôтспѣвано: „Козакъ пана не знавъ зъ вѣка“, „Дай дѣвчино намъ шампана“ и „Послухай гласъ“. Здалабъ ся намъ руска устава о товариствахъ, щобы знати, якъ собѣ въ кождôмъ случаю поступити, тымъ бôльше, що читальня має богато ворогôвъ, котрї чигаютъ на єи погубу. Безъ знаня уставы можна и съ властями дуже легко прійти въ колизію: и такъ ц. к. судъ повѣт. въ Сокалѣ засудивъ секретаря читальнѣ, п. Вас. Крипякевича, на 5 зр. кары за тое, що доносячи о ôтчитѣ для членôвъ читальнѣ забувъ донести о годинѣ, въ котрôй ôтчитъ мавъ ôтбутися.

— **Зъ Залозець** пишутъ намъ: Дня 31 с. м. має ôтбутися въ пов. судѣ въ Залôзцяхъ росправа противъ молодцѣвъ, котрї пôдчасъ рускаго процесійного походу були убранї въ дальматики. Ихъ оскаржено о провину зъ §. 303. Въ тôй справѣ одержавъ о. М. Садовскій, самостôйный сотрудникъ въ Залôзцяхъ, слѣдуюче завôзванье: L. 3319. W sprawie karnej przeciw Janowi Klimowi i innym o występek z §. 303 k. potrzebne są do urzędowego użytku dalmatyki, których wedle zeznań prowizorów jest 2 pary, zaś według podania ks. G. Raczyńskiego 3 pary, w gr. k. cerkwi w nowych Założcach znajdujące się. Wzywam W. księdza, żebyś zechciał zarządzić, by te dalmatyki dnia 31 października 1882 do bióra mego niezawodnie dostawione były. Założce, dnia 23 paźdz. C. k. Sąd powiatowy. *Matwij Kaszewko.*.

— **Зъ Рогатына** одержали мы слѣдуюче письмо: „На умѣщену допись въ ч. 78 „Дѣла“ маю честь заявити, що комитетъ рогатыньскій длятого не зарядивъ ôтвезеня зôбраного черезъ Всч. о. Боднаря збôжа для потерпѣвшихъ ôтъ повѣни Днѣстра, понеже потерпѣвшї були доси и суть заосмотренї въ живнôсть, зъ иншихъ жерелъ имъ черезъ комитетъ достарчену, и понеже комитетъ має на увазѣ тое, що нещасливї еще бôльше, якъ черезъôсѣмь мѣсяцѣвъ будутъ потребувати помочи. Ôтпираючи про тое замѣчену комитетови безчинность и запевняючи ч. Редакцію, що нѣкто зъ дôткненыхъ повѣнею зъ голоду при Божôй и нашôй помочи не згине, упрашаю о помѣщенье нынѣшного спростованя въ найблизшôмъ числѣ Вашои часописи. — Рогатынъ дня 24 жовтня 1882. *Миколай Торосевичь*, предсѣдатель комитету“. — Съ пріятностею помѣщаємо наведене поясненье комитету рогатыньского на учиненый ему закидъ, що мимо кôлькоразового завѣдомленя не выдавъ розпорядженя, що має о. Боднарь учинити съ зôбранымъ для потерпѣвшихъ збôжемъ. Оповѣстити той фактъ мы уважали своимъ обовязкомъ pro publico bono, и мы надѣемося, що комитетъ рогатыньскій поясниться єго, а тымъ самымъ зможе усунути шкôднї въ такихъ справахъ непорозумѣня а то и недовѣрiе. Однакожь и те мусимъ пôднести, що о. Боднарь певно не бувбы уважавъ потрѣбнымъ подавати того факту до прилюднои вѣдомости, колибъ комитетъ бувъ передъ тымъ подавъ таке заявленье, якъ нынѣшне. Въ интересѣ комитету и загалу булобъ пожаданымъ, щобы комитетъ и на будуще ôтъ часу до часу подававъ такї поясненя до публичнои вѣдомости, котрї мы завсѣгды съ пріятностею помѣстимо.

— **Другій выпускъ „Словаря“ проф. Евг. Желехôвского**

выйде въ першôй половинѣ слѣдуючого тыждня въ объемѣ 3 лексиконовыхъ аркушѣвъ (6 формъ) и коштувати буде 60 кр. (по 20 кр. за аркушь).

— **Тов. „Просвѣта“** завѣдомляе за посредствомъ „Дѣла“, що новопоявившійся „Календарь“ на р. 1883 вышле тôлько тымъ своимъ членамъ, котрй уплатили членьску вкладку за р. 1882. Кто зъ управленыхъ членôвъ не одержитъ „Календаря“, нехай въ протягу 14 днѣвъ зареклямуе. Пôзнѣйший реклямаціи не увзгляднятся.

— **На Словарь Евг. Желехôвского** зложили на нашй руки: п. Е. Лукашевичь зъ Черновець (Новый свѣтъ, ч. 54) 4 зр.; о. Стефанъ Качала въ Шельпакахъ (Нове село к. Збаража) 1 зр., о. Н. Колтунюкъ, сотр. въ Мостахъ великихъ 1 зр. (Выпуски Словаря пересылае П. Т. Передплатникамъ самъ авторъ по обвѣщеню ихъ именъ въ „Дѣлѣ“).

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Левъ Гриневичь, сотрудництво въ Миколаевѣ; 2) Александеръ Левицкій, завѣдательство въ Ольхôвци; 3) Іоанъ Рудницкій, завѣдательство въ Стрѣлкôвцѣ.

Презенты получили оо.: 1) на парохію Бережница о. Іоанъ Ивановичь; 2) на парохію Николаѣвъ, дек. роздôльского, о. Стефанъ Хоминьскій, парохъ въ Демнѣ, тогожь деканата.

До семинаріи принятый п. Вас. Глѣбовицкій на 2-гій рôкъ. *Цертификаты* получили пп. Левъ Тарнавскій и Ник. Красицкій.

Введенй въ душпастырскй посады оо.: 1) Іоанъ Лозиньскій въ завѣдательство Горпина; 2) Алекс. Юрикъ въ завѣдательство Дроговыжа; 3) Август. Левицкій въ завѣдательство въ Палагичахъ; 4) Романъ Левицкій въ завѣдательство въ Турцѣ; 5) Іосифъ Харжевскій въ завѣдательство въ Акрешорахъ.

Конкурсъ розписаный: 1) на капелянію Неслухôвъ дек. буского, съ речинцемъ до 4 сѣчня 1883 и 2) на парохію Залесцѣ (съ Жиравою и Бородчицями) дек. ходорôвского съ речинцемъ до 11 сѣчня 1883.

Подяка.

Зъ придавленого болемъ тяжкимъ серця доводится менѣ нынѣ высказати вдячнôсть всѣмъ, що дали доказъ правдовои пріязни и спôвчутя въ моѣмъ невысказанôмъ горю. Дня 19 с. м. ôтбулися похороны найдорожшого серцю мому друга, найвѣрнѣйшои моеи жены Люцины. Якъ велика була моя любовь до Покôйнои и якъ тяжкою згадка про Єи утрату, такъ великою єсть моя вдячнôсть для Всѣхъ, що взяли удѣлъ въ сумнôмъ для мене обрядѣ. Передовсѣмъ складаю найсердечнѣйшу подяку Впр. о. Фортунѣ, що не щадивъ труду и правдивого посвященя и зовсѣмъ безинтересовно занявся ôтправою богослуженя и ôтпровадженьемъ помершои на мѣсце спочинку. Ôттакъ пересылаю неменшу подяку всѣмъ другимъ Ôтцямъ духовнымъ, що брали участь въ похоронѣ, якъ Впр. оо.: катихитови Копытчакови, Боженьскому, Ант. Чемериньскому, Олекс. Чемериньскому, Навроцкому, Левицкому и Д. Бачиньскому. Спаси-Бôгъ Вамъ Вч. Отцѣ за ôтпровадженье въ могилу Найдорожшого могу скарбу, спаси-Бôгъ за ôтраду, яку подалисьте роздертому серцю.

Іосифъ Чемериньскій, гр. к. прих. зъ Яблонова съ дочками Брониславою и Люциною; Аполинарій и Рожа Чемериньскй; Омелянъ и Генрика Мизь; Король и Марія Айзенбайсеръ и прочй.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда“, ул Францѣшканьска Ч. 7.

Третый выступъ Антонины Таньскон

Въ Недѣлю 13 (29) жовтня 1882

ЧОРНОМОРЦѢ

оригинальна народна оперетка въ 3 актахъ пôсля Кухаренка написавъ М. С., музика М. Лисенка, инструментувавъ В. Матюкъ.

Цѣны мѣсць звычайнй. Початокъ о год. 7.

ЛИТУРГІЯ

(въ партитурѣ 15 листôвъ) на 4 голосы мѣшаного хору укладôвъ переважно Д. Бортняньского, М. Вербицкого и А. Нанкого появила ся автографована на свѣтъ и продае ся по цѣнѣ 2 зр. 50 кр. съ пересылкою. — Змѣстъ литургіи слѣдуючій: Антифоны и Ектеніи, 8 Слава - Єдинородный, 7 Святый Боже, 2 Єлици, 1 Кресту Твоемý, 9 Иже Херувимы, 3 Отца и Сына, 2 Вѣрую, 5 Милость мира, 6 Святъ, 7 Тебе поемъ, 5 Достойно єсть, 1 О тебѣ радуется, 2 Ангелъ вопіяше, 4 Отче нашь, 9 Причастнôвъ, 3 Да исполнятся, 3 Христосъ воскресе, 1 Вознесися, 5 Буди имя Господне. — Кто бы хотѣвъ набути сю литургію по повысшôй цѣнѣ, зволитъ якъ найскорше (**бо не много вже єсть на продажь!**) зголосити ся *до Ивана Кипріяна, слухача IV року богословія въ Перемышли.* 2—2

Вже выйшовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣты“

на рôкъ 1883.

уложеный **Василемъ Лукичемъ.**

Содержанье: Ôтозва. Календарь историчный, астрономичный, церковный, памятный и въ приповѣдкахъ. **Мѣсяцѣ** зъ записками на кождый мѣсяць, при чѣмъ увзгляднено ôтмѣны мѣсяця, станъ воздуха, всходъ и захôдъ сонця и — календарь жидôвскій. **Часть информаційна:** Цѣсарска родина. Скалѣ стемплёвй. Рухъ желѣзниць въ Галичинѣ и Буковинѣ. Выказъ оплатъ стемплёвыхъ за важнѣйшй справы правнй и т. и. *Уставъ церковный на рôкъ 1883.* Товар „Просвѣта“ и складъ выдѣлу. (Стор. I—LXVIII). **Часть литературна:** Не можна бабѣ Парасцѣ вдержатись на селѣ. (Оповѣданье Левицкого-Нечуя.) — Зъ творôвъ Данила Млаки: Споминка славы и волѣ. При колысцѣ. Що робити, щобъ всѣмъ вгодити? Сумъ и надѣя. — Оксана. (Повѣстка пôсля Ц. Б. нап. Лукичь.) — Бондарôвна. (Народна дума). — Безъ щастя, безъ долѣ... (Оповѣдане въ перекладѣ Лукича). — Три рады царя Соломона. (Оповѣдане въ перекладѣ Олены Л.). — Народнй оповѣданя про Канёвского. — Здоровле и хоробы. Лѣта. Смертельнôсть и родимôсть. Рôдъ. Темпераментъ. Наслѣдства ôтъ батькôвъ. — Дещо про воду. —Рады важнѣйшй на кождый мѣсяць. — Порадникъ господарскій. — Дещо про домашнй напитки. — Станъ нашого рôльництва. — Про знаряды господарскй. — Поясненя до деякихъ илюстрацій. Смѣшне. (Стор. 1—112). Рôжнй оголошеня. **Илюстраціи: Портреты:** о. Качалы, В. Барвѣньского, Нечуя-Левицкого, Г. Квѣтки и Б. Хмельницкого. **Будôвлѣ:** Памятникъ св. Володимира въ Кіевѣ и митрополича церковь св. Юра во Львовѣ. **Типы народнй:** Галицко-руснй и буковиньскй селяне. **Науки природнй:** Окулярникъ великанъ, тигръ бенгальскій, орелъ и слонъ. **Образъ:** Св. апостолôвъ Кирила и Методія. **Знаряды господарскй:** млынки, плуги, бороны, гибель до сѣножатей, сѣчкарнѣ, молотарнѣ и багато иншихъ. (Всѣхъ 30).

Выписане содержанье Календаря показуе, що часть информаційна и литературна дуже богатй, а **Уставъ церковный на р. 1883** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товаристве „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючй у „Просвѣты“ зъ провинціи долучаютъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ. одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимъ спѣшитися съ замовленями. „Календарь на р. 1882“ бувъ минувшого року до початку грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“

улиця Краковска, ч. 14, 1 поверхъ.

Для женьщинъ

съ поростомъ бороды

Depilatorium, средство до нищеня заросту,

пôсля методы проф дра **Бетхера.**

Многими фаховыми и другими часописями (якъ пр. „Ueber Land und Meer“ и др.) средство се похвально обговорене.

Безъ найменшихъ частинъ труячихъ, зовсѣмъ нешкодливе, не ослабляе нѣколи шкôры. Дѣлае сей-часъ вповнѣ и безъ болю. Уживанье просте. Цѣна 1·75 зр. а. в. франко за надôсланьемъ належитости въ австрійско-угорскихъ маркахъ почтовыхъ або въ переказахъ.

(Строга дискреція.)

F. Neter, Fahrgasse 104,
Frankfurt a. Main.
11—12

Мимо пôдвысшеного цла

на скôлько запасы выстанутъ — поручае торговля

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

Гербаты Конго	½ кил.	зр. 2·—	½ к.	Куба	—·88
„ родиннои	„ „	3·—	„ „	бôльшои . .	—·92
„ Melang de Moskau	„	4·—	„ „	Цейльонъ дрôб. .	—·96
„ Emperial . . .	„	5·—	„ „	„ грубозерн.	1·—
„ найлуч. высѣвкôвъ	„	1·70	„ „	„ найлучшои	1·04
Кавы, на скôлько запасы выстанутъ найдешевше.			„ „	Перловои . . .	1·04
½ кило Сантосъ . .		—·68	„ „	Мока	1·—
„ „ Гутамаля . .		—·72	„ „	Явы золотои . .	1·04
„ „ Лягуайра . .		—·84			

Свѣчки церковнй чисто стеариновй безъ жадного сурогату 500 грамôвъ або ½ кило — за 50 кило зр. **52.**

(5—?)

Курсъ збôжа

зъ дня 24 л. жовтня 1882.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона . .	8	15	8	85
„ бѣла . .	—	—	—	—
„ жовта . .	—	—	—	—
Жито	5	75	6	5
Ячмѣнь	6	20	6	75
Гречка	6	30	6	55
Овесъ	4	80	5	15
Горохъ до варки . .	7	25	9	—
„ паст. . .	5	—	6	—
Выка	4	50	5	25
Кокорудза стара . .	6	40	6	85
„ нова . . .	5	10	5	75
Рѣпакъ зимовый . .	13	25	13	80
„ лѣтный . .	11	–	11	50
Ржѣй (Льнянка) . . .	10	50	11	25
Насѣнье льняне . . .	9	25	11	75
Конюшина (передна) .	20	–	55	–
Кминъ	22	—	25	—
Анижь	24	50	27	50
„ плоскій . .	22	—	25	—
Хмѣль	200	—	270	—

Вдова по священику

шукае мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительниця дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условіями. Адреса: **M. C. K. poste restante Надвôрна.** (1—10)

ИЗИДОРЪ РАБНЕРЪ

при ул. Галицкôй, ч. 19 (напротивъ торговль паперу п. Козловского)

поручае П. Т. Публичности свôй добре заосмотреный

Складъ свѣжихъ товарôвъ модныхъ,

блаватныхъ, шовковыхъ и т. и.

Одержавъ такожь свѣжій транспортъ товарôвъ осѣнныхъ и зимовыхъ.

Дякуючи П. Т. Публичности за дотеперѣшнй взгляды, упрашаю, щобы и на дальше зволила удаватись до мене съ найчисленнѣйшими замовленями. (5—?)

УНИВЕРЗАЛЬНЙ ЗЕЛОВЙ ЛѢКИ

МОРИЗОНА ГИГАЙСТЕНЪ,

выроблений въ британійскôй колегіи здоровля въ Лондонѣ, славнй въ Англіи и въ цѣлôмъ свѣтѣ, признанй многими лѣкарскими авторитетами и досвѣдчений черезъ милионнй доконанй вылѣченя суть найпевнѣйшй средства для ôткрытя кореня якопсь недуги и для єи точного вылѣченя.

Зерята Моризона служатъ въ знаменитый способъ на всѣ случаѣ

нестравности, ôтразы до стравъ, тяготы жовчи и нервôвъ, на гостець и ревматизмъ, на жовтяницю, хоробы печѣнки, бôль нырокъ, гемороиды, золоту жилу, вередъ (фистулу), бôль въ крижахъ, на всѣ выпрыски хоробъ наскôрныхъ, бôль очей, водяну опухлину и т. и., и т. и.

Система Моризона основуесь на тôмъ: нечистота крови єсть головнымъ жереломъ майже кождои недуги.

Черезъ довше уживанье лѣкôвъ Моризона злй соки ухиляются, кровь чистится и перемѣняесь въ нову живу струю житя.

Въ доказъ великого почитаня для Моризона нехай послужитъ тое, що черезъ чотырекрайцарову субскрицію здвигнено въ Лондонѣ памятникъ, котрый служитъ на прикрасу мѣста.

Цѣны зернятъ Моризона:

1 пара малыхъ пуделочокъ Нръ 1 и Нръ 2 стоитъ 1·50 зр. а. в.
1 „ середныхъ „ Нръ 1 и Нръ 2 „ 3·20 „ „

Дôстати можна въ всѣхъ реномованыхъ торговляхъ.

Нашу генеральну агентуру заступае гурговна торговля **ЮЛІЯ ГРОССА въ Краковѣ.**

Англійска колегія здоровля,

6—8 **MORISON & C.** *London, 33. Euston Roap.*

На сезонъ осѣнный и зимовый

поручаемъ въ найбôльшôмъ выборѣ

Матерій вовняній — Плюшъ и оксамиты — **Шовки** и адамашки — Суконця и флянелѣ — **Шалѣ** и хустки

ВАСИЛІЯ ГОВАРНИЦКОГО НАСЛѢДНИКИ

(Стахевичь и Абрысовскій)

Львôвъ, ринокъ, ч. 32.

Пробы высылаемъ на жаданье ôтворотною почтою франко. 6—6

ОЛЕКСАНДРА КЛОСЕВИЧЬ

перенесла свою

РОБôТНО СУКОНЬ ЖѢНОЧИХЪ а заразомъ ШКОЛУ КРОЮ

зъ ул. Валовои **на ул. Хоругвины** ч. 13, (I поверхъ).

Пріймае якъ доси замовленя на **выправы, сукнѣ спацеровй, верхи на футра,** заразомъ всѣлякй роботы, що входятъ въ объемъ кравецтва жѣночого: выконуе тотй якъ найстаранньйше и пôсля послѣдныхъ модъ **въ найкоротшôмъ часѣ.**

Панночки зъ провинціи, котрй хотѣлибъ користати зъ науки крою, можутъ найти цѣлковите помѣщенье, порозумѣвшись впередъ листовно. (1—2)

Угорскй вина

бѣлй и червонй, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (3—25)

ТЕРСТЕНЬСКА ЛЬОТЕРІЯ ВЫСТАВОВА

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючй выгранй:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на 213.550 зр.

Кромъ того еще много другихъ побôчныхъ выграныхъ въ предметахъ выставовыхъ, жертвованыхъ выставцями.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовй просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (8—10)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 81. Львôвъ, Середа 20 жовтня (1) листопада 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чвертъ року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чвертъ року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четвертъ року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чвертъ року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Политика новинизму.

IV.

(Якъ доси ôтносились галицкі Поляки до „рускои справы“?)

Ледво чи єсть у Полякôвъ яка друга справа такъ много обговорювана, а мимо того такъ мало розъяснена, якъ „справа руска“. Єсть се желѣзный вовкъ въ политицѣ галицкихъ Полякôвъ. Загалъ галицкихъ Полякôвъ зовсѣмъ не знає, що се такого на дѣлѣ та „руска справа“, о котрôй ему приходится чути и читати найрôжнороднѣйшій, часто надъ всяку мѣру дивовижнѣ поговôрки и суды. Тѣ жь зновъ не многѣ зъ Полякôвъ, що знаютъ гдещо о тôй справѣ, знаютъ єи звычайно дуже односторонно, або хочь и знаютъ, то не маютъ смѣлости, ясно высказувати свôй поглядъ передъ свѣтомъ зъ боязни передъ упередженою опинією польскою. Зъ того выходитъ, що такі люде звычайно що иншого говорятъ въ чотыри очи, а що иншого публично. Такимъ чиномъ говорятъ передъ польскою суспôльностею о рускôй справѣ публично тôлько тѣ, що свѣдомо не хотятъ выявити щирои правды а своими тенденційными выводами думаютъ прислужитись справѣ свого народа. Мы вже неразъ говорили про ту тенденційнôсть въ обговорюваню „рускои справы“ и показували потребу основнои змѣны сеи тактики галицко-польскихъ ментôровъ политичныхъ. Тожь и не потребуємо тутъ на ново повторятись, а скажемо тôлько съ глубокимъ жалемъ, що доси не бачимо въ тôмъ взглядѣ великои змѣны и що кромѣ однои „Reform-ы“ майже вся проча галицко-польска праса осталась зовсѣмъ непоправною, а на скрôзь вѣрною своѣй давнôй тактицѣ, мимо того, що сего року якъ разъ була ôтповѣдна пора до того, заняти ясне становище въ „справѣ рускôй“.

Съ великою безсторонностею озывається въ тôмъ взглядѣ авторъ брошуры „Polityka Nerwów“.

„Пытанье о Русинахъ въ публицистицѣ, — говоритъ п. A. Z. — стоитъ не ôтрадно. Поминаю *Czas*. Я єго розумѣю: єсть папска буля! Супротивъ неи счезаютъ всякі иншій взгляды, счезає навѣть сама польска справа. Roma locuta! — Вже тяжше зрозумѣти львôвскій, такъ званѣ демократичнѣ (lucus a non lucendo!!) дневники, що то завсѣгды заявляются противъ Єзуитôвъ, а однакожь коли Єзуитôвъ вôзвано противъ Русинôвъ, кличутъ: „най жіютъ Єзуиты!“ Але годѣ, кождый знає, що єго болитъ. Во Львовѣ, на мѣсци самои борôбы, умы такъ розъяренѣ, що годѣ спокôйно говорити о рускôй справѣ, а зновъ дневники не суть независимѣ и мусятъ поводитись ôтповѣдно до вѣтру, що вѣє ôтъ ихъ предплатниковъ. — *Reforma*, по намыслѣ троха за довгôмъ, заняла здорове, польске становище. Съ жалемъ застерѣгалася передъ Русинами, що папска буля се не польска политика. Не великои се ваги, якъ тамъ кто зъ насъ (Полякôвъ) настроєный взглядомъ Єзуитôвъ; а йде о то, якъ дивлятся на ту справу тѣ, котрыхъ она дотыкає: Русины. А скоро Русины чуютъ и розумѣютъ, що Єзуиты не для нихъ але противъ нихъ, то намъ, що то стремимо до щасливого розвязаня спору, слѣдує рѣшучо прихилитись до погляду Русинôвъ. — За *Reform*-ою пôйшовъ въ цѣлости *Dziennik poznański*. Тогды доперва и *Gazeta narodowa* завагалася и подалася назадъ, (не зовсѣмъ! Пр. Ред. „Дѣла“) Остався самъ одинъ *Dziennik polski* доси собѣ вѣрный, яко офиціяльный монитôръ политики помиреня Русинôвъ за помочею Єзуитôвъ. Треба жалѣти, що Русины можутъ указувати хочьбы лише на одну нашу (польску) газету, для доказу, що буля се „польска интрига“ и тымъ можутъ пôддержувати агитацію. — Але й *Reforma* скоро оввалася въ статіи, впрочѣмъ найжичливѣйшôй для Русинôвъ, въ такôй мысли: „нема рускои интелигенціи, съ котрою могли бы мы вести переговоры; тожь остається тôлько безпосередна праця польскои суспôльности надъ рускимъ людомъ.“ Очевидно, що тутъ *Reforma* мала добру волю, а зле робила, божь переходячи до самои рѣчи пытаємо: кто зъ насъ стыкається щоденно съ людомъ и на него вплывае? Чи дворы? певно; але не думаю, щобы дворы всѣхôднои Галичины въ загалѣ вызначалися такою ревностею, щобы выключно по ихъ працѣ можна надѣятися достаточныхъ наслѣдствъ. На кождый случай се рѣчь певна, що священикъ, дякъ, учитель, урядникъ рускаго роду —, поминенѣ а не приєднанѣ, — незрôвнано бôльше зможутъ попсувати, якъ двôръ направити. Тажь дôзнали мы досыть за давного правленя въ Австріи, а нынѣ дôзнаємо въ забраныхъ краяхъ въ Россіи, якъ загрався людовый atout противъ интелигенціи; а однакожь и найгеніяльнѣйшій комбинаціи правительства, попертѣ чаромъ власти, въ нѣщо оберталисъ. А наконецъ, чи годится намъ уживати противъ рускои интелигенціи тыхъ самыхъ средствъ, якихъ уживали и уживаютъ противъ нашои чужѣ правительства? Тожь рада, предкладана *Reform*-ою, єсть непрактична, може принести бôльше шкоды якъ пожитку, а въ додатку некрасна.“

„П. Павло Попель, накликуючи (въ брошурѣ: List otwarty do Wgo St. Polanowskiego) полагодити справу (руску) въ дорозѣ суспôльнôй — влучивъ въ саме ядро. Але єго слово впало на скалу, а не на плододайну рôлю, скоро такій мужь якъ п. Поляновскій, ôтповѣвъ ему, що зовсѣмъ не треба нѣякихъ новыхъ практикъ, бо все йде и дѣвся якъ найлучше и що навѣть нема нѣякои рускои справы ôтъ часу Люблиньскои уніи! Розпука бере чоловѣка на таку реплику. Чогожь тутъ теперь надѣятись ôтъ обывательства звычайнои мѣры?... Я надѣявся, що *Reforma* пôйме листъ Попеля якъ „воду на свôй млынъ“, що пôдхопитъ єго раду и высвѣтитъ єи живою, теплою, сердечною аргументацією. Тажь се булобъ зовсѣмъ природно, колибъ *Reforma* була выступила съ чимсь подôбнымъ, якъ п. Попель, але що се мужь зъ помежи римскихъ найбôльше римскій, накликуючи до суспôльного рôвноуправненя, зазначивъ, що се було блудомъ, а навѣть злочиньствомъ политичнымъ, коли (въ Польщѣ) ôтмовлено въ сенатѣ крѣсла рускимъ епископамъ, — то судъ такій зъ устъ сего мужа мае сто разы бôльшу вагу. А тымъ часомъ чимже збула *Reforma* сей листъ Попеля? Самыми кпинами и закôнчила вправдѣ кречными словами, але все таки въ такôй мысли, що ось si tacuisses... Я ажь обѣручь за голову схопився! Коли *Reforma* такъ собѣ поступила для того, що п. Попель належитъ до иншого сторонництва, то тымъ гôрше. Хоче *Reforma* причинитися до жизненныхъ реформъ, то най не робитъ факційнои опозиціи и не зважае на то, кто говоритъ, але що говоритъ. А коли се противникъ, що стоитъ въ якôй справѣ за єи думкою, то се єще лучше“.

„Скоренько поспѣшивъ *Czas* розвязати пытанье по свому. Немовьбы въ ôтповѣдь п. Попелеви — а було се по булѣ и по львôвскôмъ процесѣ, — обôзвався менше-бôльше въ сей способъ: „а нумо, годѣ, бодай чи вже не за богато у насъ написалися и наговорилися о рускôй справѣ, теперь пора дѣлати, здаймося вже на власть церковну и свѣтску“. А вжежь! бо ктожь иншій приверне ладъ, якъ не правительство и Римъ? А привернути ладъ, чижь се не все одно, що порозумѣтися? Нѣ? — А ось дивѣтъ та пригадайте собѣ, чому то Россіяне стôлько разôвъ привертали ладъ въ Варшавѣ, а чомужь то они єще не порозумѣлись, не погодились съ Поляками? Єще нѣ? — Се, що розправляє *Czas*, дуже похоже на бравуру пôсля шампану... Такъ отже въ нашôй публицистицѣ нема и слѣду початкôвъ розвязаня справы“.

„По теперѣшнôмъ соймѣ (брошура „Polityka Nerwów“ писана єще въ часѣ засѣдань сойму. Пр. Ред. *Дѣла*) тожь не надѣятися якои небудь помочи. Въ добѣ депресіи розбитѣ, на дусѣ пôдупавшѣ, соймовѣ послы пôйшли за покликомъ котеріи и безъ мысли подавали пôдмогу на интернатъ... не зважаючи на голосы Русинôвъ: „се рускі Єзуиты, не хочемо ихъ“ и безъ взгляду на грозьбы Русинôвъ. Подавано отже помôчь не для Русинôвъ, але противъ Русинôвъ и польскимъ посламъ навѣть на гадку не прійшло, якбы то намъ було до смаку, колибъ такъ за давныхъ часôвъ пр. було захотѣло правительство закладати интернаты, щобы насъ згерманизувати. Вымовляются тымъ, що нѣкого не силуєся до интернату, але се нѣяка вымôвка: о, добра страва и тепла одежа се неразъ бувае примусомъ найгôршого рода: приневолююча покуса нужды, котрôй можутъ опертися тôлько выняткові натуры. Тожь довели тымъ польскѣ послы до того, чого зовсѣмъ не бажали. Одною ухвалою сполучили всѣхъ Русинôвъ, жаль сказати, противъ насъ“.

Такъ пише самъ Полякъ о дотеперѣшнôмъ поступованю галицкихъ Полякôвъ съ Русинами. Кто мае незакрытѣ очи, сей муситъ признати, що на тôй самôй точцѣ стояли и доси стоятъ ôтносины Полякôвъ до Русинôвъ и нѣ троха подальше сеи точки не поступили. Колибъ авторъ брошуры „Polityka Nerwów“ бувъ задумався єще надъ „Macierzą Polską“, здвигненою во Львовѣ въ надто видимыхъ цѣляхъ, ôнъ бувбы и тутъ побачивъ, що навѣть и позасоймовѣ провôдники польскои политики, найвплывовѣйшѣ мужѣ польскои суспôльности не далеко ôтскочили ôтъ тои тактики, за яку п. A. Z. такъ справедливо докоряє польскимъ посламъ. Выходитъ, що и „суспôльна праця“ на дорозѣ „рôвноуправненя“ у галицкихъ Полякôвъ не може поки що розвиватись тою дорогою, якои бажавъ п. П. Попель въ своѣмъ листѣ до Ст. Поляновского.

ЯКЪ ЛЮДЕ СОБѢ ВЪ НУЖДѢ ДАЮТЪ РАДУ?

(Дальше и конецъ.)

Якъ взнесла и людска була идея руководяча завязаньемъ консумційного товариства въ Цириху, показує першій параграфъ єго устава. Тамъ сказано: „Товариство замѣряє зближити консумента съ продуцентомъ черезъ набутье продуктôвъ у самого жерела, щобы тымъ способомъ обезсилити лихваря, що черезъ пôдвышшенье цѣнъ и фалшованье товарôвъ вызыскує такъ продуцента якъ и консумента и т. д.“ Такі рѣчи пишутъ и переводятъ въ дѣло жителѣ краю, въ котрôмъ просвѣта обгорнула цѣле населенье и стоитъ вже на высокôмъ ступени, краю, где майже кождый житель на стôлько розвиненый, щобы не датися ошахрувати лихвяревиперекупцеви. Якажь муситъ бути потреба купецкого осередка въ краю, где просвѣта такъ низько стоитъ, якъ у насъ, а где стôлько тысячь людей (коли можна ихъ такъ назвати) займаются шахрайствомъ? Коли мешканцѣ одного мѣста або роббтники однои фабрики потрафили розвинути таку дѣяльнôсть и знайти прихильникôвъ и купуючихъ, для чогожь мы — народъ, такъ довго думаємо надъ одною однѣсенькою гуртовою крамницею, где на се ждутъ не сотнѣ купуючихъ, а милiоны?

Мы зачали нашу розмову о товариствахъ консумційныхъ и до теперь обговорили въ коротцѣ тôлько двое с. е. рочдельске и цирихске, а такъ якъ описуванье другихъ подôбныхъ товариствъ завелобы насъ далеко и потребує богато часу, то мусимо на теперь задоволитися хоть тыми двома, бо думаємо, що вже тыхъ прикладôвъ буде достаточно, щобы поняти, якъ собѣ люде даютъ раду, коли ихъ бѣда тисне. Першимъ товариствомъ мы показали, або хоть хотѣли показати, що навѣть простѣ неученѣ люде можутъ здобутися на велику мысль и перевести єи въ житье, коли переймутся тымъ дѣломъ, що такъ скажемо, до кости; другимъ примѣромъ мы хотѣли показати, якъ треба дѣла берегчи, щобы оно не пропало, коли выкликали єго обставины. Зъ обохъ примѣрôвъ видно, якѣ матеріяльнѣ, ба навѣть и моральнѣ користи можна осягнути товариствами, коли люде ними управляютъ. На закôнченье нашои статіи наведемо гдеякѣ правила здобутѣ не теорією але практикою, якѣ при засноваю и веденю товариства треба мати на оцѣ. Слѣдячи за розвоємъ товариствъ и перечитуючи ихъ исторію, можемо бôльше менше поручити слѣдуючѣ правила кождому новозавязуючомуся товариству.

Першимъ дѣломъ кождого новозавязуючогося товариства єсть студія терену, на якôмъ розпочинаєся дѣяльнôсть, щобы не втягати въ дѣло рѣчей, котрыхъ нѣкто не потребує.

Розпочати насамперед операцію поодинокими рѣчами, котрыхъ ôтбутъ запевненый, а потому розвивати дѣло що разъ дальше але постепенно.

Золотымъ правиломъ при закупнѣ єсть: въ жаднôмъ случаю не пріймати за доставцѣвъ тыхъ, що суть самѣ дрôбными продавцями, — старатися дôйти якъ найблизше до самого жерела.

Купецке предпріємство повинно опиратися тôлько на власнôй помочи, а нѣколи на грошевыхъ протекторахъ.

Кожда подôбна институція повинна старатися, якъ тôлько покажеся способнôсть, мати свôй дôмъ. Хата товариска пôддержує єго звязь и додає єму ôтваги.

Зъ початку выбирати въ управу мало людей, але добôрныхъ и дѣломъ перенятыхъ. Неученыхъ але досвѣдченыхъ поставити на рôвнѣ съ учеными при управѣ, тôлько кождого на властивôмъ ему мѣсци. Першій выбôръ управы єсть найважнѣйшій, тутъ треба осторожно поступати и безвзглядно на становища тыхъ, що маємо ихъ выбирати, бо одинъ може бути дуже добрымъ проповѣдникомъ, але нѣчимъ яко директоръ банку або политикъ.

Выстерегатися треба частои змѣны въ управѣ а особливо на высшихъ мѣсцяхъ; втягати въ управу новѣ силы але старатися на скôлько можна задержати выпробованѣ старѣ силы. Предпринимати цѣлковиту змѣну управы тôлько въ найгôршихъ случаяхъ.

Управа и члены товариства повиннѣ веденье дѣлъ все мати на оцѣ и при кождôй найменшôй неправильности въ дѣловодство вглянути и направити безъ взгляду на личнôсть, котра допустилася безпорядкôвъ. Контроля повинна бути безпартійна и строга.

Урядникамъ а навѣть членамъ управы слѣдує выznачити нагороду, щобы ихъ съ дѣломъ звязати. Въ Англіи прим. дôстаютъ всѣ урядники сталу платню безъ тантіємы, въ Нѣмеччинѣ и Швайцаріи дôстаютъ меншу платню, але до того тантіему ôтъ чистого доходу; касіеръ дôстае $^3/_4$% а факторъ $2^1/_4$%. Мы уважаємо англійску систему за практичнѣйшу.

Точно и ясно означити кругъ дѣяльности управляючои рады и урядникôвъ регуляминомъ, щобы одинъ на другого не спускався въ дѣловодствѣ. Систему директоріяльну, якъ се въ Англіи практикуєся, уважаємо за практичнѣйшу въ купецкихъ товариствахъ; — о тôмъ говорятъ вже члены цирихского консумційного товариства.

Уникати скôлько можна всякихъ партійностей въ товариствѣ, бо она може дѣло якъ найскорше обалити.

Усувати безвзглядно и безъ милосердія всякѣ непріязнѣ и егоистичнѣ елементы зъ товариства а особливо зъ управы, бо нѣчимъ недаючійся заступити елементъ товариского житя, єсть и буде — **згода**.

Ой згода, згодочко, якже съ тобою у насъ зле стоитъ! Ты опустила насъ, проклятье твое ты намъ оставила — тожь мы бѣдуємо и пропадаємо безъ тебе. — Ей батьки-проводирѣ! подумайте чи не можьбы съ гуртовою крамницею и згоды завести у насъ? Якъ не захочете перепросити згоды, то знайте, що мы самѣ перепросимо, а Вамъ пригадаємо Крылова басню про „Гуси и т. д.“ и пôшлемо Васъ шукати другихъ дѣточокъ, котрыми будете могли такъ заправляти, якъ нами до теперь. Побачите!

Львôвъ, въ жовтню 1882 р.

Василь Нагôрный.

Щобы дѣло головнои крамницѣ можна сякъ або такъ порѣшити, потреба конче знати, где и якихъ товарôвъ на селѣ потреба. Позаякъ анкета купецка, на скôлько менѣ звѣстно, до сего часу такихъ даныхъ не зобрала, то я, рѣшився просити всѣхъ, що интересуются симъ дѣломъ, а особливо нашихъ сельскихъ

и мѣйскихъ купцѣвъ, щобы зволили подати менѣ (найлучше посредствомъ редакціи), якû товары маютъ ôтбутъ на селѣ и бôльше-менше скôлько єго рôчно можна збути. Я зберу се и уложу маленьку статистику, а зъ того увидимо, чи треба гуртовои крамницѣ чи нѣ, яка она має бути, съ якими фабриками належитъ о тôмъ говорити и т. д. П. редакціи нашихъ газетъ зволятъ помѣстити въ своихъ журналахъ се заявленье, и дотычнû донесеня прûймати, а коли зберeся ихъ кôлька, присылати на мôй коштъ за рецеписою пôдъ моимъ адресомъ: *Василь Нагôрный во Львовѣ, улиця Линдого нр. 3.*

Упривилеёванû лихварѣ.

Въ справозданяхъ зъ соймовыхъ засѣдань була вже згадка про сегорôчнû розправы въ соймѣ надъ „*ц. к. уприв. галиц. Закладомъ кредитовымъ селяньскимъ*“. Сеи послѣднои фирмы уживає у насъ банкъ, що въ популярнôй мовѣ называєся старымъ селяньскимъ або просто старымъ хлопскимъ банкомъ. Та сама популярна мова надала єму у придане єще осôбну, для загалу зрозумѣлѣйшу фирму „хлопскои шкôры“. О тôй то такъ загально знанôй и стôлько обговорюванôй фирмѣ подало кôльканайцять селянъ захôднои Галичины чотыри петиціи до львôвского сойму. Петиціи придѣлено правничôй комисіи и п. В. Ковальскій здававъ справу именемъ сеи комисіи передъ соймомъ. Справозданье п. В. Ковальского заслугує въ великôй мѣрѣ на увагу. Се важный причинокъ до исторіи нашои злощасной культуры галицкои, се та сама вправдѣ стара, але доси все єще неперестарѣла пѣсня о селяньскôй нуждѣ, що єи спѣваютъ нашû patres conscripti вже кôлька лѣтъ, але доси все єще не змогли нею добитись послуху тамъ, где треба, с. є. у правительственныхъ кругахъ, котрû єдино маютъ силу, перевести стôлько пожадану ревизію статутôвъ старого банку селяньского. Кто знає, чи и теперь ухвалена резолюція, взываюча правительство, щобы перевело ревизію ц. к. упривилеёваныхъ институцій кредитовыхъ, а именно ревизію ц. к. упривилеёваного галиц. банку селяньского, — не останеся лише одною ефектовною пѣснею безъ видимого наслѣдства въ дальшихъ кредитовыхъ операціяхъ сего банку. Але справозданье п. Ков. власне має ту добру сторону, що не поперестає на тôй резолюціи, але и поясняє дорогу, котрою и саме селяньство, пригнетене банковою лихвою, и совѣстнû судіи и порадники народнû можутъ вже теперь не безуспѣшно боротись противъ упривилеёваного лихварства. Се справозданье має свою важну сторону правну, где показано по перше, що „ц. к. уприв. галиц. Закладъ кредитовый селяньскій“ въ своихъ кредитовыхъ операціяхъ съ своими селяньскими довжниками допускався простои лихвы, а по друге, що существуючû законы о лихвѣ зъ 19 липця 1877 и 28 мая 1881 маютъ бути приложенû до такихъ операцій банково-лихварскихъ, що, значитъ, суды маютъ право, а взглядно обовязокъ, по мысли сихъ законôвъ въ даныхъ случаяхъ прикладати приписы сихъ законôвъ практично до банковыхъ операцій съ нашими селянами и вызволяти ихъ зъ тяжкихъ оковъ упривилеёваного лихварства.

Ось тому уважаємо за ôтповѣдне подати въ цѣлости справозданье п. Ковальского въ надѣѣ, що оно прûйде въ немалу помôчь такъ самымъ дôткненымъ довжникамъ селяньского банку, якъ и нашимъ судіямъ, котрымъ добро народа не може и не повинно бути рôвнодушнымъ.

„Минуло вже тринайцять лѣтъ, — говоритъ п. К. въ своѣмъ справозданю, — ôтъ коли ц. к. уприв. гал. Закладъ кредитовый селяньскій дѣйствує въ нашôмъ краю, — маємо отже достаточно досвѣду такъ о єго дѣяльности якъ и о наслѣдствахъ сеи дѣяльности. Знаємо, що въ хвилѣ, коли повставъ селяньскій банкъ, станъ нашого селяньства тожь само не бувъ добрый; бо вже допущена р. 1850 загальна свобода выставляти векслѣ, а єще бôльше знесенье лихвы въ р. 1868 вплынули дуже некористно на економичный розвôй и на уморальненье нашого люду. Нашû селяне єще до недавна передъ тымъ обходилися безъ затяганя пожичокъ, а навѣть за довгъ боргованя напиткôвъ повысше 2 зр. не можна було ихъ въ судовôй дорозѣ потягати до отвѣчальности. Коли знесено дотычачû приписы (министер. розпорядженями зъ 3 серпня 1860 ч. 197. Д. з. д.) и допущено подѣльнôсть грунтôвъ, селянинъ нашъ стався справдѣ неограниченымъ властителемъ всего, що має, и може самовôльно розпоряжатись собою и своимъ маєткомъ. Зъ такого положеня свобôдного а недосвѣдченого селянина скористали капиталисты-спекулянты, а вхопивши разъ єго въ свои сѣти вызыскували єго безъ милосердія и не выпускали зъ рукъ, ажь поки не обдерли єго зъ всего, що мавъ. Було се у насъ вôйшло въ звычай, що ôтъ 1 зр. а. в. оплачувано проценту тыжднево до 2 крейцары с. є. 104% рôчно, и мало кто удѣлявъ властителямъ малыхъ посѣлостей таньшого кредиту.“

„Въ наслѣдство того велике число задовженыхъ селянъ, не маючи змоги ôтповѣсти зъобовязанямъ супротивъ захланныхъ лихварѣвъ, утратило въ дорозѣ примусовôй весь свôй маєтокъ. Кожда судова регистратура переповнена стосами такого рода актôвъ екзекуційныхъ — и годѣ дивуватись надъ симъ достаткомъ, скоро черезъ довгій протягъ лѣтъ терпѣлося подôбнû надъужитя и формально допускано вывлащеня селянъ. Середъ такого заколоту въ нашôй суспôльности появляєся кредитовый закладъ селяньскій и чижь може се кого дивувати, що заразъ находитъ потрѣбныхъ пôсля своихъ статутôвъ до уконституованя (арт. 95) десять тысячь посѣдачѣвъ меншихъ посѣлостей готовыхъ до заявленя, що приступаютъ до сего нового закладу и обовязуются складати удѣлы до закладового фонду и вплатити готôвкою першу вкладку. Тажь сей закладъ, выступаючій пôдъ знаменемъ ц. к. орла, принявъ въ своихъ статутахъ (арт. 1) за *цѣль*: достарчити властителямъ меншихъ посѣлостей грошей, до *розвою господарства* потрѣбныхъ, (арт. 30), готовъ ôнъ давати селянамъ задатки (= залички) *на закупно господарского инвентаря и на покрытье щорôчно въ господарствѣ повторяючихся выдаткôвъ*, яко капиталъ оборотовый пôсля арт. 31 готовъ ôнъ удѣляти своимъ членамъ пожички, а то *на улучшенье грунту, на закупно або розширенье тогожь, на сплату спадщинныхъ частей, або цѣны купна*, яко капиталъ вкладовый.“

„И не безъ симпатіи повитано зразу сей закладъ, — бо вже само обниженье проценту зъ практикованыхъ 104% на 12% рôчно ставало великою заохотою и принадою. Але и сей оманъ не потревавъ довго, бо скоро показалося, що сей закладъ може вправдѣ черезъ удѣленье пожички хвилево здержати у гдекотрыхъ господарѣвъ матеріяльну руину, але не може єи усмирити а тымъ менше тревало ухилити — а вже нема и мовы о тôмъ, щобы черезъ сей закладъ довести нашихъ селянъ до добробыту, а бодай удержати ихъ въ выплатности и способности до користаня зъ нового кредиту“.

„Се наше заявленье єсть лише повтореньемъ того, що не лишь публицистика, але и поважнû згромадженя и суды неразъ вже высказали. Кôлька случаѣвъ зъ придѣленыхъ намъ петицій выстарчитъ навести, щобы пояснити станъ рѣчей. И такъ:

а) Иванъ Гонсьоръ зъ Блажова на затягнену пожичку въ заведеню селяньскôмъ въ р. 1871 въ сумѣ 300 зр. одержавъ готôвкою 260 зр., а хочь вже 810 зр. заплативъ, то заведенье домагаєсь єще ôтъ него 150 зр.;

б) Вав. Мацьолекъ зъ Пйонтковы на пожичку 250 зр. одержавъ 203 зр., ôтдавъ вже 275 зр., а єще жадаютъ ôтъ него 278 зр.;

в) Иванъ Муха зъ Пйонтковы на пожичку 400 зр. дôставъ готôвкою 330 зр., сплативъ 270 зр., а жадаютъ ôтъ него єще 800 зр.;

г) Павло Рыбка зъ Блажова на 500 зр. сплативъ 1000 зр., а жадаютъ єще 600 зр.;

д) Павло и Мих. Шаля на 600 зр. одержали 400 зр., заплатили 660, а жадаютъ єще ôтъ нихъ 700 зр.;

е) Войт. Августиновичь зъ Кольбушовы долѣшнои на пожичку 1.000 зр., затягнену въ р. 1874, одержавъ лише 746 зр. 13 кр., заплативъ вже 1075 зр. 41 кр., а жадаютъ єще ôтъ него 1643 зр. 24 кр“.

„Наведенû числа показуютъ якъ найяснѣйше цѣлу пропасть ситуаціи, въ котру попадаютъ тіи, що шукаютъ помочи въ банку селяньскôмъ. А єсли єще розважимо спостереженя що до финансованя, якимъ руководится тоє заведенье пôсля подань товариства охороны меншои власности земскои въ Мѣльци, то не можемъ повздержатись ôтъ заопиніованя, що анѣ селяне нашû для того заведеня, анѣ зновъ те заведенье для нашихъ селянъ не суть ôтповѣднû“.

„Высокій соймъ мавъ вже неразъ случайнôсть застановитися надъ жалобами селянъ, задовженыхъ въ заведеню селяньскôмъ, а зъ причины внесеня посла гр. Круковецкого, поставленого минувшого року що до змѣны уставу того закладу, ухваливъ выс. соймъ на своѣмъ засѣданю дня 24 жовтня 1881 р. пôсля внесеня комисіи правничои слѣдуючу резолюцію: „Соймъ взыває ц. к. правительство, щобы статуты ц. к. уприв. галицкого кредитового заведеня селяньского, якъ такожь статуты другихъ упривилеёваныхъ институцій кредитовыхъ въ ôтповѣднôй дорозѣ пôддало ревизіи и зарядило, щобы бодай о тôлько тû статуты змѣнено, щобы они не ставали причиною упадку добробыту людности и не мали привилею допускатися такого поступованя, за яке устава державна зъ дня 19 липня 1877 Ч. 66 Д. з. д., а взглядно зъ дня 28 мая 1881 Ч. 47 Д. з. д., выдана противъ неретельному поступованю при удѣлюваню кредиту, потягає приватныхъ вѣрителѣвъ до карнои отвѣчальности“. Зъ актôвъ выдѣлу краєвого пересвѣдчаємось, що въ наслѣдство тои резолюціи, удѣленои правительству, ц. к. президія намѣстництва своєю ôтозвою зъ дня 11 мая 1882 Ч. 3912/пр. завѣдомила выдѣлъ краєвый, що рескриптомъ министерство справъ внутренныхъ зъ дня 14 цвѣтня Ч. 1604 поручило выслѣдити точно станъ рѣчи и представити собѣ ôтповѣднû внесеня. О скôлько же повысша ухвала соймова бажала запобѣгчи неретельному, лихварскому поступованю закладôвъ кредитныхъ при удѣлюваню пожичокъ, заявивъ п. министеръ, опираючись въ тôй мѣрѣ на выреченю ц. к. министра справедливости, що уставы державнû зъ дня 19 липня 1877 и 28 мая 1881 маютъ застосованье до такого поступованя“.

„Се твердо высказане рѣшенье выс. правительства що до стосованя уставъ о лихвѣ, а въ даныхъ случаяхъ такожь що до операціи закладôвъ кредитовыхъ, може вже насъ потроха заспокоити и подати надѣю, що по выказаню условій, домаганыхъ въ §. 1 наведеныхъ вже уставъ, ц. к. суды будутъ ôттеперь выдавати одностайнû рѣшеня, а черезъ те зникнутъ всякû сумнѣвы, якû доси пôдъ тымъ взглядомъ заходили. Нашь поглядъ выдаєся намъ тымъ бôльше умотивованымъ, скоро розважимъ, що и розпорядженье министерства стану и справедливости зъ дня 28 жовтня 1865 ч. 110 Д. з. д. не противится зовсѣмъ такому правному поглядови. Тоє розпорядженье, котре становитъ вынятки ôтъ загальныхъ уставъ судовыхъ и котре єсть допущене на рѣчь закладôвъ кредитовыхъ, застерѣгає въ арт. VII выразно, що привилеѣ кредитовыхъ закладôвъ гаснутъ въ тôй мѣрѣ, о скôлько они зôстанутъ змѣненû за выданьемъ новыхъ уставъ, нормуючихъ дотычащû ôтношеня на користь загального обороту. Отжежь уставы зъ рр. 1877 и 1881 засуджуючû лихву, суть власне уставами загальными, котрû въ §. 7, а взглядно въ §. 14 становлятъ вынятки лише для справъ чисто торговельныхъ, а до котрыхъ то послѣдныхъ не можна въ жаденъ способъ зачислити пожичокъ, удѣлюваныхъ черезъ банки сторонамъ приватнымъ. Зъ сего ясне заключенье, що и заклады кредитовû при условіяхъ, добаченыхъ въ тыхъ уставахъ, пôдлягаютъ конечно ихъ постановамъ“.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Зъ Краины.*) Якъ мы вже свого часу доносили, Словенцѣ одержали першій разъ при сегорôчныхъ выборахъ до рады мѣста Любляны бôльшôсть. Доси въ радѣ мѣскôй все верховодили Нѣмцѣ и господарювали такъ, якъ имъ було любо: дбали лишь о нѣмецкû школы, языкъ урядовый всюда заводили нѣмецкій; розумѣєся, що такожь урядовымъ языкомъ рады мѣскои бувъ языкъ нѣмецкій. Теперѣшна рада ухвалила запровадити языкъ словеньскій яко урядовый въ бюрахъ магистратскихъ, почавши ôтъ 1 сѣчня 1883. Такожь рада мѣста именувала хорватского епископа патріота дра Штросмаєра почетнымъ обывателемъ мѣста Любляны.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Дневникарскû розговоры про вôйну межи Россією а Австрією и Нѣмеччиною.*) Россійскû, нѣмецкû и австрійскû дневники не перестаютъ обговорювати можливого случаю вôйны межи Россією а Нѣмеччиною и Австрією. Въ Нѣмеччинѣ появилась сего року такъ сказати цѣла военна литература на тему сеи вôйны и розумѣєся вызвала такîжь численнû статіи въ россійскихъ дневникахъ. Треба однакожь признати, що коли въ нѣмецкихъ голосахъ бодай въ певнôй части объявився духъ военный, то россійскû дневники майже всѣ ôтзывались миролюбиво, заявляючи, що Россія не має интересу, вызывати заколоту европейского спокою. Послѣдными часами зновъ голоснѣйше заговорили про сю тему военну австрійскû дневники, а именно ческû. Narodni Listy замѣстили широку статю п. з. „Мы не хочемо вôйны съ Россією“. Органъ молодыхъ Чехôвъ пôдноситъ, що гадка вôйны съ Россією справдѣ, хочь помало, пôдносится въ гдеякихъ вплывовыхъ кругахъ Австріи. Переважна часть австрійскихъ и угорскихъ дневникôвъ уважає ту вôйну за неминучу, яко конечне наслѣдство подѣй послѣдныхъ десяти лѣтъ. Особливо Мадяры хотѣлибы ôтомститись на Россіянахъ за р. 1848, а зновъ Поляки видятъ въ тôй вôйнѣ єдиный способъ приверненя Польщѣ пôдъ покровомъ Австріи. Все те суть лише пустû надѣѣ, марнû илюзіи, котрû не находятъ ôтголосу навѣть въ самыхъ россійскихъ Полякахъ. Держава Габсбургôвъ не може йти за такими блудными огниками, бо на тôй дорозѣ булобы цѣле єи существованье загрожене. Австрія а Россія не маютъ причины до вôйны. Одно лише пытанье устрою турецкои спадщины на балканьскôмъ пôвостровѣ моглобы вызвати непорозумѣня и годѣ не жалѣти, що Австрія взагалѣ вмѣшалася въ балканьскû краѣ. Але коли се вже єсть сумнымъ фактомъ, то Австрія повинна на балканьскôмъ пôвостровѣ выминати всякû непорозумѣня а дѣлати тамъ въ згодѣ съ Россією. Зарôвно найпрацѣвитшû народы Австріи якъ и найбôльше платячû контрибуенты податковû противнû всякимъ военнымъ замысламъ. Нѣмцѣ, Чехи, Словенцѣ, Дальматинцѣ, Кроаты и Словаки не хотятъ вôйны съ Россією. — Тожь само и ческа Politik повстає противъ гадки вôйны съ Россією. Она вказує не тôлько, що выгляды такои вôйны дуже непевнû, але що на случай такои вôйны мусѣлабы Австрія зновъ опертися на нѣмецкôмъ елементѣ, а тогды булобы страчене розпочате дѣло рôвноуправненя и розвою Славянъ въ Австріи.

(*Enthüllungen über Russland въ N. fr. Presse*) Парискій кореспордентъ N. fr. Presse, котрого вѣродостойнôсть нѣчимъ не доказана, сходитъ въ своѣй дописи зъ 25 с. м. на туюжь тему вôйны межи Россією а Австрією, але приписує тутъ военнû забаги не Австріи, але Россіи. Уступленье гр. Игнатієва а именованье Гирса министромъ заграничныхъ справъ въ Россіи — не означає пôсля думки кореспондента N. fr. Presse нѣякои существенной рôжницѣ въ направленю политики. Такъ гр. Игнатієвъ якъ и мин. Гирсъ стремлятся до однои и тои самои цѣли, до верховодства Россіи въ славяньскôмъ свѣтѣ, а тымъ самымъ бажаютъ знищити Австрію, що стоитъ имъ тутъ ва завадѣ. Рôжниця тôлько та, що коли гр. Игнатієвъ готовбы заразъ кинутись въ авантурничу борбу, — мин. Гирсъ уважає теперѣшну хвилю єще за неôтповѣдну и хотѣвбы перше приготовитись. Тому то будує теперь росс. правительство всѣлякû твердинѣ въ Конгресôвцѣ, на Литвѣ и на Украинѣ и напирає, щобы новû дороги желѣзнû зъ Пивська до Бряньска, зъ Столина до Вильна були чимъ скорше покôнченû. Теперѣшна подорожь гр. Игнатієва до Парижа дає богато думати, чи тутъ не йде рѣчь про союзъ Россіи съ Францією. Россійска политика стремится такожь до того, щобы ôторвати Нѣмеччину ôтъ Австріи. Нѣмеччина найшлабы вынагороду въ захôдныхъ краяхъ Австріи, колибъ дала Россіи вôльну руку на Балканьскôмъ пôвостровѣ. Годѣ сказати, скôлько пôдставы маютъ такû выводы N. fr. Presse, бо фактомъ єсть, що союзъ Австріи съ Нѣмеччиною именно теперь дуже скрѣпився. На кождый случай такû статіи суть signum temporis.

(*Аграрійнû розрухи въ надбалтицкôмъ краю.*) Пôдъ тымъ заголовкомъ появляются ôтъ певного часу въ рôжныхъ нѣмецкихъ часописяхъ тревожливû вѣсти, обчисленû на голосный алярмъ. Середъ Латишѣвъ и Естонôвъ має щоразъ бôльше розбуджуватись ненависть до тамошныхъ панôвъ-Нѣмцѣвъ, а навѣть лучались вже выпадки насильныхъ напастей на поодинокихъ панôвъ, пôдпаленя дворôвъ, насильнû наѣзды селянъ на паньскû землѣ, лѣсы и т. п. Однакожь доси подаванû факта суть по бôльшôй части такъ малозначнû и мало вѣродостойнû, що бодай на теперь годѣ говорити о якихъ аграрійныхъ розрухахъ въ надбалтицкôмъ краю. Требажь памятати, що пытанье поземельного подѣлу мужикôвъ въ цѣлôй Россіи не єсть єще остаточно полагоджене, що ôтношеня межи панами а мужиками майже всюда представляются такъ, якъ въ Галичинѣ въ р. 1848—1860, що отже и споры навѣть въ формѣ насильного опору чи нападу мусятъ доволѣ часто лучатись, якъ свого часу лучались и у насъ. Тому не можемо не дати вѣры „Рижскому Вѣстнику“, котрый заявляє, що всѣ тû страшнû вѣсти о аграрныхъ розрухахъ въ надбалтицкôмъ краю тенденційно розпускаются въ свѣтъ самыми Нѣмцями.

(*Поступъ германизаціи въ Россіи.*) Нѣмцѣ щоразъ бôльше тиснутся до славяньскихъ земель. Славяньска земля переходитъ не тôлько въ Познаньщинѣ щоразъ бôльше въ руки Нѣмцѣвъ, але такъ само и въ Россіи, где нѣмецкій елементъ щоразъ бôльше починає прокидатись въ Конгресôвцѣ, Литвѣ и на Украинѣ. „Торг. Вѣстникъ Западнаго Края“ подає на пôдставѣ статистичныхъ датъ, що въ 10 губерніяхъ т. зв. Царства Польского зъ 5.973 помѣщикôвъ (дѣдичѣвъ) троха чи не половина самû Нѣмцѣ и жиды, мѣжь першими 368 прускихъ пôдданыхъ, и що число Нѣмцѣвъ зъ року на рôкъ щоразъ збôльшаєся. Та не тôлько одна земля переходитъ въ нѣмецкû руки, але и домы и фабрики по мѣстахъ и мѣсточкахъ. Нѣмцѣ закладаютъ свои фабрики, приводятъ своихъ нѣмецкихъ робôтникôвъ и такъ мало помало

цѣлй мѣсточка, якъ пр. звѣстне фабричне мѣсто Лодзь, прибираютъ характеръ майже чисто нѣмецкій.

(*Народна просвѣта и духовеньство въ кіевскôй губерніи.*) Кіевска „Заря“ подае интересовнй дата о приходскихъ школахъ въ кіевскôй губерніи. Приходскй школы, въ котрыхъ мае учити священикъ, почали основуватись въ 40-выхъ рокахъ. Першу приходску школу отворено р. 1840 въ селѣ Парижахъ, сквирского уѣзду. До р. 1859 ôткрыто такихъ шкôлъ 81. Р. 1861 числилось въ кіевскôй губерніи на 1162 селъ 899 приходскихъ шкôлъ, а р. 1872 навѣть 1162 шкôлъ с. є. въ кождôмъ селѣ одна школа. Въ такихъ школахъ навелась наука дуже нужденно: тамъ вчили тôлько „читати по псалтирю и по часослову“, а бôльше нѣчого, такъ що такй школы смѣло можна назвати дякôвскими. Показалося однакожь, що и такй школы не можутъ удержатись, разъ для того, що народъ не мае и не може мати нѣякои користи зъ шкôлъ, где єго не учатъ въ рôднôмъ язычѣ, а по друге длятого, що тамошне духовеньство по своєй рôвнодушности для всякои просвѣтнои працѣ зовсѣмъ ôттягнулося ôтъ шкôлъ. Передъ лѣтами приказавъ бувъ митрополвтъ, щобы кождый семинаристъ скôнчивши семинарію, перебувъ три лѣтъ учителемъ при приходскôй школѣ, нѣмъ поступитъ въ духовный станъ. Думалось, що бодай молодй кандидаты духовнй заявлятъ бôльше прихильности для народнои просвѣты. Показалось однакожь, що и тй кандидаты замѣсть вчити въ школѣ, пересиджували по три лѣтъ або у своєи судженои, або где на приватнôй лекціи. Показалось дальше, що и грошѣ призначенй на школу йшли не на школу а зовсѣмъ на иншй цѣли. Отъ и выйшло такъ, що р. 1882 зъ всѣхъ высше начисленыхъ приходскихъ шкôлъ осталось лише 261 и то, здаєся, по бôльшôй части лише на паперѣ. „Заря“ застановляеся надъ тымъ, чи лишити школы въ рукахъ духовеньства, чи передати ихъ въ руки свѣтскихъ учителѣвъ, и рѣшаеся за симъ послѣднымъ. Але попереду сего пытаня, думаємо, треба рѣшити єще одно пытанье: яка мае бути школа? Мы думаємо, що тôлько наука въ питомôмъ народнôмъ язычѣ може внести просвѣту въ нарôдъ, а що всякй експеримента съ чужоязычными школами — все одно чи духовными, чи свѣтскими, — будутъ лише марною стратою грошей и труду.

(*Молода партія Полякôвъ.*) Журналъ „Русская Мысль“ замѣщае цѣлый рядъ цѣкавыхъ статей, п. з. „Польскіе письма“. Въ однôй зъ тыхъ статей поясняеся партійне житье россійскихъ Полякôвъ. Въ польскôй суспôльности выробилися два сторонництва: старе и молоде. Старе сторонництво, консервативне, складаеся зъ значно переважаючои бôльшости польскои суспôльности. Єго стремленя и тенденціи менше бôльше однаковй оъ тенденціями галицкихъ Полякôвъ. Молоде, поступове сторонництво Полякôвъ почало недавно выроблятись, але вже въ тôмъ короткôмъ часѣ розвинулось доволѣ широко, и мае теперь два свои солидній органы „Prawda“ и „Przegląd tygodniowy“. Єго вплывъ росте що разъ бôльше. Програму молодыхъ можна зôбрати въ слѣдуючихъ точкахъ: 1) внутрѣшна, органична праця а не резиковнй политичнй стремленя и предпріемства; 2) Спôльнôсть и солидарнôсть съ другими славяньскими народами; 3) узнанье важности крестяньскои реформы (вызволеня мужикôвъ) р. 1864 и старанность о добро народа; 4) вызволенье науки зъ пôдъ вплыву клерикализму и свѣтска независима культура; 5) критика своєи минувшости историчнои и протестъ противъ національного самоударства; 6) зближенье литературы до житя.

Нѣмеччина. Въ Нѣмеччинѣ загальну увагу звертаютъ на себе переведенй минувшого тыждня выборы до пруского сойму. Результатъ выборôвъ слѣдуючій: консерватистôвъ выбрано 136 (о 18 бôльше, якъ въ 1879); послôвъ зъ центрумъ выбрано 100 (о 1 посла бôльше); вôльно-консервативныхъ выбрано 47 (о 1 менше); Полякôвъ 18 (о 1 менше); національ-либералôвъ выбрано 67 (о 20 менше); сецесіонистôвъ 22 (о 2 бôльше); поступовцѣвъ 38 (о 1 бôльше); дикихъ послôвъ выбрано 5 (такъ само якъ въ р. 1879). Абсолютна бôльшôсть выноситъ 217 голосôвъ. Центрумъ и консерватисты числятъ разомъ 236 голосôвъ, цѣла лѣвиця числитъ найвысше 130 голосôвъ, а вôльноконсервативнй и всякй либералы (отже „партія середна“) числятъ 114 голосôвъ. Якъ зъ самого вже сопоставленя циферъ кождый побачитъ, новй выборы змѣнили значно силу партій: консервативнои и національ-либеральнои, перша зыскала 18 крѣселъ, друга стратила 20 крѣселъ; складъ прочихъ партій дуже незначно змѣнився. Правду сказати, самъ кн. Бисмаркъ несподѣвався такои блыскучои побѣды, именно, щобы єго завзятущй вороги національ-либералы выйшли зъ выборôвъ ажь такъ сильно ослаблеными, а щобы ихъ коштомъ скрѣпилася прихильна єму партія консервативна. Очевидно до такого результату выборôвъ причинилася въ великôй мѣрѣ енергична агитація зъ стороны правительства. Министеръ Путкамеръ на кôлька днѣвъ передъ выборами проѣздився по краю. По выборахъ кн. Бисмаркъ письменно подякувавъ Путкамерови за щасливый результатъ выборôвъ. Партія консервативна въ полученю зъ центрумъ буде становити въ нововыбранôмъ соймѣ прускôмъ знамениту бôльшôсть. Не диво отже, що партія консервативна съ своимъ „Reichsbote“ и центрумъ съ своєю „Kreuz-Zeitung“ ликуютъ; ôтвага ихъ и гордôсть по послѣдныхъ выборахъ значно пôднеслася. Либеральнй послы выбранй майже выключно въ бôльшихъ мѣстахъ (прим. Берлинъ выбравъ самыхъ поступовцѣвъ мѣжь тыми пп. Евг. Рихтера, дра Вирхова, Леве, Кльоца и др.). Результатъ сихъ выборôвъ мае передовсѣмъ значенье для внутрѣшнои политики королевства пруского, а въ малôй мѣрѣ буде мати вплывъ на цѣлу державу нѣмецку и раду державну. Передовсѣмъ новый соймъ прускій буде мавъ рѣшити въ прускихъ справахъ шкôльныхъ и церковныхъ, въ особенности же въ урегульованю ôтношень церкви католицкои въ Прусахъ. На судьбу проектôвъ соціяльно-господарскихъ реформъ кн. Бисмарка соймъ прускій очевидно не може мати якого небудь безпосередного вплыву; — рѣшенье тыхъ дѣлъ зависитъ ôтъ рады державнои.

Сербія. Атентатъ на короля Миляна бувъ причиною арештованя кôлькохъ особъ, мѣжь иншими провôдника радикальнои соціялистичнои партіи Тавшановича. Арештованыхъ однакожь выпушено на волю, бо показалося, що они не мали жадного вплыву на атентатъ Елены Марковичь. — Кабинетъ Пирочанаца подався до димисіи, але король поданя не принявъ.

Франція. Въ републицѣ французскôй пануе дальше великій неспокôй межи роботниками, выкликаный правительствомъ черезъ процесъ противъ роботникôвъ зъ Монсо-ле-Минъ. Арештованя за ексцесы, киданье експльодуючихъ матеріялôвъ або за розлѣплюванье революційныхъ плякатôвъ: въ Ліонѣ, Шальонъ, Марсиліи, Монсо, Руанъ, Перре, Креизо, Масонъ, Мазаме, Невиль, Аннонай, Валенсъ, Аміенѣ, Буржь и въ Парижи. Въ гдеякихъ мѣстахъ войско муситъ стеречи публичнй будынки и уряды. Въ Ліонѣ мусѣла власть дати архіепископови сторожу зъ 10 мѣскихъ сержантôвъ; въ тôмже мѣстѣ ôтъ 10 годины вечеромъ войско стереже всѣ публичнй будынки.

НОВИНКИ.

— **Въ св. Юрѣ** не зайшло сими днями нѣчого нового. Ôтпустки митрополита ожидаютъ однакожь въ найблизшôмъ часѣ. — Вѣсть подана черезъ кракôвскій „Czas“ о близкôмъ именованю чотырохъ крылошанъ есть неправдивою, а то вже по причинѣ, що на таке обсадженье не предложивъ ординаріятъ нѣякои пропозиціи. — Крыл. Малиновскій ôтъ кôлькохъ днѣвъ хорый; станъ єго не есть однакожь небезпечный.

— **Ярополкъ I, великій князь кіевскій“**, преміована 1876 р. першою премією „Бесѣды Рускои“, трагедія въ 6 дѣяхъ, написана Корниломъ Устыяновичемъ, буде незабавомъ ôтограна першій разъ въ народно-рускôмъ театрѣ во Львовѣ. Ся трагедія належитъ до циклю драмъ историчныхъ К. Устыяновича, представляючихъ борбу славяньского елементу съ варяжскимъ и побѣду першого надъ другимъ. Надѣємось, що артисты нашого театру доложатъ всѣхъ своихъ трудôвъ, щобы трагедію „Ярополкъ“ ôтограли съ повнымъ зрозумѣньемъ характерôвъ и горячихъ страстей, въ котрй тая трагедія богата. Зъ другои зновъ стороны надѣємось, що руска публика численно навѣститъ представленье „Ярополка“, на котрôмъ першій разъ, ôтъ коли существуе рускій театръ въ Галичинѣ, побачитъ на сценѣ представлену одну зъ найважнѣйшихъ хвиль першихъ часôвъ нашои исторіи.

— **Представленье въ народнôмъ рускôмъ театрѣ на дохôдъ „Академичного Братства“** ôтбудесь не якъ мы давнѣйше доносили 4 с. м. але **ажь 11 с. м.** (о тыждень пôзнѣйше). Представлена буде звѣстна прегарна комедія Квѣтки-Основяненка „*Шельменко-наймитъ*“. Надѣятись належитъ, що Русины львôвскй и зъ провинціи щедро причинятся до вспоможеня запомогового фонду убогихъ рускихъ академикôвъ.

— **Програма вечера „Общества Рускихъ Дамъ“**, котрый ôтбудеся дня 28 жовтня (9 листопада) 1882 въ салѣ „Народного Дому“ на дохôдъ бѣдныхъ учениць. 1) Енгельсбергъ. Рôдне слово, хоръ; 2) Лиштъ. Мелодіи россійскй и Шопенъ. Баляда, ôтограе п-нѣ З. Ц.; 3) Verdi. Ernani. Cavatina. „Ernani, involami“. Лисенко „Якъ бы менѣ мамо, намисто“, ôтспѣвае п-на М. П.; 4) Вахнянинъ. „У снѣ я снивъ о веснѣ и маю“. Лавровскій. До Торбана, хоръ; 5) Beethoven. Romance. Vieuxtemps. Тройка. Ôтограе п. П.; 6) Шубертъ. Сольо баритонове, ôтспѣвае г. А. В.; 7) Шторхъ. Серенада. Сольо тенорове съ хоромъ. Потôмъ слѣдуютъ танцѣ. Карты вступу можна дôстати въ комнатахъ „Рускаго Касина“ по слѣдуючихъ цѣнахъ: За мѣсце въ першихъ двохъ рядахъ 1 зр. 50 кр., — въ дальшихъ рядахъ по 1 зр. — Вступъ на салю 60 кр. Вступъ на галерію 20 кр. Строй визитовый. Початокъ о год. $7^1/_2$ вечеромъ.

— **О. Михаилъ Лазуркевичь**, приходникъ въ Теплицяхъ, дек. ярославского, празнувавъ дня 26 вересня с. р. въ день Воздвиженя Ч. Креста 50-тй роковины священьства. Въ узнаню заслугъ около добра церкви и народа, Преосв. еписк. Ступницкій надавъ Ювилятови право носити на одежи клерикальнôй пелеринки и рукавицѣ. Въ той самый день обходила родина въ крузѣ знакомыхъ и другôвъ золоте весѣлье своихъ родичѣвъ.

— **Епископомъ гр. кат. въ Пряшевѣ** именувавъ цѣсарь дня 11 жовтня с. р. дра Іоана Валѣя, почетного крылошанина катедрального храму мукачевского, професора богословія и управителя унгварского воспиталища сирôтъ. Епископъ дръ І. Валѣй занявъ престолъ епископскій, опорожненый по смерти еп. Николая Товта. Новый епископъ зложивъ дня 30 вересня присягу вѣрности въ руки цѣсаря.

— **Краєва финансова дирекція** продовжила на неопредѣленый часъ речинець до вношеня рекурсôвъ противъ хибного и кривдячого вымѣру податку грунтового и рôвночасно поручила пôдвластнымъ ей урядамъ, щобы швидко залагоджували вношенй рекурсы.

— **Дръ І. Захарієвичь**, професоръ политехники во Львовѣ, оголосивъ въ часописи „Dźwignia“, органѣ политехничного товариства цѣкаву розправу пôдъ заг. „Wykopaliska w Załukwi nad Dniestrem“ съ XV фигурами рисункôвъ. Якъ читателямъ „Дѣла“ звѣстно, проф. дръ Шараневичь, ôткопавши фундаменты церкви св. Спаса, о котрôй згадуе лѣтописець въ р. 1152, запросивъ дра Захарієвича, яко знатока-архитекта, щобы звидѣвъ ôткопанй фундаменты и выдавъ о нихъ свôй судъ. Въ своєй розправѣ дръ Захарієвичь вповнѣ годится съ поглядами нашого ученого, дра Шараневича. „Пересвѣдченье дра Шараневича по ôткопаню фундаментôвъ дуже цѣкавои будовы церкви св. Спаса перемѣнилося въ певнôсть и нынѣ съ повною рѣшучостею можемо прихилитися до мнѣнія поважаного дослѣдника и ученого, що на тôмъ мѣсци мусѣла стояти не лишь церковь, але и резиденція давныхъ князѣвъ галицкихъ“. Дръ Захарієвичь описуе близше въ своєй статіи всякй характеристичнй ôтломки и знайденй предметы въ руинахъ церкви св. Спаса и зъ всѣхъ признакъ заключае, що церковь тая була будована въ строю византійскôмъ. Ось слова самого дра Захарієвича: „Выкопалища церкви св. Спаса въ Залуквѣ показуютъ, що будова тая муситъ бути вчаснѣйша, нѣжь церковь св. Панталеймона, нынѣ св. Станислава (заложена около 1267 р.), що творець церкви св. Спаса черпавъ зъ взôрцѣвъ орієнтальныхъ, що тая церковь есть памяткою византійскою, може найдальше на захôдъ высуненою, и що стопы нашй допчутъ по мѣсци, на котрôмъ полишили слѣды не лишь воєннй боротьбы народôвъ, але где зôйшлися утворы духа двохъ окремыхъ цивилизацій, вплываючи посполу на себе и рыючи слѣды того дѣланя въ яснôмъ и тревалôмъ, справдѣ ляпидарнôмъ письмѣ. Зъ того мѣсця несомнѣнно не одинъ лучь свѣтла упаде на исторію и розвôй штуки въ нашôмъ краю въ загалѣ, а архитектуры въ особенности. Не мала жде насъ праця и потрѣбно богато вытревалости и средствъ, не сумнѣваюсь однакъ, що знайдутся отвѣтнй до неи силы и що тутъ край средствъ не буде щадити“. Замѣтимо, що дръ Захарієвичь написавъ сю статю въ серпни с. р., коли дръ Шараневичь спôльно съ о. Л. Лаврецкимъ не були єще починили дальшихъ розкопôвъ, звѣстныхъ нашимъ читателямъ. Предметы выкопанй зъ церкви св. Спаса и описанй дромъ Захарієвичемъ, находятся майже всѣ въ музею „Народного Дому“.

— **Зъ Перемышля** пишутъ намъ: Дня 28 вересня ôтбулася въ окружнôмъ судѣ въ Перемышли розправа въ справѣ конфискаты брошуры дра Александра Искрицкого, адвоката зъ Сянока. Сконфискована прокураторією въ Перемышли за провину зъ §. 300 зак. к., брошура була печетаною копією зажаленя дра Искрицкого, внесеного до президіи краєвого суду высшого во Львовѣ противъ сов. Будзиновского, яко предсѣдателя въ процесѣ Ольги Грабаръ и тов. Дръ Искрицкій внѣсъ спротивленье противъ затвердженои судомъ конфискаты. Розправѣ проводивъ сов. Левенмутъ, яко вотанты засѣдали сов. Фрайбергеръ и Ненель, прокураторію заступавъ дръ Прахтль, а дръ Искрицкій станувъ лично. Послѣдный въ довшôй промовѣ выказувавъ, що брошура не мѣститъ въ собѣ нѣчого, що противилосьбы §. 300 зак. к., впрочѣмъ брошура не була призначена для ширшои публики, а лишь для адвокатôвъ, колегôвъ автора, передъ котрыми ôнъ хотѣвъ оправдатися. Прокураторъ майже нѣякихъ не давъ зъ своєи стороны мотивôвъ, а ôткликувався лишь на мотива выроку конфискаты. — Трибуналъ потвердивъ конфискату.

— **Въ черновецкôмъ университетѣ** було минувшого курсу 251 студентôвъ. Пôсля народности: 91 Жидôвъ и Нѣмцѣвъ, 91 Волохôвъ, *43 Русинôвъ* и 26 Полякôвъ. Зъ Русинôвъ учащало 18 на теольогію, 10 на права, 13 на фильософію а 2 на курсы фармацевтичнй. На першій розглядъ въ цифрахъ ударяе розмѣрно надто мале число студентôвъ-Русинôвъ, коли тымчасомъ Волохи що до числа дорôвнуютъ Нѣмцямъ съ Жидами. Гдежь дѣваются Русины? Многй доповняютъ мале число Волохôвъ и Нѣмцѣвъ, — таке тутъ вже выхованье молодежи. Въ школахъ вноюеся молодежи патріотизмъ нѣмецкій и волоскій и буває такъ, що рускій молодець вчера єще здававъ матуру зъ рускаго языка, а нынѣ вже опинився въ волоскôмъ товариствѣ! Руска буковиньска интелигенція муситъ конче звернути бôльшу, якъ дотеперь, увагу на національно-патріотичне выхованье и веденье рускои молодежи!

— **Зъ Богородчанъ** пишутъ намъ: На зôбраню войсково-контрольнôмъ въ Богородчанахъ, капитанъ пріѣхавшій зъ Станиславова побачивши потвержденье побыту резервиста писане по руски, прикликавъ вôйта богородчаньского и набравъ єго зъ горы, якъ ôнъ смѣвъ по руски потверждувати побытъ резервиста въ громадѣ, при чѣмъ уживъ слôвъ, котрй въ высокôй степени ображаютъ конституцію запорученй права рускои народности. Звертаємъ увагу генеральнои команды во Львовѣ на той фактъ и надѣємось, що она зарядитъ, щобы на будуще войсковй люде, котрй обовязанй стерегти правъ конституційныхъ, ихъ не нарушали.

— **Господарка краєвого выдѣлу.** Архитектови зъ Кракова, п. Прилиньскому, признавъ выдѣлъ кр. 22.000 зр. (а выплативъ вже 19.000 зр.) за передвступный плянъ реставраціи королевского замку на Вавелю въ Краковѣ. Конкурсъ на властивый плянъ буде доперва розписаный. Навѣть „Dziennik polski“ выступивъ противъ такого высокого гонорара за роботу вступну, тымъ бôльше, що выдѣлъ кр. зробивъ той выдатокъ безъ уповаженя сойму и що въ буджетѣ нема на него фонду. „Dziennik pol.“ такъ кôнчитъ свою увагу въ тôй справѣ: „Край заплатитъ по $^1/_5$ крейцаря додатку ôтъ кождого гульдена безпосередного податку и справа буде остаточно залагоджена. Ходитъ лишь о тое, щобы выдѣлъ кр. бодай на будуще не розширявъ за надто далеко границь своєи самоуправы, але щобы въ подôбныхъ случаяхъ дѣлився отвѣчальностею съ соймомъ“.

Крадѣжь въ касѣ мѣскôй и касѣ щадничôй въ Стрыю передъ трибуналомъ административнымъ. Въ лютôмъ 1881 р. касієръ мѣста Стрыя, Янъ Бойнаровичь, обôкравъ касу мѣску и щадничу на звышь 30.000 зр. Шкоду касы мѣскои стягнено, але шкоду касы щадничои надъ 20.000 зр. мусѣла каса мѣска звернути. Понеже въ мѣстѣ загально жалуванося на бурмистра, нотаря п. А. М., що єго недбальство було причиною катастрофы, то выдѣлъ кр. зôславъ комисію на слѣдство. Комисія переконалася, що касы бôльше якъ черезъ пять кварталôвъ не були шконтрованй, що въ касѣ пôдручнôй були такй цѣннй паперы, котрй повинні були бути въ касѣ резервовôй, що не справджувано выказôвъ мѣсячныхъ и рôчныхъ, що всѣ касовй ключѣ були звычайно у касієра и т. д. Въ наслѣдство того выдѣлъ кр. орѣкъ, що „бурмистръ допустився вины занедбуваньемъ свого уряду и що есть отвѣчальнымъ за всю шкоду мѣсту Стрыєви“. Противъ тому ореченю внѣсъ бурмистръ Стрыя зажаленье до трубуналу административного. Дня 13 жовтня ôтбулась явна розправа пôдъ проводомъ самого президента трибуналу, Белькреди. Адвокатъ бурмистра стрыйского дръ Розенбергъ выводивъ, що выдѣлъ кр. своимъ ореченьемъ, щобы бурмистръ звернувъ шкоду, переступивъ границѣ своєи компетенціи, бо се належитъ до судôвъ; дальше старався доказувати, що бурмистрови не можна закидати вины задля недбальства, бо впрочѣмъ навѣть доси не доказано, въ якій способъ Бойнаровичь сповнивъ крадѣжь; наконець поставивъ натискъ на тое, що бурмистръ есть отвѣчальный лишь за касу мѣску, а не за касу щадничу. Адвокатъ выдѣлу кр. дръ Рачиньскій закинувъ трибуналови административному некомпетенцію, бо ту иде о справу дисциплинарну, але впрочѣмъ доказувавъ, що бурмистръ черезъ довшій часъ въ незвычайный способъ бувъ недбалый въ своѣмъ урядѣ, отже улекшивъ Бойнаровичеви крадѣжь, а тымъ самымъ за провину и за єи наслѣдства повиненъ бути узнаный отвѣчальнымъ. Трибуналъ по кôлькагодиннôй нарадѣ ôткинувъ замѣтъ некомпетенціи и знѣсъ ореченье выдѣлу кр., о скôлько оно чинитъ отвѣчальнымъ бурмистра за шкоду касы щадничои въ Стрыю. — Въ обширныхъ мотивахъ сказано, що ствержденье недбальство бурмистра ôтносится до касы мѣскои, а не до касы щадничои.

— **Мандаты почтовй.** Ôтъ 1 падолиста с. р. заведено на почтахъ въ Австріи мандаты почтовй. Есть се родъ трата, котрымъ за посредствомъ почты стягаеся грошѣ ôтъ якоись особы. Почта одержавши мандатъ презентуе єго всказанôй особѣ, якъ се чинятъ банки, ôтбирае ôтъ неи грошѣ и доручае тому, кто выславъ мандатъ. Кто хоче мандатомъ почтовымъ ôтобрати якусь належитôсть, выповнюе блянкетъ (на зеленôмъ папери, котрый можна набути на кождôй почтѣ и въ трафикахъ за $^1/_2$ цента), долучуе алегатъ, прим. квитъ, векселъ, купонъ и т. п., вкладае до коперты и высылае яко рекомандованый листъ тôй почтѣ, въ котрои области знаходится всказана особа. На копертѣ выписуеся: „Мандатъ почтовый до....“ Листы съ мандатомъ и алегатами не можутъ бôльше важити, якъ 250 грамôвъ. Такса ôтъ нихъ така, якъ ôтъ рекомендованыхъ листôвъ. Урядъ почтовый, стягнувши грошѣ, ôтсылае ихъ особнымъ переказомъ надавцеви мандату. За сповненье мандату почта не побирае жаднои оплаты. Єсли особа, на котру мандатъ выставленый, не уплатитъ грошей до 14 днѣвъ, то тогды почта звертае безплатно мандатъ съ алегатами. Высылаючій мандатъ може такожь означити день, въ котрôмъ почта мае запрезентувати мандатъ. За мандатъ почтовый ручитъ почта такъ само якъ за рекомендованый листъ, а за стягненй грошѣ такъ само якъ за переказы почтовй.

— **Янъ Матейко**, славный малярь польскій, ôтвираючи яко директоръ рôкъ шкôльный въ академіи малярскôй, въ промовѣ своєй выразився некористно о жидахъ-студентахъ школы малярскои и о жидахъ въ загалѣ. Се выкликало велике невдоволенье межи жидôвскими повагами мѣста Кракова. Жиды скликали великій збôръ и ухвалили протестъ противъ образы жидôвъ Матейкомъ.

— **Иванъ Тургеневъ**, славный повѣстеписатель россійскій, поздоровѣвъ вже на стôлько, що може писати и мае надѣю выѣхати зъ Парижа до своихъ дôбръ въ Россіи. Нова новеля Тургенева буде помѣщена (здаеся съ новымъ рокомъ) въ „Вѣстнику Европы“. Тургеневъ приспособлюе такожь до друку збôрникъ своихъ рôжными часами писаныхъ поезій.

— **Дръ Светозаръ Милетичь**, проводиръ угорскихъ Сербôвъ, засужденый въ 70-тыхъ рокахъ за политичнй агитаціи на 5 лѣтъ, а высидѣвши 3 лѣта вязницѣ, ослабъ на умѣ и зъ порады лѣкарѣвъ перевезено єго до дому божевôльныхъ въ Вѣдни. Случай той выкликавъ великій жаль у всѣхъ Сербôвъ.

— **Маршалокъ кр. дръ Зыбликевичь** обнявъ вже онôгды закупленый замокъ въ Олеську въ посѣданье краю и зарядивъ, що потрѣбно для консервації замку. По дорозѣ до Олеська и въ Олеську витавъ нарôдъ маршалка. Въ селѣ Юзьковицяхъ выступило противъ него навѣть церковне братство съ хоругвами. Въ Олеську вôйтъ подавъ єму хлѣбъ и сôль а жиды величезный медôвникъ.

Именованье. Львôвскій ц. к. судъ высшій краевый именувавъ практиканта судового Теофиля Гелитовича авскультантомъ.

— **Конкурсъ на стипендію** въ квотѣ 100 зр. им. Ферд. Плюшка для учениковъ гимназіи въ Золочевѣ розписує золоч. рада повѣтова съ речинцемъ до 20 л. падолиста с. р. Компетенты якои небудь народности мусятъ бути убогими и ôтзначуватися въ наукахъ.

— **Новй штемплѣ** (съ выняткомъ газетныхъ) будутъ змѣненй ôтъ 1 сѣчня 1883. Теперѣшнй маютъ вартôсть лишь до 31 сѣчня 1883 р.

— **Пожаръ.** Въ Городловицяхъ, пов. сокальского, пожаръ при вихрѣ знищивъ дни 20 с. м. 13 загородъ селяньскихъ съ всѣмъ майномъ. Шкода неубезпечена выноситъ 16.000 зр. Здаєсь, що огонь бувъ пôдложеный. Староство позволило збирати въ повѣтѣ складки для погорѣльцѣвъ.

— **На Словарь Евг. Желехôвского** зложили на нашй руки: Вп. Царевичь, богословъ въ Перемышли 1 зр., В. Стеткевичь учитель въ Рожновѣ 1 зр.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Цѣсарь удѣливъ погорѣлцямъ громады Т а р н о р у д а, пов. скалатского, 500 зр. запомоги. — Цѣсарь удѣливъ комитетови церковному въ Слобôдцѣ болшовецкôй, пов. рогат. 100 зр. на будову церкви. — Въ Залѣщикахъ застрѣлився адвокатъ дръ Максимил. Бродицкій зъ причины програного процесу. — Недавно ôтбувся поєдинокъ межи двома автономичными урядниками жидачѣвского повѣту, п. Ф. и дѣдичемъ В. Зъ поєдинку выйшовъ раненымъ въ голову Ф. — Пôдчасъ переѣзду возомъ черезъ рѣку Чечву пôдъ Струтыномъ выжнымъ, пов. долиньского, утопився вôйтъ зъ Ясеня и єго жена. — Въ Петриловѣ. пов. товмацкого, згорѣла 8-лѣтна дитина, полишена въ хатѣ матерею, котра зваривши обѣдъ, заткала пѣчь коноплями; коноплѣ занялися и були причиною смерти дитины. — Въ Москвѣ, якъ доносятъ россійскй газеты, касієръ Потаповъ мавъ здефравдувати 13 миліонôвъ рублѣвъ зъ касы фонду сирôтского. — Добра Германôвку закупивъ гр. Баворовскій ôтъ комитету вѣрителѣвъ кридальнои масы гр. Блихера въ Опавѣ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Конкурсъ розписаный дня 26 жовтня на слѣдуючй душпастырскй посады: 1) пар. Журавно, надания приватного; 2) кап. С л и в к и, дек. перегиньского, над. цѣсарского; 3) кап. Г о р п и н ъ, дек. буского, над. прив.; 4) кап. К у р о п а т н и к и, дек. рогатыньского, над. прив.; 5) кап. А к р е ш о р ы, дек. пѣстыньского, над. цѣсарского; 6) кап. М и л о ш о в и ч ѣ, декан. щирецкого, над. прив.; 7) кап. М а р і я м п ô л ь, дек. устецкого, над. прив. Речинець до вношеня подань на всѣ тй посады до 6 (18) сѣчня 1883.

Въ пропозицію принятй оо.: I) на парохію Щирецъ 1) Алексей Зарицкій, парохъ и деканъ въ Зарудю; 2) Иполитъ Штогринъ, мѣстодеканъ, парохъ въ Стрѣлкахъ; 3) Илярій Пачовскій, мѣстодеканъ, капелянъ въ Наваріи. II) на капелянію Б з о в и ц я, дек. зборôвского: 1) Іоанъ Лозиньскій зъ Горпина; 2) Іоанъ Дулыньскій зъ Высыповець. III) на парохію У с т ь е н а д ъ П р у т о м ъ, дек. снятыньского: 1) Іоанъ Сѣнгалевичь зъ Новоселицѣ; 2) Корнилій Дрогомирецкій зъ Попельникъ; 3) Евгеній Кисѣлевскій зъ Текучи; послѣ въ списѣ: 4) Юліянъ Проскурницкій зъ Устя надъ Прутомъ; 5) Александеръ Темницкій зъ Ходорова. IV) на П о р ш н у, дек. щирецкого: одинъ лишь о. Левъ Шухевичь зъ Рожнова.

Презенты получили оо.: 1) Левъ Авдыковичь на капелянію Г о л е ш ѣ в ъ, дек. журавеньского; 2) Алексей Заклиньскій на капелянію Г л и н к и дек. надвôрняньского; 3) Василій Небыловецъ на парохію П е р е г и н ь с к о дек. перегиньского; 4) Іосифъ Кобыляньскій на пар. П ô д г ô р к и дек. калуского; 5) Емилій Бачиньскій, капелянъ зъ Нановы получивъ ôтъ ц. к. намѣстництва презенту на парохію regiae collationis въ Маковôй.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Іоанъ Сологубъ завѣдательство въ Неслуховѣ; 2) Іоанъ Вергановскій сотрудництво въ Толщовѣ; 3) Іоанъ Павлусевичь, новопоставленый пресвитеръ, получивъ сотрудництво въ Войниловѣ, дек. калуского; 4) Ерастъ Перфецкій новопост. пресв. сотрудництво въ Новици; 5) Іоанъ Козакъ новопост. пресв. сотрудництво въ Калуши; 6) Станиславъ Алексевичь, новопост. пресв. сотрудництво въ Вербилôвцяхъ; 7) Стефанъ Лесюкъ, новопост. пресв. сотрудництво въ Николаєвѣ; 8) Андрей Грибъ, новопост. пресв. сотрудництво въ Пôйлѣ; 9) Теодоръ Бѣлевичь сотрудництво въ Добротворѣ, дек. буского; 10) Николай Бѣлевичь сотрудництво въ Нижневѣ; 11) Володимиръ Бѣлиньскій сотрудництво въ Соколовѣ, д. бучацкого.

Введенй въ душпастырскй посады оо.: 1) Павло Филиповскій въ завѣдательство Новошина; 2) Тома Березовскій въ завѣдательство въ Журавнѣ.

Ôтпустку на 6 тыжднѣвъ получивъ о. М. Барвѣньскій зъ Дитятына; завѣдательство тои парохіи поручено на той часъ о. Н. Рыбакови зъ Шумлянъ.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вск. о. И. Ч. въ К. Сердечне Спаси-Бôгъ за ласкавй слова признаня. Они будутъ намъ захотою до дальшого дѣланя для добра и скорого розвою нашого народа. *Вск. о. И. Вас. въ Мог...* Зъ удѣленыхъ намъ матеріялôвъ покористуємось. О Вашôй справѣ не можемо дати точного выясненя, бо не знаємо, якъ высоко почислено Вамъ дохôдъ зъ ерекціонального грунту. Зъ удѣленои намъ цифры приписаного податку грунтового (177) зр. выходилобы, що Вамъ почислено дохôдъ зъ грунту надъ 800 зр.!! Треба було заразъ рекурсувати противъ в ы с о к о с т и вымѣреного податку. Застереженье собѣ рекурсу не має ваги. Наведенй Вами мотива противъ индемнизаційного додатку не суть опертй на уставѣ. Вповнѣ подѣляємо Вашу гадку, що наше священьство повинно здобутися на якійсь громадный подвигъ въ справѣ податковôй. Мыжь пôднесли се въ нашôй статіи, але щожь коли оспалôсть єсть такъ велика, що навѣть въ такъ пекучôй, вже самои кишенѣ дотыкаючôй справѣ загалъ священьства не може якось здобутись на якій смѣлый крокъ, а всѣ сидятъ тихо, мовьбы се не про нихъ рѣчь. Пôзнѣйше, по невчасѣ прійдутъ жалѣ, нарѣканя и стоны, — але все то буде на дармо. Черезъ то справа податково-конгруальна стаєся рôдною сестрою нещасной справы вдовичо-сиротиньскои. Мы не можемо бôльше зробити. Газета не має екзекутивы кромѣ накликуваня. Тожь и остерѣгаємо и накликуємо до бачности, поки часъ. *Вск. Р. въ Ол.* Съ вашою гадкою вповнѣ годимось, однакожь, щобъ та гадка вышла удачною, треба порозумѣтись съ ширшимъ кружкомъ людей. Бôльше напишемо Вамъ листовно. *Впр. М.* Письмо доручено намъ такъ пôзно, що вже нѣякъ не могло вôйти до сего числа. Буде въ слѣдуючôмъ. *Дописователеви о реформахъ.* Буде умѣщене въ скороченôмъ видѣ. *О. А. Г. въ Будыловѣ.* Вы були до кôнця с. р. довжнй 70 кр., отже 2 зр. записано Вамъ на слѣдуючій рôкъ.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** (*Дальше.*)

255) Вск. о. Давидовичь дек. холоѣвскій ôтъ церк. бр. въ Кустынѣ 5 зр., въ Батѣєвѣ 4 зр. — разомъ 9 зр.; 256) Вск. о. Войнаровскій дек. тысьменецкій ôтъ парохіянъ въ Ольшаници 7 зр., въ Рожневѣ 2 зр., ôтъ церк. брацтва матричнои церкви въ Тысьменици 2 зр., ôтъ дочернои церкви 2 зр., ôтъ Вск. о. Козѣровского въ Тысьменици, Фльоріяньского въ Рожневѣ, Рошкевича въ Воронѣ, Билинкевича въ Тысьменичанахъ по 1 зр. — разомъ 17 зр. 42 кр.

— **XI-тый выказъ жертвъ и членьскихъ вкладокъ на бурсу дѣвочу въ Перемышли** за часъ ôтъ 30 червня до 15 жовтня 1882, за котрй ПП. Дателямъ сердечну подяку складаєся: А) Ж е р т в ы Вск. оо. дек. затварницкого 34 зр. (поименного выказу не получено); оо. дек. бѣцкого 22 зр., именно: Т. Обушкевичь, I. Юрчакевичь, Ю. Константиновичь, К. Копыстяньскій по 5 зр., И. Гѣнчаковскій 2 зр.; оо. дек. канчуцкого 20 зр. (поименного выказу не получено); пп. Подлускій и Ванчаровскій зъ Перемышля по 50 кр.; о. I. Шайдицкій и чч. парохіяне Дубна 3 зр.; п. М. Литыньскій, богословъ 1 зр.; Администрація „Дѣла" 5 зр.; Гостѣ на весѣлю п. Ем. Давидовича укôнч. богослова съ п-ною Каролиною Пуза 27 зр., именно: новоженцѣ по 5 зр., панѣ К. Давидовичь, М. Пуза, М. Лалыжиньска, С. Константиновичь, панны Ф. Давидовичь и С. Константиновичь, оо. И. Давидовичь, Ю. Полошиновичь, пп. Из. Ольшаньскій, К. Пуза, Е. Давидовичь, И. Сенета, А. Сасъ - Демковичь, В. Маркъ, К. Б. I. Давидовичѣ, всѣ по 1 зр. — разомъ *112 зр. 50 кр.* Б) Членьскй вкладки на р. 1882 зложили: п. дръ мед. Л. Литыньскій 1 зр., п-ѣ Дереньовска 2 зр., о. Ник. Котысъ зъ Р. 1 зр. 44 кр., о. З. Пôдляшецкій 1 зр., п. Ант. Леонтовичь 1 зр. 25 кр, оо. П. Тустановичь и А. Копыстяньскій по 3 зр.— разомъ *12 зр. 69 кр. а. в.* В) Н а р о с т ô в ъ въ тôмъ часѣ було *174 зр. 68 кр.* — При сѣй случайности упрашаєся всѣхъ П. Т. Родимцѣвъ о ласкаву память на Перемыску дѣвочу бурсу. Многй члены залягаютъ еще съ своими вкладками на сей рôкъ. Число членôвъ мин. року выносило 60. На сей рôкъ, дай Боже, щобы число тоє подвоилося. Фондъ видимо взростає, а при твердôй волѣ и щирôй охотѣ дôйдемо до цѣли.

Ôтъ выдѣлу бурсы дѣвочои въ Перемышли, дня 3 (15) жовтня 1882. — *Левъ Кордасевичь,* председатель; *Зах. Пôдляшецкій,* секретарь.

Курсъ львôвскій зъ дня 30. л. жовтня 1882.

		платятъ		жадаютъ	
		австр. валютою			
		р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.	безъ текучого куп. безъ купону				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.		310	50	314	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.		168	25	171	25
Банку гип. галиц. по 200 р.		305	—	309	—
2. Листы заст. за 100 р.					
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.		98	50	100	—
„ „ „ по 4% ав.		90	50	92	—
„ „ „ по 5% ав. період.		98	50	100	—
Банку гип. галиц. 6% ав.		101	30	102	30
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%		100	50	102	—
3. Листы довжнй за 100 р.					
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ		—	—	—	—
4. Облиги за 100 р.					
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.		99	60	100	60
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%		100	—	101	50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%		101	—	102	50
5. Льосы мѣста Кракова		19	50	21	50
„ „ Станиславова		23	50	25	50
6. Монеты.					
Дукатъ голендерскій		5	55	5	65
„ цѣсарскій		5	58	5	62
Наполеондоръ		9	42	9	52
Пôвимперіялъ		9	72	9	82
Рубель россійскій срѣбный		1	52	1	62
„ „ паперовый		1	17½	1	19½
100 марокъ нѣмецкихъ		58	10	58	70
Серебро		—	—	—	—

Анна Любищакъ зъ Коломыѣ, донька судового возьного, укôнчивши высшу женьску школу въ Коломыѣ съ ôтзначеньемъ

пошукує мѣсця на село

въ домѣ священика до удѣлюваня науки дѣтямъ зъ низшихъ клясъ школъ народныхъ въ языкахъ рускôмъ, польскôмъ и нѣмецкôмъ, рисункахъ и рахункахъ.

Для женьщинъ

съ поростомъ бороды

Depilatorium, средство до нищеня заросту,

пôсля методы проф дра **Бетхера.**

Многими фаховыми и другими часописями (якъ пр. „Ueber Land und Meer" и др.) средство се похвально обговорене.

Безъ найменшихъ частинъ труячихъ, зовсѣмъ нешкодливе, не ослабляє нѣколи шкôры. Дѣлає сей-часъ вповнѣ и безъ болю. Уживанье просте. Цѣна 1·75 зр. а. в. франко за надôсланьемъ належитости въ австрійско-угорскихъ маркахъ почтовыхъ або въ переказахъ.

(Строга дискреція.)

F. Neter, Fahrgasse 104,
Frankfurt a. Main.
12—12

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

Любовь

УБОГОГО МОЛОДЦЯ,

повѣсть Октава Фейлета, зъ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

Саломонъ Бардахъ

во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 18.

поручає

великій выбôръ рôжнородныхъ паперôвъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ также ордерôвъ котиліоновыхъ.

Выконує карты визитовй, сотку по 40 кр. (4—10)

„Д Ы М Ъ",

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

К. Диккенса

Новорôчнй Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ",

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла".

ТОРГОВЛЯ НОВИЦКОГО

улиця Галицка, ч. 52,

поручає свою 6—6

КОМНАТУ ДО СНѢДАНЬ.

„МЕРТВЙ ДУШѢ"

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва" (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" и въ книгарни Ставропигійскôй.

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ єсьмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаємъ тутъ также всякй замовленя.

Шусталя и Спôлки

(3—10) надвôрна фабрика повозôвъ.

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

вô Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5.

має честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБÔТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавй взгляды Вск. П. Т. Публики и Вск. Духовеньства, поручаєся ласкавому покровительству.

☞ Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ. (4—12)

!! Вже выйшли зъ печати !!

Илюстрованый календарь

„Львôвянинъ"

на рôкъ звычайный 1883.

(12 печатныхъ аркушѣвъ)

коштує **лишень 42 кр. а. в.**,
съ почтовою пересылкою **47 кр. а. в.**

КАЛЕНДАРЬ СТѢННЫЙ

на рôкъ 1883.

коштує **20 кр. а. в.**,
съ почтовою пересылкою **22 кр. а. в.**

Головный складъ удержує

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, ул. ôрменьска, ч. 6 (напротивъ „Народного Дому").

☞ При замовленяхъ одного тузина додаєся два примѣрники безплатно. (3—?)

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье

ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючй выгранй:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.— 50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Кромѣ того еще много другихъ побôчныхъ выграныхъ въ предметахъ выставовыхъ, жертвованыхъ выставцями.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовй просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (9—1

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 82. Львôвъ, Субота 23 жовтня (4) листопада 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Политика шовинизму.

V.

(*Авторъ брошуры „Polityka Nerwów“ о ôтносинахъ Полякôвъ до Русинôвъ.*)

„*Унія съ Русею* — се справа перворядна“, кличе авторъ брошуры „Polityka Nerwów“. „О скôлько тутъ дôйдемо до єдности, о стôлько зыскаємо на силѣ“, — але заразъ додає: „о скôлькожь успособимо Русинôвъ для шизмы, о стôлько скрѣпимо ворожи намъ силы“. Такъ отже вже на самôмъ вступѣ выходитъ у автора на верха мѣшанина, а радше неяснôсть въ понятю „рускои справы“. Заразъ на вступѣ зводитъ ôнъ цѣлу справу на зовсѣмъ блудну дорогу, на дорогу религійныхъ спорôвъ. Самъ, правда, признає и остерѣгае: „не забуваймо анѣ на хвилю, що въ Россіи єсть три разы (бôльше якъ пять разôвъ, бо надъ 15 миліонôвъ — прим. ред. *Дѣла*) стôлько Русинôвъ якъ у насъ“, и то, треба додати, православныхъ, або, якъ авторъ называє, шизматицкихъ Русинôвъ, а мимо того тыкае сюда заразъ свою религійну справу, мовбы то справа польска не була нѣчимъ иншимъ якъ справою католицизму, а зновъ руска справа справою православія. Тымчасомъ самъ фактъ, що зъ 18-ти миліонового народа руского бôльше якъ 15 миліонôвъ вызнае православну вѣру, повиненъ бувъ вже самъ собою остерегчи п. А. Z. мѣшати въ ôтносины Полякôвъ до Русинôвъ религійну справу, бо ачейже не схоче жадати ôтъ галицкихъ Русинôвъ, щобы они вырѣкались православнои бôльшости свого рôдного народа, а тымъ бôльше єще противъ неи воювали. Скоро п. А. Z. стає на становищу религійнои нетерпимости, то вже тымъ однымъ ставляє цѣле пытанье зовсѣмъ блудно. Нашъ рускій нарôдъ не дасть себе роздѣлити и розшматкувати религійными спорами.

Але послухаймо попереду, яка се має бути та унія съ Русею?

П. А. Z. зовсѣмъ справедливо признае, що Русинôвъ не вынайшовъ гр. Стадіонъ, але що они були и суть силою своєи незаперечимои народности, ôтрубнои такъ ôтъ великоруского якъ и ôтъ польского народа. Дальше переходитъ п. А. Z. до угоды съ Русинами. „Котра сторона має розпочати дѣло угоды? Не Русины. Якъ женьщина не може перша освѣдчитися мужчинѣ, якъ Поляки, яко слабша сторона не можутъ безъ пониженя розпочати угодовои акціи съ Россіянами, такъ само не ôтъ Русинôвъ, але ôтъ насъ (Полякôвъ) мусятъ выйти першi кроки до згоды. Єсть се рѣчею политичнои приличности. А сей починъ повиненъ выйти ôтъ насъ тымъ скорше, тымъ радше, що нѣколи не було ôтповѣднѣйшои хвилѣ до сего якъ теперѣшна. — Сама угода *повинна ôтноситись такъ до суспôльнои* обмѣны взаимнои якъ и до законодавчого и политичного поля“.

1. Що до першого направленя **суспôльного** п. А. Z. кладе головну вагу на ôтносины дворôвъ и польскои интелигенціи до священьства. „Зъєднати собѣ попôвство (плебанію) се значитъ приєднати собѣ средство **вплыву на людъ**“.

2. „Въ ôтносинахъ **правно-политичныхъ** єсть головною, основною пôдставою: подѣлитися по рôвному **всѣмъ**, що тôлько мы самi маємо, и що можемо дати“. Сю такъ гарну засаду переводитъ однакожь п. А. Z. въ дуже дивный спосôбъ. Се „все“, чимъ Поляки малибы подѣлитися съ Русинами, ôтноситъ п. А. Z. тôлько до шкôлъ и то въ той спосôбъ, щобы наука **обохъ** языкôвъ обовязувала въ цѣлôмъ краю, зарôвно языкъ рускій въ захôднôй Галичинѣ, якъ языкъ польскій въ всхôднôй, — а по друге до спôльного подѣлу историчного имени, щобы нашъ край назвати замѣсть „Галичина и Володимирія“ — краємъ *польско-рускимъ* съ гербомъ „przy orle białym święty Michał Archanioł w oczekiwaniu Pogoni“...

Читаючи такi точки „угоды“, мусимо хиба припускати, що п. А. Z. занадто бувъ занятый своими надмѣрно плятоничными идеалами, и що они понесли єго надмѣрно высоко по надъ звычайне житье нашои сумнои дѣйстности, инакше ôнъ самъ мусѣвбы бувъ спытати себе, скôлько реальнои пôдставы має єго угода, скôлько може она злагодити обопôльнѣ супротивности и якъ уладитъ обопôльнѣ ôтносины? Приглянувшися близше своимъ точкамъ п. А. Z. бувбы побачивъ, що тутъ ôнъ не тôлько не зробивъ нѣякихъ уступокъ въ користь обопôльного помиреня, але противно повторивъ лише то, що вже не разъ, хочь въ троха ôтмѣннôй формѣ, говорилось єго попередниками, а спеціяльно навѣть самою Reform-ою, противъ котрои ôнъ за те справедливо самъ повставъ. Першажь точка йде власне до того, чого хотѣла Reforma: до польскои агитаціи межи рускимъ людомъ. И Reforma и п. А. Z. хочутъ добитись вплыву на рускiй людъ, а рôжниця тôлько та, що Reforma вкладає сей обовязокъ на самыхъ Полякôвъ, а п. А. Z. хоче се зробити вплывомъ приєднаныхъ „плебаній“. Хочь нѣ Reforma, нѣ п. А. Z. не сказали выразно, якiй се має бути той вплывъ, то однакожь не тяжко сего догадатись. Въ обохъ случаяхъ людъ чи нарôдъ рускiй не єсть тутъ остаточною **цѣлею** але тôлько средствомъ, котре має послужити якôйсь нѣбы то высшôй, але — скажемо отверто — зовсѣмъ неяснôй и нашому народови ледво чи хосенньôй идеѣ.

Тутъ власне проявляєся блудньôсть становища такъ дотеперѣшныхъ польскихъ политикôвъ въ загалѣ, якъ особливо п. А. Z., котрому тôлько здаєся, що ôнъ иде новою дорогою. Имъ здаєся, що досыть поставити собѣ въ мысли идею якоись мрачнои самостôйности державнои безъ близшого означеня єи основъ и внутрѣшного устрою, а все проче вже само собою добре уладится. На дѣлѣ выходитъ однакъ противно, що треба попереду знати, **якою** має бути та самодержавньôсть, щобы она служила добру народôвъ, поки зачнеся накликати людей, ба и другi народы для сеи идеѣ. Се той самъ спосôбъ ставляня даху попереду фундаментôвъ, про котрый мы вже перше досыть говорили. Тi политики зовсѣмъ запôзнаютъ нарôдъ, а вважаютъ єго радше тôлько за матеріялъ, що має имъ послужити до ихъ троха чи не химернои будовы. Колибъ они памятали о народѣ, они бъ перше спытали, якежь се житье має єму выстроитись въ тôй самодержавности: чи таке мизерне, якъ єму назначалось въ конституціи 3 мая 1791, чи таке, якъ мы доси єго бачимо въ нашôмъ теперѣшнôмъ устрою краєвôмъ? Отжежь задумавшись поважно надъ сими пытанями, мусятъ тi политики признати, що доси не всiѣли они выробити у себе не тôлько идеалу народнои щасливости, але навѣть самого глубоко почутого бажаня такои народнои щасливости. Ихъ просто нѣчого не обходитъ доля народа. Тутъ почиває головна причина, длячого такъ тяжко дôйти Полякамъ до ладу съ Русинами.

Може п. А. Z. має й по части правду за собою, кажучи, що исторiя въ своѣй спадщинѣ не передала галицкимъ Русинамъ безпосереднои традиціи идеѣ самодержавности народнои; але грубо помыляєся думаючи, що Русины яко нарôдъ не маютъ своєи исторiи, своєи традиціи историчнои. Тутъ очевидно помѣшавъ п. А. Z. традицію зверхнои формы державнои, традицію самодержавности, такъ сказати: традицію королевску — династичну, котру маютъ Поляки, а котрои не маютъ Русины, — съ традицією **того**, що называєся **народнымъ житьемъ историчнымъ**. Сеи послѣднои традиціи историчнои не маютъ Поляки, але за те маютъ єи Русины — рускiй нарôдъ. Се **народна** память про єго борбу за свою волю и правду, що жiє єще доси въ народѣ, въ єго пѣсняхъ и устныхъ переказахъ. Не єсть се традиція борбы за свою державу, але традиція борбы за то, що повинно бути першою основою кождои державы — за **народну** волю. Выплывомъ сеи традиціи у руского народа єсть єго горяче **бажанье** народнои щасливости. У Полякôвъ була своя держава безъ народнои щасливости и се було причиною єи упадку; у Русинôвъ була лише одна борба за народну щасливôсть, не унята въ форму державного строю, отже бажанье сеи щасливости безъ видного идеалу осущимого. Така ôтмѣнна исторiя обохъ народôвъ поставила ихъ и въ теперѣшности на ôтмѣнныхъ становищахъ. Поляки маютъ традицію самодержавности и пôдъ премогучимъ вплывомъ сеи традиціи разъ на разъ побиваются за самодержавностею, а лишаютъ на боцѣ пытанье народного добра; Русины маютъ традицію живого бажаня добра свого народа и пôдъ вплывомъ сеи традиціи народнои побиваются за осущеньемъ свого бажаня народнои щасливости, за добромъ народа, лишаючи на боцѣ пытанье про самодержавньôсть. Поляки разъ въ разъ пытаютъ Русинôвъ: чи хочете жити разомъ съ нами въ однôй державѣ? — чи хочете новои Польщѣ? а коли не Польщѣ, такъ чи хочете Польщѣ и Руси, або якъ каже п. А. Z. „polsko-rusińskiego kraju“, або федеративнои звязи Русинôвъ съ Поляками, якъ каже п. Милковскiй? Русины жь разъ на разъ пытаютъ Полякôвъ: чи хочете **добра** нашого и свого **народа**, чи хочете **народнои** щасливости? дайте на се доказъ, а буде згода; у вашихъ рукахъ власть, покажѣтъ отъ хочбы въ Галичинѣ, якъ вы навчились на вашôй сумнôй исторiи теперь съ нами обходитись; дайте тутъ перше доказъ, якъ думаєте вы съ нами жити въ купѣ, чи схочете пошанувати нашi права, що вашi предки все ломали, чи схочете дати намъ повну волю въ нашôмъ розвою народнôмъ, — покажѣтъ се теперь ось хочьбы тôлько въ Галичинѣ, а мы побачимо тогды й поговоримо, якъ и що має бути дальше.

Ось тi ôтмѣннi становища, на котрыхъ стоятъ Поляки а Русины, а що не даютъ имъ доси порозумѣтись. У кождого своє на умѣ, тожь звычайно и выходитъ конець всѣхъ переговорôвъ помиреня на народну пословицю: „пôпъ въ дзвôнъ, а дѣдько въ калатало.“

Може пôсля сего поясненя зрозумѣє п. А. Z., для чого єго програма „уніи съ Русею“ выдаєся намъ такъ нереальною, троха чи не воздушною; для чого дорога, котрою ôнъ ступає, выдаєся намъ неôтповѣдною. Скажемо отверто, що они насъ нѣякъ не можутъ вдоволити, хочь мы хочемо вѣрити въ добру волю и щиру интенцію автора брошуры „Polityka Nerwów“. Мы мусимо бажати, щобы наша интелигенція служила добру нашого народа, заступала єго интереса и за нихъ всюда и всею своєю моральною силою вступалася, а не можемо того бажати, щобы та интелигенція була лише якимсь орудiємъ и то орудiємъ слѣпымъ, „furką drzewa pod zimę, pastwiskiem na wiosnę“ для чужихъ интересôвъ приєднаною, и въ тôмъ дусѣ за Юдову цѣну на нарôдъ вплывала. Се булабы крайна деморализація нашои интелигенціи. Коли хочете, то вже и доси маєте таку нѣбы то руску интелигенцію приєднану матеріяльными користями: она пôшла въ вашу службу за всѣлякi авансы, нагороды, почести и користи, она и доси вамъ служитъ въ вашихъ рядахъ. Але чижь выграла на тôмъ що ваша и наша справа? Така интелигенція була и все буде чужою рускому народови. Цѣлi вѣки нашои исторiи даютъ на се надто ясный доказъ.

Рôвножь безцѣльною выдаєся намъ и друга точка програмы п. А. Z. що до обовязковои науки обохъ языкôвъ въ цѣлôй Галичинѣ. Користи, якi обѣцює собѣ п. А. Z. зъ такои науки для обопôльного зближеня Полякôвъ и Русинôвъ, счезаютъ въ очахъ Русинôвъ при высуненôй самымъ авторомъ цѣли такои науки: „przemieszczania podejrzanych urzędników ze wschodniej Galicyi do zachodniej, a umożebnienie zastępywania ich urzędnikami ze zachodniej“ (стор. 24). Тутъ вже дуже ясно выступає тенденція „администраційнои ссылки“ Русинôвъ „неблагонадежныхъ“ и польонизаціи рускои части Галичины. Ачейже схоче п. А. Z. зрозумѣти, що до такого дѣла Русины не можутъ приложити своєи руки.

На увагу заслугує точка поставлена п. А. Z. въ дальшихъ єго выводахъ, щобы въ справахъ народныхъ подѣлити соймъ на двѣ куріи голосуючi осôбно, щобы обезпечити обѣ стороны ôтъ майоризаціи въ народныхъ справахъ. Однакожь сеи точки не розвинувъ п. А. Z. близше, а именно не сказавъ, якъ малибы тi куріи творитись и кто творивбы пр. курію заступаючу интереса рускои народности. Черезъ то очевидно остаєся ся точка неясною.

Ôтбудованье
королевского замку на Вавелю.

Въ послѣднôмъ ч-лѣ подали мы звѣстку, що краєвый выдѣлъ признавъ архитектови Прилиньскому суму 22.000 зр. а. в. зъ краєвого гроша за приготовляючi пляны ôтбудованя королевского замку на Вавелю въ Краковѣ и що вже навѣть выплативъ єму суму 19.000 зр., розумѣєся, тожь зъ краєвого гроша. Тая вѣсть, жаль, що правдива, зробила сензацію въ рôжныхъ кругахъ, якъ середъ Полякôвъ такъ и середъ Русинôвъ. Причина сеи сензаціи єсть очевидно рôжна якъ до рôжныхъ кругôвъ. Не сумнѣваємось, що и нашi читателѣ немало здивувались сею вѣстею. Длячогожь се? Чи сума пересолена? Чи пляны лихi? Нѣ! Мы и, надѣємось, вразъ съ нами такожь и нашi читателѣ и цѣлый нашъ нарôдъ лишаємо зовсѣмъ спокôйно спôрку про тi техничнi рѣчи Dziennik-ови pol., Czas-ови и Reform-ѣ. Намъ заважило зовсѣмъ що иншого на серцю. Мы до певнои мѣры дуже вырозумѣлi на щедрôсть краєвого выдѣлу въ выдаткахъ зъ краєвыхъ грошей. Мы тямимо, що такiжь приготовляючi пляны на будову соймового будынку коштували нашъ край свого часу не менше якъ 15.000 зр. Мы на стôлько вырозумѣлi, що мимо всеи выставности соймового будынку робимо рôжницю мѣжь нашимъ галицкимъ Капитолемъ а королевскимъ замкомъ. Мы на стôлько вырозумѣлi, що не бачимо народного поступу чи демократизму въ тôмъ, щобы ставляти маршалка на рôвнѣ съ королемъ, и радо признаємо, що коли передвступнi пляны на маршалкôвску резиденцію коштували не менше якъ 15,000 зр., то на пляны королевскои резиденціи треба таки „щось докинути“. Намъ заважило на серцю зовсѣмъ що иншого.

Честь, повага, пошанованье и любовь для минувшости свого народа, для народныхъ памятокъ историчныхъ, для останкôвъ историчнои славы и свѣтлости народнои — у кождого народа не тôлько добрi, але навѣть и похвальнi. Тожь се и добре и похвально, що Поляки манують и люблятъ останки своєи историчнои минувшости и противъ того мы и слова не кажемо, такъ якъ и мы зновъ зъ нашои стороны бажаємо, щобы Поляки рôвно поняли нашу любовь до нашихъ историчныхъ памятокъ и переказôвъ народныхъ. Мы дуже добре розумѣємо, що королевскiй замокъ на Вавелю въ Краковѣ єсть однымъ зъ найдорожшихъ останкôвъ историчнои свѣтлости Полякôвъ, що отже сей великiй памятникъ муситъ бути имъ дорогимъ и що они не можутъ хотѣти руины сего замку, але бажаютъ єго зберегчи передъ ѣдкимъ зубомъ часу. Колибъ

ходило о то, щобы зберегчи сей историчный памятникъ передъ руиною, мы нѣ слова не говорилибъ про се. Выдаємождь много грошей на захованье и удержанье далеко меншихъ историчныхъ останкôвъ и памятникôвъ въ нашôмъ краю, тожь и тутъ годится ôтповѣдно поступити. Рôвножь понимаємо ту радôсть Полякôвъ, коли найвысшою волею цѣсарскою постановлено вывести зъ сего замку войско, тамъ доси въ касарняный спосôбъ умѣщуване, и привернути сей замокъ зъ касарнѣ въ королевскій замокъ.

Тутъ однакожь кôнчится згода. О щожь дальше ходитъ теперь? Чи —, щобъ говорити урядовымъ складомъ краєвого выдѣлу, — чи ходитъ о консервацію королевского замку на Вавелю? Нѣ! Зовсѣмъ нѣ! Тутъ ходитъ о ôтбудованье — о реставрацію королевского замку, и то таке ôтбудованье, котре булобы достойне королевскои, а радше цѣсарскои резиденціи. Кождый муситъ намъ признати, що межи збереженьемъ королевского замку ôтъ руины, а его ôтбудованьемъ ôтповѣдно до цѣсарскои чи королевскои резиденціи заходитъ *великаньска рôжниця.*

Кто мавъ случай приглянутися, въ якôмъ станѣ находится теперь сей замокъ, або кому бодай се одно вѣдомо, що ôнъ єсть ôтъ довгихъ, предовгихъ лѣтъ войсковою касарнею, кто дальше знає, якои выставности вымагає и муситъ вымагати въ нынѣшныхъ часахъ королевска резиденція, той може легко оцѣнити, якихъ тутъ треба великаньскихъ вкладôвъ, скôлько тутъ треба грошей, щобы зъ замку, оберненого ôтъ довгихъ лѣтъ въ касарню, зробити королевску а взглядно цѣсарску резиденцію. Колибъ брати мѣру зъ самого соймового будынку, то рахунокъ такъ представлявсябы. Кошта вступныхъ плянôвъ соймового будынку выносили 15.000 зр., а сама будова соймового будынку выноситъ вже около 1,500.000 зр. с. є. 100 разы бôльше, якъ кошта вступныхъ плянôвъ. Колижь вступнѝ пляны до ôтбудованя замку на Вавелю коштуютъ 22.000 зр., то пôсля тои самои мѣры выносилибы кошта ôтбудованя що найменше 100 разы стôлько с. є. 2,200.000 зр. Колижь зважимо, що тутъ ходитъ о королевску резиденцію, то буде се зовсѣмъ непересадно сказати, що кошта ôтбудованя выйдутъ значно высше, — они выйдутъ въ великѝ мілiоны.

Теперь стане ясно, для чого кождый такъ поважно задумуєся надъ сею справою. Коли краєвый выдѣлъ вкладає на край обовязокъ поносити кошта вступныхъ плянôвъ, то очевидно має гадку наложити на край такожь и цѣлый такъ великаньскій тягаръ ôтбудованя королевского замку. *Тутъ ходитъ вже о цѣлѝ мілiоны краєвого гроша!* In Geldsachen hört die Gemüthlichkeit auf — и для того то кождый пытає: на якôй же се пôдставѣ, якимъ се правомъ? Тажь дочисливши до сего кошта соймового будынку тутъ впаковуєся на край мало що не шѣсть мілiоновый, зовсѣмъ непродуктивный тягаръ — и на якôй пôдставѣ?

Чи єсть потреба для краю ставити королевскій замокъ? Чи кошта такого замку можутъ спадати на край?

Мы не стаємо тутъ зовсѣмъ на выключно рускôмъ становищи. Мы перенесемось навѣть на становище польско-народне и пытаємо, чи польскôй народъ въ Галичинѣ при всѣй своѣй любвѣ для своєи минувшости потребує здвигненя королевского замку, якій хосенъ може ôнъ мати зъ того, яку хочьбы навѣть идеальну користь? Нѣякои. Польскій народъ въ Галичинѣ, а тымъ бôльше рускій народъ має далеко важнѣйшѝ, незрôвнано бôльше пекучѝ потребы. Страшна и щоразъ бôльше взростаюча нужда господарска не позваляє ему навѣть думати о королевскихъ палатахъ. Нужда выщирює свои острѝ зубы зъ кождого куточка, мы не маємо навѣть зъ чого стягнутись на школы; бездомнѝ дѣти, калѣки и старцѣ валяются по улицяхъ и нема имъ нѣякого пристановища въ краєвыхъ закладахъ: край не має для нихъ крейцаря! Якимже правомъ можемо мы пориватись до будовы коштовныхъ палатъ? Кто сего жадає? Нѣ Цѣсарскій Дôмъ, нѣ держава, нѣ интереса краю не жадаютъ и не вымагаютъ сего. Єсть се тôлько фантаотичне бажанье фантастôвъ, не зважаючихъ на интереса свого власного народа. Мы радо признаємо, що кракôвскій замокъ зруйновано касарнянымъ постоємъ войска, що его перeначено ôтповѣдно до потребъ войсковыхъ, а черезъ то въ многôмъ збезъображено єго первѣстный видъ. Але чижь се вина краю? Чи край поробивъ тѝ змѣны и шкоды? Єсли се сталося въ наслѣдство войсковыхъ порядкôвъ, то кошта обновленя, чи привернення въ status quo ante — спадаютъ на державу, але нѣякимъ чиномъ на край. Колижь ходитъ о здвигненье новои резиденціи, то се жь тожь само не спеціяльно краєвый интересъ, але интересъ загально державный. Чи сякъ, чи такъ, край не може брати на себе такихъ великаньскихъ тягарôвъ. Вже дотеперѣшнѝ тягары пригнетаютъ нашь край мало що до невыносимости — тожь булобы часъ перестати бавитись въ нѣчимъ неоправдану паньску розтратнôсть и фалшиву блескотливôсть.

Упривилеёванѝ лихвярѣ.

(Конець.)

„Коли однакъ ратунокъ можна лише подати тымъ сторонамъ, що выступаютъ передъ судами съ своими оправдаными жалобами, то и зъ стороны выс. сойму належитъ оставити просячимъ до волѣ, чи схотятъ свои жаданя пôдъ взглядомъ обмеженя банковыхъ претенсій попирати на дорозѣ законôвъ“.

„Остає еще намъ застановитись, чи выс. соймъ має тревати при першôй части своєи тогорôчнои резолюціи, с. є. що до ревизіи статутôвъ кредитовыхъ закладôвъ въ загалѣ, а въ особенности селяньского банку. Въ тôмъ взглядѣ комисія правнича думає, що пôзнавши разъ лихо, не можна остати въ половинѣ дороги, вытыченои вже разъ выс. соймомъ въ своѣй резолюціи, але противно, треба настаивати на те, щобы чимъ скорше выслѣджено станъ рѣчей и выдано конечнѝ заряджения, тымъ бôльше, що анормальный станъ задовженыхъ хлѣборобôвъ грозитъ имъ неминучою руиною матеріяльною“.

„Той станъ пôдъ кождымъ взглядомъ критичный представляєся намъ найяснѣйше зъ самого справозданя на ôтбутыхъ дня 27 цвѣтня 1882 р. тринайцятыхъ загальныхъ зборахъ управненыхъ до голосованя членôвъ галиц. банку селяньского. Въ тôмъ справозданю на стор. 7-ôй читаємо: „Щобы стягнути залеглости, предпринято въ минувшôмъ роцѣ кроки екзекуційнѝ противъ 866 недбалымъ довжникамъ и доведено до примусовои продажи 296 господарствъ, зъ котрыхъ 95 господарствъ перейшло въ руки новыхъ властителѣвъ, а 201 дôсталось банкови. Ôтъ часу существованя банку, с. є. ôтъ р. 1868 до кôнця р. 1881 на 67.425 удѣленыхъ загаломъ пожичокъ предпринято кроки екзекуційнѝ противъ 9.244 довжникамъ и злицитовано 2.625 господарствъ, зъ котрыхъ 453 екзекуцій еще не укôнчено, зъ дальшихъ же 2.172 господарствъ продано 704 господарствъ третымъ особамъ, а 1.468 набувъ банкъ“. Коли отже розважимо, що зъ лицитованыхъ въ тринайцяти лѣтахъ господарствъ загаломъ 2.625 пересѣчне число однорôчне выпадає несповна 202, то вже число спроданыхъ господарствъ въ минувшôмъ роцѣ 296 представляє неоспоримый доказъ, що лицитаціи задовженыхъ господарствъ змагаются, а що и регуляція пожичокъ въ дорозѣ новыхъ укладôвъ такожь не помагає, але радше побôльшає руину матеріяльну, якъ се покажеся зъ поодинокого зôставленя билянсôвъ зъ р. 1878, коли еще о такôй регуляціи банкъ не думавъ, съ билянсомъ р. 1881, коли ихъ не переставъ переводити. Пôсля билянсу 1878 р. банкъ числивъ 51.376 довжникôвъ съ сумою 7,872.234 зр., такъ що на кождого довжника выпадало пересѣчно кругло 153 зр. довгу, а пôсля билянсу за рôкъ 1881 числитъ банкъ 41.164 довжникôвъ съ сумою 6,945.452 зр., такъ що на кождого довжника припадає пересѣчно (опускаючи крейцары) 168 зр. довгу, рôжниця отже по 15 зр. припадає на кождого довжника бôльше до сплаченя.

Що впрочѣмъ и самъ банкъ не запôзнає конечности зробити пôльгу своимъ довжникамъ, знаємъ про те такожь добре. Позаякъ на пôдставѣ арт. 37 статутôвъ обчисляє банкъ ôтсотки ôтъ пожичокъ по конець мая 1878 р. по 12% ôтъ ста рôчно, а ôтъ поодинокихъ рать въ припадаючôмъ часѣ неплаченыхъ за проволоку по 15% ôтъ ста рôчно, — то ôтъ червня 1878 р. знижились ôтсотки такъ ôтъ пожичокъ, якъ такожь за проволоку ôтъ поодинокихъ по тôмъ часѣ запавшихъ, а въ речинци не сплаченыхъ рать на 10% ôтъ ста рôчно. Ôтъ р. 1881 для такихъ пожичокъ, котрѝ за выданьемъ въ 5% листахъ довжныхъ або 5% облигаціяхъ комунальныхъ бувають удѣлюванѝ або конвертованѝ, установлено стопу процентову на 8%, а на случай проволоки на 9% ôтъ ста рôчно. Але и тѝ усилія банку супротивъ величевного довгу, котрый повставъ въ давнѣйшихъ лѣтахъ, не маютъ практичнои вартости; обниженье бо процентовои стопы що до нихъ по конець мая 1878 р. не має зовсѣмъ мѣсця, а обниженье ôтъ того часу на 10% ôтъ ста рôчно не можна уважати такожь за ôтповѣдне, а тымъ менше певне, о скôлько те обниженье може бути одными загальными зборами ухвалене, а другими знесене, — и єдино стопа процентова змѣнена статутами не булабы проблематичнои вартости для довжникôвъ.

Банкъ селяньскій подыбавъ вже неразъ закиды, котрѝ ему дѣлано, и привыкъ на своихъ загальныхъ зборахъ заспокоювати публику тыми словами, що такѝ закиды суть безъосновнѝ и тенденційнѝ, а навѣть банкъ старався тѝ закиды выявити и ôтповѣсти на нихъ въ брошурѣ, выданôй своимъ накладомъ п. н.: „Скôлько єсть правды въ закидахъ противъ галицкому Закладови Кредитовому селяньскому пôдношеныхъ“? И щожь мы довѣдуємось зъ тои ôтповѣди? 1) Що стопа процентова ôтъ пожичокъ єсть дуже высока; 2) що кредитъ удѣлюваный банкомъ не єсть продуктивный, позаякъ въ великôй части бувае уживаный на уморенье давнѣйшихъ довгôвъ, а не до поправы господарства, при чѣмъ пôдносится, що може за пôзно прійшовъ зарядъ банку на помôчь задовженымъ селянамъ; 3) що удѣляє кредиту розмѣрно значнѣйшого, щобы не утрудняти своєи администрациі; 4) що довжника шануе о скôлько можна, бо не спѣшится съ лицитаціями и такожь опускає довжникови, що може, а въ кôнци 5) жалуєся на повôльнôсть процедуры судовои. Але для чого банкъ помимо арт. 30 своихъ статутôвъ майже понехавъ давати властителямъ меншихъ посѣлостей задатки въ меншихъ сумахъ пôсля потребы и на не довшій часъ, якъ на одинъ рôкъ, на той закидъ не давъ банкъ зовсѣмъ нѣякои ôтповѣди. А предсѣ се рѣчь певна, що хотячи властителямъ меншихъ посѣлостей принести правдиву помôчь, то передовсѣмъ треба увзглядднити ихъ потребы. Такѝ потребы появляются у нашого селянина нагло, бо ôнъ не має еще тои проворности, щобы свои потребы предвиджувати зъ горы и запобѣгати имъ вчасно. Настане неурожай, огонь знищитъ будынки, зараза вынищитъ худобу, повѣнь попсуе засѣвы та забере хату и знаряды, хороба, смерть и всякѝ случаѣ въ родинѣ, вымагаючѝ якъ найскоршои помочи, — тоє все заставляє селянина доперва думати о грошахъ. Кто ему заразъ поможе, той и выратувавъ єго, а кожда проволока въ удѣленю помочи чинитъ тую помôчь, нехайбы и значну, вже менше видною, а часто и непотрѣбною. Ôтъ промесы банку до удѣленя пожички уплыває звычайно не богато часу, а тымчасомъ вызыскуе стараючогося о пожичку готовый посередникъ, котрый подаючи на разѣ помôчь, ôтбирає зъ удѣленои банкомъ пожички щедру нагороду, розумѣвсь съ очевидною шкодою довжника. Банкъ мôгбы сповнити свою задачу лише тогды, колибы удѣлювавъ якъ найбôльше задаткôвъ мѣрныхъ и на короткій часъ при такôмъ процентѣ, котрый ôтповѣдає нынѣшному торгови грошевому.

Що при удѣлюваню пожичокъ оцѣненье гипотеки бувае за высоке и що при регуляціяхъ пожичокъ первѣстный кредитъ, удѣлюваный довжникамъ, найменше о половину пôдвысшено, то не можна сумнѣватися, єсли зъ однои стороны розважимо, що оцѣненье селяньскихъ господарствъ не ôтповѣдає анѣ доходамъ анѣ такожь стопѣ податковôй, а вже изъ всѣхъ мѣръ оказуєся проблематичнымъ, єсли порôвнаєся съ цѣною купна и продажи, осягненою при лицитаціяхъ, — зъ другои же стороны єсли розважимо, що хотяй довжникъ на покрытье давного довгу позбувся неразъ значнои части свого господарства, то однакъ одержуе нову пожичку на решту гипотеки въ первѣстнôй высокости. Що до потручуваня значнои провизіи и рôжницѣ курсу при листахъ довжныхъ, дальше що до невыплачуваня дивидендъ на удѣлы, якъ такожь що до имовѣрно хибного финансованя въ банку, пôдноситъ товариство охороны меншои власности земскои въ своѣй петиціи рôжнѝ закиды, котрѝ можутъ бути точно розъясненѝ черезъ публичнѝ органы власти надзоруючои, — а тая власть муситъ вдатися въ тую справу вже длятого, що точне выслѣдженье стану рѣчи зарядило вже выс. правительство. Такъ ось теперь може намъ розходитись лишь о те, щобы тое выслѣдженье було чимъ скорше переведене.

Зъ тыхъ ось причинъ правнича комисія вноситъ:

Высокій соймъ зволитъ ухвалити:

Въ силу ухвалы сойму зъ д. 24 жовтня 1881 р. Ч. 753 взываєся ц. к. правительство, щобы приспѣшило ревизію статутôвъ упривилеёваныхъ институцій кредитовыхъ, а передовсѣмъ ревизію статутôвъ ц. к. уприв. галицкого закладу кредитового селяньского.

Во Львовѣ дня 12 жовтня 1882.

В. Ковальскій,
предсѣдатель и справоздавець.

Одержалисьмо слѣдуюче письмо:

Почтенна Редакціо!

Польскѝ газеты такъ львôвскѝ якъ и кракôвскѝ и познаньскѝ идутъ ôтъ довшого часу въ заводы, нападаючи на мене особливо яко офиціяла и посуджуючи мене о утисненя архидіецезального духовеньства. Доки тіи посуджуваня були тôлько загальнѝ, судивъ я мовчати, хоть не тôлько честнѝ Русины, але такожь и честнѝ Поляки дивувалися мому мовчаню. Я далекій ôтъ того, за артикулы и кореспонденціи такого рода обвиняти самыхъ писателѣвъ Полякôвъ, бо догадуюся, що такѝ артикулы и кореспонденціи походятъ ôтъ певныхъ Русинôвъ, пишучихъ въ польскихъ газетахъ. Колижь речень газеты въ послѣдныхъ часахъ зачали свои напады попирати якимись фактами, навѣть консисторскими и ординаріятскими рефератами, якъ въ ч. 232 Gazet-ы Narodow-ои зъ д. 11 жовтня с. р., и на тôй пôдставѣ представляютъ мою особу яко таку, котра будь-то завладѣла консисторією и ординаріятомъ и по самоволѣ тирана собѣ поступає съ архидіецезальнымъ духовеньствомъ, якобы въ консисторіи и въ ординаріятѣ надъ мою голову и надъ мою волю не було вже иншихъ головъ съ своими волями: то почувъ я себе христіяньскою повинностею обовязанымъ, боронити своєи чести и для того выказавъ въ поданю до Выс. ц. к. Намѣстничои Президіи на основѣ автентичныхъ рефератôвъ такъ консисторскихъ якъ и ординаріятскихъ, що *помянутѝ, газетами польскими наведенѝ рефераты, суть ложнѝ и лишь тенденційно подроблены, котрыхъ оригиналы зовсѣмъ иншій справы трактуютъ и кромѣ ординаріятского ôтъ другихъ референтôвъ походятъ.* Ординаріятскій же референтъ датуєся зъ того часу, коли я бувъ администраторомъ апостольскимъ архидіецезіи, и его предметомъ була петиція певного прихожанина вѣденьского о диспенсу ôтъ двохъ переслюбныхъ оповѣдей и ôтъ освященого часу въ цѣли заключеня супружества. Помянутѝ обвиненя газетъ запôзнаютъ становище офиціяла, якобы ôнъ мôгъ съ дiецезальными справами самовôльно обходитися, коли єго кругъ дѣйствія єсть привязаный до каноничныхъ державныхъ законôвъ, до повномочія и розпорядженій ВПр. Ординаріяту, до ухвалъ на засѣданяхъ консисторскихъ запавшихъ, до выробленыхъ рефератôвъ другихъ консисторскихъ совѣтникôвъ и референтôвъ, при чѣмъ особливо се пôднести належитъ, що мои референты були и суть иншѝ, а не тѝ о обсадженю парохій и въ справахъ дисциплинарныхъ, за котрѝ мене обвиняютъ; що офиціялъ не розпоряджає цензурами церковными и перемѣщеньемъ душпастырѣвъ. Таке тѣсне значенье маютъ и пôдписы офиціяла и то на експедиціяхъ консисторскихъ in currentibus, понеже рѣшеня въ важнѣйшихъ дiецезальныхъ справахъ и ихъ пôдписы задержанѝ суть ВПр. Ординаріятови и нимъ завсѣгды предпринималися. Такъ по правдѣ за много чести, складати все на мою голову и на мою волю.

Не могу тутъ легко перепустити того замѣту моѣй особѣ яко офиціялови здѣланого, якобы я допускався пôдкупствъ при конкурсахъ парохіяльныхъ и при обсадженю парохій. Все бо то єсть въ загалѣ неможливымъ, понеже такѝ конкурсы не тôлько письменнѝ, але и устнѝ, а такожь обсадженя парохій предпринимає каноничне, въ 12 членôвъ зложене гремiюмъ просинодальныхъ екзаминаторôвъ, а то тымъ менше, що обсадженя парохій дѣются въ двохъ речинцяхъ, въ марцю и въ вересню, коли Вpeосв. Архипастырь во Львовѣ перебуває, и то на повныхъ засѣданяхъ консисторскихъ пôдъ предсѣдательствомъ тогожь. На одну зъ лучшихъ парохій убиваєся неразъ ôтъ 10—60 кандидатôвъ, а коли лишь одинъ зъ нихъ єи отримати може и отримає, то дивными суть нарѣканя неотримавшихъ такои парохіи а особливо, єсли не суть законно успосôбленѝ и єсли доперва короткій часъ въ душпастырствѣ дѣйствували.

Дотычно рефератôвъ in disciplinaribus и наказаня и перемѣщеня провинившихъ душпастырѣвъ мушу зауважати, що такѝ справы не дѣются поспѣшно, але по каноничнôмъ слѣдствѣ и провѣреню жалобъ, въ котрôмъ обжалованый має право выключити пôдозрѣлыхъ свѣдкôвъ, ставленыхъ обжаловуючимъ. Кромѣ того має ôнъ право ставити своихъ свѣдкôвъ и свои оправданя власноручно до протоколу слѣдства писати. Такожь прислугуе ему право рекурсу до другои и третои инстанціи. Бували выпадки, що В. ц. к. правительство на пôдставѣ державныхъ законôвъ жадало наказаня и перемѣщеня выкрочаючихъ душпастырѣвъ. И тогды справджавъ ординаріятъ закинень

выкрочення и по такôмъ справдженю выповнявъ правительственнй требованя. Чія справа була чиста и возможна, той не дôзнавъ жадного покривдженя зъ стороны консисторіи и ординаріяту. Що инше, коли зайшла справа нечиста и невозможна, то тогды выповнялася тôлько повиннôсть, щобы сказати а не обвивати правду, особливо, где заходятъ дисциплинарія. Такъ може заходити у того и у другого якесь тôлько уроєне незадоволенье. Священики приходячй съ своими лькаційными и дисциплинарными справами, бувають завсѣгды ôтсыланй до самого Впр. ординаріяту, а рôвно зверталося завсѣгды ихъ увагу на рѣшеня засѣдань консисторскихъ.

Наконецъ маю додати єще тое, що не маю ôтъ давна жадныхъ зносинъ съ политичнымъ дневникарствомъ рускимъ, и що вже ôтъ давна не занимаюся жадною политикою. Такожь вызнаю щиро и отверто, що я нѣколи не наступавъ якъ на жадну другу, такъ такожь и на польску народнôсть яко таку и єи права. Пріятно менѣ, що въ краєвôмъ соймѣ говорится о Русинахъ и о языцѣ рускôмъ, що зъ львôвского университету роздався голосъ ректора магнифика въ сегорôчнôй инавгураційнôй мовѣ якъ о Полякахъ такъ и Русинахъ, особливо же що Єго Ексцеленція панъ министеръ Флоріянъ бар. Земялковскій покликуючися на законъ Божій о любôвѣ, вôзвавъ такъ Полякôвъ якъ и Русинôвъ, щобы взаимно любилися и съ собою въ мирѣ проживали.

Львôвъ д. 2 листопада 1882.

М. Малиновскій, офиціялъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спôльнй делегаціи.*) Комисіи спôльныхъ делегацій занятй теперь студіями придѣленыхъ имъ предложень и выпрацёвуваньемъ рефератôвъ. Повнй засѣданя делегацій мали розпочатися съ кôнцемъ сего тыждня. Спôльне министерство предложило делегаціямъ слѣдуючій спôльный буджетъ австро-угорскои монархіи на р. 1883. I. Выдатки на министерство справъ заграничныхъ 3,550.000 зр.; II. на министерство вôйны 1) Звычайнй выдатки brutto на *стояче войско* 94,905.161 зр., а netto 92,456.365 зр. (о 40.081 зр. бôльше, якъ въ буджетѣ на р. 1882). Надзвычайнй выдатки на 1883 выносятъ 7.508.157 зр. (о 821.087 зр. бôльше, якъ въ буджетѣ на р. 1882). Загальнй выдатки (звычайнй и надзвычайнй) netto на стоячй войска выносятъ отже въ буджетѣ на 1883 р. — 90,964.522 зр. (с. є. о 861.168 зр. бôльше, якъ въ р. 1882). 2) *На марину.* Загальнй выдатки netto 9,062.224 зр. (бôльше о 4.395 зр., якъ въ р. 1882). Загальнй отже выдатки министерства вôйны на стоячй войска и марину) на р. 1883 выносятъ brutto 111,575.542 зр., а загальнй выдатки netto 109,026.746 зр. (о 865.563 зр. бôльше, якъ въ р. 1882.) III. Выдатки на спôльне министерство скарбу. 1) На центральный зарядъ, центральну касу и департаментъ рахунковый выносятъ выдатки netto 171.201 зр. 2) Етатъ пенсійный выноситъ 1,788.541 зр. (о 36.000 бôльше, нѣжь въ р. 1882). Загальнй выдатки netto на спôльне министерство скарбу выносятъ отже 1,959.782 зр. Сума всѣхъ спôльныхъ выдаткôвъ netto выноситъ **звышь 114 1/2 миліона зр.** — Зъ наведеныхъ циферъ спôльного буджету, предложеного до ухвалы делегаціямъ, бачимъ, що спôльнй выдатки прелиминованй на р. 1883, суть далеко высшй ôтъ выдаткôвъ ухваленыхъ делегаціями на р. 1882. Въ етатѣ министерства вôйны особливо цѣкавй для насъ позиціи на фортификаціи въ Галичинѣ. Министерство вôйны жадае въ буджетѣ на р. 1883 на перманентнй и польнй фортификаціи въ Галичинѣ загальнои сумы **1.670.000 зр.** (о 570.00 бôльше, нѣжь ухвалили делегаціи на р. 1882). Сй цифры богато говорятъ! На фортификаціи Кракова жадае министерство **730.000 зр.**, а то на укрѣпленя 700.000 зр. (яко рата зъ призначеной давнѣйше загальнои сумы 3,000.000 зр.), а на новй каноны 30.000 зр. (яко перша рата зъ загальнои сумы 60.000 зр., призначеныхъ на 120 новыхъ канонъ; одна канона перелита зъ старого матеріялу коштувати буде 500 зр.). На фортификаціи Перемышля жадае министерство вôйны загальнои сумы **840.000 зр.** (о 440.000 зр. бôльше, якъ въ р. 1882). Розходы на фортификаціи Перемышля обчислено на 5 1/2 милiонôвъ зр. Зъ того выдано въ 1881 и 1882 рр. 800.000 (по 400.000) зр. На 1883 жадае министерство на укрѣпленье Перемышля 700.000 зр. (о 300.000 зр. бôльше якъ въ р. 1882), а 140.000 зр. на новй каноны и перевôзъ готовыхъ вже канонъ зъ Вѣдня до Перемышля. — Кромѣ того вставлено въ буджетѣ на р. 1883 еще **100.000 зр.** на оружія для польныхъ (легкихъ) фортификацій, якй на случай вôйны съ Россіею требабы построити въ Галичинѣ. И ось маємо загальну цифру 1,670.000 зр. на фортификаціи въ Галичинѣ! Въ мотивахъ своихъ до поодинокихъ тыхъ позицій подае министерство вôйны слѣдуюче. Що до Кракова, то министерство заявляе, що лишь зъ уваги на трудне финансове положенье державы не жадае бôльше якъ лишь 730.000 зр. на фортификаціи Кракова, але зъ уваги на милитарну потребу высша рата булабы пожадана. Що до Перемышля, то министерство заявляе, що пôдвышенье рôчнои раты на самй укрѣпленя Перемышля о 300.000 зр. есть необходимо конечнымъ, бо при щорôчнôй ратѣ по 400.000 зр. строєнье фортификацій поступалобы дуже помалу, а зъ того моглабы выйти шкода для державы. Наконець що до польныхъ фортификацій заявляе министерство, що вправдѣ польнй укрѣпленя строятся лишь въ хвиляхъ передъ самою вôйною, але о ихъ уроруженье треба напередъ вже подумати, и приготовити оружіе.—На скôлько спôльнй делегаціи прихилятся до жадань министерства вôйны, — незабавомъ довѣдаємося.

(*Зъ угорскои делегаціи.*) На засѣданю комисіи угорскои делегаціи референтъ комисійный дръ Фалькъ интерпелювавъ мин. Кальноки, длячого цѣсарь доси не ôтдавъ визиты королеви Италіи. Кальноки ôтповѣвъ, що се сталося зъ тои причины, що зъѣздъ не мôгъ ôтбутися въ Римѣ, где особа цѣсаря могла статися предметомъ демонстрацій прихильникôвъ двохъ таборôвъ (короля и папы), — а сего цѣсарь не желавбы. Министры италійскй не могли згодитись на инше мѣсце зъѣзду и длятого ревизита цѣсаря ôтложена на пôзнѣйше. Впрочѣмъ мѣжь обома державами пануютъ якъ найлучшй ôтношеня.

(*Розрухи противъ жидôвъ*) повторилися съ початкомъ сего тыждня въ Угорщинѣ, именно въ мѣсточку Гоисъ коло Найзидль. Товпы народу розбивали жидôвскй шинки и домы, нищили домашнй знаряды. Одну жидôвку, жѣнку купця, застрѣлено. Кромѣ жидôвки згинула еще одна особа.

(*Повѣнь въ Тиролю и Каринтіи.*) Въ вересни навѣстила повѣнь першій разъ сего року Тироль и Каринтію и починила величезнй шкоды на звышь 15 милiонôвъ зр. Въ жовтни повторилося тое нещастье въ тыхъ краяхъ, и хочь не въ такôй мѣрѣ, якъ першій разъ, то все таки сталося дуже дôткливымъ для потерпѣвшихъ вже разъ жителѣвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Вѣсти зъ Петербурга.*) „Новое Время“ звѣщае, що чорногорскій князь замѣряе утворити въ Петербурзѣ чорногорске посольство. „Голосъ“ звѣщае, що военный министеръ выѣхавъ до Литовского Брестя оглядати жабиньско-пиньску желѣзницю, теперь вже выготовлену, и тамошнй укрѣпленя. До „Одесского Вѣстника“ телеграфуютъ зъ Петербурга 19 (31) жовтня, що на тамошнôй биржи товарнôй и фондовôй повный застôй; курса значно спали. Пôсля выказôвъ полиціи стоитъ въ Петербурзѣ 17.000 порожныхъ помешкань. — Всѣ газеты подаютъ зъ рôжныхъ сторôнъ вѣсти о новыхъ проневѣрствахъ и крадѣжахъ. Скопиньскій банкъ до крыхты зруйнованый проневѣрствомъ кôльканайцяти милiонôвъ черезъ касіера Рыкова. Мѣсто Скопинъ загрожено руиною задля сего проневѣрства на сѣмъ милiонôвъ. Зъ Костромы телеграфуютъ до „Одес. Вѣстника“, що касіеръ банку въ посадѣ Большія Соли втѣкъ захопивши съ собою 20.000 руб. Въ Єлисаветградѣ на почтѣ ôткрыто проневѣрство 42.000 руб. черезъ тамошного почтмайстра. — На медициньскй курса въ Петербурзѣ тиснутся женьщины. Министерство позволило було тôлько 10 мѣсць на медициньскихъ курсахъ для женщинъ, а тымчасомъ зголосилось 150. Рада професорôвъ вступаеся за тымъ, щобы допустити всѣхъ зголосившихся женщинъ.— Министерство финансôвъ заострило контролю на всѣхъ коморахъ по захôднôй границѣ.

(*Зъ Полтавы*) звѣщаютъ до „Южного Краю“: дня 9 (21) жовтня с. р. о 10 год. вечеромъ наткнулась полиція на краю мѣста на зборище около 200 людей, котрй при наближеню полиціи почали втѣкати крѣзь ôкна и двери. Полиція записала кôлькадесять осôбъ. Яка була цѣль сихъ зборôвъ — невѣдомо. — Пôсля найновѣйшихъ вѣдомостей въ Полтавѣ арештовано вже много осôбъ.

(*Правительство россійске*) удалося до правительства швайцарского съ просьбою, щобы якъ найстрогше дозорувало россійскихъ революціонерôвъ, пробуваючихъ въ Швайцаріи.

Нѣмеччина. Въ Нѣмеччинѣ велику увагу звертаютъ на россійскй укрѣпленя на границяхъ. И такъ National Ztg. пише въ тôмъ дѣлѣ: Що разъ бôльше здаеся, що роботы фортификаційнй на россійско-нѣмецкôй и россійско-австрійскôй граници стаются подôбными до фортификацій на нѣмецко-французкôй граници. Россійске министерство вôйны выслало технично войскову комисію для розгляду полуденнои и захôднои границѣ Россіи. Комисія укôнчила свою роботу и теперь доносятъ, що старй фортификаціи въ Хотимѣ, Каменци Подôльскôмъ и Бендерѣ маютъ бути на ново побудованй; крôмъ того комисія вскazала па пункты Луцкъ, Дубно и Заславъ, яко пригôднй до уфортифікованя. Область межи Вислою, Вартою и Просною, пригожа до ворожои офензивы, а такожь важнй для намѣреныхъ новыхъ линій желѣзничихъ пункты Кутно и Серадзь одержатъ бôльшу охорону побудованьемъ поодинокихъ фортôвъ; Бугъ такожь має бути втягненый въ фортификаціи и мѣсцями покрытый. Въ тôй цѣли ôтбулася вже основна ревизія рѣки и постановлено єи регуляцію. Противъ всхôдныхъ Прусъ має бути Ковно перемѣнене въ великій ошанцованый таборъ, а Гродно и Бѣлыйстокъ маютъ бути укрѣпленй. Будова линіи желѣзничои зъ Вильна до Ковна, маючои велике стратегичне значенье, такъ приспѣшена, що вже въ осени слѣдуючого року буде скôнчена. Пунктомъ тяжести россійскои системы фортификацій граничныхъ остане трикутникъ Георгіевскъ-Ивангородъ-Берестъ литовскій съ головнымъ пунктомъ опорнымъ — Варшавою. Зъ Ивангорода має бути побудована просто на Кракôвъ желѣзница. Берестъ литовскій яко важный пунктъ передъ великими непроходимыми багнами Припетѣ має бути скрѣпленый 12 доокружныии фортами.

Англія. Англійскому парляментови предложило правительство дипльоматичнй паперы, дотычачй египскои справы. Они не заключаютъ въ собѣ нѣчого такого, що не булобы еще доси вызвлене. Якъ можна вносити зъ дотеперѣшныхъ заявлень, правительство англійске не швидко еще зможе внести въ парляментѣ свои предложеня о реформахъ въ Египтѣ. Тымчасомъ Англія веде безперестанку переговоры съ Нѣмеччиною и Франціею. Поки станутъ вѣдомй результаты тыхъ переговорôвъ въ справѣ египскôй, „то поки що публична опинія Англіи занята теперь судьбою Араби-пашѣ. Ôтъ часу, якъ египске правительство пристало на тое, щобы до обороны Араби-пашѣ въ процесѣ бувъ даный англійскій адвокатъ, ôтъ тогды ситуація въ Каирѣ значно змѣнилася. Все крутится около ôткрытои кореспонденціи Араби-пашѣ съ Константинополемъ. Кореспонденція тая єсть для Араби дуже облекшаючимъ обстоятельствомъ. Кореспонденція тая дôсталася англійскому адвокатови Араби-пашѣ ôтъ тогожь сына Могамеда. Араби бувъ поховавъ тіи письма въ рôжныхъ мѣсцяхъ свого дому на той случай, єслибы они були потрѣбнй яко свѣдоцтва для єго обороны. Єсть 69 документôвъ — на котрй англійске правительство кладе велику вагу. Араби радъ бути увôльненымъ; на случай увôльненя ôнъ бажае дожити вѣку въ котрôйсь зъ англійскихъ провинцій. Теперь приготовляеся до процесу и що-разъ новй инструкціи дае своимъ адвокатамъ.

Сербія. Надъ тымъ молодымъ славяньскимъ королевствомъ, котре по вôйнахъ противъ Туркôвъ, здавалося, здобуло собѣ красну и щасливу будучнôсть, — затягаются тяжкй хмары. Не потрѣбно було ажь револьверового выстрѣлу вдовы по страченôмъ Марковичу на короля Миляна, щобы кождому представилися въ правдивôмъ свѣтлѣ сумнй ôтношеня въ Сербіи. Ôтъ часу министерства Гарашанина и Пирочанаца дуже часто доходятъ зъ Сербіи вѣсти о пануючôй коррупціи и о що-разъ бôльше взмагаючôмся невдоволеню и взбуреню мѣжь народомъ. Король Милянъ тымчасомъ консеквентно пôддержуе кабинетъ, хочь переважне число народу противится заграничнôй и внутрѣшнôй политицѣ министерства. Не диво отже, що при такôмъ станѣ ôтношень суспôльнôсть сербска зближаеся що разъ бôльше до революціи. Зъ уваги на такй ôтношеня атентатъ Ильки (Елены) Марковичь набравъ особливого значеня; ôнъ мимо дементованъ зъ Бѣлграду, все таки стоитъ въ звязи съ теперѣшными ôтношеними въ Сербіи. Якъ донесли телеграмы зъ Бѣлграду, король Милянъ взывавъ до себе провôдника опозиціи бувшого президента министрôвъ Ристича и конферувавъ съ нимъ о теперѣшнôмъ положеню въ Сербіи. Зъ другои зновъ стороны звѣстно, що король не принявъ димисіи теперѣшного кабинету Пирочанаца.

Петербурске „Новое Время“ получило ôтъ свого кореспондента зъ Рущука справозданье о недавнôмъ побытѣ короля Миляна въ столици Болгаріи. Кореспондентъ добачивъ въ короли якійсь неспокôй. На гальовôмъ обѣдѣ данôмъ въ честь Миляна, ôнъ анѣ однымъ словомъ не згадавъ про Россію, мимо того, що присутнй болгарскй официры були самй Россіяне. Такъ само на обѣдѣ россійскихъ официрôвъ, данôмъ въ честь Миляна, ôнъ анѣ не згадавъ о россійскôй арміи, мимо того, що министеръ Соболевъ явився въ россійскôмъ мундурѣ. Зъ тои причины мѣжь тамошными официрами повстало велике невдоволенье, а на князю болгарскôмъ вчинило тое такожь прикре враженье.

Франція. По поводу непорядкôвъ запанувавшихъ послѣдными часами въ бôльшихъ мѣстахъ Франціи, правительство выдало и оголосило въ „Journal Officiel“ декретъ, котрымъ обмежуеся право уживаня динамиту. Власти будутъ мати контролю надъ динамитомъ ôтъ єго выходу зъ фабрики ажь до мѣсця призначеня. Такожь рѣшило правительство въ мѣстѣ Монсо-ле Минъ, где, якъ звѣстно, насампередъ розпочалися розрухи робôтницкй, установити постоянный гарнизонъ войска.

Тунисъ. Въ Тунисѣ умеръ бей Мугамедъ-есъ-Садокъ. Безъ жадныхъ перешкодъ сынъ єго, правный наслѣдникъ Али бей вступивъ на престолъ.

НОВИНКИ.

— **Сегодня** въ рускôмъ театрѣ дане буде представленье въ користь бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи. Ôтограна буде комедія Сарду „Французкй селяне“. Патріотична цѣль представленя повинна згромадити нынѣ въ рускôмъ театрѣ якъ найбôльше число гостей.

— **Въ недѣлю** буде представлена въ рускôмъ театрѣ „Бѣдна Марта“, оригинальна мельодрама народна въ 4 актахъ Данила Млаки, съ музикою Изидора Воробкевича. — Зъ причины, що въ четверъ ôтбудеся рускій вечерокъ въ сали „Народного Дому“, то театръ не дасть представленя анѣ вô второкъ, анѣ въ четверъ, але въ середу. Въ той день ôтограна буде хороша мельодрама „Гнатъ Приблуда“ Д. Млаки, съ музикою Из. Воробкевича, на дохôдъ панѣ І. Биберовичевои. О. П. Бажаньскій инструментувавъ музику до тои мельодрамы на повну оркестру; такъ отже представленье сеи мельодрамы ôтбудесь першій разъ съ повною оркестрою. Єще разъ повторяємъ, що представленье „Гната Приблуды“ буде дане на дохôдъ панѣ И. Биберовичевои, загально поважанои, здôбнои и заслуженои артистки нашои сцены. Мы не сумнѣваємось, що руска Публика львôвска и докрестна поспѣшитъ якъ найчисленнѣйше на бенефисове представленье панѣ Биберовичевои и тымъ заявитъ єи заслужену симпатію и признанье за єи труды. Довѣдуємось, що нашъ театръ збогатитъ свôй репортоаръ оперою „Олеся“ звѣстного нашого композитора о. П. Бажаньского. Опера тая має бути представлена еще теперь во Львовѣ. Въ слѣдуючу недѣлю буде дана на послѣдне представленье драма Корн. Устыяновича „Ярополкъ I“. Якъ бачимъ, не довго вже будутъ Русины львôвскй тѣшитись рускимъ театромъ, тожь нехай користаютъ зъ того вже недовгого часу, бо прійдеся съ театромъ розлучати зновъ на цѣлый довгій рôкъ...

(*Н.*) **Рускій народный театръ во Львовѣ.** Минувшои суботы ôтограно „*Гальку*“, мельодраму въ 4 актахъ, перероблену и стихомъ метричнымъ написану о. Левицкимъ, съ музикою Ст. Монюшки. Мельодрама ся звѣстна вже нашôй публицѣ, тожь мусимъ застановитись лишь надъ самою грою. Зовсѣмъ не перехвалимо, єсли скажемъ, що представленье выпало свѣтло. Тутъ мусимъ пôднести заслуги найвиднѣйшого въ тôй штуцѣ лиця, именно п-нѣ Пясецкои, котра въ ролѣ Гальки показала весь скарбъ свого драматичного таланту. Мы видѣли доси п-ню Пясецку бôльше въ роляхъ наивныхъ, але послѣдного разу мали мы случайнôсть переконатись, що п-нѣ Пясецка умѣе съ повнымъ зрозумѣньемъ и природностею ôтдати сцену розпуки, страсти, божевôльного ôтчаяня. П. Даниловичь ôтоградъ дуже добре и природно паробка Антося, падкуючого сердечно надъ долею Гальки. П. Грыневецкій (Стольникъ) бувъ зовсѣмъ добрымъ шляхтичемъ-дѣдичемъ, а особливо въ польонесѣ представлявся якъ не можь лучше. Такожь пп. Биберовичь (Янушь) и Стефуракъ (Дзьемба) грали добре. Публика въ загалѣ выйшла по представленю съ якъ найлучшимъ враженьемъ. — Въ недѣлю ôтограно „*Чорноморцъ*“, оригинальну оперету въ 3 актахъ пôсля Кухаренка, написану М. С., съ музикою М. Лисенка — инструментувавъ В. Матюкъ. Гра артистôвъ була дуже добра. Тутъ вызначилися найбôльше пп. Грыневецкій (Кабиця), а зъ артистокъ п-нѣ Таньска (въ ролѣ Цвѣркунихи). — Вô второкъ ôтограно по разъ другій „*Федька Острожского*“. Скажемъ тôлько, що игра артистôвъ и артистокъ була дуже добра, а сама штука зыскала много на тôмъ, що авторъ поробивъ гдеякй змѣны, користаючи зъ першого представленя своеи драмы. Дохôдъ зъ сего представленя призначеный на фондъ емеритальный для артистôвъ сцены рускои.

— **Загальнй зборы тов. „Академичне Братство“** ôтбудутся завтра, въ недѣлю, въ университетѣ. Выдѣлъ запрошуе членôвъ до численнои участи.

— **Львôвскій кореспондентъ „Czas-у“** обстае таки при своемъ донесеню, що небавомъ будутъ именованй чотыри крылошане при архикатедрѣ св. Юра.

— **Новй читальнѣ** закладаются въ громадахъ Пѣстыни, въ пов. коссôвскôмъ, и въ Спасѣ, въ пов. долиньскôмъ. Заложеньемъ читальнѣ въ Пѣстыни занялися господарѣ: Дмитро и Теодоръ Котюкъ, Юрій Атаманюкъ, Миронюки, Іосифъ Тимчукъ и иншй; въ Спасѣ парохъ о. Ив. Головкевичь и господарѣ Юрко Луцанъ, Федоръ Андрѣйчукъ и другй господарѣ.

— **Другій выпускъ „Словаря“ проф. Евгенія Желехôвского** выйшовъ вже зъ друку; обнимае 3 лексиконовй печатнй аркушѣ и мѣститъ ôтъ 33 до 80 стороны слова ôтъ „Блúжчати“ до „Винóнька“. Другій выпускъ коштуе въ дорозѣ передплаты 60 кр., вкупѣ съ першимъ выпускомъ 1 зр. Слѣдуючій третій выпускъ выйде въ обемѣ 5 печатныхъ аркушѣвъ и буде коштувати 1 зр. Выходу третёго выпуску можна надѣятися передъ кôнцемъ сего року.

— **Послѣдне (21-ше) ч. „Батькôвщины“ сконфискувала** ц. к. прокураторія державна за вступну статю пôдъ заг. „По соймѣ“.

— **Въ найновѣйшôмъ (8) числѣ „Господаря и Промышленника“** находимъ вѣсти о дѣяльности нового господарско-промыслового товариства въ Станиславовѣ. Зарядъ товариства ôтбувъ въ дняхъ 23 и 30 вересня свои засѣданя. На тыхъ засѣданяхъ ухвалено: приняти за першій рôкъ существованя товариства рôкъ 1883; кто отже заплатитъ рôчну вкладку еще въ 1882 р., то буде мати єи записану до кôнця 1883 р. Часопись „Господарь и Промышленникъ“ принято за органъ товариства, але полишено єи власностею редактора п. А. Ничая. Ухвалено оголосити въ всѣхъ рускихъ часописяхъ ôтозву до впису въ члены. Завѣдомлено министерства и торговельнй комнаты о уконституованю товариства съ прошеньемъ о удѣлюванье своихъ публикацій. Выслано до 214 осôбъ запрошеня о принятье агентуръ товариства. Печатаются членьскй грамоты, котрй вразъ съ статутомъ розôшлются небавомъ членамъ. Рѣшено якъ найскорше постаратися о вандруючого учителя, котрый бы по селахъ державъ выклады зъ господарства. Рѣшено закупити реальнôсть съ огородомъ для урядженя бодай дрôбнои господарки огородовои и ôткрыти торговлю, передовсѣмъ съ насѣньемъ и господарскими знарядами. (Се станесь ажь тогды, якъ узбираются потрѣбнй фонды.) Зарядъ получивъ три оферты: 1) П. А. Г. предкладае, що готовъ держати по селахъ ôтчиты господарскй, але лишь на скôлько єму часъ позволитъ. 2) О. Т. П. зъ М. взываe зарядъ о пораду взглядомъ закупна быка для громады и ôткрытя торговлѣ мѣшаныхъ товарôвъ въ мѣстѣ К. съ капиталомъ евентуально 3000 зр. и взываe зарядъ, щобы прислявъ здôбного чоловѣка до ôткрытя той торговлѣ. 3) П. Н. Л. зъ К. дае зарядови до диспозиціи своe господарство зъ 10 моргôвъ, щобы на нѣмъ завести раціональну господарку. Властитель буде господарити на власну користь, але точно пôсля пляну и инструкцій заряду и обовязуeсь всякй пробы съ насѣньемъ робити на своемъ грунтѣ.

До послѣдного ч-ла „Дѣла“ вкралася безъ вины редакціи груба ошибка що до грунтового податку. Въ новинкахъ подано вѣсть о продовженю речинця до рекурсу противъ хибного вымѣру и приписаня грунтового податку, — вѣсть розголошену первѣстно польскими газетами, а отткакъ за ними повторену такожь и въ гдекотрыхъ рускихъ письмахъ,— а черезъ неувагу складача опущено нашу замѣтку, що тая вѣсть не має нѣякои подставы и только може на шкоду наразити податникôвъ. Тожь нынѣ подаємо тй уваги:

— — Вѣсть о продовженю речинця до поданя рекурсôвъ противъ хибного вымѣру податку грунтового ц. к. кр. дирекцією скарбовою на часъ неозначеный, подана польскими газетами, не має нѣякои пôдставы правнои, бо жадна власть администраційна скарбова не може зъ уряду, а вже нѣколи на неозначеный часъ продовжати (уст. зъ 19 мар. 1876 ч. 28 Д. у. д.) речинця рекурсу и жадна власть не выдала въ справѣ податку грунтового такого розпоряджения. Выдано тôлько розпоряджење, що рекурсы противъ грунтового податку, о *скôлько въ нихъ пôднесено закидъ хибного приписаня податку ôтъ грунту непосъданого податникомъ*, отже ôтъ грунту *чужого*, будутъ розпôзнаванй и тогды, колибъ они були спôзненй.

Тожь звертаємо на се увагу всѣхъ интересованыхъ, щобы не далися обаламучувати ложными вѣстями и вчасно внесли свои рекурсы (с. є. найдальше въ протягу 30 день ôтъ доручења наказу заплаты).

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію принятй: I. на Быткôвъ, дек. надвôрняньского, о. Теодоръ Авдыковичь зъ Молоткова; II. на Знесѣнье, дек. львôвского, о. Айталь Билинкевичь, завѣдатель Знесѣня; III. на парохію Переволоку, дек. бучацкого, додатково предложеный коляторови до презентованя о. Андрей Иневичь, парохъ Иванôвки, дек. гусятыньского; IV. на Дмитрôвъ, дек. холоѣвского, оо.: 1) Антоній Одѣжиньскій зъ Высоцка; 2) Ипполитъ Штогринъ зъ Стрѣлокъ; 3) Порфирій Руденьскій зъ Жиравки.

Презенту получили оо.: 1) Іосифъ Харжевскій на парохію Сопôвъ, дек. пѣстыньского; 2) Тадей Кончевичь на Тростянець, дек. залозецкого.

Душпастырскй посады получили новопоставленй пресвитеры: 1) Павло Чмола яко сотрудникъ въ Гумнискахъ; 2) Филипъ Пелехъ яко сотрудникъ въ Новосѣлцѣ заг.; 3) Орестъ Коновалець яко сотрудникъ въ Буску; 4) Іоанъ Гошованюкъ яко сотрудникъ въ Ферескулѣ; 5) Константинъ Цѣсикъ яко сотрудникъ въ Заболотовѣ; 6) Іоанъ Рудницкій, приватный сотрудникъ зъ Борышковець, получивъ завѣдательство Стрѣлковець, дек. кудринецкого; 7) Володимиръ Радзикевичь получивъ сотрудництво въ Горохолинѣ, дек. богородчаньского.

Цертификатъ получивъ п. Володимиръ Левицкій на II-ій рôкъ богословія.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. о. А. П. въ Тустановичахъ: Дня 29 липня присланй намъ Вами 2 зр. для увязненыхъ Русинôвъ передали мы на руки дра Ив. Добрянского, адвоката краєвого.

Завôзванье.

Выдѣлъ акад. товариства „Академичне Братство“ (передъ тымъ „Дружный Лихвярь“) взыває всѣхъ тыхъ Панôвъ товаришѣвъ, котрй выпожичили книжки зъ товариства, а доси єще ихъ пôсля означеного уставомъ речинця не звернули, щобы до 14 днѣвъ зволили тіи книжки звернути, позаякъ въ противнôмъ случаю подастся ихъ имена до прилюднои вѣдомости.

Ôтъ выдѣлу тов. „Академичне Братство“ (передъ тымъ „Дружный Лихвярь“) у Львовѣ, дня 2 л. падолиста 1882.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда“, ул. Францѣшканьска Ч. 7.

Въ Недѣлю 5 л. листопада 1882

БѢДНА МАРТА

оригинальна народна мельодрама въ 4 актахъ, Д. Млаки, музика И. Воробкевича.

Цѣны мѣсць звычайнй. Початокъ о год. 7.

УНИВЕРЗАЛЬНЙ ЗЕЛОВЙ ЛѢКИ

МОРИЗОНА ГИГАЙСТЕНЪ,

вироблений въ британйскôй колегіи здоровля въ Лондонѣ, славнй въ Англіи и въ цѣлôмъ свѣтѣ, признанй многими лѣкарскими авторитетами и досвѣдчений черезъ милiонний доконанй вылѣченя суть найпевнѣйшй средства для ôткрытя кореня якôись недуги и для си точного вылѣченя.

Зернята Моризона служатъ въ знаменитый способъ на всѣ случаѣ

нестравности, ôтразы до стравъ, тяготы жовчи и нервôвъ, на гостець и ревматизмъ, на жовтяницю, хоробы печѣнки, бôль нырокъ, гемороиды, золоту жилу, вередъ (фистулу), бôль въ крижахъ, на всѣ выпрыски хоробъ наскôрныхъ, бôль очей, водяну опухлину и т. и., и т. и.

Система Моризона основуєсь на тôмъ: нечистота крови єсть головнымъ жереломъ майже кождои недуги.

Черезъ довше уживанье лѣкôвъ Моризона злй соки ухиляются, кровь чистится и перемѣняєсь въ нову живу струю житя.

Въ доказъ великого почитаня для Моризона нехай послужитъ тое, що черезъ чотырекрайцарову субскрипцію здвигнено въ Лондонѣ памятникъ, котрый служитъ на прикрасу мѣста.

Цѣны зернятъ Моризона:

1 пара малыхъ пуделочокъ Нръ 1 и Нръ 2 стоитъ 1·50 зр. а. в.
1 „ середныхъ „ Нръ 1 и Нръ 2 „ 3·20 „ „

Дôстати можна въ всѣхъ реномованыхъ торговляхъ.

Нашу генеральну агентуру заступає гуртовна торговля **ЮЛІЯ ГРОССА въ Краковѣ.**

Англійска колегія здоровля,

7—8 **MORISON & C.** *London, 33. Euston Roap.*

Мимо пôдвысшеного цла

на скôлько запасы выстанутъ — поручає торговля

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

Гербаты Конго ½ кил. зр. 2·— | ½ к. Куба . . . . —·88
„ родиннои „ „ 3·— | „ „ „ бôльшои . . —·92
„ Melang de Moskau „ 4·— | „ „ Цейльонъ дрôб. . —·96
„ Emperial . . . „ 5·— | „ „ „ грубозерн. 1·—
„ найлуч. высѣвкôвъ „ 1·70 | „ „ „ найлучшои 1·04
Кавы, на скôлько запасы выстанутъ найдешевше. | „ „ Перловои . . . 1·04
½ кильо Сантосъ . . —·68 | „ „ Мока . . . . 1·—
„ „ Гутамаля . . —·72 | „ „ Явы золотои . . 1·04
„ „ Лягуайра . . —·84 |

Свѣчки церковнй чисто стеариновй безъ жадного сурогату 500 грамôвъ абô ½ кильо — за 50 кильо зр. **52.**

(6—?)

Вдова по священику

шукає мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительниця дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условіями. Адреса: **M. C. K. poste restante Надвôрна.** (2—10)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

К. Диккенса

Новорôчнй Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Вже выйшовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣты“

на рôкъ 1883.

уложеный **Василемъ Лукичемъ.**

Содержанье Календаря (часть информаційна и литературна) дуже богате, а **Уставъ церковный на р. 1883** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючй у „Просвѣты“ зъ провинціи долучаютъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимъ спѣшитися съ замовленями. „Календарь на р. 1882“ бувъ минувшого року до початку грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“

улиця Краковска, ч. 14, I поверхъ.

ОБЩЕ РÔЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою

купує и продає Листы Довговй точно пôсля дневного курсу, **есконтує** купоны тыхже льосôвъ, якъ и купоны ефектôвъ державныхъ навѣть передъ речинцемъ, есконтує векслѣ и удѣляє пожички и задатки на гипотеку и за порукою.

ЗАВЕДЕНЬЕ ПРІЙМАЄ

ГРОШЕВЙ ВКЛАДКИ:

а) на **книжки щадничй** по 6%,

б) на **текучій рахунокъ** (conto currente)

за 30-дневнымъ выповѣдженьемъ 6%,
за 14 „ „ 5%,
за 3 „ „ 4%.

(9—?)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ômъ поверсѣ.

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., съ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Угорскй вина

бѣлй и червонй, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (4—25)

Любовь

УБОГОГО МОЛОДЦЯ,

повѣсть Октава Фейлєта, зъ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

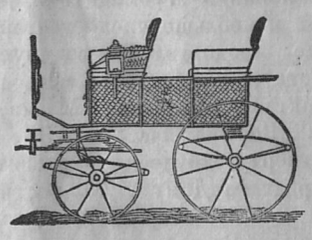

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ єсьмо въ станѣ продавати нашь товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаємъ тутъ такожь всякй замовленя.

Шусталя и Спôлки

надвôрна фабрика повозôвъ.

(4—10)

ВП. Пана

Гавріила Горецкого

укôнченого богослова, упрашаю о удѣленье менѣ своеи адресы въ тôй цѣли, щобъ мôгъ я порозумѣтись съ нимъ що до устроеня хорального спѣву моихъ прихожанъ сеи зимы.

Николай Роздѣльскій,

гр. к. парохъ въ Сокали.

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючй выграній:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Кромѣ того єще много другихъ побôчныхъ выграныхъ въ предметахъ выставовыхъ, жертвованыхъ выставцями.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовй просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (10—10)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 83. Львôвъ, Середа 27 жовтня (8 листопада) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“: 14 зр.
на самъ додатокъ: 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô, û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Политика шовинизму.

VI.

(*Календарь и азбука — сôлею въ очахъ.*)

„Словомъ, подѣлѣмся съ Русинами по половинѣ всѣмъ тымъ, що намъ въ нашôй недолѣ осталось, що нынѣ маємо“, кôнчитъ п. A. Z. свои выводы о уніи съ Русею. „Даємо то, що можемо дати безъ нашои шкоды. А л е не безъусловно. Русины уступлятъ зъ своєи стороны: 1) свôй календарь старый въ користь нового календаря, згôдного съ правдою науковою, котра не єсть правдою выключно польскою, але цѣлого свѣта. 2) Русины зречутся рôвножь въ користь правды и спôльности съ Европою своєи азбуки не-рускои (!!), а пріймутъ латиньску, европейску азбуку, щобъ облегчити намъ и захôднымъ Славянамъ приступъ до скарбонѣ свого языка, своєи литературы, своихъ одушевлень, що, хочемо надѣятись, ôттеперь не будутъ иншими якъ одушевленьемъ братерства, волѣ и поступу. — Стôлько лише жадаємо не для себе, але для Руси (!). Хочемо, щобы була европейско-рускою, а не россійскою“.

Про календарь та про руску азбуку Поляки вже не першій разъ заводятъ рѣчь. Пригадаємо, що недавно и до сойму внесено петицію на сей предметъ зъ одного повѣту Галичины. Вѣдома також неохота гдеякихъ урядникôвъ выдавати урядовй рѣшеня по руски рускою азбукою. Неменше вѣдомо и те, що Русины горячо вступаются за своє письмо и що ц. к. державный трибуналъ выдавъ рѣшенье въ користь рускои азбуки тои мысли, що коли урядъ не выдає рускихъ письмъ рускою азбукою, то черезъ то кривдится поручене конституцією право Русинôвъ, плекати свôй языкъ и свою народнôсть.

Намъ здавалося, що пôсля такого рѣшеня такъ неоспоримого авторитету судейского, якъ ц. к. державный трибуналъ, добромыслячй Поляки будутъ самй жь накликати до того, щобы пошановано неоспориме и найвысшимъ судомъ признане право. Обстаючи мимо рѣшеня державного трибуналу при насильнôмъ накидуваню латиньскои азбуки, вже тымъ самымъ дражнится Русинôвъ и то дражнится не тôлько зовсѣмъ непотрѣбно, але и неправно. Се жь повинй Поляки легко зрозумѣти. Тожь мы тôлько можемо дивуватись, коли навѣть безпристрастный политикъ польскій, за якого выдаєся авторъ „Polityki Nerwów“, высуває тутъ пытанье про азбуку и календарь, и тымъ хоче робити „унію съ Русею“.

Мы хочемо навѣть на хвилю забути, що маємо рѣшенье державного трибуналу, мы не будемо доказувати всѣмъ съ исторiею славяньскои графики обôзнанымъ людямъ давно звѣстну рѣчь, що руска азбука — чи кирилиця, чи гражданка — зовсѣмъ не россійске письмо, а що гражданка єсть нашою народною власностею. Тожь само не будемо тыкати пытаня про календарь. Припустѣмъ навѣть, що Русины въ однôмъ и другôмъ взглядѣ стоятъ на хибнôмъ становищу. Мы тôлько пытаємо, якимъ правомъ ставляє п. A. Z. таке жаданье именемъ Полякôвъ? Чи узнає ôнъ засаду „równi z równymi“? А скоро єи узнає, то якимъ чиномъ добираєся до тыхъ пытань, падъ котрыми тôлько самй Русины якъ надъ своєю внутрѣшною справою маютъ выключне право рѣшати? Яку користь буде мати польска справа зъ такихъ уступокъ? Очевидно тôлько користь поступу п о л ь о н и з а ц і и, а затраты особенностей руского народа. Се показує, що и авторови брошуры „Polityka Nerwów“ не ходитъ о щиру дружбу съ Русинами, але щобы черезъ мниму дружбу Русины бôльше розплывались въ польскôй народности и въ нѣй потонули.

Коли бъ Поляки навѣть вважали привязанôсть Русинôвъ до своєи азбуки якимсь пересудомъ, то єще и тогды годилосьбы имъ задуматись надъ тымъ, чи можутъ они жадати тутъ самоотверженя Русинôвъ? Най они спытаютъ, чому Греки держатся своєи азбуки, чому бôльша часть Славянъ заховує свою азбуку, ба чому навѣть Нѣмцѣ мимо всего все въ бôльшôй мѣрѣ держатся своєи готики и чому у такъ безперечно свѣтлого мужа, якъ кн. Бисмаркъ, пересудъ до латиньскои азбуки такъ великій, що ôнъ въ отвертôмъ письмѣ назвавъ єи приложенье до нѣмецкого языка „eine Verunstaltung der deutschen Sprache“ и съ ôтразою ôтпыхає ôтъ себе нѣмецкй книжки печатанй латиньскими буквами? Скажутъ намъ на то: се страшный пересудъ! Не перечимо, але зъ тыхъ фактôвъ повинй пересвѣдчитись Поляки, що въ житю такъ єдиниць якъ и цѣлыхъ народôвъ обовязує правило: consuetudo fit altera natura, — а противъ „другои натуры“ годѣ, а бодай непорадно боротись. Такожь повинй памятати Поляки, що не одй Русины въ Галичинѣ, але цѣлый 18-ти милiоновый народъ уживає сеи азбуки, що отже галицкй Русины навѣть не маютъ права вырѣкатись сеи вѣками освященои звязи съ своєю цѣлостею, бо инакше тôлько довели бъ до роздѣлу руского народа.

Въ справѣ календаря пôдносится звычайно неоспориме совершеньство нового календаря надъ старымъ, а що важнѣйше — сторона економична, що осьто Русины маютъ за богато святъ и за мало працюютъ. Не знаємо, чи п. A. Z. и єго сторонники роздумали надъ всѣма консеквенціями своихъ выводôвъ, и що сказалибы они, якбы Русины покликуючись на поступъ науки и на економичну сторону зажадали ôтъ нихъ: „въ имени згоды жадаємо ôтъ васъ, щобы вы выреклись вашого ультрамонтанизму и вашого аристократизму, бо новочасна наука засуджує одно и друге, а кромѣ того ваша власна исторiя показує, що ультрамонтаньство и розбуялый аристократизмъ згубили вашу Польщу; въ имени економіи и справедливости народнои жадаємо ôтъ васъ, щобы вы провѣрили, скôлько тягарôвъ навалили вы несправедливо на свôй и нашь народъ и щобъ вы приняли на себе тй тягары, бо хочь бы народъ робивъ всѣхъ 365 день, ôнъ при тыхъ тягарахъ не може стôлько заробити, щобы выжити и культурно поступати напередъ“.

Що сказали бъ на то нашй унiонисты? Такй жь жаданя зъ нашои стороны були бъ незрôвнано бôльше оправданй, бо тй справы дотыкаютъ також и нашого народа, тымъ часомъ коли нашь календарь старый и наша стара азбука дотыкаютъ не Полякôвъ але насъ самыхъ и тôлько насъ.

Рѣчь отже ясна, що сею дорогою присвоюютъ собѣ Поляки якiйсь рôдъ опѣкуньства надъ нами, а тымъ вражаютъ нашй чувства народнои самостôйности. Они хотѣлибы мати Русинôвъ по свому моделю и по своєй вподобѣ, а Русины зновъ хочутъ бути народомъ своєи волѣ и самостôйности и ôтповѣдаютъ: Нехай буде, якъ бувало. Поляки не маютъ права накидати намъ свого строю, а коли хочутъ выйти съ нами до путя, то повинй насъ вважати яко вповнѣ самостôйный народъ. Иншого выходу нема.

Отповѣдь „Руси“.

Аксакôвска „Русь“ любитъ дуже часто выдавати зъ свого высокогосударственного стôльця всѣлякй засуды о всякихъ справахъ. Мы не казалибы нѣ слова, колибы Аксакôвска „Русь“ пôдводила пôдъ свôй карный судъ справы свого власного народа. Сежь єи задача, а якъ на те, у великоруского народа набралось не мало справъ, надъ котрыми годилось бы великорускимъ патрiотамъ перше всего поважно подумати и ними поклопотатись. Однакожь Аксакôвска „Русь“ простягає свои пальцѣ и до нашои Руси и тутъ вдягає на себе ролю прокуратора.

Що въ великорускôй суспôльности єсть богато чисто негативныхъ т. зв. „отрицательныхъ“ с. є. руйнуючихъ а не будуючихъ елементôвъ, що тй елемента може навѣть перемагаютъ здоровй елемента тои суспôльности и не даютъ єи природно розвиватись и въ передъ поступати, що россійскій „либерализмъ“ по бôльшôй части тожь лише „все ôткидає“ и руйнує, а мало що будує и на дѣлѣ выявляєся фалшивымъ либерелизмомъ, — се все радо готовй мы признати Аксакôвскôй „Руси“. Тôлькожь намъ здаєся, що Акс. „Русь“ робитъ недобру прислугу такъ собѣ, якъ и россійскôй суспôльности, коли самовôльно и безъ всякои причины и то вже надъ всяку мѣру збôльшає число тыхъ руйнуючихъ елементôвъ вчисляючи до нихъ навѣть такй, що вже нѣякъ сюда не годятся. Можнажь розумѣти пôдъ руйнуючими — „отрицательными“ елементами: скопцѣвъ, хищне чиновництво, силомôць изъ шкôлъ выпыхане школярство недоучене; можна до певнои мѣры єще розумѣти, коли „Русь“ зачисляє до такихже руйнуючихъ елементôвъ фантастôвъ, що радй бы привернути часы Стельки Разина або будувати Смоленьске княжество и т. п., — але нѣякъ не можемо розумѣти, якимъ чиномъ попадає сюда наша руска народнôсть?! Самъ жежь п. Аксаковъ признає, що исторiя нашои Руси,—котру ôнъ называє Малороссiею, — „зазначена на скрижалахъ исторiи єщ е съ IX вѣку“, що та наша Русь „остояла упорну, доблестну, мучительну борбу за свою независимôсть“, що исторiя козацтва — а мы скажемо: исторiя борбы (мало-)руского н а р о д а за свою волю, „воспроизведена въ тысячахъ чудныхъ пѣсень“, „спосôбна вызвати живу симпатiю въ молодôмъ серцю“, що нашь рускій народъ зберѣгъ ôтъ чужинцѣвъ „руску державну и церковну колыбель“, — що отже Русины вповнѣ можутъ гордитись историчною минувшостею своєи Руси („историческимъ прошлымъ Малороссіи“).

А коли п. Акс. все тое признає, то мы думаємо, що приглянувшись безпристрастно теперѣшному житю Русинôвъ — чи, якъ ôнъ называє, „Малороссôвъ“, ôнъ повиненъ також признати, що любовь тыхъ Русинôвъ до своєи рôднои родины, до своєи Руси (Малороссіи), до свого рускаго народа, не єсть якою химерою а „выплывомъ морального, духового спорôдненя съ своєю народностею — не тôлько съ єи етнографичными особенностями але и съ моральнымъ, духовымъ складомъ свого народа, съ єго радостею и журбою, съ єго стремленями, идеалами, съ єго историчною минувшостею“, бо все тое разомъ оживляло и оживляє Русинôвъ въ ихъ народныхъ стремленяхъ и дѣланяхъ. А позаякъ навѣть самъ п. Аксаковъ не може назвати такои любви до своєи родины чимсь „отрицательнымъ“ — руйнуючимъ, и самъ не ставляє такои любви до свого народа и такихъ стремлень въ одинъ рядъ съ „отрицательными“ стремленями нигилистôвъ, скопцѣвъ, фантастôвъ Смоленщины и часôвъ Стеньки-Разина, позаякъ признає, що Русины не хочутъ и не можутъ хотѣти назадъ привертати „козацку гетманщину“, а бажаютъ успѣшного и хосенного розвою культурного своєи народности, свого рôдного языка, своєи рôднои словесности, своихъ матеріяльныхъ и моральныхъ силъ, — то вже сама консеквенція наказувала п. Аксакову вырôжнити народну дѣяльнôсть Русинôвъ ôтъ высше згаданыхъ руйнуючихъ елементôвъ.

Щобъ тамъ нѣ говорити, якъ бы нѣ прозывати ту народну дѣяльнôсть Русинôвъ и те бажанье розвою своєи питомои народности, — чи се буде въ „Руси“ зватись „украинофильствомъ“, чи въ Gazet-ѣ Narod. „руссофильствомъ“, кождый зъ тыхъ ново-крестителѣвъ нашои народности самъ дуже добре чує, що фалшивымъ словомъ закриває рѣчь правдиву и справедливу, що отже вже тымъ самымъ кривдитъ Русинôвъ, не хотячи ихъ признати тымъ, чимъ они на дѣлѣ: Русинами, рускимъ народомъ, — а перевертаючи ихъ національну справу въ якесь химерне „фильство“.

Чує се добре и п. Аксаковъ. Ôнъ знає, що коли Полякамъ, Нѣмцямъ, Финамъ, Естонамъ и т. д. не ôтмовляєся права до житя и розвою, то годѣ безъ вопiющои кривды ôтмовити такожь житя Русинамъ чи, якъ каже, Малороссамъ, котрй предсѣ положили стôлько нимъ самымъ признаваныхъ великихъ заслугъ, щобы „спасти державну и церковну колыбель“. Ôнъ знає, що коли въ Кіевѣ, Одесѣ, Харковѣ и т. п. призволяєся плекати польску, нѣмецку, французку, ба навѣть и жидôвску литературу, то годѣ консеквентно не позволяти сего жизненного права мѣсцевôй рускôй литературѣ. Єму самому мимоволѣ насуваєся пытанье, для чого розвôй нашои Руси, чи Малороссiи, має бути небезпечнѣйшій, бôльше „отрицательный“, бôльше руйнуючій, якъ розвôй польского, нѣмецкого, финляндского, естоньского, ба навѣть самого жидôвского елементу? Єго власна совѣсть нашептує єму, що тутъ жежь не може бути причина въ враждебности, бо тажь сама совѣсть не позволяє єму въ душѣ помовляти Русинôвъ о бôльшу враждебнôсть, якъ Нѣмцѣвъ, Полякôвъ, жидôвъ и т. д. Ôнъ навѣть смѣєся зъ тои враждебности, бо поперше якажь се вражда, мати свою литературу, свои школы, свою просвѣту народну, а по друге, хиба жь нема законôвъ и способôвъ, щобъ выганяти всяку враждебнôсть? Нѣ, п. Аксаковъ дуже се добре чує и знає, що та справа житя и розвою нашои рускои народности єсть природнымъ выплывомъ самого существованя сеи народности, що она єсть плодомъ самои природы, отже и природна и справедлива и чиста и неоспорима.

Ось тому то п. Аксаковъ замотавшись разъ въ своихъ „отрицательныхъ“ выводахъ попавъ на зовсѣмъ чудну, але вже неразъ практиковану гадку. Ôнъ выставляє, що Русины съ розвоємъ своєи народности се лютѣйшй вороги ôтъ самыхъ найлютѣйшихъ, бо они „въ сущности работаютъ для утвержденія надъ Южноруссами польскаго владычества“!! А щобъ се доказати, показує ôнъ на Кулѣша и Драгоманова, зъ котрыхъ першій „покланяется Полякамъ“, а „послѣдній, хотя и не заходитъ такъ далеко въ своемъ поклоненiи Полякамъ, какъ г. Кулишъ, однакожъ упорно навязываетсяПолякамъ съ южнорусской дружбой“.

Передовсѣмъ подивляємо ту смѣлôсть п. Аксакова за ~~тысячу~~ обвиновачувати и засуджувати цѣлый 18-ти милiоновый народъ рускій и цѣлу єго идею житя. Не знаємо, чи може где бути на свѣтѣ такій народъ, котрого не можнабы пôсля такои методы обвинити и засудити, а се мôгъ бы п. Аксаковъ незрôвнано лекше доказати на своимъ власномъ народѣ. Та якжежь не въ пору єще до того всего выбрався п. Аксаковъ съ такимъ доказомъ! И п. Кулѣшъ и п. Драгомановъ проживаютъ далеко поза границями нашои Руси, тожь брати ихъ въ ту пору за одно съ цѣлою Русею, выдвигати ихъ на представителѣвъ и то є д и н ы х ъ представителѣвъ в с е и нашои Руси, єсть що найменше анахронизмомъ. Для насъ се загадкою, якъ въ загалѣ оба тй мужѣ можутъ дѣлати „отрицательно“ тамъ, где ихъ зовсѣмъ нема и куда ихъ письма нѣякъ не припускаются. Припустѣмъ навѣть, що п. Аксаковъ (на якôй пôдставѣ? — не знаємо) вважає ихъ за якихсь рускихъ Крапоткинôвъ, Лавровыхъ, Ткачевыхъ, Засуличь и т. п., чомъ жежь, пытаємо, та сама логика и асоціяція идей не подиктувала п. Аксакову на пôдставѣ незрôвнано бôльшого контингенту „отрицательныхъ“ великорускихъ заграничныхъ елементôвъ въ родѣ Гартманôвъ, Крапоткиныхъ и т. п. обвинити свôй великорускій народъ въ цѣлковитôй „отрицательности“? Се булобы бодай логично,

а тогды и самъ п. Аксаковъ попавбы межи „отрицательныхъ враговъ Русской земли.“

Колибъ п. Аксаковъ бувъ хочь троха добросовѣстнымъ въ тôмъ взглядѣ, ôнъ повиненъ бы не забувати, що такъ галицкй якъ и закордоньскй Русины, а въ ихъ числѣ не мало звѣстнй пп. Костомарôвъ и Мордовець, першй выступили противъ „Крашанки“ зовсѣмъ не выжидаючи, що скаже „Русь“ въ Москвѣ мало що не по цѣлôмъ роцѣ. П. Аксаковъ повиненъ ачейже такожь знати, що писала руска праса въ Галичинѣ, що писали „Трудъ“, „Заря“, „Одесскій Вѣстникъ“ и т. д. на Украинѣ. При тôмъ повиненъ бувъ п. Аксаковъ такожь памятати, що п. Кулѣшь есть не тôлько авторомъ „Крашанки“ але и „Исторіи возсоединенія Руси“, пôдходячои якъ разъ пôдъ програму п. Аксакова, що бодай въ его очахъ повинно зовсѣмъ зрôвноважити мниму вину п. Кулѣша.

П. Аксаковъ обвиняе п. Кулѣша и п. Драгоманова (а за нихъ цѣлу Русь) за то, що они поважились говорити о згодѣ чи дружбѣ съ Поляками. Се значитъ, що въ очахъ п. Аксакова вже сама гадка згоды Русинôвъ съ Поляками есть тою страшною провиною, „которою приходится достигнуть *степеней извѣстныхъ*, высшихъ т. е. угодить въ террористы, динамитисты, а затѣмъ и въ Сибиръ!“... Отжежь мы моглибы навести цѣлый рядъ статей Россіянъ и такихъ до „Руси“ близькихъ органôвъ якъ „Новое Время“, „Моск. Вѣдомости“, где именно пôдносится идея згоды Россіянъ съ Поляками; мы моглибъ показати на такй россійскй органы якъ „Голосъ“, давнѣйше „Порядокъ“, „Русскій Куріеръ“ и т. п. где тая идея згоды съ Поляками постôйно пôдносится и обговорюеся; мы можемо сконстатувати, що и самъ п. Аксаковъ пôдъ добру хвилю миритъ Россію съ Поляками, а навѣть съ жидами. Коли отже говорити о згодѣ съ Поляками значитъ стôлько, що „угодить въ террористы и динамитисты“, то вжежь не одни Русины и не першй они попали сюда. П. Аксакову ачейже звѣстно и то, що именно петербурскй газеты россійскй „Новое Время“, „С.-Петербурскй Вѣдомости“ и „Голосъ“ усердно поручаютъ галицкимъ Русинамъ згоду съ Поляками, що про такужь згоду говоривъ на судѣ и о. Наумовичь, що въ загалѣ сама идея мирного житя съ сусѣдуючими народами не есть и не може бути чимсь поганымъ и що за то не годится осуджувати жадного народа, що противно слѣпа ненависть и безконечна вражда есть „отрицательнымъ“ — руйнуючимъ елементомъ. Не въ самôй идеѣ згоды, а въ тôмъ, щобы згода була честна и народа достойна, щобы она не нарушувала и не обмежала его народныхъ правъ, — въ тôмъ почивае головне питанье.

Замѣсть чѣпатись двохъ личностей, стоячихъ далеко ôтъ своеи родины, повиненъ бувъ п. Аксаковъ придивитись самому житю Русинôвъ въ ихъ краю, цѣлому розвоеви рускои народности. Розумѣеся, що тогды не мôгбы ôнъ прописати своихъ напастей на руску народнôсть якъ на елементъ руйнуючій. Ôнъ мôгбы поучитись хочьбы на одныхъ галицкихъ Русинахъ, котрй можутъ ширше розвивати свое народне житье, що ихъ народна праця зовсѣмъ не руйнуе, а йде до того, щобы матеріяльно и морально пôддвигнути нарôдъ и довести его до культурного розвою, ôнъ мôгбы въ исторіи поучитись, що нѣяка держава не доходитъ черезъ то до руины, якъ ви народности розвиваютъ свои матеріяльнй и моральнй силы, свôй языкъ, свою словеснôсть, свою культуру, а що противно, державы тогды доходятъ до руины, коли насильно притискаютъ тй природнй силы своихъ народôвъ и стаютъ въ суперечнôсть съ силами природы.

Найбôльшими ворогами державы суть тй, що пхаютъ державу на такй неприроднй дороги. До сего йде и п. Аксаковъ съ своими выводами, а въ своѣй методѣ обвинувачуваня національного житя Русинôвъ стае ôнъ рôднѣсенькимъ братомъ польскихъ шовинистôвъ: якъ Янъ Добжаньскій et Comp. въ Gazet ѣ Narod. вѣчно помовляютъ Русинôвъ о „руссофильство“ и въ розвою Русинôвъ бачатъ лише взрôстъ „руссофильства“, такъ п. Аксаковъ et Comp. въ своѣй „Руси“ помовляютъ Русинôвъ о „польонофильство“ и въ розвою „Южноруссôвъ“ видятъ „утвержденіе польскаго владычества“. Метода п. Аксакова отже анѣ нова, анѣ правдива. Силою такои методы пôддержуеся на Руси взрôстъ чужихъ елементôвъ. Мы жь пытаемо, чи се не вина тои методы п. Аксакова, що на Южнôй Руси не може розвиватися мѣсцевый елементъ рускій, а за то свобôдно розвиваются всякй чужй елемента, не тôлько польскй, але и нѣмецкй, жидôвскй и т. п.? Ктожь тутъ пôддержуе „чуже владычество“ надъ Южноруссами? Ось надъ чимъ повинни п. Аксаковъ и товарищѣ перше задуматись, поки станутъ навязувати Русинамъ всякй „отрицательнй“ фильства и накликати гнетъ на нашь нарôдъ. Справа національного розвою Русинôвъ — рускои народности есть такъ природна, чиста и бездоганна, що навѣть сама крайна злоба не въ силѣ ви споганити. Напасти недоброжелателѣвъ нашои народности мусятъ кождому безсторонному представитись просто мерзкими и тôлько короткоглядни люде можутъ дати имъ послухъ. Чи скорше чи пôзнѣйше Русины мусятъ доступити своихъ природныхъ правъ, а ôтъ своеи національнои працѣ не дадутся они ôтстрашити шовинистичными криками безпамятныхъ.

О ôтношеню Полякôвъ до Русинôвъ

при надходячихъ выборахъ до сойму пише „Reforma“: Запытано передъ кôлькома днями: длячого до комитету передвыборчого Галичины всюдноі не выбрано анѣ одного Русина — и здѣлано въ тои причины гôркій замѣтъ соймови. На се подаемъ предметове поясненье сеи справы. Насамперед мусимо зазначити, що въ рускои стороны не зробивъ нѣкто такого предложеня польскому „koł-ови“ соймовому. Beneficia non obtraduntur — добродѣйства не накидаются. Въ клюбахъ соймовыхъ съ выняткомъ одного, нѣкто не порушивъ гадки выбору Русинôвъ до комитету передвыборчого. Въ однôмъ лише клюбѣ пôднесено тую гадку — и она зовсѣмъ упала. Поводы, противъ неи пôднесенй, були слѣдуючй:

„Koło“ соймове есть „koł-омъ“ польскимъ, комитетъ выборчій, якій въ его выбору выходитъ, есть комитетомъ польскимъ. Може ôнъ въ тыхъ округахъ съ переважно рускимъ населеньемъ, въ котрыхъ стае яко кандидатъ щирый Русинъ, а не партизантъ св. Юра и о. Наумовича, — не ставляти кандидата польского, противно, попирати рускаго кандидата, але муситъ у себе бути зовсѣмъ въ дома, мати зовсѣмъ свобôдну руку. Для компромисôвъ въ гдеякихъ даныхъ округахъ такій станъ дѣлъ есть найдогôднѣйшій. По друге, закинено, що принятьемъ двохъ або кôлькохъ Русинôвъ до комитету зовсѣмъ еще не булибы они вдоволенй. Они хотятъ стояти на рôвнѣ, не яко фракція, але яко представителѣ народу. Сему ихъ становищу ôтповѣдае лише: 1) або зовсѣмъ ôтъ польского ôтрубный передвыборчій комитетъ рускій; 2) або такожь таке саме въ центральнôмъ комитетѣ передвыборчôмъ число Русинôвъ, якъ и Полякôвъ. На се другe — зъ многихъ важныхъ взглядôвъ — годѣ пристати, а всяке принятье меншого числа Русинôвъ до комитету, уважалибъ Русины не яко трактованье ихъ на рôвнѣ, але яко непрошену протекцію, рôдъ ласки, накиненои имъ зъ горы. Въ кôнци думано, що супротивъ еще дуже недозрѣлои мѣжь Русинами гадки що до угоды можнабы черезъ таке принятье кôлькохъ Русинôвъ до комитету дôйти до результату впростъ противного замѣреному. Тіи зъ помежи нихъ, що вôйшлибы до польского комитету, булибъ Русинами уважанй яко „перекиньчики“, стратилибы весь грунтъ пôдъ ногами, всяку можливôсть пожиточного дѣланя, пôдчасъ коли стоячи поза польскимъ комитетомъ, можутъ вплынути користно на то, щобы на мѣсце „руссофилôвъ“ ставлено по округахъ кандидатôвъ щиро рускихъ. Такй кандидаты повинни бути черезъ комитетъ центральный попертй. Колибъ сей фактъ, що „koło“ соймове выбрало до комитету самыхъ Полякôвъ, такъ толковано, що черезъ те „koło“ хотѣло выключити ôтъ соймовыхъ выборôвъ всѣхъ Русинôвъ безъ взгляду на ихъ барву, то противъ такому толкованю безъусловно мусѣлибъ мы запротестувати. Въ замѣрѣ „koł-а“ сего певно не було, — а единый клюбъ, въ котрôмъ порушено квестію выбору Русинôвъ до комитету центрального, коли великою бôльшостею голосôвъ зъ высше наведеныхъ причинъ ôткинувъ тое внесенье, — то безпечно такого значеня не надававъ своѣй ухвалѣ. Не сумнѣваемось такожь, що и решта соймового „koł-а“ свого голосованя такъ не розумѣла“.

ДОПИСИ.

Зъ Дрогобыча.

(*Товариство Бурсы св. Іоана.*) Дня 1 листопада (н. с.) с. р. ôтбувся загальный збôръ членôвъ товариства Бурсы св Іоана Крестителя въ Дрогобычи. Участь членôвъ була мала, понеже збôралося всего тôлько 19, и то 13 мѣсцевыхъ. а лишь 6 позамѣсцевыхъ. Зъ послѣдныхъ були три священики (о. Скобельскій зъ Лѣшнѣ, о. Грицай зъ Михалевичь и о. Подлускій зъ Попелѣвъ) и три селянъ (ч. Пужаковскій, начальникъ и ч. Варивода, писарь гром. зъ Стебника и ч. Коцко членъ рады повѣт. зъ Млынокъ). Въ загалѣ околиця Дрогобыча симъ товариствомъ мало интересуеся, новй члены не прибуваютъ, противно еще кôлькохъ убуло, а зъ збстаючихъ въ списѣ членôвъ многй залягаютъ съ вкладками за рôкъ и бôльше. Навѣть маетнй люде въ нашôй околицѣ, котрй безъ жадного ущербку для себе и для своеи родины моглибы и бôльшй сумы на цѣль товариства жертвувати, не находятъ въ тôмъ задоволеня збставити по собѣ памятку въ пôзнѣйшй роды. Недавно читали мы въ однôй львôвскôй часописи нарѣканье на то, що Бурса не входитъ въ житье, а однакожь и самъ нарѣкаючій кореспондентъ не зволивъ прибути на збôръ, щобы товариство бодайбы своею радою всперти. Мимо того однакожь станъ маетковый товариства не оказався такъ лихій, понеже по замкненю рахункôвъ тогожь дня, оказалася готôвка 540 зр. 28 кр., не вчисляючи въ се нарослыхъ и скапитализованыхъ процентôвъ ôтъ капиталу вложеного до щадницѣ рôльничо-кредитового заведеня. Станъ касы есть слѣдуючій:

Ôтъ заложеня товариства до д. 1. листопада 1882 вплынуло:

а) ôтъ членôвъ основателѣвъ	110 зр.	
б) ôтъ членôвъ дѣйстныхъ вписового . . .	40	„
в) ôтъ членôвъ дѣйстныхъ	65	„
г) рôжныхъ жертвъ . .	387	„ 90 кр.
Разомъ	612	„ 90 „

Выдатки выносили:

а) на запомогу ученикамъ въ р. 1882	46 зр.	
б) на рôжнй иншй потребы ôтъ початку . . .	16	„ 62 кр.
Разомъ	62 зр.	62 кр.

Ôттягнувши розхôдъ ôтъ приходу, збсталося въ касѣ: 540 зр. 28 кр. а. в. кромѣ процентôвъ ôтъ капиталу.

До сеи сумы прибуло еще пôдчасъ збору ôтъ членôвъ 13 злр., зъ складокъ збôраныхъ п. Охримовичемъ 55 зр. До того одержитъ товариство ôтъ Выдѣлу краевого ухвалену выс. соймомъ суму 150 зр. — До жаданя мае еще товариство залеглости у членôвъ основателѣвъ 25 зр., у членôвъ дѣйстныхъ 46 зр. — Еслибы отже всѣ залеглости вплынули, малобы товариство въ недовгôмъ часѣ около 850 зр. капиталу. Зъ тои сумы призначивъ збôръ 50 зр. на запомогу бѣднымъ ученикамъ на рôкъ шк. 1883, проче же на фондъ желѣзный. — Понеже п. Охримовичь своимъ вплывомъ въ соймѣ и збираньемъ вкладокъ до 400 зр. приспоривъ товариству, для того збôръ въ узнаню его заслугъ около товариства, отвѣтно §. 2. статутôвъ почтивъ его титуломъ члена вспомагаючого. По пересмотреню рахункôвъ, котрй найдено въ найлучшôмъ порядку, обговореню гдекотрыхъ внесень змѣряючихъ до подвигненя товариства и выбраню нового выдѣлу, розбйшовся збôръ, подякувавши еще о. игумену за призволенье льокалю на збôръ. Выбрано на предсѣдателя: о. Тороньского, — до выдѣлу: о. Нѣмиловича игумена, о. Скобельского зъ Лѣшнѣ, пп. Гошовского и Паславского професорôвъ гимназ., п. Охримовича посла сойм. и п. Болонного начальн. повѣт. бюра банку роль. кред. На заступникôвъ выбрано: о. Ралька катехита шк. нар., п. Лукашевича инжинера пов. рады и п. Коссака урядника комун.

Закôнчаючи се справозданье, просимъ пчт. Членôвъ о надсыланье вкладокъ и о приспоренье товариству новыхъ членôвъ, а вч. оо. священикôвъ, щобы памятали о товариствѣ при колядѣ и инныхъ случайностяхъ.

Зô Львова.

(*Справозданье выдѣлу рускаго акад. товариства „Академичне Братство“ за р. шк. 1881/2.*) Найнагляднѣйше покажеся розвôй и станъ нашого товариства, коли наведемо слѣдуючй важнѣйшй даты и факты:

Членôвъ вписаныхъ въ тôмъ роцѣ въ „членьскôй“ книжцѣ „Академичного Братства“ було — 105, зъ тыхъ увôльненыхъ ôтъ членьскои вкладки — 11. Для членôвъ товариства стояла отворомъ читальня (въ котрôй находились 33 часописи рôжного содержаня), — и библіотека (зложена зъ зверхъ 500 творôвъ, въ бôльше якъ 600 томахъ), — поминувши вже иншй поменшй выгоды, о котрй выдѣлъ товариства для членôвъ постарався, пр. билеты по зниженыхъ цѣнахъ до рускаго и польского театру, до лазнѣ. билеты на нафту, значне зниженье цѣны „Антольгіи“ для членôвъ товариства и т. п., выдѣлъ ôтбувъ разомъ 23 засѣдань (звычайныхъ и надзв.); два разы въ сѣмъ шкôльнôмъ роцѣ скликувавъ выдѣлъ надзвычайнй загальнй збори.

Найважнѣйшою для товариства справою було безперечно переведенье ôтъ давна ожиданои змѣны статутôвъ и змѣна назвы на „Академичне Братство“ (вм. попереднього „Дружный Лихвярь“); змѣна ся одержала вже потвержденье ц. к. намѣстництва. Надѣятись належитъ, що змѣненй статуты, особливо о кôлько дотычатъ управы маетком товариства, окажутся практичнѣйшими и користнѣйшими ôтъ попередныхъ; крôмъ того и збôльшенье числа членôвъ выдѣлу уможливляе намъ зайнятись енергичнѣйше и успѣшнѣйше всѣма нашими справами.

Выдѣлъ товариства займався усильно устроюваньемъ вечерниць съ ôтчитами, деклямаціями и спѣвами (выконуваными власнымъ хоромъ товариства). Всѣхъ вечерниць ôтбулося девять а програмы ихъ були ого-лошуванй въ „Дѣлѣ“. Якъ нѣколи минувшихъ лѣтъ, — завязалося въ нашôмъ товариствѣ кôлька кружкôвъ науковыхъ; выдѣлъ пôдпомагаючи розвôй сихъ кружкôвъ ôтступивъ кружкови правничому всѣ фаховй правничй дѣла зъ библіотеки, постарався о предплату гдеякихъ часописей (Zeitschrift f. öff. u. privat-Recht, Przewodnik bibliograficzny, Przewodnik naukowy i literacki) и закупивъ много важныхъ книгъ (Герôста: Право карне, Stadnicki: Synowie Gedymina, Головацкій: Пѣсни народнй, 4 великй томы и др.). Крôмъ того заходамъ „кружка правникôвъ“ подякувати треба, що членамъ нашого товариства доступнй всѣ найважнѣйшй пôдручники правничй, пересланй майже выключно безплатно для библ. кружка ôтъ самыхъ ВП. авторôвъ, до котрыхъ кружокъ удавався. Впрочѣмъ оголошуютъ нашй науковй кружки свои справозданя осбôно. Одна зъ слабыхъ сторôнъ всѣхъ рускихъ товариствъ — се библіотека, выдѣлъ не щадивъ проте коштôвъ и заходôвъ, щобы нашу, хоть невелику, библіотеку, гарно упорядкувати, и дѣйстно теперь библіотека наша може послужити для другихъ взôрцемъ. Дальше старався выдѣлъ и о матеріяльну пôдмогу членôвъ удѣляючи 98 зр. 82 кр. будьто яко пожичку, будьто яко безповоротну запомогу. Давныхъ довжникôвъ завзывано кôлька разôвъ и стягнено 86 зр. 45 кр. Такожь постарався выдѣлъ о власну шафку на университетѣ.

Товариство наше брало живу участь въ многихъ справахъ обходячихъ загалъ нашои интелигенціи, и такъ: въ устроеню вечера музик.-декламаторского въ роковины смерти Тараса Шевченка, — въ устроенôмъ славянь. товариствами въ Вѣдни вечерку въ честь славного маляря Верещагина (выслано телегр.), — въ вечерку устр. въ 10-лѣтнй роковины завязаня рускаго тов. акад. „Союзъ“ въ Чернôвцяхъ (высл. тел.), — въ завязаню руск. „госп.-промысл. товариства“ въ Станиславовѣ (телегр.); крôмъ того выслано адресъ бувшому снôвъ-основателеви „Дружного Лихваря“ Вп. П. Лининьскому въ его день весѣльный, — телеграму Вп. послови С. Качалѣ въ день именинъ, — а депутація членôвъ товариства доручила Вп. др. Олекс. Огоновскому адресъ при случаю именованя сего свого любимого професора, бувшого предсѣдателя „Дружного Лихваря“, звычайнымъ професоромъ съ выкладомъ рускимъ при ц. к. унив. львôвскôмъ.

Съ початкомъ шк. року 1882/3 постарався уступаючій выдѣлъ о запомогу ôтъ высокого Сойму (въ сумѣ 100 зр.), занявся устроеньемъ одныхъ вечерниць, упросивъ у дирекціи рускаго народн. театру одно представленье на дохôдъ „Акад. Братства“, удѣливъ одну пожичку въ сумѣ 7 зр. 40 кр. Доси вписалося въ членьску книжку „Братства“ 71 членôвъ (на рôкъ шк. 1882/3).

Станъ касы слѣдуючій: Фондъ коренный складаеся зъ однои облигаціи на 100 зр. и зъ 285 зр. 40 кр. (въ щадницѣ), с. в. разомъ: 385 зр. 40 кр.; фондъ библіотечный (на побôльш. библ.): 18 зр. 80 кр.; фондъ оборотовый: 26 зр. 35 кр. (въ готôвцѣ); фондъ пожичковый вычерпаный. Вчисляючи ту (невыплаченыхъ еще „Братству“) удѣленыхъ выс. Соймомъ 100 зр. — выноситъ теперь цѣлый грошевый маетокъ „Акад. Братства“ разомъ: 530 зр. 55 кр., — сума, котрои товариство се нѣколи передъ тымъ не посѣдало. Крôмъ того есть еще зверхъ $1^1/_2$ тысяча на пожичкахъ и сто кôлькадесять примѣрникôвъ нероспроданои „Антольгіи“ (котру „Дружный Лихварь“ передъ двома роками выдавъ).

Уступаючій выдѣлъ почуваеся до обовязку зложити на сѣмъ мѣсци якъ найщиршу прилюдну подяку всѣмъ своимъ добродѣямъ: Высокому Соймови за другій разъ вже намъ удѣленый щедрый даръ въ сумѣ 100 зр.; свому всегдашному добродѣеви Вп. послови Ст. Качалѣ; Вп. редакціи „Дѣла“, котра наше товариство всегда якъ найсердечнѣйше попирала; такожь достохв. тов. „Руска Бесѣда“ за гостинне ôтступованье своихъ комнаты для устроюваня вечерниць; Вп. ректорови львôвского унив. др. Радзишевскому за усильне попертье нашои просьбы о запомогу въ соймѣ; рус. народ. инст. „Дôмъ Народный“ за готовôсть ôтступленя великои салѣ Нар. Дому, — всѣмъ своимъ доброд., котрй добровôльнй датки для нашого товариства зложили, — вконець всѣмъ редакціямъ часописей, котрй чи то безплатно чи за знижену цѣну свои часописи для „Братства“ пересылали, особливожь редакціямъ всѣхъ рускихъ часописей. Ôтъ выдѣлу „Акад. Братства“. У Львовѣ д. 5 падолиста 1882. — *В. Коцовскій* голова. *Д. Партыцкій* секретарь.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спôльнй делегаціи.*) Въ суботу минувшого тыждня ôтбулося перше засѣданье комисіи будженовои австрійскои делегаціи; повне засѣданье делегаціи ôтбудеся дня 10 л. падолиста. Есть надѣя, що до того часу комисіи обохъ делегацій покôнчатъ свои працѣ; въ такôмъ случаю повнй засѣданя делегацій зможутъ ôтбуватися ôтъ 10

б. м. що дня, и сесія моглабы бути замкнена дня 16 с. м. Колибъ такъ сталося, то рада державна зможе зобратися дня 21 л. падолиста.

(Въ справѣ Тисса-еслярскій) прокураторія внесла, щобы занехати всяке судове слѣдство, бо не ма доси жадныхъ познакъ, щобы жиды зарѣзали на мацы Естеру Солимосси. Правительство однакожь — якъ доносятъ зъ Пешту — не згодилося на тое, и поручило прокураторіи выдати такъ обжалованя для переведеня публичнои розправы, а то длятого, понеже справа тая, живо обходяча якъ христіянъ, такъ и жидовъ, повинна бути выяснена прилюдно. Послѣдна розправа судова має отбутися въ грудню с. р. въ Нійредьгаза.

(Въ справѣ розруховъ антижидовскихъ.) Трибуналъ судовый въ Прешбургу засудивъ десять молодыхъ хлопцѣвъ, котрі брали участь въ розрухахъ противъ жидовъ въ Діосегъ, на кару тримѣсячного арешту за злочиньство публичного насилія. При вымѣрѣ кары трибуналъ взявъ на увагу облекшаючій обстоятельства.

(Буджетъ Босніи и Герцеговины.) Зъ буджету для окупованыхъ краѣвъ предложеного до ухвалы спольнымъ делегаціямъ, можна змѣркувати теперѣшній отношеня въ тыхже краяхъ. На чолѣ администраціи Босніи и Герцеговины стоитъ „краєве правительство“, зложене зъ 6 особъ: начальника, двохъ дорадниковъ (adlatus): одного войскового а одного цивильного, и трехъ директоровъ, именно администрацій: политичнои, судовои и финансовои. Правительство краєве есть выповняючимъ органомъ австро угорского министерства спольного скарбу. Всѣ три отдѣлы администраціи маютъ свои бюра съ загальнымъ числомъ 162 особъ урядниковъ и слугъ, для котрыхъ выдаєся рочна пенсія 227.025 зр. Кромѣ того на центральну администрацію суть еще иншій выдатки, такъ що загальна сума выдатковъ выноситъ 499.455 зр. — близько новъ миліона. Оба краї подѣлений на 6 повѣтовъ и 42 меншій округи. Уряды повѣтовій коштуютъ разомъ 152.780 зр.; уряды окружній коштуютъ 515.100 зр. Служба санитарна коштуе 41.700 зр. Выдатки на будовлѣ та дороги и на ихъ службу выносятъ 239.500 зр. Жандармерія коштуе 1,114.475 зр. На дирекцію полиціи въ Сераєвѣ выдаєся рочно 28.710 зр. Епископовъ католицкихъ есть трехъ: архіепископъ въ Сераєвѣ побирає 8.000 зр. съ 4 крылошанами по 2.000 зр.; епископъ въ Мостарѣ побирає 6.000 зр.; администраторъ апостольскій въ Банялюцѣ побирає 3.000 зр. Одна католицка семинарія духовна коштуе 21.378 зр. Всѣ выдатки на католицкій цѣли духовній выносятъ 46.378 зр. — Епископовъ православныхъ въ Сераєвѣ есть такожь трехъ: архіеп.-митрополитъ въ Сераєвѣ съ платою 8.300 зр. съ 4 совѣтниками по 2.000 зр. и двома секретарями по 2.250 зр. Православна семинарія въ Сераєвѣ коштуе 12.525 зр. Разомъ отже на православнѣ цѣли духовній есть выдатковъ 41.125 зр. На музульманьскій цѣли духовній призначено 26.500 зр. На школы въ обохъ краяхъ вставлено въ буджетъ на 1883 р. — 91.889 зр.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Желѣзница зъ Жабинки до Пиньска вже укончена. Першимъ ей поѣздомъ проѣхався министеръ войны, ген. Ванновскій, осмотрюючи докладно новопостроену дорогу. Желѣзница тая має важне значенье стратегичне.

Франція. Рухъ соціяльный — се одно зъ найважнѣйшихъ подѣй дня, важныхъ не только для однои Франціи. Отъ що каже про него знаменитый публицистъ французскій Леруа Болів въ журналѣ „Economiste français“: „Значенье соціялистичнои пропаганды въ Франціи есть и було часто легковажене. Французъ радо говоритъ о небезпеченьствѣ, котре грозитъ Нѣмеччинѣ отъ соціялизму, — бачитъ стебло въ оцѣ сусѣда а не бачитъ балка у власномъ. Сумнѣваются многій, щобы идеѣ соціялистичнѣ мали досыть вилыву и силы въ Франціи только для того, що не видятъ прихильниковъ сихъ идей, зобраныхъ на всякихъ конгресахъ..... Впрочѣмъ роздвоенье середъ самого соціялизму не позволяе ему запанувати, не позволяе ему взнестися на верхъ, та всежь позволяе непокоити суспольность и то неразъ въ хвиляхъ, коли о оборонѣ не легко можна думати. Мѣжь соціялистами розрожняемъ головно два сторонництва: мирныхъ и такихъ, що уживаютъ яко средства остраху и насильства. „Мирній“ выступаютъ „въ дорозѣ права“ (при выборахъ и т. п.); часомъ лучатся съ ними тогды и терористы. — Певно що кружки соціялистовъ въ Франціи не такъ зорганизованій и розповсюдненій якъ въ Россіи; правда и те, що вже самій обычаѣ французскій лагоднѣшій. Але и зъ мякшои французскои скоры показуесь часомъ чоловѣкъ дикій. Житье, власне и чуже, находитъ чимъ разъ меньше пошанованя... Зразу, коли гдекто прилюдно погрозивъ убійствомъ противникамъ своихъ поглядовъ, — не бралось се за правду. Смѣялися зъ „динамиту“, — ажь ось выбираесь до Парижа якійсь роботникъ съ стойкимъ постановленьемъ забити Гамбету, а коли не змогъ его подыбати, то стрѣливъ на здогадъ въ стрѣчного достойника, що мавъ на грудяхъ отзнаку „гоноровои легіи“. Очевидно, що се — божевольный, толькожь число такихъ божевольныхъ чомусь то большае. Въ Руанъ вбиваe робotникъ безъ властивои причины першого фабриканта, котрого подыбавъ, — въ Монсо ле-Минъ руйнуе динамитъ домы и хресты, — въ Ліонъ калѣчитъ вкинена до кавярнѣ бомба много невинныхъ людей. Отъ и доказъ, що и въ Франціи суть соціялисты, и то такій, що не побоятся насильныхъ средствъ. Нехай ихъ еще й небагато — всежь они суть“. Слова сій характеризуютъ добре настрой гдеякихъ круговъ французскихъ, — хочь зъ другои стороны разитъ въ нихъ помѣшанье и то може тенденційне, соціялистовъ съ „анархистами“. Правда, до недавна революційнѣ партіи чулись такъ слабій, що хочь не годились въ гдеякихъ поглядахъ, особливо що до средствъ, то всежь не дѣлились — такъ сказати —„оффиціяльно“. Теперь же замѣтна въ цѣломъ руху соціяльно-революційномъ отъ яка цѣкава проява. Поминувши вже роздѣлы мѣжь самыми соціялистами, выколюесь зъ цѣлого руху нова партія, съ оригинальнымъ програмомъ, съ отмѣнными отъ попередныхъ цѣлями, котра особливо въ наслѣдокъ послѣдныхъ объявовъ соціяльного руху въ Франціи, звернула на себе увагу. Се партія — анархистовъ. Знаменитый своимъ талантомъ и вилывомъ, якого въ дуже короткомъ часѣ мѣжь всѣма партіями добився, радикалъ французскій Клемансо не вдоволяе вже сеи новои революційнои партіи; ему не даютъ говорити на зборахъ запрошеныхъ черезъ него выборцѣвъ! Не припускаютъ до слова такожь звѣстнои соціялистки Франц. Люизы Мишель. Анархисты уважаютъ соціялизмъ съ его конечною працею всѣхъ, съ его „державою яко единымъ властителемъ и капиталистомъ“, — яко тиранію, и то бодай чи не много разъ страшнѣйшу отъ всѣхъ попередныхъ; они выступаютъ противъ всякои власти, чи то державы, чи капиталу, чи кого небудь. Характеристичне и се, що на одномъ „листѣ съ погрозою“ подписаный — „комитетъ сполученыхъ державъ Европы“, — се щось нѣбы на взорець сполученыхъ державъ („становъ“) Америки. Правительство французске запевняе, що небезпеченьства нема, що правительству докладно вѣдома организація сихъ революційныхъ кружковъ, — але можна трохи сумнѣватись о сѣмъ. — Въ наслѣдокъ сихъ грозныхъ объявовъ соціяльного руху, звертаются въ Франціи очи всѣхъ на Гамбету. Якъ доноситъ вѣденьскій „Tagblatt“, комнаты бувшого президента министровъ, котрі вже були по трохи опустѣли, зачинаютъ теперь знова заповнюватись; буржуазія видитъ въ Гамбетѣ единого мужа, котрый могбы привернути ладъ и спокой въ Франціи. Кто еще знае, якъ змѣнится ситуація политична Франціи по недалекомъ вже отвореню парляменту.

Англія. Посолъ англійскій въ Константинополи, лордъ Дифференъ, одержавъ отъ свого правительства мисію выѣхати до Египту, щобы порозумѣтися съ кедивомъ въ справѣ реорганизаціи египскои арміи, дальше въ справѣ тревання и розмѣру окупаціи англійскои и въ справахъ регуляціи финансовъ египскихъ и системы правительственнои въ Египтѣ. Результатъ переговоровъ лорда Дифферена съ кедивомъ буде оповѣщеный конференціи въ Константинополи.

Италія. Съ великою нетерпеливостею выжидала вся Италія, а за нею и вся Европа, результатовъ найновѣйшихъ выборовъ до парляменту. Выжиданье те мало свою основу въ томъ, що симъ разомъ мали взяти участь въ голосованю ширшій, убожшій круги жителѣвъ. Отжежь вже по выборахъ — и результатъ выйшовъ користный для правительства; кажутъ, що отъ часовъ Кавура жадный италійскій кабинетъ не посѣдавъ такои большости. Правительство обавлялось, що при новыхъ выборахъ будутъ выбранй соціялисты, анархисты и иредентисты. Вправдѣ мѣсцями выбрано мале число соціялистовъ и иредентистовъ, навѣть одинъ комунистъ Ципріяни, хочь вправдѣ не выбрано его, доставъ 2.800 голосовъ, — то все таки выборы выпали надъ сподѣванье въ користь правительства. Розумѣесь, що мы говорячи о користномъ результатѣ выборовъ для правительства не розумѣемъ сего такъ, будьтобы въ парляментѣ италійскомъ теперѣшный кабинетъ Депретиса мавъ лишь одну партію съ переважаючою большостею, — нѣ; въ парляментѣ италійскомъ есть богато фракцій, а мѣжь тыми и такій, съ котрыми буде можна теперѣшному правительству умовитися. Въ томъ то и дѣло, що зъ новыхъ выборовъ выйшли сильнѣ тій фракціи, котрі зможутъ и схочутъ забезпечити парляментарну большость теперѣшному кабинетови.

Сербія. Бар. Николичь, цивильный адлятусъ при правительствѣ краєвомъ въ Сераєвѣ, ѣздивъ минувшого тыждня — очевидно съ якоюсь мисією — до Бѣлграду. Король Миланъ давъ въ дворѣ обѣдъ въ честь Николича, котрого визиту назвавъ король новымъ доказомъ пріязни мѣжь Австріею а Сербією. По обѣдѣ сказавъ король до присутного австрійского посла въ Бѣлградѣ Кевенгилера: „Будемо всѣ три держатися. Поки Николичь въ Босніи, а вы въ Бѣлградѣ, доти будемо могли все навѣть въ тяжкихъ отношеняхъ усунути перешкоды“. Король очевидно при сказаню сихъ словъ мавъ на думцѣ опозицію и невдоволенье большости народа серского противъ его внутрѣшнои и заграничнои политики. Король Миланъ въ теперѣшнѣй хвили справдѣ въ критичномъ положеню. Атентатъ Марковичевои отверезивъ его неначе зъ просоня и показавъ, що такъ дальше ити не може, що онъ муситъ скрѣпити свое становище. Заразъ по атентатѣ король возвавъ до себе проводника Ристича, либеральнои опозиціи и почавъ съ нимъ переговоры, щобы партія либеральна войшла въ звязь съ партією правительственною, а въ такомъ случаю король зложивбы коалиційне министерство. Ристичъ поставивъ королеви досыть тяжкій условія. Переговоры въ справѣ утвореня коалиційного министерства доси еще не скончений, хотяй найновѣйшій донесеня наводятъ на здогадку, що переговоры на нѣчомъ скончатся и теперѣшне правительство остане на дальше незмѣнене. Се очевидно лежитъ найбольше въ интересѣ Австріи; австрійскій органы пильно слѣдятъ кождый найдробнѣйшій проявъ въ сусѣднѣмъ королевствѣ. Причина, длячого, здаесь, не прійде до зложеня коалиційного министерства, має бути тая, що въ самой либеральной партіи мало прійти до непорозумѣня мѣжь молодшими и старшими членами партіи. — Слѣдство въ справѣ Ильки Марковичевои, котра стрѣляла въ короля, довело до арештованя кольохъ особъ; такожь мали выкрыти, що Марковичева въ послѣдныхъ дняхъ передъ замахомъ часто видалася съ суспендованымъ митрополитомъ сербскимъ Михаиломъ.

НОВИНКИ.

— **Зъ Черновець** пишутъ намъ: Вчера, с. є. въ недѣлю, дня 5 л. падолиста умеръ въ Черновцяхъ проживаючій тутже священикъ Верещиньскій. Покойникъ бувъ одинъ зъ найстаршихъ священиковъ руского обряду и першимъ меценатомъ рускои литературы. Будучи директоромъ нормальнои школы въ Коломыѣ, схоронювавъ онъ въ своемъ домѣ нашого першого незабутнѣго поета Маркіяна Шашкевича и подпомагавъ его матеріяльно и морально. „Русалка Днѣстрова“ завдячуе пок. Верещиньскому свой выходъ въ свѣтъ, бо онъ жертвувавъ на напечатанье ей послѣдну може ленту зъ своеи пенсіи. Послѣдными лѣтами перебувавъ пок. Верещиньскій въ Черновцяхъ. Тутъ его майже вже темного и глухого отвѣдувавъ зъ часта проф. унив. И. Онишкевичь, котрый, при случаю скажемъ, носився съ гадкою зняти портретъ зъ покойника, сего заслуженого мужа. Чи се сталося, не знаемъ. Похороны маютъ отбутися завтра абе позавтру. Обширнѣйшій звѣсти зъ житя покойника радъ я подати Вп. Читателямъ „Дѣла“ познѣйше. (Дуже просимо. *Ред.*)

— **Преосв. епископъ Сильвестеръ** выѣхавъ вчера въ супроводѣ крылошанъ дра Костека и Величка, и о. Бачиньского зъ Болехова на посвященье церкви до Скалы, котре отбудеся завтра.

— **Рускій театръ народный во Львовѣ.** Въ недѣлю представлено на нашой сценѣ мельодраму Д. Млаки: *„Бѣдна Марта“*. О самой штуцѣ такъ загально звѣстной и всюда улюбленой не потребуемо розписуватися, бо ледво чи есть якій Русинъ, котрому ся мельодрама булабъ незвѣстною. Що и львовска публика цѣнитъ сей зъ народного житя гуцульского живо схопленый образъ, доказомъ того есть той фактъ, що и сего разу зобралась публика численно. Гра артистовъ була въ загалѣ прехороша. П. Грыневецкій въ ролѣ Проця-Зарубы подавъ намъ живѣсенькій типъ бутного, пристрастею розпаленого, Гуцула-богача, якъ зновъ п. Подвысоцкій въ ролѣ бѣдного боднаря Олексы вывѣвъ намъ типъ честного, смирного, на скрозь доброго старика Гуцула. П. Стефуракъ бувъ знаменитымъ дякомъ, а п. Пясецкій знаменитымъ жидомъ. П. Даниловичь отдавъ свою ролю съ добрымъ розумѣньемъ, спѣвавъ хорошо, только въ I-ой сценѣ, здаеся намъ, булабы пожадана больша гра физіономіи, виднѣйшій объявы гнѣву. П. Таньска съ трогаючою вѣрностею отдала ролю божевольнои Настѣ. Гра п. Биберовичовои и п. Пясецкои (кромѣ хибленого дуету!) була добра. Костюмы гуцульскій дуже гарній.

— **На засѣданю центр. выдѣлу товариства им. М. Качковского,** отбувшомся минувшого тыждня залагоджено колька важнѣйшихъ справъ. Мѣжь иншими отчитано доставленый выдѣлови ц. к. судомъ позовъ гр. Дѣдушицкои противъ уневажненя завѣщаня бл. п. гр. Міончиньского, котрый, легувавъ товариству 100 дукатовъ; позовъ той передано дру Литыньскому до дальшого ужитку. Другою важною справою, котрою занимався выдѣлъ, була справа филіи товариства въ Стрыю. Дѣло ось въ чѣмъ. На 14 (26) жовтня бувъ скликаный загальный зборъ членовъ филіи стрыйскои. На той зборъ явилося всего 7 членовъ, именно: о. Калинюкъ зъ Стрыя, о. Залозецкій зъ Горного, о. Ружицкій зъ Струтына и о. Тындюкъ съ 3 селянами зъ Дашавы. Розумѣеся, що загальный зборъ не могъ отбутися при такъ малочисленной участи. О. Залозецкій зрѣкся предсѣдательства филіи. Центральный выдѣлъ ухваливъ просити о. Залозецкого, щобы еще разъ скликавъ загальный зборъ стрыйскои филіи для выбору нового выдѣлу, а о. Поповича въ Стрыю, щобы тымчасомъ обнявъ агентуру въ Стрыю.

— **Выдѣлъ рускаго касина въ Стрыю** проситъ насъ оповѣстити, що почавши отъ 10 падолиста льокаль товариства знаходится въ готелю подъ 3-ма коронами на першомъ поверсѣ при ул. Голуховского. При сей случайности упрашае Выдѣлъ всѣхъ Вп. Членовъ о уплаченье залягаючихъ вкладокъ и оповѣщае заразомъ, що для членовъ замѣсцевыхъ вкладка мѣсячна выноситъ 60 кр.

— **„Вѣстникъ Народного Дому“**, — подъ такимъ заголовкомъ институтъ „Народного Дому“ во Львовѣ маe выдавати газетку въ той цѣли, щобы завѣдомляти руску публику о своей дѣяльности и розвою.

— **„Академичне Братство“** отбуло дня 5 с. м. звычайній загальній зборы, на котрыхъ выбрано такій новый выдѣлъ: Иванъ Матѣевъ, фильософъ, выбраный головою; Василь Бѣлецкій, философъ, заступникомъ головы; Северинъ Даниловичь, правникъ, секретаремъ; Володимиръ Коцовскій, фильософъ, контрольоромъ; Олекса Ярема, фильософъ, касіеромъ; Ярославъ Романчукъ, фильософъ, бібліотекаремъ; Григорій Врецьона, фильософъ, господаремъ. Кромъ того войшли до выдѣлу Іосифъ Телиховскій, правникъ, Стефанъ Корчиньскій, правникъ и Володимиръ Зубрицкій, правникъ, яко выдѣловій.

— **Въ гимназіи въ Золочевѣ** зайшли непорядки въ V-той клясѣ. Ученики засунули лавками дверѣ и не впустили професора до клясы. Дирекція выключила 10 учениковъ (зъ межи 30) зъ гимназіи золочѣвскои.

— **Подяка.** Выдѣлъ товариства „Сѣчь“ въ Вѣдни уважаe своимъ милымъ обовязкомъ подякувати ВП. Володиславови Федоровичеви, послови до рады державнои, властителеви добръ, за присланыхъ для нашого товариства **100 зр.** Мавши въ послѣдныхъ часахъ великій выдатки при отвореню новои хаты и заложеню рочнои читальнѣ, товариство наше съ тымъ щирѣйшою подякою пріймило сей патріотичный даръ, що власній нашій силы, помимо великои жертволюбности членовъ, ледви чи булибъ выстали на покрытье всѣхъ коштовъ. Сю помочь отже, цѣнну для насъ, працюючихъ и лагодячихся до будущои службы народнои въ нашомъ рѣдномъ краю, зъумѣе оцѣнити кождый членъ нашого товариства, и въ имени всѣхъ товаришевъ „Сѣчи“ выдѣлъ складаe симъ прилюдно В. П. Володиславови Федоровичеви сердечну подяку за сей патріотичный даръ и память о нашой „Сѣчи“. — Вѣдень, 26 жовтня 1882. — Отъ выдѣлу тов. „Сѣчь“. *Лонгинъ Озаркевичь*, голова; *Андрій Бурачиньскій*, секретарь.

— **Староста зъ Бродовъ**, п. Руссоцкій розославъ до рускихъ урядовъ парохіяльныхъ слѣдуюче письмо: „Z. 19.424. An das Ehrw. Pfarramt in... Im Sinne des §. 11 der... (*невыразно якои*) Instruction wird ersucht, die Auszüge aus den Tauf-Registern sämmtlicher im J. 1862 geborenen Knaben.... **in der deutschen Sprache** verfassen und... anhersenden zu wollen. — Brody, am 24 October 1882. Der k. k. Bezirkshauptmann *Russocki*“. Не знаемо, чи п. староста зъ Бродовъ розославъ таке саме письмо и до польскихъ урядовъ парохіяльныхъ; рускимъ урядамъ парохіяльнымъ тое письмо очевидно зображае урядовій выказы подавати въ русскомъ языцѣ?

— **Въ Харковѣ** — якъ доноситъ кіевска „Заря“ — маe бути небавомъ представлена украиньска опера Миколы Лисенка „Різдвяна ночь“. Самъ п. М. Лисенко выѣде зъ Кіева до Харкова, щобы поставити свою оперу на сцену.

— **Въ Черновцяхъ** отбулася минувшого тыждня передъ судомъ карнымъ при участи присяжныхъ розправа противъ пять жидовъ, котрі хотѣли перекупити пятёхъ судіевъ присяжныхъ въ недавномъ процесѣ жида Енслера, обжалованого за обманьство и крадѣжь. По переведеной розправѣ присяжній узнали жидовъ винными злочиньства намѣреного подкупства, а трибуналъ засудивъ ихъ на вязницю отъ 2—6 мѣсяцѣвъ, заострену постомъ.

— **Жиды зъ Гусятына въ войнѣ съ россійскими козаками.** Сими днями отогрався на граници австрійско-россійскій такій кровавый драматъ. Пограничный стражникъ россійскій хотѣвъ арештувати одного жида и жидовку, идучихъ зъ Галичины. Жидъ и жидовка почали дуже кричати; на крикъ той надлетѣло до 300 жидовъ зъ Гусятына и забили чоловѣка, котрый помагавъ стражникови при арештованю. Стражникъ выстрѣливъ и положивъ трупомъ одного жида, а самъ кинувся утѣкати. Въ пору надлетѣвъ отдѣлъ конныхъ сторожевъ граничныхъ и ударивъ на жидовъ голыми шаблями, при чѣмъ трехъ жидовъ ранили; прочій жиды утѣкли.

— **Зъ Незвищь** (коло Обертына) доносятъ до „Батьковщины“ о слѣдуючомъ случаю: Дня 24 вересня въ недѣлю жандармъ зъ Обертына будучи на патроли въ Незвищахъ подыбавъ шесть паробковъ, котрі неосторожно обходилися съ запалеными цигарами въ небезпечныхъ мѣсцяхъ. Жандармъ возвавъ паробковъ, щобы розойшлися до дому. Бутнѣ паробки не лишь не послухали, але еще кинулися бити жандарма и гверъ ему отобрати. Жандармъ „въ имени права“ упоминавъ паробковъ, але коли тое не помогло, коли паробки на него чимъ разъ дужше напирали, а одинъ зъ нихъ, Микита Кушнѣрикъ, хопивъ за багнетъ на гверѣ и хотѣвъ выдирати, — жандармъ вырвавъ багнетъ зъ его рукъ и всадивъ ему въ груди. Паробокъ заразъ повалився на-повъ мертвый на землю, а прочій розбѣглися на всѣ стороны. На другій день при помочи уряду громадского полапано ихъ всѣхъ, жандармъ позакувавъ всѣхъ въ ланцушки и попровадивъ до Обертына до повѣтового суду, где теперь ведеся противъ увязненыхъ слѣдство.

— **Патры езуиты** — якъ доноситъ оногдашный Dziennik polski — намѣряютъ закупути въ Перемыскомъ маєтокъ, щобы заложити тамъ школьный закладъ на взорець вже существуючого закладу езуитского въ Тернополи. До нового закладу маютъ бути приниманй польскій и рускій дѣти за оплатою 200 зр. рочно. — Поля донесень другихъ польскихъ газетъ, езуиты мали вже закупити якійсь маєтокъ въ Перемыскомъ. Добре имъ у насъ дѣеся, чомужь не маютъ загосподарovуватися!

— **Левъ Рошкевичь,** ц. к. судія повѣтовый въ Подгайцяхъ, выбраный членомъ подгаецкои рады повѣтовои зъ групы громадъ сельскихъ.

— **Число жидовъ-емигрантовъ въ Бродахъ.** Дня 23 л. жовтня було въ Бродахъ еще 563 россійскихъ жидовъ, котрі вывандрували сюда по погромахъ жидовъ въ Россіи. Отъ 24-го до 29-ого выѣхало до Россіи 90 жидовъ, остало отже того дня въ Бродахъ еще 473 жидовъ-емигрантовъ.

— **Конкурсъ на посады учителѣвъ.** Окружна рада шк. въ Бережанахъ розписуе конкурсъ на слѣдуючій опорожненій посады: 1) въ Єленковѣ, 2) въ Городищи, 3) въ Мечищевѣ, 4) въ Стриганцяхъ и 5) въ Гайворонцѣ. Платня всюда 300 зр. Речинець до вношеня подань до 1 лат. сѣчня 1883 р.

— **Пожаръ.** Въ Янчинѣ, перемышляньского повѣта, выбухнувъ въ ночи зъ 21 на 22 л. жовтня пожаръ на фольварку, знищивъ всѣ будынки, пашу, до 600 корцѣвъ зерна; згорѣло такожь 43

штукъ коней. Шкода 20.000 зр., лишь на 4000 забезпеки.

— **Кôлько выдала вже Австро-Угорщина на Боснію и Герцеговину?** На тоє даютъ ôтповѣдь урядовѝ статистичнѝ цифры: 1) Въ 1878 р. — 101,720.000 зр.; 2) въ 1879 р. — 30,000.000 зр.; 3) въ 1880 р. — 8,040.000 зр.; 4) въ 1881 р. — 6,330.000 зр.; 5) въ 1882 р. — 35,870.000 зр.; 6) на 1883 р. прелиминовано 8,980.000 зр. а на будову желѣзницѣ въ долинѣ Босны 3,830.000 зр.; 7) на удержанье босніискихъ утѣкачѣвъ пôдчасъ вôйны съ Турками кругло 10,000.000 зр. Такъ отже Боснія и Герцеговина коштує Австрію до кôнця 1883 р. кругло **205 миліонôвъ зр.** Ôтъ часу босніискои окупаціи звычайнѝ выдатки на стояче войско пôднеслися зъ 87·4 миліонôвъ (въ р. 1879) на 94·9 миліонôвъ (на р. 1883), а ôтъ 1878 до 1883 р. пôднеслися **о 26 миліонôвъ зр.**, бо въ 1878 р. звычайнѝ выдатки на стояче войско выносили 68·9 миліонôвъ, а на 1883 р. вже 94·9 миліонôвъ зр.

— **На Словарь Евг. Желехôвского** зложили на нашѝ руки пп. Смулка 3 зр., Чумакъ 1 зр., Селезѣнка 1 зр., Бордунъ 1 зр., Бурачокъ 1 зр. и дръ Ю. Целевичь 1 зр., — всѣ зô Львова, и о. А. Торонь-скій въ Дрогобычи 1 зр.

— **До фонду на бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** вплынуло: Зъ чистого доходу зъ рускаго театру 96 зр. 71 кр., п. Іосифъ Онишкевичь нотарь въ Зборовѣ прислалъ 5 зр.; п. Іосифъ Громницкій, субст. нотаря въ Белзѣ 2 зр. Щире спасибôгъ Добродѣямъ! *Василь Ильницкій,* дир. рускои гимназіи.

— **Въ Кіевѣ существуе „Историческое общество лѣтописца Нестора“**, въ котрôмъ поодинокѝ члены-историки читаютъ на засѣданяхъ свои працѣ, пôддаючи ихъ осудови товаришѣвъ. Працѣ, читанѝ въ товариствѣ лѣтописця Нестора, ôтносятся майже выключно до исторіи Малоруси. На засѣданю дня 17 (29) жовтня читали свои працѣ: доцентъ университету Н. Дашкевичь „О жерелахъ до исторіи Подôля въ XIV вѣцѣ“; професоръ Вол. Антоновичь „До исторіи Колѣѣвщины и гдеякѝ данѝ о герою Колѣѣвщины, Гонтѣ“; А. Андріевскій „О новыхъ матеріялахъ до исторіи Новои Сѣчи“. Н. Дашкевичь въ своѣмъ ôтчитѣ выказувавъ недостачу даныхъ въ лѣтописяхъ для порѣшеня пытаня, въ котрôмъ роцѣ ôтобрано ôтъ Татаръ Подôлье, а прилучено зновъ до литовско-рускаго княжества. — А. Андріевскій ôтчитавъ справозданье зъ найденыхъ въ архивѣ „кіевского губернского правленія“ матеріялôвъ до исторіи Новои Сѣчи. Матеріялы тѝ дуже важнѝ для характеристики ôтношень Запорожцѣвъ до Татаръ и кольонистôвъ-Сербôвъ, а такожь до характеристики внутрѣшныхъ порядкôвъ сѣчовыхъ. Безперечно найцѣкавѣйшій предметъ обговорювавъ въ своѣмъ ôтчитѣ проф. В. Антоновичь. На вступѣ выказавъ ôнъ въ короткихъ начеркахъ причины, котрѝ выкликали сумный историчный фактъ — Колѣѣвщину. Опôсля задержався довше на даныхъ, ôтносячихся до личности Гонты. Польскѝ памятники показуютъ Гонту якимсь кровожаднымъ выродкомъ. Але вглядаючися въ факты, подаванѝ тымижъ самыми польскими памятниками, можна прійти до цѣлкомъ противныхъ выводôвъ. Гонта бувъ дуже религійный, чого доказомъ єсть тоє, що ôнъ построивъ церковь въ тôмъ селѣ, где родився. Гонта пôдчасъ уманьскои рѣзанины уживавъ всѣхъ зависячихъ ôтъ него средствъ, щобы менше число людей пострадало. Ôнъ н. пр. порадивъ ученикамъ василіянъскои школы записатися въ списы козакôвъ, и тымъ спасъ ихъ ôтъ поголовнои рѣзанины розбуялого селяньства. Ôнъ казавъ православному священикови крестити и читати молитвы надъ множествомъ польскихъ и жидôвскихъ жѣнокъ и тымъ выбавивъ ихъ ôтъ неминучои погибели. Страшну свою смерть перетерпѣвъ Гонта съ незвычайною холоднокровностею. Гонта мавъ бути мученый черезъ 14 днѣвъ, але завѣдатель суда надъ участниками Колѣѣвщины скоротивъ смертну кару Гонты на три днѣ. Житье своє закôнчивъ Гонта, сповнивши всѣ религійнѝ обряды православнои церкви. О передсмертныхъ дняхъ Гонты звѣстнѝ многѝ цѣкавѝ факты; — одинъ зъ нихъ слѣдуючій: Польскій официръ, котрый сторожившъ Гонту, просивъ єго о якій дарунокъ. Гонта обѣцявъ ему подарувати свôй поясъ. Официръ дуже зрадувався, бо поясъ бувъ дорогій, золотомъ шитый. Передъ мукою официръ пригадавъ Гонтѣ о дарунку пояса. — „Возьмѣтъ собѣ — сказавъ Гонта — той поясъ, що катъ вырѣже зъ моєи скôры“. — Цѣкавый ôтчитъ проф. В. Антоновича появится запевно въ „Кіевскôй Старинѣ“, въ котрôй печатаются труды сего многозаслуженого дослѣдувателя нашои исторіи.

— **Комисарь полиціи** явився въ характерѣ студента на выкладѣ новоименованого професора хирургіи дра Микулича въ университетѣ краковскôмъ. Деканъ выдѣлу медичного, дôткненый тымъ нечуваным фактомъ, зажадавъ выясненя ôтъ директора полиціи. Той ôтповѣвъ, що комисарь явився на выкладъ яко простый слухачь, але декана не вдоволило таке поясненье и подавъ жалобу до министерства.

— **(Дрôбнѝ вѣсти.)** Въ Краковѣ умеръ польскій писатель и публицистъ Людвикъ Повидай въ 53 р. житя. Покôйный бувъ давнѣйше сотрудникомъ львôвского „Tygodnik a Literack ogo“, пôзнѣйше бувъ редакторомъ „Hasła“, а ôтъ кôлькохъ лѣтъ редакторомъ краковского „Przegląd-y polsk-ogo“. — Гр. Зофія Фредрова, зъ дому Яблоновска, вдова по славнôмъ комедіописателѣ польскôмъ гр. Александрѣ Фредро, умерла сими днями, а въ понедѣлокъ буде похована въ гробници родиннôй въ Рудкахъ. — Цѣсарь удѣливъ мѣсцевôй радѣ шкôльнôй въ Сѣнявѣ 100 зр. запомоги на будову школы, а 100 зр. запомоги на реставрацію гр. к. церкви св. Норберта въ Краковѣ. — Во Львовѣ замкнено на якійсь часъ мужеску и женьску школу св. Мартина зъ причины пошестей шкарлятины и ôспы. — Въ Чернôвцяхъ має выходити разъ на 2 тыждня польска газета „Przedświt“ пôдъ редакціею якогось п. Стеглика. — Въ Бродахъ лучилися два случаѣ самоубійства ученикôвъ: зъ 6 клясы Юркевичь застрѣлився а ученикъ зъ 3 клясы жидъ Ляндесбергъ повѣсився. — Англійскій премѣръ Глядстонъ буде обходити въ грудню с. р. 50-лѣтный ювилей своєи политичнои дѣяльности. Дня 13 грудня 1832 р. першій разъ бувъ выбраный посломъ до парляменту. — Цѣсарь подарувавъ громадѣ Прусинôвъ, пов. сокальского 100 зр. на украшенье церкви, а громадѣ Мѣльно, пов. бродского, 100 зр. на будову школы. — Цѣсарь удѣливъ погорѣлцямъ громады Ставки, пов. скалатского 300 зр. запомоги. — Намѣстникъ гр. Потоцкій повернувъ въ понедѣлокъ до Львова. — Въ Петербурзѣ ôтбувся цѣкавый процесъ прасовый: Стасюлевичь редакторъ „Вѣстника Европы“ и „Порядка“ обжалувавъ редактора „Нового Времени“ Федорова о образу чести. Судъ засудивъ Федорова на 3 мѣсяцѣ вязницѣ. Яко адвокатъ Стасюлевича выступавъ звѣстный писатель польскій и россійскій Володимиръ Спасовичь. — Во Львовѣ ôтбулася передъ трибуналомъ суду карного, яко другою инстанцію, розправа въ звѣстнôй справѣ проф. универс. дра Т. Цєсельского противъ доцента дра Каменьского о образу чести. Трибуналъ засудивъ Каменьского на 10 днѣвъ арешту, взглядно на 50 зр. кары.

(Надôслане.)

Всѣхъ наукъ лѣкарскихъ

Дръ А. Свистунъ

въ Тернополи

ôтъ 1-ого падолиста с. р.

мешкає при улици Костельнôй, дôмъ Г. Гольды, ч. 1964. (1—4)

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Митрополичій ординаріятъ розпорядивъ, щобы на будуще въ урядовыхъ донесеняхъ о душпастыряхъ деканата, просячихъ о запомогу або личный додатокъ зъ фонда религійного, заявлялося, чи проситель 1) добре клерикально ведеся безъ всякои соблазни вѣдомои; 2) чи катихизуе въ церквѣ и школѣ и чи точно обовязки сповняе; 3) чи складае датки на фондъ вдôвъ и сирôтъ або чи виненъ и много; 4) чи соборчики посѣщае; 5) чи службы фундушевѝ не залишае; 6) чи жіе съ священьствомъ мирно и въ згодѣ и 7) чи стараеся о тверезе и працёвите житье парохіянъ.

Введенѝ въ душпастырскѝ посады оо.: 1) Левъ Грыневичь яко сотрудникъ въ Миколаєвѣ, дек. роздôльского; 2) Володиславъ Сельскій въ завѣдательство Верынѣ, дек. роздôльского; 3) Александеръ Даниловичь въ сотрудництво въ Олеську; 4) Николай Яновичь въ завѣдательство въ Кальнôмъ.

Спростованье похибки. Въ ч. 82 „Дѣла“ було подано, що на парохію Переволоки принято додатково въ пропозицію о. Андрея Иневича зъ Иванôвки. Теперь простуємъ, що не о. Андрей Иневичь, але о. Андрей Яворскій зъ Крушельницѣ принятый додатково въ пропозицію на капеляніе Довге-Моршинъ, дек. стрыйского.

Именованье. О. Рудольфъ Мохъ зъ Курыпова именованый почетнымъ совѣтникомъ консисторскимъ съ правомъ носити ôтзнаки крылошаньскѝ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Въ дôмъ пресвитерскій принятѝ и получили вже чинъ пôддіяконôвъ пп. 1) Яросл. Бачиньскій, 2) Мих. Гандякъ, 3) Ив. Грицикевичь, 4) Григ. Гонтарскій, 5) Евг. Горницкій, 6) Корн. Гумецкій, 7) Емил. Давидовичь, 8) Север. Добряньскій, 9) Ив. Караванъ, 10) Стеф. Козѣй, 11) Ив. Констанкевичь, 12) Григ. Мартиновичь, 13) Ив. Мохнацкій, 14) Ант. Паславскій, 15) Григ. Савицкій, 16) Сим. Савула, 17) Захар. Чеснокъ, 18) Димитр. Ухнятъ, 19) Александ. Яремкевичь, 20) Ив. Леонтовичь и 21) Ив. Сенета.

Дня 29 жовтня с. р. ôтбулася *инсталяція* тутешныхъ пралатôвъ с. є. Впр. оо. Антонія Юзичиньского, Льва Кордасевича, Іоана Ильницкого, Павла Матковского, бувшого декана горожанского на теперь пров. канцлера консисторского и Юліяна Куиловского, бувшого декана бѣрчаньского обохъ послѣдныхъ на дѣйствительныхъ соборныхъ крылошанъ.

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦІИ.

О. І. Г. въ Горожанцъ. Ще въ маю дôстали мы черезъ Васъ 5 зр. на руске дѣвоче воспиталище въ Перемышли ôтъ 5 священикôвъ Вашого деканата, и переслали сй грошѣ, куда слѣдуе, на що маємо реценисъ. Всѣ жертвы и присылки для другихъ часописей печатно оголошувати у насъ нѣ часу нѣ мѣсця; можете бути певнѝ, що надôсланѝ для кого другого грошѣ заразъ передаются, а редакція ихъ собѣ не задержуе. *О. П. Л. въ Оплуцку.* Зъ присланыхъ 4 зр. записано 3 зр. по конецъ с, р., а 1 зр. вписано на рôкъ 1883. *О. І. К. въ Цетули.* За наддатокъ для „Дѣла“ спасибôгъ!

На дохôдъ панѣ Иваны Биберовичевои

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда“, ул. Францѣшканьска Ч. 7.

Въ середу 27 вересня (8 листопада) 1882.

ГНАТЪ ПРИБЛУДА

оригинальна мелъодрама въ 5 актахъ, Д. Млаки, музика И. Воробкевича, инструментована на повну оркестру П. Бажаньскимъ. Коломыйка въ 4 пары.

Цѣны мѣсць звычайнѝ. Початокъ о год. 7.

Конкурсъ.

на уряджуванье рускихъ драматичныхъ представлень

Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ, намѣряючи якъ дотеперь такъ и на будучнôсть займатись справами рускаго народнаго театру, взываe всѣхъ желаючихъ за спôвудѣломъ и пôдмогою згаданого Выдѣлу уряджувати ôтъ 1 сѣчня 1883 до 31 грудня 1883 у Львовѣ и поза Львовомъ въ Галичинѣ рускѝ драматичнѝ представленя, щобы въ сѣмъ дѣлѣ свои оферты Выдѣловы „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ (улиця Кракôвска, ч. 14 I поверхъ) найпôзнѣйше до дня 30 лат. надолиста с. р. надôслали.

Въ тôй офертѣ маютъ бути означенѝ: 1) Имя крестне и родове и мѣсце пробуваня оферента; 2) число представлень, котрѝ ôнъ въ приближеню въ означенôмъ часѣ (ôтъ 1 сѣчня до 31 грудня 1883 р.) намѣряе урядити, съ примѣткою, кôлько зъ тыхъ представлень маe припасти на Львôвъ, и съ выказомъ силъ артистичныхъ, при якихъ представленя ôтбувалибыся, а такожь и репертоару, якій оферентъ посѣдае; 3) пôдмога, якои оферентъ ôтъ „Рускои Бесѣды“ жадае. Поодинокѝ точки контракту означатся пôзнѣйше межи Выдѣломъ и оферентомъ, котрого оферта буде принятою.

Прочѝ рускѝ газеты просимо о ласкаве повторенье сего конкурсу. (2—3)

У Львовѣ, дня 15 жовтня 1882.

Дръ Целевичь, голова. *Левицкій,* членъ Выдѣлу.

Курсъ львôвскій зъ дня 4. л. листопада 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	311 —	314 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 —	172 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	305 —	309 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 40	100 —
„ „ „ по 4% ав.	90 50	92 —
„ „ „ по 5% ав. період.	98 40	100 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 30	102 30
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 50	102 —
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 80	101 —
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 43	9 53
Пôвимперіялъ	9 73	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
„ паперовый	1 17½	1 19½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

Вже выйшовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣты“

на рôкъ 1883.

уложеный **Василемъ Лукичемъ.**

Содержанье Календаря (часть информаційна и литературна) дуже богате, а **Уставъ церковный на р. 1883** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючѝ у „Просвѣты“ зъ провинціи долучаютъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимъ спѣшитися съ замовленями. „Календарь на р. 1882“ бувъ минувшого року до початку грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“

улиця Кракôвска, ч. 14, I поверхъ.

ОЛЕКСАНДРА КЛОСЕВИЧЬ

перенесла свою

РОБôТНЮ СУКОНЬ ЖѢНОЧИХЪ а заразомъ ШКОЛУ КРОЮ

зъ ул. Валовои **на ул. Хорущины** ч. 13, (I поверхъ).

Пріймае якъ доси замовленя на **выправы, сукнѣ спацеровѝ, верхи на футра,** заразомъ всѣлякѝ роботы, що входятъ въ объемъ кравецтва жѣночого: выконуе тотѝ якъ найстараннѣйше и пôсля послѣдныхъ модъ **въ найкоротшôмъ часѣ.**

Панночки зъ провинціи, котрѝ хотѣлибъ користати зъ науки крою, можутъ найти цѣлковите помѣщенье, порозумѣвшись впередъ листовно. (2—2)

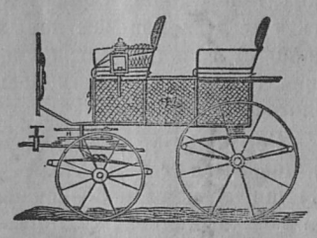

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ всѣмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаємъ тутъ такожь всякѝ замовленя.

Шусталя и Спôлки

(5—10) надвôрна фабрика повозôвъ.

„МЕРТВѝ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Саломонъ Бардахъ

во Львовѣ, ул. Кракôвска, ч. 18.

поручае

великій выбôръ рôжнородныхъ папероvъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ такожь ордерôвъ котиліоновыхъ.

Выконуе карты визитовѝ, сотку по 40 кр. (5—10)

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

ВП. Пана

Гавріила Горецкого

укôнченого богослова, упрашаю о удѣленье менѣ своєи адресы въ тôй цѣли, щобъ мôгъ я порозумѣтись съ нимъ що до устроєня хорального спѣву моихъ прихожанъ сеи зимы.

Николай Роздѣльскій,

гр. к. парохъ въ Сокали.

Певнымъ и швидкимъ

(1—10) есть дѣланье

ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)

(Gichtgeist)

Генриха Блъоха

зъ Егеръ (Чехи)

Цѣна за фляконъ 60 кр.

Правдивый плынъ той можна дôстати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слонемъ“.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 84. Львôвъ, Субота 30 жовтня (11 листопада) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“: 14 зр.
на самъ додатокъ: 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô, û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Политика шовинизму.

(*Посльдна статя.*)

VII.

(*Якій выхôдъ зъ блуканины?*)

Мимо всѣхъ замѣтôвъ, якѣ мы доси пôдносили противъ галицко-польскои политики (котру мы вважаемо въ переважнôй части *политикою шовинизму*) и мимо тыхъ закидôвъ, якѣ мы пôднесли въ особенности противъ брошуры „Polityka Nerwów“, — хочемо тутъ на здѣланѣ Русинамъ п-омъ A. Z. предложеня ôтповѣсти щирою правдою, разъ для того, що радо узнаемо єго добру волю, яка мимо выказаныхъ блудôвъ скрôзь пробиваєся въ єго брошурѣ, а по друге для того, що не хочемо нѣ ôтъ самыхъ Полякôвъ нѣ ôтъ другихъ народôвъ стягати на Русинôвъ закиду, що ось то Русины упорно заперлися въ безвзглядноôй негаціи и навѣть на предложеня, въ добрôй вѣрѣ здѣланѣ, ôтповѣдаютъ самыми негаціями. Наша ôтповѣдь буде коротка але мимо того, надѣемось, досыть ясна.

I. Передовсѣмъ мусимо заявити, що пôсля нашои гадки тутъ зовсѣмъ не розходится и не може розходитись о якесь формальне заключенье якои *згоды* чи *уніи* межи Русинами а Поляками, а яснѣйше кажучи, межи рускимъ а польскимъ народомъ. А се поперше вже для того, що анѣ польскій анѣ тымъ менше рускій нарôдъ не находится въ тôмъ положеню, щобы въ своѣй національнôй цѣлости мôгъ на дѣлѣ заключати яку небудь згоду чи унію, що дальше анѣ галицкѣ Поляки анѣ галицкѣ Русины не маютъ права и на дѣлѣ не можутъ въ имени цѣлого свого народа заключати такои згоды чи уніи, а що згода — унія заключена тôлько частинами обохъ народôвъ, а властиво тôлько представителями тыхъ частинъ нѣколи не може зватися згодою — унією Польщѣ съ Русею.

По друге: мимо всѣхъ довгихъ и вже не по першій разъ пôдношеныхъ пересправъ о згоду чи унію, не тôлько кожда сторона, такъ польска якъ и руска, але навѣть кожде сторонництво кождои стороны, ба навѣть мало що не кождый мужъ сеи або тои стороны розумѣє пôдъ згодою, а тымъ бôльше пôдъ унією зовсѣмъ що иншого, такъ що вже черезъ то годѣ булобы дôйти до якого небудь порозумѣня, а найлучшимъ доказомъ сего суть дотеперѣшнѣ все безуспѣшнѣ переговоры о таку згоду Польщѣ съ Русею.

По трете: такъ польска якъ и руска справа єсть справою въ широкôмъ и повнôмъ сего слова значеню *національною* с. є. *народною*, що обôймає въ собѣ цѣле житье двохъ самостôйныхъ, ôтъ себе національно ôтрубныхъ народôвъ. Кожда зъ тыхъ справъ, чи польска, чи руска, єсть сама про себе такъ широко объемиста, такъ многоскладна, такъ многосторонна и рôжнородна, якъ многостороннымъ, многокладнымъ и рôжнороднымъ житье кождого народа. Яко така справа народна не дасться анѣ польска анѣ руска справа обняти въ якѣ небудь хочьбы и найчисленнѣйшѣ точки и пунктаціи, бо одна и друга справа єсть по свому содержаню не вычерпана, не часова, не лише до певнои границѣ и мѣры поступаюча, але вѣчно тревала, якъ вѣчно тревале житье кождого народа, а при тôмъ разъ наразъ нова, ôтмѣнна, якъ новымъ и ôтмѣннымъ стаєся само житье въ протягу довшого часу и вѣчно змѣняючихся обставинъ и потребъ національного житя. Навѣть такъ званѣ спôльнѣ обомъ народамъ точки не дадутся уняти въ певну формулу, разъ, понеже власне не знати, що єсть спôльне а що неспôльне и где граница сеи спôльности, по друге, не знати, чи нынѣшнѣ спôльнѣ точки и цѣли можутъ выстарчити хочьбы про найблизшу а тымъ бôльше про дальшу будучнôсть народну, а по трете, що добре зрозумѣлый интересъ одного и другого народа вымагає успѣшного, братнѣю любовю облегченого розвою не тôлько самыхъ спôльныхъ але и свойскихъ, кождому зъ обохъ народôвъ своєродныхъ справъ.

По четверте: якъ незгода чи вражда межи Поляками а Русинами не єсть выплывомъ однои хвилѣ часу, але наслѣдствомъ довгихъ вѣкôвъ, такъ и приверненье повнои згоды, гармоніянои, выплываючои зъ самого житя, зъ живыхъ фактôвъ и уладженыхъ обставинъ,— хочь не вымагає такъ довгихъ вѣкôвъ, а навѣть не предовгихъ десяткôвъ лѣтъ, то все таки не дасться осягнути зновъ въ однôй хвилѣ, *однымъ словомъ*, однымъ почеркомъ пера. Згода може бути выплывомъ гармонійно уладженого житя, тожь уладити се житье въ способôъ гармонійный єсть найпершимъ и необходимымъ условіемъ приверненя правдивои, тревалои и незрушимои згоды. Отже на дѣлѣ не може єще ходити о згоду остаточну и по всѣ часы заключену, але о способôъ обопôльного пожитя, о modus vivendi межи галицкими Поляками а галицкими Русинами, котрый бы довѣвъ до такои дѣйстнои згоды, а ôттакъ своєю моральною силою вплынувъ и на оставшѣ части обохъ народôвъ.

II. Справедливо покликуются Поляки на прекрасну засаду: *„вольнѣ съ вольными — рôвнѣ съ рôвными“*, треба отже стремѣти до того, щобы та засада не була лише на словахъ, але щобы она проявлялася въ житю и въ дѣлахъ и щобы она стала незрушимою пôдставою межинародныхъ ôтносинъ Полякôвъ до Русинôвъ. Кожда сторона повинна узнавати и шанувати другу сторону яко собѣ рôвну, въ своимъ народнôмъ житю для себе суверенну, въ своихъ національныхъ дѣлахъ вповнѣ свобôдну — вольну. Жадна сторона не може и не повинна жадати ôтъ другои стороны, щобы она въ чѣмъ небудь вырѣкалася своєи *національнои* самостôйности и ôтрубности, щобы въ чѣмъ небудь зрѣкалася своихъ національныхъ особенностей, бо се грѣшилобы противъ засады „вольнѣ съ вольными — рôвнѣ съ рôвными“, и булобы причиною новыхъ спорôвъ и новои вражды. Галичина повинна бути тымъ краемъ, где двѣ самостôйнѣ народности маютъ розвиватися вповнѣ свобôдно и рôвноправно.

III. Кожда зъ обохъ народностей маєединe и выключне право сама рѣшати о своихъ національныхъ справахъ. Для того повинна бути кожда народнôсть обезпечена противъ майоризациі.

IV. Спôльне дѣланье Полякôвъ и Русинôвъ маєзмѣряти до пôднесеня и розвою такъ матеріяльного якъ и морального добра краю: 1) матеріяльно — черезъ успѣшный розвôй економичного стану краю, 2) морально — черезъ плеканье и успѣшный розвôй кождои зъ обохъ народностей въ єи природныхъ, етнографичныхъ границяхъ — на засадѣ рôвноправности и повнои свободы.

V. Житье *автономичне*, въ всѣхъ єго объявахъ, въ громадахъ, въ радахъ повѣтовыхъ, въ соймѣ, въ радахъ шкôльныхъ и т. д. — єсть тымъ полемъ, где передовсѣмъ повинно проявитись и переводитись се дѣланье на пôдставѣ свободы и рôвноправности обохъ народностей. Єсть се довгій рядъ безперечно дуже важныхъ а дуже трудныхъ реформъ, новыхъ уладжень, нового устрою. Тутъ власне повинна найти свôй выразъ обопôльна згода и о скôлько она найде тутъ дѣйстно свôй повный выразъ, о стôлько буде она жизненною, тревалою, хосенною и поведе до дальшого згодливого а хосенного розвою обохъ народностей.

VI. Найпершою задачею нашихъ тѣлъ автономичныхъ а передовсѣмъ *соймy* єсть отже: *вынайти у себе ôтповѣдный способъ такого спôвдѣланя* Полякôвъ и Русинôвъ, опертого на засадѣ „вольнѣ съ вольными — рôвнѣ съ рôвными“, установити способы обезпеченя противъ національнои майоризациі и сполучити оба елемента до згодливого дѣланя. Тяжко тутъ зъ горы ставляти якѣ небудь нормы, по перше для того, що въ рôжныхъ случаяхъ можутъ бути потрѣбнѣ рôжнѣ, часто дуже ôтмѣннѣ нормы, а по друге, що ставити зъ горы спеціяльнѣ нормы безъ взгляду на превелику рôжнороднôсть справъ и обставинъ, значилобы пересуджувати зъ горы въ односторонный способъ можливому укладови. Се одно можна тôлько сказати, що где єсть *добра воля* тамъ певно справа не розôбєся на формальностяхъ.

VII. А щобы була така *добра воля*, до сего треба усмирити дотеперѣшну вражду, позбутися упереджень и пôдозрѣвань и въ цѣлу краєву суспôльнôсть вполти *духа національнои толеранціи* обохъ народностей. Се поки що найважнѣйша задача, бо безъ такого загального духа толеранціи немыслима нѣяка акція змѣряюча до згоды. Не потребуемо поясняти, скôлько въ тôмъ взглядѣ треба роботы и радикальнои змѣны дотеперѣшнои тактики, особливо зъ стороны польскои прасы.

Сею дорогою, думаемо, можна дôйти до цѣли, правда, не въ однôй хвилѣ, не черезъ одинъ день, але тымъ певнѣйше. Paulatim summa petuntur.

Не хочемо тымъ пересуджувати, але пôсля нашого найлучшого пересвѣдченя не видимо ôтповѣднѣйшои дороги. Поляки маютъ въ своѣй исторіи найлучшій доказъ на люблиньскôй уніи, до чого довела унія чи згода вправдѣ формально и однымъ актомъ заключена, але не выплываюча зъ дѣйстнои гармоніи обопôльныхъ интересôвъ народныхъ, не оперта на дѣйстнôй, глубоко въ народѣ вкорѣненôй волѣ, словомъ — згода непоперта послѣдуючими фактами. Зновъ жежь самъ п. A. Z. чуе, якъ ôнъ съ своєю безперечно щирою волею згоды єсть єще бодай середъ галицкихъ Полякôвъ „бѣлымъ крукомъ“ и якъ власне галицко-польска праса холодно повитала єго, а радше таки зовсѣмъ промовчала єго брошуру именно що до згоды съ Русею...

Якъ обдовжена велика посълôсть въ Галичинѣ?

Коли вже „Банкъ краєвый“ яко институція для *новыхъ* довгôвъ входитъ въ житье, тымъ самымъ повстаєпытанье: кто *може* и кто буде зажичатись у сеи новои институціи. Що мала посълôсть земска с. є. нашѣ селяне и маломѣщане страшно задовженѣ по всѣлякихъ банкахъ, се рѣчь загально вѣдома. Менше вѣдомо, якъ маєся въ тôмъ взглядѣ съ великою посълостею с. є. съ паньскими добрами.

Велика посълôсть въ Галичинѣ обôймає (*Rapacki*: Ludność Galicyi стр. 110) орного поля 1,610.804 моргôвъ, лукъ и городôвъ 412.345 мор., пасовискъ 303.834 мор. а лѣсôвъ 3,660.957 морг. Зъ сеи землѣ певна часть позстаєвъ фидеикомисовôмъ посѣданю и яко така не може бути (хиба въ надзвычайныхъ случаяхъ) обтяжена гипотечными пожичками. Часть великихъ посълостей земскихъ, котру можна довôльно обтяжити гипотечными пожичками, обôймаєвъ поляхъ, городахъ, лукахъ и т. п.—1,988.165 моргôвъ, а въ лѣсахъ 1,903.560 моргôвъ. Вартôсть сеи, для пожичокъ придатнои землѣ, представляєся, якъ слѣдуе: числячи моргъ поля пересѣчно по 100 зр., а моргъ лѣса по 30 зр. представляютъ 1,988.165 моргôвъ поля кругло 199 міліонôвъ зр., а 1,903.560 мор. лѣса 57,107.000 зр., або разомъ 256,107,000 зр. а. в.

На тыхъ добрахъ були съ кôнцемъ р. 1881 вписанѣ табулярно слѣдующѣ пожички:

1. Банкъ гипотечный .	26,237.434	зр. а. в.
2. Товариство кред. зем.*)	48,150.640	„ „
3. Крак. товариство кред.	2,093.590	„ „
4. Oest. Boden-Cred.-Anstalt	12,860.258	„ „
5. Австро-угорскій банкъ	13,972.173	„ „
6. Галицка щадниця .	3,068.771	„ „
7. Провинціон. щадницѣ	2,294.959	„ „
8. Иншѣ заклады кредит.	1,322.175	„ „
разомъ	110,000.000	зр. а. в.

Кромѣ сего тяжатъ на тыхъ добрахъ еще приватнѣ пожички гипотечнѣ, котрѣ выносятъ легко беручи що найменше 50 мил. зр. Такъ отже велика посѣлôсть земска Галичины, о скôлько она може бути обдовжена, представляюча *вартôсть* **256,107.000** зр. а. в. двигае на собѣ тягаръ гипотечныхъ довгôвъ въ сумѣ що найменше **160,000.000** зр. а. в. с. є. менше бôльше 50%, не вчисляючи въ то тягарôвъ податковыхъ и иннородныхъ пр. неинтабульованый а на дѣлѣ на тыхъ добрахъ тяжачихъ довгôвъ приватныхъ. До того треба еще памятати, що майже двѣ третинъ тыхъ довгôвъ вымагае оплаты процентôвъ по 8—12% (а єсть такѣ, що еще значно высше опроцентованѣ), що до сего еще приходятъ оплаты асекураційнѣ и т. п., а що зъ другои стороны земля въ рôльничôмъ господарствѣ галицкôмъ несе що найбôльше 4%, выняткова 5%, а часто пониже 3%; тожь ясна рѣчь, що цѣлый дохôдъ зъ великои посѣлости земскои въ Галичинѣ не выстарчае навѣть на оплату всѣхъ процентôвъ, вже не згадуючи о сплатѣ самого выжиченого капиталу, о коштахъ администрациі, высокихъ потребахъ житя „по надъ станъ“ и т. д. Симъ поясняєся такожь и те, для чого гипотечнѣ довги великои посѣлости щоразъ бôльше множатся, такъ що за послѣдныхъ ôсмь лѣтъ они взросли о 25 міліонôвъ. Велика посѣлôсть находится, можна сказати, въ станѣ невыплатности. Тому то всѣ новѣ пожички йдутъ звычайно на буденнѣ потребы житя, на часткову сплату процентôвъ и залеглыхъ ратъ. Чи при такôмъ станѣ много поможе „банкъ краєвый“, чи хочьбы перемѣною (конверзіею) старыхъ довгôвъ на новѣ уратуе велику посѣлôсть, се покаже будучнôсть, котрôй не хочемо напередъ пересуджувати. На кождый случай можна однакожь сказати, що само отворенье хочьбы взглядно досыть дешевого кредиту само собою не уратуе господарского упадку такъ малои якъ и великои посѣлости.

Польскій „Kraj“ о „Maciérzy polskiej“.

Якъ вѣдомо, основатель товариства „Maciérz polska“, несторъ польскихъ писателѣвъ И. Крашевскій написавъ сего року листъ до маршалка дра Зыбликевича, въ котрôмъ высказуе програму сего просвѣтного товариства польского.

„Головною цѣлею „Maciérzy“ — пише Крашевскій — есть просвѣта люду, але людъ мусимо понимати по *польски*, въ наобширнѣйшôмъ єго значеню и не выключаючи нѣ однои клясы. До люду належимо мы всѣ, всѣ чуемося съ нимъ солидарными“. Дальше поручае Крашевскій *дворамъ* (паньскимъ палатамъ) пильнувати, щобы духовый кормъ подаваный людови, „бувъ здоровый“.

Польска газета „Kraj“, котра безперечно вызначаєся щирымъ патріотизмомъ польскимъ, а при тôмъ и основностею своихъ поглядôвъ, робитъ до сего листу слѣдующѣ уваги:

„Понятье люду „въ найобширнѣйшôмъ значеню *не выключаючи нѣ однои клясы*“, само въ собѣ єсть дуже красною, поетичною, але до нѣчого не обовязуючою фразою. Однакожь въ дальшихъ поясненъ автора листу бачимо, що пôдъ сею нѣжною, безбарвною поволокою крыются дуже выразнѣ, реакційнѣ а-

*) Зъ того було въ р. 1881 залеглостей въ самыхъ ратахъ 1,200.000 зр.

спирації. Передовсѣмъ протестуємо, щобы *таке пониманье* люду мало бути „польскимъ“. Мы назвалибы его „старошляхоцкимъ“, спôльнымъ шляхтѣ всѣхъ народôвъ, зъ часôвъ пôданьства. Се пôсля автора „польске“ пониманье люду не перешкодило, що у насъ вытворились зовсѣмъ ôтрубнѝ клясы суспôльнѝ и суспôльнѝ супротивности. Солидарнôсть съ людомъ означає повну съ нимъ рôвнôсть, а тымчасомъ пôдъ сею нѣбы то „польскою“ солидарностею крылося политичне и матеріяльне верховодство высшихъ клясъ надъ низшими. И въ тôмъ случаю почутье солидарности потрѣбне Крашевскому лише длятого, щобы поручити дворамъ надзôръ надъ духовымъ кормомъ для люду, „щобы бувъ здоровый“. Не потребуємо доказувати, що таке пониманье не має нѣякои пôдставы и може найти кредитъ хиба у галицкихъ аристократôвъ, котрѝ пôдъ тымъ взглядомъ, здаєся, „нѣчого не забули и нѣчого не навчилися“. Мы жь пересвѣдченѝ, що ôтданье зъ горы людовового письменства пôдъ контролю дворôвъ, се бъ то интересôвъ можновладства, иншими словами обновленье пôдданьства въ сферѣ духа — пôдчасъ коли оно вже выключене зъ матеріяльного праводавства, — здискредитує институцію въ очахъ люду и есть по просту нѣсенѣтницею. Колибъ ôтдано людове письменство пôдъ контролю дворôвъ въ добѣ пôдданьства, то се природно выплывалобы зъ положеня рѣчей, але теперь таке ôтданье пôдъ ту контролю може тôлько довести институцію до ряду играшки въ рукахъ великихъ панôвъ, до ряду „филянтропіи“. Сѝ слова диктує намъ не упередженье до нашои шляхты, а просто саме розумѣнье рѣчи. Кождый станъ має свои интересы, котрѝ обовязаный и покликаный боронити и стерегчи въ границяхъ права. Понеже тѝ интересы бувають въ певныхъ случаяхъ въ суперечности съ собою, не можна позволити однôй клясѣ брати въ тôмъ взглядѣ другу клясу пôдъ курателю. Покажѣмъ се на прикладѣ. Въ Галичинѣ есть т. зв. „пропинація“, зъ котрои головну користь тягнутъ дѣдичѣ и жиды, а шкоду поносить людъ. Бôльшôсть галицкихъ дѣдичѣвъ стоитъ безперечно за пропинацією, тожь колибъ выказано зъ точки людовыхъ интересôвъ шкодливôсть сеи институціи, то се на певно не зыскалобы санкціи дворôвъ. — Далеко користнѣйшою для згоды и единодушности есть свобôдна дискусія о взаимныхъ интересахъ и справахъ, котра остаточно доводитъ звычайно до компромису. Зъ сего выходитъ, що институція людового выдавництва повинна бути ôддана не пôдъ контролю „дворôвъ“, яко однои зъ интересованыхъ сторôнъ, але въ руки людей интелигентныхъ, безсторонныхъ, що любятъ людъ и маютъ на цѣли *загальне добро.*“ Въ кôнци додає „Krаj“, що позаякъ и рада „Maciеrzy“ складаєся въ бôльшости зъ представителѣвъ галицкои аристократіи, то можна вже теперь дôйти до песимистичныхъ внесень о дѣяльности сеи институціи.

Зъ другои стороны звертає „Krаj“ увагу на то, що людовѝ выданя не повинны обмежатись лишь на книжки рôльничѝ, ремѣсничѝ, словомъ фаховѝ, але що задачею просвѣтныхъ товариствъ повинно бути, довести нарôдъ до свѣдомости самого себе, до почутя и розумѣня своихъ правъ и обовязкôвъ, якѝ надає ему громада, край и держава. На се звертаємо увагу и нашихъ просвѣтныхъ товариствъ, бо и они въ тôмъ взглядѣ може за мало звертаютъ на се увагу въ своихъ выданяхъ для народа.

ДОПИСИ.

Зъ села.

(*О. Р. Л.*) (*Справа конкуренційна.*) Справа конкуренційна се великій тягаръ для нашихъ громадъ, не такъ для самои справы, якъ для нерозумного переведеня конкуренціи. На многихъ примѣрахъ переконався я, що тая справа моглабы въ той спосôбъ уладитися, щобы зъ однои стороны не приносилабы великихъ тягарôвъ для громадъ, а зъ другои стороны увольнилабы дотычачѝ особы, въ особенности священикôвъ ôтъ великихъ непріятностей. Найновѣйшѝ приклады поучаютъ насъ достаточно, що справы конкуренційнѝ стаются неразъ каменемъ незгоды межи громадянами а священикомъ, а если одна або друга сторона поступає нерозважно, доходитъ неразъ до наслѣдствъ дуже сумныхъ для нашого народа и для рускои справы. Священикъ повиненъ съ своими громадянами творити одну згодливу семю, дбаючу обопôльно о свое добро. Всѣлякѝ непорозумѣня повиннѝ якъ найскорше усуватись, щобы була згода, а нарôдъ не доводити до крайности. Особенно въ теперѣшныхъ часахъ, въ котрыхъ на порядку дневнôмъ такъ званѝ „душехватства“, веденѝ на велику скалю латиньскими священиками, для котрыхъ така незгода межи громадянами а священикомъ есть лише водою на ихъ млынъ.

Якъ я вже сказавъ, найважнѣйшою причиною до такихъ непорозумѣнь есть справа конкуренційна. Уладити справу въ иншій спосôбъ, се не наша рѣчь, се не справа священикôвъ, се справа сойму и рады державнои. Може и мы колись дôждемося, що та справа полагодится въ спосôбъ бôльше ôтповѣдаючій духови часу, але заки се наспѣє, намъ священикамъ треба старатися, щобы мы нашихъ громадянъ противъ себе не зражали и не тратили у нихъ довѣрія, котре вже и такъ противники нашѝ стараются пôдôрвати. „Закимъ сонце зôйде — роса очи выѣсть“, каже народна пословиця, закимъ новѝ законы та постановы упорядкуютъ справу конкуренційну, мы самѝ можемо постаратися, щобы тую справу нашому народови улекшити. Осмѣляюся проте подати Вп. Читателямъ мою гадку оперту на кôлькохъ прикладахъ, въ котрыхъ конкуренція ôтбувалася въ спосôбъ, якій подати намѣряю, безъ всякихъ нарѣканъ и непріятностей, а противно такъ, що громадяне свои датки дуже радо складали. Передовсѣмъ мушу тутъ примѣтити, що тѝ, котрѝ хотятъ мѣсто скромныхъ домôвъ и будынкôвъ приходскихъ ставляти великѝ рôвнаючійся палатамъ графôвъ, або тіи священики, *що знаючи матеріяльну недостачу* своихъ громадянъ, мѣсто скромныхъ, поединчихъ, потребамъ народа ôтповѣдаючихъ святынь божихъ, будуютъ величавѝ, дуже коштовнѝ, силы матеріяльнѝ народа переходячѝ, черезъ що ихъ руйнуютъ,—тіи отцѣ, кажу зъ горы аподиктично, не стараются зовсѣмъ о добро своихъ громадянъ, але маютъ лише тую цѣль, щобы догодити свому егоизмови. Я хочу лишь звернути увагу тыхъ щирыхъ и правдивыхъ отцѣвъ патріотôвъ, котрѝ не хотятъ бути тягаромъ народа, але зъ другои стороны не можутъ допустити цѣлковитои руины будынкôвъ ерекціональныхъ и церковныхъ. На сѣмъ мѣсци примѣтити мушу, що передовсѣмъ належитъ старатися о направу надисованыхъ будынкôвъ, неразъ бо дѣєся, що черезъ бракъ дозору и залишенье малои незначнои направы вже и по короткôмъ часѣ заходитъ потреба ставляти новый будынокъ. Приступаю до самои рѣчи.

Есть загально знаною рѣчею, що всякій примусъ найгôрше шкодитъ справѣ, бо 1) не веде такъ легко до цѣли, 2) выкликує неохоту. Се дасться сказати о конкуренціи. У насъ водится звычайно, що коли священикъ потребує будынкôвъ, заразъ подає ухвалу комитету (котрый звычайно не має за собою одобреня громады) до староства, староство высилає комисію и т. д., ажь въ конецъ приказуютъ кождому громадянинови платити таку а таку суму, розмѣрну его маєтку. Що при такôмъ розкладѣ конкуренціи дѣются неразъ великѝ неправильности, се не моя рѣчь надъ тымъ розводитися и доказувати. Отже заразъ есть тутъ примусъ, але що найгôрше въ тôй справѣ, то се, що громадяне суть звычайно зъобовязанѝ въ найкоротшôмъ часѣ квоту розложену на поодинокихъ громадянъ зложити, въ противнôмъ разѣ грозитъ имъ екзекуція и т. п. Неразъ продає господарь послѣдну корову, або послѣдну штуку якои иншои худобы, щобы тôлько заплатити; неразъ продає або заставляє кусень землѣ. Що при такôмъ ходѣ мусятъ повстати непріятности, се рѣчь ясна. Колибы однакожь священикъ замѣсть подавати до староства, замѣсть переводити конкуренцію дорогами правными, такъ коштовными, завôзвавъ до себе громадянъ, представивъ рѣчь розважно и завôзвавъ ихъ до добровôльнои конкуренціи, переведеной въ границяхъ уряду громадского, колибъ бôльшѝ сумы конкуренційнѝ розкладано на кôлька лѣтъ, тогды можнабы того всего уникнути. Можна обôйтися безъ коштôвъ выданыхъ на всѣлякѝ комисіи, можна обôйтися безъ непріятностей, екзекуцій и т. п.

Коли священикъ, котрый звычайно есть предсѣдателемъ комитету церковного, уважає, що будынки ерекціональнѝ, а взглядно будынокъ церковный, хилятся до упадку, повиненъ вже два або три роки напередъ скликати церковный комитетъ, представити ему потребу будовы и предложити проєктъ добровôльнои репартиціи, котру можнабы збирати черезъ тіи два або три роки. *Щобы датки були розложенѝ* справедливо пôсля маєтковыхъ ôтносинъ конкурентôвъ, думаю, що найлѣпше взяти за пôставу число моргôвъ поля. Число моргôвъ всего поля посѣданого цѣлою громадою подасть заразъ образъ, яку квоту треба розложити ôтъ одного морга — розумѣєся потрутивши $^1/_6$ часть, котру має зложити патронъ. Щобы однакъ и комѣрники (халупники), т. є. тіи, котрѝ не посѣдаютъ поля, лишь хату и кавалочокъ города, хоть частиною причинилися до конкуренціи, то можна наложити малу квоту ôтъ хатъ. Выясню се примѣромъ. На выбудованье церкви потребує примѣромъ громада Н. пôсля вырахованя знатокôвъ 6.000 зр.; ôттрутивши 6-ту часть, котру має дати патронъ, т. є. 1000 зр., припадає зложити громадѣ 5000 зр. Припустѣмъ, що громада числитъ 280 хатъ и положѣмъ ôтъ хаты по 1 зр., отже отримаємъ 280 зр., дочисливши до тои сумы 1000 зр. яко датокъ патрона, отримаємъ суму 1280, треба проте суму 4720 зр. розложити пôсля моргôвъ. Пôсля аркушѣвъ податковыхъ дôйдемъ н. пр., що громада Н. посѣдає загаломъ 2000 моргôвъ (розумѣєся, не вчисляючи въ се число анѣ моргôвъ обшару двôрского анѣ грунту посѣданого иншими до конкуренціи незъобовязаными, якъ жидами и особами лат. обряду), припадає отже ôтъ одного морга по 2 зр. 36 кр. Если громадянинъ посѣдає лишь моргъ поля и хату, то платитъ до конкуренціи 2 зр. 36 кр. + 1 зр. = 3 зр. 36 кр. Если посѣдає н. пр. 5 моргôвъ, то платитъ 11 зр. 80 кр. + 1 зр. = 12 зр. 80 кр., и т. д. Розложивши теперь тую суму на 2 або 3 раты, пôсля того за кôлько лѣтъ має будова розпочатися, то припаде на першого при 3 ратахъ 1 зр. 12 кр. рôчно, а на другого по 4 зр. 27 кр. рôчно. Въ той спосôбъ можна дуже улекшити складку, бо кождый зъ конкурентôвъ має досыть часу черезъ тыхъ пару лѣтъ постаратися о тую квоту, а по другe, якъ я вже высше сказавъ, добровôльно можна далеко скорше цѣль осягнути, якъ примусомъ. Той проєктъ и ухвалу комитету належитъ заразъ подати до осудженя радѣ громадскôй, котра повинна добре надъ тымъ проєктомъ застановитися и на повнôмъ своемъ засѣданю ухвалити. Що до патрона, то той зъ певностею згодится, бо и для него есть бôльшою пôльгою припадаючу на него суму въ кôлькохъ ратахъ сплатити, якъ на разъ. При тôмъ всѣмъ есть и тая користь, що по перше ухвалу громадску борше пріймутъ громадяне, особливо при такъ спріяючихъ имъ улекшеняхъ, якъ накинену имъ зъ горы черезъ староство ухвалу комитету, и тымъ способомъ можна уникнути рекурсôвъ, якѝ звычайно незадоволенѝ громадяне до намѣстництва подаютъ, черезъ що справа продовжаєся цѣлыми роками и черезъ що собѣ громадяне непотрѣбныхъ коштôвъ приспорюютъ. По друге: Уникаєся коштôвъ комисій, екзекуцій и т. п., бо еслибы надôйшовъ наказъ репартиціи дорогою урядовою, тогды не можнабы сумы розкладати на раты, тôлько якъ найскорше цѣлу суму припадаючу на поодинокого конкурента збирати, а тымъ самымъ наражати его неразъ на дуже некористне для него затяганье пожички, або на некористну продажь худобы або кавалка поля. Щобы однакожь капиталъ зôбраный въ однôмъ роцѣ не лежавъ дурно 2 роки и т. п. и щобы певнѝ люде мали надъ нимъ контролю, потреба выбрати комитетъ, складаючійся зъ 4 або бôльше членôвъ, до котрого бы входило примѣромъ 2 членôвъ рады громадскои, 1 членъ комитету церковного и 1 обшару двôрского, и щобы тіи члены капиталъ умѣстили на проценты въ щадници, або въ иншôмъ користнôмъ и певнôмъ заведеню. До тои комисіи повиннѝ входити люде ретельнѝ и честнѝ, котрѝ моглибы за зложеный капиталъ ôтповѣдати. Политична власть не може нѣчого закинути противъ такои ухвалы рады громадскои, а противно не буде мати клопоту. Розумѣєся, що може знайтися кôлькохъ, що не схотятъ складати даткôвъ на нихъ припадаючихъ, але въ тôмъ случаю має начальство громадске власть, жадану квоту выекзекувати. Тую екзекуцію повиненъ начальникъ заразъ по незаплаченю першои раты перевести. Однакожь, якъ я вже въ 3 громадахъ, въ котрыхъ репартиція въ подôбный спосôбъ була переведеною, переконався наочно, не потреба того примусу уживати, бо громадяне охотно зносятъ свои частины. Може лучитися, що кôлькохъ бѣднѣйшихъ въ тôмъ часѣ вывандрує зъ села и продасть свои хаты або кусникъ поля жидамъ, але въ тôмъ случаю можна той недобôръ покрыти зъ процентôвъ капиталу умѣщеного въ щадници. Въ той спосôбъ перевелася конкуренція два разы у о. С. Л., першій разъ въ Ключевѣ пôдъ Коломыею на внутренне украшенье церкви и гдекотрѝ будынки господарскѝ, а другій разъ переводится теперь у тогожь самого приходника въ селѣ Серафинцяхъ пôдъ Городенкою на перебудованье церкви. Такъ само перевелася добровôльна конкуренція у о. И. О. въ Г. — Въ всѣхъ тыхъ трехъ случаяхъ, перевелася конкуренція безъ клопоту, безъ нарѣканя, а противно громадяне дякуютъ сердечно своимъ отцямъ духовнымъ, що (*якъ они кажутъ*) *такъ легкимъ способомъ* и безъ коштôвъ прійшли до порядкôвъ. Въ кôнци зауважаю, що громадянинови не видаєся сума, котру ôнъ заплативъ при сплатѣ ратами, такъ великою (хотьбы мавъ платити 30 або и 40 зр.), якъ колибы ôнъ ви наразъ заплативъ.

Тыхъ кôлька увагъ подаю пôдъ зрѣлу розвагу ВП. Читателямъ-священикамъ, не въ *тôмъ намѣреню, щобымъ я хотѣвъ накидати* свою гадку, щобы нею руководилися, але щобы побудити иншихъ о много досвѣдченнѣйшихъ мужѣвъ высказати свою гадку въ тôй справѣ, а тымъ способомъ старатися хоть въ частинѣ помочи нашому бѣдному народови. Думаю, добре бы було, щобы ВП. отцѣ деканы справу тую пôдносили на соборчикахъ деканальныхъ, а може бы въ кôнци повелося всѣ гадки пôднесенѝ въ тôй справѣ уложити въ одну цѣлôсть и доповнивши ихъ, подати яко меморандумъ нашимъ посламъ, щобы они предложили на найблизшôй сесіи сойму! Голосы найкомпетентнѣйшихъ въ тôй справѣ осôбъ повинны ôтнести пожадану цѣль!

Нашѝ уваги до сеи дописи подамо въ слѣдующихъ ч-лахъ ожидаючи рôвножь заявленя мнѣній нашого священьства, котрого ся справа дотыкає. *Редакція.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Зъ спôльныхъ делегацій.*) Мы вже подали ôтповѣдь гр. Кальноки на интерпеляцію дра Фалька, длячого цѣсарь Францъ-Іосифъ не ôтдавъ визиты королеви Гумбертови. Ôтповѣдь тая сталася предметомъ обширныхъ оговорôвъ во всѣмъ европейскôмъ дневникарствѣ. И не диво; ôтповѣдь австрійского министра дѣлъ заграничныхъ розъяснила въ великôй части ôтношенье Австріи до Италіи. Якъ звѣстно, гр. Кальноки сказавъ, що цѣсарь Францъ-Іосифъ длятого не ôтдавъ визиты королеви Гумбертови, бо не бажавъ собѣ того, щобы стрѣча съ королемъ ôтбулася въ Римѣ, где живе папа — розумѣєся, въ непокôнченôмъ еще ôтъ 1870 р. спорѣ съ королемъ италійскимъ о Римъ. Гостина цѣсаря австрійского у короля въ Римѣ — булабы оскорбою для папы; колибъ же цѣсарь ôтвѣдавъ и папу, въ такôмъ случаю нарôдъ римскій бувбы невдоволеный. Бути жь въ Римѣ, а не ôтвѣдати папы, — цѣсарь Францъ-Іосифъ такожь уважавъ неôтповѣднымъ. Выхôдъ зъ такои колизіи не мôгъ бути для цѣсаря иншій, якъ зажадати ôтъ короля италійского, щобы вызначивъ инше мѣсце стрѣчѣ. Але правительство италійске не могло рѣшитися на иншe мѣсце и обставало и доси обстає при Римѣ. Для правительства италійского очевидно булобъ се оскорбою вызначати инше мѣсце а не Римъ, бо тымъ чиномъ оно посередно призналобыся до того, що Италія не есть панею Риму, а бодай, що се пытанье еще въ завѣшеню. Правительство не могло сего зробити особливо зъ уваги на нарôдъ италійскій, котрый тымъ бувбы вельми оскорбився. Вже и сама ôтповѣдь гр. Кальноки зробила дуже прикре враженье въ Италіи — и, якъ доносятъ газеты — архикнязь Альбрехтъ має поѣхати до Медіоляну, щобы затерти враженье слôвъ министра Кальнокого. Гдеякѝ дневники италійскѝ чинятъ закидъ кабинетови Депретиса, длячого ôнъ, закимъ выславъ короля Гумберта до Вѣдня, не выеднавъ напередъ запорученя, що цѣсарь Францъ-Іосифъ пріѣде до Риму. Можна догадуватися, що Депретисъ мусѣвъ о тôмъ переговорювatися съ пок. бар. Гаймерлье и той мôгъ ему довѣрочно се обѣцяти; але гр. Кальноки не обовязаный держатися довѣрочныхъ обѣцянокъ свого попередника.[1] Одинъ лондоньскій дневникъ доноситъ, що кард. Якобини мавъ освѣдчити въ Вѣдни, що колибъ цѣсарь Францъ-Іосифъ ôтдавъ визиту королеви Гумбертови въ Римѣ, то папа опуститъ Римъ. — На всякій случай фактъ, що цѣсарь австрійскій не хотѣвъ зъѣхатися съ королемъ Италіи въ Римѣ, має важне значенье зô взгляду на справу римску, на спôръ короля съ папою. Австрія посередно узнала, що справа Риму еще доси не порѣшена. Референтъ угорскои делегаційнои комисіи заграничныхъ дѣлъ, дръ Фалькъ, поставивъ еще другу интерпеляцію, именно въ справѣ ôтношень Австріи до Чорногоры. На тую интерпеляцію ôтповѣли гр. Кальноки и Каллай. Они заявили, що князь чорногорскій поступає собѣ взглядомъ Австріи правильно, але нарôдъ чорногорскій сочувствує повстанцямъ въ Босніи и Герцеговинѣ.

На вчерашнôмъ засѣданю комисіи буджетовои делегаціи австрійскои министеръ гр. Кальноки на вôзванье референта бар. Гибнера въ довшôмъ експозе давъ загальный образъ ситуаціи. Гр. Кальноки сконстатувавъ существованье щирого союза Австріи съ Нѣмеччиною, котрый то союзъ, по словамъ министра, есть найпевнѣйшою порукою европейского мира. Сусѣднѝ державы зачинаютъ щоразъ бôльше прилучуватися до того союза. Такъ Италія передъ рокомъ заявила охоту зближитись до поглядôвъ обохъ державъ. Сердечна пріязнь лучитъ двôръ австрійскій съ италійскимъ мимо неôтданои цѣсаремъ визиты. Що до Россіи, то заявивъ министеръ, що зъ тои стороны не грозитъ жадне небезпеченьство для мира Европы; царь Александеръ III стоитъ за политикою мира. Потôмъ гр. Кальноки пояснивъ ôтношеня Австріи до Сербіи и Чорногоры. Опôсля комисія приняла буджетъ министерства дѣлъ заграничныхъ, министерства спôльного скарбу и трибуналу рахункового безъ змѣны, пôсля предложеня правительственного. На спеціяльнѣйшѝ пытаня о Чорногорѣ, Сербіи, о повстаню въ Герцеговинѣ и т. д. ôтповѣвъ гр. Кальноки, що слѣдує:

Що до Чорногоры, то она не посѣдає институцій державныхъ на взорець сучасныхъ европейскихъ; чорногорске правительство отже мимо найлучшои волѣ не завсѣгды має потрѣбнѝ средства до сповненя своихъ обовязкôвъ. Загальнѝ ôтношеня съ княземъ Миколою справдѣ добрѝ; пôдчасъ повстаня въ Герцеговинѣ спостерѣгано вправдѣ, що князь вагаєся, але жаданямъ Австріи нѣколи не опирався. Вплывъ поодинокихъ жителѣвъ Чорногоры не можна класти въ вину правительству. Впрочѣмъ гр. Кальноки не має жаднои пôдставы думати, щобы поза Чорногорою дѣлала яка чужа держава (розумѣєсь: Россія). Въ подорожи князя Миколая до Петербурга министеръ не бачитъ непріязныхъ для Австріи политичныхъ цѣлей. О поворотъ емигрантôвъ не ведено переговорôвъ съ Чорногорою; зъ амнестіи многѝ скористали, есть надѣя, що и прочѝ повернутъ до краю. О Кривошанахъ того не можна сказати, бо ихъ тутъ жде строга законна кара. Князь чорногорскій обовязався интернувати Кривошанъ якъ найдальше ôтъ границѣ и не дозволити имъ повернути.

Сербія въ часѣ послѣднои кризы була льояльна. Есть вправдѣ тамъ партія противна зближеню Сербіи до Австріи, але тая партія дѣлає

пôдъ вплывомъ интересôвъ личныхъ. Однакъ рѣчь певна, що король Милянъ щиро бажае и на дальше держатись теперѣшнои политики взглядомъ Австрiи. Гр. Кальноки признае, що будова сербскои желѣзницѣ вздержана катастрофою финансовою (Сербiя була въ звязи съ збанкрутовавшимъ банкомъ Бонтý въ Парижи), але Австрiя не винна тôй катастрофѣ.

Що до справы дунайскои заявивъ гр. Кальноки, що она, надѣятись, буде небавомъ вже залагоджена на пôдставѣ звѣстного проекту Француза-Баррера.

(*Дръ Кронаветтеръ*), звѣстный демократъ-посолъ зъ Iозефштадтъ, упавъ при выборахъ, котрiôтбулися дня 8 с. м. въ Вѣдни. Централисты трiюмфуютъ: посломъ выбраный централистичный кандидатъ дръ Стурзъ (Stourzh). Выборцѣ явились дуже численно при выборахъ. Голосôвъ ôтдано 1527; зъ тыхъ 795 на Стурза, а на дра Кронаветтера 602. Neue fr. Presse пôдносячи результатъ выбору до великого значеня, каже, що тутъ не ишло о личнôсть, але о засаду, о систему. Дръ Кронаветтеръ — пише N. fr. Presse — бувъ не лишь кандидатомъ своихъ приклонникôвъ зъ Iозефштадтъ, але и кандидатомъ правительства графа Таффе. Жителѣ Вѣдня замanифестували — противъ теперѣшного правительства. — По упадку дра Кронаветтера и бар. Вальтерскирхена не стало въ палатѣ послôвъ двохъ Нѣмцѣвъ, горячихъ прихильникôвъ запроектованои дромъ Фишгофомъ нѣмецкои партiи народнои.

(*О розрухахъ робôтникôвъ въ Вѣдни*) доносимъ въ новинкахъ. Причиною розрухôвъ було тое, що правительство закрыло товариство робôтникôвъ-шевцѣвъ и сконфискувало его касу, пôдозрѣваючи, що въ товариствѣ пропагуеся соцiялизмъ. Ôтъ дня розвязаня товариства розрухи що-день прибирали бôльшiй розмѣры, ажь поки не дôйшло до описаныхъ сценъ. Не треба и казати, що розрухи робôтникôвъ въ столици державы мусѣли зробити дуже пригнетаюче враженье въ кругахъ правительственныхъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россiя. До Гродна спроваджуютъ вже матерiялъ будôвляный, призначеный на будову фортификацiй. Будова розпôчнеся вже въ сѣчни 1883 р. Для робôтникôвъ побудовано вже хаты. Генералъ Бутурлинъ, оберполицмайстеръ Варшавы, выдавъ въ послѣднихъ часахъ до пôдвладныхъ органôвъ полицiйныхъ рескриптъ, въ котрôмъ завѣдомляе, що Варшаву подѣлено на кôлька секцiй, зъ котрыхъ кожда одержитъ полкъ пѣхоты и ôтдѣлъ кавалерiи. Войско тое на случай розрухôвъ буде мало задачу привернути порядокъ въ придѣленыхъ ему секцiяхъ. Розпорядженье тое выкликало велике враженье на жителѣвъ Варшавы, тымъ бôльше, що нѣкто не знае, задля якои причины выдане тое розпорядженье.

Францiя. Дня 9 с. м. розпочавъ французкiй парляментъ свои нарады. Министерске заявленье, дане палатѣ, пôдноситъ, що Францiя не мае жаднои причины обавлятися якихъ небудь неспокоѣвъ на внѣ. Ôтношеня съ великими державами суть добрi. Правительство французке зôстае въ найбôльшôй прiязни съ италiйскимъ. Кабинетъ англiйскiй зъ власнои iницiативы взявъ пôдъ розвагу пытаня выплываючi зъ англiйскои окупацiи Египту, особливо пытаня дотыкаючi Францiи и учинивъ правительству французскому предложеня. Правительство теперь власне розважуе тi предложеня. О результатѣ правительство завѣдомитъ палату. Жерело заграничного вплыву Францiи спочивае въ палатѣ, и ôтъ характеру, якiй палата надасть политицѣ внутрѣшнôй, залежати буде, чи акцiя Францiи на внѣ буде успѣшна чи безплодна. Що до справъ внутрѣшныхъ то заявленье министра высказуе сильне намѣренье удержати спокôй. Въ тôй цѣли вноситъ гдеякi предложеня. Высказуе такожь надѣю, що парляментъ попре министерство при поборенiю незвѣстныхъ злочинцѣвъ, котрi въ послѣдныхъ часахъ занепокоили людей спокôйныхъ и хотятъ знеславити републику. Министерство бажае для себе парляментарнои бôльшости, не случайнои, але тревалои, котра надалабы Францiи правленье тревале и певне. — По засѣданю палаты скрайна лѣвиця на своѣмъ зборѣ ухвалила резолюцiю, жадаючу ревизiи конституцiи.

Процесъ противъ обжалованыхъ робôтникôвъ зъ Монсó-ле-Минъ будо переведеный передъ присяжными въ Клермонъ-Ферранъ. — На радѣ министрôвъ ôтчитавъ министеръ правосудiя справозданье генералъ-губернатора зъ Лiону, що народъ въ тôмъ мѣстѣ все еще страшно взбуреный.

Нѣмеччина. Germania доноситъ, що правительство нѣмецке зробило правительству италiйскому представленье, щобы суды италiйскi не мѣшглися въ справы резиденцiи папскои, котрôй законъ гваранцiйный признавъ права екстериторiяльнi.

Египетъ. Слѣдство въ процесѣ Араби-пащѣ вже укôнчене. Процесъ розпôчнеся на ново въ початку грудня.

Въ Суданѣ появився фалшивый пророкъ, котрый голоситъ якесь ôтродженье силы магометаньского свѣта. Около того пророка зôбралося много магометанъ. Губернаторъ Судану доноситъ, що въ битвѣ съ войскомъ фалшивого пророка войско суданьске стратило 1000 людей.

НОВИНКИ.

— **Сумнi признаки.** Ôтъ часу резигнацiи Впр. митрополита Iосифа Сембратовича, ôтъ коли то сталяются якъ найрôжнѣйшi гороскопы що до будущого устрою дѣлъ архiепархiяльныхъ, гдеякi русскi священики стараются выкористати тую переходову хвилю и въ письмахъ чи то до шовинистичныхъ польскихъ газетъ, чи до личностей, звѣстныхъ зъ своеи неприхильности до рускои справы, кладутся спасителями руского народу и церкви, очевидно лишь въ тôй цѣли, щобы звернути на себе „любi очи“ верховодячихъ шовинистôвъ... О дѣятельности тыхъ „спасителѣвъ“ для руского народу або церкви, нѣкто зъ Русинôвъ нѣчого доси не чувавъ. Справдѣ, сумный се объявъ! Недавно, якiйсь священикъ старався въ „Dziennik-y polsk-ôмъ“ представити себе мученикомъ офицiяла о. Малиновского, а теперь читаемъ въ „Gazet-ѣ Narodow-ôй“ письмо о. Модеста Заржицкого зъ Жовчева до гр. Станислава Полянновского, въ котрôмъ той рускiй священикъ — не знаемо на якôй пôдставѣ — въ имени священикôвъ „правдивыхъ (sic!) унiятôвъ“ складае подяку графови и возвеличуе его за внесенье о установленье двохъ посадъ крылощаньскихъ дотованыхъ выдѣломъ краевымъ. О. Заржицкiй навѣть ажь такъ обзываеся въ своѣмъ письмѣ: „Pan swoim wnioskiem utrudniasz do tronu metropolitalnego przystępu tym, którzy na zewnątrz wykazują się jako baranki stada Chrystusowego, wewnątrz zaś są wilcy drapieżni“. — Коментарь зъ нашои стороны до такого ôтзыву рускаго священика злишный. Мы лишь еще разъ повторимъ те, що сказали на початку: „Сумнi признаки!“

— **Засѣданье рускаго педагогичного товариства** ôтбулося вчера пôдъ проводомъ сов. дра Ам. Яновского. Ухвалено скликати загальнi зборы въ часѣ малыхъ вакацiй (1 лютого н. с. 1883), обговорено програму заг. зборôвъ и вôзвано дотычащi пôдкомисiи, щобы приспѣшили выготовленье материялôвъ, якi маютъ бути предложенi загальнымъ зборамъ. Принято 7 новыхъ членôвъ и зъ инiцiативы дра Яновского приспѣшено высылку членьскихъ грамотъ. Засѣданя выдѣлу педагогич. товариства будутъ ôтъ теперь правильно ôтбуватись що пятницѣ о год. 4 съ полудня.

— **Въ честь 50-лѣтнои рѣчницѣ священьства Впр. о Льва Кордасевича**, предсѣдателя и основателя „Бурсы для дѣвчатъ“ въ Перемышли, устроюе товариство тоижь бурсы въ четверъ дня 11 (23) падолиста въ сали рады мѣскои музикально-декляматорскiй вечеръ. Чистый дохôдъ призначеный на цѣли „Бурсы для дѣвчатъ“ въ Перемышли. Програма вечера: 1) „Вступне слово“, дръ Н. А. 2) Вахнянинъ-Гушалевичъ: „Наша жизнь“ — хоръ. 3) Веберъ, „Polacca brillante“, Шопенъ. „Nocturn“ — фортепянъ. Панна О. Ц. 4) Кикенъ „Баркарола“ дуетъ, теноръ-баритонъ. 5) Вербицкiй-Федьковичъ: „Поклôнъ“ — хоръ. 6) Шевченко: „Ой чого ты почорнѣло“ — хоръ. 7) Деклямацiя. 8) Лысенко-Шевченко „На що менѣ чорнi брови“ — сольо, теноръ. 9) Вахнянинъ: Зъ оперы Купало, „Чого сумуешь“ — дуетъ, сопранъ, альтъ. 10) Вербицкiй-Шевченко „Завѣщанье“. Цѣна мѣсць: не ограничаючи жертволюбiя, въ двохъ першихъ рядахъ 1 зр. 50 кр. — въ дальшихъ рядахъ 1 зр. — Вступъ на салю 50 кр. — Вступъ на галерiю 20 кр. Жертвы позамѣсцевi присылаются на руки предсѣдателя комитету п. дра Н. Антоневича. Початокъ точно о год. $6\frac{1}{2}$ вечеромъ.

— **Посолъ о. Iосифъ Красицкiй и „Батькôвщина“.** Мѣжь посломъ о. I. Красицкимъ а „Батькôвщиною“ прiйшло до печатнои полемики. Не можемо промовчати тои справы, бо она выплыла зъ цѣкавого факту, случившогося пôдчасъ послѣднои сесiи соймовои. Дѣло було ось яке. Въ кружку рускихъ послôвъ повстало намѣренье внести интерпеляцiю до правительственного комисаря въ справѣ ôтданя монастыря оо. Василiянъ въ Добромили патрамъ єзуитамъ. Интерпеляцiю тую мавъ внести въ соймѣ пос. Д. Кулачковскiй. На засѣданю клюбу рускихъ послôвъ, коли справа тая лишь въ загалѣ була обговорювана, всѣ рускi послы, здавалось, годились на поставленье сеи интерпеляцiи. Вѣсть о намѣреню рускихъ послôвъ внести таку интерпеляцiю въ соймѣ, дуже занепокоила була польскi газеты; они дуже бажали, щобы се дражливе пытанье не було пôднесене въ соймѣ. Бажанье ихъ сповнилося. Бо коли пос. Кулачковскiй выготовивъ интерпеляцiю и предложивъ своимъ товаришамъ, рускимъ посламъ до пôдпису, то о. Iосифъ Красицкiй, о. Радзикевичь и гдеякi ихъ товаришѣ-священики ôтмовили пôдпису, мимо того, що тую интерпеляцiю пôдписавъ о. Качала, пôдписали сов. Рожанковскiй и иншi рускi послы. Назѣть гр. Круковецкiй зразу бувъ заявивъ, що якбы Русинамъ нестало потрѣбного числа пôдписôвъ до интерпеляцiи, то и ôнъ пôдпише. Довго тягнулася тая справа, велися переговоры мѣжь рускими послами и таки стало на тôмъ, що гдеякi рускi послы - священики, мѣжь ними и о. Красицкiй не пôдписали интерпеляцiи и она въ соймѣ не була поставлена. „Батькôвщина“, обговорюючи сей фактъ, выступила противъ о. I. Красицкому. На тое ôтповѣвъ о. Красицкiй въ „Словѣ“: „Негодованье „Батькôвщины“ на мене взялось ôтъ того, що я и кôлька моихъ товаришѣвъ-послôвъ-священикôвъ не пôдписали интерпеляцiи въ новѣйшôмъ василiяньскôмъ дѣлѣ, котра мала бути внесена п. Кулачковскимъ. Ôтповѣдь, дана свого часу ц. к. намѣстництвомъ Всч. монастыреви въ Добромили, указала, що цѣле тое дѣло сталося зъ рѣшеня и препорученя ц. к. центрального правительства. Нѣ отже справа, нѣ заслуга ВП. посла (Кулачковского) „не утерпитъ отсутствiемъ моеѣ подписи“, бо п. Кулачковскiй безъ труда може найти середъ либеральнои „райхсратнои“ партiи потрѣбне до интерпеляцiи число пôдписôвъ, и туюжь интерпеляцiю може „въ лицѣ центрального правительства“ поставити“. — Зъ ôтповѣди о. Красицкого бачимо, що ôнъ признававъ и признае важнôсть и потребу такои интерпеляцiи, а лишь не хотѣвъ самъ еи пôдписувати. Дивна рѣчь, що рускiй посолъ, выбраный рускимъ народомъ заступати интересы рускi, складае сей обовязокъ зъ себе на либеральну (нѣмецко-централистичну) партiю и ôтъ неи вымагае бôльше печаливости о рускi справы, якъ ôтъ рускихъ послôвъ. Не думаемо, щобы о. Красицкiй уважавъ соймъ за некомпетентне мѣсце до вношеня такои интерпеляцiи, бо по перше, о скôлько знаемо, самъ такого замѣту не пôдносивъ, а по друге, въ своихъ промовахъ неразъ пôдносивъ справы, котрi тожь выйшли, ôтъ центрального правительства, — значитъ самъ признавъ въ певнôй мѣрѣ, що правительство и соймови повинно давати поясненя зъ своихъ дѣлань, тымъ бôльше, коли они дотычатъ выключно лишь самого краю, а навѣть однои краевои народности.

— **Концертъ „Рускихъ Дамъ“**, даный въ четверъ найлѣпшими нашими силами артистичными пôдъ управою пр. А. Вахнянина, удався якъ найкрасше. Хоры ôтзначались точнымъ выконаньемъ и хорошимъ нюянсованьемъ и були ôтспѣванi съ повнымъ житьемъ. При тôмъ мали мы случай послухати новои композицiи пр. Вахнянина до слôвъ Ем. Левицкого: „Молодi сны“. Она по мнѣню знатокôвъ, хороша и музикальна. П-нѣ Цеглиньска представилась намъ дѣйстною артисткою на фортепянѣ. Гра п-нѣ Ц. есть повна зрозумѣня тематy, спокôйна, точна, рôвна и свѣдчитъ о великôй техницѣ и вправѣ. Баляда Шопена и россiйскi мельодiи Лишта (гарна композиция) выйшли старанно выкôнченi. П-на М. Павликôвъ спѣвала пѣсню Лысенка „Купи менѣ, мамо, намисто“ и каватину зъ „Ернани“ Вердiого съ прехорошимъ зрозумѣньемъ. П-на П. посѣдае высокiй сопрановый голосъ, свѣжiй, мягкiй и дуже любый, котрый надобится добре до кольоратуровыхъ партiй. Въ часѣ вечера наспѣвъ зъ ц. к. Намѣстництва заказъ деклямувати стихъ К. Устыяновича „Дума надъ Галичемъ“. По концертѣ забавлялись гостѣ танцями до 4 годины рано. Забава була дуже оживлена, а въ нѣй взяла такожь участь и войскова старшина руск. нашихъ полкôвъ гарнизоновыхъ. Танцямъ проводивъ п. Матѣевъ, голова „академ. братства“. Гостей було около 200 осôбъ.

— **Т. Будзиновскому**, звѣстному зъ своеи нетактовности управителеви рускои школы (вправъ) во Львовѣ, удѣлило ц. к. министерство просвѣты въ наслѣдство жалобы львôв. Русинôвъ *нагану* и вôзвало ц. к. кр. раду шк. кр. *добре пильнувати*, щобы та т. зв. взорцева школа вправъ була справдѣ взорцевою (eine Musterschule).

— **Розправа судова противъ п Чубатого**, ц. к. адъюнкта судового зъ Скалату, и противъ другихъ спôвъобжалованыхъ, ôтбудеся въ Тернополи вже сего мѣсяця.

— **Заявленье въ справѣ Словаря** Найважнѣйшимъ условiемъ доброты словаря есть его повнота, котра однакожь и при найлучшихъ обставинахъ збирателя и спорудника буде, якъ вѣдомо, лише взглядна. Але обовязкомъ спорудника есть дôйти до можливо найбôльшои повноты выразôвъ и значень въ словарѣ, котрый то обовязокъ може ôнъ сповнити лише при помочи якъ найзагальнѣйшôй своихъ патрiотичныхъ и ласкавыхъ Родимцѣвъ. Першi два выпуски словаря, показуютъ о скôлько дотеперь змôгъ авторъ ôтповѣсти повысшому условiю, а кôлько ще треба той трудъ хотяйбы вже въ додатковôмъ послѣднôмъ выпуску, котрый на тымчасовôй окладинѣ (1 вып.) есть заповѣдженый; доповнити и поправити.

Звертаюся отже до Высокопочт. Землякôвъ, такъ галицкихъ якъ украиньскихъ Русинôвъ, съ *найуклôннѣйшою прозьбою, щобы зволили запомагати мене матерiялами лексикальными та доповненями и поправками всѣхъ чергою выйшовшихъ и выходячихъ выпускôвъ.*

Уважаю для рускаго Всеч. загалу яко рѣчь пожадану, а для себе яко найраднѣйше сповненье обовязку сердечнои вдячности, коли отсе вже теперь подамь до прилюднои вѣдомости честнi Имена тыхъ Высокопочтенныхъ и Всечестныхъ Осôбъ, котрi дотеперь запомогли мôй трудъ словарскiй Своими цѣнными матерiялами и всесвѣтлыми увагами. Суть Они отсi: П. Т. Алексевичь Ант., Барвѣньскi Олександеръ и Iосифъ, Белей Иванъ, Бережницкiй Юл., Боднаръ Гавр., Борковскiй Олекс., Бурачиньскiй Андр., дръ Бучиньскiй Мел., Верхратскiй Ив., Волчукъ Ив., Гарасимовичь Ил., Гладиловичь Дам., Глодиньскiй Ант., Горалевичь Левъ, Грушкевичь Зен., Геникъ Кир., Данкевичь Од., Дольницкiй Ант., Дуркотъ Iоанъ, Єзерскiй Сид., Желехôвскiй Ант., Заклиньскi Леонидъ, Романъ и Корнило, Кирчѣвъ Павло, Кобриньскiй Ник., Ковцунякъ Ник., Ковчь Григ., Король Пет., Косъ Мих., Кузѣвъ Ив., Кумановскiй Пет., Кулѣшъ Панько, Куницкiй Касс., Левицкiй Никол., Лещишакъ Никиф., Медвѣдь Сем., Мохъ Рудольфъ, Навроцкiй Волод. († 1882), Насальскiй Юл., Негребецкiй Ант., Недѣльскiй Софр., Павликъ Мих., дръ Подлускiй Ник., Подляшецкiй Зах., Попель Ив., Порохъ Вас. († 1881), Реваковичь Титъ, Рожаньскiй Гнатъ, Сельскiй Юл., Смольницкiй Теод., Сосенко Ксен., Сумикъ Андр., Устыяновичѣ Николай и Корнило, Федьковичь Iос., Франко Ив., дръ Целевичь Юл., Целевичь Теоф., Шашкевичь Григ., Шухевичь Волод., дръ Яхно Ив. — Складаю тымъ Высокоп. Добродѣямъ мою найсердечнѣйшу подяку за ласкаву помôчь Ихъ, та поручаю и на дальше такъ Имъ якъ всѣмъ другимъ Высокоп. Землякамъ мене и мôй щиро загаданый трудъ ласкавôй увазѣ и помочи. Кôнчу словами черноризца Лаврентiя: „Господа отци и братя! оже ся гдѣ описалъ или переписалъ, или не дописалъ: чтите, исправляя Бога дѣля, а не клените“. — Станиславôвъ, 10 падолиста 1882. *Евгенiй Желехôвскiй*, проф. гимназ.

— **Новi церкви.** Въ день празника св. Арх. Михаила Преос. еп. Сильвестеръ посвятитъ нову церковь въ Добрянахъ, дек. стрыйского. Тогожь самого дня ôтбудеся посвященье новои деревянои церкви въ Бенкôвцяхъ.

— **Розрухи робôтникôвъ у Вѣдни.** Зъ причины, що правительство розвязало товариство робôтникôвъ-шевцѣвъ у Вѣдни, проявилися тамъ розрухи мѣжь робôтниками. Дня 7 с. м. около 8 годины вечеромъ зôбралася товпа зъ кôлька тысячь людей на Kaiserstrasse, въ окрузѣ Neubau. Всяка комуникацiя була задержана, а товпы почали кричати и свистати. Агенты полицiйнi надармо взывали розôйтися въ спокою. Директоръ полицiи Кртичка зажадавъ войска. И справдѣ небавомъ появилася пѣхота и кôннота. Вся сила оружна противъ екседентôвъ выносила: 400 пѣшихъ а 30 кôнныхъ воякôвъ полицiйныхъ, 200 воякôвъ пѣхоты и 160 уланôвъ. Полицiя напирала на товпы съ голыми шаблями, але безуспѣшно. Коли полицiя була занята на Kaiserstrasse, друга товпа екседентôвъ *взяла штурмомъ льокаль полицiйный на* Schottenfeldgasse, выбивши впередъôкна и поранивши при тôмъ каменемъ комисаря полицiи Тавдингера. Порядокъ завчасу привернули въ сѣмъ мѣсци уланы, розôгнавши товпу. Въ тôмъ самôмъ часѣ на Neulerchenfeld кôлькасотъ робôтникôвъ вели битку съ полицiянтами въ однôй реставрацiи. Екседенты всюда кидали въ полицiянтôвъ камѣньемъ, а полицiянты мстилися за тое обнажеными шаблями. Зъ обохъ сторôнъ мае бути кôлькадесять осôбъ раненыхъ. Мѣжь ранеными есть такожь агентъ полицiйный Бертольдъ; непôзнаный полицiянтами дôставъ тяжкiй ударъ палашемъ. Около пôвночи успокоилося. Полицiя арештувала досыть значне число осôбъ. — Другого дня вечеромъ розрухи поновилися съ еще бôльшою силою и грозою. Предвидячи неспокоѣ, власть полицiйна наказала на Kaiserstrasse и въ предлежачихъ улицяхъ позамыкати брамы и склепы вже о 6-тôй годинѣ вечеромъ. О $\frac{3}{4}$6 вымашерувало на Kaiserstrasse войско, одинъ „цугъ“ пѣхоты съ насаджеными багнетами и ескадрона уланôвъ, окрôмъ того сильнi ôтдѣлы патролѣвъ полицiйныхъ пѣшихъ и кôнныхъ. Полицiя и войско патролювали такожь улицѣ сусѣднi съ Kaiserstrasse; въ кôлькохъ мѣсцяхъ улицѣ замкнули. Охотнича стражь пожарна була на готовѣ; пôзнѣйше она мала роботу при переношеню раненыхъ до шпиталѣвъ. Резерва войска и полицiи стояла въ гостинници „zum Auerhahn“ на Kaiserstrasse; тамъ занявъ кватиру директоръ полицiи Кртичка съ урядниками полицiи и съ командантами ôтдѣлôвъ войсковыхъ; зъ ôтси выходили всѣ росказы и ту приходили всѣ рапорта. При линiи Lerchenfeld разнаразъ збиралися товпы робôтникôвъ: свисты и крики розлягалися що хвиля. Патролѣ уланôвъ мусѣли кôлька разъ напирати на товпы и розганяли еи тупымъ бокомъ шабель. На уланôвъ падало камѣнье. Товпы, кôлька разôвъ проганянi, все вертали другими улицями назадъ и що разъ бôльше метали камѣньемъ на войско и полицiю. Коли одинъ ôтдѣлъ проганявъ товпу людей, зачаенi въ ровахъ робôтники повитали его камѣньемъ. Кôннымъ мусѣла прiйти въ помôчь пѣхота и набагнетоваными карабинами гнала попередъ себе товпу. Тымчасомъ зъ заду зновъ зôбралися робôтники и кидали камѣньемъ. Много осôбъ було покалѣченыхъ, ихъ позбирано и позаношено до головного шпиталю. На гдеякихъ улицяхъ падало на войско камѣнье зъ горы зъ камениць. Комисаря полицiи Кадлеца перебраного по цивильному поранивъ уланъ, завдавши ему лянцою рану въ бôкъ. Кôнный полицiянъ Хлядекъ дôставши такiй сильный ударъ каменемъ въ бороду, що майже бороду розтрѣскало, упавъ зъ коня и зломивъ собѣ ногу. Одинъ уланъ такожь упавши зъ коня зломивъ ногу. Пораненыхъ воякôвъ ôтношено до гарнизонового шпиталю. О $8\frac{1}{2}$ годинѣ вечеромъ зареквировано другу ескадрону уланôвъ. Розрухи тревали до 10 годины въ ночи. Патролѣ однакожь стерегли порядку цѣлу нôч. — Вѣденьскi газеты описуютъ, що дѣльниця Neubau пôдчасъ послѣдныхъ днѣвъ при наближаючôмся вечерѣ выглядае немовь въ станѣ облоги.

— **Въ Угорщинѣ** сего року було кôлька случаѣвъ, що сельскiй народъ робивъ собѣ самъ короткiй судъ съ индивидуами, на котрыхъ мавъ злôсть. И такъ сего лѣта въ полуденнôй Угорщинѣ народъ убивъ вже трехъ екзекуторôвъ податковыхъ. Правда, що екзекуторы допускалися безсердечныхъ надъужить надъ народомъ, алежь и смерть ихъ була тяжка. Теперь доносятъ зъ Темешвару, що въ громадѣ Гiярматъ два назаренцѣ (секта христiяньска) зъ причины екзекуцiи вôйта закололи, присяжному пôдрѣзали горло, шесть осôбъ тяжко а одну легко ранили.

— **Банкъ краевый.** Передъ кôлькома днями маршалокъ дръ Зыбликевичь ôткрывъ перше засѣданье надзорчои рады банку краевого. Рада надзорча згодилася именувати директорами банку пп.: першимъ директоромъ Антонiя Вротновского зъ Варшавы, другимъ Владислава Смольку, а третымъ Слѣнка зъ Кракова. Хочь пенсiя для директорôвъ еще рѣшучо не ухвалена, то однакъ вже майже на певно звѣстно, що рада ухвалитъ для Вротновского 10.000 а для Смольки и Слѣнка по 6.000 зр. рôчнои пенсiи. Члены надзорчои рады будутъ побирати за участь въ однôмъ засѣданю 5 зр., такъ якъ послы сойму. Бюро банку краевого мае бути умѣщене въ будынку соймовôмъ.

— **Россiйскихъ жидôвъ-емигрантôвъ** есть теперь вже лишь 291 душь. Еще разъ буде переведена строга контроля, котрi жиды можутъ вертати до Россiи, а котрi нѣ. Тi, що можутъ вертати, будутъ швидко вывезенi, прочихъ перевезе комитетъ вѣроятно до Англiи.

— (Дрôбнѧ вѣсти.) — Цѣсарь удѣливъ громадѣ Грушатичѣ, пов. бобрецкого, 100 зр. запомоги на внутрѣшне устроенье церкви. — Дня 27 с. м. розпôчнеся во Львовѣ передъ присяжными розправа противъ Туласевича, котрый въ лѣтѣ замордувавъ жидôвку Альтенбергову во Львовѣ. — Трамвай у Вѣдни заробивъ въ навечеріе сего рôчного задушного дня 20.000 зр. доходу. Ôтъ коли существуе, нѣколи еще не мавъ бôльше денного зарôбку.

(Надôслане.)

Всѣхъ наукъ лѣкарскихъ

Дръ А. Свистунъ

въ Тернополи

ôтъ 1-ого падолиста с. р.

мешкає при улици Костельнôй, дôмъ Г. Гольды ч. 1964. (2—4)

Всѣхъ Впр. и Всч. отцѣвъ и Вп. панôвъ, котрѧ отримали 1 выпускъ (арк. 1a—2b) мого Словаря и котрѧ вложили доси лише 1 зр. предплаты прошу о якъ найскорѣйше вложенье належитости ôтповѣднои або о присланье дальшои предплаты.

Евг. Желехôвскій,
проф. гимназ. въ Станиславовѣ.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Терстеньска льотерія выставова.** Понеже день тягненя згаданои льотеріи вже постановленый на 5 сѣчня 1883 р., а докладный списъ всѣхъ выграныхъ вже появився, — то продажь льосôвъ — якъ се можна було предвидѣти — значно взмоглася. Мы уважали потрѣбнымъ переглянути списъ выграныхъ и можемо съ вдоволеньемъ ствердити, що тутъ интересъ посѣдателѣвъ льосôвъ въ кождôмъ взглядѣ забезпечено и по можности усунено всѣ похибки, якѣ мы достерегли при льосованю предметôвъ. Поминувши 3 значнѣ грошевѣ преміи, котрѣ доси при набуваню льосôвъ выключно берутся на увагу, — находимо мы всѣ прочѣ выгранѣ такъ удачно выбраными, що и найменша зъ нихъ, зъ причины загальнои ѥи корысти, всюда буде съ радостею принята. Передовсѣмъ взято взглядъ на ужитокъ предметôвъ а дальше и на легкôсть замѣны предметôвъ на готôвку. — Въ послѣднôмъ взглядѣ належитъ именно згадати, що панове ювилярѣ зъобовязалися данѣ ними вартостнѣ предметы съ ôттягненьемъ лишь 10% назадъ приняти, такъ що на жаданье будутъ выплачанѣ: 4-та выграна 9000 зр.; 5-та, 6-та, 7-ма, и 8-ма по 4500 зр.; 9-та, 10-та, 12-та по 2700 зр. Льосы по 50 кр. можна набути — якъ звѣстно — въ льотерійнôмъ ôтдѣлѣ терстеньскои выставы въ Трієстѣ и въ Вѣдни, якъ такожь во всѣхъ конторахъ вымѣны, льотерійныхъ колектурахъ, трафикахъ, урядахъ почтовыхъ и на стаціяхъ желѣзниць.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Митрополичій ординаріятъ удѣливъ похвальнѣ грамоты за труды и жертвы для новопостроєнои церкви въ Скалѣ о Келест. Костецкому, приходникови, п. Сим. Овадюкови, начальникови громадскому, Вас. Чемериньскому директорови 5-клясовои школы и кôлькомъ честн. селянамъ.

Въ пропозицію принятѣ: I) на Корнѣвъ, дек. городеньского оо.: 1) Порфирій Руденьскій парохъ зъ Жиравки; 2) Михаилъ Навроцкій, сотрудникъ зъ Городенки; 3) Сильвестеръ Дрогомирецкій, капелянъ зъ Вербôвця; потôмъ въ списѣ: 4) Мелетій Лотоцкій, сотруд. въ Городенцѣ; 5) Левъ Шухевичь, сотр. въ Рожновѣ; 6) Зенонъ Сѣменовичь, сотр. въ Рахини; 7) Евгеній Кисѣлевскій, завѣд. въ Текучи; 8) Адамъ Калинюкъ, сотр. въ Стрыю. — II) на Глѣбовичѣ великѧ, дек. бобрецкого: 1) Иполитъ Штогринъ, пар. зъ Стрѣлокъ; 2) Симеонъ Конопка, кап. зъ Волкова; 3) Іосифъ Красицкій, кап. зъ Дернова; потôмъ въ списѣ: 4) Іоанъ Яримовичь, парохъ зъ Ôльхôвця; 5) Михаилъ Гвоздецкій, пар. зъ Перемышлянъ; 6) Иполитъ Богачевскій, кап. зъ Сѣлця; 7) Іосифъ Каминьскій, кап. зъ Водникъ; 8) Іоанъ Гургула, кап. зъ Путятинець; 9) Теодоръ Дикій, пар. зъ Мартинова; 10) Михаилъ Скородиньскій, завѣд. зъ Малехова; 11) Теофиль Кисѣлевскій, зав. зъ Суходола; 12) Володиславъ Сельскій, зав. зъ Вериня; 13) Александеръ Танчаковскій, сотруд. зъ Язлôвця; 14) Корнилій Соловскій, зав. зъ Якимова; 15) Іосифъ Бандыра, зав. зъ Поршны; 16) Іоанъ Баласевичь, зав. зъ Боянъ; 17) Іоанъ Малиновскій, зав. зъ Вишнѣвчика; 18) Іоанъ Яримовичь зав. въ Глѣбовичахъ. III) на капелянію Чанижь, дек. олеського: 1) Викторъ Гарухъ, кап. зъ Грабовои; 2) Корнилій Соловскій, зав. зъ Якимова; 3) Лука Войтовичь, завѣд. зъ Рожнева; потôмъ въ списѣ: 4) Іоанъ Маркевичь, кап. зъ Хренева; 5) Модестъ Хоминьскій, зав. зъ Николаєва; 6) Іоанъ Сологубъ, зав. зъ Неслухова; 7) Изидоръ Давидовичь, зав. зъ Радехова; 8) Теофиль Корчиньскій, завѣд. зъ Полового; 9) Михаилъ Дзеровичь, сотрудникъ зъ Городка.

Душпастырскій посады получили оо.: 1) Іоанъ Безушко завѣдательство въ Рокитнѣ; 2) Адамъ Витвицкій сотрудництво въ Пневѣ дек. надвôрняньского.

Въ недѣлю, с. є. въ день св. Вмученицъ Параскевіи въ парохіи св. Пятницѣ на жовкôвскôмъ передмѣстю ôтправится торжественне богослуженье, яко въ день праздника въ тôй парохіи.

Именованый совѣтникомъ консисторскимъ съ крылошаньскими ôтзнаками о. Іоанъ Христофоличенсъ, парохъ въ Пасѣчнôй, по поводу празнованя 50-лѣтного душпастырства и золотого весѣля.

ПОСЛѢДНѢ ВѢДОМОСТИ.

Пос. Володиславъ Федоровичь зложивъ свôй мандатъ посольскій до рады державнои зъ выборчого округа Жовква, Сокаль, Рава.

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦІИ.

Всч. о. І. П. въ Гниличкахъ. До кôнця року прійде намъ еще 1 зр. — *Всч. о. И. Д. въ Чорткôвъ.* Вы маєте заплачене до 31 жовтня отже до кôнця року належится еще 1 зр. 40 кр.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда“, ул. Францѣшканьска Ч. 7.

Передпослѣдне представленье

Въ недѣлю дня 24 жовтня (5 падолиста) 1882 въ першій разъ:

ПЕНТЕЛЕЙ ТРУБКА

народна комична оперетка въ 3 актахъ Д. Млаки, музика И. Воробкевича. (Премiована на сегорôчнôмъ конкурсѣ тов. „Руска Бесѣда“).

Цѣны мѣсць звычайнѣ. Початокъ о год. 7.

Въ середу 15 падолиста 1882

на послѣдне представленье

Ярополкъ I

трагедія въ 6 дѣйствахъ, К. Устыяновича, премiована товариствомъ „Руска Бесѣда“ во Львовѣ.

Курсъ львôвскій зъ дня 9. л. листопада 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	312 —	315 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 50	173 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	305 —	309 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 —	99 70
„ „ „ по 4% ав.	90 50	92 —
„ „ „ по 5% ав. період.	98 —	99 70
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 30	102 30
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 50	102 —
3. Листы довжнѣ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 75	100 75
Облиги комунальнѣ Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 43	9 53
Пôвимперіялъ	9 73	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
„ „ паперовый	1 17½	1 19½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 15	58 80
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ купону

Подяка.

Достохвальна Дирекціо Головного Заступництва Банку взаимныхъ убезпеченій „Славія“!

Стверджаючи полученѣ сумы 460 зр. 38 кр. а. в. съ векслями на 406 зр. 23 кр. а. в., залучаємъ Достохвальнôй Дирекціи искреннѣйшу подяку за совѣстну ликвидацію и ретельне вынадгородженье понесенои нами шкоды ôтъ сегорôчного градобитя. Доселѣ забезпечувалисьмо нашѣ засѣвы по иншихъ заведеняхъ, а що зъ помежи всѣхъ съ повнымъ признаньемъ сказавши, найретельнѣйше указалася „Славія“ въ знакъ благодарности не тôлько обѣцяємся на слѣдующѣ роки убезпечуватись въ Вашôмъ Достохвальнôмъ Заведеню, але и другимъ совѣстно припоручати.

Покропивна, дня 1 падолиста 1882.

Ф. Бачиньскій, приходникъ зъ Козлова;
Юліянъ Величковскій, приходникъ зъ Покропивнои;
Юліянъ Бачиньскій, пѣвець церковный; Дмитро Гураль, Иванъ Лѣберъ, Иванъ Поворозникъ, Иванъ Гураль, Панько Кушнѣръ, Григорій Шуганъ, Павло Романишинъ, Іосифъ Кушнѣръ, Илько Брылиньскій, Василь Поворозникъ, Федь Гураль, Казько Хмѣльовскій, Дмитро Гр. Гураль, Петро Гураль, Василь Клакъ, Антоній Лежайскій, Лаврентій Лежайскій, всѣ зъ Покропивнои, — пôдписавъ Ю. Величковскій.

ЛИТУРГІЯ

(въ партитурѣ 15 листôвъ) на 4 голосы мѣшаного хору укладôвъ переважно Д. Бортняньского, М. Вербицкого и А. Нанкого появила ся автографована на свѣтъ и продає ся по цѣнѣ 2 зр. 50 кр. съ пересылкою. — Змѣстъ литургіи слѣдующій: Антифоны и Ектеніи, 8 Слава-Єдинородный, 7 Святый Боже, 2 Єлици, 1 Кресту Твоєму, 9 Иже Херувимы, 3 Отца и Сына, 2 Вѣрую, 5 Милость мира, 6 Святъ, 7 Тебе поемъ, 5 Достойно єсть, 1 О тебѣ радуєтся, 2 Ангелъ вопіяше, 4 Отче нашъ, 9 Причастнôвъ, 3 Да исполнятся, 3 Христосъ воскресе, 1 Вознесися, 5 Буди имя Господне. — Кто бы хотѣвъ набути сю литургію по повысшôй цѣнѣ, зволитъ якъ найскорше (**бо не много вже єсть на продажь!**) зголоситися *до Ивана Кипріяна, слухача IV року богословія въ Перемышли.* 2—2

Угорскѣ вина

бѣлѣ и **червонѣ**, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнѣ винокурнѣ коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякѣ поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (5—25)

УНИВЕРЗАЛЬНѢ ЗЕЛОВѢ ЛѢКИ

МОРИЗОНА ГИГАИСТЕНЪ,

выроблены въ британскôй колегіи здоровля въ Лондонѣ, славнѣ въ Англіи и въ цѣлôмъ свѣтѣ, признанѣ многими лѣкарскими авторитетами и досвѣдченѣ черезъ милiонѣ доконанѣ вылѣченя суть найпевнѣйшѣ средства для ôткрытя кореня якôсь недуги и для ѥи точного вылѣченя.

Зернята Моризона служатъ въ знаменитый спôсôбъ на всѣ случаѣ

нестравности, ôтразы до стравъ, тяготы жовчи и нервôвъ, на гостець и ревматизмъ, на жовтяницю, хоробы печѣнки, бôль нырокъ, гемороиды, золоту жилу, вередъ (фистулу), бôль въ крижахъ, на всѣ выпрыски хоробъ наскôрныхъ, бôль очей, водяну опухлину и т. и., и т. и.

Система Моризона основуєсь на тôмъ: нечистота крови єсть головнымъ жереломъ майже кождои недуги.

Черезъ довше уживанье лѣкôвъ Моризона злѣ соки ухиляются, кровь чистится и перемѣняєсь въ нову живу струю житя.

Въ доказъ великого почитаня для Моризона нехай послужитъ тое, що черезъ чотырекрайцарову субскрипцію здвигнено въ Лондонѣ памятникъ, котрый служитъ на прикрасу мѣста.

Цѣны зернятъ Моризона:

1 пара малыхъ пуделочокъ Нръ 1 и Нръ 2 стоитъ 1·50 зр. а. в.
1 „ середныхъ „ Нръ 1 и Нръ 2 „ 3·20 „ „

Дôстати можна въ всѣхъ реномованыхъ торговляхъ.

Пашу генеральну агентуру заступає гуртовна торговля **ЮЛІЯ ГРОССА въ Краковѣ.**

Англійска колегія здоровля,

8—8 **MORISON & C.** *London, 33. Euston Roap.*

Любовь

УБОГОГО МОЛОДЦЯ,

повѣсть Октава Фейлєта, зъ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Курсъ збôжа

зъ дня 7 л. листопада 1882.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	—	—	—	—
„ бѣла	8	—	9	—
„ жовта	7	50	8	85
Жито	5	50	6	20
Ячмѣнь	4	50	7	—
Гречка	—	—	—	—
Овесъ	5	—	5	50
Горохъ до варки	7	50	10	50
„ паст.	5	50	7	—
Выка	—	—	—	—
Кокорудза стара	—	—	—	—
„ нова	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	12	50	14	
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льнянка)	—	—	—	—
Насѣнье льняне	—	—	—	—
Конюшина (передна)	—	—	—	—
Кминъ	—	—	—	—
Анижь	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—
Хмѣль	—	—	—	—

Покупъ на збôже, а именно вывôзъ добôрнои пшеницѣ въ послѣднихъ тыжднѣхъ троха ожившся. Рѣпакъ и конюшина маютъ попытъ. Хмѣль платится дуже высоко.

Подаєся до вѣдомости П. Т. Публики, що

Молочарня

ôткрыта при улици Ôрменьскôй ч. 4.

Вдова по священику

шукає мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительница дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условіями. Адреса: **M. C. K. poste restante Надвôрна.** (3—10)

К. Диккенса

Новорôчнѣ Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье

ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдующѣ выранѣ:

1 на 10.000 зр.—4 по 5000 зр.—5 по 3000 зр.—15 по 1000 зр.—30 по 500 зр.—50 по 300 зр.—100 по 100 зр.—200 по 50 зр.—542 по 25 зр.—разомъ

1000 выграныхъ на 213.550 зр.

Докладнѣ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѣ просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (1—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ **гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитовоземскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого.

Ч. 85. Львôвъ, Середа 3 (15) листопада 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ русскихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Розрыта могила....

Могила незабутнёго кобзаря, найбôльшого генія нашои Руси — Тараса Шевченка розсыпаєся. Крестъ на могилѣ упавъ ôтъ старости и розломався въ кавалки. Єдиный памятникъ мученика за волю Руси розсыпаєся на прахъ...

Якъ широка и далека наша Русь, не знайдеся нѣ одно серце, щобъ не закрôвавилось тяжкимъ жалемъ на тую вѣсть. Соромъ повиненбы обляти всѣ нашѝ лиця, колибъ мы могли сказати, що та розсыпка, та руина Тарасовои могилы єсть нашою виною, виною народа, невдячного памяти свого воскресителя и мученика. Не охота, закрывати власнѝ грѣхи, а щира правда наказує намъ сказати, що се не наша вина, не вина вѣрныхъ сынôвъ Руси, щирыхъ почитателѣвъ памяти великого поета, що мимо грозячого имъ небезпеченьства съ сыновскою любовю учащали на могилу свого батька и разъ въ разъ пôдносили гадку реставраціи могилы и вже за то одно поносили тяжкѝ кары.... Не хочемо въ тôй хвилѣ говорити о тыхъ перешкодахъ и заказахъ. Всѣмъ вѣдомо, ôтъ кого они походили. Тяжкій жаль, якій будится въ нашихъ серцяхъ на саму згадку руины Тарасовои могилы не маєслôвъ для свого высказу. Не пора теперь на слёзы, а пора взятися до дѣла. Маємо тверду надѣю, що всѣ вѣрнѝ сыны нашои Руси ужіютъ всѣхъ способôвъ, щобъ уратувати могилу свого найбôльшого генія-кобзаря ôтъ руины и доти не спôчнутъ, поки свѣтлый памятникъ не заяснѣє на обновленôй могилѣ надъ Днѣпровыми водами. Сего вымагає наша честь народна, нашъ святый обовязокъ сыновскои любови для воскресителя и мученика нашои народности.

Нѣ на хвилю не сумнѣваємося, що украиньскѝ Русины живо займутся реставраціею могилы. Колибъ однакожъ дотеперѣшный станъ и ставляни доси перешкоды не позволили имъ перевести сего дѣла, на сей случай замѣрили львôвскѝ Русины ôтнестись до кого слѣдуєсъ просьбою о призволенье реставраціи могилы Тараса Шевченка. Въ своимъ часѣ не занедбаємо повѣдомити нашихъ земляковъ о результатѣ заходôвъ около реставраціи могилы.

О квалификаціи кандидатôвъ
на послôвъ до будучого сойму

робитъ другій львôвскій (=) кореспондентъ Czas-у въ ч. 259 слѣдуючѝ, дуже справедливѝ уваги:

„Краєвѝ справы се не дрôбниця, се поважне студіюмъ. Передъ р. 1873 (можна сказати, що вже и значно передъ тымъ, бо зъ самого початку вымагали справы краєвѝ глубокого знаня Пр. Ред. Дѣла), краєвѝ справы не були анѣ такъ розгалуженѝ, анѣ такъ многоскладнѝ якъ нынѣ, коли то кожда справа маєвже свою исторію, а надто до р. 1873 велика политика занимала головно всѣ умы а краєвѝ справы спыхала до другого ряду. Ôтъ коли однакожъ соймъ позбувся сеи великои политики и пôднявся працѣ коло домашныхъ справъ, ôтъ тогды *кождый посолъ мусится учити и приготовуватись*, коли не хоче остатися зеромъ або єще й завадою. — Многѝ думаютъ, що вже одно пильне читанье газетъ выстарчитъ и подасть достаточно фахового знаня. Однакожъ кто такъ думає, сей вже тымъ самымъ показуєбракъ квалификаціи, бо нѣкуда правды дѣти, польска праса мимо того, що публичне житье розбудилось въ найширшихъ кругахъ, не поступила анѣ на крокъ на передъ, а навѣть не старалася выдобутись зъ дилетантизму, котрый мôгъ єще уходити въ першôй добѣ нашого конституційного житя, але теперь вже дуже развитъ. Съ малыми вынятками пишеся у насъ о справахъ краєвыхъ на слѣпо, пôсля першого враженя, побѣжно, безъ знаня исторіи справы и єи теперѣшного положеня, а тымъ самымъ нема и не може бути добре выробленого заключеня“. Czas остерѣгаєотже передъ кандидатурами такихъ людей, котрѝбы не мали охоты до серіознои працѣ и студіи надъ справами краєвыми. Не завадитъ въ загалѣ всѣмъ кандидатамъ памятати о тôмъ, що обовязокъ посольскій стаєвъ теперѣшныхъ часахъ дуже тяжкимъ и вымагає великого труду и самопожертвованя, та що тôлько посолъ такъ серіозно понимаючій свои обовязки, може принести користь своему народови.

О конкуренціи.

Въ попереднôмъ ч-лѣ замѣстили мы допись *О. Р. Л.* въ справѣ конкуренціи, котра повиннабы заинтересувати ширшѝ круги якъ самого духовенъства, такъ и самого народа. Гадка, въ тôй дописи пôднесена, змѣряє до того, щобы въ однои стороны облегчити народови конкуренційный тягаръ, а въ другои стороны осягнути цѣль конкуренціи с. є. будову и удержанье приходскихъ церковъ и будынкôвъ. *О. Р. Л.* справедливо пôдноситъ, що треба стремѣти до того, щобы конкуренційный тягаръ розкладати завсѣгды по можности на довшій протягъ часу, черезъ що сей тягаръ стаєся для обтяженыхъ значно лекшимъ. Мы думаємо, що сей тягаръ можнабы еще бôльше зменшити. Будова и удержанье церкви и приходскихъ будынкôвъ належатъ (поминувши $^1/_6$ часть припадаючу на патрона) до тягарôвъ вѣроисповѣднои (конфессійнои) громады.

Громада повинна въ власнôмъ интересѣ стремѣти до того, щобы спадаючій на неи тягаръ бувъ скôлько можна облегченый для контрибуентôвъ. А се може статися лише тогды, коли сей тягаръ буде розложеный на якъ найдовшій протягъ часу. Періодъ, на котрый можна розложити сей конкуренційный тягаръ, єсть той часъ, въ протягу котрого ерекціональнѝ будынки пôдлягаютъ цѣлковитому знищеню и повстаєпотреба ставити новѝ будынки. Припустѣмъ, що примѣромъ мѣрно добре збудоване помешканье може перестояти 50 лѣтъ, то періодъ 50 лѣтный єсть тымъ часомъ, въ протягу котрого повиненъ назбиратися новый капиталъ, потрѣбный на будову нового помешканя.

Єслибы пр. въ громадѣ, зложенôй въ 100 господарѣвъ грунтовыхъ, кождый зъ тыхъ господарѣвъ що недѣлѣ дававъ 1 кр. на будову ерекціональныхъ будынкôвъ с. є. кругло числячи на одинъ рôкъ 50 кр., а всѣ 100 господарѣвъ разомъ рôчно 50 зр., то въ протягу 50-лѣтного періоду насбиралосьбы зъ сего капиталу 2.500 зр. не числячи процентôвъ, якѝбы можна мати зъ року на рôкъ зъ призбираного рôчно гроша. Рôкъ рôчно призбируваный грôшь конкуренційный, творивбы громадскій фондъ конкуренційный, котрымъ громада моглабы продуктивно орудувати и въ той способôвъ єго кромѣ періодично вплываючихъ даткôвъ що разъ збôльшати. Часть процентôвъ моглабы йти на удержанье старыхъ будынкôвъ, а друга часть добиваласьбы до капиталу и творилабы вразъ съ тымъ капиталомъ желѣзный фондъ будовы. Въ той способôвъ осягнулобыся одну и другу цѣль с. є. 1) тягаръ конкуренційный значно ставбы лекшимъ, єго майже не чулибы контрибуенты, а 2) и будова ерекціональныхъ будынкôвъ не потерпѣлабы на тôмъ нѣчого.

Ходитъ отже въ сущности о то, щобы кожда громада, що творитъ одинъ прихôдъ, ôтповѣдно до тревалости существуючихъ будынкôвъ ерекціональныхъ вже напередъ обчислила такій періодъ, въ протягу котрого прійдеся єи на ново ставляти тѝ будынки, и ôтповѣдно до скôлькости лѣтъ сего періоду наложила на себе ôтповѣдный датокъ конкуренційный. Крôмъ головныхъ користей выходилабы зъ такого поступованя єще и та користь, що 1) громадяне навыкалибы до точности, 2) приучувалибыся въ господарности и 3) малибы у себе фондъ, котрый мôгбы заразомъ статися фондомъ пожичковымъ.

ДОПИСИ.

Зъ пôдъ Галича.

(Про руины и памятки Галича.) Проректоръ политехничнои школы во Львовѣ п. Захарієвичъ вразъ съ проф. дромъ И. Шараневичемъ перебували черезъ два дни въ Галичи въ цѣли сконстатованя здѣланыхъ дромъ Шараневичемъ и отцемъ Лаврецкимъ галицкихъ розкопôвъ. П. Захарієвичъ знявъ єще разъ плянъ (днесь вже точно ôткрытый) зъ руины церкви св. Спаса, а такожъ знявъ пляны зъ ротунды на поли „Караиты“ и зъ церкви Богородичнои надъ Бѣдунемъ. Церковь тая оказалася яко будова, выконана въ чисто византійскôмъ стилю безъ всякои примѣшки романизму. П. Захарієвичъ оглядавъ такожъ єще урочиско церкви Благовѣщеньскои, положене при дорозѣ, ведучôй зъ Галича до Калуша и урочиско „церквище“ на Четверткахъ (Пôдгородю), котрѝ єму показувавъ проф. дръ Шараневичъ. Проректоръ п. Захарієвичъ оглянувши докладно тѝ два мѣстця, згоджувався зовсѣмъ съ твердженьемъ проф. дра Шараневича, що на тыхъ поляхъ крыются пôдъ

ПАМЯТИ
найлучшого друга.

IV.*)

Володимиръ Навроцкій написавъ своє Visum repertum Станиславу Поляновскому р. 1875. Я вже попереду показавъ на глубоку правду и велику вагу сеи сатиры. Але єсть у нѣй ще одна важна сторона, важнѣйша може ôтъ самои сатиры: важна для исторіи внутрѣшного житя галицкихъ Русинôвъ, а именно такъ званои молодои партіи. Покôйникъ бувъ живою душею сеи партіи. Въ єго поглядахъ выявляєся поглядъ сеи партіи; єго очима дивилась цѣла партія на свѣтъ Божій — на свôй нарôдъ. И ось пригляньтесь сему visum repertum пильнѣйше, розважте добре кожде слово, згадайте на той образъ нашого краю и народа, якій такъ коротко а глубоко вѣрно вымалювавъ В. Навроцкій на вступѣ свого оповѣданя, ôтъ вамъ заразъ впаде въ око одна рѣчь. Вы бачите, що тутъ говорится про руску народнôсть, про супротивности Русинôвъ и Полякôвъ, але тутъ вже не кôнчится народна справа, якъ до тыхъ часôвъ бувало, на однôмъ языцѣ, або й на обрядѣ, хочь про одно и друге говорится; — тутъ вже выступаютъ интереса народнѝ, интереса моральнѝ и матеріяльнѝ, — а выступаютъ они такъ ясно на передъ, що кождый муситъ порозумѣти, що така руска народнôсть не єсть вже тôлько якою лише пустою формою, але що та форма начинена живыми моральными и матеріяльными, цѣлому народови свойскими интересами, такъ що она маєсвою тверду и незрушиму основу свого житя и бажаня лучшого житя. Тутъ доперва почуваєте жизненнôсть сеи справы народнои: вы дôзнаєтесь, чимъ она стояла и стоитъ, чому и на будуще мусить незрушимо стояти и не може счезнути зъ лиця землѣ якъ пѣна на розбурханôй водѣ.

Най се не буде сказано въ гнѣвъ кому небудь зъ старшихъ патріотôвъ, але годѣ заперечити, що доперва въ тѝ часы и то молодѝ люде почали глядѣти глубше и бôльше критично на справу народну, може тому, що ихъ горячѝ душѣ видячи дотеперѣшну млавôсть въ веденю народнои справы, бажали выкресати бôльше огню зъ сеи справы, а може й тому, що ихъ молоде, а тому и зорке око бачило бôльше и дальше и доглядѣлось того живчика народного, зъ ôтки трыскаєжитье народне. Они чули, що сама, хочьбы найкрасша форма безъ внутрѣшнёго змѣсту и внутрѣшныхъ силъ не маєжитя, тожь старалися вызвати и оживити тѝ силы внутрѣшёго житя народного, що доси озывались лише недосказаными словами послôвъ-селянъ въ соймѣ, або тужливыми зôтханями и нарѣканями народа въ краю. Середъ молодои громады не разъ то велися живѝ розправы про безхосеннôсть политики, що замертвляє народну справу въ суху формалистику а жахався выдвигнути живый интересъ народный на верха; неразъ тамъ говорено, якою хибною дорогою поведено селяньску справу сервитутову, якъ страшно занедбано економичну сторону народного поступу; неразъ розкладано пляны про те, якôбы освѣдомити цѣле селяньство въ Галичинѣ въ єго интересахъ и правахъ и зъ послôвъ малои посѣлости всходнои и захôднои Галичины вытворити сильну партію соймову, щиро прихильну интересамъ народнымъ. Тôлько жь се говорили самѝ молодѝ люде, переважно самѝ що ино укôнченѝ академики тогдѣшнѝ, що не то въ соймѣ, але и въ публичнôмъ житю не могли забирати явно голосу.

Але разъ розбудженѝ гадки не пропали, а зродили и внесли въ наше житье идею народныхъ интересôвъ, ихъ подвигненя, розвою и остаточнои побѣды. Гадки молодцѣвъ не мали приступу навѣть до рускихъ послôвъ, але мали приступъ до молодыхъ сердець и молодыхъ умôвъ. Тутъ вызывали они працю, а та праця проявлялась въ студіяхъ надъ народными справами. Тѝ студіи покладали найперший основы до новои, поповненои програмы народнои, до новои политики щиронароднои, а поки та политика могла проявитись въ соймѣ чи въ радѣ державнôй устами якого нового посла рускаго, она проявлялась въ письмахъ сеи молодои партіи.

Сей духъ критицизму, що мало по мало прокладавъ нову дорогу для народнои справы, що высвѣчувавъ новѝ, а радше забутѝ стороны народного житя, що вкладавъ тяжкѝ обовязки на народныхъ провôдниковъ, щиро працювати для добра народа, що съ безпощадностею смѣло выказувавъ народови, кто и въ чѣмъ єму братъ, а кто и чимъ єму ворогъ, — сей духъ критицизму обôймавъ всю жизнь народа, а бодай щиро бажавъ єи обняти и на широкихъ крылахъ духовыхъ и матеріяльныхъ интересôвъ народныхъ высоко въ гору пôдняти народного духа. Свои и чужѝ дѣла пôдтягались тутъ живôй критицѣ. Се не бувъ вже спôръ про азбуку и формы, але про живѝ интереса. И тутъ вже сыпались слова терпкои правды не тôлько чужимъ, але и своимъ. Розумѣєся само собою, що се не було многимъ до вподобы. Всяка критика вже сама собою не дуже то й мила рѣчь. А тутъ була она тымъ супротивнымъ вѣтромъ, що не тôлько здмухувала воздушнѝ баньки мыляни, але не разъ и добре рѣзала въ очи тыхъ, що думали безъ труду та ще й до сонця выгрѣваючись выгôдно сидѣти на верху кормы народныхъ дѣлъ и нѣбыто тымъ сповняти свôй патріотичный обовязокъ въ народнôмъ верховодствѣ.

Кто памятаєвсѣ дѣла, якѝ сподѣялись у насъ въ рр. 1870—1875, кто згадає, що тогды дѣялось въ „Радѣ рускôй“, въ „Народнôмъ Домѣ“, що робилось съ „Бесѣдою рускою“, що писалось въ нашôй публицистицѣ, а що найважнѣйше, що дѣялось въ рускôй делегаціи райхсратовôй, выбранôй р. 1873 зъ 15 рускихъ послôвъ; кто згадаєна конфесійнѝ уставы, тогды при помочи именно рускихъ послôвъ ухваленѝ, и на цѣлу политику тыхъ послôвъ, — сей пригадаєсобѣ, що Русины переживали тогды дуже бурливѝ часы свого внутрѣшнёго житя, що политика руска находилась въ страшнôмъ заколотѣ и въ тяжкôй блуканинѣ мимо користного на внѣ становища. Зъ посередъ молодыхъ озвались тогды смѣлѝ голосы до звороту и поправы. Бл. п. дръ Володимиръ Ганкевичъ въ статіи „дебаты конфесійнѝ въ радѣ державнôй и Русины“ (*Правда* Р. VII 1874. Ч. 4 ст. 170—175) пôддавъ критицѣ конфесійнѝ уставы и показавъ вже тогды ту страшну ихъ обосѣчну сторону, що зъ одноистороны пôдтинаєправдивый либерализмъ, а зъ другои стороны, — а се для насъ практично найважнѣйше — пôдтинаєвсю дотеперѣшну независимôсть нашои духовнои интелигенціи и ôтдаєнаше духовенъство пôдъ власть администрациі. Сумнѝ наслѣдства конфесійныхъ, маєвыхъ уставъ зъ р. 1874 бачатъ

*) Гл. ч, 78.

плугомъ фундаменты церквей, и заохочувавъ до ихъ розкопки, котрои однакожь сеи осени зъ причины спôзненои поры не можна предприняти.

Такъ отже до сихъ поръ ôткрыто шêсть церквей на поляхъ межи Луквою а Ломницею, именно: 1) церковь св. Пантелеймона (костелъ св. Станислава), 2) церковь св. Спаса, 3) Ротунду на поли „Караиты“, 4) церковь Богородичну надъ Бѣдунемъ, 5) „церквище“ Благовѣщеня и 6) „церквище“ на Четверткахъ. П. проректоръ Захаріевичь зняль такожь пляны зъ рускои мѣскои церкви галицкои и зъ церкви въ Крылосѣ. Якежь то поле зъ порôвнаня всѣхъ тыхъ плянôвъ ôтворится для поважныхъ архитектоничныхъ и историчныхъ студій!

Проф. дръ И. Шараневичь здѣлавъ дуже цѣкавй спостереженя що до фундаментôвъ галицкои церкви мѣскои, при котрыхъ пôдкопано въ двохъ мѣсцяхъ на пôвтора лôктя, и що до будôвця мѣского галицкого замку, — спостереженя, котрй вповнѣ стверджаютъ его внески, що галицка церковь мѣска построена зъ того самого матеріялу, якъ и замокъ галицкій, и що матеріялъ зъ давныхъ храмôвъ старинного княжого города Галича ужито на построенье галицкого мѣского замку и галицкои мѣскои церкви. Цѣлй бо верствы оправленого туфу(martwicy) и тесового пѣскового каменя, точно тыхъ самыхъ, якъ при выкопаныхъ руинахъ церкви св. Спаса, Ротунды и церкви Богородичнои надъ Бѣдунемъ, пробиваются люзомъ (с. е. безъ бôльшои тяглости) въ стѣнахъ замковои руины, збудованыхъ впрочѣмъ зъ цегли, рѣни и опоки. Можемъ проте безпечно сказати, що не фундаменты галицкого замку, а лише часточки его стѣнъ видѣли рускй часы, але они тогды були еще на иншôмъ мѣсци. Фундаментъ мѣскои церкви галицкои есть правильно до линіи ставленый зъ кусникôвъ опоки, полученои мертлемъ, зъ котрого складався цѣла поблизька галицка гора замкова. Фундаментъ церквей св. Спаса, Ротунды и Богородичнои надъ Бѣдунемъ есть зъ рѣни. Фундаментъ галицкои церкви мѣскои есть зъ опоки. Якій або зъ якого матеріялу есть фундаментъ церкви св. Станислава (Панталеймона) — се належитъ теперь дослѣдити.

Зъ судовои салѣ.

Допись зъ Тернополя.

Сими днями ôтбулася въ ц. к. судѣ окружнôмъ въ Тернополи розправа противъ „агитаторамъ“-селянамъ зъ Лошнева, а то: Юстинови Матлѣ, Василеви Козакови и Михайлови Пасѣцѣ о злочиньство публичного насилія, сповнене черезъ розсѣванье вѣстей о „Москаляхъ“, о „выдушеню Полякôвъ“, о „перемѣнѣ костела лошнѣвского на стайню а потôмъ на церковь“.

Пôдчасъ розправы першій зъ обжалованыхъ Юстинъ Матла сказавъ цѣлкомъ отверто и наивно: „Та я не таюся, що я до хлопцѣвъ тыхъ, що мене такъ, якъ то польскій ксёндзъ нашь учитъ дѣти, называли жартомъ „Rusinem z czarnem podniebieniem“ — сказавъ рôвно жартомъ: „Чекайте, якъ Москаль прійде, то вамъ носы поутинае“. Але я не бажаю собѣ нѣякого нещастя, бо прецѣнь моя жѣнка, моя мати и доньки мои польскои вѣры. Всѣ тй поговôрки о Москаляхъ и тымъ подôбныхъ рѣчахъ идутъ зъ газетъ, але въ селѣ межи нами спокôй и нѣякого бунту“.

О много цѣкавѣйшй були здознаня Василя Козака. На завдане ему пытанье оповѣдае, якъ одного разу Коваль Бомбасъ латиньского обряду выпытувавъ его о о. Наумовича и другихъ. Тому ковалеви — каже Козакъ — ôтповѣдавъ я такъ, якъ я вычитавъ зъ „Батькôвщины“, я представлявъ, въ якій спосôбъ о. Наумовичь и другй передъ судомъ у Львовѣ усправедливлялися. Коваль той, — якъ я зауважавъ — занадто мене нудивъ, очевидно на тое, щобы мене выслѣдити, що я и другй гадаемо. Спостерѣгши тое, я переставъ говорити. Нынѣ виджу, що я за мою розмову съ Ковалемъ ажь передъ судомъ мушу ставати. Правда, що я до Коваля говоривъ: „Вамъ забагаeся Польщѣ, мы помоглибы вамъ, але вы насъ не тримаeтеся“, — але тое ôтносилося не до Польщѣ, але до того, що жѣнка его перейшла на латиньскій обрядъ. Такій поступокъ болитъ Русина, прецѣнь кождый най буде въ тôй вѣрѣ, въ котрôй уродився; отъ моя жѣнка, мои доньки и внуки суть латиньского обряду, а я ихъ не тягну на свое. О Москаляхъ я не говоривъ и на тое треба дурного чоловѣка, „варіята“, щобы вѣривъ въ тое, що на случай вôйны Москаль пошануваbы когось; дôсталобыся кождому, и Полякови и Русинови, бо вôйна не пытае, кто, що, але нищитъ... И я мавбы серце бажати нещастя собѣ и моимъ власнымъ дѣтямъ?! Неправда есть, мовьбы я казавъ о перемѣнѣ костела на стайню, бо я прецѣнь коло него щось робивъ и причинився даткомъ, и самъ ходжу дуже часто до костела, коли зайде менѣ яка перешкода пôйти до церкви въ сусѣднôмъ селѣ. Вѣры православнои и шизмы я не захвалювавъ, бо менѣ того не треба; я старый, въ католицкôй вѣрѣ перебувъ и менѣ съ нею добре. Бунту въ селѣ нема, а бесѣды политичного содержаня и жарты на той тематъ суть у насъ звычайнй и нѣкто тымъ не непокоится. Одно лишь зле у насъ, що польскій священикъ рускй дѣти называe „Rusinami z czarnem podniebieniem“. Въ кôнци предложивъ Козакъ трибуналови газетку польску „Pszczółka“ Nr. 5 зъ 1882 р. и вказуe на артикулъ „Austrya i Rossya“ съ увагою, що то лишь Поляки страшутъ вôйною съ Москалемъ. По ôтчитаню трибуналомъ артикулу „O trąbce wojennej“ зъ „Pszczółki“ зробивъ предсѣдатель трибуналу увагу, що артикулъ той не выглядае на страшенье. На тое ôтповѣвъ Козакъ: „Прошу высокого суду, таке писанье польскихъ газетъ робитъ въ простôмъ станѣ по свому“.

Третій и послѣдный зъ обжалованыхъ Михайло Пасѣка дивуeся такожь, за що стае передъ судомъ и толкуе, що прецѣнь на слова двôрского льокая „co Rusin, to świnia“ не мôгъ яко Русинъ того стерпѣти и набравши льокая зъ горы, загрозивъ словами: „Чекайте, будете видѣти, що тутъ за пару днѣвъ станеся!“ Слова тй не ôтносилися зовсѣмъ до Москаля, але до того, що обжалованый мавъ намѣренье пôйти до двора и представити панови, якъ то его слуги по шинкахъ запиваются и Русинôвъ безчестятъ. До того однакъ не прійшло, бо льокай перепросивъ обжалованого.

Переслуханй свѣдки ствердили, що въ ихъ селѣ, въ Лошневѣ, Поляки съ Русинами жартами собѣ дотинаютъ; щобы на правду болася слôвъ высказаныхъ черезъ обжалованыхъ, о тôмъ анѣ говорити не можна. Зауважати тутъ належитъ, що жигелѣ Лошнева суть въ бôльшôй части латиньского обряду и тй жили и жіютъ въ найбôльшôмъ мирѣ съ исповѣдниками рускаго обряду. По переведеню розправы трибуналъ увôльнивъ всѣхъ обжалованыхъ. Такъ то скôнчився процесъ селянъ зъ Лошнева, о котрыхъ страшнôмъ бунтѣ такъ богато свого часу писали польскй газеты.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спôльнй делегаціи.*) Делегація австрійска ухвалила вже буджетъ войсковый: выдатки на постоянне войско въ загальнôй сумѣ netto 92,456 365 зр.; выдатки на маринарку netto 8,982.224 зр. (Въ выдаткахъ на маринарку въ мысль предложеня комисіи ухвалено о 80.000 зр. менше, нѣжь жадало правительство.) Такожь бôльшостею голосôвъ ухвалено по 700.000 зр. на фортификаціи въ Краковѣ и Перемышли.

Вчера въ комисіи буджетовôй австрійскои делегаціи при обрадахъ надъ кредитомъ окупаціи Босніи и Герцеговины мин. Калляй ôтповѣдавъ на интерпеляцію реф. Грохольского въ справѣ ôтношень въ окупованыхъ краяхъ. Министеръ заявивъ, що ôнъ зъ подорожи по Босніи и Герцеговинѣ вынесъ враженье користне. Есть надѣя — сказавъ Калляй — що терпеливостею и вытревалостею уцивилизуe Австрія тй провинціи. Що до настрою жительства боснійского, то министеръ не бувъ въ станѣ дати яснои ôтповѣди, але думае, що жительство небавомъ вже погодится съ фактомъ окупаціи. Податки вплываютъ и Герцеговина не выглядае такъ опустошѣлою. Рекрутація перейшла спокôйно (?). Найтяжшою для правительства рѣчею есть залагодженье пытаня аграрного, особливо зъ того поводу, що потрѣбнобы субвенціи державнои, а держава не може еи дати. Межи вѣроисповѣданями нема тамъ шорсткого антагонизму. Пацификація зворохобленыхъ окрестностей швидко поступае напередъ и есть надѣя, що небавомъ вже зовсѣмъ буде укôнчена. Въ Герцеговинѣ податки вплываютъ точнѣйше, нѣжь передъ тымъ. Правительство стараeся втягнути тамошныхъ людей до службы адманистраційнои. Шкôльництво въ окупованыхъ краяхъ справдѣ лихе. Въ заложеныхъ правительствомъ школахъ языкъ нѣмецкій есть обовязковымъ. Дохôдъ зъ лѣсôвъ малый для недостачѣ дорôгъ. Въ ховѣ худобы проявляeся малый поступъ; торговля существуe лишь въ нечисленныхъ мѣстахъ. Власти маютъ старатися о пôднесенье торговлѣ. Уголь камѣнный доси мало експльоатуeся. Межи урядниками лучалися надужитя, але въ меншôй мѣрѣ, якъ се писали газеты. Урядники о стôлько знаютъ языкъ краевый, що можутъ порозумѣтися съ тамошнымъ народомъ. Катастеръ буде готовъ за три роки. Що до кольонизаціи Босніи и Герцеговины заявивъ мин. Калляй, що правительство дуже раде кольонизаціи и запомагае кольонистôвъ; доси однакъ повстало лишь одно село зъ Нѣмцѣвъ-Виртембергцѣвъ. По тыхъ поясненяхъ мин. Калляя комисія буджетова приняла жаданый правительствомъ кредитъ на окупацію, вычеркнула однакожь 100.000 зр.

(*Погоршенье ситуаціи правицъ въ радѣ державнôй*) проявилося въ послѣдныхъ тыжднях въ кôлькохъ фактахъ великои доносимости. Минувшого разу мы доносили о упадку при выборахъ послôвъ бар. Вальтерскирхена и дра Кронаветтера. Оба они були противниками централистичнои факційно-опозиційнои партіи, оба они були либеральныхъ поглядôвъ на справы національнй. Теперь случився новый фактъ, некористный для правицѣ, именно: пос. Линбахеръ пôдчасъ свого пробуваня въ Пештѣ на сесіи делегаційнôй завѣдомивъ письмомъ предсѣдателя клюбу центра кн. Лихтенштайна, що выступае зъ клюбу центра. Разомъ съ нимъ выступили зъ клюбу послы дръ Фуксъ и Наймаеръ. Выступленье Линбахера и двохъ его товаришѣвъ-послôвъ зальцбурскихъ зъ клюбу центра выкликало загальну сензацію якъ межи федералистами, такъ и межи централистами; першй занепокоилися, другй зрадувалися. Линбахеръ подавъ таку причину свого выступленя. Правиця — сказавъ ôнъ — въ своихъ стремленяхъ на першôмъ мѣсци кладе справы національнй, а не загально державнй. Полякамъ и Чехамъ иде лишь о національнй здобутки; въ тôмъ направленю посуваются такъ далеко, що ажь кривдятъ народность нѣмецку. Линбахеръ маe теперь головно на думцѣ ческо-моравску желѣзницю трансверзальну и угоду державы съ Галичиною въ справѣ фондôвъ индемнизаційныхъ, котрй то обѣ справы маютъ прійти на предстоячôй сесіи пôдъ обрады. Спеціяльный кореспондентъ зъ Пешту до праскои Politik доноситъ яко рѣчь певну, що Линбахеръ съ своими товаришами сецесіонистами буде голосувати противъ обохъ тыхъ справъ. Линбахеръ еще передъ кôнцемъ минувшон сесіи рады державнои не укрывся съ своимъ невдоволеньемъ зъ того, що клюбъ центра, а въ нѣмъ и ôнъ, звязався съ правицею для солидарного поступованя. Въ вересню с. р. Линбахеръ написавъ до кн. Лихтенштайна письмо, въ котрôмъ поручавъ клюбови центра вылучитися зъ правицѣ и вести политику на власну руку, не вяжучися анѣ съ правицею, анѣ съ лѣвицею. Предложенье тое Линбахера було передане до вѣдомости кождому членови клюбу центра и всѣ були сму противнй; всѣ порѣшили остати на дальше въ звязи съ трема прочими клюбами правицѣ и поступати солидарно пôдъ условіемъ, що на предстоячôй сесіи рады державнои новеля Линбахера до закона о школахъ народныхъ буде користно залагоджена въ обохъ палатахъ, въ палатѣ послôвъ и панôвъ. По выступленю Линбахера и его двохъ товаришѣвъ зъ клюбу центра, той клюбъ не розвяжеся, а буде дальше существувати и стояти въ звязи съ прочими клюбами правицѣ; цѣлый клюбъ центра буде числити 19 членôвъ.

(*За розвязаньемъ теперѣшнои палаты послôвъ*) промовляютъ горячо Narodni Listy, органъ молодыхъ Чехôвъ. Nar. Listy надѣются, що зъ новыхъ выборôвъ пôсля зреформованого закона выборчого правиця выйде скрѣпленою. Правительство доси не показуe охоты розвязувати палату послôвъ: однакожь и се можливо, що коли гр. Таффе по фактахъ, якй зайшли недавно, побачится въ труднѣйшôмъ положеню на предстоячôй сесіи, розвяже теперѣшну палату послôвъ и розпише новй выборы.

(*Въ Сплитѣ* (*Спалято*) въ Дальмаціи зайшли непорядки. Зъ причины банкету, даного въ честь бурмистра, Италіянцѣ напали на полицію. Полиція ранила кôлька особъ. Мѣжь жителями зъ тои причины запанувало велике зворушенье.

(*Зѣздъ австрійскихъ промысловцевъ въ Вѣдни.*) Въ недѣлю ôткрывся въ Вѣдни зѣздъ промысловцѣвъ зъ цѣлои Австріи, щобы ухвалити резолюцію до рады державнои въ справѣ новелѣ до уставы промысловои, надъ котрою теперь радитъ дотычна комисія рады державнои. На зѣздъ прибуло надъ 500 делегатôвъ зô всѣхъ сторôнъ Австріи. Зѣздъ маvъ тревати чотыри дни.

(*Розрухи роботниковъ въ Вѣдни.*) О розрухахъ въ Вѣдни въ дѣльници Neubau въ ночи 8, 9 и 10 с. м. мы доносили послѣднымъ разомъ. Ôтъ суботы 11 с. м. запануваvъ вже спокôй. Въ суботу предпринятй були обширнй средства осторожности, бо ходили вѣсти, що того дня въ ночи розрухи поновлятся съ далеко бôльшою силою. Ходили вѣсти, що тои ночи роботники такожь въ иншихъ дѣльницяхъ выправлятъ розрухи. Длятого заразъ надъ вечеръ вырушили двѣ компаніи пѣхоты и уланы та драгоны кромѣ сконсигновапои полиціи. Въ однôмъ лишь мѣсци патроль войска подыбала товпу зъ 150 до 200 людей и розôгнала. Всѣ патролѣ провадили самй офицыры. Всѣ войска стояли пôдъ командою полковника ôтъ драгонôвъ. Замѣтити треба еще и тое, що сего вечера вырушили були съ войскомъ такожь войсковй лѣкарѣ и санитеты съ ношами. Neue fr. Presse поясняе, длячого розвязанье товариства шевцѣвъ и забранье правительствомъ касы товариской сталося причиною розрухôвъ на такй великй розмѣры. Шевцѣвъ-челядникôвъ есть богато теперь въ Вѣдни безъ роботы, бо вывѣзъ обувя сего року зменшився. Такй шевцѣ безъ занятя мали надѣю на запомогу зъ товариства, на заплату чинщу за мешканье. Тымчасомъ правительство, замкнувши товариство задля пôдозрѣня о соціялистичнй агитаціи, взяло касу товариску и потребуючй шевцѣ не могли дôстати запомоги. — Розрухи роботникôвъ въ Вѣдни принято всюда съ великимъ здивованьемъ; Вѣдень, столица Австріи и резиденція цѣсарѣвъ австрійскихъ, уважаeся загально мѣстомъ спокôйнымъ, неспособнымъ до розрухôвъ, задля якои небудь малои причины. Непорядки въ столици державнôй мусѣли дуже вразити цѣсаря, котрый пôдъ той часъ бувъ въ Пештѣ. Въ недѣлю прибувъ гр. Таффе до Пешту, щобы лично здати цѣсареви справу зъ розрухôвъ. Щобы правительство могло выступити съ якими репресійными мѣрами противъ роботникôвъ вѣденьскихъ, — о тôмъ не може бути и мовы зъ причинъ политичнои натуры. Правительство гр. Таффе не маe такого твердого грунту пôдъ ногами, щобы могло репресійными мѣ-

---

у насъ теперь всѣ; дôзнавъ ихъ на собѣ вже не одинъ священикъ, а навѣть и сама верховна іерархія наша, — але тогды рускй послы голосували за сею „реформою“, они сталися ихъ спôвавторами, а тôлько т. зв. молода партія и о. Ст. Качала смѣло пôднесли свôй голосъ протесту и критики на таке руководство народными дѣлами.

Не инакше дѣялось съ иншими справами. А щобъ не далеко сягати, згадаю тутка лише про реформу податкову, именно реформу податку домового, яка тогды переводилась въ радѣ державнôй, — бо тй справы вже безпосередно тыкаютъ интересôвъ народныхъ. Якъ звѣстно, и въ тôй справѣ пôшли рускй послы за тогдѣшнымъ правительствомъ. Чи се годилось съ интересомъ народа и чи та податкова реформа ôтповѣдала бодай вымогамъ науки,— се показавъ я въ статяхъ „Домовый податокъ“ (*Правда* Р. VIII р. 1875, стор. 230—237) и „Ôтповѣдь авторови статіи „Слова“: „Еще нѣсколько словъ о реформѣ домовой подати“. (Тамже, стор. 311—318), где я зô взгляду на малый объемъ тогдѣшнои „Правды“ и по порученю еи редакціи обмежився лише на найважнѣйшй пытаня, а именно на саму критику загальныхъ засадъ проектованого податку. Колижь оборонця райхсратовои политики власне числячи на ту здержанôсть критики „молодыхъ“, и въ надѣѣ, що „Правда“ вже не буде ему бôльше ôтповѣдати, почавъ наново величати свое и своихъ товаришѣвъ поступованье въ справѣ реформы домового податку, тогды вхопивъ Володимиръ Навроцкій (проживаючій тогды вже на „Мазурщинѣ“ въ Ряшевѣ) за перо и написавъ просторонну розправу (40 сторôнъ дрôбненького друку) п. з. „Реформа домового податку и *Слово*“ (*Критична и практична розвѣдка, присвячена рускимъ посламъ въ радѣ державнôй*), въ котрôй подрôбными, незбитыми цифрами выказавъ весь той тягаръ, якій ся, рускими послами попирана реформа податку домового звалювала въ капиталистôвъ на убогу людность, а мѣжь нею и на нашихъ селянъ и маломѣщанъ. Есть се безперечно найосновнѣйша студія надъ сею, тогдѣшнымъ министромъ Де-Претис-омъ проектованою реформою домового податку, студія, якою не могла въ тй часы выказатись навѣть австрійско-нѣмецка литература скарбовости. Щобъ не скрывати передъ свѣтомъ такъ цѣнной працѣ, редакція „Правды“ мусѣла ôтступити ôтъ свого попереднього заявленя, що вже не буде тыкати сеи справы, и помѣстила сю працю въ ч. 9 „Правды“ р. 1875, стор. 359—373 и въ ч. 10 стор. 393—419. Була се перша сего роду праця Володимира Навроцкого. Она показала весь пребогатый засôбъ его економично-финансового знаня, его великаньскои трудолюбивости, его надзвычайного дару, оживляти мертвй цифры палкимъ дотепомъ, знаменитою діялектикою и незбитою аргументацією. Ся праця, якъ и всѣ послѣдующй працѣ В. Навроцкого, ôтнесла найповнѣйшій тріюмфъ побѣды, противна сторона замовкла, а всѣмъ стала ясною та велика шкода, яка грозила нашому народови ôтъ блудной, може бути що лише зъ незнаня и несвѣдомости принятои политики рускихъ послôвъ.

Рядомъ за сею працею посыпались одна за другою щоразъ то новй, щоразъ зъ иншого поля господарского житя народного почерпанй працѣ нашого незабутнёго економиста и статистика. Найблизшою, а для розъясненя народной нужды найважнѣйшою, по формѣ найбôльше выкôнченою, по содержаню незвычайно старанно обробленою и цѣкаво представленою була слѣдующа праця В. Навроцкого п. з. „*Що насъ коштуe пропинація?*“ (Кôлька увагъ до выясненя народнои нужды въ Галичинѣ), замѣщена въ IX-ômъ рочнику „Правды“ зъ р. 1876 (ст. 31—41, 73—79 и 111—121). Вже самъ заголовокъ показуe, якои важнои и живои справы народнои дôткнувъ тутъ авторъ. Пропинація вѣдома кождому Галичанинови по своѣй важности и по свому вплывови на долю народа, та ледво кто знае еи въ повнôмъ образѣ, въ правдивôмъ свѣтлѣ, кто не читавъ сеи працѣ В. Навроцкого. Яку вагу маe „пропинація“ въ нашôмъ житю економичнôмъ, въ руйнованю нашого добра народного? — 4,243.900 вѣдеръ горѣвки продукуe Галичина рôчно, надъ 50.000 вѣдеръ горѣвки привозятъ еще зъ заграниць краю до Галичины, 3,600.000 вѣдеръ сеи горѣвки выпили нашй сельскй консументы с. е. нашй селяне р. 1869, 3,000.000 вѣдеръ оковиты выпиваютъ нашй селяне пересѣчно що року, — 54,000.000 зр. нашого народного гроша йде до року за ту горѣвку! — отсими страшными, неимовѣрными, а однакъ правдивыми цифрами ôтповѣвъ В. Навроцкій въ своѣй студіи на повысшй пытаня. Страшно й подумати, що се правда, а однакъ се правда — страшно сумна правда. Незбитй цифры говорятъ ту страшну правду о страшнôй руинѣ народного майна и народнои працѣ черезъ горѣвку — „пропинацію“. Чи жь се не ôткрытье найважнѣйшои справы народнои, чи се не наука? Жаль тôлько, що ся праця В. Навроцкого, якъ и богато его другихъ праць, знана тôлько невеликому числу людей. А стоялобъ кождому труда, перестудіювати сю працю, бо она разомъ и показуe, чому у насъ капиталы не звертаются на иншй продуктивнй предпріемства.

(*Дальше буде.*)

рами зражувати собѣ убожшій верствы жителѣвъ; на нихъ власне празительство глядитъ яко на свою будущу опору: Fünfguldenmänner предсѣ маютъ статися тою фалянгою, котра при слѣдующихъ выборахъ на пôдставѣ зреформованого закона выборчого выбере — якъ есть надѣя — своими заступниками въ радѣ державнôй не централистôвъ, але такихъ, якъ упавшій теперь въ окрузѣ Josephstadt дръ Кронаветтеръ. Зъ тои легкои до зрузумѣня причины розрухи робôтникôвъ вѣденьскихъ зôстанутъ безъ жадного наслѣдства.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Московскія Вѣдомости“, розбираючи промову гр. Кальноки выголошену на засѣданю комисіи угорскои делегаціи, заявляютъ, що Кальноки длятого такъ горячо завѣрявъ о пріязныхъôтношеняхъ Австріи до заграничныхъ державъ, бо Австрія есть за слаба, щобы зачѣпалася съ якою державою, а передовсѣмъ съ Россіею. Вѣденьскій часописи дуже озлобленѣ такимъ зухвалымъ поясненьемъ бесѣды австрійского министра заграничного.

„Страна“ доситъ, що россійскій министеръ вôйны намѣривъ построити въ р. 1883 три новѣ военнѣ кораблѣ, два панцирники и двѣ канонирскѣ лодки для Балтійского моря а два панцирники для Чорного моря.

„Голосъ“ замѣчае, що австрійскѣ фортификаціи, о скôлько зверненѣ противъ Россіи, суть цѣлкомъ безпотрѣбнѣ и безъ пожитку, бо зô стороны Россіи жадне небезпеченьство не грозитъ Австріи, если лишь въ Вѣдни не маютъ въ плянѣ нѣчого такого, що нарушувалобы интересы россійскѣ.

Нѣмеччина. Сегодня ôткрываеся недавно выбраный прускій соймъ на першу свою сесію. Соймъ маe ôткрыти цѣсарь Вильгельмъ лично троновою промовою; вправдѣ лѣкарѣ ôтраджували тое старому монархови, але ôнъ таки обставъ при своѣмъ намѣреню. Якъ звѣстно зъ результату выборôвъ, либералы вôйдутъ до нового сойму въ меншôй силѣ, якъ були минувшои сесіи; скрѣпленою засяде въ соймѣ партія правительственна, консерватисты, котрѣ на случай сполученя съ центрумъ можутъ мати значно переважаючу бôльшôсть. Либералы дуже посумнѣли передъ ôткрытьемъ сойму; они не можутъ надѣятися для себе користей; лишь post festum дорѣкаютъ собѣ взаимно націоналъ-либералы и поступовцѣ, що пôдчасъ послѣдныхъ выборôвъ однѣ противъ другихъ воювали, а зъ того лишь користавъ третій. — По верификаціи выбору послôвъ и по выборѣ президіи, — що буде въ пару днѣвъ залагоджене — соймови буде предложеный буджетъ. Съ кôнцемъ сего мѣсяця збереся такожь въ Берлинѣ нѣмецка рада державна и буде рôвночасно съ соймомъ ôтбувати нарады. Се не буде перешкода для сойму, бо до кôнця сего року працѣ въ парляментѣ будутъ обмежены головно на комисіи. Донерва въ сѣчню рада державна приступитъ до обрадъ надъ буджетомъ и правительственными предложеніями економичными.

Италія. Въ Италіи передъ ôткрытьемъ парляменту ôтбудеся еще значне число доповняючихъ выборôвъ. Пôсля закону въ италійскôй палатѣ послôвъ не може засѣдати бôльше якъ сорокъ послôвъ зôстаючихъ въ державной службѣ, а именно 20 урядникôвъ администраційныхъ и официрôвъ, 10 професорôвъ и 10 судіевъ. Тымчасомъ на сей разъ выбрано о 26 бôльше урядникôвъ державныхъ по надъ приписане число. Такъ отже ôтбудутся на ихъ мѣсце новѣ выборы.

Сербія. Король Милянъ конферувавъ съ провôдникомъ радикалôвъ (соціялистôвъ), посломъ Пашичемъ. Пашичъ зажадавъ ôтъ короля выяснень, на яку програму радикалôвъ згодилобся правительство, еслибы радикалы були покликани до кабинету. Король сказавъ на тое: „Мусимо шукати якогось выходу. Криза дôйшла до кульминаційнои точки а розвязанье еи есть дуже тяжке.“

Египтъ. Майже одна десята часть войска англійского въ Египтѣ захорувала. — Порта жадае, щобы въ Каирѣ, столици египскôй, бувъ конче турецкій комисарь. Амбасадоръ турецкій въ Лондонѣ Мусурусъ-паша одержавъ порученье представити тое дѣло еще разъ правительству англійскому.

НОВИНКИ.

Дръ медицины Иванъ Горбачевскій, нашь землякъ, асистентъ проф. дра Людвига въ Вѣдни, зробивъ нове славне ôткрытье въ хеміи, въ обсягу дуже важнои анализы одного зъ квасôвъ органичныхъ. Дръ Людвигъ лично завѣдомивъ товариства лѣкарскѣ о ôткрытю дра Ив. Горбачевского, и заявивъ, що тое ôткрытье есть памятне, посуваюче науку на передъ. Надъ розвязаньемъ тои загадки надармо працювали такѣ перворядни хемики, якъ Либигъ, Штрекеръ, Баеръ, Кольбе, а передовсѣмъ Велеръ. Товариство лѣкарске въ Краковѣ ухвалило переслати дрови Горбачевскому, котрого имя обѣгае теперь цѣлый свѣтъ науковый, дипломъ на члена кореспондента и заявити ему благожеланя по поводу его славного ôткрытя. Газеты польскѣ, подаючи вѣдомôсть тую за „Przegląd-омъ lekarsk имъ“ величаютъ дра Ивана Горбачевского „naszym rodakiem“, подôбно, якъ называютъ своими родаками кождого здôбнѣйшого Русина, якъ прим. пок. оператора Шепаровича, дра Пулюя, окулиста зъ Вѣдня дра Борисѣкевича и др. Тымчасомъ дръ Ив. Горбачевскій не есть Полякомъ, але Русиномъ, сыномъ бл. п. рускаго приходника зъ Збаража и подôбно якъ его братъ дръ Антôнъ Горбачевскій, кандидатъ адвокатскій во Львовѣ, есть щирымъ Русиномъ патріотомъ. Дръ Иванъ Горбачевскій передъ кôлькома доперва роками скôнчивъ университетъ въ Вѣдни. Въ рокахъ своихъ университетскихъ студій бувъ все членомъ рускаго товариства „Сѣчь“ и яко предсѣдатель „Сѣчи“ тѣшився загальною симпатіею и поважаньемъ товаришевъ. Мы зъ своеи стороны пересылаемъ дру Иванови Горбачевскому якъ найщирши желаня до дальшихъ успѣхôвъ въ его працяхъ для науки въ користь всесвѣтну и на звеличенье рускаго народу.

— **Зъ св. Юра.** Нынѣ або завтра ц. к. намѣстництво доручитъ Впр. митрополитови рѣшенье о принятю его резигнаціи и полагодженье дѣлъ грошевыхъ. Администрацію діецезіи обôйме зъ порученя Риму еп. Сильвестеръ безъ выбору ординаріяту. Митрополитъ небавомъ выѣде до Риму; ожидае еще письма ôтъ папы. Выѣздъ о. Калинця до Риму съ митрополитомъ не певный.

— **Справозданье выдѣлу тов. „Просвѣта“** зъ трехъ послѣдныхъ засѣдань (въ дни 13 и 30 жовтня и 10 падолиста) ôтбутыхъ пôдъ проводомъ головы, дра Ом. Огоновского. По принятю и затвержденю протоколу зъ кождоразового попереднього засѣданя рѣшено слѣдующѣ справы: 1) До конкурсу на опорожнене мѣсце урядника для канцеляріи тов. „Просвѣта“ вплынуло 6 подань. Посаду удѣлено тымчасовому заступникови урядника сеи канцеляріѣ п. Андр. Скородиньскому. 2) Обчислено кошта выготовленого „Календаря на рôкъ 1883“, означено цѣну книгарску на 50 кр. и поручено розбслати его всѣмъ членамъ товариства уплатившимъ вкладку членьску за р. 1882, вызначаючи пôвмѣсячный речинець до реклямацій. 3) Поручено выслати даромъ книжочки давнѣйшихъ выдань „Просвѣты“ двомъ ново заложенымъ читальнямъ громадскимъ. 4) Вызначено объемъ приготовленои до друку послѣднои (6 тои) за сей рôкъ книжочки „Просвѣты“ пôдъ заг. „Исторіи Руси Ч. IV“. 5) На письмо ц. к. Дирекціи Почтъ жадаюче, щобы выданя просвѣтни выходили пôдъ однымъ написомъ яко письма періодичнѣ, если маe имъ бути признане право почтовои пересылки съ газетными значками, рѣшено додавати всѣмъ книжочкамъ „Просвѣты“ окладку зъ однаковою виньетою и спôльнымъ написомъ, а тôлько змѣннымъ числомъ порядковымъ. Выготовленьемъ артистичнымъ виньеты занимаеся одинъ членъ выдѣлу. 6) Приняти до вѣдомости письма п. Ол. Барвѣньского и п. Евг. Желехôвского и дано дотычнѣ ôтповѣди. 7) На представленье библіотекаря, що вычерпано вже давный накладъ друкôвъ: „Книга для пожичаючого“ и „Скриптъ“, позволено на новый накладъ съ порученьемъ переглянути и поправити давнѣйше выданье. 8) Поручено перевести выровнанье рахункôвъ залеглихъ съ сторонами зôстаючими въ грошевыхъ ôтношеняхъ съ товариствомъ. 9) Рѣшено еще гдеякѣ справы касовѣ и администраційнѣ. 10) Принято 16 новыхъ членôвъ.

Пр. о. Іосифъ Левицкій, парохъ зъ Ракова, дек. перегиньского, умеръ по довгôй и тяжкôй слабости дня 1 р. падолиста. Похоронъ ôтбуваеся нынѣ. Покôйный бувъ примѣрнымъ священикомъ, дуже праведнымъ чоловѣкомъ и лишивъ загальный жаль по собѣ. Вѣчна ему память!

— **Чистый дохôдъ зъ представленя театрального** даного дня 11 с. м. на дохôдъ „Академичного Братства“ (Шельменко наймитъ“) выноситъ 113 зр., зъ того наддаткôвъ 51 зр. Выдѣлъ складае всѣмъ ПТ. Добродѣямъ, котрѣ бôльшими або меншими датками до такъ значного доходу товариства причинилися, прилюдну, сердечну подяку. — При сей случайности уповажнено насъ сконстатувати, що въ тенденційныхъ вѣстяхъ о якôмсь „зливаню“ „Академичного Братства“ съ польскими товариствами, нема нѣ одного слова правды. Вѣсти сѣ, сейчасъ, коли лише появились, були где слѣдуе и черезъ кого слѣдуе, безъ всякихъ взглядôвъ на неудѣлену еще тогды запомогу сôймову, запереченѣ, якъ се ствердити можутъ ВП. послы нашѣ п. Охримовичъ и о. Качала, — тожь дивуемося, на що се кому небудь потрѣбно, такѣ безпôдставнѣ вѣсти дальше ширити.

— **Рускій театръ народный во Львовѣ.** Представленье „Гнатъ Приблуда“ на дохôдъ панѣ Иванны Биберовичевои выпало, якъ можна було надѣятись, дуже хорошо. Не хочемъ запускатися въ широке оцѣнюванье сеи звѣстнои нашôй публицѣ пьесы, скажемъ тôлько, що гра артистôвъ выпала добре. П-нѣ Биберовичева грала якъ звычайно знаменито, импонуючи певнымъ выступованьемъ и природностею гры. Тожь вѣнокъ лавровый врученый ѣй при случаю еи бенефису въ имени товариства „Академичне Братство“ („Талантови и заслузѣ“ — „Академичне Братство“) бувъ лише вповнѣ заслуженою нагородою за довголѣтный, щирый трудъ сеи артистки на нашôй народнôй сценѣ. Гра п-нѣ Пясецкои не выпала зовсѣмъ безъ доганы; спѣвала якъ звычайно добре, але гра еи не була старанно выпрацювана. — П. Биберовичь бувъ гарнымъ Гуцуломъ; п. Даниловичь позволитъ собѣ замѣтити, що прійшовши „до дѣвчины на розмову“ не держится въ хатѣ стрѣльбы на плечехъ, але береся принаймѣй „beim Fuss“, а найлѣпше ставляесь стрѣльбу гденебудь въ кутъ; впрочѣмъ п. Даниловичъ ôтгравъ свою ролю добре. П-нѣ Таньска грала старанно; по п-нѣ Стефураковôй можна було пôзнати, що нездорова, тожь гдекуды не ставало артистцѣ голосу и силы. П. Грыневецкій ôтгравъ свою невелику ролю дуже добре. Прочѣ артисты вывязались зъ роль своихъ добре. — „Шельменко Наймитъ“ звѣстна дуже гарна комедія Квѣтки-Основяненка, ôтграна въ суботу, 11 с. м. на дохôдъ „Академ. Братства“, выпала дуже гарно; саля була переповнена, публика бавилась весело а и „Акад. Братство“ може бути задоволене хорошимъ дохôдомъ зъ сего представленя. — „Пентелей Трубка“. оригинальна оперетка Д. Млаки съ музикою И. Воробкевича, въ 3 дѣяхъ, ôтзначуесь пріемною, легкою музикою. Що до акціи, то еи, якъ звычайно въ оперетках, не богато. О скôлько мы замѣтили, гдекуды пригадуются намъ въ тôй оперетцѣ мотивы зъ „Пана Мандатора“, тогожь автора и композитора. Хоры тримались не зле, спѣвы такожь. Особливо гра п. Грыневецкого (Пентелей) була добра и старанна.

— **Зорѣ 21 число** зъ 1 (13) падолиста сконфискуц. к. прокураторія державна за стихъ В. И. Масляка пôдъ заг. „Чи вы ще хочь троха Славяне?“.

— **Зъ Маріямполя** довѣдуемся, що тамъ запомогу призначену для потерпѣвшихъ ôтъ выливôвъ, роздавано лише властителямъ грунтôвъ а зовсѣмъ нѣчого не дôставали тѣ, що садили на дѣдичевôмъ поли. Въ Маріямполи якъ и въ иншихъ мѣсцяхъ, — где мало поля а людей охочихъ до роботы и запопадныхъ богато, — берутъ у дѣдича поле на веснѣ на той ладъ, що они поле обсаджуютъ своимъ насѣньемъ, (найбôльше кукурудзою и що еще разомъ садится, якъ фасоля), обробляютъ самѣ те поле цѣлу весну, лѣто и осѣнь, и дôстаютъ за тое въ осени зô всего четверту пайку, — а прочѣ три бере дѣдичь и самъ собѣ вже зъ поля звозитъ. Неразъ въ надгороду за одержане поле они ще дѣдичеви значнѣ просторы выкощуютъ, грабкуютъ, и т. п. Коли все зародится, то при великôй пильности и трудолюбивости Маріямпôльцѣ выходятъ на тôмъ яко-тако. Сего року Днѣстеръ тѣ поля позаливавъ и замуливъ. Отжежь тѣ всѣ, що маютъ звычайно лишь городъ и хату, и часомъ трошка свого поля, и покладали надѣю и робили коло того, що на дѣдичевôмъ посадили, — не маютъ зъ тои роботы нѣчого, а запомоги имъ такожь нѣякои не дали, бо то не ихъ поле, лише дѣдичеве. А ту якъразъ они такои помочи найбôльше потребуютъ! Звертаемо увагу властей на тую кривду.

— **Зъ Фраги коло Стрѣлискъ** пишутъ намъ: Въ прилученôмъ до мого прихода селѣ Пôдбôря зауважавъ я послѣдными часами, що селяне при наборѣ пѣску зъ тамошнои горы, выкопуютъ закаменѣлѣ кости ненынѣшныхъ а передпотоповыхъ звѣрѣвъ. Узбиравши бôльше значныхъ оказôвъ: щокъ, зубôвъ и иншихъ частей суставôвъ звѣрячихъ, предложивъ я тіи до осуду звѣстному менѣ знатокови Вп. Зонтакови, директорови музея гр. Дѣдѣшицкого. П. Зонтакъ мои догады скрѣпивъ и высказавъ, що се кости дѣйстно зъ передпотоповыхъ звѣрятъ, именно: риноцера, медведя, гіены и мамута. Для любителѣвъ дослѣдôвъ природы подôбнѣ знаходы не будутъ рôвнодушнѣ, тому радъ буду, если Вп. Редакція подасть се до загальнои вѣдомости родимцѣвъ, занимаючихся того рода студіями, може кто схоче наочно оглянути поклады землѣ, въ котрыхъ тѣ закаменѣлости знаходятся, зôбрати науковѣ спостереженя, а тымъ причинится до выповненя порожнои еще картины що до опису складу землѣ нашого родимого краю. Мои услуги съ найбôльшою пріятностею жертвую всѣмъ бажаючимъ трудитися въ повысшôмъ намѣреню. Дальшѣ пошукуваня пôдôймаю своимъ коштомъ. Зложенѣ мною закаменѣлости можна видѣти въ музею гр. Дѣдушицкого; при найблизшôй случайности буду мôгъ и до музею „Народного Дому“ тіи жертвувати. — *Василій Фаціевичъ,* приходникъ зъ Фраги, почта: Стрѣлиска.

— **Зъ Яворова** пишутъ намъ: Въ понедѣлокъ 1 (13) с. м. згорѣла у насъ селяньска стодола съ 40 копами пшеницѣ и 40 копами ячменю въ наслѣдство неосторожности съ цигаромъ. Лишь для того, що не було вѣтру, не сталося бôльшого нещастя. Паленье цигаръ що разъ бôльше ширится мѣжь народомъ якъ по мѣсточкахъ такъ и по селахъ; рѣдко где не побачишь парубка або пôвпарубка безъ цигара въ губахъ, ба навѣть 12 або 10-лѣтный хлопець, и той куритъ вже цигара! Наслѣдкомъ того есть не лишь шкôдливôсть для здоровля молодежи, але и нещастя пожарнѣ... Власти громадскѣ и родичѣ дѣтей повинны дуже наглядати на те, щобы молодѣжь не палила цигаръ, не тратила здоровя и не спроваджувала нещасть пожарныхъ.

— **Зъ Калуша** пишутъ намъ: Дня 11 с. м. жандармы знайшли въ Мостискахъ пов. калуского недоѣдки тѣла чоловѣка, очевидно нападеного и зъѣдженого вовками. Зъ паспорту показалося, що небôщикъ назывався Винкент. Фридрихъ зъ Кросценка.

— **Зъ Пôдволочискъ** пишутъ намъ: Минувшого тыждня похоронили мы начальника стаціи желѣзницѣ въ Пôдволочискахъ, бл. п. Іосифа Спара, зъ роду Моравянина, але честного чоловѣка, спріявшого Русинамъ. Похоронъ бувъ хорошій; дирекція дала 300 зр. на похоронъ и дуже хорошій вѣнець. Самъ директоръ желѣзницѣ, п. Слядковскій съ гдеякими урядниками прибувъ на похоронъ. Походъ похоронный проводивъ лат. кс. Щершникъ съ о. Кобляньскимъ зъ Старомѣщины. О. Кобляньскій своимъ хорошимъ спѣвомъ звернувъ увагу всѣхъ участникôвъ похорону на нашъ обрядъ. Директорови п. Слядковскому дуже сподобалося наше богослуженье. Зъ Волочискъ пріѣхали на похоронъ окремымъ поѣздомъ Россіяне: жандармскій капитанъ въ парадномъ строю, начальникъ стаціи и урядники. Коли походъ процесійный зближався до сухои границѣ въ Волочискахъ почали дзвонити въ рускôй церквѣ и въ лат. костелѣ. Пок. Спаръ оставивъ шестеро дѣтей, зъ котрыхъ кожде получитъ 180 зр. рôчнои пенсіи. Намъ лишь желати, щобы дирекція надала на начальника въ Пôдволочискахъ такого чоловѣка якимъ бувъ пок. Спаръ, а не якого шовиниста!

— **Въ честь памяти Мих. Качковского** устроюютъ товариства им. Качковского и Акад. кружокъ въ понедѣлокъ, 8 (20) падолиста въ великôй сали „Народного Дому“ музикально-декляматорскій вечеръ съ танцями, на котрый ПТ. Публику запрошуютъ. Програма вечера: 1) „Вступне слово“, выголоситъ предсѣдатель тов. им. М. Качковского; 2) Матюкъ: „Де Русь живе“, квартетъ, хоръ; 3) Деклямація; 4) Мозартъ: Симфонія d dur на фортепянъ, (чотыри руки) віольончелю и віолинъ выповнятъ пп. М. С., Т. Б. Р. и В.; 5) Вильбай: „Моряки“, дуетъ на теноръ и басъ вып. пп. А. А. и И. Ю. С.; 6) Лавровскій „На чужинѣ“, квартетъ хоръ; 7) а) Любовскій „Варіяціи зъ народныхъ пѣсень“; б) Мозартъ менуетъ и финаль зъ III симфоніи соля на фортепянъ, выконае п. К. К. 8) Кумеръ: „Варіяціи на тему украинскихъ пѣсень“, сольо на віольончелю, вык. Г. В. 9) Артимовскій зъ оперы „Запорожець за Дунаемъ“ — дуетъ на сопранъ и теноръ вык. п-нѣ М. Б. и п. А. А. 10) Воробкевичь „Огнѣ горятъ“, квартетъ, хоръ. II. Танцѣ. — Початокъ о 7½ год. вечеромъ. Цѣны мѣсць: фотель 1 зр. 50 кр., крѣсло 1 зр., вступъ 60 кр. Билеты можна получити: въ комнатахъ „Акад. Кружка“ и „Рускаго касина“, а въ день вечера при касѣ. *Отъ комитету.*

— **Сербска митрополія безъ св. мира.** Администраторъ сербскои митрополіи еп. Мойсей удався бувъ недавно съ просьбою до румуньского святѣйшого синода, щобы дававъ св. мира для сербскои митрополіи. Синодъ румуньскій ôтмовивъ просьбѣ еп. Мойсея, заявивши, що уважае (суспендованого) митроп. Михаила головою сербскои церкви а не признае еп. Мойсея администраторомъ. Митр. Михаилъ дôстававъ св. миро зъ Россіи; еп. Мойсей вже навѣть не удався до Россіи, бо знавъ, що не дôстане. Правительство сербске позволило еп. Мойсееви удатись съ просьбою о св. миро до патріярха въ Константинополи. Архимандритъ Никифоръ Дучичъ выѣхавъ съ тою мисіею до Константинополя, але и тамъ ôтмовили задля тыхъ самыхъ причинъ, що въ Румунія. Патріярхъ заявивъ, що ôнъ выдасть св. миро лишь на пôдписъ митр. Михаила. Въ Сербіи запанувавъ загальный лякъ, бо небавомъ вже пѣла сербска церковь не буде мати св. мира. Прихильники митр. Михаила тѣшатся зъ того, а еп. Мойсей и правительство сербске въ клопотѣ...

— **Зецеры въ Вѣдни** зробили змову и въ гдеякихъ друкарняхъ перестали робити. Ôтъ довшого часу ведеся вже мѣжь вѣденьскими зецерами агитація за пôдвышеньемъ тарифы платы и за знесеньемъ роботъ въ недѣлю при щоденныхъ газетахъ. Властителѣ друкарнь звязалися до солидарности и не хотятъ вдоволити жаданя зецерôвъ.

— **Бар. Шенкъ,** президентъ краевого суду высшого во Львовѣ, по 44 лѣтахъ службы удався съ просьбою до правительства, щобы удѣлило ему пенсію емиратальну. Правительство наклонило бар. Шенка, щобы зôставъ на дальше на своѣмъ становищи, бо не було ôтновѣдного кандидата.

— **Дръ Евзевій Черкавскій** одержавъ ôтъ правительства личный додатокъ въ квотѣ 800 зр. рôчно за заслуги, якѣ ôтдавъ университетови своими выкладами фильософіи. Може бувбы и бôльше получивъ дръ Черкавскій за свои заслужени выклады, але ôнъ дуже рѣдко коли выкладае, бо майже черезъ цѣлый рôкъ сидитъ у Вѣдни яко посолъ до рады державнои.

— **Желѣзница зъ Стрыя до Мункача** була проектована зô взглядôвъ стратегичныхъ еще въ 1874 р. Министерство вôйны теперь на ново пôднесло проектъ будовы тои желѣзницѣ и маe въ тôмъ дѣлѣ порозумѣтися съ правительствомъ угорскимъ.

— **Именованя и перенесеня судовыхъ урядникôвъ.** Министеръ справедливости перенѣсъ адъюнкта судового Леон. Гавзера зъ Перемышля до Самбора а на его мѣсце именувавъ Людв. Губля, адъюнкта суду пов. въ Кроснѣ. Дальше именувавъ авскультантôвъ Едв. Малого адъюнктомъ въ Кроснѣ, а Едв. Соботу адъюнктомъ въ Мостахъ великихъ. — Дръ Евгеній Зубрицкій, адъюнктъ галицкои прокураторіи скарбу именованый секретаремъ прокураторіи скарбу въ Чернôвцяхъ.

— **Именованя.** Цѣсарь именувавъ выслуженого катихита гимназіи Ант. Левандовского и викарія катедрального въ ôрменьскôй катедрѣ во Львовѣ Яна Шимоновича крылошанами львôвскои архіепископскои капитулы обр. ôрменьского.

— **Громада Побôчь** рѣшеньемъ министерства справедливости вылучена ôтъ 1 сѣчня 1883 зъ округа суду повѣтового въ Олеську, а прилучена до мѣско-делегованого суду въ Золочевѣ.

— **Могила Т. Шевченка.** Кіевска „Заря“ одержала сими днями слѣдующу телеграму зъ Канева; „Могила поета Украины, Т. Шевченка, представляе собою въ теперѣшнôй хвили краснорѣчиву руину. Намогильный крестъ сими днями звалився къ Днѣпрови, розпавшися на два кусники понизше вѣнця и при фундаментѣ. Остатки палятъ пôдростки-пастухи, грѣючись ôтъ холоду при могилѣ“.

— **Одинъ дневникарь** ôтповѣдаючи на якôмсь бенкетѣ на тоастъ пôднесеный въ честь дневникарства сказавъ: „Дневникарство въ публичнôмъ житю займае таке саме становище, якъ свекруха въ житю родиннôмъ. Всѣ боятся еи, але не люблятъ. Поки годится на все, то поважаютъ еи; якжежь лишь зачне ганити, то всѣ тогды въ одинъ голосъ: „Чортъ побери свекруху!“ — Порôвнанье не зле.

— **На Словаръ Евг. Желехôвского** зложили на нашѣ руки: о. В. Климковичь зъ Скопôвки (Отынія) 50 кр.; п. Ом. Дудровичь и п. Кипріянъ питомцѣ рускаго сем. въ Перемышля по 1 зр.

— **На памятникъ для бл. п. о. Павла Ясеницкого** зложили у насъ: Вп. М. Г., В. К., А. З. во Львовѣ по 50 кр.; Н. Н. 5 зр.

— **Для бѣдныхъ уче икôвъ рускои гимназіи** приела-

ли о. Варапучиньскій зъ Прошовы 2 зр.; Єго жена Марія 2 зр. — Спасибôгъ! *В. И.*

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) Въ Вѣдни пôдчасъ пробы гарматъ д. 7 с. м. пукла канона и одного капитана забила на смерть а другого официра тяжко зранила. — Ант. Вротновскій, адвокатъ зъ Варшавы принявъ вже посаду першого директора банку краєвого. — Англійска академія наукъ признала професорови Менделѣеви зъ Петербурга медаль за „клясификацію елементôвъ“, яко за найлучшу працю, появившуся въ протягу послѣдныхъ десяти лѣтъ. — Цѣсарь удѣливъ громадѣ Маркôвка, пов. коломыйского, 100 зр. запомоги на будову церкви.

— **На руску бурсу въ Коломыѣ** жертвували: хв. братство церковне зъ Черемхова 2 зр., о. И. Курпякъ зъ Балинець 6 зр. и 30 колачѣвъ, о. А. Глѣбовицкій зъ Слобôдки лѣснои 2 зр. 35 кр., о. І. Бурачиньскій зъ Криворôвнѣ ôтъ себе 1 зр. а ôтъ братства церковного 1 зр., о. Глиньскій зъ Городницѣ 1 зр., о. Л. Балицкій зъ Сопова 1 зр. 40 кр., о. А. Кобриньскій, деканъ городеньскій, зôбравъ на соборчику въ Торговици польнôй ôтъ 14 кондеканальн. священикôкъ 14 зр.. о. М. Крушельницкій зъ Назôрнои зôбравъ на празнику въ Гвôздци 3 зр. 14 кр., о. Гаваньскій зъ Устя 9 бохонцѣвъ хлѣба, п. С. Березницкій, купець коломыйскій, 3 кварты оцту, п. Л. Шафранекъ купець коломыйскій, 2 кило рижу, о. М. Крушельницкій зъ Назôрнои 2 мѣры бараболь. — За тіи жертвы складає зарядъ П. Т. Добродѣямъ въ имени убогои рускои молодежи щиро руске спасибôгъ!

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію принятѝ: оо. І. на парохію св. Петра и Павла во Львовѣ: 1) Емил. Грабовичь, парохъ зъ Мшанця, мѣсто-деканъ тернопôльскій, 2) Иполитъ Штогринъ, парохъ Стрѣлокъ, мѣстодеканъ бобрецкій, 3) Ник. Дрогомирецкій, парохъ зъ Стѣнки, мѣстодеканъ бучацкій; опôсля въ списѣ: 4) Іосифъ Нижанковскій, пар. въ Дѣдушицяхъ великихъ, 5) Сильв. Дрогомирецкій кап. зъ Вербовець, 6) Іос. Вергановскій пар. въ Лукавицѣ, 7) Юл. Туркевичь кап. въ Грядѣ, 8) Адольфъ Василевскій завѣдатель пар. св. Петра и Павла, 9) Іосифъ Лопатыньскій, сотр. успеньскои церкви во Львовѣ, 10) Ант. Ульваньскій завѣд. зъ Лѣсникъ, 11) Теодоръ Пюрко сотр. парохіи св. Варвары въ Вѣдни. ІІ) на Берлоги дек. калуского: 1) Савинъ Мацѣлиньскій завѣд. Берлогъ, 2) Мих. Колесса, парохъ въ Ходовичахъ, 3) Юстинъ Лучаковскій кап. зъ Тухолки. ІІІ) на капелянію Лѣски, дек. жукôвского: 1) Ант. Билинкевичь кап. въ Куропатникахъ, 2) Евг. Кисѣлевскій завѣд. въ Текучи, 3) Іоанъ Рогужиньскій, кап. въ Вашкôвцяхъ. IV. на пар. Пужники дек. товмацкого: 1) Левъ Шухевичь, сотрудникъ въ Рожновѣ, 2) Ник. Совяковскій въ Качикахъ; 3) Андрей Яворскій въ Крушельници; въ списѣ 4) Мих. Руденьскій въ Банѣ березôвскôй. V. на Перепельники дек. зборôвского: 1) Петръ Косовичь парохъ въ Осôвцяхъ, 2) Григ. Алискевичь, кап. въ Кутищахъ; 3) Тадей Концевичь, зав. въ Перепельникахъ; въ списѣ 4) Андрей Яворскій, завѣдат. въ Крушельници.

Увôльненѝ ôтъ испыту конкурсового декрета получили оо: Яковъ Шидловскій кап. въ Сорокахъ; Іоанъ Шихъ, кап. въ Заставнѣ; Теодоръ Кордуба, парохъ въ Нараєвѣ; Мих. Торба, кап. въ Нестаничахъ и Іосифъ Витошиньскій, парохъ въ Денисовѣ.

Презенту позучили: 1) Михаилъ Гелитовичь на парохію Любѣнь дек. городецкого; 2) Изидоръ Давидовичь на парохію Радехôвъ.

Завôзванѝ до каноничнои институціи: 1) Андрей Качала на пар. Медынь; 2) Кирилъ Левицкій на пар. Вербôвъ.

Президія ц. к. намѣстництва годится на каноничну институцію отцѣвъ: 1) Льва Авдиковича на кап. Голешѣвъ, дек. журавеньского, 2) Мих. Шведзицкого на пар. Мшана, дек. городецкого; и 3) Іоана Ивановича на пар. Бережниця дек. калуского.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Сими днями получили мы зъ Кіева книжку пôдъ заголовкомъ: „**Збôрникъ творôвъ М. Л. Кропивницкого**“ — **Томъ І-шій.** Першій сей томъ мѣститъ въ собѣ слѣдуючѝ драматичнѝ утворы: 1) *„Дай серцю волю, заведе въ неволю“*, драма въ 5 дѣяхъ а 6 ôтслонахъ; 2) *„Глитай або-жъ Павукъ“*, драма въ 4 дѣяхъ а 5 ôтслонахъ; 3) *„Невольникъ“*, драматичнѝ картины въ 5 ôтслонахъ. (Перероблено зъ поемы Т. Шевченка „Невольникъ“); 4) *„Помирились“*, жартъ въ 1 дѣѣ. — Книжка въ звычайнôй ôсѣмцѣ, обнимаюча 208 сторôнъ хорошого, чистого друку, печатана въ друкарнѣ Г. Корчака-Новицкого, накладомъ библіотеки М. Комарова. Цѣна безъ пересылки почтовои 1 рубель 25 копѣёкъ. Набути можна въ книжнôмъ магазинѣ Луки В. Ильницкого въ Кіевѣ, (Крещатикъ, домъ дворяньского собранія). — Зъ оповѣщеня п. Л. Ильницкого довѣдуємося цѣкавѝ для насъ рѣчи про иншѝ новины литературнѝ. И такъ звѣщає, що небавомъ вже выйдутъ зъ печати въ Кіевѣ слѣдуючѝ выданя: 1) „Рада“. украиньска збôрка на 1882 рôкъ съ слѣдуючимъ содержаньемъ: Повѣя, романъ Мирного; повѣсть Нечуя-Левицкого; два оповѣданя Бабенка, два оповѣданя Д. Мордовцева; оповѣданя Садовского, Лопуха; драма М. Старицкого; поезіи Щоголева, Старицкого, Бабенка, Грѣненка, Мовы, Грѣщенка, Хруща и др.; научнѝ статіи въ малорускôмъ и россійскôмъ языцѣ. Рада обнимати буде 25—30 печатныхъ аркушѣвъ бôльшого формату. 2) Шевченка „Кобзарь“; 3) М. Старицкого: опера „Рôздвяна нôчь“ въ 3-тôмъ выданю и 4) „Думы и пѣснѣ“ 2-гій выпускъ; 5) „Дещо про свѣтъ божій“ въ 4-тôмъ выданю; 6) „Украиньска граматка“. — Готовлятся до выданя слѣдуючѝ книги: 7) „Луна“, украиньскій альманахъ, выпускъ ІІ-гій; 8) „Читанка“, перша книжка пôсля азбуки, и 9) „Кайдашева семя“, повѣсть Ив. Нечуя-Левицкого (въ другôмъ выданю, бо перше выданье сеи знаменитои повѣсти нашого неутомимого писателя-романиста выйшло окремою книжкою во Львовѣ накладомъ редакціи „Правды“).

— Зъ Петербурга доносятъ до „Одесского Листка“, що небавомъ выйде тамъ зъ друку **„Кобзарь“ Тараса Шевченка**, въ выданю повнѣйшôмъ, якъ выданя „Кобзаря“ Кожанчикова и праского. Въ „Кобзарю“ будутъ умѣщенѝ такожь листы Шевченка. Правопись фонетична. — Такъ отже небавомъ дôждемося двохъ выдань Шевченкового „Кобзаря“ въ Россіи, петербурского и кіевского.

— **Magazin für die Literatur des Auslandes**, поважна часопись литературна, помѣстила въ однôмъ зъ послѣдныхъ чиселъ похвальну згадку о перекладѣ „Фавста“ Гете на рускій языкъ. Перша часть „Фавста“ съ переднымъ словомъ и поясненями, выйшла, якъ звѣстно, сего року въ перекладѣ Ивана Франка, накладомъ редакціи „Свѣта“.

Курсъ львôвскій зъ дня 11. л. листопада 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	311 50	314 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 75	173 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	305 —	309 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 90	99 25
„ „ „ по 4% ав.	90 50	92 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 90	99 25
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 30	102 30
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 50	102 —
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 70	100 70
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 43	9 53
Нôвимперіялъ	9 73	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
„ „ паперовый	1 17½	1 19½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	58 85
Серебро	— —	— —

(безъ текущого куп. безъ купону)

Неперемѣнно послѣдне представленье.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

Въ сали тов. „Звѣзда“, ул Францѣшканьска Ч. 7.

Въ середу 3 (15) падолиста 1882

въ першій разъ:

Ярополкъ І. Святославичь

великій князь кіевскій

трагедія въ 6 дѣйствахъ, К. Устыяновича, преміована товариствомъ „Руска Бесѣда“ во Львовѣ.

ОСОБЫ:

Ярополкъ, великій князь Руси	И. Биберовичь
Гpекиня, єго жѣнка	И Стефуракова
Блудъ, воєвода кіевскій	И. Пясецкій
Варяжко, воєвода овруцкій	В. Плошевскій
Ингварь, полковникъ родняньскій	М. Кажикевичь
Гостомыслъ, жрець славяньскій	И. Грыневецкій
Мирославъ боярынъ, христіянинъ	Я Карпиньскій
Свѣтогоръ, тивунъ кіевскій	С. Косовскій
Володимиръ, князь Новгорода, братъ Ярополка	Д. Даниловичь
Малуша, єго мати	А. Таньска
Добриня, єго вуй, воєвода Новгородскій	К. Пôдвысоцкій
Вовчій хвôстъ, воєвода бѣлозерскій	О. Осиповичь
Путята, сынъ Добринѣ, сотникъ	О. Янкевичь
Оляфъ Тріегвесонъ, королевичь скандинавскій	И. Плєвиньскій
Гарольдъ, воєвода варяжскій	И. Луцкій
Рогволодъ, князь Полоцка	С. Стефуракъ
Рогнѣда, єго донька	И. Биберовичева
Нянька Рогнѣды	Е. Пôдвысоцка

Сыны Рогволода, Варяги, Славяне, Поляне, Сторожа, Збуѣ, Родняне Дѣеся частію въ Швеціи, а частію на Руси: въ Кіевѣ, въ Полоцку и въ Роднѣ.

Нова выстава и гардероба.

Цѣны мѣсць звычайнѝ. Початокъ о год. 7.

Заявленье.

Ще лише 50 примѣрникôвъ на складѣ звѣстнои брошуры **о. С. Качалы: „Polityka Polaków względem Rusi“**, по цѣнѣ **1 зр. 50 кр.**

Вже выйшовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣты“

на рôкъ 1883.

уложеный **Василемъ Лукичемъ.**

Содержанье Календаря (часть информаційна и литературна) дуже богате, а **Уставъ церковный на р. 1883** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючѝ у „Просвѣты“ зъ провинціи долучаютъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимъ спѣшитися съ замовленями. „Календарь на р. 1882“ бувъ минувшого року до початку грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“

улиця Краковска, ч. 14, I поверхъ.

Саломонъ Бардахъ

во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 18.

поручає

великій выбôръ рôжнородныхъ паперôвъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ такожь ордерôвъ котиліоновыхъ.

Выконує карты визитовѝ, сотку по 40 кр. (6—10)

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

К. Диккенса

Новорôчнѝ Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Певнымъ и швидкимъ

(2—10) єсть дѣланье

ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)

(Gichtgeist)

Генриха Бльоха

зъ Єгеръ (Чехи)

Цѣна за фляконъ 60 кр.

Правдивый плынъ той можна дôстати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слонемъ“.

ЦѢННИКЪ.

1 **ТОРГОВЛЯ** (1—?)

Кароля Баллабана

во Львовѣ

залагоджуе ласкавѝ замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляе желѣзницею франко до послѣднои стаціи.

Цукоръ.

добрый рафин. въ головѣ	—·50
найдобрѣйшій „ „	—·51
„ въ кôсткахъ	—·56
„ въ мучцѣ	—·56
ледоватый жовтый	1·—
„ бѣлый	1·20

Кавы.

Сантосъ зелена	1·28
Кольомбо жовтава	1·44
Порторико зелена	1·60
Лягуайра	1·68
„ серед. зерниста	1·76
Куба темно зелена	1·80
Цейльонъ грубозерн	2·08
„ знаменита	2·—
„ дрôбнѣйша	1·88
Мока арабска аромат.	2·
Ява золота чѣльна	2·08

Гербаты

зъ зборôвъ 1882/83.

Хиньско-россійскѝ.

½ кило	Конго цѣсарскои	2·—
„	Фамилійнои	3·—
„	Melang de Moscau	4·—
„	Высѣвки зъ найлучшихъ гербатъ	1·70

Лижочка ôтъ кавы безъ чубка высше названои гербаты, при добре кипячôй водѣ въ самоварѣ лишь до гербаты уживанôмъ, дає 2 склянки досконалои гербаты. Самоваръ не повиненъ бути въ серединѣ шурованый, бо вода осаджує вапно, котре черезъ шурованье каламутитъ воду, такъ що она доперва въ десятôй водѣ выходитъ чиста и некаламутна.

Бишкопты.

Альберта Никъ-Накъ	2·40
Франта	2·80

Альберты въ пуделкахъ.

½ кило, штука	1·80
1 „ „	2·40
Чиньского кило	2·—

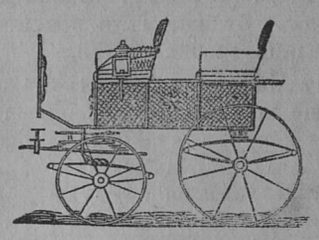

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ єсьмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаємъ тутъ такожь всякѝ замовленя.

(6—10) **Шусталя и Спôлки**

надвôрна фабрика повозôвъ.

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючѝ выгранѝ:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр. — 100 по **100** зр. — 200 по **50** зр. — 542 по **25** зр. — разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнѝ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѝ просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (2—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ **гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого.

Ч. 86. Львôвъ, Субота 6 (18) листопада 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чвертъ року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чвертъ року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четвертъ року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чвертъ року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Уваги надъ посольскимъ справозданьемъ гр. Войтѣха Дѣдушицкого.

Въ Станиславовѣ пос. гр. Войтѣхъ Дѣдушицкій дня 10 л. с. м. здававъ справу зъ своеи посольскои дѣяльности передъ выборцями бôльшихъ посѣлостей зъ округа Станиславôвъ-Товмачь-Галичь. Мы зовсѣмъ не задумуємъ подавати нашимъ Читателямъ содержаня цѣлого справозданя, — для насъ важнѣ лишь гдеякѣ погляды гр. В. Дѣдушицкого на нашѣ справы краєвѣ, на краковску партію т. зв. Станчикôвъ, єи вплывы и намѣреня, єго погляды на краєвѣ институціи автономичнѣ, якъ такожь на справу руску.

Говорячи про справы институцій автономичныхъ, высказавъ пос. В. Дѣдушицкій свôй поглядъ, що треба дбати о розширенье и скрѣпленье автономіи краю. Автономія муситъ розвитись въ таку силу, щобы власть политично-державна въ краю мусѣла узнатися отвѣчальною передъ автономичною властею, а тогды реформа администрациі може бути съ користею для краю переведена. Однакожь гр. В. Дѣдушицкій не пояснивъ, въ якôмъ направленю належитъ скрѣпити нашу краєву автономію: чи наша автономія маєвестися такъ якъ дотеперь, чи може належалобы именно въ рускôй части краю дати послухъ голосови населеня руского и вдоволити єго бажаня. Мы не сумнѣваємось, що кривды Русинôвъ въ тôмъ взглядѣ суть добре вѣдомѣ гр. В. Дѣдушицкому. При сѣй случайности скажемо, що пос. В. Дѣдушицкій поступивъ собѣ въ тôй справѣ такъ, якъ поступали и поступаютъ майже всѣ польскѣ политики: богато говорятъ о лихôмъ станѣ и о потрѣбныхъ реформахъ въ рôжныхъ справахъ краєвыхъ (прим. въ справѣ шкôльнôй, автономичнôй и др.), а все боятся признати, що для успѣшного залагодженя тыхъ справъ потрѣбно мати за собою Русинôвъ.

Гр. В. Дѣдушицкій вправдѣ сказавъ, що „погодженье верствъ суспôльныхъ не дозрѣло єще до тои степени, щобы уважати за добре просте полученье громадъ и обшарôвъ двôрскихъ“, але все таки бачитъ щастье громадъ въ рукахъ такихъ радъ повѣтовыхъ, якѣ они суть, ба, єще бажаєôтдати имъ власть полиційну надъ громадами, котру выконувалибы ôтпоручники. Мы зновъ скажемо, що мы не малибы нѣчого противъ такому поспôльному дѣланю властей громадскихъ и обширнѣйшихъ властей автономичныхъ, але предсѣ всякій муситъ признати, що въ такôмъ случаю управителѣ тыхъ обохъ мѣродайныхъ кружкôвъ мусѣлибъ бути членами одного и того самого тѣла, мусѣлибъ бути однои и тои самои думки... Поки-що оно такъ не єсть, и поки не настане у насъ здорова автономія, оперта на основахъ безвзглядного рôвноуправненя народного, доти анѣ таке зливанье, анѣ розширюванье атрибуцій въ рукахъ сильнѣйшихъ не може принести и не принесе нѣякои користи, але радше шкоду и безнастаннѣ оправданѣ жалобы...

Справедливо зауважавъ гр. Войц. Дѣдушицкій, що „лишь самъ край власною силою може двигнутися зъ своеи недолѣ!“ Такъ, край самъ може те учинити, безъ всякого нездорового и руйнуючого елементу... Штучнѣ, хочьбы й величавѣ будôвлѣ не удержатся нѣколи на своихъ хиткихъ основахъ; скорше чи пôзнѣйше неминучій зубъ часу проѣсть слабѣ пôдпоры и цѣла будôвля звалится въ порохъ... Такъ само и съ тыми штучными дѣлами змагань людскихъ. Самъ гр. В. Дѣдушицкій понимаєсе и озываєсь въ тôмъ дусѣ: „Не тѣшмося — каже — тымъ, що маємо въ Вѣдни много Полякôвъ на высокихъ становищахъ, — черезъ те не набуваємъ зовсѣмъ новыхъ силъ! Тамъ чуже правительство, — а нашимъ правительствомъ може бути лише организмъ автономичный, котрый выходитъ внутрь краю зъ выборôвъ!“ Тыми ось словами вказавъ гр. В. Дѣдушицкій на той высоко-политичный шовинизмъ, про котрый мы неразъ говорили. Штучнѣ облески не украшатъ дѣйстнои нуждennости. Тôлькожь и тутъ гр. В. Дѣдушицкій не довѣвъ свого высказу до послѣдноиконсеквенціи. Организмъ автономичный, щобы усунувъ ту неприродну блестячу атмосферу и здвигнувсь до працѣ хосеннои и самостôйноi, — до того треба, щобы той организмъ выйшовъ зъ выборôвъ нормально и справедливо переведеныхъ.

„Кажутъ, що правительство спріяє краєви — говоривъ дальше гр. В. Дѣдушицкій. — Се правда, але оно муситъ нѣбы спріяти, бо предсѣ нѣяке правительство не хоче мати противъ себе 6-міліонного населеня краю“. Пос. гр. В. Дѣдушицкій заявляє смѣло, що хочь послами зъ рускои части Галичины суть Поляки, то зъ сего зовсѣмъ не выплыває, щобы они були заступниками народу, бо они „не можутъ ôткликатись на свѣдому опинію краю, хиба на опинію однои верствы суспôльноi (с. є. Полякôвъ)“. Тому-то „мусятъ они уживати тои вѣчноi и не дуже хосеннои дипльомациі, якою доси послугуются, и жаденъ Полякъ не може промовляти съ якоюсь свѣдомою певностею, якои домагавбыся ôтъ него край, яко ôтъ свого посла“. Чижь сѝ слова сего посла не стаютъ по сторонѣ тыхъ частыхъ и справедливыхъ жалобъ Русинôвъ що до звычайного поступованя при выборахъ послôвъ? Чижь можутъ отже польскѣ газеты голосити такъ смѣло (якъ се звычайно роблятъ), що въ сѣмъ або въ тôмъ окрузѣ выйшовъ зъ урны выборчои Полякъ, значитъ „poseł narodowy“? Сему заперечуютъ наведенѣ слова самого посла-Поляка. Се и справедливо и ажь надто отверто! Нехай же панове Поляки добре розглянутся въ тôй нагôй правдѣ, яку выказавъ пос. гр. В. Дѣдушицкій!

Дальше пос. В. Дѣдушицкій подавъ своимъ выборцямъ передъ очи образъ тои улуды, якою руководилась польска шляхта. Она хотѣла ôтбудувати Польщу въ давныхъ границяхъ, але думала, що „она, шляхта, становитъ нарôдъ, що Франція и Англія допоможутъ ѣй, а Господь покаже чудо!“ Тымчасомъ не помогла Франція анѣ Англія и Богъ не зробивъ чуда, людъ же стоявъ зовсѣмъ на сторонѣ, бо „єго нѣгде не потрафлено для тои справы порушити.“ Цѣла справа розбилась о нѣщо и „збудила лише невдоволенье и внеохоченье, а навѣть ругаючій смѣхъ...“ Сими словами выказавъ гр. В. Дѣдушицкій зновъ ясно, що где до якого дѣла не прикладає своеи руки цѣлый нарôдъ, тамъ дарма робота, хочьбы въ нѣмъ було немало гуку, стуку и блеску! Все, що дѣлаєшляхта безъ волѣ и свѣдомости народу, все те єсть лишь мыляною банькою. Лишь сила и воля народу можутъ здѣлати дѣло тревале!

(Конецъ буде.)

Зъ судовои салѣ.

(Процесъ ц. к. адъюнкта Чубатого и товаришъвъ въ Тернополи.) Дня 15 л. листопада розпочалася въ терноп. судѣ окружнôмъ розправа противъ слѣдуючихъ обжалованыхъ: 1) Антонія Чубатого, адъюнкта суд. въ Скалатѣ, 2) Андрѣя Соѣ, дяка зъ Скалата, 3) Зенона Покшивницкого, 4) Людомира Покшивницкого, 5) Николая Городницкого, ученика школы ветеринаріи, 6) Корнила Малишевского, 7) Василія Кивелюка, 8) Андрѣя Яременка и 9) Николая Фащовского. — Въ складъ трибуналу входили совѣтники: Ант. Райнвартъ яко предсѣдатель, Юл. Піонтковскій, Мат. Тупецъ и адъюнктъ Пшилускій, яко засѣдателѣ. Прокураторію заступавъ дръ Логиньскій, а оборону провадивъ адвокатъ дръ Лучаковскій. До розправы явилися всѣ обжалованѣ.

Розправа розпочалася ôтчитаньемъ акту обжалованя. Ц. к. прокураторія обжалувала всѣхъ пôдсудныхъ о тов, що вечеромъ дня 8 серпня сего р. устроили на гостинци передъ Скалатомъ многолюдне и остентаційне принятье для о. Наумовича, повертаючого до дому по засужденю єго на 8 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ, а навѣть взяли въ тôмъ принятю участь, черезъ що публично захвалювали и старалися оправдати учинки, заборонѣнъ закономъ карнымъ, — допустилися отже провины зъ §. 305 зак. к. Прокураторія вноситъ, щобы завôзвати до розправы 6 свѣдкôвъ и ôтчитати зôзнаня трехъ свѣдкôвъ и свѣдоцтва обжалованыхъ. Актъ обжалованя опертый на слѣдуючихъ поводахъ: Прихильники о. Наумовича довѣдавшися о засудѣ єго во Львовѣ, рѣшили устроити для него пышне принятье, о чѣмъ вже передъ 8 серпнемъ голошено по Скалатѣ. Дня 8 серпня спостережено живѣйшій рухъ въ Скалатѣ. Пôсля свѣдоцтва Ст. Слюганка мали ходити Соя и Яременко по хатахъ и скликувати людей а Доминикъ Бартушко чувъ, якъ Яременко пытався одного мѣщанина, чи выйде на стрѣчу о. Наумовича. Передъ вечеромъ того дня громадки людей спѣшили гостинцемъ идъ Колодѣвцѣ, зъ ôтки о. Н. мавъ надъѣхати, а Соя провадивъ навѣть жидôвску музику. О одинъ кильометеръ за Скалатомъ застали ôтпоручники староства: И. Пѣвоцкій, Т. Ковальскій, Фр. Бульовскій и Слюганекъ значне число осôбъ рôжного стану. Жандармы вôзвали згромадженыхъ, щобы розôйшлися.

ЦИГАНЫ.

Ескизъ Мирона ***.

I.

Понизше села Ластôвокъ, стрыйского округа, стримитъ надъ Стрыємъ рѣкою высока скала. Стѣною бовдурится она надъ самымъ плесомъ рѣки и своимъ стовбурчастымъ верхомъ, зеленымъ ôтъ моху та папороти, розыраєся по довколичныхъ горахъ. Стрый рѣка мыє єи стопы и въ осѣнну повѣнь грôзно бурлитъ та пѣнится, заливаючи вузеньку стежечку, що вьється по пôдъ скалу здовжь берега рѣки.

А довкола гôры, покрытѣ чорнымъ, смерековымъ лѣсомъ, де-де тôлько верхи лысѣются, мовь блѣдо-зеленѣ прогалины. Ластôвки, вбоге гôрске село, розкинулись оподалѣкъ въ долинѣ, закрытѣ перелѣскомъ. Пусто и сумно въ слотливый осѣнный день кругъ скалы, тôлько филѣ Стрыя ревутъ та розбиваются о щербате камѣнье.

Пусто и сумно було такожь въ душѣ шандаря, що въ слотливый осѣнный день ишовъ стежкою по надъ рѣку въ плащи и чаку съ когутовыми перами, съ гвером, перевѣшенымъ черезъ плече, и розырався довкола. Нѣгде анѣ душѣ, анѣ голосу людского, и колибъ не бита стежка по надъ рѣкою, можна бы було думати, що ту, въ тôй дикôй, лѣсистôй кôтловинѣ не було ще й ноги людскои ôтъ нащадку свѣта.

— Тьфу на таку песю службу! — воркотѣвъ шандарь, обтираючи хусткою вусы, зъ котрыхъ текла дощова вода. — Лазь и лазь, якъ выклятый, по тыхъ проклятыхъ вертепахъ, тай пусто-дурно! Тѝ мерзенні Бойки боятся шандаря, гôрше чорта, кождый обминаєтебе на тысячу крокôвъ, скоро лишь де заздритъ... Такъ и здаєсь, що кождый ось иноще укравъ щось або вбивъ когось... А якъ котрого вже пристрѣтишь, то скорше бысь ôтъ отсеи скалы що небудь дôзнався, якъ ôтъ него... Тьфу на такій дикій нарôдъ!

Такъ воркочучи, шандарь наближався идъ скалѣ, позыравъ на Стрый, що люто розбиваввъ свои филѣ о камѣнье, немовь и самъ гнѣвався на той дикій, бойкôвскій нарôдъ.

— Овъ, яка вода велика! — гуторивъ далѣ шандарь самъ съ собою. — Кобы лишь стежку не залила та кладку не взяла, а то годѣ бы було нынѣ на нôчь зайти до Ластôвокъ, хочь вже й якъ блізько! Вже то я ту въ тыхъ горахъ не маю щастя, — дарма робота! Отъ вже четвертый разъ иду тыми вертепами, — и ще анѣ разу не удалось менѣ не то выкрыти якого злодѣя або розбôйника, — а ту досыть лишь разъ зырнути, щобъ переконатися, що злодѣевъ та розбôйникôвъ є чимало! — ба навѣть не можу хочьбы якого мѣзерного волоцюгу або дѣда жебручого арештувати! Другѝ шандарѣ, що котрый пôйде, то все тыхъ волоцюгъ, цыганôвъ та дѣдôвъ тащитъ съ собою цѣлу гурму, весь арештъ въ Сколѣмъ наповнитъ, — а я абы хоть одного! Другѝ вже по кôлька „бельобунгôвъ“ подôставали, а я анѣ цень! Чи тебе лихо яке съ такимъ щастьемъ, чи що!...

И шандарь гнѣвно сплюнувъ и позырнувъ напередъ себе. Ôнъ стоявъ уже передъ самою скалою. Стежка пôдôймалася троха на камѣнну приспу, по котрôй вилася по надъ саме плесо, то знижуючись, то пôдходячи въ гору. Але въ далека вже побачивъ шандарь, що заразъ перше мѣсце, де стежка знижувалась, теперь залите було каламутною водою.

— На маєшь! — буркнувъ ôнъ гнѣвно, — зновъ перепона! Прійдеся обходити того бовдура доокола, дертися зъ пôвъ годины по хащахъ и зломахъ, а за той часъ мôгбы бути въ Ластôвкахъ. Най то грôмъ трѣсне въ такій порядокъ!...

И ховзаючись важкими чобôтьми по мокрôмъ моху, шандарь пустився на лѣво, мѣжь хащѣ, пôдъ гору, щобъ обôйти скелю. Коли въ-тôмъ зырнувъ въ бôкъ и зупинився. Що за мара! Єму здалось, немовь изъ скалы легенькою струйкою выповзуєдымъ и мовь зляканый живо розсѣваєся и щезаєвъ воздусѣ. Шандарь зъ разу самъ собѣ не вѣривъ. Але коли постоявъ и поглядѣвъ ще пильнѣйше, переконався, що й справдѣ въ помѣжь щербатыхъ скалистыхъ зубцѣвъ, немовь зъ нутра головного стовбура выдобуваєся дымъ. — Що се може бути? Шандарь не бувъ боязливый, але й єго вергло въ дрожь, бо нѣякъ не мôгъ доглупатися гадками, що се такого може бути. Але швидко ôнъ отямився.

— Певно дроворубы кладутъ огонь... А може якѣ злодѣе? — подумавъ шандарь. Пôйти бъ подивитися!

И ôнъ почавъ съ трудомъ спинатися по ховзкихъ облазахъ, ажь туды, де по надъ нихъ, мовь велитъ, выстирчувала высока камѣнна стѣна. Зъ разу не мôгъ доглянути нѣчого. Вже вечерѣло. Тѣнь ôтъ скалъ лягала именно найгустѣйше въ те мѣсце, ôтки выходивъ дымъ. Шандарь дармо натужувавъ очи и уха, — нѣ дôздрѣти, нѣ дочути не можна було нѣчого, крôмъ скаженого шуму рѣки пôдъ скалою.

— Кто ту є, обзывайтеся! — крикнувъ шандарь, але тôлько ôтголосъ понуро повторивъ єго слова. Тогдѣ ôнъ приступивъ блізше. На невеличкôй платформѣ мѣжь камѣньемъ видно було поломану сухарину, якѝсь свѣжѝ ще кости и навѣть кавалки якихсь перегнилыхъ онучь. — Ну, прецѣ слѣдъ чоловѣка! А призыраючись ще блізше, шандарь побачивъ и невеличку стежечку, що мовь гадина высувалась зъ мѣжь камѣня, повзла прямо въ поперекъ платформы и щезала въ тѣни пôдъ стѣною, якъ-разъ тамъ, ôтки выходивъ дымъ. И ажь наблизившися зовсѣмъ, ôнъ побачивъ въ камени прорубану невелику дѣру, заткану сухою смерековою колодою. Серце у него забило неспокôйно. Взявши гверъ обѣручь, ôнъ осторожно наближався. Тиша въ нутрѣ таємничои ямы ще дужше лякала єго, и ôнъ въ

На тоє музика ôтойшла, але люде лишь посувалися бли́зше до мѣста. Навѣть ôтзывалися до жандармôвъ: „Музику вôльно спроваджувати, где кто хоче... Най п. староста покаже параграфъ, котрый заказує витати о. Наумовича... Що то васъ обходитъ, що мы хочемъ повитати нашого священика?“ Около 9 год. надъѣхавъ о. Наум. съ своимъ сыномъ, на хвилю задержався въ тôмъ мѣсци, где на него ждали, потôмъ рушивъ до дому, а за нимъ велика товпа народу гнала ажь до попôвщины; тамъ була забава при музицѣ до пôзна въ нôчь. Прокураторія удержує, що зôбранье не було случайне, бо около 100 осôбъ явилось на однôмъ мѣсци въ одну пору, о тôмъ свѣдчитъ и замовленье музики. Тымъ очевидно хотѣли публично оправдати засуженѝ чины о. Наумовича. Выдатнѣйшу участь въ тôй овації взявъ п. Чубатый. Ôнъ самъ признаєся, що бувъ мѣжь интелигенцією, выжидаючою о. Наумовича, а коли вахмистръ жандармеріи Ковальскій вôзвавъ музику, щобы забиралася, п. Чубатый приступивъ до него и сказавъ: „Длячого ôтганяєте музику, коли кождому вôльно спроваджувати єи, где злюбится?“ Коли вахмистръ заявивъ, що староство заборонило овацію, то п. Чубатый сказавъ: „Чомужь вы не выступаєте по службовому?“ Прокураторія удержує, що капелю замовивъ п. Чубатый, бо Н. Гольдрингъ зôзнавъ, що чувъ ôть жѣнки, що п. адъюнктъ замовивъ музику. Дякъ Соя мавъ взывати мѣщанъ ити витати о. Н. Зенонъ и Людомиръ Покшивницкѝ выйшли разомъ съ Чубатымъ за мѣсто, чого не выпираются, а Людомиръ навѣть признає, що черезъ слугу замовивъ музику, Зенонъ же казавъ до мѣщанъ: „Идѣтъ люде, коли не вôльно; вы своє зробили“. Ник. Городницкій и Корн. Малишевскій обжалованѝ за тоє, що стояли съ п. Чубатымъ на мôстку передъ єго мешканьемъ, Вас. Кивелюкъ за те, що ôтповѣвъ жандармамъ: „Хочу видѣти свого священика“ и що бувъ святочно одягненый, Яременко за тоє, що скликувавъ людей ити на стрѣчу, а Фащовскій за тоє, що бувъ мѣжь витаючими.

Потôмъ приступивъ трибуналъ до переслуханя засуспендованого въ своѣмъ урядованю п. Чубатого. Ôнъ говоривъ по польски. Заявивъ, що ôнъ не лишь невинный, але ще й покривдженый обжалованьемъ. О. Наумовича ще й теперь не уважає засуженымъ, бо процесъ єще не скôнченый, не переведеный въ всѣхъ инстанціяхъ, отже не має єще силы правнои. Впрочѣмъ оказувати спôвчутье вôльно навѣть у варварôвъ, не то у христіянъ. Середъ найбôльшихъ переслѣдованьхристіянъ, коли увязненого св. Павла спроваджено до Риму, выйшли христіяне на єго стрѣчу и власти за те не карали. Въ 1847 р. пôдчасъ траченя Теофиля Виснёвского демонстрували Поляки жалобою и вѣнцями и нѣкто за те не потягавъ до отвѣчальности, хочь тогды бувъ абсолютизмъ. Недавно въ Пештѣ, по засужденю соціялиста Горвата, въ сали судовôй и на улици далися чути клики „Eljen“ Горватови. Во Львовѣ були такожь обявы симпатіи для о. Наумовича, а власти не потягали до отвѣчальности. Се свѣдчитъ, що тенденція правительства не сягає єще такъ далеко, щобы карати за чувства. §. 305 вымагає, щобы оправданье або захвалюванье карыдостойныхъ чинôвъ дѣялося „словомъ, письмомъ, друкомъ або образами“, — въ сѣмъ случаю того не було. Я тогды навѣть не знавъ, чи о. Н. засужденый, я думавъ, що ôнъ уласкавленый. Глядаючи кавціи за о. Н. мы дôстали нагле телеграму, що ктось пріѣде; мы не знали, чи батько, чи сынъ. Само слѣдство выказало, що при повитаню демонстраціи не було. Якъ при арештованю такъ и при поворотѣ згромадилось богато цѣкавыхъ, щобы повитати о. Наумовича яко рôдного, знакомого або душпастыря. О. Н. прибувши, звитався съ родиною, жена всѣла на вôзъ, а мы пôйшли пѣшо до мѣста. Актъ обжалованя бачитъ въ витавшихъ о. Н. єго „прихильникôвъ“ и тымъ способомъ хоче сей процесъ зробити „политичнымъ“. Я въ политику не бавлюся, єсьмь Русиномъ зъ роду, але не належу анѣ до рускои анѣ до польскои партіи, борбу національну уважаю шкôдливою: борба ведеся о „азбуку“, а нарôдъ въ нуждѣ. Я поважаю о. Наумовича за єго працю для народу и въ тôмъ взглядѣ дуже многѝ Поляки поважаютъ и признаютъ єго заслуги. Я по арештованю о. Н. бувъ разомъ съ моєю жѣнкою, можу сказати, опѣкуномъ полишеной родины. Коли надôйшовъ зô Львова телеграмъ, жѣнки постановили выйти на стрѣчу; я пôйшовъ съ моєю женою. Я музики не замовлявъ, а замовивъ єи старшій (Зенонъ) Покшивницкій, котрый тогды старався о руку дочки о. Н. Пôдозрѣнье впало на мене черезъ те, що Людом. Покшивницкій пôславъ до жида мою служницю, безъ моєи вѣдомости. Правда, що я звернувъ увагу жандарма на тоє, що ôнъ не выступивъ въ урядовôмъ строю: тогды кождый знавбы, яке дѣло.

Зъ переслуханя дальшихъ свѣдкôвъ цѣкавѣйше отъ що. Зенонъ Покшивницкій (Полякъ, 24 лѣтъ, укôнченый фильософъ, зять о. Наум.), мешкавъ пôдъ той часъ у о. Н. и провадивъ господарство. Ôнъ съ родиною выйшовъ на стрѣчу. Не йшло о демонстрацію, бо можна було ударити въ дзвоны, взносити оклики — а того всего не було. Панъ Пѣвоцкій (конципієнтъ староства) своимъ крикомъ лише дражнивъ людей. До интелигенціи повиненъ предсѣ инакше ôтзыватись, якъ: „Zabierajcie się het!“ Въ загалѣ скалатска власть политична все дражнитъ насъ; менѣ самому, хочь я до нѣчого не причастный, задержували листы и черезъ якійсь часъ мене интернували. Въ тôмъ, що я сказавъ: „Идѣтъ люде, коли не вôльно, вы своє зробили“ — я нѣчого злого не бачу; я думавъ черезъ те, що о. Наумовичу буде пріятно, коли довѣдаєсь, що парохіяне выходили на єго стрѣчу. Впрочѣмъ власть могла выданьемъ заказу або выбуôненьемъ зарадити тому, щобы не було прійшло до стрѣчѣ. Городницкій и Малишевскій (студенты) заявили, що они прійшли були въ гостѣ до Скалату, ну и выйшли на стрѣчу о. Н. — Вас. Кивелюкъ, мѣщанинъ скалатскій, Яременко, коваль и господарь Фащовскій заявили, що они выйшли на гостинець або за орудками або зъ цѣкавости, „чи о. Наумовичеви оголили голову“, бо була така поголоска; говорили такожь що єго „на 7 лôктѣвъ закопали въ землю.“ Соя признався, що ишовъ передъ музикою — „п. Пѣвоцкій кажутъ, що я провадивъ музику, а якбы я бувъ ишовъ зъ заду музики, то булибы сказали, що я музику гнавъ!“ Потôмъ переслухано свѣдкôвъ, зъ чого показалося, що вже наперед зъ намѣстництва бувъ наказъ до староства, щобы не допустити нѣякои демонстраціи. Пѣвоцкій и 3 жандармы выступали лишь пôвъурядово, бо жандармы були безъ гверôвъ и картушѣвъ. Мѣжь зôбраными не було жаднои демонстраціи. Зъ зôзнань свѣдкôвъ рôвножь выказалося, що не п. Чубатый замовлявъ капелю. Зъ ôтчитаныхъ документôвъ цѣкаве було справозданье урядника староства гр. Стан. Пининьского до намѣстництва, въ котрôмъ писавъ, що дѣялося въ чотырохъ стѣнахъ о. Наумовича по єго пріѣздѣ до дому: именно о. Н. въ однôй комнатѣ розмовлявъ съ п. Чубатымъ и урядникомъ Конюшевскимъ, а при вечери о. Н. взнѣсъ тоастъ въ честь цѣсаря. При ôтчитаню сего справозданя Зен. Покшивницкій высказавъ своє сожалѣнье, що въ Скалатѣ дôйшло ажь до того, що пп. урядники вглядаютъ въ домы приватнѝ. (Покшивницкѝ суть властителями табулярнои части зъ 300 кôлькадесять моргôвъ въ Романовôмъ селѣ.)

Дня 16 падолиста прокураторъ пôддержувавъ актъ обжалованя, по чѣмъ защитникъ дръ Лучаковскій въ знаменитôй основнôй промовѣ выказувавъ нестôйнôсть акту обжалованя. По промовѣ єще п. Чубатого и Зенона Покшивницкого трибуналъ удався на нараду. По короткôмъ часѣ вернувъ и выдавъ вырокъ увôльняючій всѣхъ обжалованыхъ.

ДОПИСИ.

Зъ Станиславова.

Якъ вже було въ „Дѣлѣ“ оповѣщено, ôтбулись дня 29 жовтня с. р. популярнѝ выклады въ филіи товариства „Просвѣта“. На тѝ выклады прибуло надъ 60 членôвъ, по найбôльшôй части господарѣвъ патріотôвъ, котрѝ попрѝѣзджали зъ околиць навѣть три милѣ ôтдаленыхъ. Понеже выклады популярнѝ у насъ все єще дуже рѣдкѝ, а важнôсть ихъ велика, то надѣюсь, чей буде съ користею для Вп. Читателѣвъ „Дѣла“ довѣдатися, о чôмъ то выкладаютъ народови ученѝ и радѝ просвѣчувати наукою нарôдъ интелигентнѝ патріоты станиславôвскѝ.

Першій выкладъ мавъ дръ Мелитонъ Бучиньскій. Ôнъ подавъ на вступѣ способъ движеня землѣ и другихъ тѣлъ небесныхъ, що кружатъ коло сонця. Свôй выкладъ поясняъ дръ Бучиньскій за помочею ôтповѣдного знаряду. Ôнъ оповѣвъ, якъ творилися тѝ тѣла, поки дôстали нынѣшну подобу; пояснявъ тѝ перемѣны, що и теперь на нихъ дѣются; дальше говоривъ о кометахъ, о тôмъ, чого доказує перетѣнь Сатурна, о мѣсяцю и що ôткрыли ученѝ въ послѣдныхъ вже мѣсяцяхъ на Марсѣ, наконець якимъ способомъ земля и прочѝ звѣзды ставали круглыми. Найширше розводився надъ перемѣнами, що въ рôжныхъ добахъ на земли наступали; объяснявъ, якъ тверда земля ôтъ моря ôтдѣлялась, що се вулканы и горячѝ жерела воды; дальше, якъ зачалась рослинность на земли, якъ выглядала въ першихъ добахъ, якъ въ дальшихъ розвивалась, що було тогды на земли и зъ ôтки бралось, коли и якѝ звѣры на земли и въ водахъ жили, чому могли тогды жити, а чому пôзнѣйше выгибати мусѣли; дальше говоривъ про поклады вугля, якѝ великѝ и зъ ôтки взялись, о потопахъ, — и такъ перейшовъ ажь до той добы, где вже у верствахъ землѣ кости людей находятся. Якъ выглядала земля тогды, якѝ були рослины и яку землю позаймали, якѝ були звѣрята, где и якъ жили першѝ люде. Про дальшѝ часы, ажь до того, якъ люде зачали землю управляти, згадавъ лишь коротко, бо о тôмъ, якъ люде здобували землю для свого ужитку и якъ прійшло до розселеня людей въ рôжныхъ сторонахъ, обѣцявъ єще въ двохъ слѣдующихъ выкладахъ поговорити.

Потôмъ проф. Ост. Левицкій въ своѣмъ ôтчитѣ показавъ напередъ коротко (бо вже о тôмъ переднѣйше гл. „Дѣло“ ч. 77 зъ 1881 говоривъ) про те, кôлько займає суха земля а кôлько море, про части землѣ, бѣгуны, и якъ сонце землю огрѣває, що тепло розходится все просто и якимъ отже способомъ суть на земли дуже горячѝ краѣ, знов умѣркованѝ якъ у насъ, и дуже зимнѝ; дальше говоривъ про день и нôчь та лѣто и зиму, — все те поясняъ на отвѣтныхъ знарядахъ и мапахъ. Потому розповѣдавъ про тѝ дуже зимнѝ краѣ: якъ выглядаютъ, якѝ тамъ рослины, мохи, якѝ звѣрята (бѣлѝ медвѣдь, псы морскѝ або фоки, псы домашнѝ и рены показувавъ на малюнкахъ), що за люде (Ескимосы, Ляпонцѣ), яка ихъ одежа, якѝ хаты, чимъ жіютъ, яка ловля рыбъ и якій хосенъ зъ тыхъ звѣрôвъ. Противъ того подавъ дальше образъ краѣвъ горячихъ, змалювавши на сей разъ богацтво и величнôсть рослинъ, и остановлявся довше надъ кавою: коли зачали єи уживати и скôлько; надъ гербатою: где росте, якъ єи управляютъ, якъ перевозятъ, где якои уживаютъ, до того були великѝ таблицѣ малюнкôвъ; надъ бавовною при оказѣ овоча и нитокъ; надъ хлѣбовцемъ, пальмами (сагова, кокосова, дактильова съ живымъ оказомъ и пальма кокосова морска. При кождôй поясняъ, якъ выглядає, величину, якъ довго росте, якѝ овочѣ и все проче, що люде зъ нихъ добуваютъ, а тымъ и про способъ житя тамошныхъ людей. Проф. Левицкій поспроваджувавъ богато оказôвъ зъ богатого вѣльника живого, а проче показавъ на великихъ добôрныхъ малюнкахъ о котрѝ самъ постарався, а щобы всѣ добре приглянутись могли, розносивъ самъ поодинокѝ примѣрники по сали майже до кождого окремо, обѣцюючи звѣрята тыхъ краѣвъ, а такожь дальше рôжнѝ краѣ, мѣста, и памятки штуки въ двохъ слѣдующихъ выкладахъ при помочи найновѣйшихъ оптичныхъ знарядôвъ описати. Оба прелегенты говорили на память, дуже плавно и зрозумѣло, не показуючи по собѣ зовсѣмъ того змученя довшою промовою, умѣли увагу слухаючихъ займати для себе до послѣднои хвилѣ; тожь въ сали було дуже тихо, а члены занятѝ и вдоволенѝ дякували обомъ сердечными оплесками.

За для пôзнои годины, бо оба прелегенты говорили по бôльше, якъ двѣ годины, а вже було геть по 8-ôй, якъ ще и по укôнченю го-

---

дусѣ проклинавъ себе, що хвилю передъ тымъ крикнувъ бувъ на голосъ. Зô всего ôнъ надѣявся теперь якоись небезпечнои засѣдки. Але вертати годѣ було. Ôнъ ще разъ осмотривъ шабóлю и патронташь и тогдѣ разомъ штовхнувъ багнетомъ колоду и ôтваливъ єи.

Дымъ бухнувъ напротивъ него, — але за дымомъ не видно було нѣчого. Щобъ заздрѣти до нутра яскинѣ, ôнъ мусѣвъ причякнути на пóчѣпки. Ажь коли дымъ розвѣявся, шандарь побачивъ нутро яскинѣ, выкованои въ скалѣ. Камянѝ, сѣрѝ стѣны сходилися въ горѣ, мовь склепѣнье. Вохкôсть каплями понависала на нихъ. На долинѣ въ камѣннôй пôдлозѣ на середъ яскинѣ була невеличка яма, въ котрôй тлѣвъ огонь. А довкола огню сидѣло кôлькоро люда, малыхъ и великихъ, ледви поокрываныхъ брудными лахами. Лиць ихъ шандарь не мôгъ добачити, хочь всѣ они съ перелякомъ позырали на него.

— Кто вы ту, обзывайтеся! — гримнувъ шандарь.

— Циганы, паночку! — обôзвався грубый, на пôвъ плачливый голосъ.

— А що ту робите?

— Бѣдуємо, паночку!

Шандарь съ трудомъ влѣзъ до середины и почавъ роззырати людей и хату. Въ однôмъ кутѣ яскинѣ лежали ковальскѝ прилады: мѣхъ, ковало и молотъ на невеличкôмъ вôзку; въ другôмъ кутѣ купка сухого ломачя на топливо. На ломачу порозвѣшуванѝ були якѝсь лахи. А близь огню, насередъ яскинѣ, була постѣль цѣлои родины — околôтъ перегнилои соломы, постеленый на камени, та купа сухого моху и листя. Тôлько въ краю тои постелѣ, очевидно тамъ, где спавъ батько, лежала невыправлена кôньска шкôра, котрою старый Ромъ*) укрывався.

— А кôлько васъ ту є? — спытавъ знов погрôзно шандарь, звертаючися до огнища.

— Пятеро, паночку, пятеро, — ôтповѣвъ старый цыганъ и пôднявся на ноги, весь дрожачи зъ зимна. Прочѝ циганы такожь повставали. Крôмъ старого була тамъ циганка, парубокъ и двоє малыхъ, зовсѣмъ голыхъ циганчатъ. Всѣ они були ажь синѝ въ стужѣ и попухлѝ зъ голоду.

— Чимъ ту жієте, волоцюги? — пытавъ шандарь далѣ.

— Ласкою божою, паночку, ласкою божою! Отъ намъ конина здохла, то ще до нынѣ було мясо.

— А давно вы ту?

— Двѣ недѣлѣ, паночку.

Шандаря чомусь лютили ôтповѣди старого цигана. Въ тôмъ єго нѣбы плачливôмъ голосѣ и въ тôмъ при кождôй ôтповѣди повтарянôмъ „паночку“ ôнъ бачивъ немовь насмѣхъ надъ своєю властею.

— А крадете много по селахъ? — пытавъ ôнъ далѣ.

— Нѣ, паночку, не крадемъ! Ромъ Пайкушь на краде! Ромъ Пайкушь робитъ, поки може, жіє зъ працѣ рукъ! Але теперь, якъ намъ конина згибла, не маємъ чимъ рушитися далѣ, мусимо пробути ту, поки троха не розпогодится.

— Поки нового коня не вкрадете! — передразнювавъ шандарь. — Знаю васъ, знаю! Ану, збирайтеся та маршь за мною!

— Куды, паночку? — спытавъ старый циганъ тремтячимъ голосомъ.

— Не пытай, старый псе, — збирайся съ своимъ поганымъ стадомъ, — пôйдемо до села. А тамъ уже побачимо, що съ вами зробити!

Старый циганъ ставъ мовь задеревѣлый. А въ тôмъ стара циганка, мовь камѣнь зъ неба, верглася шандареви пôдъ ноги и заревѣла, немовь єи збиралися рѣзати.

— Паночку, паночку, голубочку нашь! Що тобѣ виненъ старый Пайкушь, що тобѣ виннѝ бѣднѝ Ромы, що насъ хочешь въ таку студѣнь гнати въ свѣтъ? Подивися, мои малѝ голѣсенькѝ, мы й самѝ не выдержимо на тôй студени! Змилуйся, паночку, змилуйся, не веди насъ нѣкуды! Най бѣднѝ Ромы подыхаютъ ще на божôмъ свѣтѣ!

— Не будешь ты тихо, опуде конопляный! — крикнувъ до неи шандарь и копнувъ стару циганку чоботомъ въ бôкъ. — Заразъ менѣ збирайтеся всѣ!

Тутъ вся родина, старѝ й малѝ, съ верескомъ и плачемъ бухнулися шандареви въ ноги и давай на всѣ Боги просити єго, щобъ оставивъ ихъ въ тôй камѣннôй хатѣ. Мѣжь тымъ шандарь и самъ роздумувавъ, що єму робити. Село ще не близько, дорога не рôвна, нôчь заходитъ, — тяжко буде єму самому запровадити цѣлу тоту ораву до села. Швидко ôнъ надумався инакше.

— Ну, чого ревете, дурнѝ циганы, — сказавъ ôнъ. — Не бôйтеся, я васъ прецѣ не поѣмь живыхъ. Про мене, останьтеся ту. Але слухай, старый, до мого повороту не смѣй менѣ ôтси рушутись!

Старый циганъ стоявъ, якъ стовпъ. Ôнъ зачудуваными, трѣвожными очима дивився на шандаря, прочуваючи въ єго словахъ якесь нове лихо.

— Ну, чого ты вытрѣщивъ на мене очи, якъ баранъ пôдрѣзаный! — крикнувъ шандарь. Чуєшь, чи нѣ, що тобѣ кажу! Не смѣй менѣ ôтси рушитися, поки я назадъ сюда не верну, бо нещастье твоє!

Старый циганъ все ще стоявъ, мовь онѣмѣлый. Ажь циганка, низько поклонившися шандареви, сказала: — „Добре, паночку, добре!“ Шандарь ще разъ зырнувъ по яскини, сплюнувъ съ обрыдженьемъ и выйшовъ.

— Волоцюги проклятѝ! — воркотѣвъ ôнъ. Отъ ажь де запхалися! Але я прецѣнь ихъ найшовъ! Чейже хочь теперь бельобунгъ буде!

(Конецъ буде.)

---

*) Циганы, якъ звѣстно, называютъ себе „Ромами“. *Прим. Автора.*

стѣ оглядали оказы пальмъ, не мôгъ сего вечера говорити о. Ив. Попель, що бувъ такожь дуже займаючій предметъ въ физіольогіи прилагодивъ. Ôтчитъ о. Попеля заповѣджено на слѣдуючій разъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спôльнѝ делегаціи*) будутъ вже сими днями замкненѝ, скорше, анѣжь можна було надѣятися, бо обѣ делегаціи, австрійска и угорска, симъ разомъ съ малозначущими, легкими до вырôвнаня рôжницями згодились на предложеный правительствомъ буджетъ.

(*Рада державна*) буде скликана правдоподôбно 29 або 30 падолиста або 1 грудня. На однôмъ зъ першихъ засѣдань министеръ скарбу внесе буджетъ на р. 1883 и предложенье въ справѣ державнои помочи для потерпѣвшихъ Тирольцѣвъ. Нова устава промыслова прійде пôдъ обрады еще передъ святами рôздвяными. А въ палатѣ высшôй першимъ предметомъ на порядку дневнôмъ буде звѣстна новеля Линбахера до уставы школьнои. Певною єсть такожь рѣчею, що министеръ скарбу внесе провизоричный буджетъ на першій кварталъ 1883 р.

(*Соймъ тирольскій*) скликаный выняткова на коротку сесію, щобы обрадивъ потрѣбнѝ средства на улекшенье нужды потерпѣвшихъ жителѣвъ черезъ двократну страшну повѣнь. Рôвножь въ тôй цѣли министерство торговлѣ выдало розпорядженье, котрымъ завѣшуе на пôвъ року цло ôтъ збôжа и струкового насѣня при ввозѣ зъ Италіи до Тиролю.

(*Въ справѣ сецесіи Линбахера.*) Клерикальна вѣденьска газета Vaterland обговорюючи въ вступнôй статіи сецесію Линбахера и єго двохъ товаришѣвъ зъ клюбу центра заявляе, що мимо признаня великихъ заслугъ Линбахера не може похвалити єго сецесіи зъ клюбу кн. Лихтенштайна, бо поводы, якѝ ôнъ подавъ, не суть такъ доносимѝ, щобы сецесію могли оправдувати. — Salzburger-Ztg. органъ Линбахера, ôткрываe єго бажаня: именно тая газета пише, що правительство, коли хоче, щобы єго партія центра (клерикальна) попирала, повинно покликати одного єи члена до министерства. Сей, здаeсь, голосъ клерикального органу стався поводомъ поголоски, поданои часописями, що въ правици проявилася агитація за тымъ, щобы теперѣшного министра просвѣты, бар. Конрада, склонити до димисіи, а єго мѣсце щобы занявъ Линбахеръ. Такимъ чиномъ правительство тымъ певнѣйше зыскалобы для себе клюбъ центра и ôтвернулобыся небезпеченьство бôльшихъ розмѣрôвъ сецесіи зъ клюбу центра. Чи поголоска тая правдива, мы сумнѣваемось. На всякій однакъ способъ зазначуемъ єи, яко признаку теперѣшнои хвилѣ въ австрійскôй внутрѣшнôй политицѣ.

(*Въ Въдни*) затихли вправдѣ розрухи робôтничѝ, але не затихли агитаціи антисемитскѝ. Полиція разнаразъ конфискуe брошуры и ôтозвы противъ жидôвъ; навѣть студенты берутъ участь въ тыхъ агитаціяхъ (що се можливо, свѣдчитъ загальный збôръ студентôвъ вѣденьскои политехники — гл. „Новинки“). Змова зецерôвъ, такожь доси не то не залагоджена, але принимае що разъ бôльшѝ розмѣры, розтягнулася на всѣ майже приватнѝ друкарнѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Телеграмы донесли, що въ университетѣ въ Казани зайшли великѝ непорядки. Студенты мали побити ректора. Власти мали зажадати помочи войска. Выклады перервано. О поводахъ непорядкôвъ поки що нема певныхъ звѣстокъ. Въ россійскихъ газетахъ до сеи хвилѣ, коли се пишемо, нема о тôмъ жаднои звѣстки.

Въ Россіи сего року щоразъ бôльше ôткрываeся крадежей и проневѣрствъ въ банкахъ по рôжныхъ сторонахъ Россіи. Майже що тыждня газеты звѣщаютъ о дослѣдженю якогось нового проневѣрства або крадежи. Сими днями доносятъ россійскѝ газеты, що въ мѣскôмъ банку въ Владикавказѣ выказалося велике обманьство, котре банкъ до крихты зруйнувало. „Биржевыя Вѣдомости пишутъ, що зъ 100.000 основного капиталу, 1,400.000 частныхъ вкладокъ и 150.000 пожички не лишилося нѣчого! Всѣ грошѣ пôшли на сплату сфалшованыхъ векслѣвъ управителѣвъ банку. Головными виновниками показалися: бувшій директоръ Ив. Богдановъ, єго братъ, мѣскій голова и теперѣшный директоръ, Зуєвичь.

Въ виду рôжныхъ донесень, заявляе Journal Petersbourg, що межи правительствомъ россійскимъ а кабинетомъ Глядстона пануютъ якъ найлучшѝ ôтношеня, дякувати котрымъ обѣ державы працюютъ въ середнôй Азіи около убезпеченя и розвою своихъ интересôвъ, а то безъ всякихъ пôдозрѣвань або якихъ небудь взаимныхъ рекриминацій.

Министеръ справъ заграничныхъ Гирсъ выѣхавъ сими днями за границю. Єго буде тымчасомъ заступати Влангали. Гирсъ выѣздитъ до полуденнои Франціи ôтвѣдати свою родину. Чи по дорозѣ буде мати сповнити яку мисію политичну, побачимъ зъ того, чи где задержится и съ кимъ буде конферувати.

Нѣмеччина. Мы вже донесли о ôткрытю пруского сойму. Зъ мови троновои, котру цѣсарь Вильгельмъ при сѣй случайности ôтчитавъ, пôднести треба отъ якѝ важнѣйшѝ точки. Згадавши про користный розвôй промыслу и добрый результатъ сегорôчныхъ жнивъ и пôднѣсши съ натискомъ наглячу потребу новыхъ податкôвъ посередныхъ а заразомъ и наглячу справу звôльненя клясъ бѣднѣйшихъ ôтъ тяжкого гнету клясового податку (котре звôльненье цѣсарь Вильгельмъ яко своe выразне бажанье поставивъ), заповѣвши предложенье дотычныхъ уставъ, порушивъ король прускій гдеякѝ поменшѝ справы, якъ будову новыхъ желѣзниць и одного каналу, лѣпшу организацію администраціи и усуненье недостаткôвъ при екзекуціяхъ движимого майна. Слова дотычачѝ куріи римскои и ôтносинъ Нѣмеччины до другихъ державъ подаемо дословно: „Поновне навязанье дипльоматичныхъ зношень съ римскою курією причинилося до утреваленя пріязныхъ ôтносинъ съ верховникомъ католицкои церкви; надѣючись, що згôдливе успособленье, въ котрôмъ моe правительство не перестаe тревати, буде и на дальше користно вплывати на нашѝ церковно-политичнѝ справы, правительство моe не перестаe старатись о се, щобы опираючись на существуючихъ законахъ и на удѣленыхъ єму повномочіяхъ, увзглядняти на поли церковнôмъ якъ найбôльше потребы моихъ католицкихъ пôдданыхъ, о колько се лишь безъ нарушеня загальныхъ интересôвъ державы и народа статись може. Съ особливою пріятностею можу освѣдчити, що ôтносины Нѣмеччины съ всѣми державами управляютъ до пересвѣдченя, що маемо на довгій часъ забезпеченѝ благодати мира.“

Бесѣда ся не богато рôжнится ôтъ попередныхъ „троновыхъ“ промовъ. Въ Ватиканѣ зробивъ дуже добре вражѣнье устунъ дотыкаючій ôтносинъ съ курією. Круги биржевѝ хапаются, якъ звычайно, жадно слôвъ о „забезпеченôмъ мирѣ европейскôмъ“. Дел. Пленеръ навязавъ навѣть въ делегаціи австрійскôй до сихъ слôвъ своe остереженье для провôдникôвъ заграничнои политики Австріи, щобы политика ся „не дражнила“ (се єго власне слово). Розумѣeсь, що будовы желѣзниць и фортификацій въ Россіи ведутся лише „для забезпеченя мира“. Si vis pacem — para bellum.

Соймъ прускій выбравъ консерватиста Келлера президентомъ, клерикала (зъ партіи центра) Германа першимъ вицепрезидентомъ, а либерала Бенду другимъ вицепрезидентомъ.

Франція. Радикальнѝ послы французскои палаты послôвъ выступили сего тыждня съ цѣлымъ рядомъ внесень, котрѝ мали на цѣли обалити конкордатъ въ Франціи, котрый еще якôтакѝ надаe права духовеньству французскому, пôддати церковь выключно пôдъ власть державну, зъ епископôвъ зробити урядникôвъ пôдлеглыхъ министрови просвѣты, зменшити епископамъ пенсіи и т. д. Радикалы не вдоволяются самою пярляментарною акцією, але и скликуютъ еще публичнѝ зборы и ухвалюютъ резолюціи въ родѣ такои, щобы костелъ Серця Исусового на Мон-Мартръ сконфискувати для державы и призначити єго на иншу цѣль. Радикальный посолъ Жиль Рошь поставивъ бувъ въ парляментѣ при дебатѣ буджетовôй цѣлый рядъ внесень. Ôнъ зажадавъ, щобы кардиналамъ, архіепископамъ и епископамъ знижити пенсію: архіепископамъ зъ 45.000 фр. на 15.000 фр., зменшити число архіепископôвъ зъ 18 на 10, а епископôвъ зъ 69 на 50. Тымъ бôльше жадаe Рошь тыхъ мѣръ, бо оплачуванѝ державою епископы бунтуются противъ республики, противъ ôтчинѣ и противъ демократіи и загального голосованя. Внесеня Жиль Роша вправдѣ не перейшли въ палатѣ, але се гôдне уваги, що звычайно не ставало до бôльшости за єго внесенями лишь 8 до 20 голосôвъ. Мимо того на внесенье комисіи буджетовои и за згодою правительства окроeно въ кôлькохъ позиціяхъ буджетъ на цѣли духовнѝ.

Америка. Важнѝ вѣсти доходятъ зъ „Сполученыхъ державъ“. Ôтбулися тамъ теперь власне новѝ выборы и симъ разомъ побѣдили демократы (противъ републиканцѣвъ). Не те важне для насъ, котра партія побѣдила, але те, що побѣдившѝ демократы приступали до сихъ выборôвъ съ окликомъ „вольна торговля“ (libre trade). Доси спиняли великѝ цла американськѝ (о много бôльшѝ ôтъ всѣхъ европейскихъ, не выключаючи россійскихъ) експортъ зъ пôвнôчно-американьскихъ „Сполученыхъ державъ (станôвъ)“, а мимо того продукты американськѝ опановували торги европейскѝ. Коли сторонництво демократичне переведе свою програму въ практицѣ, то може се мати дуже великій, некористный вплывъ на торговлю европейску.

НОВИНКИ.

— **Ревизіи и арештованя во Львовѣ**. Въ четверъ, 16 л. с. м. ôтбула полиція кôлька ревизій у особъ пôдозрѣныхъ о агитаціи соціялистичнѝ. У братôвъ Сосновскихъ (шкляря и лякерника) при ул. Чарнецкого знайдено на стрыху 200 примѣрникôвъ заказаныхъ друкôвъ и пушку эъ експльодуючими кулями. Сосновскихъ арештовано. Потôмъ переведено ревизію у шевця Драбика, але знайдено и забрано на полицію у него лишь: портретъ Крашевского, альфабетъ для глухонѣмыхъ, томъ новель Сѣнкевича и „Сила и Матерія“ Бихнера. Рôвночасно ôтбулася такожь ревизія у кôлькохъ академикôвъ зъ Королевства Польского.

— **Рускій народный театръ**, пôдъ дирекцією п. И. Биберовича, опускае вже Львôвъ и удаeся до Станиславова. На послѣдне представленье во Львовѣ дана була першій разъ трагедія Корн. Устыяновича „Ярополкъ I“. На теперь скажемъ лишь въ загалѣ, що трагедія та загально подобалася численно зôбранôй публицѣ. Автора кôлька разъ выкликувано и витано грôмкими оплесками. Въ загалѣ нашому театрови не зле повелося сего року во Львовѣ. Бували представленя, на котрыхъ було мало гостей, але були и такѝ, на котрыхъ саля була биткомъ повна; се послѣдне бувало на представленяхъ штукъ оригинальныхъ рускихъ, незвѣстныхъ львôвскôй публицѣ, поставленыхъ першій разъ на сцену. Тое повинно послужити яко наука для нашого театру, що поводженье єго зависитъ ôтъ взбогачуваня свого репертоару що-разъ новыми оригинальными штуками. Треба признати, що пôдчасъ сегорôчного побыту во Львовѣ театръ нашъ завдавъ собѣ великого труду, бо представивъ доволѣ новыхъ и трудныхъ штукъ, якъ „Федько Острожскій“ Ом. Огоновского, „Ярополкъ I.“ К. Устыяновича, „Пентелей Трубка“ „Мандаторъ“, и Яношъ Иштенгази“, Дан. Млаки. Заслуга тутъ була дирекціи, режисера п. Грыневецкого и наконецъ всѣхъ артистôвъ и артистокъ нашои сцены, котрымъ належится повне признанье за ихъ вытревалу працю для нашои сцены. Театръ нашъ опускае Львôвъ съ пересвѣдченьемъ, що сповнивъ тутъ свою задачу, на скôлько єго силъ могло стати, и що Львовяне умѣли оцѣнити єго труды. При выѣздѣ жь театру на провинцію, поручаемъ єго щирымъ взглядамъ рускои публики, тымъ бôльше, що она буде могла запôзнатися съ тыми оригинальными штуками, котрѝ були данѝ во Львовѣ. Въ Станиславовѣ ôтбудеся вже сеи недѣлѣ въ сали театральнôй перше представленье. Даный буде мельдраматъ „Назарь Стодоля“ Т. Шевченка, а на закôнченье ôтспѣвае хоръ славне „Завѣщанье“ Шевченка, композиціи Вербицкого.

— **Выбôръ о. Корнила Мандычевского**, рускаго пароха въ Надвôрнѣ на презеса рады повѣтовои, потвердивъ цѣсарь найвысшимъ постановленьемъ зъ д. 3 падолиста с. р.

— **Батькôвщины** ч. 22 сконфискувала, якъ звычайно, ц. к. прокураторія державна.

— **О. Тома Пôдсоньскій**, приходникъ въ Колодѣевцѣ, скалатского деканату, обходивъ сими днями 50-лѣтну рôчницю свого священьства въ крузѣ родины, другôвъ и знакомыхъ. Всч. ювилятъ родився въ 1806 р. а рукоположеный въ 1832 р.

— **Въ справѣ посвященя новои церкви въ Скалѣ** одержуемъ слѣдуючу допись: Дня 4 л. падолиста с. р. ôтбулося торжественне посвященье новопостроeнои церкви въ Скалѣ. Актъ посвященя совершивъ Впр. еп. Сильвестеръ съ Впр. оо. крыл. Костекомъ и Величкомъ при асистѣ численного священьства. На вѣсть о пріѣздѣ Преосв. епископа присѣло на торжество освященя кôлька тысячь побожного народа навѣть зъ подальшихъ сторôнъ. Такожь цѣла достойна родина гр. Голуховскихъ, коляторôвъ въ Скалѣ, и значна часть рускои и польскои такъ духовнои якъ и мирскои интелигенціи мѣсцевои и зъ окрестности участвувала при цѣлôмъ обходѣ. По сповненôмъ актѣ освященя, ôтправилася соборна служба божа. Свѣтлôсть нашого обряду, пôднесена вже прекраснымъ спѣвомъ хоральнымъ мѣщанъ скальскихъ, котрыхъ многозаслуженый п. Гавріилъ Горецкій передъ 2 роками спѣву нотного выучивъ, зробила на всѣхъ присутныхъ глубоке враженье. — При кôнци богослуженя Впр. о. Келестинъ Костецкій, приходникъ Скалы, выголосивъ краснорѣчиво выразы подяки всѣмъ добродѣямъ церкви скальскои. передовсѣмъ же Єи Екск. графинѣ Голуховскôй и Высокоп. гр. Агенорови Голуховскому, ординатови на Скалѣ и всѣмъ иншимъ членамъ сеи достойнои родины, котра радою и щедрыми дарами, такъ въ частѣйшихъ значныхъ сумахъ грошевыхъ якъ такожь и въ матеріялѣ много допомогла взнести сю величаву будову. Честь и слава сѣй достойнôй родинѣ за тѝ доказы приклонности для рускаго обряду и церкви. — По промовѣ Впр. о. Костецкого ôтчитавъ Впр. о. крыл. Костекъ сѣмь похвальныхъ листôвъ ôтъ Впреосв. митрополита, въ котрыхъ Тойже знаменитшимъ добродѣямъ мѣсцевымъ за усердноcть ихъ при будовѣ новои церкви въ Скалѣ высказуe своe узнанье и удѣляe архіерейске благословенье. — Церковь збудована хорошо въ стилю византійскôмъ съ трема копулами; вся бляхою крыта и справдѣ своею структурою и обемомъ може рôвнатися нашимъ найкрасшимъ церквамъ. Вартôсть єи доходитъ 53 тысячь зр., парохіянъ же коштуe готовыми грôшми лишь 13 тысячь зр. а. в. Моральнымъ моторомъ взнесеня сеи церкви бувъ Впр. о. Келестинъ Костецкій, котрого щирымъ и неутомимымъ заходамъ завдячити належитъ, що рускѝ мѣщане въ Скалѣ пôднесенѝ въ моральности, интелигенціи и добробытѣ вскорѣ перенялись гадкою взнести сю памяткову будову, котра о ихъ щирôй любвѣ и привязаню до своеи церкви и обряду черезъ многѝ столѣтя свѣдчити буде.

— **На засѣданю выдѣлу фильософичного академіи наукъ въ Краковѣ** рѣшивъ выдѣлъ переслати зарядови академіи съ прихильною оцѣнкою першій выпускъ Словаря проф. Евг. Желехôвского и поручити зарядови, щобы удѣливъ на выданье того твору грошеву помôчь, на кôлько фонды академіи позволятъ.

— **На засѣданю товариства природничого, имени Коперника**, ôтбутôмъ дня 15 с. м., предсѣдатель товариства проф. дръ Радзишевскій завѣдомивъ зôбраныхъ членôвъ о доносимôмъ ôткрытю дра Ивана Горбачевского „о добуваню дорогою синтетичною квасу мочевого“. Дръ Радзишевскій пояснивъ, що тое ôткрытье єсть великои важности въ физіольогіи.

— **„Одесскій Вѣстникъ“** зъ 3 (15) с. м. посвятивъ вступну статю нашимъ статіямъ „Политика шовинизму“ и годится съ нашими выводами.

— **Въ Кишиневѣ** дня 6 лат. падолиста дане було въ театрѣ аматорске представленье въ украинськôмъ языцѣ въ дохôдъ бѣдныхъ ученикôвъ мужескои прогимназіи. Ôтограна була комедія Квѣтки Основяненка „Шельменко деньщикъ“. Якъ пишутъ зъ Кишинева до „Одесского Вѣстника“ представленье выпало дуже хорошо.

Въ справѣ могилы Тараса Шевченка. Редакція „Зарѣ“ въ Кіевѣ принялася збирати складки на реставрацію могилы Т. Шевченка. Жертвы буде принимати до 15 (27) марта 1883 р. До збираня складокъ заохотивъ редакцію „Зарѣ“ якійсь украиньскій патріотъ, присылаючи на початокъ 10 рублѣвъ. Въ письмѣ до редакціи пише ôнъ такъ: „П. Чалый въ своѣй недавно выданôй книзѣ („Жизнь и произведенія Т. Г. Шевченка“) перечисляe тыхъ 8 точокъ, въ котрѝ унято проекты рôжныхъ способôвъ звеличаня памяти великого поета, на зôбраню почитателѣвъ поета въ Петербурзѣ въ день єго смерти дня 26 лютого 1861 р. Тѝ точки суть: 1) Поховати тѣло поета на березѣ Днѣпра. 2) Поставити на могилѣ Шевченка памятникъ. 3) Заложити народну школу имени Шевченка. 4) Удержувати одного або кôлькохъ стипендистôвъ зъ университетахъ: кіевскôмъ, харкôвскôмъ, въ одескôмъ и въ академіи штукъ. 5) Выдати єго творы. 6) Вызначити премію за найлучшу житьепись поета въ украиньскôмъ языцѣ и за найлучшій розбôръ єго творôвъ. 7) Помагати єго родинѣ. 8) Звиджувати що року єго могилу“. Зъ всѣхъ тыхъ точокъ переведено доси вповнѣ лишь 1 шу, бо поховано поета надъ Днѣпромъ, а почасти и 5-ту, бо выдано єго творы въ Петербурзѣ и въ Празѣ. Прочѝ точки остали доси не сповненѝ. На порядку дневнôмъ стоитъ теперь 2-га точка: поставити поетови памятникъ и привести до ладу єго могилу.

— **Янъ Матейко противъ жидôвъ.** Мы вже доносили, що славный малярь краковскій, Матейко, ôткрываючи рôкъ школьный яко директоръ школы штукъ красныхъ, повитавъ дуже непривѣтно ученикôвъ жидôвъ. Въ дописяхъ зъ Кракова до варшавскихъ газетъ довѣдуемось, якъ то було. Матейко въ своѣй промовѣ звертаючися до жидôвъ-студентôвъ, котрыхъ єсть кôлька въ школѣ штукъ красныхъ, пôднѣсъ замѣтно голосъ и бôльше меньше такъ сказавъ: „А вамъ, ученикамъ Єврeямъ (Hebrejczykom) кажу, що если вы учитеся штуки малярскои лишь для спекуляціи, а не почуваетеся до обовязкôвъ своихъ для ôтчины и краю, то радше забирайтеся тамъ, где почутя такихъ обовязкôвъ не потрѣбно!“. Длячого Матейко такъ повитавъ кôлькохъ жидôвъ студентôвъ своеи школы, на те нѣгде не знаходимъ выясненя. Здаeся, що Матейко говоривъ зъ власного досвѣду.

— **Антисемитскѝ проявы**. Въ Вѣдни на загальнôмъ зборѣ студентôвъ политехники при выборѣ предсѣдателя товариства двѣ партіи, одна либерально-нѣмецка а друга германьско-антисемитска, такъ завзято выступили противъ себе, що комисарь полиціи мусѣвъ збôръ розвязати.

— **Именованя**. Айталь Лукашевичь, кандидатъ нотаріяльный въ Городенцѣ, именованый нотаремъ въ Солотвинѣ.

— **Въ Сераєвѣ** ôтъ 1-го грудня буде отворена семинарія духовна гр. вост. обряду. На першій рôкъ маe бути принятыхъ 12 питомцѣвъ, укôнчившихъ 15 лѣтъ и четверту нормальну клясу!

— **Подяка**. Достохв. „Общому рôльничо-кредитовому Заведеню“ во Львовѣ складаe за удѣленье въ 1881 р. 25 зр. а въ 1882 р. 50 зр. а. в. сердечну подяку — *Выдѣлъ рускои Бурсы въ Бережанахъ.*

На дѣвоче воспиталище чч. Василіянокъ во Львовѣ прислався на нашѝ руки о. Дорожиньскій зъ Волцнева 10 зр., а именно: 2 зр. ôтъ себе, 4 зр. ôтъ громады Волцнева а 4 зр. ôтъ громады Деменки лѣснои.

— **Въ россійскôмъ журналѣ „Русская Старина“** появилися записки Муравьева о повстаню польскôмъ въ 1863 р. Муравьевъ въ своихъ запискахъ немовь оправдуeсь зъ чиненыхъ єму загально Поляками закидôвъ о жорстокости.

— **Готфридъ Кинкель**, славный нѣмецкій поетъ и новелистъ умеръ въ Цириху. Покôйный въ 1848 р. бравъ участь въ революціи, за що засужденый бувъ на доживотну вязницю въ твердинѣ въ Шпандавъ, зъ ôтки одинъ студентъ помôгъ єму утечи. Кинкель удався до Англіи. Въ кôлька лѣтъ покликано єго на катедру нѣмецкого языка и литературы въ университетѣ въ Лондонѣ. Въ 1866 р. дано єму катедру исторіи штуки и археольогіи въ политехницѣ въ Цириху, где пробувавъ до смерти.

— **(Дрôбнѝ вѣсти.)** Въ четверъ ôтбулося въ Успеньскôй церквѣ въ Львовѣ вѣнчанье дра правъ Льва Павенцкого, урядника рускаго банку во Львовѣ, съ п-ою Евгенією Огоновского, дочкою проф. универс. дра Омеляна Огоновского. — П. Паславскій, проф. гимназ. въ Дрогобычи повѣнчався съ п-ою Ольгою Чайковскою, дочкою о. Юліяна Чайковского зъ Городища коло Самбора. — Дня 9 (21) с. м. ôтбудеся въ Болеховѣ вѣнчанье дра Ем. Савицкого, проф. рускои гимназіи во Львовѣ, съ п-ою Яворскою, сиротою по урядникy. — Сими днями ôтбудеся въ Мостахъ великихъ вѣнчанье дра Ем. Калитовского, проф. рускои гимназіи во Львовѣ, съ п. Софією Дѣдицкою, донькою тамошного приходника. — Намѣстникъ гр. Потоцкій выѣхавъ до Варшавы на вѣнчанье своего сына Романа съ гр. Потоцкою, дочкою гр. Стан. Потоцкого. О. Мих. Глѣбовицкій зъ Бережанъ выѣхавъ такожь до Варшавы на вѣнчанье своего будучого колятора.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Руске товариство господарско-промыслове въ Станиславовѣ**. Зарядъ ôтбувъ дальшій засѣданя въ дни 18 и 28 жовтня. Зарядъ згодився съ подякою на предложеня о. Л. В., о. И. Г. и п. А. Г., котрѝ

заявили охоту мати ôтчиты по селахъ. О. Т. Петровичъ зъ Москалѣвки ôтнѣсся до заряду въ справѣ заложеня торговлѣ мѣшаныхъ товарôвъ въ Коссовѣ и закупна быка розплодового для села Москалѣвки. Зарядъ поручивъ о. Петровскому приготовити поле до завязаня филіи товариства въ Коссовѣ и господарско - промыслового кружка въ Москалѣвцѣ и доперва тогды приступити до намѣреного дѣла. Чоловѣка до заложеня торговлѣ зарядъ може выслати. При тôй случайности рѣшивъ зарядъ удатись до краєвыхъ властителѣвъ заводôвъ рогатои худобы, щобы при помочи властителѣвъ въ першôй линіи краєва ôтповѣдна худоба була ужита до розширеня лучшои худобы въ якъ найширшії круги. Цѣнный въ тôмъ взглядѣ матеріялъ подавъ о. И. Тиховичъ зъ Бортникъ именно о худобѣ зъ звѣстного ôтъ давна скарбу Товмацкого. Громадѣ Москалѣвка зарядъ предложивъ закупити за 140 зр. 16-мѣсячного быка мѣшанця „мирцталеръ - бернъ". — Дальше зарядъ удався до лучшихъ фабрикъ машинъ съ предложеньемъ, щобы схотѣли бути помôчными при шириеню машинъ мѣжь членами товариства, опускаючи на цѣнѣ. Зарядъ отже буде посередникомъ для членôвъ при закупнѣ машинъ и то за дешевшу цѣну. Сталого проценту опущеного нема; але чимъ бôльше буде замовлень, тымъ бôльшій буде опустъ. — Зарядъ напечатавъ инструкціи для агентуръ, котрѣ высылаєся кождому, кто зголосится. До теперь зголосилося 12: въ Печенѣжинѣ, Перегиньску, Товстôмъ, Рогатынѣ, Тартаковѣ, Лôмнѣ, Краснôй, Сокали, Озерянахъ, Рожнѣтовѣ, Богородчанахъ и Ожидовѣ. — На предложенье о. І. Шмериковского, щобы розвѣдуватися по цѣлôмъ нашôмъ краю о цѣнахъ всякихъ артикулôвъ и въ газетѣ оповѣщувати, помѣщено тоє пытанье въ инструкціи для агентуръ съ прошеньемъ, щобы подавати цѣны що двѣ недѣлѣ. — Зарядъ принявъ до вѣдомости заявленье Заг. рôльничо - кредитового заведеня во Львовѣ, що оно прійде въ помôчь товариству при закладаню крамниць, именно буде давати пожички загипотекованії на сплату на чотыри роки; зарядъ удався до заведеня съ запытаньемъ, якії дасть улекшеня процентовії для такихъ пожичокъ. Зарядъ рѣшивъ найдальше съ новымъ рокомъ 1883 ôткрыти торговлю, а то єслибы на разѣ не узбиралися потрѣбнії фонды, бодай съ насѣньемъ, а потому розширити єи и на знаряды господарскії, свѣчки, выробы домашного промыслу и всякії мѣшанії товары. — Незалагоджене єще прошенье п. Григ. Бѣлика зъ Старомѣщины, котрый хоче отворити крамницю мѣшаныхъ товарôвъ.

— Банкъ „Славія". *Дѣятельнôсть и грошева фреквенція за мѣсяць липець, серпень и вересень 1882.* Въ протягу того часу заключено въ всѣхъ секціяхъ убезпеченъ (I—IV) на житье и огневôй, новыхъ убезпеченій разомъ 24.793 на капиталъ зр. 27,658.383·07 кр., зъ котрыхъ премія и побôчнії належитости выносятъ зр. 546.377·97 кр. Вынагороджень за шкоды выплачено въ тôмъ періодѣ въ всѣхъ секціяхъ разомъ съ шкодами градовыми зр. 258.324·07 кр. Въ протягу тыхъ трехъ мѣсяцѣвъ ульоковано часть капиталу, именно: зр. 220.746·15 кр. въ ческо-моравскихъ и галицкихъ касахъ заличковыхъ, а зр. 646.292 92 кр. на гипотекахъ. Грошева фреквенція въ центральнôй касѣ за той часъ выноситъ 1,585.063 зр. 52 кр. Пожарными сикавками обдѣлено 7 громадъ въ Чехахъ, одну въ Моравіи, одну въ Краинѣ и одну на Украхъ. Ôтъ 1 сѣчня до 30 вересня 1882 заключено въ всѣхъ секціяхъ новыхъ убезпеченій 64,161 на капиталъ зр. 61,623.410·88 кр., за премію и побôчнії належитости зр. 1,379.918·40 кр. и выплачено въ протягу того часу вынагороджень за понесенії страты въ всѣхъ секціяхъ зр. 571.182·70 кр.

Автономичне стоваришенье для забезпеченя доходôвъ и пенсій для рôльникôвъ, ремѣсникôвъ, урядникôвъ и т. п. тѣшится що-разъ бôльшимъ взятьемъ у публики и чимъ разъ бôльше проникає тою мыслею, а важнôсть того рода убезпеченій єсть узнаною въ всѣхъ верствахъ суспôльности. Зголосилося до кôнця вересня 1882 вже 601 членôвъ, субскрибованії вкладки досягли зр. 435.298, — а забезпеченії доходы и пенсіи зр. 107.016·73 кр.

Пенсійный звязокъ заступникôвъ численъ до 30 вересня 1882 р., 3864 участникôвъ, а фондъ пенсійный досягнувъ высокости зр. 27.022·59 кр. въ готовцѣ и ефектахъ.

Вѣсти епархіяльнії.

Зъ Архіепархіи Львôвской.

Испытъ конкурсовый дня 10 и 11 жовтня выдержали оо.. Ив. Валявскій, Ив. Охримовичъ, Ив. Воляньскій, Владисл. Юзычиньскій, Ем. Петровичъ, Володим. Колянковскій, Ник. Кумановскій, Алекс. Юрикъ, Вас. Мотюкъ, Ив. Сподарикъ, Ив. Калиньскій, Ант. Оноферко, Дом. Бородайкевичъ, Иляр. Пачовскій, Ив. Чировскій, Ник. Смалько, Мих. Садовскій, Теоф. Яворовскій, Ем. Каратницкій, Ив. Твардієвичъ, Лука Яримовичъ, Волод. Леонтовичъ, Діон. Еліясевичъ, Мих. Скородиньскій, Теод. Величковскій, Григ. Воєвôдка, Мих. Бачиньскій, Евг. Гузаръ.

Каноничну институцію получили оо.: 1) Кирилъ Левицкій зъ Рѣпнева на пар. Вербôвъ, дек. пôдгаєцкого; 2) Іос. Харжевскій зъ Акрешоръ на пар. Сопôвъ дек. пѣстыньского.

Душпастырскії посады получили оо.: 1) Лонгинъ Балицкій зъ Сопова на завѣд. въ Акрешорахъ; 2) Юл. Габрусевичъ съ Вербова на кап. Махнôвцѣ.

Завôзваный до каноничнои институціи о. Мих. Шведзицкій на пар. Мшана дек. городецкого.

Деканомъ перегиньскимъ на мѣсце увôльненого о. Ник. Кобрыньского зъ Ценявы именованый о. Левъ Левицкій зъ Янôвки.

Въ пропозицію принятії: І. на Давидкôвцѣ, дек. скальского одинъ о. Володим. Позняньскій. II. на Ляцке велике, дек. золочѣвского оо.: 1) Пав. Бачиньскій, кап. зъ Красного; 2) Стеф. Стисловскій завѣд. зъ Ляцкого; 3) Левъ Авдыковичъ, сотр. зъ Товстого; въ списѣ: 4) Мих. Величко сотр. зъ Книгиничъ; 5) Ив. Малиновскій завѣд. Вишнѣвчика; 6) Леонардъ Харламповичъ, холмчакъ, учитель народный въ Колтовѣ.

(Надôслане.)

Всѣхъ наукъ лѣкарскихъ

Дръ А. Свистунъ

въ Тернополи

ôтъ 1-ого падолиста с. р.

мешкає при улици Костельнôй, дôмъ Г. Гольды ч. 1964. (2—4)

— **Жертвы на руску бурсу въ Тернополи** вплынувшії въ мѣсяци жовтню 1882 р.: Доплаты за питомцѣвъ Бурсы принесли 42 зр. Дальше зложили Вп. оо. и пп. яко члены: о. П. Бѣлиньскій 3 зр., о. Ст. Бѣлиньскій 2 зр., п. дръ В. Лучаковскій 3 зр., о. М. Павликъ 3 зр., о. Е. Лисинецкій 3 зр., о. А. Ганкевичъ 3 зр. 50 кр., п. Е. Крвавичъ 3 зр., п. Ал. Барвѣньскій 2 зр., о. Н. Лужницкій 3 зр., п. С. Загайко 3 зр., п. Г. Гецѣвъ 1 зр., п. Г. Коморовскій 3 зр., п. Т. Логиньскій 2 зр., п. Л. Шеховичъ 3 зр., о. С. Навроцкій 2 зр., о. Я. Малишевскій 3 зр. Одноразовый датокъ жертвувавъ о. А. Ганкевичъ въ квотѣ 1 зр. 50 кр. — Натураліями: Зъ доплатъ 2 кôрцѣ бараболѣ; п. С. Галь жертвувавъ 100 фт. муки пшеничнои. — Дякуючи щедрымъ П. Т. Дателямъ за сії датки и жертвы Выдѣлъ тернопôльскои Бурсы проситъ всѣхъ доброжелаючихъ людей, щобы занялися збираньемъ натуралій и присылали ихъ для Бурсы. И найлекшій датокъ буде для Бурсы пожеланымъ. Не скупѣтъ же Впов. Патріоты тыхъ датковъ и свого труду. Вамъ тоє не зробитъ чувствительнои рôжницѣ, а Бурсѣ поможеся много. — Ôтъ Выдѣлу рускои Бурсы. Въ Тернополи дня 1 падолиста 1882. — *Дръ В. Лучаковскій.*

Курсъ львôвскій зъ дня 17. л. листопада 1882.

	платятъ		жадаютъ	
	австр. валютою			
	р.	кр.	р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	308	50	311	50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168	50	171	50
Банку гип. галиц. по 200 р.	305	—	309	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97	80	99	—
„ „ по 4% ав.	90	25	91	75
„ „ „ по 5% ав. період.	97	80	99	—
Банку гип. галиц 6% ав.	101	25	102	25
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100	50	102	—
3. Листы довжнії за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	—	—	—	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизации галиц. 5% м. к.	99	25	100	25
Облиги комунальнії Гал. банку рустик. 6%	100	—	101	50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101	—	102	50
5. Льосы мѣста Кракова	19	50	21	50
„ „ Станиславова	23	50	25	50
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	55	5	65
„ цѣсарскій	5	57	5	67
Наполеондоръ	9	44	9	54
Пôвимперіялъ	9	73	9	83
Рубель россійскій срѣбный	1	52	1	62
„ „ паперовый	1	17	1	$18^1/_2$
100 марокъ нѣмецкихъ	58	30	58	85
Серебро	—	—	—	—

(безъ текучого куп. безъ купону)

ОБЩЕ РÔЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою

купує и продає Листы Довговії точно пôсля дневного курсу, **есконтує** купоны тыхже льосôвъ, якъ и купоны ефектôвъ державныхъ навѣть передъ речинцемъ, есконтує векслѣ и удѣляє пожички и задатки на гипотеку и за порукою.

ЗАВЕДЕНЬЕ ПРІЙМАЄ

ГРОШЕВІЇ ВКЛАДКИ:

а) на **книжки щадничії** по 6%,

б) на **текучій рахунокъ** (conto currente)

за 30-дневнымъ выповѣдженьемъ 6%, (10—?)
за 14 „ „ 5%,
за 3 „ „ 4%.

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на І-ôмъ поверсѣ.

„МЕРТВІЇ ДУШѢ"

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва" (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" и въ книгарни Ставропигійскôй.

Саломонъ Бардахъ

во Львовѣ, ул. Краківска, ч. 18.

поручає

великій выбôръ рôжнородныхъ паперôвъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ также ордерôвъ котиліоновыхъ.

Выконує карты визитовії, сотку по 40 кр. (7—10)

ЦѢННИКЪ.

2 ТОРГОВЛЯ (1—?)

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

залагоджує ласкавії замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляє желѣзницею франко до послѣднои стаціи.

Чоколяда.

Вѣденьска ванилева	1·60
Іордана (зъ Боденбахъ)	1·80
Сухарда (Швайцарска)	2·80
Какавъ въ порошку (безъ олѣю) въ пушкахъ по 1/2 кило	—·35
Какавъ въ зернахъ	1·60

Цукорки.

Rocks & Drops	1·44
Мятовії	1·44
Гофа солодовії пак.	—·10
„ въ мѣшочкахъ 15 и 30 кр.	
„ екстракту солодов. слоикъ	1·—
„ пиво солодове	—·60

Овочѣ смаженії и кандизованії.

Циката италійска смаж., мягка	2·—
Шкôрки помаранчевії	1·60

Виноградъ зъ Феславъ въ порѣ щоденно свѣжії.

Мароны тирольскії, великії	—·40

Овочѣ полудневії.

Розинки Маляга десеровії	1·80
„ султаньскії безъ кôстокъ	—·80
„ великії съ кôстк. (Eleme)	—·72
„ чорнії зантійскії	—·56
Фиги султаньскії найлучшії	1·12
въ вѣнкахъ	—·48
Дактилѣ александрійскії) до	1·20
„ мароканьскії) поры	—·—
Мигдалы въ лупахъ à la prences	2·50
„ солодкії (Bacri)	1·28
„ гôркії	1·60
Орѣхи сицилійскії округлії	—·64
„ товченії (зернята)	1·37
„ американьскії	—·64
Сливки угорскії	—·48
„ оббиранії прунельки	1·—

ПОВИЛА

угорскії знаменитії	—·40

Помаранчѣ и Цитрины.

Въ Мельбурнѣ 1881. — І Нагорода — Срѣбный медаль.

Предметы граючії

4—200 кавалкôвъ; съ окрасами або безъ нихъ, мандолины, бубники, дзвôнки, кастанеты, небеснії голосы, гра на арфѣ и т. д.

Коробки граючії

2—16 кавалкôвъ; дальше нецесерки, поставки на цигара, швайцарскії домки, альбумы на фотографіи, приряды до писаня, коробки на рукавички, тягарки на листы, вазы на цвѣты, табакирки, столички, фляшки, склянки, портмонетки, стôльчики и т. д., все съ музикою. Все найновѣйше и найôтличнѣйше поручає

I. H. Heller, Bern (Schweiz).

Тôлько прямії замовленя ручатъ за правдивôсть; илюстрованії цѣнники высылаются franco.

100 найкрасшихъ выробôвъ, въ вартости 20.000 франкôвъ роздѣляются межи купуючихъ граючії предметы ôтъ падолиста с. р. до 30 цвѣтня 1883 яко премія.

(1—4)

Вдова по священику

шукає мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительниця дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условіями. Адреса: **М. С. К. poste restante Надвôрна.** (4—10)

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье

ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. **Головна выграна** въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючії выгранії:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр. — 100 по **100** зр. — 200 по **50** зр. — 542 по **25** зр. — разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнії списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовії просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (3—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.

А. ШТАЙНЪ

Дентистъ-лѣкарь зъ Вѣдня

осѣвъ на постоянне

въ Тернополи.

Лѣчитъ всякії слабости устъ и зубôвъ. Операціи, пльомбованя, чищеня зубôвъ, вправлюванье штучныхъ зубôвъ и щокъ залагоджує якъ найлучше и найделѣкатнѣйше. (1—?)

Угорскії вина

бѣлії и червонії, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ также власнії винокурнії коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Украхъ.

Всякії поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (6—25)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 87. Львôвъ, Середа 10 (22) листопада 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ русскихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“:

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чвертъ року . . 3 зр.

на самъ додатокъ:

на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чвертъ року . зр 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.

съ дод. „Библіотеки“:

на пѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.

на самъ додатокъ:

на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.

съ дод. „Библіотеки:“ на самъ додатокъ:

на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Уваги надъ посольскимъ справозданьемъ гр. Войтѣха Дѣдушицкого.

(Дальше.)

Въ дальшôй своѣй промовѣ переходитъ гр. Дѣдушицкій до кракôвскои партіи т. зв. Станчикôвъ. Програма сеи партіи, якъ мы вже писали недавно, есть безперечно найбôльше ясно поставленою зъ всѣхъ програмъ польскихъ партій. Ось три головнй основы тои програмы: „стояти при языцѣ польскôмъ, засадахъ консервативныхъ и традиціи католицкôй.“ Исповѣдники тои партіи, якъ каже съ досадою пос. гр. В. Дѣдушицкій, задумали „пересвѣдчити можныхъ тои землѣ, що интелигентнй Поляки можутъ статися елементомъ суспôльного ладу, що на нихъ безпечнѣйше, нѣжь на кôмъ иншôмъ, можутъ опертися престолы... А за свои численнй услуги надѣются приклонники сеи партіи, що дôстанутъ въ свои руки власть, а якъ лишь будутъ ви мати, тогды опануютъ край безъусловно, засудятъ на мовчанье и бездѣльнôсть тыхъ, що не подѣляютъ ихъ пересвѣдчень, и выставивши высоко засаду карности, згнетутъ всякй анархичнй и революційнй норовы и порывы польскои шляхты и польскихъ мѣстъ, а желѣзною рукою урядовои силы обезсилятъ дальше ширенье суспôльнои ненависти и безъосновныхъ надѣй середъ люду... Въ той спосôбъ опанує польска партія великй просторы давнои Польщѣ, буде поза ними держати вплывъ и силу, и такъ Поляки, а съ ними вразъ Польща, ôтограютъ зновъ велику ролю середъ исторіи живыхъ народôвъ. Поляки будутъ рядити Поляками, а Польща станеся могучою запорою противъ идей перевороту, невѣры, демократичнои и суспôльнои революціи Заходу и противъ всхôдного панславизму...“ Ось такими думками руководится кракôвска партія Станчикôвъ! Пос. гр. В. Дѣдушицкій признає самъ, що „сю програму переведено дѣйстно въ Австріи почасти вже въ дѣло.“ Яке те переведенье, се бачимо наглядно на тыхъ всѣхъ правахъ и привилеяхъ, якими користуются у насъ Поляки. „Однакъ — якъ каже пос. гр. В. Д. — ся програма не числится зовсѣмъ съ историчною дѣйстностею и коли дôйде до свого верху, спровадитъ на Полякôвъ розчарованье и удары. Кто будує свою будучнôсть на тôмъ, що зможе служити можнымъ сеи землѣ а що миліонамъ слабшихъ накине безъусловно свою волю, сей не знає исторіи!“ Всѣ тй, высше указнй бажаня, надѣѣ и стремленя кракôвскои партіи, поясняє дальше гр. В. Дѣд., суть лише дитинячими мрѣями. Поляки не можутъ надѣятись такихъ превеликихъ уступствъ ôтъ правительства, бо „вдяка не есть честнотою у монарха; его обовязкомъ дбати про могучôсть своеи державы, а съ тымъ стараньемъ незгôдна жадна сентиментальна политика. Монархъ повиненъ ôтправити и найлучшого слугу, скоро не придасться ему вже на нѣщо; ôнъ тяжко согрѣшитъ, если дасть дорости слузѣ въ силу, а если той слуга не есть репрезентантомъ свѣдомои волѣ народа, то лишь за ту цѣну остане при урядѣ, если буде повнити волю паньску безъ взгляду на ви наслѣдства для провинціи, съ котрои вышовъ. Суть хвилѣ, въ котрыхъ безвзглядно услужнй орудія суть найдогôднѣйшй для монарха и державы... Слуга, що вѣритъ лише въ урядову силу, буде наконець черезъ свого пана залишеный и упаде, — а коли упаде, подыбле въ долинѣ тôлько непріязнь або рôвнодушнôсть... Нѣчо не повздержитъ его упадку, ôнъ буде самъ здрухотаный, а вразъ съ нимъ буде здрухотаный и той прапоръ, якій ôнъ держитъ въ рукахъ...“

Показавши такій сумный выглядъ въ будучности для дотеперѣшнои политики польскои гр. Дѣдушицкій остерѣгає своихъ землякôвъ передъ наслѣдствами такои хибнои политики и взыває до поправы.

„Обовязкомъ краю — каже пос. В. Дѣдушицкій — спôзнати власну природу, завръти въ очи тымъ струямъ, якй нынѣ въ исторіи мусятъ вырынути на верхъ, и пôзнавши правду, статися свѣдомою силою, съ котрою мусятъ всѣ числитися“. Тутъ малює пос. В. Дѣдушицкій суспôльнôсть нашого краю, котру, пôсля него, складаютъ: польска шляхта, малочисленне польске мѣщаньство, руска интелигенція, простый людъ и жиды.

Польска шляхта — се верства доминуюча, се, можна сказати, едине прибѣжище, въ котрымъ скупляється и ворушится цѣла програма польскихъ шовинистôвъ. На чолѣ суспôльности стоитъ завсѣгды польска шляхта, съ давными традиціями, съ давною вѣрою, а такожь съ давными норовами, — хочь та шляхта тратитъ съ кождымъ рокомъ маетокъ, а проте и грунтъ пôдъ ногами. Ся шляхта завсѣгды склоняється до тои оманы, що она сама одна становитъ нарôдъ, — а така омана погубна... Про польске мѣщаньство не ма що богато говорити; оно въ краю дуже нечисленне и хочь рвеся кермувати народною навою, але не має до того потрѣбныхъ силъ. Мѣщаньство моглобъ працювати для добра краю, але зъ однои стороны надто розбите само въ собѣ, а зъ другои стороны на силу пхаєся у ряды шляхты, забуваючи на свое власне становище. Жиды идутъ своимъ ходомъ. Доси уважаютъ они себе за гостей въ краю и за окремый нарôдъ. Приписы ихъ религіи не допускаютъ, щобы иншій нарôдъ зливався съ ними. Ôтраза до працѣ, а спрытъ торговельный спровадили на нихъ ненависть люду. Они все еще уживаютъ языка нѣмецкого, ихъ богатства множатся съ кождымъ днемъ. Они все идутъ за сильнѣйшимъ и за власною користею.

Яко елементъ, чужій польскôй суспôльности, представляє гр. Дѣдушицкій кромѣ жидôвъ такожь и руске духовеньство и самъ людъ. Руске духовеньство, поперте досыть численною интелигенцією, творитъ окремый таборъ народный. Убожше, але численнѣйше ôтъ шляхты, посѣдає незвычайну интелигенцію и сильну организацію, а остає въ чудній звязи съ людомъ, съ котрымъ его лучатъ обрядъ и домашный, народный языкъ. Для сего духовеньства являєся Польща нѣчимъ иншимъ, якъ шляхоцкою и езуитскою сваволею, Римъ накиненою властею, шляхта ôтступниками; будучнôсть бачитъ оно въ панславизмѣ (не панрусизмѣ), въ громадяньствѣ (въ повнôй самоуправѣ громадъ) и въ восточнôмъ обрядѣ.

О самôмъ людѣ высказуєся гр. Дѣдушицкій ось якъ: „Нашъ хлопъ доси темный и убогій, несвѣдомый своеи народности, богобоязливый, нѣкому не дає вѣры и слухає кождои власти. Тôлько пристрасть суспôльна, розбуджена интелигентными агитаторами, зможе его вырвати зъ апатіи; а тогды буде ôнъ якъ слѣпа сила дѣлати на чужу и свою шкоду.“ Представивши такъ рôжнороднй елемента нашого краю гр. Дѣдушицкій такъ озываєся: „ото нашъ край! Якъ довго въ тôмъ краю буде дотеперѣшне роздвоєнье, такъ довго буде справдѣ тяжкимъ становище его представителѣвъ чи то въ парляментѣ, чи въ правительствѣ. Щобы мы були сильнй и щобы насъ пошановано, на се треба розбудити правдиву силу суспôльности. А сего не докажемо анѣ за одинъ день, анѣ за одинъ рôкъ, анѣ за одинъ десятокъ лѣтъ. Мы станемо доперва тогды сильными, коли тй рôжнороднй елемента, о котрыхъ я що ино згадавъ, сполучатся разомъ до згодливои працѣ для добра краю, коли вытворится у насъ суспôльнôсть, въ котрôй тй рôжнороднй елемента будутъ спôльно и самостôйно радити о добрѣ краю. — Якже жь се може статися? Чи черезъ приверненье того, що було? Чи черезъ обновленье выключного панованя шляхты и латиньского обряду, опертыхъ о сильну власть (правительственну?) Страшно слѣпымъ бувбы той, ктобы въ се повѣривъ, а коли шляхта и латиньске духовеньство въ се повѣрятъ, то мабуть тымъ тôлько пôдпишутъ для себе самыхъ засудъ смерти, а на довгій часъ спинятъ пôддвигненье народа въ тяжкои недолѣ.“ „Суть конечности историчнй, котрыхъ нѣкто не ôтверне. Нѣкто не повздержитъ новочаснои демократиі и въ ви походѣ; чи се намъ подобаєся чи нѣ, то она муситъ дôйти до своеи цѣли далекои. О тôмъ свѣдчитъ трехсотлѣтна исторія Европы; такъ реакція, якъ и всяка роволюція нищитъ привилеѣ и рôвнає станы... Кожда бесѣда людова въ Славянщинѣ допоминаєся правъ языка и мы бачимо, якъ въ Австріи и на Всходѣ зъ племенъ уростаютъ навѣть самостôйнй ôтрубнй народы... Нерôвнôсть станôвъ стаєся щоразъ меншою... знесено панщину, роздано много грунтôвъ межи селянъ и знесено привилеѣ шляхты. А хочь въ сѣй хвили взросли на спекуляціи величезнй фортуны, то кто має очи, видитъ, що щоразъ сильнѣйше движенье стремитъ до того, щобы ихъ заступити союзами малыхъ людей. Се все може многимъ выдаватися дуже прикрою рѣчею, але такъ есть и тому не може нѣкто заперечити... Супротивъ такого историчного движеня не можна зовсѣмъ думати о пôдпорядкованю всѣхъ елементôвъ нашого краю пôдъ тыхъ, котрй утратили вже власть въ краю, яку давнѣйше держали въ своихъ рукахъ. Елемента демократичнй и людовй бу-

ЦИГАНЫ.

Ескизъ Мирона ***.

(Конець.)

II.

— Чуєте, вôйте! — говоривъ другого дня рано шандарь до ластовецкого вôйта, — на вашôмъ свѣдомѣ лишаю тутки тыхъ волоцюгôвъ! Вы менѣ ручите за то, щобы они не утекли зъ своеи норы. А завтра вечеромъ я вернуся навадъ, тай заберемъ ихъ до Сколёго! Розумѣете?

— Розумѣю, прошу пана. Я вже накажу парубкамъ, щобъ ихъ припильнували. Не подѣются нѣкуды, за се ручу!

— А якбы може я завтра не прійшовъ, то пильнуйте ихъ, поки кто небудь не навѣдаєся за ними. Пустити тоту голоту зъ рукъ не можна. Тобы заразъ кинулося красти.

— О, певне, — потакувавъ вôйтъ, хочь ôнъ знавъ ôтъ давна старого Пайкуша-коваля, и знавъ, що анѣ ôнъ анѣ его родина крадежею не займаєся.

Але мабуть якась лиха доля позавидѣла нашому шандареви будущого „бельобунгу“ за арештованье волоцюгôвъ. Идучи зъ Ластôвокъ по надъ рѣку, ôнъ щеховъ зо стежки и впавъ въ рѣку. Быстра, глубока вода захопила его и звалила зъ нôгъ; гверъ выпавъ ему зъ рукъ и покотився съ водою; ôнъ самъ ледво съ крайнымъ напруженьемъ силъ ухопився берега и вылѣзъ на тверду землю. Мокрый до нитки, дрожачій зъ студени и страху, ôнъ ледви доплентався до найблизшого села. А ту зимный стоковый вѣтеръ джаривъ немилосердно, кидаючи жменями помѣжь дождж чимъ разъ густѣйшй платинки снѣгу. На пôвъ одубѣлый и смертельно стомленый доплѣвся шандарь до священика на нôчь. На другій день прокинувся въ тяжкôй горячцѣ. Прійшлось ему перележати майже цѣлый тыждень въ постели въ найбôльшôмъ ослабленю. Ажь по тыждни мôгъ ôнъ пôднятися и рушити назадъ до Сколёго. Ажь коли прійшовъ до Ластôвокъ, пригадавъ собѣ цигановъ и запитавъ вôйта, що съ ними сталося.

— А що, прошу пана, — сидятъ собѣ въ своѣй норѣ.

— Сидятъ? — ажь скрикнувъ шандарь. — Якъ то, въ таку студѣнь, въ снѣги и морозы?

А й справдѣ, въ горахъ черезъ той тыждень упавъ вже бувъ глубокій снѣгъ.

— А що, прошу пана, — нѣктô за ними не пытався. Старый кôлька разôвъ босый приходивъ до села жебрати, просився до хаты до одного чоловѣка, бо казавъ, що тамъ дуже имъ зимно, — але я не позволивъ.

— Вы не позволили?...

— Та нѣ, — сказавъ вôйтъ и здвигнувъ плечима. — Адже панъ казали, щобъ я ихъ пильнувавъ, щобы нѣкуды не рушалися зъ своеи норы, ажь поки панъ не вернутъ!

Шандареви похолоднѣло въ нутрѣ ôтъ тыхъ слôвъ. Ôнъ бувъ не злый чоловѣкъ, хочь служба зачинала вже глушити въ нѣмъ живй людскй чутя. За те жь недавна недуга зробила его зновъ троха вразливѣйшимъ на людске горе и людску муку.

— Ара, де присяжный? Збирайтеся й вы, вôйте, тай ще кого кличте съ возомъ, — поѣдемо, треба привезти ихъ до села!

Вôйтъ радъ не радъ зôбрався. Поѣхали. Шандарь усю дорогу бувъ чогось неспокôйный, все позыравъ на скалу, що бовванѣла въ дали середъ мглы, — слѣдивъ окомъ, чи не покажеся надъ нею клубокъ дыму. Але дыму не видно було, тôлько груба плахта снѣгу бѣлѣлася на широкôй головѣ скалы.

— Ще вчора курилося, — сказавъ вôзникъ, а нынѣ вже дыму не видно!

— Чи лишь не втекли они? — закинувъ вôйтъ.

Пріѣхали. Шандарь першій, а за нимъ присяжный и вôйтъ почали дертися на скалу. Слѣду не видно було нѣякого въ свѣжôмъ снѣгу. Выйшли на плятформу, — глухо, мертво. Вхôдъ до яскинѣ затканый тоюжь колодою. Отворили. Вôйтъ зазырнувъ до середины.

— Туй они! — сказавъ до шандаря. — А що робите, Пайкушь? — крикнувъ до яскинѣ. Въ яскини тôлько глухо задуднѣвъ голосъ его власнои бесѣды. Не чуючи ôтповѣди, вôйтъ а за нимъ шандарь и присяжный злѣзли до яскинѣ. Въ яскини було страхъ холодно, якъ въ гробѣ. А коли ихъ очи привыкли до сумерку, то показалася имъ страшна, роздираюча серце картина.

Довкола выгаслого огнища лежали, сидѣли и чяпѣли цыганы. У гдекого въ рукахъ бувъ кусникъ недогрызеной, кôньскои шкôры, кôлька кусникôвъ валялося ще обôчь. А лиця у всѣхъ синй. А очи у всѣхъ скляній, вытрѣщенй, недвижнй. А руки й ноги у всѣхъ покорченй передсмертною судорогою. А всѣ — неживй.

Старшина стала, якъ громомъ поражена.

— Вôйте! — крикнувъ шандарь, ледво переводячи духъ, — вы менѣ ôтповѣсте за ихъ смерть!

— Даруйте, пане, — ôтповѣвъ вôйтъ, — я робивъ, що вы казали! Най панъ ôтповѣдаютъ! Я въ тôмъ нѣчо не виненъ!

— Ну, то я, я виненъ? — скрикнувъ шандарь. Але вôйтъ уже й не слухавъ его крику, а закликавши вôзника, почавъ съ нимъ и присяжнымъ щось шептати, а потôмъ всѣ три позносили трупы на сани и не звертаючи навѣть уваги на шандаря, рушили до Сколёго.

Шандарь стоявъ, мовь осудженый. Але звôльна людске чутье, мовь розблыснувша искра, почало погасати. Шандарь зъ чоловѣка стався зновъ шандаремъ, службовымъ чоловѣкомъ. — А хибажь я тому що виненъ?—пробубонѣвъ ôнъ самъ до себе. — Тьфу, пекъ маро! Я ихъ прецѣ не казавъ заморожувати! А дурный Бойко гадає, що менѣ що зробитъ

дутъ щоразъ съ бôльшою свѣдомостею допоминатись пановання; они можутъ статися явными ворогами шляхты и старопольскихъ традицій, можутъ знищити те все, що для насъ дороге, и бути може, що по завзятыхъ борбахъ и страшнôмъ знищеню повстане тутъ у насъ сильна и одноцѣльна суспôльнôсть, для котрои наша минувшôсть буде зовсѣмъ чужою... *(Конецъ буде.)*

Въ справѣ руского Словаря.

Въ послѣднôмъ ч-лѣ звѣстили мы, що фильософичный выдѣлъ кракôвскои Академіи наукъ переславъ зарядови сеи Академіи прихильну оцѣнку I. выпуска руско-нѣмецкого словаря проф. Ев. Желехôвского съ порученьемъ, щобы зарядъ Академіи удѣливъ на выданье сего дѣла грошеву пôдмогу. Можна було надѣятись, що такъ поважна институція науковаôтнесеся рôвно прихильно якъ и ви фильософичный выдѣлъ до дѣла, котре зъединало собѣ живу симпатію цѣлого ученого свѣта, а навѣть найшло матеріяльну пôдмогу у поодинокихъ ученыхъ якъ пр. у проф. Миклосича. Такъ ждалося та не такъ сталося.

Зарядъ кракôвскои Академіи удѣливъ проф. Желехôвскому ôтповѣдь, въ котрôй сказано, що z prawdziwym żalem mimo polecenia wydziału filologicznego Zarząd Akademii musi prośbie odmówić, ponieważ budżet na rok przyszły uchwalony i że Akademia przesądzać nie może, czy i w przyszłym roku będzie mogła zasilić datkiem pieniężnym to wydawnictwo". Здавалосьбы, що се и сердечно и красно и кречно сказано, колибъ було по правдѣ сказано. Тымъ часомъ рѣчь маѥся зовсѣмъ противно. Проф. Желехôвскій подавъ свою просьбу до Академіи ещe въ вересню, а буджетъ Академіи на р. 1883 ухвалено деперва на засѣданю дня 3 листопада с. р., значитъ кракôвска Академія наукъ мала просьбу професора Желехôвского мало що не цѣлыхъ два мѣсяцѣ наперед, нѣмъ укладала и ухвалювала свôй буджетъ на р. 1883. Що бôльше, мы знаѥмо зъ достовѣрныхъ жерелъ, що презесъ Академіи дръ Майеръ бувъ вже зъ самого початку, коли тôлько ся справа пôднялась въ кругахъ кракôвскои Академіи, противный удѣленю якои небудь грошевои пôдмоги выдавництву руско-нѣмецкого словаря проф. Желехôвского, а се для того, що словарь руско-нѣмецкій а не руско-польскій. Якъ се и дивно выглядаѥ, що мужь, котрого имя такъ тѣсно и для кождого наглядно звязане съ нѣмеччиною, противный выданю руско-нѣмецкого словаря, всежь таки фактомъ останеся, що през. Майеръ именно зъ сеи причины спротивився удѣленю пôдмоги для руского словаря, усунувъ сю справу ажь на часъ по ухваленю буджету и поставивъ на своимъ, мимо того, що фильософичный выдѣлъ поперъ просьбу проф. Желехôвского, а поодинокій члены Академіи дуже похвально высказуются о тôмъ словарѣ. Зъ всего выходитъ, що высше наведенй мотива заряду крак. Академіи наукъ, поданй въ ôтповѣди проф. Желехôвскому, не тôлько невѣрнй але просто съ правдою незгôднй. Чи се годится съ достоиньствомъ такъ поважнои, зъ краєвыхъ фондôвъ засилянои и для цѣлого краю призначенои институціи науковои, — судъ надъ тымъ лишаємо безстороннымъ.

Разомъ съ тымъ приходится намъ занотувати ещe и другій фактъ неменше сумный. Соймъ краєвый, а властиво Выдѣлъ краєвый тожь само ôтмовивъ просьбѣ проф. Желехôвского о грошеву пôдмогу на выданье руско-нѣмецкого словаря. Досыть буде пригадати, що соймъ а взглядно Выдѣлъ краєвый рôчно даѥ цѣлй десятки тысячѣвъ на пôдмогу незрôвнано менше важныхъ выдавництвъ, на пôдмогу часто навѣть доволѣ химерныхъ предпріємствъ, на подорожи проблематичныхъ кандидатôвъ на ученыхъ и т. д.; досыть пригадати, що Выдѣлъ краєвый для пôдмоги I-го выданя „Економіи" проф. дра Билиньского зъ горы закупивъ 500 екз. сего дѣла, а рôчно маѥ до розпорядимости кромѣ 3000 на „популярнй" выданя „рускй" такожь 30,000 зр. на непредвиджень выдатки, — досыть, кажемо, тое згадати, щобъ кождому стало ясно, якъ тяжко муситъ дôткнути Русинôвъ та ôтмова краєвого Выдѣлу хочьбы найменшои пôдмоги на рускій словарь.

Мы не хочемо надъ тыми двома сумными фактами довше розводитись, бо тутъ кождый Русинъ доспѣваѥ свою пѣсню. Мы тôлько звернемось до тыхъ газетъ польскихъ, а передовсѣмъ до Reform-ы, котра такъ дуже за зле бере недовѣрчивôсть Русинôвъ въ добру волю хочьбы невеликого круга „угодовыхъ" Полякôвъ и спытаємо Reform-у и ви прихильникôвъ, якже то на дѣлѣ выглядаѥ те „popieranie tego, co ma na celu rozwój ruskiej mowy i literatury", о котрôмъ стôлько говорилося — на паперѣ? Колибъ Русины навѣть не мали причинъ, бути взглядомъ Полякôвъ „невѣрными Томами", то всежь такй поступки такъ поважныхъ институцій, якъ Академія наукъ, и такъ высокого представительства, якъ кр. Выдѣлъ, въ силѣ перетворити Русинôвъ въ „невѣрныхъ Томôвъ".

ДОПИСИ.

Скала надъ Збручемъ.

Дня 9 с. м. празднованo въ нашôмъ мѣстѣ торжественне посвященье новои простории и дуже хорошои зъ каменя мурованои и блясхою покрытои церкви, котрои вартôсть сягаѥ надъ 52 тысячь зр.

Церковь посвящавъ Впр. еп. Сильвестеръ въ супроводѣ Впр. крыл. дра Костека и Величка, оо. деканôвъ: Брилѣньского зъ Угриня, Лисинецкого зъ Турильча, Шанковского зъ Копычинець и Гулы зъ Борщева, такожь кôлькanадцятёхъ священикôвъ, нарочно на тое торжество прибувшихъ.

Вже 8-го падолиста, с. ѥ. въ середу вечеромъ пару тысячь народа съ нетерпеливостею очѣкувало Преосв. епископа. Ôнъ пріѣхавъ о 8 годинѣ вечеромъ провадженый высланою напротивъ бандерією зложеною зъ 24 молодыхъ мѣщанъ, съ хоругвками и похôднями. При брамѣ тріюмфальнôй, хорошо присгроєнôй, котру мѣсто своимъ коштомъ поставило, привитали высокихъ гостей: мѣсцевый парохъ о. крыл. Костецкій, лат. парохъ и кôлькохъ священикôвъ, потôмъ бурмистръ рускою промовою и пôсля стародавного звычаю хлѣбомъ и солею, въ конецъ кагалъ жидôвски громады съ рабиномъ и тойрою, а п. Фрайфельдеръ яко начальникъ кагалу по руски выполошеною промовою, котру закôнчивъ „Най жиѥ великій князь рускои церкви многая лѣта!"

Потôмъ удався епископъ съ крылошанами и духовеньствомъ на коротеньку молитву до новои церкви и до лат. костела а зъ ôттамъ на гостину до палаты Вп. ордината, где на цѣлый часъ бувъ запрошеный.

Другого дня о 8-ôй годинѣ зъ рана розпочалося освященье а о $10^1/_2$ служба божа, на котру прибули: ординатъ гр. Агеноръ Голуховскій съ всѣми членами своєи родины, презесъ рады повѣт. гр. Борковскій, ц. к. староста Салямонъ и много иншихъ гостей. По службѣ божôй дякувавъ мѣсцевый парохъ о. Костецкій епископови и крылошанамъ, потому звернувся до колятора и ѥго родины; о. Костецкій въ своѣй промовѣ положивъ натискъ на тую жичливу єдностъ всѣхъ верствъ обохъ краєвыхъ народôвъ, яка въ часѣ освященя тои рускои церкви объявилася, додавчи, що моглобы завсѣгды такъ бути, єслибы зъ стороны польскои не було того напору политично-религійныхъ пуристôвъ, подôбныхъ до старыхъ фарисеѣвъ, котрй прозываютъ рускй 3-раменнй кресты шизматицкими, а рускй народнй книжки и письма московскими, а зъ стороны рускои, єслибы не тая горстка безсовѣстныхъ лизунôвъ и карієровичѣвъ, котрй выкористуютъ легковѣрностъ Полякôвъ и доносятъ на своихъ земляковъ рôжнй клеветы, щобы здобути собѣ тымъ способомъ синекуры.

Дякувавъ коляторови и ѥго родинѣ особливо за тое, що не дали послуху тымъ клеветамъ, якй вороги щастя обохъ народôвъ и на личностъ пароха заносили, щобы колятора черезъ тое ôтъ помочи для будовавшоися церкви ôтвернути, и ѥго прихильностъ для церкви всколебати. Въ кôнци звернувся о. парохъ и до парохіянъ и вымовными словами пôднѣсъ ихъ моравляну працю и жертвы при будовѣ тои справдѣ величавои церкви.

По укôнченôмъ богослуженю вышли всѣ высокй гостѣ съ цѣлымъ згромадженымъ народомъ и угруповалися коло церкви для знятя фотографіи.

На снѣданю були всѣ гостѣ у мѣсцевого пароха. При снѣданю пôднѣсъ о. Костецкій яко господарь дому тоастъ въ честь епископа, а другій въ честь колятора; 3-тій тоастъ пôднѣсъ п. Знамѣровскій, повномочникъ ординаціи и безплатный архитектъ церкви въ честь оо. крылошанъ; 4-тый тоастъ взнѣсъ дръ Костекъ въ честь архитекта п. Знамѣровского а 5-тый крыл. Величко въ честь духовеньства. На обѣдѣ були знову всѣ у колятора гр. Агенора Голуховского. Въ часѣ обѣду взнесено 8 тоастôвъ, а то: ординатъ въ честь папы; епископъ по руски въ честь цѣсаря; о. ординатъ въ честь епископа; епископъ въ честь ексцеленціи гр. Голуховскои; презесъ гр. Борковскій въ честь рускаго духовеньства; дръ Костекъ въ честь колятора и ордината; о. Костецкій въ честь всѣхъ членôвъ родины колятора, а ординатъ въ честь о. Костецкого.

Въ пятницю ôтправивъ епископъ службу божу въ каплици за упокôй душѣ бл. п. намѣстника гр. Голуховского, а по снѣданю о 12-ôй годинѣ ôтъѣхавъ до Львова.

Додати мушу, що заслуга около новозбудованои церкви належится парохови о. Костецкому, котрый черезъ цѣлый часъ свого 10-лѣтного побыту въ Скалѣ неусыпно трудився и бôльшу часть своихъ доходôвъ докладавъ до фонду, котрый передъ 10 лѣтами складався ледви зъ кôлькanадцять зр. Съ правдивою христіяньскою побожностею и жичливостею причинявся такожь ВП. колиторъ съ всѣми членами своєи родины; ôнъ давъ 190.000 выпаленыхъ цеголъ, 1000 кôрцѣвъ вапна и всѣ матеріялы, находячйся въ ѥго лѣсѣ, а кромѣ того члены ѥго родины зложили до 2 тысячѣ готовыхъ грошей. Громада же вылупала на своихъ каменоломахъ 600 стосôвъ камѣня, звезла и всѣхъ робôтникôвъ дала, складаючи при тôмъ добровôльнй жертвы пôсля своихъ силъ въ грошахъ. Не можу наконець того замовчати, що цѣла церковь збудована збостала безъ жадныхъ урядовыхъ комисій, репартицій, конкуренцій и екзекуцій.

Справозданье

выдѣлу товариства „Сѣчь" у Вѣдни

за рôкъ 1881/2.

Съ минувшимъ шкôльнымъ рокомъ скôнчило тов. „Сѣчь" XV-тый рôкъ своєи дѣяльности. Передъ пятнадцятьма роками збôрався бувъ першій разъ кружокъ вѣденьскихъ Русинôвъ а особливо академикôвъ, щобы въ спôльнôй хатѣ порадитися о загальныхъ и домашныхъ справахъ, щобы рôжными средствами спомагати загальне и спеціяльне образованье своихъ членôвъ, въ кôнци, щобы по скôнченôй працѣ, въ свобôдныхъ хвиляхъ то бесѣдою то спѣвомъ розбрватися.

Тй цѣли мавъ такожь и уступаючій выдѣлъ все передъ очима, и старався имъ пôсля своихъ силъ ôтповѣсти. Найлѣпшимъ доказомъ на те будутъ даты зъ дѣяльности выдѣлу въ минувшôмъ роцѣ. Товариство числило въ минувшôмъ роцѣ 47 членôвъ, отже о 9 бôльше, нѣжь передъ рокомъ. Те побôльшенье членôвъ зъ року въ рôкъ свѣдчитъ ясно о розвою товариства. Якъ що року, такъ и минувшого року удержувало товариство особну хату, где товаришѣ щодня сходилися. Въ хатѣ товариства була читальня и библіотека.

За минувшій рôкъ прибуло до читальнѣ кôлька важныхъ газетъ и журналôвъ; такъ що на столѣ въ читальни лежало 32 часописей и журналôвъ въ рôжныхъ мовахъ и фахахъ. Часописей пôсля языка знаходилося: рускихъ 11, россійскихъ 6, польскихъ 4 а нѣмецкихъ 11. А пôсля фахôвъ було: I. Политичныхъ 16, а то: 1) Дѣло, 2) Батькôвщина, 3) Слово, 4) Проломъ, 5) Вѣче, 6) Голосъ, 7) Порядокъ, 8) Южный Край, 9) Трудъ, 10) Czas, 11) Gazeta Narodowa, 12) Praca, 13) Neue freie Presse, 14) Presse, 15) Deutsche Zeitung, 16) Kölnische Zeitung. II. Науково-литературныхъ 13: Сьвіт, 2) Зоря, 3) Библіотека повѣстей, 4) Господарь и Промышленникъ, 5) Часопись шкôльна, 6) Вѣстникъ Европы, 7) Русское Богатство, 8) Kosmos, 9) Medicinische Blätter, 10) Allgemeine medicinische Zeitung, 11) Juristen-Zeitung, 12) Centralblatt für das gesammte Forstwesen, 13) Landwirthschaftliche Zeitung. III. Гумористичныхъ 3: 1) Зеркало, 2) Djabeł, 3) Kikeriki. Зъ тыхъ газетъ одну часть дôставало тов. цѣлкомъ безплатно або по зниженыхъ цѣнахъ, а за гдеякй мусѣло цѣлу предплату складати. На сѣмъ мѣсци мусимо всѣмъ ВП. Редакторамъ, котрй намъ або цѣлкомъ безплатно або по зниженыхъ цѣнахъ свои газеты давали, зложити прилюдно подяку. Библіотека товариства числитъ 1027 дѣлъ въ 1315 томахъ, и складаѥся

Чекай троха, побачимо, кто кому носа втре!

Службовй взгляды швидко затерли въ нѣмъ слѣдъ людского болю, думку про людске горе и муку, и поправивши собѣ гвера на плечехъ, ôнъ поплѣвся до мѣсточка.

Гдещо про книжку

„Оповѣданя про комахъ. Яка одъ ихъ користь або шкода въ господарствѣ".

(Съ 45 малюнками). О. Степовика. Цѣна 50 коп. Кіевъ. Въ печатни Г. Т. Корчакъ-Новицкого 1882. 16-ка, стор. 250.

Написавъ проф. Иванъ Верхратскій.

Книжка ся популярно написана а призначена именно для люду (простого народа). Авторъ розказавъ про найважнѣйшй комахи пожиточнй и шкодливй способомъ легкимъ и доступнымъ. Оповѣданье про пчолу именно ôтзначуѥся занимательнымъ поданьемъ проявъ товаришеского житя тои комахи. Зъ другои зновъ сторôны авторъ гдекуда не оберѣгся ôтъ маньеры именно гдекотрымъ украиньскимъ писателямъ присобнои, т. ѥ. представлюваня чепурковатого або юродивого, що въ науцѣ зовсѣмъ треба покинути, — гдекуда-жь погрѣшено такожь и що до рѣчи самои, або ужито выразôвъ по нашôй думцѣ не конче отвѣтныхъ.*) И такъ:

На ст. 2. „Спершу здаѥться, що всѣ они и геть то неоднаковй, нѣбы то не схожй одна на другу, — протежь, якъ придивитись до нихъ добре, то побачимо, що всѣ однаковѣсенькй".

*) Слова и реченя зъ книжки „Оповѣданя про комахъ" для лекшого перегляду тутъ помѣщенй межи наводными знаками „—".

„Черезъ те ихъ всѣхъ... взываютъ однаково — комахами". А дальше: „Подивимось, чи справдѣ-жь они однаковй?" — Мѣсто такои довгои а не точнои бесѣды, здаѥся намъ, можнабы безъ ущербу популярности сказати: Они то на першій поглядъ рôжнятся межи собою (величиною, барвою, видомъ) — та придивившись пильнѣйше, пôзнаємо, що всѣ тй живины будовою тѣла такъ подôбнй до себе, що и слѣдъ всѣхъ ихъ назвати одною назвою — комахи. Части тѣла комахи названо: „головка, грудинка, черевце". Въ книжцѣ написанôй для люду такй назвы можутъ ôтъ бѣды стати, але суть не точнй. Голова = caput, Kopf; — Туловъ = thorax, Brustkasten, Mittelleib; — Грудь = sternum, Brust долѣшна часть тулова; — Плечи = notum, горѣшна часть тулова; — Кадовôъ = abdomen, Hinterleib; — Хребетъ = горѣшна часть кадовба; — Черево = долѣшна часть кадовба.

Ст. 14. „Дыхальця" stigmata, Luftlöcher я назвавъ продыхи, продышки — а tracheae, Luftröhren = дышицѣ.

Ст. 18. Личинки (larvae) называѥ авторъ „гробаки, гробачки" — тымъ часомъ гробаки = vermes, Würmer. Правда, що несвѣдомцѣ часто и усѣльницѣ называютъ гробаками, але въ науцѣ треба ôтмѣтити, що гробакъ, а що личинка, тварючка до гробака подôбна. Личинки всякй часто называютъ усѣльницями. Часъ бы однакожь и въ рускôмъ языцѣ опредѣлити названя на головнй виды личинокъ. Я такъ думаю: Личинка = Larve; — Усѣльница = eruca, Raupe, личинка мотыля маюча звычайно ôсьмь паръ нôгъ; — Борознякъ = Engerling личинка маюча три пары нôгъ (у многихъ хрущѣвъ); — Пôдусня = Afterraupe, личинка болончакôвъ ростиноѣдныхъ, маюча звычайно одинадцять паръ нôгъ; — Червъ = Mode, личинка безнога.

Ст. 18. „Гробачкй... мають не меншь трехъ паръ нôгъ, якй у нихъ звычайно бѣля головки." Личинки званй борозняками маютъ завсе выразну голову и три пары нôгъ т. ѥ. по однôй парѣ на передныхъ трехъ обручкахъ тѣла (на обручкахъ туловыхъ).

Ст. 20. „А якъ же годують ся тй безщаснй (!?), що не маютъ нôгъ, якъ отъ гробачки бджôлъ або мурашокъ?" Дальше розказано, що такй безногй личинки годують старй комахи. У пчôлъ, ось, мурашокъ... справдѣ такъ; не можна однакожь сего загаломъ казати. Єсть дуже богато личинокъ безногихъ, котрй самй промышляютъ о собѣ, а зовсѣмъ не суть безщасными" черезъ те, що не маютъ нôгъ, бо живучи въ порохнявинѣ, въ гною, въ калѣ, стервѣ... можутъ и безъ нôгъ отвѣтно своимъ потребамъ порушатись.

Ст. 21. Говорячи про побудъ природный (инстинктъ) понукуючій комахи класти яйця въ отвѣтне мѣстце, гдебы выклюнувшйся личинки могли найти поживу — авторъ выкликуѥ: „якй они зъ бѣса розумнй!"

Ст. 22 Chrysalis, Puppe у автора „лялечка" — я-бъ предкладавъ кукла, куклиця.

Ст. 25. „Безъ сихъ комахъ усе такъ позаростало-бъ, що нѣде анѣ пройти, нѣ проѣхати гаразд не можна було-бъ. Далебôг, що такъ!" Авторъ такъ гарно розказуючи неписьменнымъ землякамъ про житье комахъ, повиненъ найти у нихъ вѣру и безъ „далебôг" и безъ того, щобъ бôгмитися.

Ст. 27. Говорячи про подѣлъ комахъ, авторъ рôвнаѥ ѥго до подѣлу людей на французôвъ, туркôвъ, нѣмцѣвъ... Тое порôвнанье недоладне.

Coleoptera, Käfer хрущѣ называѥ авторъ „жуками" (такъ такожь и въ россійскôмъ). У насъ бжукъ або жукъ = гнôйникъ, хрущь кôньскій scarabaeus stercorarius, Rosskäfer.

Мѣсто „надкрыла" elytra, Flügeldecken я-бъ поклавъ: „покрывы".

Ст. 28. „Плодять ся жуки съ обертаньемъ въ гробачки, лялечку и далѣ." Metamorphose точно ôтдаѥ въ рускôмъ лише выразъ: переображенье, переобраза. „Обертати" маѥ рôжне значенье: umwenden, umkehren; wenden; verwenden; verwandeln.

Ст. 29. Личинку хруща маєвого, маючого въ народнôмъ языцѣ — о скôлько менѣ звѣсно — бôльшь двадцяти рôжныхъ назвъ (якъ: 1. борознякъ, 2. борознюкъ, 3. борозенникъ, 4. борозелникъ, 5. поборознякъ, 6. поборознюкъ, 7. заборозникъ, 8. саляникъ, 9. салѣй, 10. сальникъ, 11. феся, 12. феська, 13. бульбяникъ, 14. картофляникъ, 15. бульбоѣдъ, 16. хухунъ, 17. рупа, 18. лежухъ, 19. понуръ, 20. пандракъ, 21. повхъ) именуѥ авторъ „робакъ хруща".

Ст. 30. На основаню дослѣдôвъ многихъ спеціялистôвъ сказано, що хрущѣ маєвй наворотно (periodisch) що чотыри роки являтся въ великôмъ множествѣ. Нѣмцѣ навѣть назвали такй роки „хрущевыми" Maikäferjahre. Що однакожь не завсѣгды тое покладанье (Behauptung) справджуѥся, я мавъ нагоду помѣчати и выказавъ тое въ „Правдѣ" и „Денници".

Ст. 32. „Жукъ хлѣбоѣдъ". Хрущѣвъ „хлѣбоѣдôвъ" есть бôльше. И такъ зъ самои родины Anisoplia: fruticola, agricola и crucifera въ Галичинѣ лучаются. Anisoplia fruticola Нивомирка колосôвка шкодлива збôжю. Новомирка крижачка Anisoplia crucifera (у люду гедзликъ) починила новѣйшими роками на ланахъ пшеничныхъ именно на Подолю значнй шкоды. *(Дальше буде.)*

въ важнѣйшихъ и новѣйшихъ творôвъ науковыхъ и литературныхъ. За цѣлый рôкъ прибуло 107 книжокъ, въ того 14 куплено а 93 одержано даромъ по бôльшôй части ôтъ самыхъ товаришѣвъ. Оправлено книжокъ 170. Члены користали въ библіотеки дуже пильно, бо выжичено за цѣлый рôкъ 798 книжокъ.

Для розбудженя працѣ науковои и литературнои читали въ хатѣ товариства гдекотрî товаришѣ ôтчиты, трактуючî рôжнî пытаня науковî и литературнî. Всѣхъ ôтчитôвъ було 8.

Рухъ касовый бувъ слѣдуючій:

Прихôдъ:

Вступы и вкладки . .	211	зр. 50	кр.
Дарунки и надзвычайнî датки	353	„ 84	„
За ôтпренумерованье газетъ .	8	„ 50	„
За проданый папѣръ . .	7	„ 50	„
разомъ .	581	зр. 34	кр.

Розхôдъ:

На чиншь за хату . .	135	зр. 17	кр.
Уряженье хаты . . .	186	„ 76	„
Закупно книжокъ . . .	50	„ 51	„
Оправа книжокъ . . .	57	„ 05	„
За газеты	49	„ 78	„
Канцелярійнî выдатки . .	43	„ 24	„
Свѣтло и опалъ . . .	13	„ 77	„
разомъ .	536	зр. 28	кр.
Лишилося отже на рôкъ 1882/3	45	зр. 06	кр.

Крôмъ працѣ у внутрѣ выступало наше товариство такожь публично. Зъ самого початку року брало оно участь въ пирѣ, устроєнôмъ вѣденьскими славяньскими товариствами въ честь маляря Василя Верещагина. На руки товариства надôйшло тогды б телеграмъ. Ôттакъ устроило наше товариство въ память 22-ихъ роковинъ смерти Т. Шевченка и заразомъ въ честь 15-лѣтного существованя „Сѣчи“ музикально-декляматорскî вечерницѣ. Програма тыхъ вечерниць була богата и докладно выповнена. Гостей було надъ 200 осôбъ, бо вся вѣденьска руска интелигенція и майже всѣ славяньскî товариства були зôбралися. Зъ краю прибуло на той вечеръ 17 телеграмъ.

Такими отже способами старалося товариство пôддержувати духъ товарискій и заразомъ познакомити иншихъ Славянъ съ нашимъ народомъ, єго бесѣдою, литературою и музикою.

Єще одну для нашого товариства дуже важну справу удалося уступаючому выдѣлови залагодити. До теперь „Сѣчь“ не мала своєи власнои хаты и ôтнаймано лишь ôтъ иншихъ партій. Се було завсѣгды сполучене съ великими недогодами, длятого и рѣшивъ выдѣлъ вынаймити рôчне помешканье и закупити ôтповѣднî меблѣ и уряженье. Тоє було неможливе бєзъ жертволюбности членôвъ и бєзъ постороннои пôдпомоги. Но якъ мы сподѣвалися, такъ сталося. Многî члены, попріѣздившî зъ вакацій, жертвували на тую цѣль, кто що мôгъ, и такимъ способомъ зôбрано 165 зр. Крôмъ того даруваєъ намъ на тую цѣль Вп. Добр. Володиславъ Федоровичь, посолъ до рады державнои и властитель дôбръ 100 зр., за котрый щедрый даръ єще и на сѣмъ мѣсци щиросердечну подяку єму складаємъ. Маючи отже разомъ 265 зр., выдѣлъ вынаймивъ рôчне помешканье и урядивъ єго ôтповѣдно. Такимъ чиномъ наше товариство хочь зъ тои стороны на довшій часъ заспокоєне, и зможе свои силы своимъ працямъ посвятити.

При кôнци мусимо єще одну, хочь и дуже прикру справу порушити, а то справу съ п. Володимиромъ Наумовичемъ, котрый право товариства задля власнои користи надужывавъ для несправедливыхъ доносôвъ на наше товариство и єго членôвъ. Ôнъ зôставъ на выдѣловôмъ засѣданю зъ дня 18 червня 1882 зъ товариства выключеный.

Зъ всѣхъ наведеныхъ высше датъ може кождый розсудити о скôлько и якъ уступаючій выдѣлъ цѣлямъ товариства ôтповѣвъ.

Въ Вѣдни дня 20 падолиста 1882.

Уступаючій Выдѣлъ „Сѣчи“.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спôлькî делегацiи.*) Дня 18 л. с. м. делегаціи закрыто. Рѣдко котра сесія делегаційна пôшла такъ гладко, якъ теперѣшна. Межи австрійскою и угорскою делегаціею не було рôжниць съ вынятком тои, що австрійска делегація окроила була буджетъ на выживленье войска въ Босніи о 100.000 зр. зъ тои причины, що теперь живнôсть въ Босніи подешевѣла. Делегація угорска приняла однакъ въ цѣлости буджетъ, тожь австрійска делегація остаточно ôтступила ôтъ своєи ухвалы. Кромѣ такои малозначущои рôжниць обѣ делегаціи були въ згодѣ, — обѣ ухвалили безъ шуму и гуку цѣлый спôльный буджетъ державный. Зъ помѣжь монотонныхъ и блѣдыхъ бесѣдъ делегатôвъ и справоздателѣвъ комисійныхъ вырôжнилася хиба бесѣда галицкого делегата п. Гавзнера, котрый дня 17 с. м. при дебатѣ надъ надзвычайнымъ кредитомъ окупаційнымъ выголосивъ бесѣду, въ котрôй съ консекзенціею высказавъ той самый свôй поглядъ на справу окупаціи Босніи и Герцеговины, яку бувъ выголосивъ 1878 р. въ радѣ державнôй. П. Гавзнеръ передъ голосованьемъ надъ кредитомъ сказавъ: „Я мовчки ôтдаю свôй голосъ за кредитомъ, бо годжусь съ п. министромъ заграничнымъ, що великî выдатки на Боснію и Герцеговину суть неминучимъ наслѣдствомъ великого блуду окупаціи тыхъ краѣвъ. Але я не можу згодитися на заявленье спôльного министра скарбу, котрый нынѣ еще уважає политику окупаційну єдино розумною, бо має пересвѣдченье, що на будуще Боснія и Герцеговина не тôлько не будутъ тягаремъ для державы, але навѣть причинятся до скрѣпленя и розширеня державного становища Австріи. Я — заключивъ свою бесѣду п. Гавзнеръ — все еще маю надѣю, що Австрія ôтступитъ Боснію и Герцеговину Сербіи, заключивши съ нею конвенцію войскову, торговельну, цлову и желѣзничу на взорець пруско нѣмецкій. Въ тôй надѣ лишь я голосую за кредитомъ“. На тоє заявленье Гавзнера ôтповѣвъ мин. Калляй, що ônъ уважає поглядъ Гавзнера личнымъ поглядомъ, съ котрымъ годѣ полемизувати, але и признавъ, що въ справѣ боснійско-герцеговиньскôй Австрія буде мати еще богато перешкодъ побороти. На уплынувшôй сесіи делегацій особенный трюмфъ ôтнѣсъ мин. справъ заграничныхъ гр. Кальноки. Обѣ делегаціи згодилися на єго политичнî выводы и погляды и тымъ высказали своє признанье єго дѣяльности. Особенно важна рѣчь, що обѣ делегаціи съ спокоємъ приняли до вѣдомости поясненя гр. Кальнокого о ôтношеняхъ Австріи до Россіи. Обѣ делегаціи згодилися на поглядъ министра справъ заграничныхъ, що Австрія потребує мира и приняли до вѣдомости те, що Австріи въ теперѣшнôй хвили не грозитъ зъ нѣ ôтки небезпеченьство. Зъ другои зновъ стороны делегаціи такожь згодилися на поглядъ правительства, що для удержаня и забезпеченя мира потребує Австрія силы воєннои; длятого делегаціи ухвалили всѣ жаданî кредиты на войско и приняли до вѣдомости реорганизацію арміи. — Въ день закрытя делегацій цѣсарь переславъ делегаціямъ черезъ мин. Кальнокого свою подяку за тоє, що такъ охотно симъ разомъ згодилися на предложеный буджетъ.

(*Рада державна*) скликана ажь на 5 л. грудня — вѣдомôсть тую получили дневники ôтъ самого президента палаты послôвъ дра Смольки. Опôзненье споводоване скликаньемъ сойму тирольского.

(*Повстанцъ въ Герцеговинѣ*) все єще не выпустили зъ рукъ оружія. Послѣдными часами въ кôлькохъ мѣсцяхъ напали на транспорты и на поодинокихъ воякôвъ. Правительство має утворити для выгубленя повстанцѣвъ т. зв. „летучî“ колюмнî зложенî зъ жандармеріи и воякôвъ. Въ Никсичу зôбралися провôдники повстанцѣвъ и ухвалили выслати петицію до князя чорногорского съ запытаньемъ, якî кроки дипльоматичнî ônъ починивъ въ ихъ користь.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Россійскій министеръ дѣлъ заграничныхъ Гирсъ взявши двомѣсячну ôтпустку выѣхавъ зъ Петербурга на Гданьскъ и Берлинъ на полудне, щобы ôтвѣдати свою родину на купеляхъ. Якъ мы догадувалися, що подорожь мин. Гирса не буде мати чисто приватного характеру, такъ теперь и показуєся. Заразъ скоро лишь Гирсъ пріѣхавъ до Гданьска, облетѣли телеграмы цѣлый свѣтъ, що Гирсъ вступитъ по дорозѣ до Берлина и ôтдасть визиту кн. Бисмаркови въ Варзинѣ, а съ поворотомъ въ Россію вступитъ до Вѣдня, щобы побачитися съ гр Кальноки. Вчерашнî телеграмы донесли вже, що Гирсъ бувъ вже въ Варзинѣ, бачився съ кн. Бисмаркомъ, а прибувши до Берлина мавъ авдіенцію у цѣсаря Вильгельма, на котрôй бувъ запрошеный на цѣсарскій обѣдъ. По обѣдѣ принимавъ Гирса нѣмецкій цѣсаревичь. — Подорожь Гирса сама собою безъ визитъ въ Берлинѣ, Варзинѣ и Вѣдни має своє значенье, на котре австрійска и нѣмецка праса не поминула звернути уваги. Именно пôднесено тоє, що колибы Россія мала якî пляны воєннî и чинила приготованя до вôйны на весну, то министеръ дѣлъ заграничныхъ сидѣвбы при дѣлѣ въ Петербурзѣ, а не бравбы пôдъ такій горячій часъ ôтпустки ажь на два мѣсяцѣ! Теперь же єще треба взяти на увагу, що Гирсъ конферувавъ съ кн. Бисмаркомъ и буде конферувати съ гр. Кальноки. Що зъ того за вывôдъ? Австрійскî и нѣмецкî дневники бачутъ въ тôмъ знакъ, що Россія не має въ плянѣ вôйны притивъ Австріи и Нѣмеччины, а гдеякî добачуютъ навѣть охоту Россіи зближитися до австрійско-нѣмецкого союза... въ якôй цѣли, — того нѣкто не може сказати. Сякъ чи такъ, цодорожь мин. Гирса має въ теперѣшнôй хвили важне значенье, а на всякій спосôбъ тоє, що ослаблює загальну особливо въ Австріи розширену думку о воєнныхъ плянахъ Россіи противъ Австріи и Нѣмеччины.

Царь пріѣхавъ бувъ д. 19 л. падолиста до Петербурга, звидѣвъ палату Анничкова и повернувъ заразъ до Гатчина. „Скт. Петерб. Вѣдомости“ пишутъ, що всяка зачѣпка Россіи съ Австрією булабы блудомъ зъ стороны Россіи. „Голосъ“ обговорюючи бесѣду п. Гавзнера въ делегаціи заявляє, що не така то легка рѣчь зробити Сербію вазалкою Австріи, — о тôмъ переконає Гирсъ кн. Бисмарка и гр. Кальноки, коли зъѣдеся съ ними. „Московскія Вѣдомости“ домагаются, щобы часть Герцеговины Австрія въ мысль обѣцянокъ санстефаньского трактату ôтступила Чорногорѣ.

Зъ Россіи доносятъ до заграничныхъ газетъ яко рѣчь майже певну, що царь небавомъ уласкавитъ писателя Николая Чернишевского котрый вже 20 лѣтъ находится въ Сибѣри.

Судьба ген. Мровиньского, котрый передъ убійствомъ царя Александра II недбало зревидувавъ склепъ Кобызева, вже рѣшена. „Правит. Вѣстникъ“ доноситъ, що Мровиньскій засужденый на утрату рангъ, ордерôвъ и всякихъ правъ и на оселенье черезъ три роки въ губерніи астраханьскôй.

Жителѣ Финляндіи уложили до царя петицію, въ котрôй просять о повну свободу печати въ Финляндіи. Въ петиціи выказано въ загалѣ велику користь свободы печати а дальше зазначено, що Финляндія есть краемъ спокôйнымъ и вѣрнымъ цареви.

Франція. Въ суботу минувшого тыждня на засѣданю парляменту посолъ радикалъ Рошь интерпелювавъ правительство, длячого безъ ухвалы парляменту выасигнувало архіепископови въ Альгирѣ 50.000 франкôвъ. Министеръ справъ внутрѣшныхъ ôтповѣвъ, що архіепископъ зробивъ въ Альгирѣ много добра для справы французкои, внѣсъ отже, щобы палата перейшла надъ тою интерпеляцією до порядку дневного. За внесеньемъ министра було 344 голосôвъ противъ 125. Того самого дня радикалъ Маре поставивъ бувъ внесенье, щобы тымчасово увôльнити увязненыхъ робôтникôвъ зъ Монсо-ле Минъ. Министры оперлися тому внесеню и палата 384 голосами противъ 76 ôткинула внесенье Маре. Зъ того бачимъ, що правительство мало бôльшôсть за собою въ справахъ пôдношеныхъ радикалами. Президентъ републики Греви має бути выступленьемъ радикальныхъ послôвъ пôдчасъ нарадъ надъ буджетомъ церковнымъ дуже знеохоченый и розгнѣваный.

Въ Ліонѣ арештовано 25 осôбъ, членôвъ межинародного анархичного товариства.

Ишпанія. Зъ причины неурожаѣвъ сегорôчныхъ и недостатку пануючого мѣжь убогими верствами въ Ишпаніи, починаютъ проявлятися тамъ грôзнî рухи робôтничî съ признаками соціяльно-революційными. Крôмъ того намножилися банды розбôйникôвъ, що такожь дасться пояснити сегорôчнымъ неурожаємъ.

НОВИНКИ.

— **Впреосв. митрополитъ** бувъ минувшого тыждня хорый; лѣчивъ єго дръ Бертлефъ.

— **Корцертъ товариства „Рускихъ Дамъ“** ôтбувшійся 9 л. с. м. принѣсъ 84 зр. 77 кр. чистого доходу. Впр. митрополитъ жертвувавъ 15 зр. а о. крыл. Шашкевичь 5 зр. — Выдѣлъ товариства роздѣливъ заразъ 65 зр. мѣжь 15 бѣдныхъ учениць.

— **О ревизіяхъ и арештованяхъ** осôбъ пôдозрѣныхъ о соціялистичнî агитаціи доноситъ урядова „Gazeta Lwowska“: „Въ четверъ и въ пятницю (мин. тыждня) полиція предприняла ревизію домову у кôлькохъ ремѣсникôвъ. У одного зъ нихъ (Сосновского) забрано зъ тайного сховку значне число заказаныхъ брошуръ и писемъ соціялистичныхъ. Надто знайдено кулѣ наповненî масою, котрои близше розпôзнанье буде поручене знатокамъ. Арештовано шѣсть ремѣсникôвъ, мѣжь тыми трехъ шевцѣвъ. — Судове слѣдство провадитъ адъюнктъ Литвиновичь.

— **„Академичне Братство“** постановило на послѣдныхъ загальныхъ зборахъ занятись дальшимъ выдавництвомъ „Рускои Библіотеки“, выдаванои до недавна професоромъ черновецкого университету Вп. Онишкевичемъ, а позаякъ доси выйшло 2 томы (Котляревскій, Гоголь отець, Артемовскій-Гулакъ, Квѣтка-Основяненко), то выпаде теперь занятись томомъ третымъ (галицкî писателѣ). Впр. проф. Онишкевичь, (котрый маєтретый томъ вже готовый въ рукописи), прихиливсь до сего бажаня „Академ. Братства“. Отже вже за кôлька день оголосится предплата и зачнеся друкуванье. Позаякъ много старшихъ людей заохочувало нашихъ академикôвъ до сповненя сего ихъ замѣру, — то надѣятись належитъ, що вся наша публика радо пріймe и попре се выдавництво. — При случайности проситъ выдѣлъ „Академ. Братства“ ще послѣдный разъ тыхъ ПП., котрî взяли „Антольогію“ въ комисъ, щобы вже зô взгляду на се, що иде ту о майно небогатого въ засобы руского академичного товариства, або порозумѣтися або грошѣ надôслати зволили, бо въ противнôмъ случаю имена ихъ будутъ поданî до прилюднои вѣдомости.

— **XVI-тî загальнî зборы товариства „Сѣчь“ у Вѣдни** ôтбулися дня 4 с. м. На порядку днев. було справозд. уступаючого выдѣлу, выбôръ нового выдѣлу, въ кôнци рôжнî внесеня и интерпеляціи членôвъ. Справозданье выдѣлу подаємо на иншôмъ мѣсци. До нового выдѣлу выбранî: Лонгинъ Озаркевичь, голова, Константинъ Икаловичь заступникомъ головы, Евгеній Кобриньскій секретаремъ, Иванъ Куровець библіотекаремъ, Осипъ Сельскій касієромъ, а выдѣловыми Евгеній Озаркевичь и Теофиль Окуневскій. Внесень не було жадныхъ важнѣйшихъ. При кôнци прочитавъ голова письмо, котре отримало тов. „Сѣчь“ ôтъ господарско-промыслового товариства въ Станиславовѣ и завôзвавъ членôвъ до численного вступленя до того такъ пожиточного товариства. На тôмъ закôнчилася часть офиціяльна загального збору.

— **Розправа касаційна въ процесѣ Ольги Грабарь и тов** ôтбудеся въ сѣчни. Референтомъ тои справы есть надворный совѣтникъ Раквичь.

— **Процесъ каноничный о. Наумовича** скôнчився. На о. Наумовича наложено велику екскомунику, полишено єму однакъ апеляцію до найвысшои ласки папы.

— **Въ Краковѣ** ôтбулося много ревизій у робôтникôвъ и студентôвъ пôдозрѣныхъ о агитаціи соціялистичнî. Арештовано около 15 осôбъ.

— **Въ справѣ рускаго Словаря.** Прошу всѣхъ П. Т. предплатниковъ мого Словаря, мешкаючихъ у Львовѣ и всѣхъ зъ пôдъ Львова, котрыхъ почта есть Львôвъ, щобы зволили ôтбирати належнî Имъ выпуски (resp. аркушѣ) Словаря въ друкарнитов. Шевченка ул. Академична ч. 8.

Евг. Желехôвскій.

— **Академичный Кружокъ** выбравъ на загальнôмъ зборѣ д. 12 л. с. м. новый выдѣлъ: Г. Дудикевича предсѣдателемъ, Сенишина заступникомъ, Пѣрожиньского скарбникомъ, Макаревича контрольоремъ, а И. Габлу, Цапиньского, Дейницкого, Алексевича, и двохъ Курбасôвъ выдѣловыми.

— **Проф. Н. Вахнянинъ**, звѣстный нашь композиторъ, одержавъ на конкурсѣ, розписанôмъ львôвскимъ товариствомъ музичнымъ, першу премію за свою композицію до слôвъ Винкентого Поля. Убѣгателѣвъ було тридцять кôлька.

— **Конкурсы стипендійнî.** І. Ставропигійскій Институтъ розписує 1 (13) с. м. конкурсъ на одну стипендію им. Каролины Глинецкои въ квотѣ 105 зр. для слухача правъ. Речинець вношеня подань до 19 (31) грудня 1882 черезъ университетскî власти. Прилоги: а) свѣдоцтво крещеня (гр. к. обр.), б) свѣдоцтво моральности, в) свѣд. убожества, г) свѣд. посѣщаня и успѣхôвъ въ наукахъ. — П. Ц. к. Намѣстництво розписує 3 с. м. конкурсъ на 4 стипендіи зъ фонду наукового по 105 зр. для Русинôвъ правникôвъ або фильософôвъ. Речинець вношеня подань до 31 л. грудна 1882; поданя маютъ вноситися до намѣстництва черезъ университетъ съ прилогами а) свѣд. крещеня, б) свѣд. убожества, в) свѣд. зрѣлости, 2) свѣд. посѣщаня и успѣхôвъ въ наукахъ.

— **Банкъ краєзый** не розпôчне своєи дѣяльности съ новымъ рокомъ, але правдоподôбно ажь 1 марта 1883 р. Польскî газеты доносятъ, що гр. Андрей Замойскій, котрого повномочникомъ есть новоименованый директоръ краєвого банку, адв. Вротновскій зъ Варшавы, намѣряє въ тôмъ банку зложити близько 2 милiоны зр. на 4 процентъ.

— **Ôтзначенье.** П. Юлій Прокопчицъ, комисарь повѣтовый, сповняючій въ Босніи урядъ начальника окружного въ Банялюцѣ, одержавъ за знаменитî заслуги въ администраціи ордеръ желѣзнои короны III клясы.

— **Въ Стрыю** мавъ ôтбутися вчера въ комнатахъ Рускаго Касина загальный збôръ членôвъ стрыйскои филіи тов. Мих. Качковского, котрый не мôгъ ôтбутися передъ мѣсяцемъ задля неприсутности членôвъ.

— **Папскими пралатами** именувавъ папа — якъ доносятъ польскî газеты — о. Ковшевича зъ Тудорковичь и о. Грегоровича зъ Городиславичь. Именованьемъ тымъ, пише Gazeta Narodowa, папа ôтдячивъ тымъ обомъ священикамъ за те, що свого часу пôдписали звѣстный „Ôтзывъ до рускаго народу и духовенства“.

— **Нова хороша камѣнна церковь** построєна въ громадѣ Демня коло Николаєва заходомъ тамошного пароха, декана о. Хоминьского и прихожанъ. Впреосв. митрополитъ удѣливъ признанье и благословеньство всѣмъ трудившимся коло здвигненя церкви и позволивъ о. декану церковъ посвятити.

— **Именованя урядникôвъ.** Авскультантами именованî: Янъ Чавдерна, Мих. Паливода и Феликсъ Бернацкій.

На потерпѣвшихъ ôтъ повѣней жителѣвъ Галичины надôслали на нашî руки: о. Володимиръ Голинатый ôтъ прихожанъ зъ Хоросна 5 зр. а о. Андрѣй Сумикъ зъ Микуличина 20 зр. 53 кр., зôбраныхъ въ Микуличинѣ и Ямнôмъ на празнику.

— **На Словаръ Евг. Желехôвского** прославъ на нашî руки о. Изидоръ Давидовичь зъ Радехова 5 зр.

— **Для бѣдныхъ уче икôвъ рускои гимназіи** надôславъ Впр. схоластикъ о. Жуковскій 11 зр., а то ôтъ себе 5 зр., а ôтъ новопоставленыхъ пресвитерôвъ 6 зр. Спасибôгъ Добродѣямъ. — *В. И.*

— **(Дрôбнî вѣсти.)** Кураторію закладу им. Оссолиньскихъ во Львовѣ обнявъ кн. Андрей Любомирскій. — Цѣсарь подарувавъ князеви чорногорскому пару хорошихъ коней добôрнои расы. — Вѣнчанье сына гр. Потоцкого ôтбулося въ Варшавѣ. Зъ Галичины гдеякî особы, якъ прим. маршалокъ дръ Зыбликевичь, повномочникъ дôбръ Потоцкихъ зъ Бережанъ Добряньскій и редакторъ Gazet-ы Narod. Янъ Добжаньскій не поѣхали на весѣлье длятого, бо правительство россійске не позволило, щобы гостѣ зъ Галичины выступали въ Варшавѣ въ строю польскôмъ. — Въ Аграмѣ умеръ славный сербскій язикознавець дръ Юрій Даничичь, редакторъ выходячого теперь величезного хорватского словаря.

Вѣсти епархіяльнî.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію принятî: І. на Черниховцѣ, дек. збараского: 1) Юліянъ Радкевичь зъ Куликова; 2) Евстах. Цурковскій зъ Настасова; 3) Ник. Сѣчиньскій зъ Копычинець. II. на Петранку, дек. калуского: 1) Іоанъ Горалевичь зъ Гановець; 2) Алексей Зарицкій зъ Зарудя; 3) Петро Сеникъ зъ Ивановець. III. на Петликôвцѣ дек. чортковского: 1) Романъ Крижановскій зъ Ходачкова; 2) Левъ Шухевичь зъ Рожнова; 3) Ант. Ульваньскій зъ Лѣсникъ; въ списѣ: 4) Ник. Фôльваркôвъ зъ Башкова; 5) Андр. Яворскій зъ Крушельницѣ; 6) Ив. Дымушевскій зъ Чорткова; 7) Конст. Манастырскій зъ Розгôрча; 8) Петро Лѣтыньскій зъ Бѣлявинець.

Президія ц. к. намѣстництва згодилася на каноничну институцію: 1) о. Вас. Небыловця на пар. Перегиньско; 2) о. Виктора Чомкевича на пар. Стрѣлкôвцѣ; 3) Стефана Хоминьского на пар. Николаєвъ; 4) о. Мелетія Дзеровича на пар. Глѣбовичѣ свирскî; 5) Іосифа Кобыляньского зъ Марковои на пар. Пôдгôрки.

Презенту получили оо.: 1) Тадей Концевичь на кап. Тростянець; 2) Яковъ Гутковскій на пар. Ожидôвъ; 3) Изидоръ Давидовичь на пар. Радехôвъ; 4) Теофиль Корчиньскій на пар. Полове,

дек. холоѣвского; 5) Іоанъ Лозиньскій на кап. Ѣзовниця, дек. зборôвского; 6) Іосифъ Высочаньскій на кап. Ивачѣвъ, дек. зборôвского.

(Надôслане.)

Всѣхъ наукъ лѣкарскихъ

Дръ А. Свистунъ

въ Тернополи

ôтъ 1-ого падолиста с. р.

мешкаѥ при улици Костельнôй, дôмъ Г. Гольды ч. 1964. (4—4)

Обнимаючи посаду ц. к. лѣкаря повѣтового въ **Пôдгайцяхъ**, пересылаю всѣмъ моимъ другамъ и знакомымъ, котрӣ мене въ протягу мого 7-лѣтного пробуваня въ Калуши своимъ довѣріемъ надѣляли, сердечне прощанье!

Дръ мед. З. Дзиковскій.

— **Тріестеньскӣ льосы.** Въ середнôмъ ôтдѣлѣ желѣзного павильону бôльша часть предметôвъ закупленыхъ до выграня на выставову льотерію выставлена для огляду всѣхъ тыхъ почитателѣвъ богинѣ Фортуны, котрӣ вже посѣдаютъ одинъ або бôльше льосôвъ и маютъ претенсію на выгранье одного або бôльше такихъ цѣнныхъ предметôвъ. — Поверховный лишь перeглядъ тыхъ тысячей предметôвъ рôжнои формы и цѣны выстане, щобы навѣть Гарпагона склонити до гры. Тутъ суть три пирамиды золота — зъ котрыхъ одна вартости 50.000 зр. гордо пышаѥся въ серединѣ своихъ обохъ молодшихъ сестеръ, котрымъ ц. к. менниця въ Вѣдни приписуѥ вартôсть 20.000 и 10.000 зр., — три выгранӣ, котрӣ кождый выгравачь заразъ може промѣняти на грошѣ, подôбно якъ и чотыри выгранӣ дорогоцѣнности въ вартости по 5000 зр. Въ прочихъ выграныхъ не умѣщена така велика сума въ мертвôмъ капиталѣ и они служатъ вже бôльше практичнымъ потребамъ, якъ н. пр. два комплетнӣ урядженя мебельнӣ, кожде вартости 3000 зр. Щасливый бубьы той, ктобы разомъ съ выграными меблями выгравъ такожь повный столовый срѣбный сервисъ на 24 особы. — Межи выграными въ вартости 1000 зр. находятся 4 пышнӣ возы, 2 весѣльнӣ выправы, одинъ пышно вырѣзьбленый сальоновый фортепянъ зъ гебану, 5 пышныхъ, искусныхъ уряджень мешкальныхъ, одинъ порцеляновый сервисъ на 24 особы съ золотыми арабесками и два хорошӣ предметы найделикатнѣйшои роботы ювилерскои. — Межи 30 выграными въ вартости по 500 зр. особенно звертаѥ на себе увагу шовковый дамскій одягъ съ футромъ, 6 умебльовань, мѣжь тыми одно для спальнои комнаты, 6 фортепянôвъ або пянôвъ, одна гармонія, и т. д. — Наведенӣ предметы чей выстанутъ для тыхъ, що самӣ не могли ихъ оглядати. Кто желаѥ набути тріестеньскӣ льосы, нехай спѣшится, бо тягненье ôтбудеся вже 5 л. сѣчня 1883.

ПОСЛѢДНА ВѢДОМÔСТЬ.

Вчера доручено Впреосв. Митрополитови принятье его резигнаціи, а заразомъ наспѣла папска буля, котра поручаѥ управу архидіецезіи Преосв. еп. Сильвестрови. Митрополитови признано 12.000 зр. рôчнои пенсіи.

Подяка.

Подобалося Всевышнёму Богу по 6-мѣсячныхъ гôркихъ страданяхъ покликати дня 1 (13) падолиста найдорожшу намъ Голову родины, бо любезнѣйшого мужа, найлучшого, найстараннѣйшого ôтця и дѣдуня Всч. о. Іосифа Левицкого приходника въ Раковѣ, зъ туземного житя къ Собѣ въ вѣчнôсть!

Въ тôмъ безôтраднôмъ тяжкôмъ смутку и болю, єдиною потѣхою и ôтрадою була намъ щирôсть, любовь и сердечна пріязнь, съ якою поспѣшили Вѣ, що Покôйника знали и высоко почитали. Длятого почитуємо собѣ за милый обовязокъ Всѣмъ Впр. и Всч. оо. духовнымъ и щирымъ сердечнымъ другамъ приспѣвшимъ численно до Ракова, щобы ôтдати послѣдну еще прислугу Покôйному, почтити память Єго, а съ нами найбôльшій смутокъ подѣлити — заявити и зложити сердечну подяку, именно же Впр. о. Венед. Ружицкому якъ и Рудольфу Моху (колезѣ Покôйника) за прекраснӣ, трогательнӣ надгробнӣ слова потѣхи, — дальше Впр. деканамъ о. Кобриньскому и Губчакови, о. Левицкому, Павлюкови, Рожаньскому, Головкевичеви, Мацѣлиньскому, Сѣминовичови, Кучиньскому, Рожанковскому и Яновичови, за торжественне ôтслуженье похорону и Службъ Божихъ. Дякуємо и Тобѣ Всч. о. катихито лат. обр. зъ Долины, що непожалувавъ труду, почтити память Покôйного ôтслуживши своє „Requiem“.

Особенно же мусимо нашу вдячнôсть выразити Всч. Зенону Сѣминовичу зъ Рахинѣ, котрый черезъ весь часъ 6-мѣсячнои недуги Покôйного, выручавъ Єго охотно съ правдивымъ безкористнымъ пожертвованьемъ въ тяжкихъ душпастырскихъ трудахъ и до послѣднои минути бувъ Покôйному и Єго опечаленôй родинѣ правдивымъ другомъ-утѣшитилемъ! Вконець и Вп. пану Гіольскому ц. к. лѣсничому въ Раковѣ, складаємо за его щирый трудъ и помôчь въ часѣ похоронôвъ якъ и недуги, такожь сердечну подяку.

Всѣмъ протое еще разъ „Спаси-Бôгъ“!

Ракôвъ 3 (15) падолиста 1882.

Текля Левицка, жена-вдовиця, Клементина и Іоанъ Макаревичь, Павлина и Григорій Громадка, Марія и Владиславъ Паукъ, Целестина и Тадей Килярскӣ, доньки и зятѣ Покôйного; дръ Мелитонъ и Софія Бучиньскӣ, Юліянъ, Александеръ, Ольга, Климця, Стефанія, Евгенія, Юліянъ, Теодора и Юзьо, внуки Покôйного; Григорій, Емилія Кузьмы началь. суду въ Калуши, о. І. Рудницкій, Терентій Доманикъ, племенники Покôйного.

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничиу глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуваѥ, якъ се доказуютъ тысячнӣ оригинальнӣ свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фениковъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (1—?)

— **Для перестороги нашого Всч. Духовеньства.** Дня 17 падолиста 1882 явилися у мене два высланники комитету парохіяльного обр. лат. зъ Нового Мѣста, съ просьбою о датокъ на реставрацію костела. Получивши датокъ грошевый ôтъ мене, просили, щобы ихъ чимъ прокормити. Я казавъ служащôй, щобы ихъ тымъ, що на той часъ въ дома було, угостила. Но незадоволенӣ зъ пріема, на якій мене стало, почавъ одинъ зъ нихъ покепковуватися зъ поданого хлѣба, а ôттакъ ôтойшли оба безъ подяки и не попрощавшися зô мною.

Бѣлявцѣ 18 падолиста 1882.

Юліянъ Мандычевскій, гр. к. парохъ.

Курсъ збôжа

зъ дня 18 л. листопада 1882.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	8	10	8	75
„ бѣла	8	40	8	75
„ жовта	7	75	8	10
Жито	5	60	5	80
Ячмѣнь	4	80	5	10
Гречка	6	50	6	75
Овесъ	4	85	5	20
Горохъ до варки	7	75	8	50
„ паст.	—	—	—	—
Выка	4	90	5	25
Кокорудза стара	—	—	—	—
„ нова	5	25	5	50
Рѣпакъ зимовый	13	60	14	
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льнянка)	10	80	11	20
Насѣнье льняне	9	50	9	75
Конюшина (передна)	50	—	60	—
Кминъ	23	—	24	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	26	—	28	—
Хмѣль	—	—	—	—

Любовь

УБОГОГО МОЛОДЦЯ,

повѣсть Октава Фейлета, зъ францускогo. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

ПЕРЕСТОРОГА.

Щобы запобѣгчи надужитямъ, о якихъ дôйшло неразъ до нашои вѣдомости, що спродаются дуже лихӣ выробы металевӣ яко найлѣпшӣ срѣбра хиньскӣ будьтобы походячӣ зъ нашои фабрики, уважаємо своимъ обовязкомъ перестерегчи П. Т. Вповажну Публичнôсть о тôй нерeтельнôй а досыть курсуючôй продажи, звертаючи заразомъ ласкаву увагу на нашъ фабричный складъ для Галичины пôдъ фирмою

Г. А. ХРИСТІЯНЪ

во Львовѣ улиця Гетманьска ч. 2,

котрый всякӣ товары зъ хиньского срѣбра єдино нашого выробу, за порукою довголѣтнои тревалости продаѥ.

Ц. к. уприв.

Фабрика металевыхъ товарôвъ

въ Берндорфѣ. (1—2)

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши (*почта и стація желѣзницъ*),

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ ва выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдаѥ на складѣ **готовӣ дзвоны** и выробляѥ якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объєму,** ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Впреп. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавӣ замовленя, котрӣ выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(11—12) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

Вже выйшовъ

ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ

товариства „Просвѣты“

на рôкъ 1883.

уложеный **Василемъ Лукичемъ.**

Содержанье Календаря (часть информаційна и литературна) дуже богате, а **Уставъ церковный на р. 1883** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бôльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючӣ у „Просвѣты“ зъ провинціи долучаютъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникôвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимъ спѣшитися съ замовленями. „Календарь на р. 1882“ бувъ минувшого року до початку грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“

улиця Краковска, ч. 14, I поверхъ.

ЦѢННИКЪ.

3 **ТОРГОВЛЯ** (1—?)

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

ВО ЛЬВОВѢ

залагоджуѥ ласкавӣ замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляѥ желѣзницею франко до послѣднои стаціи.

Консервы.

Горошокъ сушеный россійскій	3·60
„ франц. въ пушкахъ	1·40
Шампіоны фр. въ пушкахъ	1·20
Шпарагн велик. 1/1 п. зр. 6, 1/2 п.	3·50
Mixed Pikles въ слоикахъ	—·84
Оливки франц. въ оцтѣ	1·20
Капарки франц. кильо	1·44
„ дрôбненькӣ слоикъ	—·80
Труфлѣ perigord въ пушкахъ	3·80
„ въ слоикахъ	1·50, 2·50
Грибы сушенӣ выбиранӣ	2·50
Сардинки франц.	75, 1·30
„ Градо	35, 40
Москалѣ сардель. росс. штука	—·4
„ ориг. фасочка	2·30
Оселедцѣ голенд. молочн. шт.	—·12
„ шкотскӣ кр.	7, 8
Сарделѣ, кильо	1·44
Лососьо-оселедцѣ норвегс. шт.	—·60

Сосы и Муштарда.

Бифштикъ соя	1·20
Universal Relisch	1·40
Сосъ труфльовый	1·60
Муштарда зъ Бордо.	
Diophantes, слоикъ	50 и 80
Grondine 1/2	60 и 1·—
Ангельска пакетъ	16 и 32
Диссельдорфска якъ фр. кильо	—·80
„ слоикъ	—·35
Кремска плынна 1/1 фл.	—·70
„ 1/2 35 кр. 1/4	—·18
Олива найлучша 1/1 фл.	1·—
„ ницейска кильо	1·50
„ въ фляшкахъ 10, 18, 30, 60,	1·—
Оцетъ винный въ фляшкахъ	—·35
„ овочевый литра 8, 16 и	24
„ франц винный естраг. 70 и	1·40
Сыръ швайцарскій краєвый	—·96
„ ементальскій	1·60
„ Пармезаньскій до тертя	2·40
Бриндза знаменита	—·80
Масло все свѣже и кухонне.	

Певнымъ и швидкимъ

(3—10) єсть дѣланье

ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)

(Gichtgeist)

Генриха Бльоха

зъ *Егеръ (Чехи)*

Цѣна за фляконъ 60 кр.

Правдивый плынъ той можна дôстати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слонемъ“.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и пояснивъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку проситcя залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецепиcомъ).

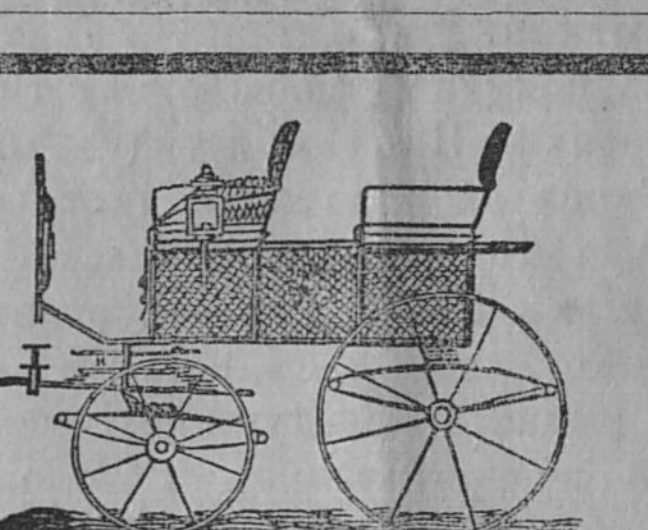

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ єсьмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаємъ тутъ такожь всякӣ замовленя.

Шустаая и Спôлки

(7—10) надвôрна фабрика повозôвъ.

ВП. Пана

Гавріила Горецкого

укôнченого богослова, упрашаю о удѣленье менѣ своеи адресы въ тôй цѣли, щобъ мôгъ я порозумѣтись съ нимъ що до устроєня хорального спѣву моихъ прихожанъ сеи зимы.

Николай Роздѣльскій,

гр. к. парохъ въ Сокали.

А. ШТАЙНЪ

Дентистъ-лѣкарь зъ Вѣдня

осѣвъ на постоянне

въ Тернополи.

Лѣчитъ всякӣ слабости устъ и зубôвъ. Операціи, пльомбованя, чищеня зубôвъ, вправлюванье штучныхъ зубôвъ и щокъ залагоджуѥ якъ найлучше и найделѣкатнѣйше. (2—?)

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючӣ выгранӣ:

1 на 10.000 зр.—4 по 5000 зр.—5 по 3000 зр.—15 по 1000 зр.—30 по 500 зр.—50 по 300 зр.—100 по 100 зр.—200 по 50 зр.—542 по 25 зр.—разомъ

1000 выграныхъ на 213.550 зр.

Докладнӣ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовӣ проситcя надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (4—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ **гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 88. Львôвъ, Субота 13 (25) листопада 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* — *Для Россіи*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр. — на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 зр. — на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 зр. — на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: — съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. — на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. — на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. — на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ: — на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— — на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50 — на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чвертъ року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: — на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. — на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô, û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

На передновку.

Галицка Русь переживаѥ доволѣ важну хвилю свого житя. Зъ ѥи духовнои нивы уступаютъ старй сѣвачѣ, а выступаютъ новй. Галицка Русь прощаѥ нынѣ свого Впр. Митрополита и ѥго сѣдоголовыхъ сподвижникôвъ. Прощаѥся не зъ мертвыми, якъ доси бувало, а съ жіючими... Не здержимй подѣ повочасного житя переводятъ подѣлъ на живыхъ и жіючихъ, на дѣлаючихъ и спочиваючихъ.

Хвиля прощаня маѥ свои права: серце говоритъ, чувства верховодятъ. Никнутъ дрôбницѣ, счезаютъ слабости и недостатки, а добрй дѣла яснѣютъ свѣтлѣйше, а добрй споминки оживаютъ голоснѣйше и сплѣтаются въ вѣнець вдячности для добрыхъ дѣлъ и доброи заслуги. Тожь съ щирымъ жалемъ прощаѥ галицка Русь свого уступаючого Архипастыря, бо колибъ навѣть замовкли серця и чувства, не замовкне голосъ совѣсти и розуму и зложитъ заслуженый вѣнець заслуженому Архипастыреви. Исторія прописала на лентахъ сего вѣнця свѣтлыми буквами многоважнй слова: *Отверезителеви рускаго народа.* По всѣхъ кôнцяхъ галицкои Руси виднй добротворнй слѣды сеи дѣятельности неутрудимого Архипастыря, що смѣло пôднявъ ту для добра народа такъ многоважну гадку, зъумѣвъ для неи зъѣднати и одушевити цѣле свое духовеньство и съ желѣзною енергіею ввѣвъ ѥи въ дѣло. Усунулось одно зъ головныхъ жерелъ матеріяльнои и моральнои руины народа, цѣлй сотки братствъ розсвѣтили першу искорку самосвѣдомости народнои и народного почутя свого людского достоиньства, а коли нынѣ просвѣта народа, ѥго моральный и матеріяльный поступъ подвигаѥся що разъ виднѣйше напередъ, коли руска народнôсть щоразъ бôльше свѣдомо оживаѥ въ масахъ народныхъ, то исторія сего ôтродженя руского народа запише имя Впр. Митрополита Іосифа не на послѣднôмъ мѣсци. За послѣдныхъ лѣтъ пастырства Митр. Іосифа перебувала галицка Русь може найтяжшй хвилѣ свого политичного и народного житя. Галицка Русь навыкла була видѣти въ своихъ Митрополитахъ не тôлько архипастыря своѥи церкви але и провôдника — або якъ звычайно говорено въ поетичныхъ одахъ — князя Руси. Высокопреосвященый Іосифъ бувъ вельми примѣрнымъ архипастыремъ, далеко и широко въ свѣтѣ знанымъ и поважанымъ задля своихъ пастырскихъ честнотъ, задля своѥи ажь до аскетизму посунепои побожности и самоотверженности. „Царство мое нѣсть отъ мира сего“ — ся евангельска засада руководила всѣма дѣлами Впр. Митрополита, тому остався ôнъ далекимъ ôтъ щоденного политично-народного житя, не бувъ политикомъ и политичнымъ дѣятелемъ, не бувъ политично-народнымъ провôдникомъ — княземъ Руси. Политично-народне житье плыло дальше свобôдно своими струями и прокладало свои дороги новй. Було се **политичне отверезенье** руского народа. Галицка Русь, що доси навыкла крытися пôдъ охоронй крыла князя Руси, а черезъ то неразъ попадала въ безвôльнôсть выжидаючи всякихъ дѣлъ и всего добра ôтъ свого охоронителя, стала теперь мало помало по конечности сама про себе думати и клопотатись, сама за себе дѣлати и боротись. Якъ всюда, такъ и тутъ бувъ початокъ тяжкій, часто болючій и не безъ тяжкихъ блудôвъ. Переживала наша Русь галицка тяжкй хвилѣ лютыхъ спорôвъ и роздорôвъ внутренныхъ, перебувала тяжкй пробы политичнои осиротѣлости. Галицка Русь мусѣла приучуватись ходити о своихъ силахъ и своимъ розумомъ. Не диво, що недосвѣдченй политики блукали по манôвцяхъ, що осамотѣлй дѣятелѣ попадали въ ôтчаянье, а гдекотрй зъ нихъ попали задля сеи ôтчаянности навѣть на безпутя, рѣзко противнй интересамъ власного народа, и тымъ нанесли велику шкоду нашому народови. Але видко, що треба було тыхъ сумныхъ досвѣдôвъ, щобы идея самосвѣдомости нашого народа стала ясною, треба було наглядноi илюстраціи блудности и шкодливости всѣхъ воздушныхъ порывôвъ демонстраційно-шовинистичныхъ, щобы проста дорога народного поступу **о своихъ** силахъ стала для всѣхъ ясною, треба було наглядного доказу марности надѣй на помôчь изъ внѣ чи то зъ сего чи зъ того боку, надѣй на якогось „великого Спаса“, щобъ всѣ ясно порозумѣли, що наша сила и наша будучнôсть народна тôлько въ нашôмъ власнôмъ народѣ, въ ясномъ зрозумѣню **самостôйности** нашои народности, въ успѣшномъ, всестороннôмъ розвою всѣхъ ѥи моральныхъ и матеріяльныхъ силъ, въ згодѣ и сполученю всѣхъ Русинôвъ до працѣ надъ подвигомъ нашого народа.

Спасенй наслѣдства сего политичного отверезеня проявились наглядно въ послѣдныхъ лѣтахъ. Коли галицка Русь перенесла на собѣ такъ мужественно тй небувалй и незвычайно тяжкй удары, якй спали на неи послѣдными часами, и коли она мимо того всего смѣло и надѣйно глядитъ въ свою будучнôсть, — то се власне силою того политичного отверезеня. Нашь народный идеалъ самостôйного подвигу руского народа о своихъ силахъ ставъ вже для всѣхъ видючихъ яснымъ и глубоко вкорѣнився въ нашихъ серцяхъ, сумнй досвѣды научили насъ цѣнити **свою** силу народну и въ нѣй шукати единои опоры, а почута сила народна крѣпитъ нашй душѣ навѣть и до найтяжшои борбы и напоюѥ нашй серця твердою, непохибною надѣею на побѣду нашои народнои справы.

Мужь въ повнôй силѣ вѣку обнимаѥ керму нашого духовного корабля, щобъ зъ розбуреныхъ филь вывести ѥго до спокôйнои а певнои пристани. Новый сѣвачь стаѥ на духовнôй нивѣ народнôй, а вскорѣ окружатъ ѥго новй сподвижники, призначенй вразъ съ своимъ провôдникомъ, станути до великого труду добротворнои сѣвбы духовнои. Галицка Русь надѣѥся, що нова сѣвба буде и цѣломудра и добротворна. Исторія руского народа, а передовсѣмъ исторія руского духовеньства пояснила вже безчисленными а многопоучаючими фактами тй дороги, якими годится поступати рускому духовеньству для добра церкви и свого народа. Та исторія тѣсно, тѣснѣйше якъ гденебудь инде, звязала руске духовеньство съ рускимъ народомъ, а ѥсли нашь обрядъ такъ тѣсно сполученый съ нашою народностею, та власне тôлько силою сеи историчнои звязи межи духовеньствомъ а народомъ нашимъ. Руске духовеньство не було чужимъ организмомъ въ народнôмъ организмѣ, оно було „кôсть ôтъ кости, — кровь ôтъ крови“ руского народа и вѣрне христіянскôй любови объявляло тую любовь дѣлами въ вѣрнôй службѣ добру свого народа. Руске духовеньство тѣсно зрослося съ народнымъ организмомъ тому, що було тымъ пастыремъ, що ôтдаѥ „свою душу за свои ôвцѣ“. Нынѣшнй часы, незрôвнано бôльше якъ попередущй, вымагаютъ такои гармоніи межи рускимъ духовеньствомъ а рускимъ народомъ, вѣрности и преданности духовеньства для интересôвъ народа. Сотки тысячь штундистôвъ, що мимо всѣхъ заказôвъ и перепонъ щоразъ бôльше множатся власне для того, що православне духовеньство на Украинѣ ôтчужилося ôтъ свого рôдного народа, — суть остерѣгаючимъ и поучаючимъ знакомъ и для нашого духовеньства и для всѣхъ тыхъ, кому не рôвнодушне добро народа и церкви. Рускій нарôдъ въ Галичинѣ дôйшовъ вже до великои свѣдомости своѥи народности, своихъ правъ и интересôвъ, тожь маѥмо надѣю, що новй дѣятелѣ на духовнôй нивѣ будутъ тыми добрыми пастырями, що сѣютъ добротворне зерно щирои любови, згоды и честноты, що въ щирôй любвѣ народа и въ щирôмъ трудѣ около добра народа, будутъ шукати тои, нашою историчною традиціею переданои гармоніи межи духовеньствомъ а народомъ и тымъ чиномъ выведутъ и саму церковь нашу и нашь нарôдъ до спокôйнои а певнои пристани духового поступу и розвою народного.

Въ тôй надѣѣ витаѥ галицка Русь Впр. Епископа Сильвестра щирымъ серцемъ и правдивою любовю съ горячими желанями до успѣшного проводу церковною управою середъ тяжкихъ часôвъ и розбуреного моря...

Уваги надъ посольскимъ справозданьемъ гр. Войтѣха Дѣдушицкого.

(Конецъ.)

Въ кôнци своѥи промовы зрôбивъ гр. Дѣдушицкій до т. зв. „рускои справы“. И се зовсѣмъ природно. Она жь представляѥся яко справа рускаго люду и рускои интелигенціи, цѣлою душею ôтданои добру сего рускаго люду, есть отже такъ сказати par excellence тою справою **демократичною**, котрои взросту и успѣшного походу напередъ, пôсля власныхъ слôвъ гр. Дѣдушицкого, нѣчого не въ силѣ здержати и котра муситъ дôйти до своѥи цѣли, яко жизненна справа будучности. Тожь поставивши собѣ пытанье: якою дорогою дôйти до того, щобы въ краю выробити свою суспôльну силу и всѣ жизненнй елемента получити до спôльнои працѣ надъ добромъ краю, — гр. Дѣдушицкій зовсѣмъ природно зупинився

ПАМЯТИ найлучшого друга.

IV.*)

(*Дальше.*)

Сего жь р. 1876 написавъ В. Навроцкій простору а дуже основно опрацёвану статистичну розвѣдку п. з. *„Руска народнôсть въ школахъ галицкихъ“* (*Правда* р. 1876 P. IX ст. 266—277, 311, 428, 517, 570, 619, 742 и 864). Ôтъ коли настала въ Галичинѣ краєва рада шкôльна, с. ѥ. ôтъ р. 1867, разъ на разъ пôдносилися и зъ року на рôкъ щоразъ збôльшалися жалѣ на польонизаціи народныхъ шкôлъ. Много о тôмъ говорено на всѣлякихъ рускихъ зборахъ, а и рускй послы въ соймѣ и въ радѣ державнôй голосно пôдносили тй жалѣ, хочь въ своѣй основѣ такъ справедливй, не мали за собою всесторонныхъ, неоспоримыхъ доказôвъ. Тожь и выходило на дѣлѣ такъ, що оборонцѣ системы кр. рады шкôльнои збували тй жалѣ простымъ запереченьемъ, перекрученьемъ, насмѣшками, а якъ коли, то ещe и величались, що ось то Русинамъ не дѣѥся нѣяка кривда въ школахъ, що тамъ все йде по закону и по правдѣ, ба що навѣть Русины маютъ бôльше шкôлъ, якъ имъ належится. Отжежь доперва В. Навроцкій збôравъ цѣлый доводовый матеріялъ, позбиравъ всѣ автентичнй, урядовй выказы статистичнй про нашй школы и на пôдставѣ тыхъ урядовыхъ даныхъ придержуючись засады: „цифры говорятъ“ показавъ наглядно и неоспоримыми цифрами, якъ то ведеся у насъ польонизація нашихъ народныхъ школъ. Треба подивляти ту сталенну терпеливôсть, съ якою В. Навроцкій позбиравъ сей пребогатый матеріялъ, якъ критичнымъ умомъ зъумѣвъ розглянутись въ тôмъ морю, часто позакрываныхъ датъ и ясно а интересовно вывести живый, повный и правдивый образъ польонизаціи народныхъ шкôлъ. Треба тôлько жалѣти надъ тымъ, що сеи такъ многоцѣннои, такъ основнои працѣ не выкористали рускй послы въ своихъ парляментарныхъ выступахъ и замѣсть опертися на такъ ясныхъ доказахъ, все ѥще попереставали на загальныхъ жаляхъ о польонизаціи шкôлъ, а не вывели передъ судъ парляменту сего такъ яскраво и достовѣрно представленого образу дѣйстнои польонизаціи. Тымъ то й оборона нашихъ шкôлъ противъ польонизаціи не ôтнесла въ парляментѣ пожаданыхъ наслѣдствъ.

Тôлькожь В. Навроцкій не зражався рôвнодушностею ширшихъ кругôвъ рускихъ для ѥго праць. Ôнъ трудився не для славы своѥи, а для добра народа. Съ математичною вѣрностею переводивъ ôнъ розглядъ всего житя нашого на пôдставѣ неоспоримыхъ даныхъ. Своими студіями надъ нашою суспôльностею, выводячи реальнй образы сумнои правды, бажавъ ôнъ загрѣти щирй серця до працѣ надъ поправою народнои долѣ. Тожь неутомимо трудився на далекôй чужинѣ для добра свого народа, равъ наразъ подававъ новй студіи, новй образы зъ нашои суспôльности, указуючи на хибы, а заохочуючи до поправы.

Въ слѣдующôмъ р. 1877 написавъ кôлька подрôбнѣйшихъ праць зъ економично-политичного поля: *„Polnische Wirthschaft“* (про господарку краєвого выдѣлу съ пожичками для народа) (*Правда* роч. X. р. 1877 стр. 425—431), — *„Шляхетнй защитники народу“* (*Таможе* стр. 572—578, 781—786 и 814—822), — *„Клясовй интересы и интересы народу“* (*Таможе* стр. 857—864, 900—907 и 929—943.), — *„Нагонка за соціялистами и польска праса* (*Таможе* стр. 510—514.).

Въ першихъ трехъ працяхъ розкрывъ В. Навроцкій наглядно ту политику шляхоцкого интересу, якою руководились галицкй Поляки, а радше ихъ представителѣ парляментарнй въ справахъ економичныхъ, дотыкаючихъ нашого краю. Всѣмъ ѥще въ живôй памяти постать Кшечуновича, котрый безперечно вызначався помежи Поляками глубокимъ знаньемъ скарбовости, а именно податкôвъ. Всѣ, думаю, пригадуютъ собѣ ѥще живо ту борбу, яку вела польска делегація на чолѣ съ пос. Кшечуновичемъ р. 1873—1879 въ вѣденьскôй радѣ державнôй въ справѣ податковои реформы пôдъ приманюючимъ окликомъ „оборона интересôвъ краю“. Польска публицистика величала тогды всѣма голосами свою делегацію „защитниками народа“, а легковѣрный загалъ въ своѣй добродушности приплескавъ тымъ похвальнымъ гимнамъ. Отжежь В. Навроцкій и тутъ выявивъ щиру правду на основѣ неоспоримыхъ циферъ. Особливо въ розвѣдкахъ: „Шляхетнй защитники народу“ выказавъ В. Навроцкій цѣлу оманливôсть сеи хвальбы „обороны интересôвъ народа“ и на цифрахъ доказавъ, що тутъ ведеся не оборона интересôвъ народа, а оборона шляхоцкихъ интересôвъ коштомъ краю и народа. Ѥсть се финансова критика цѣлого поступованя тогдѣшнои делегаціи польскои и основне розъясненье рôжниць межи интересами народными, а интересами однои касты чи клясы.

(*Дальше будѥ.*)

*) Гл. ч. 85.

Гдѣщо про книжку

„Оповѣданя про комахъ. Яка одъ ихъ користь або шкода въ господарствѣ“.

(Съ 45 малюнками). О. Степовика. Цѣна 50 коп. Кіевъ. Въ печатни Г. Т. Корчакъ-Новицкого 1882. 16-ка, стор. 250.

Написавъ проф. Иванъ Верхратскій.

(Дальше.)

Ст. 37. „Довгоносики або свинки“. Curculionina, Rüsselkäfer, я назвавъ **рыльчаки** ôтъ головы рыловато протягненои.

Ст. 38. „Зеренна свинка“. Calandra granaria, schwarzer Kornrüsselkäfer, **Вовчокъ зерноѣдъ**. (У люду: **вовчокъ**, **герґелиця** або **горґолиця**).

Ст. 40. „Горохова свинка“ Bruchus pisi, Erbsenmuffelkäfer. **Стручнякъ горошникъ**.

Ст. 41. „Бурякова свинка, сѣрый жукъ, завбôльшки зъ пôввершка. Вылазитъ зъ землѣ весною, та заразъ нападае на листъ сахарного буряка, въѣдаючи ѥго иногдѣ до-щенту“. Шкода, що авторъ не подавъ латиньскихъ назвъ описаныхъ комахъ, хочьбы тôлько въ списѣ заголовнôмъ — а такъ годѣ пôзнати, про якій рôдъ (species) тутъ бесѣда. Молодый листъ бурака сахарного (цукрового) нищатъ личинки **Мершавицѣ чорнои** (Silpha atrata) и **Мершавицѣ сѣрои** (Silpha oraca). **Мершавицѣ** (Aaskäfer, silphae, у Гуцулôвъ **мершаниками** званй) живутъ властиво въ стервѣ (мерши), а въ недостачѣ тои поживы кидаются оба наменений роды и на цукровй бураки. Якимъ робомъ однакожь авторъ помѣстивъ **мершавицѣ** (Aaskäfer) помежи **рыль-**

надъ „рускою справою“. Ся справа, яко справа демократична — людова, щиронародна, бо загально народна у всхôднôй Галичинѣ, стоитъ въ супротивности до старошляхоцкого консерватизму и латиньского ультрамонтанизму, котрымъ гр. Дѣдушицкій мимо свого товариского становища, яко шляхтичь — не вѣщує нѣякои будучности. Въ рѣшеню тыхъ супротивностей межи рускою а польско-шляхоцкою справою бачитъ гр. Дѣдушицкій зовсѣмъ справедливо двѣ дороги: 1) або тй супротивности будутъ єще бôльше заостръюватись, коли краєва политика пôйде дотеперѣшнымъ, такъ злощаснымъ ладомъ, а тогды „демократичнй, инновѣроисповѣднй и людовй елемента можутъ статися явными ворогами шляхты и старопольскихъ традицій, можутъ все тое знищити, що старопольскôй шляхтѣ и єи сторонникамъ дороге, и може вытворитись сильна и одноцѣльна суспôльнôсть, для котрои старопольска минувшôсть и всяка звязь съ польскимъ елементомъ буде зовсѣмъ чужою“, або 2) дотеперѣшнй провôдники польскои политики и ихъ сторонники приклонятся до уступствъ въ користь руского елементу и въ справедливôй згодѣ съ тымъ елементомъ станутъ до спôльнои працѣ надъ добромъ краю.

Гр. В. Дѣдушицкій радбы, щобы єго политичнй товаришѣ ступили на ту другу дорогу. Тутъ выступає гр. Дѣдушицкій вже не яко Полякъ, але яко р у с к і й шляхтичь и ôтзывається до рускои, теперь спольщеной шляхты ось такъ: „Кто не хоче, щобы дôйшло до страшного знищеня и до того, щобы помимо и противъ шляхты вытворилась зовсѣмъ нова суспôльнôсть, кто бажає такъ пошанованя права якъ и святои традиціи народнои, сей не повѣритъ въ то, що сама лише власть (правительственна) зможе статися оберегаючою силою и удержитъ незрушимо повагу. Ôнъ не буде лякатись всякои мысли, що не выйшла зъ шляхоцкого табору, и ôнъ зрозумѣє, що кто хоче остатись на чолѣ народа, сей муситъ принести не одну жертву; ôнъ зрозумѣє, *що годъ збурити живу мысль, що годъ заперечувати существованя Руси.* Людъ будится щоразъ бôльше до самовѣжого житя; найжежь ôнъ пôзнасть, що все, що єму миле и дороге — миле и дороге такожь и р у с к ôй ш л я х т ѣ, що людъ и шляхта маютъ одного Бога, одну вѣру и що шляхта съ любовею опѣкуєся єдностею съ Русею и єи языкомъ. Спôльна праця коло просвѣты и добробыту пôднесутъ тогды суспôльнôсть до самовѣжои силы. Обертаючи щоразъ бôльшу суму публичного гроша на справдѣ продукційнй цѣли, можемо пôднести людъ морально и матеріяльно такъ высоко, що ôнъ не стане посягати на чуже майно, а хочь шляхта не ôтзыскає давныхъ привилеѣвъ, то за те збереже и скрѣпитъ своє значенье середъ суспôльности, съ котрою разомъ працювала. А втогды и сама можнѣйша и оперта о можну и розумну суспôльнôсть буде въ силѣ вразъ съ народомъ домагатись святыхъ правъ народа — и тогды доперва кожде правительство буде справдѣ числитись съ нами. Нынѣ, панове, не сподѣваймося нѣякихъ чудесъ зъ Вѣдня, бо чудеса завсѣгды заводятъ, — а памятаймо, що найлучше прислужится ôтчинѣ той, кто съ успѣхомъ працює въ краю“.

Цѣла та промова гр. Дѣдушицкого творитъ безперечно важный переломъ въ дотеперѣшныхъ поглядахъ и въ цѣлôй дотеперѣшнôй политицѣ верховодячои шляхты. Она розкрывае галицко-польскимъ политикамъ сумну для нихъ правду ихъ дотеперѣшнои блуканины, и якъ свого часу „Teka Stańczyka“ розвѣяла реставраційнй порывы старопольскй, такъ промова гр. Дѣдушицкого розбиває оманливй мрѣѣ старо-шляхоцкй и указує на необходиму потребу, ступити на нову дорогу. Єсть се однакожь доперва перша проба такого нового звороту и самъ гр. Дѣдушицкій добре чує, якъ дуже осамотѣлый єще стоитъ ôнъ съ своими поглядами у нового вылому. Озвѣщена нимъ програма надто рѣзко ôтбиває ôтъ дотеперѣшнои политики польскои, щобъ можна говорити о спôльности поглядôвъ польского загалу съ гр. Дѣдушицкимъ. Та мимо того всего выступленье гр. В. Дѣдушицкого має бôльше ваги надъ заявленье однои єдиницѣ, а се не такъ по суспôльному становищу, яке займає гр. Дѣдушицкій, якъ бôльше по глубокому а правдивому розпôзнаню (діягнозѣ) дѣйстного стану краю и краєвои политики. Дорога, яку прокладає гр. Дѣдушицкій въ своєй промовѣ для подвигненя краю и обохъ народôвъ, — дорога щирои працѣ надъ добромъ краю, згодливои а разомъ и самостôйнои дѣяльности всѣхъ краєвыхъ елементôвъ, особливожь народного елементу руского съ другими елементами краєвыми, справедливôсть для рускои народности, узнанье и попиранье єи правъ и єи розвою якъ матеріяльного такъ и морального, — ся дорога єсть безперечно правдива и єдино можлива. Нѣчого дивуватись, що гр. Дѣдушицкій по своєй родовôй традиціи бажає зберегчи шляхту передъ єи упадкомъ и радбы єи удержати на чолѣ народного житя. Задача, яку вкладає гр. Дѣдушицкій на шляхту, именно на руску шляхту, зовсѣмъ оправдує се єго бажанье: ôнъ же жь ясно говоритъ, що шляхта не повинна и не може удержатись на чолѣ народа силою якихъ привилеѣвъ або силою власти правительственнои, але є д и н о тôлько силою тои п о с л у г и, яку она буде робити для добра свого народа и свого краю. Коли до народного проводу той найбôльше управленый, кто найбôльше працює и жертвує собою для добра народа, то противъ такого проводу, якого бажає гр. Дѣдушицкій, годѣ що казати, скоро тôлько шляхта буде сповняти тую задачу, бо тогды провôдъ въ народѣ самъ собою попаде въ руки тыхъ, що найбôльше и найжертволюбнѣйше будутъ працювати для добра народа. Колибъ се сталося, тогды булабъ справдѣ привернена с у с п ô л ь н а г а р м о н і я. Можна надѣятись, що гр. Дѣдушицкій не поперестане на однôмъ поставленю програмы, але й потрудится перевести єи въ дѣло и приєднати для неи скôлько можна богато прихильникôвъ. Рускій народъ завсѣгды радо повитає на своѣмъ лонѣ щирыхъ другôвъ и подвижникôвъ своєи народности, свого добра, поступу и розвою.

ДОПИСИ.

Замостье, Люблиньскои губерніи.

По случаю статіи „Голоса“ була споминка въ „Дѣлѣ“, що трупа панѣ Романовичь по усуненю всѣлякихъ перешкодъ давала рускй представленя въ Томашовѣ; а позаякъ дальше нѣчого про трупу п-нѣ Р. не сказано, то я уважаю своимъ обовязкомъ донести читателямъ „Дѣла“ гдещо про дальшу судьбу нашого театру. Просидѣвши въ Томашовѣ три мѣсяцѣ, що недобре ôтозвалось на доходѣ съ представлень послѣднёго мѣсяця, божь Томашôвъ мѣсточко невелике и репертуаръ пьесъ дозволеныхъ до граня п-нѣ Р. дуже бувъ ограниченый, трупа приѣхала до Замостя, три недѣлѣ тому назадъ. Замостье, мѣсто съ семитысячнымъ населеньемъ, до 1867 р. сильна крѣпость, лежитъ на гостинцѣ, що веде ôтъ австрійскои границѣ до Люблина а зъ ôттамъ до Варшавы. Тутешна суспôльнôсть, якъ Русины такъ и Великороссы, приняли нашу трупу съ превеликою радостею. Инспекторъ прогимназіи (с. є. по вашому низшои гимназіи) ôтступивъ салю для представлень безплатно, управленье женьскои прогимназіи ôтступило двѣ комнаты для артистокъ, позаякъ въ Замостю по причинѣ многочисленного гарнизону не можна найти свобôдного помешканя. Трупа складався зъ звѣстныхъ въ Галичинѣ артистичныхъ силъ, якъ панѣ и панны Романовичь, пана Стечиньского, Витошиньского, Людкевича и др. Тожь о грѣ не буду нѣчого згадувати. Я пôднесу тôлько той фактъ, що публика помимо того, що недавно приѣхавъ польскій театръ, радо и численно посѣщає нашь театръ, и що Поляки, котрй до представленя „Гальки“ майже не заглядали до нашого театру, єдинодушно теперь заявляютъ, що ся пьеса, особливо роля „Гальки“ (п-на М. Романовичь) выйшла вѣрнѣйше, якъ на польскôй сценѣ, навѣть варшавскôй. Репертуаръ пьесъ, дозволеныхъ до граня п-нѣ Р. доси складався тôлько зъ 6 штукъ, але єсть надѣя, що по вставленюся вплывовыхъ осôбъ вскорѣ буде дозволено далеко бôльше. Дѣло конечно не въ числѣ дозволеныхъ представлень, а въ самыхъ представленяхъ. Заохочена дотеперѣшнымъ успѣхомъ п-нѣ Романовичь пôѣде зъ Замостя въ Холмъ, центръ малорускаго населеня Конгресôвки, зъ Холму въ Люблинъ, Ивангородъ и Варшаву. Зô всѣхъ тыхъ мѣстъ заявляютъ, що ôтступлятъ безплатно салѣ для представлень. Зъ Варшавы думає п-нѣ Р. поѣхати черезъ Брестъ Литов. на Волынь и Подôлье. Галицко-рускій театръ п-нѣ Р. першій въ Россіи и заслуга п-нѣ Р. познакомити тутейшихъ Русинôвъ якъ и Великороссôвъ и Полякôвъ съ нашимъ языкомъ и нашою драматичною литературою не абы яка. Скôлько прійшлось п-нѣ Р. усунути перешкôдъ, не знавшôй нѣ тутейшихъ обставинъ нѣ языка, читателѣ небувавшй въ Россіи судити не можутъ. Съ глубокимъ жалемъ прійдеся вскорѣ Замостскимъ Русинамъ, дбаючимъ о добро свого народа, розлучитися съ панею Р. и єи трупою, що пригадала имъ много пріятныхъ хвиль, проведеныхъ въ рôднôй землѣ. При случаю, єсли що узнаю про дальшу судьбу нашого театру, постараюсь подѣлитися съ читателями „Дѣла“. *Е. К.*

(Дуже просимо. *Ред.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна) скликана вже ôтручнымъ письмомъ цѣсарскимъ на 5 л. грудня с. р. На однôмъ зъ найблизшихъ засѣдань палаты послôвъ прійде на порядокъ дневный друге читанье новелѣ до закона промыслового.

(*Проявы антисемитскй въ Австро-Угорщинѣ.*) Телеграмы доносятъ, що въ угорскôмъ селѣ Гирнодъ, въ комитатѣ еденбурскôмъ, выбухли антисемитскй розрухи. — Посолъ И с т о ч и, звѣстный проводиръ антисемитскій на Уграхъ, внѣсъ въ соймѣ угорскôмъ петицію, пôдписану кôлькома тысячами выборцѣвъ округа топольчаньского, жадаючу, щобы дорогою законодательною знесено надане жидамъ въ 1867 р. рôвноуправненье. — Депутованй угорского сойму зъ скрайнои лѣвицѣ: Саляй, Оноди и Верговай разомъ съ Источимъ внесли до правительства поданье о затвердженье статутôвъ для антисемитского клюбу, котрый має бути завязаный въ Пештѣ пôдъ назвою „Клюбъ патріотôвъ“.

(*Соймъ тирольскій)* зôставъ дня 22 падолиста ôткрытый. Маршалокъ ôткрываючи соймъ, пôднѣсъ особенну ласку монарха, котрый пожертвувавъ такій гойный даръ зъ своєи приватнои касы для нещасливыхъ жителѣвъ Тиролю, потерпѣвшихъ ôтъ повѣни, а дальше вôзвавъ соймъ, высказати подяку всѣмъ добродѣямъ, пожертвувавшимъ помôчь нещасливымъ. Такожь заявивъ маршалокъ, що и рада державна, здаєся, прійде въ помôчь потерпѣвшому краєви ухваленьемъ значнѣйшои сумы грошевои.

(*Герцеговиньскй емигранты*) въ Чорногорѣ, якъ мы вже доносили, зôбрались въ Никсичу и ухвалили петицію до князя чорногорского съ запытаньемъ: „Якй дипльоматичнй кроки поробивъ ôнъ, щобы емигранты герцеговиньскй могли повернути до своихъ осель въ окупованыхъ краяхъ австрійскихъ?“ Pester Lloyd подаючи повысшу петицію замѣчає, що се була демонстрація, котра мала зробити рôдъ пресіи на правительство австрійске. Гр. Кальноки и Каляй — каже Pester Lloyd — недавно въ спôльныхъ делегаціяхъ выяснили станъ справы, именно заявили, що отвѣтно до амнестіи, выданои передъ пару мѣсяцями правительствомъ австрійскимъ, нѣчо не стоитъ на перешкодѣ поворотови емигрантôвъ герцеговиньскихъ до своихъ осель, противно, поворотъ ихъ єсть навѣть для Австріи пожаданый. Єсли правительство чорногорске — кôнчитъ згаданый дневникъ — справдѣ хоче зробити щось користного для емигрантôвъ, то нехай представитъ имъ въ правдивôмъ свѣтлѣ ихъ положенье на емиграціи и нехай склонитъ ихъ до повороту въ окупованй краѣ. — Коли розберемъ отсю бесѣду угорского дневника, то побачимо, що зъ него говоритъ лукавôсть: правда, що амнестія для емигрантôвъ герцеговиньскихъ дана, але не для всѣхъ. О тоєжь то и ходитъ, щобы всѣ емигранты могли повернути.

(*Почтовй касы щадничй.*) Дневникъ законôвъ державныхъ оповѣстивъ вже розпорядженье министерства торговлѣ о выконаню закона зъ 28 мая 1882 р. въ справѣ заведеня почтовыхъ касъ щадничихъ. О розпорядженю тôмъ поговоримо обширнѣйше иншимъ разомъ.

(*Патріотичный проєктъ молодыхъ Чехôвъ.*) Narodni Listy, органъ молодыхъ Чехôвъ, оповѣстивъ ôтозву д о п р о щ ѣ д о К о н с т а н ц і и въ р. 1883. Въ ôтозвѣ тôй читаєтъ: „Чехи! 6 липня 1883 удаймося на прощу до вѣкопомнои Констанціи, щобы именемъ ческого народу зложити хвалу учителеви И в а н о в и Г у с о в и и И е р о н и м о в и праскому, великимъ воёвникамъ за святе право народу, за свѣтло и свободу. Скрѣпленй споминками давнои славы ческои, вернемо до любимои ôтчины и дальше будемо воювати въ дусѣ спаленыхъ учителѣвъ за дорогій край, за свободу, свѣтло и рôвнôсть. До Констанціи! До мѣсця, зъ ôтки зъ попелôвъ розлетѣлися искры по всѣ кôнцѣ краю, зъ ôтки всесильна поломѣнь роздула въ народѣ искры духа Гусового, котрый повставъ яко сильный воёвникъ за правду и свободу и высоко пôднѣсъ прапоръ съ чашею. Вôйны гуситскй доказали свѣтови, що народъ, хочбы якъ малый числомъ, въ благороднôмъ одушевленю зможе доказати великаньскихъ чинôвъ!“ До комитету, котрый устроює прощу, входитъ яко голова нотарь Стракатый, звѣстный патріотъ ческій, дальше многй найзнаменитшй молодй писателѣ и писательки ческй. Старо-Чехи доси не заявили, чи возьмутъ участи въ запроектованôй молодо-Чехами демонстраційнôй прощи до Констанціи.

(Зъ руху роббтничого въ Австріи.) Въ Грацу ôтбувся сего тыжня збôръ роббтникôвъ, котрый принявъ ухвалы соціялистичного зъѣзду роббтникôвъ, ôтбутого передъ пару мѣсяцями въ Бернѣ. Грацкій збôръ рѣшивъ поступати легально, длятого заявився противникомъ анархистôвъ. На зборѣ було пôдняте пытанье „загального права

чаками або якъ ôнъ называє „свинками“, Rüsselkäfer?

С т. 42. „О р ѣ х о в а с в и н к а“. Balaninus nucum, Haselnussrüsselkäfer = О р ѣ ш н и к ъ л ѣ с к о в е ц ь.

С т. 43. „За таку вдачу сй кумедній (!) жучки взываются плыгунами“. П р ы г а т и = sich emporschnellen, п л ы г а т и = hüpfen. Назва п р ы г у н ъ выдаєся менѣ отвѣтнѣйшою. Тутъ єще згадаємо, що простый народъ п р ы г у н ы (elateridae, Schnellkäfer, Schmiede) часто взывае к о в а л я м и, к о в а л и к а м и, к о в а л и н а м и.

С т. 53. Межи скрипунами (Longicornia, Bockkäfer) помѣщено хибно „часôвщика“. „Часôвщикъ“, зрôв. нѣм. Todtenuhr, по нашому звеся Ч е р в о т о к а, декуда на Украинѣ ш а ш е л ь, ш а ш л и к ъ. Anobium pertinax, Trotzkopf, я назвавъ Ч е р в о т о к а у п р я м к а. Ч е р в о т о к и належатъ разомъ съ п р ы г у н а м и до п я т и ч л е н н ы х ъ и то до п и л ч а с т о р о г и х ъ (Sevricornia, Sägehörnige), с к р и п у н ы же до ч о т ы р е ч л е н н ы х ъ.

С т. 56. „Золотый або брондзовый жукъ“, Cetonia, Goldkäfer, у люду: з е л е н я к ъ, з е л е н к а, о л е н к а. Всѣ тй людовй назвы выдаются менѣ неотвѣтнй. Гуцулы (пр. коло Доры) называютъ всѣлякй хрущѣ сильно жубелячй або жубенячй въ лету (якъ жука гнôйника, Cetonia aurata, Cetonia fastuosa и др.) ж у б е л и ц я м и, ж у б е л и ч к а м и. Я принявъ тую назву на Cetonia. Оттакъ Cetonia aurata, gem. Goldkäfer = ж у б е л и ц я з о л о т а с т а. Cetonia fastuosa, prachtvoller Goldkäfer = ж у б е л и ц я п ы ш н а.

С т. 58. Про „грудинну покрôвлю“ бѣгунôвъ сказано не точно. П е р е д т у л ь е (erster Brustkastenring) у всѣхъ хрущѣвъ свобôдно порушне. У бѣгунôвъ (Carabicidae, Laufkäfer) єсть оно бôльше струньке и ôтсаджене ôтъ прочихъ двохъ обручокъ тулова (середотуля и затуля), тому рѣзше вызначуєся.

С т. 66. „Гноёвики“, сй хрущѣ называютъ у насъ ж у к а м и. Ж у к ъ г н ô й н и к ъ = Scarabaeus stercovarius; ж у к ъ л ѣ с н я к ъ = Scarabaeus silvaticus; ж у к ъ г л а д и к ъ = Scarabaeus vernalis.

С т. 69. „Прозорчастокрылй“. Такъ называє авторъ Б о л о н ч а к и, Hymenoptera, Hautflügler. Прозорчастй крыла має богато комахъ зъ иншихъ рядôвъ пр. зъ П р а с ѣ т е н ь (Archiptera Urflügler) многй С т е р к а в к и (Libellulae) и. инш., зъ С ѣ т ч а т о к ъ (Neuroptera, Netzflügler) М у р а в л я к ъ (Myrmecoleon, Ameisenlöwe) и инш., зъ М о т ы л ѣ в ъ (Lepidoptera) до болончакôвъ подôбнй С к л я н и к и (Sesiae, Glasflügler)...; наврядъ є межи Hymenoptera-ми декотрй съ непрозорыми крылами, пр. Д ж м о л а ф і о л е т н а (Xylocopa violacea, violettflügelige Holzbiene). Назву Hymenoptera такожь не дуже означну, але приняту вже въ науцѣ ôтдалибысьмо по руски: б о л о н ч а к и, ôтъ б о л о н а = dünne Haut; Fensterscheibe.

С т. 136. „Метелики“. Lepidoptera = Л у с к о к р и л ь ц ѣ або М о т ы л ѣ. На Украинѣ дуже часто уживана назва м е т е л и к и єсть уменшеною ôтъ м е т е л ь, м о т ы л ь. М о т ы л и к и = Kleinschmetterlinge, Microlepidoptera.

С т. „Бѣланъ капустникъ“. Бѣланами зовутъ у насъ бѣлй быки; бѣлй мотылѣ у люду: б ѣ л ю х и. Тому предкладавбы я: Б ѣ л ю х ъ к а п у с т я н и к ъ = Pievis brassicae, Kohlweissling.

С т. 141. „Бѣланъ жилкуватый“. Aporia crataegi, Heckenweissling = Б ѣ л ю х ъ г л о д о в и н е ц ь або Н е р я с ъ г л о д и н е ц ь.

С т. 143. „Метеликъ пôзный“. До мотылѣвъ пôзныхъ, бо въ зáзимки (въ остатныхъ дняхъ жовтня и въ листопадѣ) являючихся, а заподѣваючихъ шкоду листянымъ деревамъ, належатъ именно три роды. 1. Chimatobia brumata, kleiner Frostspanner = З и м о м и р о к ъ з в ы ч а й н ы й або З а з и м ч а к ъ. 2. Chimatobia boreata = З и м о м и р о к ъ с т у д н я к ъ. 3. Hibernia defoliaria, grosser Frostspanner = С т у ж е ц ь о б н а ж а к ъ. Гусѣльницѣ З и м о м и р к ô в ъ суть якъ и у другихъ М ѣ р н я к ô в ъ або П ь я д у н ô в ъ (geometrae, Spanner) наги, тымъ часомъ въ „Оповѣданяхъ“ прописано: „Хто не знає тыхъ трохи волохастыхъ (?) зеленькихъ гусениць“.

С т. 146. „Яблуневый вертунъ“. Carpocapsa pomonana, Apfelwickler, назвавбы я Ч е р в а ч н и к ъ о в о щ н и к ъ. Гусѣльница у люду „червакъ“. Червивй яблока, грушки. Почерваченый овощь. Tortrix Wickler, я назвавъ з в о є ц ь, з в ô й н и к ъ. Червачника овощника описує авторъ такъ: „въ блакитными, передными, та рудыми задными крылами“ — тымъ часомъ мотыликъ (microlepidopteron) той єсть темносѣрый, на передныхъ крылахъ въ поперекъ чорнопружкованый, а на внутреннôмъ ихъ урôжью зъ чорною сковатою, золотасто обведеною плямкою.

С т. 153. „Метениця“ въ Галичинѣ зовеся М о т ы л и ц я п ч ô л ь н а. По нашихъ пасѣкахъ водятся именно два роды: Galleria mellonella, Honigschabe, М о т ы л и ц я м е д о ѣ д к а и Achroea grisella s. alvearia, Wachsschabe, З л и н о к ъ в о щ и н н и к ъ.

(Конецъ буде.)

голосованя", але правительственный комисарь не позволивъ надъ тымъ дебатувати. — Стрейкъ зецерôвъ въ Вѣдни все єще треває. Зецеры обстаютъ при своїй новôй тарифѣ. Рада мѣста Вѣдня, обговорюючи тую справу на однôмъ зъ своихъ засѣдань, высказала бажанье, щобы властителѣ друкарнь и зецеры черезъ взаимнѣ уступства спôръ залагодили и тымъ чиномъ зробили конець стрейкови. Передъ кôлькома днями зецеры склицали збôръ и тамъ запротестовали противъ обявлюваныхъ въ прасѣ закидôвъ, що зецеры, зробивши стрейкъ, поступили собѣ нелегально. Збôръ ухваливъ резолюцію, що стрейкъ єсть зовсѣмъ легальный и зецерамъ треба вытревати до кôнця, поки властителѣ друкарнь не згодятся на ихъ нову тарифу.

(*Зложенье мандату.*) Зновъ одинъ посолъ до рады державнои, именно дръ Едльбахеръ, выбраный въ мѣстѣ Линцѣ, зложивъ свôй мандатъ зъ причины физичного ослабленя. Едльбахеръ бувъ провôдникомъ высшо-ракускихъ централистичныхъ послôвъ.

(*Нѣмецка партія народна.*) До Pester Lloyda доносятъ зъ Вѣдня, що при кôнци минувшого тыждняôтбулася въ Вѣдни нарада ширшого кружка нѣмецкои партіи народнои, въ котрôй взяли участь такожь бувшѣ послы Кронаветеръ и Вальтерскирхенъ. Предметомъ нарадъ були средства агитаційнѣ, за помочею котрыхъ можнабы розширити вплывъ партіи. Ухвалено утворити въ тôй цѣли сталѣ комитеты агитаційнѣ въ бôльшихъ мѣстахъ Чехъ, Моравіи и Стиріи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Вѣденьска Presse одержала вѣсть зъ Одессы, що россійске министерство марины замовило велике число морскихъ минъ и торпедôвъ для обороны побережей крымскихъ и берегôвъ Чорного Моря въ загалѣ. Портовый урядъ въ Севастополи буде пôднесеный до степени адмиралиціи. Въ арсеналѣ морскôмъ въ Николаєвѣ будуютъ чотыри великѣ кораблѣ торпедовѣ а въ Севастополи два мониторы, котрѣ маютъ коштувати 3,054.641 зр. О корабляхъ, якѣ министерство має будувати на слѣдуючій рôкъ, а котрѣ будутъ коштувати мало що не пять милiонôвъ рублѣвъ, мы вже недавно доносили.

Министеръ Гирсъ выѣхавъ зъ Берлина на Франфуртъ и Базилею до Италіи, до Пизы, щобы ôтвѣдати свою родину. Була поголоска, що Гиръ заразъ зъ Берлина пріѣде до Вѣдня, щобы побачитись и конферувати съ гр. Кальноки. Тымчасомъ поголоска тая не оправдалась. Гирсъ доперва вертаючи зъ Пизы поверне до Вѣдня. Дневникарство политичне цѣлои Европы выводитъ рôжнѣ комбинаціи зъ причины конференціи Гирса съ кн. Бисмаркомъ. Всѣ газеты признаютъ згôдно, що побытъ Гирса въ Варзинѣ и въ Берлинѣ єсть фактомъ великого значеня и не остане безъ вплыву на скрѣпленье нѣмецкихъ ôтношень съ Россіею и на порозумѣнье обохъ державъ въ теперѣшныхъ политичныхъ дѣлахъ. Однакожь нѣкто не може певно сказати, въ якихъ именно справахъ конферувавъ Гирсъ съ Бисмаркомъ. Однѣ кажутъ, що оба министры конферували въ справѣ египскôй, въ справѣ австрійскихъ фортификацій на граници россійскôй, въ справахъ балканьскихъ, а гдеякѣ догадуются, що навѣть въ справѣ анархистôвъ европейскихъ. Однакъ, якъ кажемо, все се лишь здогади и комбинаціи.

„Правительств. Вѣстникъ" потвердивъ вже донесеня, що въ университетѣ въ Казани выбухли розрухи и що университетъ мусѣвъ бути замкненый. Причиною розрухôвъ було выключенье одного этудента. Студенты зôбрались на т. зв. „сходку" въ университетѣ; ректоръ Фирсовъ хотѣвъ сходку закрыти, тогды одинъ студентъ єго чинно зневаживъ, чи хотѣвъ зневажити. Роздражненье єще збôльшилось. На телеграфичне завôзванье прибуло зъ Петербурга войско. Якъ доносятъ, министеръ просвѣты Деляновъ мавъ розпорядити, щобы всѣхъ винныхъ студентôвъ, хочбы ихъ було и найбôльше, выключити.

„Новое Время" доноситъ, що на торжество 50-лѣтного ювилея академіи генерального штабу въ Петербурзѣ пріѣде славный нѣмецкій полководець фельдмаршалъ гр. Мольтке, котрый єсть почетнымъ членомъ тои академіи.

Presse доносятъ зъ Петербурга, що съ новымъ рокомъ наступлятъ великѣ змѣны въ урядахъ царского двору.

Италія. Дня 22 с. м. ôткрывъ король парляментъ ôтчитавши слѣдуючу тронову промову: „Мои панове сенаторы и послы! Съ радостею и гордостею поздоровляю васъ яко заступникôвъ ôтчины выбраныхъ всѣми верствами народу. Тая реформа (выборча), котрои бажавъ єще мôй отець, а котру я сповнивъ, дає намъ потѣшну певнôсть, що италійскій народъ дозрѣвъ до свободы. Єсть нашимъ обовязкомъ здобутки мира доводити до доброго кôнця, котрый має намъ надати правдиву величь и поважанье у цивилизованого свѣта. Черезъ объявлену волю краю злагôднѣютъ рôжницѣ политичнѣ думокъ, а вы звернете всю свою дбалôсть на улучшенье державныхъ институцій. Послѣднѣ періоды законодательнѣ останутъ памятными въ парляментарнôй исторіи: они сотворили основну пôдставу финансову, улекшили утяжливѣ податки, усунули неладъ въ оборотѣ грошевôмъ, новымъ кодексомъ торговельнымъ скрѣпили розвôй економичныхъ силъ краю и значно улучшили организацію военнои силы. Я можу съ вдоволеньемъ засвѣдчити, що армія и марина показалися достойными дбалости парляменту, любови и подиву, яке для нихъ маєвразъ зô мною вся Италія". Ôттакъ король поручивъ парляментови рôжнѣ проекты законôвъ и заявивъ, що публичного спокою буде рѣшучо боронити, що народнѣ институціи буде удержувати ненарушимыми а черезъ администрацію и судъ хоронити свободу всѣхъ и кождого поодинокого. Потôмъ такъ сказавъ дальше: „Нашѣ ôтношеня до заграничныхъ правительствъ пріязнѣ и сердечнѣ. Ôтъ всѣхъ дôстаємъ мы доказы симпатіи и прихильности, котрѣ мы ôтвдячуемо: выповняємъ точно трактаты и беремъ участь въ радѣ державъ завсѣгды съ ясною и льояльною политикою, стремлячою до удержаня мира и до погодженя національныхъ интересôвъ съ загальными интересами Европы. Подружье герцога зъ Генуы съ королѣвною баварскою єсть новою порукою пріязни Италіи и Нѣмеччины." Король скôнчивъ свою промову словами: „Нынѣ судьба Италіи въ вашихъ рукахъ. Викторъ Емануель, котрому вы признали незрôвнаный титулъ „батька ôтчины", змôгъ довести италійскій нарôдъ до независимости, дати ему єднôсть, силу свободы и величи. Жадна чужа сила у внутри або зъ внѣ не перешкодитъ вже повнои свободы вашихъ дѣлань. Вы можете веселымъ окомъ и съ спокоємъ розслѣджувати и рѣшати соціяльнѣ проблемы нашого часу." — Тую промову короля Гумберта принявъ парляментъ дуже симпатично, навѣть по дорозѣ, коли король вертавъ зъ парляменту, нарôдъ чинивъ ему овації. Треба признати, що президентъ кабинету Депретисъ зручно зредагувавъ ôтчитану королемъ тронову промову. Насампередъ цѣкава рѣчь, що король признавъ народови „дозрѣлôсть єго до свободы", — сей пôдхлѣбный высказъ монаршій мусѣвъ выкликати у репрезентантôвъ народу велике вдоволенье.... Достойне такожь було выреченье о ôтношеню Италіи до прочихъ державъ: Король не обмежився на самôмъ зазначеню, що Италія жіє въ пріязни съ другими державами, але пôднѣсъ єще, що италійска политика стремитъ до погодженя интересôвъ поодинокихъ народôвъ съ загальными интересами Европы. Наконець король зручно на самôмъ кôнци звеличавъ силу Италіи, котрои не въ силѣ нарушити жадна чужа сила нѣ у внутрѣ, нѣ зъ внѣ. Пôдъ чужою силою у внутрѣ розумѣвъ Депретисъ, король и цѣлый свѣтъ розумѣє Ватиканъ, котрый особливо послѣдными часами за папы Леона XIII проявляє стремленье до привернення давного царства папского и навѣть стараєся позыскати гдеякѣ державы для попиранья свого замѣру.

Ишпанія. Министеръ справъ внутрѣшныхъ завѣдомивъ раду министрôвъ, що въ рôжныхъ мѣстахъ Андалюзіи арештовано около 80 соціялистичныхъ агитаторôвъ, котрѣ стояли въ звязи съ анархистами въ Франціи именно въ Люгдунѣ.

Сербія. Скупштина сербска має бути ôткрыта дня 7 л. грудня с. р. Однымъ зъ першихъ предложень правителественныхъ буде въ скупштинѣ внесеный буджетъ на р. 1883. — Небавомъ маютъ бути утворенѣ новѣ сербскѣ посольства въ Лондонѣ, въ Римѣ и въ Атенахъ. Зъ причины помноженя посадъ посольскихъ наступлятъ гдеякѣ змѣны въ дотеперѣшнôй репрезентаціи сербскôй при дворахъ заграничныхъ.

Чорногора. Правительство чорногорске постановило утворити съ днемъ 1 сѣчня слѣдуючого року першѣ три сталѣ баталіоны активнѣ пѣхоты, кождый по 500 людей. Баталіоны тіи будутъ стояти въ Цетиніи, Никсичу и Подгорици. Турція переслала ноту до державъ, въ котрôй звертала увагу на тоє, що Чорногора оружится. Правительство чорногорске ôтповѣло Портѣ, що оно лишь обмѣняло нездôбне вже оружіє новымъ, а уважало потрѣбнымъ се учинити зъ обавы передъ нападами Альбанцѣвъ, мѣжь котрыми послѣдными часами дався достерегчи сильнѣйшій рухъ.

Болгарія. Либеральна партія рѣшила зовсѣмъ не брати участи въ выборахъ до народного собранія (парляменту).

Египтъ. Актъ обжалованя противъ Арабипаши вже выготовленый и обнимає надъ 10.000 аркушѣвъ. Кедивъ выдавъ рескриптъ, въ котрôмъ поручає судіямъ судити справу бувшого диктатора якъ найбезстороннѣйше, зовсѣмъ забути на тоє, що коли небудь було въ краю повтсанье. Процесъ ôтложеный до тои поры, доки правительство египске не довѣдаєсь о намѣреняхъ Англіи въ тôмъ дѣлѣ. Колибъ противъ засуду Англія мала пôдносити якѣ замѣты, то правительство волѣлобы зовсѣмъ не переводити процесу.

НОВИНКИ.

— **Зъ сз. Юра.** Въ середу донесли мы вже, що вô второкъ сего тыждня Впреосв. митрополитъ Іосифъ Сембратовичъ получивъ рѣшенье о принятю папою єго резигнаціи. Правительство признало митрополитови 12.000 рôчнои пенсіи. Въ середу митрополитъ здавъ администрацію архіепархіи Впреосв. еп. Сильвестрови Сембратовичеви; о 1-шôй годинѣ по полудни ôтбулося засѣданье капитулы, на котрôмъ епископъ обнявъ администрацію. Въ четверъ ôтбулося засѣданье консисторске вже пôдъ проводомъ еп. Сильвестра. Крылошане Малиновскій и Жуковскій уступаютъ. — Минувшои недѣлѣ митрополитъ въ день именинъ цѣсаревои ôтправивъ послѣдный разъ передъ выѣздомъ до Риму литургію при участи высшого и низшого клиру. Яко капеляна прибравъ собѣ митрополитъ о. Антонія Максимовича, дефиціента зъ Глубокои. — Урядова „Gazeta Lwowska" оповѣстила вже фактъ уступленя митрополита Іосифа... Выймаємъ зъ неи гдеякѣ даній для доповненя нашого донесеня. „Въ середу — пише Gaz. Lw. — въ полудне на засѣданю митроп. консисторіи ôтчитано папске breve, увôльняюче митр. Іосифа С. зъ уряду и поручаюче зарядъ архидіецезіи еп. Сильвестрови С. яко апостольскому викарію. Заразъ по обвѣщеню тыхъ актôвъ столицѣ апостольскои доручено митрополитови найвысше постановленье, котрымъ цѣсарь пріймає резигнацію митроп. и признає ему зъ доходôвъ митр. титуломъ емеритуры рôчныхъ 12.000 зр. Дальше доручено еп. Сильвестрови письмо съ найвыс. резолюцією цѣсарскою, котра призначує єго на администратора львôвскои архидіецезіи. Зарядъ темпоралій порученый еп. Сильвестрови съ условіемъ, щобы удержувавъ маєтокъ въ незменшенôмъ станѣ, щобы що року складавъ рахунки, а надвышки доходôвъ ôтдававъ галицкому фондови религійному". — Дальше доноситъ Gazeta Lwowska, що резигнаціи крылошанъ Малиновского и Жуковского такожь зôстали принятѣ и що признано имъ зъ фонду религійного емеритуру въ высотѣ побиранои до теперь пенсіи и по 180 зр. рôчно яко relutum за мешканье въ будынку св. Юра, котре теперь маютъ опустити.

— **Высокопреосв. митрополитъ** въ четверъ въ полудне ôтдавъ высшимъ достойникамъ духовнымъ и свѣтскимъ прощальну визиту, лишаючи всюды тôлько свôй билетъ. Въ четверъ о годинѣ 11 въ ночи выѣхавъ митрополитъ съ своимъ капеляномъ о. Максимовичемъ поспѣшнымъ потягомъ на Вѣдень до Риму. Выѣздъ єго бувъ такъ несподѣваный и часъ такъ незвѣстный, що загалъ Русинôвъ, котрѣ хотѣли Архіерея ôтпровадити на желѣзницю, не мôгъ того учинити; ôтпровадивъ лишь невеликій кругъ людей такъ духовныхъ якъ и свѣтскихъ. Прощанье було дуже ревне и щире. Митрополитъ не выславъ до клиру нѣякои куренды о своѣмъ уступленю. Справа вынагороды митрополитови меліораціи дôбръ єще не скôнчена, однакожь вскорѣ буде якась невелика квота зъ того титулу асигнована. Становище митрополита въ Римѣ єще не означене; ôтъ того становища, яке займе, буде залежати, чи остане на завсѣгды въ Римѣ, чи поверне небавомъ назадъ до Галичины. — Епископъ Сильвестеръ, обнявши администрацію архидіецезіи, поручивъ зарядъ дôбръ митрополичихъ крыл. Сѣнгалевичеви. Въ середу президувавъ Епископъ першій разъ на сесіи капитульнôй, а въ четверъ на сесіи консисторскôй. Справа новыхъ референтôвъ, котрыхъ потреба єсть теперь наглячою, не була єще на тыхъ сесіяхъ рѣшеною. — Крылошане Малиновскій и Жуковскій зложили вже въ четверъ свои чины и выпроваджуются вскорѣ зъ порученя правительства зъ капитульного забудованя у св. Юра.

— **Вѣсть о именованю чотырохъ крылошанъ,** — подана польскими газетами (гл. низше) — не справджуєся. Преосв. епископъ не предкладавъ нѣякои пропозиціи. Першимъ однакожь дѣломъ епископа буде (задля браку силъ въ капитулѣ) розписати конкурсъ и обсадити чимъ скорше капитулу. Въ загалѣ задача епископа Сильвестра въ нынѣшну пору дуже прикра.

— **Новѣ крылошане рускѣ.** Якъ доноситъ „Dz. Pol.", ц. к. намѣстн. въ порозумѣню съ еп. Сильвестромъ предложило на посады крылошанъ при львôвскôй консисторіи митрополичôй: 1) о Бачиньского, бувшого ректора львôвскои семинаріи теперь пароха въ Болеховѣ; 2) о. Пелеша, ректора вѣденьск. семинаріи; 3) о. Бѣлецкого, администратора парохіи въ Зарваници и 4) о. Туркевича, капеляна въ карнôмъ домѣ (Бригидокъ) во Львовѣ.

— **О. Иванъ Наумовичь,** екскомуникованый духовною властею и позбавленый прихода, бувъ змушеный, не маючи нѣякихъ доходôвъ, спродати гдещо зъ свого движимого маєтку. Зъ Скалата донесено ц. к. намѣстництву, що о. Наумовичь выпродує своє майно, щобы утечи до Россіи. Намѣстництво переслало ответне справозданье до краєвого суду карного и предложило, щобы о. Наумовича заарештувати до рѣшеня найвысшого трибуналу. Комната радна суду краєвого на засѣданю ôтбутôмъ минувшои недѣлѣ рѣшила не вязнити о. Наумовича, бо ôнъ стративши парохію муситъ свои движимости продавати. Помѣщаємъ ось и заявленье о. Наумовича: „Гдеякѣ неприхильнѣ менѣ люде розширили вѣсть, мовбы я намѣрявъ — утѣкати въ Россію и длятого выпродую моє майно. Вѣсть тая крайне ложна и имовѣрно лишь для того роспущена, щобы настрашити тыхъ, котрѣ не боялися зложити за мене кавцію. Длятого заявляю рѣшучо, що о тôмъ я и не думаю и що пасѣку, худобу и немного збôжа продавъ я для того, щобы покрыти конечнѣ потребы, бо нѣякихъ другихъ доходôвъ у мене теперь нема. Заявляю, що остану на своѣмъ мѣсци до кôнця, конечно въ Галичинѣ, въ Скалатѣ, або где мене моя духовна власть поставитъ. Скалатъ, 4 (16) падолиста 1882. *Иванъ Наумовичь*".

— **Письмо митрополичои консисторіи до о. Ив. Наумовича,** написане латиньскимъ языкомъ звучитъ: „До Всечестного о. Ивана Наумовича, пароха въ Скалатѣ! Гр. кат. львôвскій ординаріятъ черезъ трибуналъ, спеціяльно для розслѣду Твоєи справы делегованый, по переведеню слѣдства въ дняхъ 19, 20 и 21 вересня 1882, на пôдставѣ взятыхъ протоколôвъ и Твоихъ власныхъ зôзнань, орѣкае: Ты, Иване Наумовичу, мавъ думки, противнѣ католицкôй церквѣ а спріяючій восточнôй схизмѣ, и манифестувавъ єси ихъ въ письмѣ, а именно выготовляючи гр. кат. парохіянамъ въ Гниличкахъ поданье до властей публичныхъ и до ординаріятôвъ гр. кат. во Львовѣ и гр. вост. на Буковинѣ въ Чернôвцяхъ; тымъ чиномъ утверджувавъ Ты ихъ въ блудныхъ намѣрахъ, замѣсть яко католицкій парохъ ôтводити ихъ ôтъ такого погубного дѣланя и донести о тыхъ замыслахъ Гниличанъ до митрополичои консисторіи; — а поданье тое єсть переповнене закидами на институціи католицкои церкви и отверто тхне схизмою, ругаючись вѣрѣ нашихъ ôтцѣвъ; въ письмѣ власного Твого пера, котре було предложене пôдчасъ судовои розправы карнои во Львовѣ, що велася ôтъ 12 червня до 20 липня 1882, — мѣстится розправа о св. тайнѣ евхаристіи, просто противна науцѣ католицкои церкви и яскраво єретична, котру то розправу Ты самъ бувъ поручивъ спалити, чимъ не стягнувъ Ты на себе вины єритичнои пропаганды, — але въ самôй рѣчи Ты стався виннымъ схизмы и пôдпадаешь найстрожшимъ карамъ церковнымъ, котрѣ дотыкаютъ не лишь головныхъ дѣятелѣвъ, але такожь помагачѣвъ, приклонникôвъ и тыхъ, що схизму пріймаютъ. А першою карою схизматикôвъ єсть: Бôльша екскомуника, выражена въ були Coenae §. 1.—и зъ тои причины митрополичій ординаріятъ на Тебе, Иване Наумовичу, гр. кат. пароха въ Скалатѣ, за злочиньство схизмы, силою каноничныхъ приписôвъ, накладае кару суспензіи ab officio et beneficio, а вырокъ той має правосильнôсть ôтъ хвилѣ, коли о нѣмъ дôзнаешся. Ôтъ того выроку отворена дорога апеляціи, але она не зносятъ єго правосильности. Однакъ взываємо Тебе, Иване Наумовичу, засудженого за злочиньство схизмы на бôльшу екскомунику, щобы Ты веденый правдивою скрухою, змѣнився и якъ словомъ такъ и письмомъ ôткликавъ, що Ты противъ церкви предпринявъ, а вдоволяючи въ той спосôбъ св. Столицю апостольску и каноничну церковь, ôткликався до милосердія найсвятѣйшого и благословеного Пастыря римского, и щобы Ты упавши до єго стôпъ найпокôрнѣйше благавъ, щобы въ своѣй лагôдности зволивъ простити Твôй упадокъ. — Во Львовѣ 3 падолиста, 1882. *Іосифъ*, митрополитъ.

— **О. Емилій Левицкій,** приходникъ зъ Майдану, котрого листы, писанѣ до п. Площаньского, були читанѣ на розправѣ въ процесѣ Ольги Грабаръ, зôставъ засуспендованый a beneficio ac officio, — полишено ему однакъ право апеляціи до папы.

— **Арештованя и ревизіи.** Въ середу полиція арештувала по ôтбутôй ревизіи челядника шевского Козакевича, пôдозрѣного о агитаціи соціялистичнѣ. Єсть се отже вже семый ремѣсникъ а четвертый швець зъ громады арештованыхъ за соціялизмъ львôвскихъ ремѣсникôвъ. — Въ Краковѣ полиція арештувала въ середу 32-лѣтного официра гвардіи россійскои Ник. Ораньского, котрый — якъ самъ признався — здефравдувавъ 8000 рублѣвъ зъ полковои касы и 17 с. м. утѣкъ зъ Петербурга и тайно перебрався черезъ границю до Кракова. При арештованôмъ знайдено кôлька тысячь рублѣвъ въ монетахъ золотôй и срѣбнôй: россійскôй, французскôй, англійскôй, турецкôй, прускôй и американьскôй.

— **На конкурсъ на посаду катихита при гимназіи въ Самборѣ,** котрый ôтбувся въ днѣ 14 и 15 л. падолиста, засѣло ажь 13 кандидатôвъ въ Перемышли, именно оо.: Боберскій, Гелитовичь, Гмитрикъ, Децко, Кокотайло, Коляджинъ, Куцерыбъ, П. Матковскій, Москаликъ, Юл. Низовый, Зах. Пôдлящецкій, М. Подолиньскій и Савицкій.

— **Въ Перемышли** ôтбуваєся сегодня въ окружнôмъ судѣ передъ присяжными розправа карна противъ агента общ. рôльничо-кредитового Заведеня, п. Чайковского, котрый пôдчасъ недавныхъ выборôвъ до рады державнои зъ меншихъ посѣлостей Добромиль-Мостиска-Перемышль мавъ публично сказати, що „Ляхôвъ треба вырѣзати".

— **Память Михаила Качковского** обходили львôвскѣ Русины вечеромъ музикально-декляматорскимъ въ сали „Народного Дому". Вечеръ сей ôткрывъ о годинѣ 8-ôй вечеромъ предсѣдатель тов. имени Качковского крыл. Павликôвъ патріôтичною промовою до численно зôбраныхъ Русинôвъ. Ôнъ пôднѣсъ значенье устроеного вечера въ честь Качковского, пôднѣсъ заслуги покôйного для рускаго народу. По промовѣ, принятôй оплесками, слѣдувало выповненье дальшои програмы вечера. Въ хорахъ дуже добре обсадженыхъ брали удѣлъ выключно члены товариства: „Львôвскій хоръ" пôдъ проводомъ п. Цетвиньского знаного въ ширшихъ кругахъ музикальныхъ. Хоръ ôтспѣвавъ три пѣснѣ, именно Матюка: „Где Русь живе", Лавровского: „На чужинѣ" и Воробкевича: „Огнѣ горятъ" (всѣ 3 муж. квартеты). Выконанье тыхъ пѣсень було дуже старанне и глубоко тронуло присутныхъ. Мозарта: „Симфонія d-dur" выповнена на фортепянѣ (на чотыри руки), віольончелѣ и віолинѣ такъ рѣдко въ такихъ комбинаціяхъ инструментальныхъ у насъ выконувана, не лишила пôдъ взглядомъ выкôнченя нѣчого до желаня, пп. аматорамъ належится повне узнанье, особенно пну П., нашому скрипакови. Вильбая: „Моряки" (дуетъ на теноръ и басъ) були ôтданѣ съ зрозумѣньемъ рѣчи прекрасными голосами. На сѣмъ вечерку повитали мы по разъ першій нову силу музикальну: п-у К. К. зъ Бортникъ. Она ôтограла прехорошо на фортепянѣ сольо а) Любовского: варіяціи зъ народныхъ пѣсень и б) Мозарта: Менуетъ и finale зъ III симфоніи. Публика выкликала п-ну К. два разы и нагородила си щедрыми оплесками. П. В. ôтограв сольо на віолончелѣ варіяціи на тему украиньскихъ пѣсень Кумера дуже гарно при выдобуваню тонôвъ мельодійныхъ зъ віольончелѣ уносивъ насъ въ свѣтъ фантазіи. Пунктомъ кульминаційнымъ вечеру бувъ дуетъ зъ оперы Артимовского: „Запорожець надъ Дунаємъ" на сопранъ и теноръ (п-на М. П. и п. А. А.). Ôтспѣванье сего дуету було хороше, чисте и вôльне ôтъ найменшихъ похибокъ; дуетъ той приводивъ слухачѣвъ въ одушевленье и лишь задля спôзненои поры не мôгъ бути повторенымъ, хочь зôбранѣ того домагалися. Въ загалѣ треба сказати о сѣмъ вечерку, що доборомъ творôвъ и выконаньемъ належавъ до найлучше удавшихся. Молодѣжь по музикальнôй части вечера забавлялася весело танцями до годины 4-ои рано.

— **Жидôвъ-емигрантôвъ россійскихъ** єсть теперь въ Бродахъ вже лишь мало що надъ 200 душь.

— **„Литературно-драматичне товариство" въ Коломыѣ**

хотячи пôднести руску литературу драматичну рѣшило выдавати „Библіотеку драматичныхъ сочиненій“. Перший нумеръ выйде въ сѣчню 1883. Творы драматичнѝ будутъ печатанѝ все пôсля застереженя авторôвъ. Товариство проситъ Вп. Родимцѣвъ, писателѣвъ и дирекціи нашихъ театрôвъ, щобы зволили причинитися своєю хочьбы и найменшею лептою або твором драматичнымъ. Всякѝ датки пріймае пôдписаный выдѣлъ якъ и редакціи рускихъ дневникôвъ, — а письма просится пересылати лишь пôдъ адресою: *„Выдѣлъ першого лит. драм. товариства въ Коломыи“*.

— **Выдѣлъ руского касина въ Стрыю** проситъ насъ оповѣстити, що зъ причинъ ôтъ Выдѣлу незалежныхъ спôзнилось отворенье льокалю Товариства. Позаякъ перепоны усуненѝ, наступитъ отворенье льокалю (въ готелю пôдъ 3 коронами) неôтзовно 27 л. листопада.

— **Зъ Залозець** доносятъ намъ слѣдуючій фактъ: О М. Садовскій бувъ завôзваный сего мѣсяця до залозецкого суду повѣтового въ звѣстнôй справѣ дальматикъ (о. Садовскій обжалованый за тое, що на Боже Тѣло убравъ хлопцѣвъ въ дальматики, черезъ що мавъ выставити лат. обрядъ на посмѣховиско!). При протоколѣ о. Сад. зауважавъ, що писарь протоколъ єго, складаный по руски, пише польскими буквами, попросивъ отже судію слѣдчого дра Трыбальского, щобы протоколъ писано по руски рускими буквами. П. Трыбальскій ôтповѣвъ: „Ja każę pisać polskiemi literami“. О. Сад. заявивъ, що коли такъ, то ôнъ не пôдпише протоколу. На те п. судія сказавъ: „No, to my mamy na to sposoby“. О. Сад. почавъ тогды п. Трыбальскому поясняти, що ôнъ нѣчого незаконного не жадае, а лишь то, що законъ и єго совѣсть єму наказуе, наконець заявивъ, що єсли п. Трыбальскій не розпорядитъ, щобы протоколъ єго бувъ писаный по руски, то ôнъ не скаже бôльше анѣ слова. На тое п. Трыбальскій: „Ksiądz ma słuszność, ależ bo pisarz będzie błędnie pisał, więc żeby z tego co złego nie wyszło. Zresztą, ja pójdę poradzić się p. naczelnika“... Вернувши ôтъ п. начальника, п. Трыбальскій казавъ писареви писати протоколъ — рускими буквами. Отже и тутъ треба було ажь довгихъ короводôвъ, щобъ доступити свого права.

— **Редакція краковскои Reform-ы** заявляе въ нынѣшнôмъ числѣ; що съ днемъ 30-го листопада уступае и ôтдае редакцію єи основателеви дрови Червиньскому.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) Цѣсарь удѣливъ громадѣ Бабинцѣ, пов. борщѣвокого 50 зр. запомоги на устроєньe церкви. — Нову фабрику дрôжджей заложено въ Хлѣбовичахъ пôдъ Львовомъ въ добрахъ гр. Альфр. Потоцкого; дрôжджѣ зъ тои фабрики суть таньшѝ якъ всякѝ другѝ. — Во Львовѣ умеръ совѣтникъ высшого суду краев. Юл. Гарбовскій. — Рада мѣста Перемышля надала адъюнктови суду окружн. Леопольдови Гавзерови перенесеному до Самбора почетне обывательство; п. Гавзеръ недавно выдавъ совѣстно оброблену книжку „Monografia miasta Przemyśla“.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Завôзваный до каноничнои институціи на пар. Мшана о. Мих. Шведзицкій зъ Беньковець.

Душпастырскѝ посады получили: 1) Аполинарій Калужняцкій, сотрудництво въ Тейсаровѣ; 2) Емилій Дольницкій завѣдательство Рѣпнева, дек. бускoго; 3) Владимиръ Павликовскій завѣдательство Черепина, дек. щирецкого; 4) Іосифъ Шанковскій сотрудництво въ Оплуцку, дек. холоѣвского.

Цертификатъ получивъ п. Іосифъ Лѣщиньскій.

Въ пропозицію принятѝ І. на Текучу 1) Ник. Саврасевичь зъ Цѣнявы, 2) Теодоръ Прачукъ зъ Щуровиць, 3) Левъ Шухевичь зъ Рожнова; ІІ. на Баню березôвску 1) Ив. Шихъ въ Заставнѣ, 2) Евгеній Кисѣлевскій въ Текучи, 3) Андрій Яворскій въ Крушельници.

Упокоився о. Андрей Гутковскій, парохъ въ Ярославичахъ, дек. зборôвского дня 13 падолиста.

Геллера граючѝ предметы

(J. H. Heller, Bern, Schweiz)

обвѣщаются що року о тôй порѣ, щобы небавомъ въ Рôздвяни свята тѝ найдорогоцѣннѣйшѝ рѣчи могли на тысячахъ столôвъ заблыснути. Зъ пересвѣдченя ôтзываемося до всякого: Що може мужь жѣнцѣ, нареченый нареченôй, пріятель пріятелеви красшого и пріятнѣйшого подарувати? Така рѣчь пригадуе щасливо прожитѝ годины, то смѣесь и жартуе своими веселыми то пôдноситъ серце и душу своими поважными тонами, проганяе сумъ и мелянхолію, єсть найлучшою товаришкою, найвѣрнѣйшимъ другомъ самотного; а щожь доперва для терпячого, недужого, прикованого до хаты! — однымъ словомъ, **Геллера граючій предметъ** не маe и не повиненъ бракувати въ жаднôмъ сальонѣ, при жаднôмъ ложу хорого, въ загалѣ въ жаднôмъ домѣ.

Для **панôвъ гостинникôвъ, цукерникôвъ**, якъ и для властителѣвъ интересôвъ всякого рода, нема бôльше поединчои и певнѣйшои притягаючои силы, якъ такій предметъ, щобы гостей и купцѣвъ тревало къ собѣ привязати. Якъ намъ зъ многихъ сторôнъ стверджуютъ, доходы такихъ закладôвъ **подвôйно збôльшилися**; длятого тымъ **панамъ гостинникамъ и властителямъ интересôвъ**, котрѝ такого граючого предмету не посѣдаютъ, поручаeся якъ найусильнѣйше, **щобы безпроволочно придбали собѣ тую такъ певно притягаючу силу**, тымъ бôльше, що на желанье будутъ данѝ улекшеня сплаты. **Отцямъ духовнымъ**, котрѝ зô взгляду на свôй санъ або задля ôтдаленя, не можутъ бувати на концертахъ и т. д, подае така штучна рѣчь найкрасшу тревалу пріятнôсть. Замѣчаемъ еще, що выбôръ поодинокихъ кавалкôвъ добре придуманый; найновѣшѝ и найлюбленѣшѝ старшѝ оперы, опереты, танцѣ и пѣснѣ въ **Геллера предметахъ** якъ найкрасше сполученѝ. Геллеръ маe честь бути доставцемъ многихъ дворôвъ и высочествъ, надто увѣнченый нагородою на выставахъ; найновѣйшимъ часомъ въ Мельбурнѣ ôнъ спецѣяльно одинокій одержавъ першу нагороду — дипльомъ съ срѣбнымъ медалемъ. Устроєный на сю зиму роздѣлъ премій зъ 100 граючихъ предметôвъ въ вартости 20.000 франкôвъ повиненъ еще особенно захотити, бо кождый купець, навѣть малои граючои коробки, може черезъ тое прійти въ посѣданье великого предмету; на кождыхъ 25 франкôвъ одержуеся квитъ на премію. Обємистѝ илюстрованѝ цѣнники съ пляномъ розсылаются на жаданье franco.

Поручаемъ **кождому**, навѣть при купнѣ малои граючои коробки, звертатись все прямо до фабрики, бо въ многихъ мѣсцяхъ захвалюются граючѝ предметы яко Геллеровѝ, а они походятъ **не ôтъ него**. На всѣхъ правдивыхъ граючихъ предметахъ и коробкахъ надруковане имя, — на се треба уважати. **Фирма нѣгде не удержуе складôвъ.** (1—2)

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Запытуючому зъ Добростанôвъ. Вы не моглибы бути принятѝ до семинаріи духовнои въ Сераевѣ, бо до неи будутъ приниманѝ питомцѣ уродженѝ въ Босніи.

Подяка.

Въ тяжкôмъ горю, котрымъ мене дôткнула смерть мого дорогого мужа Андрея Гутковского гр. к. приходника въ Ярославичахъ, забравши єго до щасливѣйшои жизни въ 79 р. житя а 51 р. священьства, почуваюся до обовязку, подякувати сердечно на сѣмъ мѣсци Всѣмъ Всч. оо., взявшимъ ласкаво участь въ похоронѣ покôйного а то Впр. о. Ал. Зарицкому гр. к. пароху и деканови зборôвскому; мѣстодек. о. Фабіянови Жуковскому зъ Олѣева, о. Ю. Илевичеви за прехорошу проповѣдь при выходѣ зъ дому, Вс. о. Ев. Клосевичеви зъ Присовиць за трогательне надгробне слово, такожь Всч. о. О. Держкови, о. М. Авдыковичеви, о. Е. Мизеви, о. Т. Жегаловичеви, о. Целевичеви зъ Кабаровець, о. Т. Копчевичеви зъ Перепельникъ, о. З. Тарнавскому, о. Д. Еліясевичеви зъ Гарбузова, о. И. Ивановичеви и о. В. Павликовскому зъ Оплуцка. Нехай Вамъ Всч. оо. вынадгородитъ Всевышній за Вашѝ труды а ôтъ мене и дѣтей моихъ приймѣтъ щиросердечне Спаси Бôгъ!

Юлія Гутковска съ дѣтьми.

Завôзванье.

Выдѣлъ товариства „Академичне Братство“ (передъ тымъ „Дружный Лихварь“) взываe всѣхъ своихъ довжникôвъ, щобы залеглѝ довги якъ найскорше звернули, евентуально съ Выдѣломъ порозумѣлися; въ противнôмъ случаю буде товариство мусѣло стягати удѣленѝ пожички дорогою судовою. — Ôтъ Выдѣлу „Акад. Братства. *И. Матѣевъ*, голова; *Ярема*, скарбникъ.

Курсъ львôвскій зъ дня 23. л. листопада 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	302 50	306 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165 —	168 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	303 —	308 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 75	99 —
„ „ „ по 4% ав.	90 25	91 75
„ „ „ по 5% ав. період.	97 75	99 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 90	101 90
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 50	102 —
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 75	99 —
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 43	9 53
Пôвимперіялъ	9 73	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
„ „ паперовый	1 16	1 18
100 марокъ нѣмецкихъ	58 15	58 80
Серебро	— —	— —

(безъ текучого куп. безъ купону)

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничиу глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуваe, якъ се доказуютъ тысячнѝ оригинальнѝ свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фенигôвъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (2—?)

Угорскѝ вина

бѣлѝ и червонѝ, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнѝ винокурнѝ коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякѝ поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (7—25)

„МЕРТВќ ДУШЂ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

4 (1—?)

ЦѢННИКЪ.

ТОРГОВЛЯ

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львонѣ

залагоджуе ласкавѝ замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляе желѣзницею франко до послѣднои стациі.

Рижь арраканъ	—·32	**Свѣчки Milly Стеариновѝ**	
„ волоскій фіоретоне	—·48	4, 5, 6, 8 и 12 на ф. т. в. 560 гр.	—·60
„ каролиньскій подовговат.	—·40	Аполльо „ „	—·62
Саго перлове бѣле	—.56	До лѣхтарень 24 и 30	—·65
„ индійске пальмове	1.28	Олѣй рѣпаковый рафин.	—·64
„ „ въ пачкахъ 3/4 к.	—·60	Кноты до лямпъ 4 и	·10
Крупки перловѝ	—·32 — ·43	Мыло до праня сухе	—·52
Зелятина фр. бѣла 1/2 к. 2·40 дек.	— 6	„ до рукъ глицеринове	—·20
„ „ рож. „ 2·80 „	— 7	Крохмаль пшеничн тульовый	—·48
Карукъ рыбячій	—·25	„ рижовый	—·60
Мѣдъ пряснын чист. жовт. к.	—·56	„ брилянтовый липскій до натиранья, пакетъ заключаючій 4 пакетики	—·12
Макаронъ итал. довгій и т. д.	—·64	Фарбка до бѣля въ пуделкахъ 56, 28 кл.	2·40
„ въ нитках	—·72	„ въ порошку Ультр. 5, 10 и	1·20
Ванилія мексик. дека	—·90	„ въ галкахъ въ пуд. 1/2 кл.	1·—
„ стручки 40, 50 и	— 60		
Шафранъ французскій, дека	1·20		

Инше корѣнье, якъ паприка, перець, ци амонъ, гвоздики, цвѣтъ мушкатуловый итд, все свѣже и найдешевше.

Наконець Сода до праня, мыляный корѣнь, губки до тоалеты и поѣздôвъ, мѣтелки, сѣрники, перскій порошокъ на комахи, тинктура на плюсквы, чорнило на обувье въ пуделкахъ по 6, 7 и 12 кр.

Вдова по священику

шукае мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительница дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условіями. Адреса: **M. C. K. poste restante Надвôрна.** (5—10)

А. ШТАЙНЪ

Дентистъ-лѣкарь зъ Вѣдня

осѣвъ на постоянне

въ Тернополи.

Лѣчитъ всякѝ слабости устъ и зубôвъ. Операціи, пльомбованя, чищеня зубôвъ, выправлюванье штучныхъ зубôвъ и щокъ залагоджуе якъ найлучше и найделѣкатнѣйше. (3—?)

Саломонъ Бардахъ

во Львовѣ, ул. Краковска, ч 18.

поручае

великій выбôръ рôжнородныхъ паперôвъ до писаня, рисованя, прибôровъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ такожь ордерôвъ котиліоновыхъ.

Выконуе карты визитовѝ, сотку по 40 кр. (8—10)

Овочѣ сушенѝ безъ дыму.

1 кильо яблокъ винныхъ на американьскій способъ, оббираній и краяній въ розличныхъ видахъ . . 80 кр.
1 кильо грушокъ оббираныхъ и прасованыхъ . . . 1 зр.
1 кильо грушокъ въ лупинахъ 50 кр.

Розсылае въ мѣшечкахъ по 5 кильо франко и безъ всѣхъ иншихъ коштôвъ до кождои стациі почтовои.

(1-3) **Л. К.**

въ Пѣстыни, почта въ мѣсци.

Любовь

УБОГОГО МОЛОДЦЯ,

повѣсть Октава Фейлета, зъ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье

ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючѝ выграни:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнѝ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѝ просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (5—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Подяка.

Дня 5 (17) листопада рано упокоилася, по двонедѣльнôй тяжкôй хоробѣ, 11-лѣтня донька наша Антося, ученица 3-ои клясы, наповнивши тяжкимъ горемъ и смуткомъ родительске серце наше... Въ тôмъ великôмъ нещастю, єдиною для насъ потѣхою була громадна участь въ похороннôмъ обрядѣ нашихъ рôдныхъ, пріятелѣвъ и знакомыхъ, котрѝ въ недѣлю, 7 (19) листопада, потрудитись зволили ажь на далекій лычаковскій цминтарь. Для того уважаемъ за нашь святый обовязокъ подякувати сердечно Всч. оо.: Александрови Стефановичеви, катихитови покôйнои, Александрови Мудрикови, місіонерови, Іосифови Лопатыньскому и Иляріонови Рейтаровскому, сотрудникамъ Успеньскои церкви, Вп. пп. професорамъ рускои гимназіи, учителямъ рускои народнои школы у Львовѣ, членамъ Ставропигійского Института и многочисленнымъ другимъ Вп. панамъ и панямъ, котрѝ мощѣ покôйнои на вѣчне упокоєньe ôтпровадити зволили. Всѣмъ за ихъ труды сердечне Спаси-Бôгъ.

Львôвъ 8 (20) листопада 1882.

Михайло и Целлгія Спожарскѝ.

☞ Съ симъ числомъ розсылаeся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 19 и 20 аркушѣ повѣсти въ трехъ томахъ зъ шведского „Грошѣ а праця,“

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 89. Львôвъ, Середа 17 (29)го листопада 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . вр. 5·—
на пôвъ року , вр. 2·50
на чверть року . вр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . . 2 р. 50к.

Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Запросины до предплаты
на рôкъ 1883.

Съ слѣдуючимъ рокомъ 1883 вступаємо въ четвертый рôкъ нашого выдавництва. Вже ôтъ двохъ лѣтъ домагаются дуже численнû голосы, щобы „Дѣло“ выходило частѣйше. Заходитъ потреба частѣйшои вымѣны гадокъ. Наше народне житье плыне щоразъ ширшими струями, тожъ годится, щобы оно мало повнѣйшій выразъ въ публицистичнôмъ органѣ. Представляючи повный и свѣжій образъ сего житя, повиненъ ôнъ будити нове житье, оживляти щоразъ ширшû круги, заохочувати до працѣ надъ добромъ нашого народа и прокладати новû дороги до успѣшного розвою и поступу народного. Зъ уваги на то побôльшили мы вже минувшого року форматъ „Дѣла“. Щобы однакожь єще бôльше ôтповѣсти згаданôй задачѣ нашôй, рѣшились мы поступити єще дальше на передъ.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы. Радо пôдôймаємося сеи новои, такъ значно збôльшенои працѣ глубоко пересвѣдченû, що сею працею сповняємо нашъ патріотичный довгъ не тôлько взглядомъ ВП. Читателѣвъ, але и взглядомъ цѣлого народа нашого. Часопись наша тѣсно и нерозлучно звязана съ долею нашого народа. Якъ передъ трема лѣтами сумный станъ нашои народнои справы выродивъ необходиму потребу взятися до дѣла, розъяснити затемненû и занедбанû стороны нашого житя, выдвигнути высоко и для всѣхъ видно нашу жизненну идею народну,— помирити, розбудити, зъеднати и згромадити всѣ силы нашои Руси до спôльнои и зголдивои дѣяльности патріотичнои, — такъ теперь той самъ патріотичный голосъ и взглядъ на загальне добро нашои Руси вкладає на насъ обовязокъ, поступати дальше на передъ и съ збôльшеными силами служити добру Руси. Послушнû голосови загалу радо жертвуємо всѣ нашû силы въ тôй твердôй надѣѣ, що знайдемо всесторонну и щиру пôдмогу у всѣхъ нашихъ ВП. Родимцѣвъ. Коли за послѣдныхъ трехъ лѣтъ мимо найтяжшихъ ударôвъ, якû ворожû руки нанесли нашôй Руси, рускій народъ не тôлько не подався назадъ, але що разъ бôльше смѣло и свѣдомо и съ збôльшеными силами єдинодушно и неустрашимо поступає напередъ, коли по всѣмъ усюдамъ нашои Руси будится що разъ живѣйше житье, а наша народна идея що разъ свѣтлѣйше розъясняєся на нашôмъ виднокрузѣ, коли власне найтяжшû удары розбиваются о неустрашиму грудь нашои оживленои и єдинодушнои Руси, и замѣсть єи пригнѣтати, якъ думалось ворогамъ, розбуджуютъ нове житье и нову дѣяльнôсть Русинôвъ и коли нынѣ вже и найзавзятѣйшû вороги смиряются передъ сею непоборимою силою нашои Руси, добачаютъ безъуспѣшнôсть своихъ замыслôвъ и шукаютъ згоды съ Русинами, — то се єсть наглядный доказъ того успѣшного подвигу нашои народнои справы, надъ котрымъ наша часопись ôтъ першого часу неутомимо мимо всѣхъ перешкодъ трудилась.

Тожъ смѣємо ôткликатись до патріотизму всѣхъ Русинôвъ и просити о щиру, якъ найчисленнѣйшу пôдмогу матеріяльну и моральну. Численна участь ВП. Родимцѣвъ скрѣпитъ нашû силы и подвигне нашу справу народну. Єи успѣшный розвôй и єи побѣда буде нашою спôльною нагородою. Ôтповѣдно до розширеного выдавництва будемо повнѣйше розвивати нашу програму.

При тôмъ позволимо собѣ звернути увагу также и на литературный додатокъ „Дѣла“ — на **„Библіотеку найзнаменитшихъ повѣстей“**. Дотеперь выданыхъ десять томôвъ сеи „Библіотеки“ зъеднали собѣ загальне узнанье. Она заспокоює необходиму потребу духового житя родинного, добôрными повѣстями вноситъ любовь рôдного языка, почутье красы и зрозумѣнье жизненныхъ идей въ нашû родины. Она вытискає чужоземщину зъ нашихъ кругôвъ родинныхъ а вноситъ питоме образованье и розбуджує черезъ то питоме житье родинне. Тожъ повинна „Библіотека“ находитись въ всѣхъ рускихъ родинахъ. „Библіотека найзн. повѣстей“ буде якъ и доси выходити два разы на мѣсяць кождого 15-го и послѣдного кождого мѣсяця по два аркушѣ.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на *мѣсяць* **1 зр.**, на *чверть року* **3 зр.**, на *пôвъ року* **6 зр.**, на *цѣлый рôкъ* **12 зр.**

Предплата на **„Библіотеку найзн. повѣстей“** выноситъ на *чверть року* **1 зр. 25 кр.**, на *пôвъ року* **2 зр. 50 кр.**, на *цѣлый рôкъ* **5 зр.** а. в.

Предплата на *„Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“* выноситъ чвертьрôчно 4 зр., пôврôчно 8 зр., цѣлорôчно 16 зр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ выноситъ *для Россіи* чвертьрôчно 3 руб., пôврôчно 6 руб., цѣлорôчно 12 руб. Предплата на „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ выноситъ для Россіи чвертьрôчно 4 руб., пôврôчно 8 руб., цѣлорôчно 16 руб. — на саму „Библіотеку“ (безъ „Дѣла“) пôврôчно 2 руб. 50 коп., цѣлорôчно 5 руб. Читателѣ „Дѣла“ и „Библіотеки“ будутъ мати тыжднево що найменше чотыри великихъ печатныхъ аркушѣвъ лектуры рôжнородпои, займаючои и поучаючои.

Понеже до кôнця сего року выйде 26 аркушѣвъ розпочатои повѣсти *„Грошѣ а праця“*, проте новоприступаючû предплатники „Библіотеки“ маютъ доплатити 2 зр. а. в., взглядно 2 руб., щобы одержати въ р. 1883 тыхъ 26 аркушѣвъ сеи повѣсти, выданои въ р. 1882, котра скôнчится въ сѣчню або лютôмъ р. 1883.

Для „Библіотеки“ приготованû межи иншими новû повѣсти историчнû: *„Сагайдачный“* Мордовцева, *„Кудеяръ“* М. Костомарова и цѣлый цикль дуже займаючихъ переводовыхъ и оригинальныхъ повѣстей.

Предплату слѣдує пересылати (найлучше переказомъ) до **„Администраціи „Дѣла“ во Львовѣ“.**

„Дѣло“ и **„Библіотеку“** можна такожь письменно замовляти на цѣлый рôкъ або на пôврôку, а предплату сплачувати мѣсячно, квартально, або пôврôчно. Замовленье мусить въ собѣ заключати имя и прозвиско замовляючого, часъ на якій замовляє, и означенье, якъ буде платитися предплата.

Просимо о точнû адресы.

Редакція и администрація „Дѣла“.

Дослѣды зъ поля статистики.

I.
Число Русинôвъ въ Австріи.

Дня 31 грудня 1880 ôтбувся списъ (конскрипція) всеи людности въ австрійско-угорскôй монархіи. Нема такого поля въ людскôмъ житю, гдебы статистика не мала своеи великои ваги. Має она свою вагу и на поли народнôмъ. Якъ всюда, такъ и тутъ она говоритъ цифрами, неоспоримыми цифрами ставитъ доказы, поучає и выявляє неоспоримû законы. Не годится запôзнавати сихъ законôвъ нѣ одному поважному политикови, бо се поясненье минувшости а дорогосказъ для будучности. Для народа єсть она выказомъ єго дѣйстного стану, образомъ єго житя.

Чижъ задали мы собѣ доси труду розглянутись и застановитись надъ выслѣдками послѣдного спису людности? Обчислѣмся, обчислѣмъ нашû головы, нашû силы! Се жь нашъ найпершій *обовязокъ* въ реальнôй политицѣ. Правда, сего тяжко намъ доказати. Не маємо статистичного апарату въ своихъ рукахъ. Не мы числили себе, але насъ почислено! Щожь робити! Тымъ лучше, бо чужа рахуба охоронитъ насъ ôтъ закиду недостовѣрности.

Єще всѣмъ памятно, пôдъ якими выглядами переводився у насъ списъ людности на р. 1880. Сей списъ вырôжнявся ôтъ попередныхъ тымъ, що въ списовыхъ табеляхъ не было рубрики „народнôсть“, а заступлено єи рубрикою „товарискій языкъ“ (Umgangssprache) — выразъ зарôвно неясный якъ и несхожій съ понятьемъ народности и народного языка. Тожъ вже зъ горы было кождому безсторонному яснымъ, що списъ людности зъ р. 1880 буде що до обчисленя народностей неточный и невѣрный. Ту теоричну хибу спису зъ р. 1880 збôльшила у насъ въ Галичинѣ єще звѣстна сумна практика „народного душехватства“. Галицко-польскû газеты вже на передъ съ тріюмфуючимъ видомъ голосили, що при списѣ, переводженôмъ министерствомъ внутрѣшныхъ справъ, а взглядно єго пôдвластными органами с. є. староствами и послушными имъ громадскими писарями, покажеся, скôлько то предсѣ на дѣлѣ тыхъ крикливыхъ Русинôвъ, „co to wiecznie bają o trzech milionach Rusinów w Austryi“. Розумѣєся само собою, що тутъ п. Янъ Добжаньскій и єго товаришѣ думали про те, якбы бодай на паперѣ стерти зъ лиця Галичины Русинôвъ. А до того терминъ „товарискій языкъ“ въ своєй гнучкости и неясности якъ не можна лучше надавався до сеи цѣли. Єсть же жь не тôлько межи Поляками, але, жаль сказати, и межи Русинами не лише поодинокû особы и домы, але навѣть и доволѣ значнû кружки такъ званыхъ „ро-

---

УМАНЬСКІЙ СОТНИКЪ
ИВАНЪ ГОНТА.

(Праця проф. В. Антоновича.)

Въ исторіи гайдамаччины вызначаєся найбôльше одинъ зъ провôдникôвъ „Колѣѣвщины“, уманьскій сотникъ Иванъ Гонта (1768 р.). Богато гдечого писалось доси о тôй сумнôй проявѣ въ другôй половинѣ минувшого столѣтя, але нѣкто до нынѣ не выяснивъ безстороннюю и вѣрною працею историчною тогочасного стану, въ якôмъ находився нещасный край... Нынѣ бачимо тôлько палаючû картины пожарôвъ, убійствъ и розбоѣвъ, якû нанесла гайдамаччина. Сû картины оставили намъ сучаснû мемуаристы, що належали до потерпѣвшои части „Колѣѣвщины“. Але въ ихъ письмахъ годѣ дочитатись поводôвъ, якû вызвали тû сумнû подѣѣ, годѣ добачити причинъ, що мало-помалу довели до того народъ мирный, хлѣборобный, шукаючій певного, сталого и хочь троха забезпеченого и мирного житя. Пôсля думки авторôвъ тыхъ мемуарôвъ вызвала сей страшный рухъ народный на Украинѣ зъ однои стороны диплъоматична интрига Россіи, а зъ другои стороны мавъ се бути наслѣдокъ нѣбы-то врожденого малорускому народови варварства, єго злои природы и головно — єго охоты до розбоѣвъ! Ну, але жь такû поясненя тыхъ мемуаристôвъ, хочь зовсѣмъ звычайнû въ устахъ людей тупоумныхъ и сильно розъяреныхъ, не заслугуютъ зовсѣмъ, щобъ надъ ними поважно роздумувати. Се жь ясно, що лекше объяснити историчну подѣю тымъ, що впираєся въ народъ якійсь звѣстный, нѣбы-то врожденый наклôнъ єго характеру, нѣжь тымъ, щобы выслѣдити правдивû причины сеи подѣѣ, часто зовсѣмъ незрозумѣлû для недоученои головы писателя або неконче и на руку для самолюбности тои части суспôльности, до котрои ôнъ належитъ. Коли однакожь историкъ стане спокôйнымъ окомъ розглядати ту бувальщину, то такû выводы мемуаристôвъ окажутся зовсѣмъ безъосновными и першій-лѣпшій фактъ, що здраджує пристрастнôсть мемуариста, мусить въ єго очахъ пôдкопати достовѣрнôсть всѣхъ такихъ поверховныхъ поглядôвъ неоглядного автора.

Такимъ власне пристрастнымъ фактомъ въ запискахъ о „Колѣѣвщинѣ“ єсть личнôсть уманьского сотника Ивана Гонты. Вправдѣ можемо тôлько зъ записокъ шляхтичѣвъ и духовныхъ мужѣвъ польскои народности познакомитись съ тымъ голоснымъ провôдникомъ „Колѣѣвщины“, але вже и зъ тыхъ, ненавистею палаючихъ згадокъ, малюєся личнôсть уманьского сотника съ зовсѣмъ противнымъ характеромъ, якій приписували они въ загалѣ „гайдамакамъ“. Гонта представляєся намъ чоловѣкомъ не тôлько зажиточнымъ, але й богатымъ, тожь очевидно не руководитъ нимъ жажда грабежи. Ôнъ жіє въ ласцѣ володѣтеля Уманя, воєводы Салєзія Потоцкого, котрый обезпечує єго будуще становище и обѣцює подарувати єму на вѣчну власнôсть кôлька селъ и постаратись для него на соймѣ о „нобилитацію“, с. є. вынесенье въ станъ шляхоцкій. Такъ ось видно зъ того, що колибъ было ходило Гонтѣ про свôй власный интересъ и про свою честолюбивôсть, то сказана обстанова булабъ спонукала Гонту до обороны шляхты, до котрои ôнъ самъ мôгъ приналежати. Що до вплыву на Гонту якоись политичнои интриги, того не подаютъ самû мемуаристы анѣ не домѣрковуются того. Щô ôттакъ заставило Гонту до принятя участи въ „Колѣѣвщинѣ“, сего сама друга сторона не пояснила. Тому ось єго личнôсть въ „Колѣѣвщинѣ“ являєся въ тыхъ мемуарахъ якоюсь загадочною. Але коли глянемъ въ ту подѣю такимъ поглядомъ, якій представлявся въ той часъ середъ украиньского народа, тогды станемъ мнакше думати. Намъ стане ясно, що Гонта дѣлавъ зъ пересвѣдчень, котрû глубоко вкоренились въ народѣ; ôнъ чувъ въ своєй души, що ôнъ повиненъ станути въ борбѣ, що велася середъ єго народа за єго права, вѣру и народнôсть, що ôнъ повиненъ принести тому дѣлу въ жертву и свою карієру и своє становище въ суспôльности.

Колибъ до насъ дôйшли були вѣсти о Гонтѣ и єго участи въ „Колѣѣвщинѣ“ ôтъ особъ, належачихъ до другои интересованои стороны, або хочь ôтъ безпристрастныхъ и посторонныхъ свѣдкôвъ, то мы зовсѣмъ не сумнѣваємось, що высказаный нами поглядъ можнабы было оперти на точныхъ и подрôбныхъ даныхъ. Ба, але на лихо, мы мусимо користуватись лише жерелами, списаными выключно особами ворожими Гонтѣ. Тому можемо лише въ дорозѣ порôвнань и критики наведеныхъ фактôвъ вказати на бôльше поважный и людскій характеръ дѣяльности Гонты, нѣжь той, що приписували єму сучаснû шляхтичѣ; они руководились зовсѣмъ природною ненавистею до тои особы, котра нанесла имъ немало горя и ударôвъ. Не бажаємо зовсѣмъ губитися въ догадахъ и гипотезахъ и ограничимося тôлько на дѣйстнû факты єго житя и дѣяльности.

Иванъ Гонта бувъ зъ роду селянинъ, або якъ тогды и теперь єще говорится, — хлопъ. Ôнъ родився въ селѣ Росошкахъ, що належали до уманьского ключа Потоцкихъ. Сю звѣстку подавъ Липпоманъ зъ записокъ Вероники Кребсъ, котра говоритъ: „Коли мôй отецъ пріѣхавъ въ Умань (1757 р.), ôнъ вже заставъ тамъ полковника (надворныхъ козакôвъ) Обуха и старшого сотника Гонту, селянина зъ села Росошокъ“. Братъ п-нѣ Кребсъ, Павло Младановичь, твердитъ въ своихъ запискахъ, будьто Гонта родився десь на Полѣсю и дôйшовши до 18-ого року житя, допустився якогось проступства, за котре бувъ засудженый на кару смерти черезъ повѣшенье, але будьто вже на мѣсци доверщеня кары отецъ Младановича, занимаючій тогды урядъ уманьского „губернатора“, выпросивъ єму помилованье, уплативъ въ судъ кару 4000 золотыхъ, взявъ на себе єго вину и проте зачисливъ єго въ уманьску придворну милицію. Тôлькожь цѣле се оповѣданье Павла Младановича не єсть нѣчимъ бôльше, якъ тôлько епизодомъ, видуманымъ нимъ самымъ для того, щобы змалювати въ бôльше чорныхъ барвахъ характеръ Гонты. Се оповѣданье не заслугує на вѣру вже не тôлько при порôвнаню єго съ оповѣданьемъ єго сестры, але и при порôвнаню съ даными, высказаными самымъ Младановичемъ.

Коли Гонта вступивъ на службу въ придворну козацку милицію, сего не знаємъ. На всякій случай сталося се недовго передъ катастрофою 1768 року, позаякъ по звѣстцѣ п-нѣ Кребсъ за 11 лѣтъ до тои катастрофы ôнъ занимавъ вже урядъ старшого въ нѣй сотника. Середъ козакôвъ тои милиціи посѣдавъ ôнъ не-абы яке поважанье и авторитетъ. Самû шляхтичѣ, що управляли уманьскимъ маєткомъ, були увѣренû, що въ всякôмъ рѣшучôмъ случаю вся уманьска милиція готова безусловно повинуватись думцѣ Гонты и єго

rządkiewiczów“, пôсля котрыхъ понятя „порядный“ чоловѣкъ коли не все, то бодай въ „поряднôмъ товариствѣ“ може говорити т ô л ь к о польскимъ або и нѣмецкимъ, а нѣякъ рускимъ языкомъ. Не обôйшлось и безъ того, щобы чи то въ селѣ у якого дворака, чи въ мѣстѣ у якого сурдутового Лемѣшки, перероджено въ Лемѣшковского, а зараженого пôдпанковатою цивилизацією нашихъ мѣстъ и мѣсточокъ, не обôзвалась паньска амбиція и слаба струнка величайка, особливо коли до того єще и ôтъ конскрибента мôгъ почути такужъ теорію, що ось то „порядный“ чоловѣкъ мусить встыдатися говорити „простымъ“ языкомъ. Все те и тому подôбне разомъ мусѣло конечно довести до того, що и списъ людности с. є. конскрипція що до „языка“ не могла выйти „простою“, але мусѣла статися „кривою“. До того всего домѣшалась єще одна рѣчь. Рôкъ 1880 бувъ рокомъ газетярскои маніи и загальнои моды „uspołecznienia braci mojżeszowego wyznania“.

Велика часть краєвыхъ политикôвъ на чолѣ съ Gazet-ою Narod. носилась якъ курка съ яйцемъ съ тою манією, поробити жидôвъ добрыми обывателями краю и вылѣчити ихъ зъ вродженои маніи вызыскуваня черезъ накиненье одного зъ краєвыхъ языкôвъ, именно польского. А що „жидôвскій“ языкъ не мавъ права, парадувати въ списовыхъ выказахъ о „товарискôмъ“ языцѣ, тожь выйшло на дѣлѣ такъ, що и польскôй а въ микроскопичнôй части такожь и рускôй народности анектовано здорову порцію жидôвского елементу. Такъ и сталося, що зъ „братей мойсеєвого вѣроисповѣданя“ числомъ 685.942, выказаныхъ при списѣ р. 1880, що найменше 400.000 (а якъ Газенерль обчисляє 550.000) причислено пôсля „товариского языка“ до польскои, а въ малесенькôй части до рускои народности, хочь не тôлько тыхъ 400.000 взглядно 550.000, але мало що не всѣ 685.942 жидôвъ маютъ съ обома тыми народностями лише то спôльне, що жіютъ и ростутъ менше-бôльше коштомъ обохъ тыхъ народностей, що єще пôзнѣйше побачимо на подрôбныхъ выказахъ переведеного спису.

Все то показує, що переведеный р. 1880 списъ людности що до „товариского языка“ не може творити пôдставы обчисленя народностей и мы по неволѣ мусимо оглядатись за иншими способами, якъ дослѣдити число нашои народности въ Австріи, а спеціяльно въ Галичинѣ. Тутъ не лишаєся нѣчого иншого, якъ взяти рубрику „вѣроисповѣданя“ взглядно обряду, котра тожь була въ выказахъ списовыхъ. Правда, що черезъ то вже зъ горы кривдимо нашу народнôсть, бо звѣстна рѣчь, що вже пôсля попередныхъ списôвъ зъ р. 1857 (результатъ сего спису обвѣщено р. 1859) и зъ р. 1869 числилося около 200.000 Русинôвъ, латиньского обряду, належачихъ пôсля языка, звычаєвъ и обычаєвъ и свого походженя до рускои народности. Але хочь та кривда пропущеня такъ значного числа єсть досыть великою, то всежь таки — по перше не маємо иншого способу обчислити на пôдставѣ выказôвъ спису зъ р. 1880 нашои народности въ Галичинѣ, а по друге, наше обчисленье рускои народности въ Галичинѣ буде м и н и м а л ь н е, а не максимальне, що власне надасть нашому обчисленю бôльшои ваги и тымъ бôльше скрѣпить нашѣ выводы.

Годится єще замѣтити, що дотеперѣшнѣ урядовѣ, пôвурядовѣ и неурядовѣ обвѣщеня выслѣдкôвъ спису людности зъ р. 1880 дуже значно рôжнятся межи собою и цѣлый конскрипційный матеріялъ дуже мало єще оброблений. Зъ урядовыхъ выдань маємо передъ собою: *Die wichtigsten Ergebnisse der nach dem Stande vom 31 December 1880 in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern ausgeführten Zählung der Bevölkerung und der häuslichen Nutzthiere.* — Herausgegeben von der k. k. statistischen Central-Commission. Wien. Aus der kais. köng. Hof- u. Staatsdruckerei 1882 и Wiadomości statystyczne o stosunkach krajowych wydane przez krajowe biuro statystyczne pod redakcyą Prof. Dr-a Tadeusza Pilata. Rocznik szósty. Zeszyt drugi. Lwów 1881. — Najnowsze wyniki spisu ludności w Galicyi z 31 grudnia 1880 według tymczasowych zestawień powiatowych opracował Prof. Dr. F. Pilat (recte Cyryl Węgrzynowicz гл. стр. 145). Отжежь вже межи обома тыми урядовыми выказами заходитъ велика рôжниця що до головнои сумы цѣлои людности Галичины. Такъ пôсля выказу кр. бюра статистичного (стр. 162) выносила вся людность Галичины присутна въ часѣ спису 31 грудня 1880 — 5,945.507 (5,903.475 краєвои а 42.032 закраєвои людности), коли тымъ часомъ центральна комисія (стр. 40) выказує 5,958.907 людности въ Галичинѣ въ часѣ спису р. 1880 — отже о 13.400 бôльше. Немаловажнѣ рôжницѣ заходятъ такожь межи выказами людности поодинокихъ повѣтôвъ. Тожь по неволѣ мусимо придержуватись методы м и н и м а л ь н о г о обчислюваня нашои народности, коли хочемо, щобы наша праця мала вагу реального народочисленя и реальныхъ выводôвъ.

Пôсля спису зъ р. 1880 було *Русинôвъ:*

въ Галичинѣ	2,516.542[1])
на Буковинѣ	239.690
въ иншихъ краяхъ австрійскихъ	3.270
на Угорщинѣ	460.000
разомъ всѣхъ Русинôвъ въ Австріи	3,219.502

Пôсля спису зъ р. 1880 було *Полякôвъ:*

въ Галичинѣ	2,698.004
на Буковинѣ	18.251
на Шлеску	154.887
въ иншихъ краяхъ австрійскихъ	6.997
на Угорщинѣ	1.100
разомъ всѣхъ Полякôвъ въ Австріи	2,879.239

с. є. о 340.263 менше якъ Русинôвъ.[2])

Подана нами цифра Полякôвъ, именно въ Галичинѣ, єсть безперечно за велика. Мы приняли въ Галичинѣ цифру выказаныхъ латинникôвъ 2,698.004 за число Полякôвъ. Тымъ часомъ вѣдома рѣчь, що въ тôмъ числѣ латинникôвъ мѣстятся передовсѣмъ Русины латиньского обряду, въ котрыхъ 34.367 подало при списѣ языкъ р у с к і й за свôй „товарискій языкъ“, а що дальше въ тôмже числѣ мѣстится такожь надъ 60.000 Нѣмцѣвъ католикôвъ[3]). Такимъ чиномъ загальне число Полякôвъ въ Галичинѣ не вынесе на дѣлѣ бôльше якъ 2,500.000, такъ що на дѣлѣ Поляки и Русины въ Галичинѣ навѣть пôсля послѣдного спису менше-бôльше рôвноважатся. Въ кождôмъ случаю подана цифра галицкихъ Полякôвъ 2,698.004 єсть пересадною а бодай максимальною, тымъ часомъ коли подана цифра галицкихъ Русинôвъ 2,516.542 єсть минимальною, бо не обôймає въ собѣ анѣ Русинôвъ латиньского обряду, анѣ православныхъ въ Галичинѣ (тожь Русинôвъ) въ числѣ 872.

Р. 1857 було Русинôвъ въ Австріи 2,752.482. Ôтъ р. 1857 до р. 1880 с. є. за 23 лѣтъ взросло число австрійскихъ Русинôвъ м и н и м а л ь н о о 467.020 с. є. близько о пôвъ милиона або о 18%. Взрôстъ Русинôвъ въ поодинокихъ краяхъ дуже не однаковый, що передовсѣмъ поясняєся политичными ôтношенями. На Буковинѣ було Русинôвъ р. 1857 — 188.288 а р. 1880 выказано 239.690[4]), отже о 51·302 бôльше с. є. число буковиньскихъ Русинôвъ взросло за той часъ о 27%. На Угорщинѣ було Русинôвъ р. 1857 — 423.873[5]), а р. 1880 выказано тамже Русинôвъ лише 460.000 (Dr. Brachelli: Statistische Skizze) с. є. 36.127 бôльше. Число угорскихъ Русинôвъ збôльшилось отже въ часѣ ôтъ 1857 до 1880 лише о 8·5%. Въ Галичинѣ було Русинôвъ р. 1857 — 2,085.431, а р. 1880 выказано пôсля обряду 2,516.542. а пôсля языка 2,550.909 с. є. о 431.111 взглядно о 465.478 бôльше число галицкихъ Русинôвъ збôльшилось отже за той часъ (1857—1880) о 20·7% взглядно о 22·3%. Сей взрôстъ Русинôвъ на Буковинѣ о 27%, въ Галичинѣ о 20·7% взглядно о 22·3%, а на Угорщинѣ лише о 8·5% єсть найлѣпшою мѣрою тыхъ ôтмѣнныхъ ôтношень политичныхъ, въ якихъ жіютъ австрійскѣ Русины въ тыхъ трехъ краяхъ; взглядно райкористнѣйшѣ они на Буковинѣ, найгôршѣ на Угорщинѣ. Sapienti sat. Съ своєю теперь мало що не 3½ милiоновою людностею займаютъ Русины межи народностями австрійско-угорскои монархіи ч е т в е р т е мѣсце по Нѣмцяхъ (10·9 милiонôвъ), Чехахъ (6·7 мил.) и Мадярахъ (5·9 мил.), а въ Австріи (въ Долитавіи) трете мѣсце заразъ по Нѣмцяхъ и Чехахъ. Послѣдный списъ людности зъ р. 1880 мимо всеи своєи односторонности не здолѣвъ отже „змести зъ лиця землѣ“ рускои народности въ Австріи, ôнъ навѣть не мôгъ зôпхати Русинôвъ понизше Полякôвъ мимо того, що въ Галичинѣ перечислено много Русинôвъ на сторону польскои народности, а въ Угорщинѣ неменше число Русинôвъ на сторону мадярского елементу.

Мимо своєи числовои силы находятся однакожь Русины въ тôмъ некористнôмъ положеню супротивъ другихъ народностей, що суть подѣленѣ межи три краѣ короннѣ: Галичину, Буковину и Угорщину, и межи двѣ половинѣ державнѣ с. є. межи Австрію и Угорщину, отже нѣ въ однôмъ парляментѣ не маютъ свого спôльного представительства.

---

1) Ся цифра рôвнаєся числу выказаныхъ при списѣ гр. католикôвъ.

2) Дръ Г. Ф. Брахелли въ Statistische Skizze der oest. ung. Monarchie. Leipzig 1881 — обчисляє на пôдставѣ спису зъ р. 1880 Русинôвъ въ Австріи на 2,925.400, а въ Угорщинѣ на 460.000 разомъ въ цѣлôй Австро-Угорщинѣ на 3,385.400, а Полякôвъ въ Австріи на 2,721.500 а въ Угорщинѣ на 1.100 разомъ въ цѣлôй Австро-Угорщинѣ на 2,722.600, — отже о 662.800 Русинôвъ бôльше якъ Полякôвъ. Dr. Richard Hasenöhrl въ статіи „Die Nationalitäten Oesterreichs“ въ Wiener Allg. Zeitung ч. 860 зъ 21 липця 1882 обчисляє (не знати на якôй пôдставѣ) Русинôвъ въ Австріи (безъ Угорщины) на 2,784.000, а Полякôвъ на 2,687.000. Треба однакожь мати на увазѣ, що такъ Брахелли якъ и Газенерль правдоподôбно обчислювали народности пôсля „товариского языка“, що зô взгляду на наше высше наведене поясненье дає невѣрный результатъ, бо въ тыхъ числахъ пôсля „товариского языка“ заключаєся дуже значне число жидôвъ. Такъ пр. самъ Газенерль подає, що около 550.000 жидôвъ записано пôсля „товариского языка“ за Полякôвъ).

3) Пôсля К. *Чернига* „Statistisches Handbüchlein für die oesterreichische Monarchie — herausgegeben von der k. k. Direction der administrativen Statistik. Wien 1861“ — було выказано при списѣ людности зъ р. 1857 въ Галичинѣ 114.293 Нѣмцѣвъ, — зъ того 31.100 протестантôвъ, а прочѣ католики. Коли бъ се число галицкихъ Нѣмцѣвъ въ часѣ ôтъ р. 1857—1880 не тôлько не взростало природнымъ розвоємъ, але навѣть зменшалося (именно задля выселеня Нѣмцѣвъ-урядникôвъ), то все жь таки приняте нами число Нѣмцѣвъ-католикôвъ кругло 60.000 нѣякъ не може вважатися пересаднымъ, а противно може вважатися минимальнымъ.

4) Пôсля центрального бюра статистичного.

5) Пôсля Czoernig'a Statistisches Handbüchlein.

Переглядъ часописей.

Мара *вôйны Австріи съ Россією* вже счезає съ политичного виднокругу. Мин. Гирсъ въ своѣй подорожи на Варзинъ, Берлинъ до Италіи, ожиданый съ поворотомъ въ Вѣдни, єсть тымъ „голубомъ мира“, що розганяє всѣ, навѣть дневникарскѣ мары вôйны межи Россією а Нѣмеччиною и Австрією. Недавно сказали Чехи и австрійскѣ Нѣмцѣ (въ N. fr. Presse) „мы не хочемо вôйны съ Россією“. Теперь вже и галицкѣ Поляки озываются въ тôмъ самôмъ дусѣ миролюбивôмъ. Краковска „Reforma“ признає, що Поляки бажалибы, щобы Австрія пôдняла польске пытанье и ôтбудувала зъ Конгресôвки польске княжество чи королевство; але „Reforma“ не має надѣѣ, щобы Австрія хотѣла и могла се зробити. По перше традиція австрійскои политики не позволитъ на таку вôйну для обновленя Польщѣ, а по друге, колибъ и дôйшло до вôйны съ Россією, то тогды по сторонѣ Австріи буде стояти желѣзный канцлеръ кн. Бисмаркъ, а сей не позволитъ пôдоймати польского пытаня, ôнъ занявбы лѣвый берегъ Вислы вразъ съ Варшавою и такъ „серце Польщѣ“ выданобы на лупъ ненасыченому Прусацтву. На случай побѣды Австріи прійшлабы половина Польщѣ пôдъ Нѣмеччину, а Австрія занялабы лише Волынь и Подôлье; на случай побѣды Россіи пропалабы Галичина. „Мы перейшли всѣ можливѣ выслѣдки“, кôнчитъ „Reforma“ свои выводы, „а справдѣ, кождый зрозумѣє, що не маємо причины бажати собѣ той вôйны и пхати до неи Австріи! Такъ єсть, мы не хочемо вôйны и мы радибы єи якъ найдовше ôтсунути“.

Невдоволенье зъ дотеперѣшнои политики, а навѣть песимизмъ що разъ бôльше бере гору въ краю, не тôлько межи рускою, але и межи польскою суспôльностею. Дня 19. с. м. здававъ справу пос. Сплавиньскій въ Тарновѣ передъ

вплывови. Тому-то и старались шляхтичѣ жити въ дружбѣ съ вплывовымъ сотникомъ и обходились съ нимъ съ почестею, мовьбы съ своимъ рôвнымъ. Та ще и личными своими прикметами пôддержувавъ Гонта своє положенье въ шляхотскôмъ товариствѣ. Павло Младановичъ описує єго, пôсля своихъ згадокъ, ось тыми словами: „Гонта бувъ козакъ удалый, рослый и хорошій на виду; ôтзначався постоянною удачею въ всѣхъ своихъ предпріємствахъ“. Въ запискахъ п-ѣ Кребсъ находимъ таку єго характеристику: „Гонта бувъ гарный, показный мужчина, а до того ôнъ не тôлько говоривъ, але дуже добре и писавъ по польски; єго выхованье було таке, що и теперь (с. є. въ починѣ XIX-го столѣтя) можнабы єго уважати за шляхтича“. Отсимъ прикметамъ завдячувавъ Гонта те, що хочь бувъ простого роду, та однакъ принято єго до круга товариства шляхотского. Въ нѣмъ занимавъ ôнъ видне становище, а то въ наслѣдокъ особливои къ нему прихильности уманьского володѣтеля, воєводы Салезія Потоцкого. Пôсля постановленого звычаю выправлялось щорôчно по черзѣ пôдъ проводомъ сотника 300 козакôвъ зъ придворнои уманьскои милиціи до резиденціи володѣтеля Кристонополя, лежачого на Червонôй Руси. Тутъ выповняли они службу при особѣ свого пана яко придворна сторожа. Въ часѣ такои службы звернувъ Гонта на себе увагу Потоцкого и ставъ єго любимцемъ и повѣрникомъ. По такôй двократнôй службѣ надѣливъ Потоцкій Гонту грамотами, пôсля котрыхъ передавъ на єго дожизненну власнôсть два богатѣ села: рôдне село Гонты Росошки и сусѣдне село Орадôвку. Села тѣ приносили въ той часъ 20.000 золотыхъ рôчного доходу. Окрôмъ того увôльнивъ Потоцкій Гонту и єго сотню ôтъ зависимости ôтъ полковникôвъ-шляхтичѣвъ, що проводили уманьскôй милиціи, и пôднявъ єго прямо пôдъ власть губернатора. Черезъ таке вывысшенье Гонты стали єму завидувати шляхтичѣ, що завѣдували администраціею Уманьщины. Але все-таки звертались они (не выключаючи и губернатора) до сотника съ бôльшимъ значеньемъ и поважаньемъ, позаякъ у нихъ збудилась думка, що ось то Гонта росказує певно Потоцкому про ихъ дѣла и про ихъ способъ управлюваня маєткомъ, а Потоцкій слухає тыхъ звѣстокъ и вѣритъ имъ.

Рôдня Гонты жила на той часъ въ єго домѣ въ селѣ Росошкахъ. Жѣнка, чотыри дочки и сынъ — се була цѣла тогдѣшна єго рôдня. Мемуаристъ Младановичъ подає, хочь дуже неясно, будьтобы Гонта оженився не зъ вольнои волѣ, а зъ якогось-тамъ примусу, але ôттакъ нѣбы-то ôнъ примирився съ своєю долею и бувъ зовсѣмъ вдоволеный своимъ родиннымъ житьемъ.

Отсе всѣ звѣстки про Гонту, що списали о нѣмъ мемуаристы до памятного 1768-го року. Пôсля тыхъ звѣстокъ бачимо наглядно, що помимо ласки свого володѣтеля и поважаня окружаючои Гонту шляхты єго не манила лична карієра на стôлько, щобы перейти до шляхотского табору и розôрвати звязь съ народомъ, зъ посередъ котрого выйшовъ! Про сердечну звязь свѣдчатъ всѣ мемуаристы, росказуючи про популярнôсть Гонты посередъ уманьскои милиціи, котрои бувъ ôнъ выборнымъ сотникомъ; ту звязь показує єго щира приклоннôсть до православнои вѣры, на що маємъ два фактичнѣ доказы. Въ 1860-ômъ роцѣ случилось намъ бути въ селѣ Росошкахъ, где въ старôй, деревянôй церквѣ бачили мы надъ дверми вырѣзану надпись ось такого содержаня: „Ся церковь збудована коштомъ сотника Ивана Гонты и всеи громады“. Въ мѣсточку Володарку въ старенькôй Воздвиженьскôй церквѣ записаный бувъ въ числѣ церковныхъ ктиторôвъ и Иванъ Гонта съ женою; ихъ портреты хоронились въ церквѣ до 1847-го року. Въ тôмъ роцѣ розôбрано сю стару церковь и перенесено, на бажанье помѣщика, на инше мѣсце. Тогды то мабуть на власнôсть того помѣщика перейшли и портреты ктиторôвъ, а мѣжь ними и портретъ Гонты.

Въ 1768-ômъ роцѣ судилося Гонтѣ приняти на себе видну и трагичну ролю въ исторіи свого краю. Въ лютôмъ того самого року выбухла барска конфедерація. Конфедераты заняли значну часть воєводствъ: подôльского, брацлавского и кієвского, та стали силувати властителѣвъ грунтôвъ, щобъ доставляли на помôчь конфедераціи грошей, поживы и зъоруженыхъ людей. До Уманя надôслали конфедераты универсалъ, въ котрôмъ жадали, щобы имъ заплатити 30.000 золотыхъ, доставити значный засôбъ поживы и 3.000 зъоруженыхъ и умундурованыхъ жовнѣрôвъ, с. є. иншими словами, всеи придворнои козацкои милиціи. Въ сѣмъ универсалѣ грожено строгою карою на случай непослуху. Той универсалъ доставлено володѣтелеви Уманьщины, воєводѣ Салезію Потоцкому, а управитель єго дôбръ Младановичъ просивъ єго, щобъ надѣливъ єго своими инструкціями. Потоцкій не бувъ зовсѣмъ прихильный конфедератамъ, але знову боявся, щобы на случай ôтмовы конфедераты не знищили єго уманьскихъ дôбръ, тому занявъ двозначне становище. Ôнъ приказавъ Младановичу ôтповѣсти конфедератамъ, що пôсля єго думки не придастся на нѣщо помôчь козацкои милиціи, позаякъ не можь спуститись на щиру участь козакôвъ въ вôйнѣ съ россійскимъ вôйскомъ. Але мѣсто милиціи обѣцявъ Потоцкій навербувати жадане число войска зъ шляхты, зъоружити єго своимъ коштомъ, надѣлити єго мундурами и ôтослати на помôчь конфедераціи. Въ той часъ приказавъ ôнъ всѣй уманьскôй милиціи станути таборомъ надъ рѣкою Синюхою понизше россійскои границѣ и вôйшовъ въ ôтношеня съ кієвскимъ воєннымъ губернаторомъ Воєйковымъ. Губернаторъ на просьбу Потоцкого позволивъ уманьскимъ козакамъ перейти за россійску границю на той случай, єслибы конфедераты заняли Умань. Потоцкій не довѣрявъ таки шляхтичамъ, управляючимъ Уманьщиною и симпатизуючимъ конфедераціи, якъ такожь кождому иншому шляхтичеви. Тому надѣливъ ôнъ Гонту окремыми инструкціями що до поведеня милиціи и вôйшовъ съ нимъ въ приватну переписку. Одинъ зъ листôвъ воєводы до Гонты переймивъ и заховавъ Младановичъ. Не знати, якѣ розпорядженя находились въ тôмъ листѣ, але мусѣло тамъ безперечно бути те, що Потоцкій обѣцявъ Гонтѣ въ нагороду за точне выповненье своихъ инструкцій постаратись о дворяньство и обдарувати єго кôлькома селами и то сей-часъ по усмиреню конфедераціи.

(Дальше буде.)

своими выборцями зъ своеи посольскои дѣяльности. „Анѣ соймъ анѣ делегація до рады державнои не може выказатися нѣякими додатными резултатами своихъ парляментарныхъ працъ“, сказавъ межи иншими пос. Сплавиньскій до своихъ выборцѣвъ. „Соймъ розбитый на множество фракцій, руководився интересами кастовыми, котерійными, а навѣть особистыми, тожь тяжко було, щобъ надъ ними взявъ гору интересъ краю. Три реформы великои досяглости: громадска, дорожна и шкôльна не вôйшли въ дѣло, а се може й лучше, бо дотеперѣшна бôльшôсть була бы ихъ ухвалила въ ретроградномъ дусѣ, такъ що такй реформы булибы тôлько шкоду принесли“. Такъ само и поступованье послôвъ въ радѣ державнôй не може нѣкого вдоволити и посолъ Сплавиньскій не може признатися до солидарности съ польскимъ коломъ. Правиця, до котрои належитъ польске коло, есть якъ той чоловѣкъ, що выпроцесувавъ собѣ грунтъ, але не може еще на нѣмъ осѣстися и муситъ все боронитись. Справы, якй залагоджено въ Вѣдни або черезъ Вѣдень, польскимъ коломъ, ось якй: грунтовый податокъ, трансверзальна желѣзниця и справа индемнизаційна. Перша и послѣдна справа спала превеликимъ тягаромъ на нашъ край, а трансвер. желѣзниця доси еще не вôйшла въ житье отже й не може мати своихъ хосенныхъ овочѣвъ. Що до справы индемнизаційнои, то пос. Сплавиньскій яко правникъ и судія глубоко пересвѣдченый, що правительству нѣчого не належитсяôтъ краю и для того голосувавъ въ соймѣ противъ угоды въ тôй справѣ. — Съ еще бôльшими жалями выступили тарнôвскй выборцѣ. Они жалилися на фискальнй надъужитя при вымѣрѣ и стяганю податкôвъ, на политику Станчикôвъ, гойныхъ въ выдаткахъ непродукційныхъ, а скупыхъ въ выдаткахъ продукційныхъ, на кривду интересôвъ мѣстъ, промыслу, рôльництва и торговлѣ и т. д. Въ кôнци ухвалили тарнôвскй выборцѣ слѣдуючу програму: 1) реформа дорожнои уставы въ дусѣ справедливости, а именно, щобы внесено роботу (наложену на громады) а установлено датки на дороги ôтповѣдно до скôлькости податкôвъ, 2) усунути роздѣлъ межи громадою а дворомъ, не стѣсняючи автономіи, 3) старатися о розвôй рôльництва, промыслу и торговлѣ и не жалувати грошей на цѣли продукційнй, 4) ширити просвѣту и закладати добрй школы, 5) добиватися дѣйстного рôвноуправненя, а не лише на паперѣ. — Краковскій „Czas“ очевидно дуже озлобився на пос. Сплавиньского и его выборцѣвъ за то, що они поважились выставити таке „свѣдоцтво убожества“ дотеперѣшнôй галицко-польскôй политицѣ шовинизму, патронованôй Czas-омъ. Ôнъ называе ихъ песимистами и троха чи не дураками! За тежь краковска „Reforma“ мѣжь иншими такъ обзываеся въ ч. 266 задля сеи справы „песимизму“: „У насъ въ нашôй политицѣ пануе политичный нигилизмъ въ цѣлôмъ сего слова значеню. Нынѣ маемо лише одну выразну програму: за всяку цѣну и хочьбы найбôльшими жертвами удержати нынѣшне министерство при власти. Для сеи нѣбы-то-програмы поноситъ край незмѣренній матеріяльнй жертвы. Позволяемо руйнуючимъ податкамъ убивати единый еще у насъ промыслъ, що будивъ надѣю: промыслъ нафтяный. Ухваляемо ненадумуючись „податковй реформы“ с. е. пôдвышенье податкôвъ. На желѣзницѣ, що маютъ переважно лише стратегичну вартôсть, ухвалили мы вже майже $1^1/_2$ миліона зъ краевыхъ фондôвъ. Мы ухвалили „угоду“, що на довгй лѣта обтяжае нашъ край збôльшенымъ тягаремъ. А се все на що и по що и за яку правдиву користь для краю? На се нема нѣякои ôтповѣди. — Ось где причина песимизму!“

Цѣлый рядъ политичныхъ процесôвъ въ Галичинѣ звернувъ на себе увагу. Кромѣ головного процесу о здраду стану переведено сего року надъ 10 политичныхъ процесôвъ противъ о. Давидовича зъ Синькова, о. Гутковского зъ Залозець, о. Ер. Алексевича зъ Зарудя (апеляція знесла актъ обжалованя), о. Салямона Щасного зъ Комарна. о. Лозиньского зъ Яворова, п. Морозъ зъ Станиславôвского, п. адъюнкта Чубатого зъ Скалата, селянъ зъ Лошнева, о. Скородиньского зъ Малехова, Михаила Старосты и Михаила Чайковского и др. Всѣ тй процеса покôнчились менше бôльше увôльненьемъ пôдсудимыхъ. Зъ сего поводу пише Dziennik polski (Nr. 264): „Середъ загального стремленя надъ подвигненьемъ народа немилымъ диссонансомъ вырôжняются слѣдства и процеса выточенй въ рôжныхъ мѣсцяхъ краю исповѣдникамъ рущины. Засада: fiat justitia — pereat mundus — рѣдко коли дасться приложити въ справахъ политичныхъ. Ей безъусловне приложенье веде звычайно до просто противныхъ резултатôвъ. Робитъ мученикôвъ, ятритъ, а въ многихъ случаяхъ навѣть кривдитъ. Такй процесованя выдаются намъ якôбы дальшимъ переведеньемъ максимы: divide et impera, котра предсѣ всѣмъ намъ далася добре въ знаки. Найпоганѣйшою рѣчею буваютъ процеса въ лонѣ родины и звычайно доводятъ до руины обохъ сторôнъ, середъ котрои tertius gaudet. Тожь высказуемо вдячнôсть нашимъ судіямъ, що они въ своихъ выркахъ прикладаютъ мѣру высшои моральности, на якôй опираеся суспôльный ладъ, а безъ котрои мусѣлибы упасти и найблагороднѣйшй замѣры. Тожь кличемо: „осторожно съ процесами, а радше конець съ такими процесами!“ Противъ сихъ выводôвъ Dziennika pol. выступивъ львôвскій дописуватель „Czas“-у и доказуе, що такъ и треба, щобъ велися такй процеса, бо хочь нѣкого не засудятъ, то бодай налякаютъ!! Видко, що такй процеса дуже пожаданй Станчикамъ. Не знати тôлько, чи „Czas“ пріймe на себе и на свою партію такожь и всѣ наслѣдства такихъ процесôвъ. Можебы „Czas“ троха надъ тымъ задумався.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Нова партія Коронинёго въ радѣ державнôй.*) Передъ сближаючоюся сесією рады державнои заповѣдаютъ часописи, що творится нова партія парляментарна пôдъ проводомъ бувшого президента палаты послôвъ, гр. Коронинёго. Пôвъ-урядовый „Fremdenblatt“ подае близшй вѣсти о тôй партіи (дотична допись, здаесь походитъ зъ пера самого Коронинёго.) Пôсля Fremdenblatt-у новый клюбъ гр. Коронинёго уконституеся доперва по ôткрытю сесіи рады державнои и доперва по уконституованю, програма клюбу буде подана до вселюднои вѣдомости. Доси приступило до нового клюбу 23 послôвъ, згодившихся на програму гр. Коронинёго. Нова партія буде партіею „посередною“, не буде анѣ министерска, анѣ опозиційна правительству; при рѣшеняхъ всякихъ дѣлъ буле зважати едино на добро цѣлои державы; господарско-економичнымъ предложенямъ правительства не буде робити опозиціи, а въ національныхъ пытаняхъ буде поводуватися лишь выключно справедливостею. Въ справахъ вѣроисповѣдныхъ, просвѣтныхъ и загально-политичныхъ буде новый клюбъ вправдѣ консерватывный, але рѣшучо буде противный всякимъ реакційнымъ и клерикальнымъ стремленямъ. Хочь и якъ невыразна програма нового сего клюбу, то все мусимо признати, що въ даныхъ случаяхъ ôнъ може бути користнымъ въ нашихъ парляментарныхъ ôтношеняхъ. Замѣтимо наконець, що свого часу була бесѣда, що и нашй рускй послы приступлятъ до клюбу гр. Коронинёго. Серѣчь можлива.

(*Соймъ угорскій.*) По принятю либеральною бôльшостею угорского сойму проекту правительственного о провизоричнôмъ придѣленю угорскихъ баталіонôвъ до австрійскихъ региментôвъ, — противъ чого скрайна лѣвиця сильно протестувала, — прійшла на порядокъ дневный не мало дражлива справа, дотычача антижидôвскои агитаціи въ Угорщинѣ. Гевескій комитатъ внѣсъ петицію противъ правительства за тое, що наказало конфискувати антижидôвскй брошуры въ незаконный способъ. Въ комисіи петиційнôй знайшлася лишь о одинъ голосъ бôльшôсть, котра ухвалила представити соймови внесенье, що поступованье правительства есть оправдане. Меншôсть комисіи поставила зновъ внесенье, щобы соймъ зганивъ поступокъ министра справъ внутрѣшныхъ (Тиссы), бо его розпорядженье о конфискатѣ антисемитскихъ брошуръ нарушае законъ о свободѣ печати, котрый ухваленый найблагороднѣйшими умами угорского народу въ 1848 р., есть гордостею Угрôвъ. Мин. Тисса наказавъ полиціи конфискувати антисемитскй брошуры, тымчасомъ по закону конфискувати маe судія слѣдчій для справъ печатныхъ, и то въ протягу 24 годинъ. Пос. Геза Польоній, справоздавець меншости комисіи, хочь есть противный антисемитскій агитаціи, а все таки завзято выступивъ противъ мин. Тиссы за нарушенье закона о печати. При сѣмъ случаю забравъ голосъ и звѣстный проводиръ агитаціи противъ жидôвъ пос. Источи и сказавъ: „Salus reipublicae не домагаеся того, щобы мы выправляли нагôнку за малымъ числомъ писемъ антисемитскихъ; Salus reipublicae домагаеся чогось зовсѣмъ противного, именно, щобы мы и правительство парализували погубне дѣланье цѣлого легіону жидôвскихъ и жидолюбныхъ газетъ; Salus reipublicae жадае ôтъ насъ, щобы мы для забезпеченя спокою на будуще порѣшили якъ найскорше жидôвске пытанье! Источи ставляе отже резолюцію до ухвалы сойму: що розпорядженье мин. Тиссы не оперте на законахъ, отже не маe мати важности; дальше жадае, щобы соймъ заявивъ, що роздраженье народу въ Угорщинѣ противъ жидôвъ не маe свого жерела въ антисемитскихъ друкахъ, але въ систематичныхъ надужитяхъ и беззаконностяхъ жидôвъ, — для того есть задачею правительства и законодательства, щобы жидамъ поставили належнй границѣ — (Источи розумѣе ту: щобы жидамъ ôтняти право рôвноправности съ обывателями христіяньскими короны св. Стефана). Дебата надъ тымъ предметомъ, доволѣ дражлива, велася вже на двохъ засѣданяхъ, и до сеи хвилѣ, коли се пишемо, еще не звѣстно, чи и якъ закôнчена. Фактъ фактомъ, що мин. Тисса нарушивъ законъ о печати. — Сими днями маe послѣдувити такожь ôтповѣдь министра справедливости на интерпеляцію въ справѣ зарѣзаноi жидами христіяньскои дѣвчины въ Тисса-Еспяръ.

(*О ôткрытю сойму тирольского*) на надзвычайну коротеньку сесію, мы вже згадали послѣднымъ разомъ. Выдѣлъ краевый предложивъ соймови обширне справозданье о розмѣрахъ катастрофы, дôткнувшои полуденный Тироль двома наворотами, въ вересню и жовтню. Выдѣлъ краевый мѣжь иншими средствами запомоги зруйнованого выливами краю предложивъ соймови ухвалити краеву пожичку въ сумѣ 3 міліонôвъ зр. на $4^1/_2\%$, котра маe бути сплачена въ 50 рокахъ почавши ôтъ 1900 р. Дальшй предложеня выдѣлу ôтносятся до регуляцій рѣкъ, особливо Дравы и Рѣнца. На конець вносятъ выдѣлъ жадати ôтъ правительства безпроцентовыхъ заличокъ для громадъ и приватныхъ людей въ сумѣ найменше 3 міліонôвъ, котрй пôдъ гваранціею краю почалисьбы сплачувати найскорше ôтъ 1890 р. — Комисія соймова розпочала нарады надъ тыми предложенями, взявши собѣ до помочи знатокôвъ зъ поза сойму.

(*Станъ облоги въ Босніи.*) Мы вже доносили, що въ гдеякихъ округахъ Герцеговины все еще нема спокою, дрôбнй громады повстанцѣвъ (котрй нѣмецкй та угорскй газеты звычайно называютъ Räuberbanden), где лишь можутъ, непокоятъ войска и дѣланя австрійскй. Яко найôтповѣднѣйшій способôвъ вынищити тй дрôбнй ôтдѣлы повстанцѣвъ — правительство придумало т. зв. „летучй“ патрулѣ, зложенй зъ войска и жандармôвъ мѣсцевыхъ, обôзнаныхъ съ терономъ непокоеныхъ областей. Однакъ на тôмъ не конець. Правительство завело станъ облоги въ двохъ округахъ Пенчорь и Бугойно, пôсля котрого карѣ смерти пôдпадаютъ тй: 1) кто знавъ, що повстанцѣ маютъ допуститися якого рабунку, а не перешкодивъ тому, если мôгъ; 2) кто повстанця сховае або покаже ему сховокъ; 3) кто дае збиратися у себе повстанцямъ; 4) кто служитъ повстанцямъ яко пôсланець, кто показуе имъ дороги, або подае вѣсти; 5) кто дае знакомому повстанцеви страву, одѣжь або иншй потребы; 6) кто повстанця ховае передъ слѣдячими властями; 7) кто помагае повстанцеви сховатися передъ гонячою его властею; 8) кто злапаному повстанцеви помагае утечи. Такожь призначило правительство двѣ нагороды по 50 дукатôвъ въ золотѣ для того, кто доставитъ властямъ мертвыхъ або живыхъ двохъ „юнакôвъ“: Тескереджича и Ризова (оба магометаньского вѣроисповѣданя), або кто подасть властямъ способôвъ ихъ злапати. На жаданье имя выдавшого буде задержане въ строгôй тайнѣ урядовôй.

(*Утвореньe нового регименту для желѣзничои и телеграфичнои службы.*) Реорганизація арміи австрійскои привела съ собою одну цѣкаву новôсть: именно, ôтъ теперь маe бути утворeный окремый региментъ для желѣзничои и телеграфичнои службы. Региментъ той маe складатися зъ 2 баталіонôвъ по 4 компаніи и въ часѣ мира маe числити 890 людей, зъ котрыхъ половина буде занята при желѣзницяхъ въ Босніи и Герцеговинѣ. Кождый баталіонъ маe удержувати стало школу телеграфу.

(*Розрухи антижидôвскй въ Гимодъ на Уграхъ.*) Мы донесли послѣдного разу коротко за телеграфичными вѣдомостями о нововыбухнувшихъ розрухахъ противъ жидôвъ въ Гимодѣ, селѣ чисто-угорскôмъ, числячôмъ 1200 душь; въ тôмъ селѣ жило лишь три родины жидôвскй. Въ суботу въ ночи нан. тыждня селяне розбили ôкна и дверѣ одного дому, потрощили меблѣ и повыкидали на улицю. Въ понедѣлокъ зновъ одинъ дôмъ збурено. Всѣ жиды утекли зъ села. Коли вôйтъ и жандармы не могли нѣчого порадити, бо народъ съ буками та ножами до нихъ ставився, прибуло вô второкъ войско зъ Оденбурга. Всѣхъ проводирѣвъ розруху арештовано, а войско остало въ селѣ для забезпеченя спокою.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія.

(*Реорганизація россійскои кавалеріи.*) Мы вже неразъ згадували о всякихъ выразныхъ признакахъ запобѣгливости Россіи около скрѣпленя своеи силы на случай вôйны. Нашимъ читателямъ звѣстнй вже дѣланя правительства россійского для пôднесеня патріотичного духа арміи россійскои (на желанье самого царя съ новымъ рокомъ маe бути въ цѣлôй россійскôй арміи змѣненый мундуръ войсковый въ тôмъ направленю, щобы мундуръ воякôвъ бувъ о скôлько можности зближеный до народного россійского строю; салдаты и офицеры мусятъ приодягнути мундуръ національный). Дальшо звѣстнй нашимъ читателямъ усильнй змаганя правительства россійского забезпечити границѣ ôтъ Австріи и Нѣмеччины новыми або поправлеными фортификаціями и будовою стратегично-важныхъ желѣзницъ: звѣстнй такожь нашимъ читателямъ заходы россійского правительства около будовы поважного числа военныхъ кораблѣвъ особливо на Чорнôмъ Мори. Газеты звѣщаютъ, що небавомъ маe бути въ Россіи переведена реформа артилеріи — а реформа кавалеріи вже довершена; реформѣ кавалеріи мы хочемъ сегодня близше приглянутись. Пôдчасъ дебаты надъ буджетомъ военнымъ въ послѣдныхъ спôльныхъ делегаціяхъ въ Пештѣ министеръ вôйны, гр. Биляндтъ неразъ всказувавъ делегатамъ на реформы войсковй въ Россіи, именно на реформу россійскои кавалеріи, а всказувавъ на тй реформы въ тôй цѣли, щобы австрійскй делегаціи признали потребу реорганизаціи арміи австрійскои, щобы ухвалили такй величезнй сумы на фортификаціи въ Краковѣ и Перемышли и въ загалѣ буджетъ войсковый. И справдѣ п. министеръ не даромъ вказувавъ на реорганизацію россійскои кавалеріи въ протягу сего лѣта. Реформа тая муситъ на себе звернути увагу всѣхъ дипльоматôвъ, бо зъ неи можна вывести заключеня и о плянахъ заграничнои политики Россіи. Ôтъ часу заведеня „карабинôвъ-гинтерлядерôвъ“ тактика кавалеріи во всѣхъ европейскихъ арміяхъ сильно змѣнилася. Кôннота не може довго устояти пôдъ скорострѣльнымъ огнемъ пѣхоты. Але понеже кавалерія въ вôйнѣ конче потрѣбна, то треба очевидно ѣй дати якусь оборону противъ пѣхоты. Зъ ôтси пôшло уоруженье кавалеріи въ карабинырегинтерлядеры. И именно Россія ôтъ давнѣйшого вже часу зважала на тое, щобы драгоны и козаки могли повнити двояку службу: кôнноты и пѣхоты, щобы могли битися якъ потреба — на кони, а якъ потреба — на ногахъ. Така кавалерія маe задачу заняти скорше якъ непріятельска пѣхота якійсь стратегично важный пунктъ, а занявши его, злѣзти зъ коня и боронити его огнестрѣльнымъ оружіемъ. Такъ ген. Гурко въ 1877 р. перейшовъ черезъ вывôзъ Ганкіей майже выключно при помочи козакôвъ и драгонôвъ, котрй такожь повнили службу пѣхоты. Россійска армія понадъ всѣ державы европейскй посѣдае найбôльше кавалеріи и въ Россіи то найскорше порозумлено сучасну ролю кавалеріи и узброено ей такъ якъ инфантерію. Въ серпню с. р. несподѣвано появився указъ царскій, котрымъ перемѣнено 14 региментôвъ уланôвъ и 14 региментôвъ гузарôвъ на регименты драгонôвъ, такъ що драгонôвъ есть теперь ажь 46 региментôвъ. Важнôсть перемѣны лежитъ въ тôмъ, що уланы и гузары повнятъ службу бôльше на кони, коли теперь яко драгоны зможутъ повнити службу за пѣхоту, маючи карабины дуже доброи системы. Рôвночасно указъ царскій утворивъ 14 дивизій драгонôвъ: кожда дивизія зъ 3 региментôвъ драгонôвъ, зъ одного регименту доньскихъ, уральскихъ або оренбурскихъ козакôвъ и зъ двохъ ѣздныхъ батерій, кожда по 12 канонъ.

Кожда дивизія числитъ 2.566 ѣздцѣвъ и 12 канонъ. Зъ ѣздцѣвъ 1392 людей можутъ битися, якъ пѣхота. Сила дивизій маe бути еще збôльшена. Кромѣ драгоньскихъ дивизій Россія маe еще иншй дивизіи кавалеріи. Въ загалѣ вся сила кавалеріи россійскои вже въ спокою находится на стопѣ военнôй: 38.668 ѣздцѣвъ и 180 арматъ, — а зъ ѣздцѣвъ 20.880 людей може повнити службу пѣхоты. — Дальше цѣкава дуже рѣчь, якъ кавалерія россійска розльокована. И такъ 10 дивизій кавалеріи стоитъ на самôй заходнôй граници Россіи, а именно 5 дивизій надъ нѣмецкою границею (въ Ковнѣ, Сувалкахъ, Ломжи, Бѣлостоку и Влоцлавци) а 4 дивизіи надъ границею австрійско-галицкою, (въ Ченстоховѣ, Замостю, Дубнѣ, и на захôдъ ôтъ Кіева); 1 дивизія находится на граници ромунскôй а 3 прочй драгоньскй дивизіи въ захôднôй Россіи, все таки близько до австрійскои границѣ (въ Ромнахъ, Чугуевѣ и Єлисаветградѣ). Россія отже есть въ станѣ кождои хвилѣ съ 5—6 дивизіями драгонôвъ, с. е. съ 15.000 кôнноi пѣхоты и съ 60 арматами, вдасти до захôдныхъ Прусъ або до Галичины. Въ 48 годинъ Россія може своею кавалеріею опинитися ажь при Карпатахъ. — Отъ где важне значенье реорганизаціи россійскои арміи.

(*Безнастанный упадокъ валюты*) россійскои занимае и затревожуе въ высокôй степени всѣ торговельнй круги и загально даются чути жалобы на министра финансôвъ Вунге. Тайный совѣтникъ Тернеръ, директоръ департаменту касъ державныхъ, одинъ зъ здôбнѣйшихъ финансистôвъ въ Россіи, маe бути именованый помôчникомъ министра финансôвъ; есть загальна надѣя, що Тернеръ предпріймe мѣры до получшеня теперѣшного стану валюты. Съ новымъ рокомъ маютъ бути въ министерствѣ финансôвъ заведенй реформы.

(*Непорядки въ россійскихъ университетахъ.*) О причинѣ замкненя университету въ Казани дôйшли вже близшй вѣсти. Дня 27 руск. жовтня пополудни явився въ комнатѣ ректора Фирсова студентъ медицины Воронцовъ и заразъ по входѣ замкнувъ на ключь дверѣ. На пытанье ректора, чого ôнъ жадае, Воронцовъ назвавъ ректора „падлецомъ“ за те, що ôтнявъ ему стипендію и ôнъ терпитъ голодъ. Ректоръ старався студента успокоити, але той ôтрубавъ ректорови просто, що побье або убье его... На тое ôтповѣвъ ректоръ: „Коли вы мовь злодѣй вкрался до моеи хаты, то выповнѣтъ свое намѣренье!“ Воронцовъ надумався и такъ сказавъ: „Нѣ, я жалую, що я сегодня прійшовъ; я васъ мушу прилюдно побити. Коли хочете, то ôтдайте мене полиціи.“ Ректоръ выключивъ Воронцова зъ университету. Коли на другій день ректоръ прійшовъ до авдиторіи, Воронцовъ кинувся на него и замахнувся ударити въ лице, але ректоръ щасливо ôтвернувся. Повставъ скандалъ; ректорови удалося утечи зъ авдиторіи. Студенты обстали за Воронцовымъ, сотки ихъ збиралися на „сходки“; полиція не могла собѣ дати рады, ажь войско зробило конець непорядкамъ. Министеръ просвѣты наказавъ университетъ замкнути а противъ провинившихъ выступити дуже остро. Многихъ студентôвъ выключено зъ университету; гдеякихъ арештовано. 600 студентôвъ университету казаньского подали до министерства петицію, щобы ректора Фирсова усунути и щобы право роздаваня стипендій прислугувало самымъ студентамъ. — Въ Петербурзѣ, еще передъ розрухомъ въ Казани, мѣжь студентами университету запанувало було невдоволенье зъ причины отвореня бурсы для студентôвъ, котра повстала зъ жертвованыхъ фондôвъ богатого предпріемця желѣзничого Полякова. Бôльша часть студентôвъ узнала тую бурсу деморализуючимъ вплывомъ на молодѣжь и пôдчасъ коли мала часть студентôвъ зôбралася була на пирѣ данôмъ въ честь Полякова, далеко бôльша часть студентôвъ зôбралася на „сходку“ и ухвалила протестъ противъ Полякôвского пожертвованя и противъ тыхъ студентôвъ, котрй пили тоасты въ честь Полякова. Ледво затихла тая справа, выбухъ розрухъ студентôвъ въ Казани. Студенты петербурского университету уняlися за студентами казаньскими. „Правительственный Вѣстникъ“ донесъ въ тôй справѣ ось що: „Въ петербурскôмъ университетѣ, где вже

ôтъ початку жовтня спостерѣгано зворушенье, выбухли 22 л. падолиста розрухи. Гектографоваными циркулярами проводырѣ вôзвали всѣхъ студентôвъ на загальнй зборы, щобы высказати спôвчутье выключенымъ студентамъ казаньского университету и запротестувати противъ поступованя высшихъ властей. Куратôръ петербурского университету завôзвавъ противъ студентôвъ полицію и войско. Оберполицмайстеръ Петербурга прибувъ на збôръ студентôвъ и вôзвавъ ихъ розôйтися; они не послухали и ухвалили свôй протестъ. Тогды войско арештувало 280 студентôвъ и запровадило до новопетровского менажу. Опôсля 180 студентôвъ выпущено на волю, а 100 полишено въ арештѣ, 14 проводирôвъ ôтставлено до мѣсця уродженя пôдъ опѣку родичѣвъ. Слѣдство ведеся дальше.“ Якъ бачимъ, вже самъ урядовый дневникъ, котрый очевидно не все може говорити, представляе розрухи студентскй въ Петербурзѣ не малозначущими. Донесеня приватнй зъ Петербурга до заграничныхъ газетъ представляютъ дѣло далеко въ яскравѣйшихъ краскахъ. Студенты на своихъ „сходкахъ“ ганьбили ректора и инспекторôвъ. Коли полиція зъявилася въ дверехъ салѣ, студенты кричали: „Прочь съ полиціею!“, ректора Бекетова выкинули за дверѣ и чинно оскорбили. Потôмъ наспѣло войско. Насамперед батальонъ стрѣльцѣвъ гвардіи при ôтголосѣ трубъ „до штурму“ а ôттакъ сотня козакôвъ и ескадрона уланôвъ наперли на университетъ. Тогды розпочалася формальна битва: стрѣльцѣ багнетами выперли студентôвъ зъ университету а козаки и уланы окружили студентôвъ и арештували. Головнымъ проводиремъ тыхъ розрухôвъ мавъ бути студентъ военно-медичнои академіи, М. Василѣвъ. Студенты мали розкидати мѣжь нарôдъ гектографовану проклямацію съ пôдписомъ „Тайная организація студентôвъ.“ — Такожь въ Харковѣ выбухли непорядки. Тутъ зновъ причина була инша. Студенты христіяне выступили були противъ студентôвъ жидôвъ. Власть университетска выключила головныхъ проводирôвъ, — и на тôмъ скôнчилося.

Франція. Загально впадало въ очи, що кн. Бисмаркъ по вôйнѣ зъ 1870—71 р. дуже якось здавався попирати заведенье и утреваленье республики въ Франціи. Гдекуды давалось навѣть чути, що нѣмецкій канцлеръ чинитъ се не въ иншôй думцѣ, якъ щобы довести республикою Францію до упадку. И дѣйстно Франція була въ такихъ критичныхъ хвиляхъ (пр. 1879 р. памятный упадокъ президента Макмагона) и ôтзывались голосы що кн. Бисмаркъ не допуститъ до привернення монархіи въ Франціи, вже для того самого, що тогды моглабы Франція прійти скоро зновъ до силы и вплыву на загально-европейскй справы, и пôсля рецепты Наполеона III., щобы ôтвести увагу народа ôтъ внутрѣшныхъ справъ, занятись тымъ енергичнѣйше политикою заграничною. Тымчасомъ на дѣлѣ показалось зовсѣмъ не так. Передови французскй политики, а головно Гамбета, умѣли подвигнути край зъ тяжкои недолѣ; республика була неначе не тая: нѣчо не пригадувало еи грôзныхъ попередниць зъ 1789 та 1848 року. Франція стала прехорошо розвиватись економично, станула высше всѣхъ европейскихъ державъ, а природный, мирный, многонадѣйный розвôй еи звернувъ на ню очи всего цивилизованого свѣта. Тожь зовсѣмъ не диво, що послѣдными часами розôйшлись слухи, що кн. Бисмаркъ серіозно занепокоився симъ оборотомъ рѣчи, и що не бувбы вже неприхильнымъ приверненю монархіи, — дальше, що республика сталася вже сôлею въ оцѣ „монархичнымъ“ сусѣдамъ. — Поминаючи вже ту живый рухъ соціяльный, звертаютъ внутрѣшнй факты въ Франціи отъ ще чому на себе увагу. „Велике“ недавне министерство Гамбеты упало; побôчь иншихъ причинъ, кажуть, такожь для того, що Гамбета хотѣвъ енергично выступити въ справахъ заграничнои политики, заключивъ бувъ навѣть формальну конвенцію съ Англіею для спôльного дѣланя въ египетскôй справѣ, —а ся „енергична“ загранична политика Франціи лякае власне всякихъ Staatsmann-ôвъ. По несподѣвано скорôмъ уступленю Гамбеты, наставъ въ Франціи часъ загальнои невпевности, котрои жертвою упавъ и наслѣдникъ Гамбеты Фрейсине. Зъ однои стороны пôднесла голову партія поступовыхъ революціонистôвъ, зъ другои — не менше революційныхъ монархистôвъ; та еще й „соціяльна“ революція такъ наполохала европейскй биржевй круги, що и они не булибы неприхильнй монархичнôй „реставраціи“, котра забезпечилабы „суспôльный ладъ“ та успокоила дипльоматôвъ монархичныхъ державъ. Такъ то съ часомъ повязались интересы французскихъ монархичныхъ партій съ всякимн другими интересами.

И такъ подае „Voltaire“ дуже докладну вѣсть о заговорѣ французскихъ роялистôвъ-легитимистôвъ. Предвиджуючи dementi зъ стороны интересованыхъ роялистôвъ, запевняе Voltaire, що черпавъ свои вѣсти зъ зовсѣмъ достовѣрныхъ жерелъ, и подае такй докладнй даты, що коли зважимъ еще все те, що мы вже высше сказали, годѣ припустити, щобы ôнъ выссавъ все те „зъ пальця“. „Кн. Бисмаркъ — пише Voltaire — здаеся позбувся вже своеи неприхильности для Бурбонôвъ; республика завела надѣю канцлера; Нѣмеччина и иншй монархичнй державы уважаютъ республиканьску Францію небезпечною для себе. Тымъ поясняеся, чому на послѣднôмъ зъѣздѣ цѣсарѣвъ Вильгельма и Францъ-Іосифа говорилось много о Франціи. Оба Цѣсарѣ не противнй сему, щобы „Henri V“ с. е. гр. Шамборъ заволодѣвъ въ Франціи. Мае бути вже навѣть готовый „манифестъ до народа французского“, въ котрôмъ говорится, що гр. Шамборъ рѣшився перенятн въ свои руки „керму правленя“ въ Франціи. Делегаты легитимистичнй ôтвѣдали недавно гр. Шамбора въ Фредорфѣ. Особну проклямацію мае выдати Шамборъ при въѣздѣ до Франціи. Орлеанисты мали съ симъ пляномъ згодитись. Дальше подае Voltaire докладно организацію заговору, подѣлъ на комитеты (20 въ Парижи для кождого arrondissment, 10 „окружныхъ“ а до 300 „мѣсцевыхъ“ комитетôвъ на провинціи) и подѣлъ милитарный „на компаніи“. Легитимисты надѣются также втягнути до своеи справы гдеякихъ высшихъ офицерôвъ. Иншу сензаційну вѣсть подае „France“, а именно о заговорѣ „цезаристôвъ“ с. е. прихильникôвъ Гамбеты. Гамбета втерявъ послѣдными часами много на популярности, а то по сей причинѣ, що выступаючи дуже рѣшучо, стягнувъ на себе пôдозрѣнье, що стремитъ до „диктатуры“, а навѣть, що радъ бы ôтографи звѣстну въ Франціи ролю „узурпатора-цезара“. Отжежь доноситъ France, що у Гамбеты ôтбулась нарада, що постановлено на случай уступленя Гревіого поставити президентомъ ген. Кампенона, безусловно преданого Гамбетѣ. Може бути, що власне въ наслѣдокъ такихъ вѣстей ситуація въ Франціи теперь значно поправилась. Розбитй републиканьскй партіи въ парляментѣ стараются зближити до себе и попираютъ теперѣшне министерство Диклерка.

Болгарія. Якъ доноситъ ромуньскій дневникъ Romanuel, передвчера арештували були жандармы повертаючого зъ границѣ до Рущука бувшого президента министрôвъ и провôдника либералôвъ Цанкова. Нарôдъ однакожь вырвавъ Цанкова зъ рукъ жандармôвъ и въ тріумфѣ ôтпровадивъ до дому. Есть обава, що той случай може довести до грôзныхъ наслѣдкôвъ.

Англія. Зъ Ирляндіи надходятъ послѣдными днями вѣсти о новыхъ аграрныхъ мордерствахъ. И такъ дня 25 л. падолиста три тайнй полиціяны були нападенй Фенистами, узброеными въ револьверы. Одного полиціяна застрѣлили; прочй два полиціяны почали стрѣляти и убили одного зъ напастникôвъ, а двохъ задержали. Дня 27 падолиста зновъ якійсь невыслѣдженый злочинець, ѣдучій повозкою, скочивъ на землю и смертельно ранивъ штилетомъ Фильда, одного зъ судіевъ присяжныхъ въ процесѣ засудженого на смерть Гинеса. — Тогожь самого дня въ Дублинѣ три люде напали екзекутора судового Нуллинса и ранили его штилетами. Злочинцѣвъ арештовано.

НОВИНКИ.

— **Зъ св. Юра.** Въ дѣлахъ нашого архіепархіяльного заряду не зайшла сего тыждня жадна важнѣйша змѣна и до повороту намѣстника гр. Альфреда Потоцкого не буде предприняте нѣчого зъ стороны Преосв. епископа-администратора. Сего тыждня отже не будутъ еще роздѣленй реферaты. Митрополитъ по выѣздѣ зô Львова мавъ задержатись по дорозѣ въ Вѣдни задля авдіенціи у министра справъ заграничныхъ, гр. Кальноки, и въ Пештѣ, где мавъ просити о авдіенцію у цѣсаря. При ôтъѣздѣ митрополита зô Львова еп. Сильвестеръ сопроводившій его на дворець, дуже сердечно розпращався съ митрополитомъ и еще въ вагонѣ довшій часъ съ нимъ розмовлявъ. Еп. Сильвестеръ одержавъ до теперѣшнои пенсіи 5000 еще 2.250 зр. Зъ доходôвъ зъ администрациі дôбръ митрополичихъ иде 12.000 зр. на емеритуру митрополита. Крыл. Малиновскій задержавъ цѣлу свою пенсію 1260 зр. а крыл. Жуковскій 1050 зр., — кромѣ того, якъ звѣсно, оба получили relutum за помешканье кождый по 180 зр. рôчно.

— **Доповняючій выбôръ посла до рады державнои** зъ округа громадъ Жовкôвь-Рава-Сокаль на мѣсци зложившого мандатъ п. Володислава Федоровича, розписаный вже на 10 лат. сѣчня 1883 р.

— **Музикально-декляматорскій вечеръ въ честь Впр. о. крыл. Льва Кордасевича,** основателя перемыскои рускои дѣвочои Бурсы ôтбувся дня 11 (23) падолиста въ Перемышли пôсля поданои нами програмы. Вечеръ выпавъ въ загалѣ дуже хорошо. Саля була заповнена гôстьми, мѣсцевыми и замѣсцевыми; навѣть зъ подальшихъ сторôнъ прибули многй священики, щобы почтити высокоповажаного и многозаслуженого патріота, въ котрого честь даный бувъ вечеръ. Пôдчасъ вечера наспѣло много телеграмъ ôтъ духовныхъ и свѣтскихъ особъ зъ всякихъ сторôнъ галицкои Руси. Часть музикально-декляматорска скôнчилася о 9¼ годинѣ, по чѣмъ молодѣжь забавлялася танцями до 5-тои годины рано; въ перестанкахъ хоръ спѣвавъ любленй народнй пѣснѣ. Чистый дохôдъ зъ вечера, призначеный на дѣвочу Бурсу въ Перемышли, выноситъ надъ 100 зр.

— **О. Модестъ Мацѣевскій,** емеритованый протоигуменъ чина св. Василія Вел., теперь игуменъ гошôвского монастыря, празнувати буде сими днями 80-ту рôчницю свого житя.

— **О. Михаилъ Гарасовскій,** приходникъ въ Коровици, перемыскои епархіи, обходивъ 8 (20) падолиста 50-лѣтный ювилей свого священьства. Ювилятъ родився 1802 р. а рукоположеный 1832 р. въ Холмѣ, где бувъ свого часу вицеректоромъ дух. семинаріи.

— **Ôтозвы соціялистичнй** въ польскôмъ языцѣ понаклеювано во Львовѣ по мурахъ въ ночи зъ пятницѣ на суботу минувшого тыждня. Полиція мала досыть роботы здираючи въ суботу рано численнй литографованй плякаты дуже яскравого соціялистичного содержаня.

— **Арештованя.** За агитаціи соціялистичнй арештувала полиція въ понедѣлокъ зновъ двѣ особы: одного академика а одного ученика семинаріи педагогичнои, и ôтставила обохъ до карного суду. Доси отже увязнено за агитаціи соціялистичнй девять особъ.

— **Процесъ за читанье и пожичуванье селянамъ книжокъ.** Дня 12 (24) падолиста ôтбулася въ III секціи мѣск. делег. суду пов. во Львовѣ розправа противъ о. Мих. Скородиньского зъ Малехова о переступство §. 23. зак. прас. и противъ дяка Сим. Бубеса зъ ôттамъ о переступство §. 3 зак. прас. На пôдставѣ справозданя жандармеріи старосство львôвске донесло прокураторіи держ. во Львовѣ, що о. Мих. Скородиньскій займаеся розширюваньемъ книжокъ, належачихъ до товариства „Читальня въ Малеховѣ“, котре то товариство доси еще не уконституовалося, отже правно еще не существуе; дальше, що дякъ Сим. Бубесъ въ недѣлѣ и свята передъ вечѣрнею ôтчитуе подъ голымъ небомъ зôбранôй молодѣжи книжки и газеты. Въ наслѣдство того донесеня прокураторія державна обжалувала о. Скородиньского и Бубеса за наведенй высше переступства. До розправы станули оба обжалованй лично съ защитникомъ дромъ Гершманомъ. О. Скородиньскій заявивъ, що чуеся невиннымъ: що ôнъ безкористно жичивъ своимъ парохіянамъ еще ôтъ 1873 р. свои власнй книжки религійного и господарского содержаня; книжокъ зъ Читальнѣ не мôгъ жичити, бо Читальня задля недостачѣ фондôвъ не могла навѣть доси книжокъ собѣ придбати. О. Скород. закупивъ вправдѣ книжки товариствъ „Просвѣты“ и „им. Качковского“ для того товариства, але за свои грошѣ; они суть отже его власностею, доки накладъ за нихъ ему не зверненый. — Дякъ Бубесъ признався, що ôтчитувавъ передъ вечѣрнею молодежи книжки содержаня религійного, котрй дôстававъ ôтъ священика, але чинивъ се въ тôй цѣли, щобы молодѣжь не розходилася и не пустувала. — Прикликанй до росправы свѣдки Ив. Бубесъ, вôйтъ зъ Малехова и Петро Дубановичь, дякъ зъ Ляшокъ, зôзнали, що о. Скородиньскій ôтъ давныхъ лѣтъ жичивъ имъ своихъ книжокъ, що дякъ Бубесъ ôтчитувавъ передъ вечѣрнею „Евангеліе“. — Зъ ôтчитаныхъ актôвъ выказалося, що *львôвске староство наказало устно постерункамъ жандармеріи, щобы заразъ доносили о всякôмъ ширеню або читаню рускихъ книжокъ.* По переведенôй розправѣ заступникъ прокураторіи ôтступивъ ôтъ обжалованя дяка Бубеса, а обставъ таки при обжалованю о. Скородиньского о переступство §. 23. зак. прас. По наконечнôмъ выводѣ защитника судъ выдавъ выровъ у в ô л ь н я ю ч і й о. Скородиньского ôтъ обжалованя. Заступникъ прокураторіи зголосивъ рекурсъ до апеляціи.

— **М. Гуневичь,** талантливый музикъ и композиторъ, звѣстный и ширшимъ кругамъ рускои особливо львôвскои интелигенціи, умеръ въ суботу въ шпиталю въ Познани.

— **Въ III-ômъ томѣ „Рускои Библіотеки“,** котрого выдавництвомъ займеся „А к а д е м и ч н е Б р а т с т в о“ буде мѣститись напередъ короткій переглядъ духового и литературного розвою галицкои Руси ôтъ еи прилученя до Австріи ажь до Маркіяна Шашкевича, дальше творы: Шашкевича (такожь такй, що доси не були друкованй), Вагилевича, Головацкого, — а если буде можна, такожь у к р а и н ц ѣ в ъ: Бодяньского, Боровиковского и Гребѣнки. Цѣлый III-тій томъ складатись буде бôльше-менше зъ 20 печатныхъ аркушѣвъ и не буде выходити выпусками, бо при такôмъ выдаваню йде дуже много марно. Выдавництво небавомъ зачнеся и мабуть пôдъ конець мая 1883 буде цѣлый сей томъ готовый. Предплатники III-ого тому будутъ могли дôстати оба першй томы за цѣну 4 зр. (замѣсть первѣстнои цѣны 5 зр. 20 кр.), або такожь особно одинъ зъ першихъ томôвъ по ôтповѣдно зниженôй цѣнѣ (I. т. 95 кр., II. т. 3 зр. 5 кр.) Если выданье III-ого тому добре поведеся, то можна буде приступити безпроволочно до выданя дальшихъ томôвъ. Предплата и близшй условія оголосятся.

— **Другй загальнй зборы руского „Кружка правникôвъ“** во Львовѣ ôтбудутся въ недѣлю 3 л. грудня с. р. о год. 3 по по полуд. въ I. сали университету. — Львôвъ 14 (26) падолиста 1882. *Кость Левицкій,* за Выдѣлъ.

— **Музикально-декляматорскій вечерокъ** устроюе въ суботу вечеромъ „Академичне Братство“. На тôмъ вечерку ôтчитае акад. Кокорудзъ розбôръ одноi поемы Шевченка.

— **Езуиты** все еще заходятся съ своими мисіями по рускихъ парохіяхъ. И такъ доносятъ намъ, що въ селѣ П е т р и к о в ѣ ôтбулася на св. Станислава мисія езуитска.

— **„Nowa Reforma“,** — пôдъ такимъ заголовкомъ буде выходити въ Краковѣ ôтъ 1 л. грудня с. р. дневникъ на мѣсце дотеперѣшнои „Reform-ы. Дотеперѣшнй редакторы „Reform-ы“ переходятъ до Now-oи Reform-ы“ и задержатъ ту саму програму.

— **Зъ Комарна** пишутъ намъ: Читальня наша розвиваеся успѣшно. На празникъ св. Михаила ôтправилося устроене читальнею богослуженье, котре ôтправили Всч. дек. Комарницкій, о. Бачиньскій зъ Клицка и о. Криницкій, сотрудникъ зъ Комарна. Гарну проповѣдь по евангелію выголосивъ о. Криницкій, а по богослуженю о. деканъ до численно зôбраного народу. Ôттакъ удалися всѣ Всч. оо. до читальнѣ, заохочували мѣщанъ вытревати въ розпочатôй праци и самй вписалися въ члены. Предсѣдатель читальнѣ мѣщанинъ Мих. Прухницкій ôтступивъ на читальню и устроивъ одинъ свôй дôмъ, и предплативъ для читальнѣ „Дѣло“. Щирый той патріотъ занимаеся ревно и дальше дѣломъ читальнѣ, мимо того, що ôтъ двохъ мѣсяцѣвъ мучитъ его прикра слабôсть. Щасть Боже зачатому дѣлу, а нашому предсѣдателеви приверни здоровлье!

— **Зъ Стрыя** пишутъ намъ: День 20-го л. листопада лишитъ на довгй лѣта въ серцяхъ мещканцѣвъ села Добрянъ любу згадку. Того дня довершивъ Преосв. еп. Сильвестеръ при спôвучасти Впр. крыл. Величка зô Львова и Сембратовича съ Черновець и численно зôбраного духовенства акту посвященя церкви. Церковь построена зъ твердого матеріялу на подобу креста съ величезною банею, на котрôй сіяе трираменный крестъ, вабитъ око зрителя своею смѣлою конструкцією. Сердечна подяка належится тому п. Пшибыловскому, приватному архитектови зъ Стрыя за гарный плянъ, за точне и естетичне переведенье тогожь въ найменшихъ дрôбницяхъ. Не менша подяка належится и нашому землякови п. Копыстиньскому зô Львова за прегарне малôвило въ пресвитеріи, держане въ тонѣ поважнôмъ. Престольный образъ св. Димитрія показуе вправну руку и великій талантъ сего живописця. Обохъ тыхъ панôвъ можемо совѣстно поручити Всеч. Родимцямъ. Церковь построила громада майже выключно власнымъ коштомъ. П. Ромашканъ властитель Добрянъ, не хотѣвъ почутись до обовязкôвъ, якй накладае на него право патронату. Всякими способами старався ôтвести громаду ôтъ строеня мурованои церкви, а коли комитетъ обставъ при своемъ, збувъ громаду 1000 зр. (церковь коштуе грôшми надъ 13.000 зр.) вымусивши ôтъ нея письменну деклярацію, що звôльняе его ôтъ всякои конкуренціи. — „Не потребуемо, пане, и тыхъ вашихъ 1000 зр.“ — сказавъ на засѣданю комитету ч. Василь Проць, старшій братъ церковный. — „Коли вамъ такъ жаль грошей, я на хвалу Божу за Васъ ихъ зложу.“ Въ тôмъ ч. селянинѣ знайшла церковь свого колятора: ему завдячуе она свое довершенье. Звышь 3000 зр. жертвувавъ Проць на построенье церкви, не згадуючи о меншихъ сумахъ жертвованыхъ на внутрѣшне еи приокрашенье.— Преосв. епископъ вразъ съ крылошанами прибули въ недѣлю вечѣрнымъ поѣздомъ на стацію Угерско-Добряны, где достойныхъ гостей повитало численно зôбране духовеньство и парохіяне, и ôтпровадили до дому мѣсцевого пароха о. Авдыковского. На другій день рано розпочалося посвященье, а о 11. год. богослуженье, на котрôмъ бачили мы п. Ромашкана, баронôвъ Бруницкихъ, о. дек. Радзикевича бувшого пароха Добрянъ, що розпочавъ будову церкви, але не бачили мы такъ само якъ и при повитаню и ôтъѣздѣ епископа представителѣвъ власти политичнои, помимо запрошеня пароха. — До звеличаня торжества причинився немало славный на цѣлу околицю хоръ мѣщаньскій зъ Стрыя, котрый на ласкаве запрошенье комитету ставився in pleno пôдъ проводомъ свого улюбленого и заслуженого дириrенса п. Геруса и ôтспѣвавъ цѣле богослуженье зъ нотъ выконуючи и найтруднѣйшй композиціи безъ найменшои похибки. По богослуженю численно зôбранй гостѣ удались до дому о. Авдыковского на обѣдъ. Слѣдуючого дня ôтправивъ Преосв. епископъ службу Божу на интенцію ч. Вас. Проця а по обѣдѣ у п. Ромашкана удался достойнй гостѣ на дворець желѣзницѣ съ поворотомъ до Львова.

— **Товариство академичне „Союзъ“** въ Чернôвцяхъ ôтбуло 18 с. м. загальнй зборы, на котрыхъ выбрано слѣдуючій новый выдѣлъ: I. Воробкевичь, фильософъ, предсѣдателемъ; Е. Лабѣй, правникъ заступникомъ; Д. Жальковскій, фильос. секретаремъ; А. Маллекъ, правникъ, касіеремъ; Е. Лепши, фильос., библіотекаремъ; I. Ступницкій, маг. фармаціи, выдѣловымъ.

— **Великій процесъ соціялистôвъ** розпôчнеся дня 4 л. грудня въ краевôмъ судѣ карнôмъ въ Празѣ. Актъ обжалованя вже выготовленый и доручений 50 обжалованымъ. Прокураторія закидуе пôдсудымъ злочиньство публичного насилія, сповнене черезъ намову до выготовлюваня петардъ, злочиньство образы маестату, провину тайного товариства и переступство ширеня забороненыхъ друкôвъ.

— **Сокальщина дбае про бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** во Львовѣ. Сими днями прославъ на сю цѣль о. Николай Роздѣльскій складку въ квотѣ 15 зр. До складки причинилися: Вл. Волод. Грицикевичь (2 зр.), дек. Яюсъ зъ Стенятына, о. Мих. Миколаевичь зъ Скоморохъ, о. Мар. Кимакевичь зъ Яструбичь, о. Ем. Левицкій зъ Тартакова, о. Адріянъ Леонтовичь сотр. зъ Тартакова, о. Ем. Яремкевичь, сотр. зъ Зубкова, о. Лук. Яремкевичь, сотр. зъ Зубкова, о. Мих. Фолисъ зъ Розджалова, о. Ем. Крыницкій зъ Бобятына, о. Игн. Гойдишъ зъ Радванця, о. Ник. Роздѣльскій пар. и о. Алекс. Зубрицкій сотр. зъ Сокаля по 1 зр. — Спаси-Бôгъ Вамъ щирй Добродѣѣ! Въ имени рускои молодежи *В. И.*

— **На дѣвоче воспиталище чч. Василіянокъ** во Львовѣ прославъ на нашй руки Всч. о. Гавріилъ Боднарь зъ Свистѣльникъ 5 зр.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Канонічну институцію получили оо.: 1) Мелетій Дзеровичь на пар. Глѣбовичѣ свирскй; 2) Іосифъ Левицкій на пар. Гаврилôвку; 3) Андрей Качала на пар. Медынь.

Презенту получивъ о. Адольфъ Василевскій на парохію св. Петра и Павла во Львовѣ.

Душпастырскй посады получили оо. 1) Иларіонъ Шушковскій завѣдательство въ Рогачинѣ, дек. нараѣвского; 2) Владимиръ Филиповскій завѣдательство Бенковець, дек. ходорôвского.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Дру М. Буч. въ Станиславовѣ и *о. І. Т. въ Жуковѣ.* За наддатки на „Дѣло“ сердечно дякуемъ.

Курсъ збожа
зъ дня 27 л. листопада 1882.

Цѣна за 100 кильограмовъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшеница червона	—	—	—	—
„ бѣла	7	50	8	75
„ жовта	7	50	8	75
Жито	5	50	6	25
Ячмѣнь	4	50	7	—
Гречка	—	—	—	—
Овесъ	5	—	5	50
Горохъ до варки	7	75	8	50
„ паст.	—	—	—	—
Выка	4	90	5	20
Кокорудза стара	—	—	—	—
„ нова	5	30	5	70
Рѣпакъ зимовый	13	50	14	25
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льняника)	10	—	11	50
Насѣнье льняне	9	50	9	80
Конюшина (передна)	50	—	65	—
Кминъ	23	25	24	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	25	50	28	—
Хмѣль за 56 кил.	23	0	235	—

„Скошеный цвѣтъ“
образокъ зъ галицкого житя
Василя Барвѣнка.
Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.
Дóстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскóй.

Любовь
УБОГОГО МОЛОДЦЯ,
повѣсть Октава Фейлета, зъ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.
Дóстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскóй.

Убезпеченье на житье, получене съ кредитомъ
„СЛАВІЯ“
Банкъ взаимныхъ убезпеченій въ Празѣ
удѣляє пожички
членамъ на случай смерти або дожитя убезпеченымъ, або тымъ, котрí рóвночасно приступлятъ до убезпеченя, именно: П. Т. официрамъ, урядникамъ войсковымъ, урядникамъ етатовымъ, краєвымъ, професорамъ и т. п., котрí побираютъ надъ 800 зр. сталои рóчнои платнѣ; дальше урядникамъ емеритованымъ, котрыхъ емеритуры бóльше якъ 500 зр. рóчно выносятъ и урядникамъ жѣлѣзницѣ, якъ такожь и тымъ, котрí сталымъ пожиткомъ доходовымъ могутъ выказатися и даютъ въ заставъ емеритуру, платню або пожитки доходовí въ мѣрѣ, яку устава постановитъ.

Запытаня зъ Галичины и Буковины можутъ бути адресованí або безпосередно до Дирекціи банку „Славія“ въ Празѣ, або такожь до Головного Заступництва банку „Славія“ во Львовѣ, улиця Коперника ч. 5. (1—3)

Певнымъ и швидкимъ
(4—10) єсть дѣланье
ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)
(Gichtgeist)
Генриха Бльоха
зъ Егеръ (Чехи)
Цѣна за фляконъ 60 кр.
Правдивый плынъ той можна дóстати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пóдъ „Золотымъ Слонемъ“.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкóм 8 зр. 40 кр.)
Дóстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,
образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.
Дóстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскóй.

„ДЫМЪ“,
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дóстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскóй.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,
повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.
Дóстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскóй.

Запрошенье до предплаты на
Малоруско-нѣмецкій Словарь
Евгенія Желехóвского,
ц. к. професора гимн. въ Станиславовѣ.

Дѣло отсе появляє ся, яко Словарь малорускогó языка, позаякъ доси лише где-якí пробы, збóрники матеріялóвъ, вокабулярѣ, показчики и т. п. по бóльшóй части зъ великорускимъ перекладомъ появилися. Спорудникъ старавъ ся вычерпати и лексикально обробити словный скарбъ живого малорускогó языка, котрымъ говоритъ нарóдъ 18-миліоновый (въ Угорщинѣ, Галичинѣ, Буковинѣ, въ захóднóй и полудневóй Россіи), и якъ той языкъ въ етнографичныхъ збóрникахъ устнои словесности та въ литературнóмъ розвою давнѣйшóмъ и теперѣшнóмъ представляє ся. Тымъ дѣломъ сподѣває ся спорудникъ пóсля своєи найлучшои волѣ и своихъ силъ вдоволити потребѣ загально и глубоко почуванóй, заспокоити нетерпеливе ожиданє такъ своихъ земляковъ, любячихъ щиро своє рóдне слово, якъ и мужѣвъ всеславныхъ въ науцѣ, такого Шляйхера, Миклосича, Фр. Малиновского, Пыпина, Лескіена, Брикнера и иншихъ, котрí нашь языкъ высоко оцѣнили и науково надъ нимъ и єго литературою працювали.

Дѣло тоє займе около 60 аркушѣвъ друку и буде выходити выпусками такъ споро и такъ объемно, якъ то уможливитъ предплата. Цѣна выпускóвъ буде означена пóсля числа аркушѣвъ друку; аркушь по 20 кр. а. в. Першій выпускъ, обóймаючій 2 аркушѣ, коштує 40 кр. Накладъ не є великій — 1000 примѣрникóвъ.

Спорудникъ, будучи заразомъ и накладникомъ, проситъ о численну участь въ предплатѣ, а квоту предплатну належитъ просто до него присылати.

Цѣле дѣло выйде съ кóнцемъ 1883 р., а цѣна єго буде въ продажи книгарскóй значно пóдвысшена.

Евгеній Желехóвскій,
проф. гимн. въ Станиславовѣ, ул. Собѣского, ч. 34.

Óтозва.

Минає рóкъ, якъ мы оснували при товариствѣ „Академичне Братство“ „Кружокъ правникóвъ“, що мавъ статися осередкомъ всѣхъ рускихъ правникóвъ во Львовѣ, зъ котрого на будуще выйшлибы Русины-правники въ хосенъ рóднóго народу. Першій рóкъ дѣяльности нашого „Кружка“ минає може не дуже щасливо перебутый, бо члены єго мусѣли неразъ боротися о средства матеріяльнí а часто и духову пóдмогу зъ стороны своихъ спóвбратóвъ. Однакожь годѣ сказати, щобы початкова дѣяльнóсть „Кружка“ була надто незначна, щобы члены тогожь стратили надѣю на будущій лучшій розвóй, на пóдмогу въ своємъ дѣланю такъ зъ стороны своихъ товарищѣвъ-академикóвъ якъ и въ загалѣ своихъ Родимцѣвъ, котрí торóкъ такъ радо повитали сей проявъ народного розвою Русинóвъ-академикóвъ. Першій рóкъ бувъ тяжкій якъ кождый початокъ, але нынѣ, можна вже сказати, „Кружокъ“ має вже користнí условія до дальшого лучшого розвою. Академики-Русины пóзнаючи велику вагу образованя поза университетомъ, а до того ще образованя въ рóднóй мовѣ и находячи въ „Кружку“ сильну пóдмогу своєи працѣ, почали вже при кóнци тамтого року численнѣйше приступати въ члены „Кружка“ и живѣйше займатися єго дѣлами. Выдѣлъ хочь въ своихъ средствахъ обмеженый, не понехавъ о скóлько се було въ єго силѣ помагати членамъ въ ихъ образованю заводовóмъ а яко найважнѣйшихъ средствъ уживавъ óтчитóвъ и библіотеки, котра мѣститъ въ собѣ теперь до до 100 дѣлъ юридичного и економичного содержаня. Велику безперечно часть розвою завдячити мусимъ нашимъ Вп. Родимцямъ, котрí своими датками насъ въ першихъ хвиляхъ спомагали и маємъ надѣю, що и въ сѣмъ роцѣ Вп. Родимцѣ не забудуть о „Кружку правникóвъ“ и бодай якимъ маленькимъ даромъ пóдможуть єго въ дальшóмъ розвою, пóзнаючи велике значенье сего „Кружка“ для нашого права нинѣ намъ на кождóмъ мѣсци боротися треба! Въ кóнци уважаємо своимъ милымъ обовязкомъ запросити нашихъ академикóвъ правникóвъ, щобы численно вписувалися до „Кружка правникóвъ“ ул. Краковска ч. 14 I поверхъ, щобы силы нашí не гинули дармо, але щобы мы въ спóльнóй працѣ на рóднóй мовѣ могли подати помóчну руку своему народови въ тяжкихъ єго злиднихъ!

Во Львовѣ дня 8 (20) жовтня 1882. — Óтъ Выдѣлу „Кружка правникóвъ“. *Ем. Константиновичъ*, секретарь. *Костъ Левицкій*, за выдѣлъ.

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта
ОЛЬЙ ДО УШЕЙ
лѣчитъ швидко и основно хроничиу глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбóльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячнí оригинальнí свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фенигóвъ.
Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (3—?)

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА ЖУРНАЛЪ
„СТРАННИКЪ“
на 1883 годъ
(третій годъ изданія подъ новою редакціей).

Журналъ „Странникъ“ съ октября 1880 года издается новою редакціей, по утвержденной св. Синодомъ новой программѣ, и выходитъ ежемѣсячно, книгами отъ **10**-ти до **12**-ти и болѣе листовъ. Въ журналѣ помѣщаются:

1) Общедоступныя статьи, изслѣдованія, замѣтки и необнародованные матеріалы по всѣмъ отдѣламъ *русской церковной исторіи*. 2) Общедоступныя статьи по разнымъ отраслямъ богословскаго знанія, преимущественно по *общей церковной исторіи*. 3) Церковныя *слова*, *поученія*, рѣчи, бесѣды и другія нравоучительныя произведенія. 4) *Разсказы*, *повѣсти*, *характеристики*, *очерки* изъ прошлаго и современнаго быта нашего духовенства. 5) *Бытовые очерки* и характеристики изъ области религіознаго строя и нравственныхъ отношеній нашего образованнаго общества и простаго народа. 6) Стихотворенія. 7) Ежемѣсячное *внутреннее обозрѣніе*. 8) Отдѣльныя статьи, посвященныя *обсужденію выдающихся дѣлъ и вопросовъ* отечественной церкви, духовенства и нравственной стороны русскаго быта. 9) Наблюденія, записки и дневники приходскихъ священниковъ, сельскихъ учителей и другихъ народныхъ дѣятелей. 10) Хроника важнѣйшихъ правительственныхъ и церковно-административныхъ распоряженій и указовъ. 11) *Иностранное обозрѣніе*: важнѣйшія явленія современной церковно-религіозной жизни православнаго и неправославнаго міра на Востокѣ и Западѣ, *особенно у Славянъ*. 12) Обзоръ русскихъ *духовныхъ журналовъ* и епархіальныхъ періодическихъ изданій. 13) Обзоръ *свѣтскихъ журналовъ*, газетъ и книгъ: отчеты и отзывы о помѣщаемыхъ тамъ статьяхъ, имѣющихъ отношеніе къ программѣ нашего журнала. 14) *Библіографическія и критическія* статьи о новыхъ произведеніяхъ русской духовной литературы, а также и о важнѣйшихъ явленіяхъ иностранной богословской и церковно-исторической литературы. 15) *Книжная лѣтопись*: ежемѣсячный указатель русскихъ книгъ, выходящихъ въ свѣтъ подъ духовной цензурой; краткіе отзывы о новыхъ книгахъ. 16) Разныя отрывочныя *извѣстія* и *замѣтки* по вопросамъ жизни общественной, народнаго образованія, русскаго раскола и единовѣрія, миссіонерскихъ, просвѣтительныхъ, благотворительныхъ, ученыхъ и др. обществъ, и проч.; новости; кореспонденціи; отвѣты редакціи; объявленія.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА за годовое изданіе 1883 года остается прежняя: *съ пересылкою въ Россіи и доставкою въ С.-Петербургѣ* **шесть рублей**; съ пересылкою за границу **восемь рублей**. Адресоваться: **въ редакцію журнала „Странникъ“ въ С.-Петербургѣ** (Невскій просп., д. *N.* 105).

Редакторы издатели:
А. Васильковъ. — А. Пономаревъ. — Е. Прилежаевъ.

BROCKHAUS'
Kleines
Conversations-Lexikon
in 2 Bänden.
Mit Karten und Abbildungen.
3. Aufl. geb. 15 M.
Weihnachtsgeschenk.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)
ФАВСТЪ
трагедія І. В. Гете
Часть перша.
Зъ нѣмецкого переклавъ и пояснивъ
Иванъ Франко.
Цѣна 1 зр. 50 кр.
Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецеписомъ).

Цѣнникъ.
Торговля 5 (1—?)
КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА
во Львовѣ
залагоджує ласкавí замовленя безпроволочно. При замовленю товарóвъ за готóвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и óтставляє желѣзницею франко до послѣднои стациі.

Вина угорскí			
1 бут.	Пресбургера	—	·50
1 „	„ Рислингъ	—	·90
1 „	Зеленяка I	—	·65
1 „	„ II	—	80
1 „	„ III	1.	—
1 „	Вытравного	1	·20
1 „	„ 1/2 кв. зъ р. 1861	1	·50
1 „	Уг. Масляча зъ р. 1874	1	·50
1 „	Рустера выскокъ	1	·—
1 „	Рустера	—	·80
1 „	Будай червоного	—	·65
1 „	Офнера адлерсб. стар.	1	·20
„ „	Офнеръ адлерсбергеръ	1	·—
Вина австрійскí			
1 бут	Кльостернайб., Roemera	—	·90
1 „	Феслявского бѣл. Стифта	—	·90
1 „	„ червон.	—	90
1 „	„ „ Шлюмбергъ	1	·—
1 „	„ бѣлого	1	·—
1 „	Гольдекъ бѣл. и чер.	1	·50
1 „	Бургундского	1	10
1 „	„ Retzer'a	—	·90
Вина реньскí.			
1 буу.	Инспортъ-Мозель	1	·30
1 „	Іоганнисбергера	3	50
Вина французскí.			
1 бут.	St. Esteph	1	·40
1 „	St. Julien Medoc	1	·40
1 „	Chateau Margaux	2	·—
1 „	Haut-Sauterne бѣлого	2	·50
1 „	„ Barsac	2	·—
1 „	Шампана Moet & Chandon	5	·50
1 „	Гайдчекъ,) Шампанъ	5	·50
1 „	Монополь,)	5	·50
1 „	Редереръ (Roederer)	5	·50
1 „	Пиперъ (Pieper)	5	·50
1 „	Giebert	3	·80
1 „	Стирійского	2	·50
1/2 „	„	2	·50
1/2 „	„	1	·10
1 бут.	Sherry	2	·50
1 „	Мадейры	2	·50
1 „	Портвайнъ	2	·50
Румъ, конякъ, аракъ.			
Румъ Ямайка найлучшій Nr. I. 1/4 фл. 38, 1/2 фл. 75 кр. цѣла фляшка		1	·50
„ Ямайка Nr. II. 1/4 фл. 30, 1/2 фл. 60 кр., цѣла фляшка		1	·20
Аракъ de Goa 1/4 фл. 38, 1/2 фл. 75 кр., цѣла фляшка		1	·50
Конякъ старый курацíйный дуже добрый 1/2 фл. 1·30, цѣла фл.		2	·50
Портеръ англíйскí фляшка		—	·68
„ „ 1/2 фл.		—	·35
Мѣдъ старый подвóйый 1 ф. 10 л.		1	·—
Ликворы и розолисы.			
Whisky англíйска фляшка		2	·50
Ликворъ Coca		2	50
Екстрактъ de Absinth швайцар.		3	·20
Розолисы гданьскí мóцнí		1	·—
Старка литовска		1	·—
Chastrese 1·80		3	·50
Бенедиктинка 4·80		3	·75
Maraschino di Zara правдива		1	·80
Ликворы амстердамскí		4	·50
Розолисы ланцутскí 1/2 фл. 45 кр., 1/1 фляшка		—	·80
Есенцíи пончовои фляшка		1	·50
Сливовица стирíйска		1	·20
Житнѣвка стара		1	·40

Вже выйшовъ
ИЛЮСТРОВАНЫЙ КАЛЕНДАРЬ
товариства „Просвѣты“
на рóкъ 1883.
уложеный **Василемъ Лукичемъ.**

Содержанье: Óтозва. Календарь историчный, астрономичный, церковный, памятный и въ приповѣдкахъ. **Мѣсяцѣ** зъ записками на кождый мѣсяць, при чѣмъ увзгляднено óтмѣны мѣсцяя станъ воздуха, всхóдъ и захóдъ сонця и — календарь жидóвскій. **Часть информаційна:** Цѣсарска родина. Скалѣ стемплёвй. Рухъ желѣзниць въ Галичинѣ и Буковинѣ. Выказъ оплатъ стемплёвыхъ за важнѣйшí справы правнí и т. и. *Уставъ церковный на рóкъ 1883.* Товар. „Просвѣта“ и складъ выдѣлу. (Стор. I—LXVIII). **Часть литературна:** Не можна бабѣ Парасцѣ вдержатись на селѣ. (Оповѣданье Левицкого-Нечуя.) — Зъ творóвъ Данила Млаки: Споминка славы и волѣ. При колысцѣ. Що робити, щобъ всѣмъ вгодити? Сумъ и надѣя. — Оксана. (Повѣстка пóсля Ц. Б. нап. Лукичь.) — Бондарóвна. (Народна дума). — Безъ щастя, безъ долѣ... (Оповѣданє въ перекладѣ Олены Л.). — Народнí оповѣданя про Канёвского. — Здоровле и хоробы. Лѣта. Смертельнóсть и родимóсть. Рóдъ. Темпераментъ. Наслѣдства óтъ батькóвъ. — Дещо про воду. — Рады важнѣйшí на кождый мѣсяць. — Порадникъ господарскій. — Дещо про домашнí напитки. — Станъ нашого рóльництва. — Про знаряды господарскí. — Поясненя до деякихъ илюстрацій. Смѣшне. (Стор. 1—112). Рóжнí оголошеня. **Илюстраціи: Портреты:** о. Качалы, В. Барвѣньского, Нечуя-Левицкого, Г. Квѣтки и Б. Хмельницкого. **Будóвлѣ:** Памятникъ св. Володимира въ Кіевѣ и митрополича церковь св. Юра во Львовѣ. **Типы народнí:** Галицко-рускí и буковиньскí селяне. **Науки природнí:** Окулярникъ великанъ, тигръ бенгальскій, орелъ и слонѣ. **Образъ:** Св. апостолóвъ Кирила и Методія. **Знаряды господарскí:** млынки, плуги, бороны, гибель до сѣножатей, сѣчкарнѣ, молотарнѣ и багато иншихъ. (Всѣхъ 30).

Содержанье Календаря (часть информаційна и литературна) дуже богате, а **Уставъ церковный на р. 1883** уложеный черезъ фахового знатока.

ЦѢНА 50 КР.

Дóстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ и во всѣхъ бóльшихъ книгарняхъ въ Галичинѣ. Замовляючí у „Просвѣты“ зъ провинціи долучаютъ 5 кр. на почту. Коли кто замовитъ бодай 12 примѣрникóвъ, одержитъ 20% рабату.

Понеже накладъ невеликій, просимъ спѣшитися съ замовленями. „Календарь на р. 1882“ бувъ минувшого року до початку грудня вже вычерпаный.

Товариство „ПРОСВѢТА“
улиця Краковска, ч. 14, I поверхъ.

ЗАПРОСИНЫ ДО ПРЕДПЛАТЫ
на гумористично-сатиричну илюстровану часопись

ЗЕРКАЛО

выходячу у Львовѣ кождого 1 и 15 въ мѣсяци.

Вже близько рôкъ, ôтъ коли мы розпочали се выдавництво и руска суспôльнôсть мала доволѣ часу спôзнати, що мы не руководимся нѣякими посторонними взглядами и єдино рускій народный хосенъ на оцѣ маємъ.

Нашу девизу: *„Стояти въ оборонѣ рускихъ народныхъ правъ противъ всякои злобы и ложи“*, держали мы завсе высоко, помимо громадныхъ стратъ, що наше выдавництво черезъ численнѝ конфискаты утерпѣло; а при тôмъ старались мы веселыми жартами и быстрымъ дотепомъ родинни круги рускѝ веселити.

Той самои програмы будемъ и на дальше триматись, доповняючи крутъ нашихъ стоячихъ фигуръ новыми и стараючись о якъ найкрасшѝ веселѝ повѣстки и дотепнѝ выгадки.

Предплата выноситъ рôчно 5 зр. а пôврôчно 2·50 зр. — Адресовати належитъ: До Администрациі „Зеркала“ во Львовѣ улиця Фредры ч. 3.

Выдає и отвѣчає за редакцію
(1—?) **Корнило Н. Устыяновичъ.**

К. Диккенса

Новорôчнѝ Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администрациі „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администрациі „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„МЕРТВѝ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администрациі „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

„ЗОРЯ“

письмо литературно-наукове

выходитъ во Львовѣ, два разы на мѣсяць (1-ого и 15-ого), кожде число найменше въ два аркушѣ печатнѝ. Предплата на рôкъ 1883 выносити буде, якъ и доси: рôчно **5 зр.**, пôврôчно **2 зр. 50 кр.** (на велиновôмъ паперѣ рôчно **6 зр.** пôврôчно **3 зр. а. в.**)

Добôрный матеріялъ белетристичный якъ и науковый, при множествѣ розправъ и вѣстей зъ обсягу литературы, науки, штуки, промыслу — придбали „Зори“ широкій кругъ читателѣвъ во всѣхъ частяхъ рускаго краю и здѣлали єѣ улюбленымъ письмомъ въ домахъ рускихъ. Редакція не щадила средствъ, щобы зъ новымъ рокомъ єще бôльше пôднести стôйнôсть „Зорѣ“ такъ черезъ придбанье новыхъ силъ до складу редакційного, якъ и черезъ розписанье премій на повѣсти для будущого рочника.

Пренумеранты „Зорѣ“, що зложатъ цѣлорочну предплату **зъ горы**, одержатъ (ôтворотною почтою) безплатну премію въ книжкахъ до высокости 2 зр. На ту цѣль призначаємо самѝ добôрнѝ книжки, пригожѝ на подарки для членôвъ родины: на коляду, на новый рôкъ, на именины и т. д. Всю оплату почтову за пересылку премій бере редакція на себе.

Преміи выбирати належитъ зъ слѣдуючихъ книжокъ:
1) Повѣсти Марка Вовчка. три томы (цѣна книгарска 1 зр.; 2) Повѣсти о. Ник. Устыяновича (цѣна книг. 70 кр., на велиновôмъ паперѣ 85 кр.); 3) Гальшка княгиня Острожска, оповѣданье дра Шараневича (цѣна книг. 1 зр.); 4) Повѣсти: Сваты, Марта Борецка, Оповѣданье Ник. Гоголя, Маруся Квѣтки, Надельмаєръ (цѣна книг. всѣхъ повѣстей 1 зр. 30 кр.); 5) Старорускій княжій городъ Галичъ, дра Шараневича (цѣна 32 кр.), 6) Фотографія 26-лѣтного Тараса Шевченка, портреты Костомарова, Гоголя, Нечуя-Левицкого и Лисенка, Завѣщанье Шевченка зъ музикою Вербицкого (цѣна всѣхъ тыхъ выдань 1 зр. 41 кр.); 7) О выхованю пôдручникъ для рускихъ женщинъ (цѣна 30 кр.); 8) „Газета Школьна“ зъ лѣтъ 1878 и 1879 (цѣна обохъ рочникôвъ 2 зр.). (1—?)

Аптика пôдъ „Звѣздою“ — **ПЕТРА МИКОЛЯША** — **во Львовѣ** поручає:

Олѣй рыбячій зъ мятуса

свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT

даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löhund'a чистѝ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ

скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскѝ вина лѣчничѝ

признанѝ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана. Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского ôтзначенѝ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженѝ и знаменитыми узнанѝ:

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожъ само высше поименованымы професорами и лѣкарями за найлучшѝ признанѝ:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Пластеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа

склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѝ власнѝ и **ЦУКОРКИ МХОВѝ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла.
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѝ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивѝ зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкѝ

власного выробу, неуступаючѝ жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину меншѝ фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французкѝ
власного выробу
ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновѝ выробы Зарга,
рôжнѝ мыла, кремы глицериновѝ и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩѝ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки. (1—?)

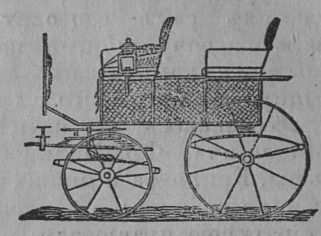

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика, ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ єсьмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаємъ тутъ такожь всякѝ замовленя.

(8—10) **Шусталя и Спôлки**
надвôрна фабрика повозôвъ.

БАТЬКÔВЩИНА,

газета политична и наукова, посвящена справамъ народу, котра ôтъ Жовтня 1879-ого року выходитъ два разы на мѣсяць,

буде ôтъ нового року выходити що тыждня

въ пятницю въ вечерь, такъ що предплатники будутъ єи мати кождои Недѣлѣ.

Предплата выноситъ: рôчна 4 зр., пôврôчна 2 зр., чвертрôчна 1 зр. Адреса: „Редакція Батькôвщины у Львовѣ“.

„Батькôвщина“ стараєся розбудити въ народѣ свѣдомôсть своихъ чоловѣчихъ, обывательскихъ и народныхъ правъ, ôттакъ розбудити въ масахъ народу бôльше житье, живый рухъ, и заохотити до придбаня лучшои долѣ черезъ власну працю; притôмъ завзыває и заохочує всѣ верствы рускаго народу и всѣ партіи до згôдного и ревного дѣланя.

„Батькôвщина“ мѣститъ: 1) статѣ передовѝ; 2) статѣ, обговорюючѝ найважнѣйшѝ справы поточнѝ; 3) статѣ науково-популярнѝ, правничѝ, економичнѝ и иншѝ (важнѣйшѝ зъ нихъ: О книгахъ грунтовыхъ, Жиды, Русины и Поляки, Тверезôсть, О опѣкунахъ и кураторахъ, Новый податокъ грунтовый, О пожичкахъ, Вывлащенье пôдъ желѣзницѣ и и.); 4) Дрôбный правотарь, т. є. порады въ справахъ правничихъ; 5) Вѣсти (дописи) зъ краю; 6) Що дѣеся въ свѣтѣ (Справы австрійско-угорскои монархіи и Справы заграничнѝ); 7) Новинки и всячина; 8) Вѣсти господарскѝ, промысловѝ и торговельнѝ.

Редакція „Батькôвщины“ выдає такожь **Рускій Правотарь Народный**, укладаный фаховыми правниками. Доси выйшли 4 книжочки: 1) О опѣкунахъ и кураторахъ, цѣна 12 кр.; 2) Новый податокъ грунтовый, 30 кр.; 3) Войскова такса, 10 кр.; 5) Про вывлащенье пôдъ желѣзницѣ, 30 кр. Друкуются: 4) О пожичкахъ, 6) Про выборы до сойму. (1—?)

О ПОДПИСКѢ НА 1883 ГОДЪ

Годъ 9-й. | **„ГАЗЕТА А. ГАТЦУКА“** | Годъ 9-й.

политическая, литературная, художественная и ремесленная
съ изящными рисунками, еженедѣльное изданіе,
БЕЗЪ ПРЕДВАРИТЕЛЬНОЙ ЦЕНЗУРЫ!

въ важныхъ случаяхъ выходитъ, вмѣсто одного, по два раза въ недѣлю.

Сообщаетъ подробно политическія и общественныя новости, распоряженія Правительства, новости торговыя и биржевыя, изобрѣтенія и открытія, въ сжатомъ, удобномъ для чтенія видѣ. — Для легкаго чтенія помѣщаются повѣсти и разсказы, преимущественно историческіе, и стихотворенія. Кромѣ того въ „Газетѣ А. Гатцука“ помѣщаются статьи научнаго содержанія, имѣющія общій интересъ и изложенныя въ общедоступной формѣ, а также **Критика, Библіографія и МОДЫ** съ рисунками. — Газета даетъ въ текстѣ до **400** художественно-исполненныхъ рисунковъ.

Въ Газетѣ участвуютъ извѣстнѣйшіе наши литераторы ученые и художники (Ѳ. И. Буслаевъ, Д. И. Иловайскій, Н. И. Костомаровъ, Н. С. Лѣсковъ, Д. Л. Мордовцевъ, В. И. Немировичъ-Данченко, Ольга N., А. Н. Плещеевъ, и др.)

Въ теченіе 1883 и 1884 г. въ „Газетѣ“, какъ въ текстѣ, такъ и отдѣльными рисунками, въ видѣ премій, будетъ помѣщаться рядъ художественно выполненныхъ рисунковъ по исторіи Россіи, изъ которыхъ составится дорогой альбомъ, наглядно знакомящій русскаго человѣка съ главными періодами и важнѣйшими событіями въ жизни Русскаго государства.

ПРЕМІИ 1883: Годовые подписчики получатъ въ концѣ года **Крестный Календарь на 1884 г.** на лучшей бумагѣ.

и большую **олеографическую картину изъ важнѣйшихъ событій въ Россіи 1883 года.**

Подписная цѣна: безъ перес. на годъ **4 руб**; съ пересылкою-же на годъ **5 руб.** на 1/2 г. (съ Янв. и Юля) **3 р.** на 1 мѣс. **75 к.**

Адресъ конторы редакціи: Москва, Никитскій бульваръ д. Гатцука.

Редакторъ **А. А. ГАТЦУКЪ.**

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ
вô Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5.

має честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБôТНЮ
МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавѝ взгляды Впч. П. Т. Публики и Вч. Духовеньства, поручаєся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавѝ замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ. (5—12)

А. ШТАЙНЪ

Дентистъ-лѣкарь зъ Вѣдня
осѣвъ на постоянне
въ Тернополи.

Лѣчитъ всякѝ слабости устъ и зубôвъ. Операціи, пльомбованя, чищеня зубôвъ, вправлюванье штучныхъ зубôвъ и щокъ залагоджує якъ найлучше и найделѣкатнѣйше. (4—4)

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье
ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючѝ выраниѝ:
1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на 213.550 зр.

Докладнѝ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѝ просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (6—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ **гал. Рустикальнôмъ банку кредитозôмъ и въ кредитовоземскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 90. Львôвъ, Субота 20 листопада (2 грудня) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатнон.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:“ на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Запросины до предплаты
на рôкъ 1883.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на *мѣсяць* **1 зр.**, на *чвертъ року* **3 зр.**, на *пôвъ року* **6 зр.**, на *цѣлый рôкъ* **12 зр.**

Предплата на **„Библіотеку найзн. повѣстей“** выноситъ на *чвертъ року* **1 зр. 25 кр.**, на *пôвъ року* **2 зр. 50 кр.**, на *цѣлый рôкъ* **5 зр.** а. в.

Предплата на *„Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“* выноситъ чвертьрôчно 4 зр., пôврôчно 8 зр., цѣлорôчно 16 зр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ выноситъ *для Россіи* чвертьрôчно 3 руб., пôврôчно 6 руб., цѣлорôчно 12 руб. Предплата на „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ выноситъ для Россіи чвертьрôчно 4 руб., пôврôчно 8 руб., цѣлорôчно 16 руб. — на саму „Библіотеку“ (безъ „Дѣла“) пôврôчно 2 руб. 50 коп., цѣлорôчно 5 руб. Читателѣ „Дѣла“ и „Библіотеки“ будутъ мати тыднево що найменше чотыри великихъ печатныхъ аркушѣвъ лектуры рôжнородной, займаючои и поучаючои.

Попеже до кôнця сего року выйде 26 аркушѣвъ розпочатои повѣсти *„Грошъ а праця“*, проте новоприступаючй предплатники „Библіотеки“ маютъ доплатити 2 зр. а. в., взглядно 2 руб., щобы одержати въ р. 1883 тыхъ 26 аркушѣвъ сеи повѣсти, выданои въ р. 1882, котра скôнчится въ сѣчню або лютôмъ р. 1883.

Для „Библіотеки“ приготованй межи иншими новй повѣсти историчнй: *„Сагайдачный“* Мордовцева, *„Кудеяръ“* М. Костомарова и цѣлый цикль дуже займаючихъ переводовыхъ и оригинальныхъ повѣстей.

Предплату слѣдуе пересылати (найлучше переказомъ) до **„Администраціи „Дѣла“ во Львовѣ“**.

„Дѣло“ и **„Библіотеку“** можна такожь письменно замовляти на цѣлый рôкъ або на пôвроку, а предплату сплачувати мѣсячно, квартально, або пôврôчно. Замовленье муситъ въ собѣ заключати имя и прозвиско замовляючого, часъ на якій замовляе, и означенье, якъ буде платитися предплата.

Просимо о точнй адресы.

Редакція и администрація „Дѣла“.

Ôтповѣдь „Reform-ѣ“.

„Kwestya ruska“, „sprawa ruska“, — пôдъ такими заголовками можна теперь дуже часто подыбати статіи въ польскихъ дневникахъ. Найбôльше однакъ „справою рускою“ займаеся кракôвска „Reforma“ (теперь „Nowa Reforma“), — якъ зновъ „Czas“ консеквентно мовчитъ, часомъ лишь хиба пробовкне щось таке, що немовь дае пôзнати „либеральнымъ“ своимъ товаришкамъ, що ôтзывы ихъ о „справѣ рускôй“ що найменше „неполитичнй“. Для Станчикôвъ „руске пытанье“ есть вже überwundener Standpunkt, и въ тôмъ взглядѣ „Czas“ стае вповнѣ на сторону Станислава Поляновского. Другй дневники, особливожь „Reforma“, не пересвѣдченй еще такъ сильно о тôмъ, що руска справа вже „убита“; щоденный досвѣдъ показуе имъ противнôсть, що „руска справа“ разъ-на-разъ росте, здвигаеъсь, що разъ бôльшій простôръ займае. Зъ ихъ отже пересвѣдченя, треба до „рускои справы“ якесь становище заняти. И отъ „Reforma“ пôднесла прапоръ „згоды“ съ Русинами. При случаю ôтповѣди на нашй статіи *Политика шовинизму* „Reforma“ закидае Русинамъ, що они надто недовѣрчиво ôтносятся до миролюбивыхъ — чи угодовыхъ Полякôвъ. Reforma забуваe, що исторія дотеперѣшности ажь надто оправдуе ту недовѣрчивôсть Русинôвъ въ щирôсть згодливости Полякôвъ. Що до иншихъ выводôвъ Reform-ы на нашу статю, дала вже „Gazeta polska“ въ Варшавѣ достаточну ôтповѣдь. Тожь не будемо тутъ про се полемизувати съ Reform-ою. Послухаймо що она дальше говоритъ: „Поки щиро-руска интелигенція не выдасть зъ себе досыть численнои и поважнои партіи, котра принялабы щиро простягнену руку до Русинôвъ съ рôвною щиростею, и поки тая партія якимсь выразнымъ, торжественнымъ, жаднои фѣртки до ôтвороту не позôставляючимъ актомъ не дасть гварантіи, що вже не поверне на згубнй дороги, котрыми шла доси значна бôльшôсть рускои интелигенціи, — поти мы обставемъ и мусимъ обставати при давно высказанôмъ мнѣнію: унія съ людомъ рускимъ, хотяйбы и зовсѣмъ прійшло сь поминути руску интелигенцію. Праця надъ рускою просвѣтою люду, хотяйбы навѣть и безъ вашои участи. Помôчь для того люду, въ его нужденныхъ ôтношеняхъ матеріяльныхъ, выдвигненье его зъ пропасти, въ якôй ôнъ сегодня знаходится. Попирати тое, що маe на цѣли розвôй рускаго языка и рускои литературы, и ôтпирати сильно все тое, що усилуе защѣпити на грунтѣ рускôмъ духа россійскаго и языкъ россійскій. На конець справедливôсть для справедливыхъ жадань Русинôвъ, безъ взгляду на тое, чи интелигенція, накидуючася на провôдникôвъ рускаго люду, узнасть ихъ, чи нѣ. Такъ поступаючи будемо мати згоду безъ заключуваня якои небудь угоды, — бо людъ пôзнаe въ насъ щирыхъ своихъ братôвъ, узнаe нашу працю и нашу справедливôсть, а вы — хотячи чи не хотячи — будете мусѣли пôйти за тымъ людомъ“.

Оттакъ „Reforma“ грозитъ рускôй интелигенціи. Зъ такои бесѣды „Reform-ы“ выходитъ, що она уважаe руску интелигенцію чимсь ôтрубнымъ ôтъ рускаго люду, ба навѣть чимсь немовь ворожимъ рускому людови, бо она думаe, що се булобы непріятно для рускои интелигенціи, колибъ польска интелигенція старалася помагати рускому людови выдобуватися зъ темноты и матеріяльнои нужды. Тутъ по перше мы мусимо заявити „Reform-ѣ“, що руска интелигенція именно и не маe иншого дѣла, якъ лишь безнастанно старатися о просвѣту и матеріяльне пôддвигненье свого люду, въ чѣмъ власне руска интелигенція стрѣчаe тысячнй перешкоды и запоры,— ба навѣть кôлько то разôвъ и въ интересѣ польского люду мы промовили щире слово! Мы, руска интелигенція, на скрôзь демократы, и мы зовсѣмъ не ôтрубуемо себе ôтъ люду, якъ се хибно думаe „Reforma“. Тымъ тяжше отже, а навѣть просто неможливо Полякамъ „поминути руску интелигенцію“, усунути еи ôтъ вплыву на свôй людъ, а самымъ навязувати съ нимъ „унію“... По друге мы глубоко пересвѣдченй, що теперѣшна польска интелигенція не схоче завдати собѣ того важкого и важного въ своихъ наслѣдствахъ труду: „просвѣчати и пôдносити зъ матеріяльного упадку людъ рускій“, а то для того, що се по просту входитъ въ суперечнôсть съ еи интересами. О правдиву просвѣту и матеріяльне подвигненье руского люду може дбати и дбаe теперь тôлько руска интелигенція. Колибъ однакъ зъ межи польскои интелигенціи выдѣлилася численна и поважна партія, котра бы щиро, безкористно и безпôдступно желала рускому людови такои просвѣты и добробыту, якъ мы желаемо людови польскому въ захôднôй Галичинѣ, то така партія певно може числити на щирый привѣтъ рускои интелигенціи.

Чи може интелигенція польска дбати справедливо о просвѣту и добробытъ руского люду, коли въ послѣднôй каденціи сойму галицкого бôльша посѣлôсть (дѣдичѣ) мала 91 голосôвъ на 152 послôвъ, значитъ, мала сильно переважаючу бôльшôсть! Чи властителѣ бôльшихъ посѣлостей стоятъ за просвѣтою не вже самого руского, але и польского люду: чи хотятъ зъ однои стороны бачити въ селянинѣ политично дозрѣлого, самостôйного громадянина, а зъ другои стороны, чи хотятъ, щобы селянинъ не пивъ горѣвки зъ ихъ пропинаціи, — се лишаемо рѣшати самôй „Reform-ѣ“. Репрезентація краева, еи складъ — есть найлучшимъ доказомъ, що польска интелигенція не дозрѣла до працѣ надъ моральнымъ и матеріяльнымъ подвигненьемъ люду. Тая праця зъ конечности спочиваe таки едино на демократичнôй рускôй интелигенціи...

Дослѣды зъ поля статистики.

II.

Русины, Поляки и Жиды въ Галичинѣ.

Найбôльша маса Русинôвъ, Полякôвъ и Жидôвъ проживаe въ Галичинѣ. Тутъ найширше розвиваеся житье тыхъ трехъ народôвъ (о скôлько и Жидамъ годится признати характеръ самостôйнои народности). Тожь буде се цѣкаво, прослѣдити въ Галичинѣ розвôй тыхъ трехъ народôвъ пôсля выказôвъ найновѣйшого спису людности въ р. 1880. Пôсля сего спису булo р. 1880 въ Галичинѣ всеи людности 5,945.507 [6]), въ того булo

	всеи людности
Полякôвъ . .	2,698.004 с. е. 45·38%
Русинôвъ (пôсля обр.)	2,516.542 с. е. 42·33%

[6]) Ся цифра подана краевымъ бюромъ статистичнымъ.

УМАНЬСКІЙ СОТНИКЪ

ИВАНЪ ГОНТА.

(Праця проф. В. Антоновича.)

(Дальше.)

Тымъ часомъ Младановичь и другй економичнй урядники въ Умани, бажаючи заразомъ и конфедерацію надѣлити помочею и выповнити формально приказы Потоцкого, выслали козацку милицію до табору надъ Синюхою, а ôттакъ стали дуже ревно пôдготовляти зъворуженье шляхотскои милиціи. Полковникамъ-шляхтичамъ, провôдникамъ козацкои милиціи, наказали они слѣдити за поведеньемъ козакôвъ въ загалѣ, а особенно за дѣланьемъ Гонты. Теперь стали тй панове-урядники стягати зъ всѣхъ селянъ Уманьщины тяжкй данины, а за тй грошѣ почали громадити зброю и мундуры, а именно бѣлй жупаны, зеленй шапки и куртки. До Младановича стали роемъ зъѣжджатися мѣсцевй шляхтичѣ на тайнй нарады, разъ-вразъ являлися якйсь потайнй особы, вели якйсь скрытй розговоры, привозили по ночахъ до економичныхъ магазинôвъ запасы зброѣ, сѣделъ и т. и.

Та хочь всѣ тй приготовленя роблено тайкомъ, то однакъ дôйшли про те слухи до самого Потоцкого, котрый задумавъ выслати довѣрного чоловѣка, щобъ розглянувъ, якъ то тамъ поводятся его управителѣ. Але не дуже удачно выбравъ собѣ Потоцкій такого чоловѣка. Ôнъ выславъ до Уманя белзского мечника Цѣсельского. Се бувъ чоловѣкъ, якъ каже сучасный мемуаристъ, „дуже виднои поставы, але маленькій умомъ, безъ хоробрости и самостôйности“. Цѣсельскій пріѣхавъ до Уманя въ урядѣ уповномоченого воеводы; ему було поручено: провѣрити розходы и не допустити розтраты грошей управителями на такй предметы, на котрй самъ властитель не давъ призволеня. Але Цѣсельскій сей-часъ попавъ пôдъ вплывъ Младановича и окружаючои его шляхты. Замѣсть, щобы здержати тыхъ панôвъ ôтъ пôдпомаганя конфедерації, ôнъ розказавъ имъ всякй подрôбности о зношеняхъ воеводы съ Гонтою и о тôмъ, що Гонта доноситъ Потоцкому про ихъ поступки.

Ся вѣстка сильно розворушила умы шляхтичѣвъ. Губернаторъ Младановичь, головный скарбникъ Росашевскій и полковникъ милиціи Обухъ ôтъ давна вже чатували на Гонту. Они завидували ему ласки и довѣрности, якими надѣлявъ его Потоцкій; они глядѣли съ коса на те, ôтъ нихъ независиме, самостôйне и обезпечене становище, якого доступивъ козацкій сотникъ. Ôтъ давна вже гнѣвало ихъ и сердило, що мусятъ обходитися съ „хлопомъ“, не мовь бы съ рôвнымъ собѣ урядникомъ. Теперь ось дôзнались они, що Гонта дѣлае противъ ихъ конфедерацкихъ замысловъ и служитъ за средство непонятныхъ для нихъ замѣрôвъ воеводы. Тожь задумали они вышукати всякй можливй способы, щобы очернити его въ очахъ володѣтеля, а якъ можна, той й зовсѣмъ погубити... Тôлько жь до сего треба булo конче обвинити его на пôдставѣ довершеныхъ фактôвъ. Тому занялись шляхтичѣ всѣми силами тымъ дѣломъ. Отъ ôтъ чого то почали они. Найперше наклонили Цѣсельского, щобы представивъ Потоцкому, що Гонта дôстае нагороду понадъ свои заслуги, що уманьску касу значно кривдится передачею Гонтѣ на власнôсть двохъ богатыхъ селъ и що булобы справедливо ôтобрати ему тй села та вызначити ему яко сотникови платню 100 золотыхъ (с. е. 15 руб.) на рôкъ, котрй бôльше якъ достаточнй на удержанье „хлопа“. Ôттакъ ставъ Младановичь выкликувати та збирати всякй можливй доносы на сотника. Доносчики заразъ и найшлися: кôлька уманьскихъ жидôвъ звѣстили Цѣсельского, будьто въ таборѣ намовляе Гонта козакôвъ, щобы пристали до гайдамакôвъ, але тому мавъ нѣбы перешкодити недавно помершій въ таборѣ сотникъ Дашко, котрый будьто сказавъ: „Я не годжуся на те, бо сѣмь тыжднѣвъ буде нашого панованя, а потому черезъ сѣмь лѣтъ будутъ насъ вѣшати и четвертувати.“ Якъ лишь Цѣсельскій почувъ сю жидôвску звѣстку, такъ заразъ хотѣвъ Гонту засудути на повѣшенье. Але другй шляхтичѣ видѣли добре, що тй доносы не конче то оправданй, и повздержали Цѣсельского ôтъ выконаня такои его постановы, надѣючись на бôльше оправдане обвиненье. Отъ незабаромъ появився новый, бôльше серіозный доносъ; его надôславъ зъ табору на початку мая полковникъ Обухъ. Обухъ звѣстивъ, що Гонта *выѣзджае по ночахъ* зъ табору до своихъ селъ и тамъ провадитъ часъ на тайныхъ нарадахъ съ якимись „заграничными особами“. Зъ Уманя пôслали до Обуха ôтповѣдь на его доносъ; написали ему, що его звѣстка еще недостаточна до того, щобы карати Гонту, и радили ему слѣдити старанно за нимъ, не допускати его до нѣякихъ тайныхъ зносинъ съ посторонными людьми и головно зачаюватись на „заграничнй особы“ и сей-часъ ихъ увязнити, если лишень где появятся. Годѣ знати якихъ способôвъ уживавъ полковникъ Обухъ, але досыть, що ôнъ якъ слѣдъ доставивъ панамъ-шляхтичамъ новый, по его думцѣ дуже важный доносъ. Заразъ въ кôлька день по ôтповѣди уманьскихъ шляхтичѣвъ пріѣхали до табору козацкого якйсь духовнй мужѣ зъ Кіева и забажали бачитись съ Гонтою. Ну, се вже була достаточна причина для Обуха! Ôнъ казавъ ихъ сей-часъ увязнити, переглядѣти и доставити пôдъ сильною сторожею до Уманя, вразъ съ найдеными при нихъ письмами. Почувши се Младановичь, зрадѣвъ мовь дитина, що ось теперь зможе вже разъ скрутити голову свому ворогови! Ôнъ заразъ и призвавъ до Уманя Гонту, въ тôй повнôй вѣрѣ, що предсѣ найшовъ разъ достаточнй причины, щобъ его укарати смертею. Але ся утѣха губернатора розвѣялась, мовь мрака на сонци — ему прійшлося дуже розчаруватися... Показалось, що тй увязненй мужѣ духовнй зовсѣмъ не занимались политикою! Найденй при нихъ письма мѣстили въ собѣ лишь политичнй уваги противъ уніи, жалѣ надъ тымъ, що польске правительство забороняе православнымъ жителямъ Украины ходити на прощу до кіевскихъ печеръ, а въ кôнци листъ до Гонты якогось духовного мужа, *въ котрôмъ булu заявленй* лише дружнй чувства. Стало ясно, що на пôдставѣ тыхъ найденыхъ паперôвъ не можна булo Гонту анѣ карати анѣ судити, тымъ бôльше, що треба булo мати на оцѣ и розположенье Потоцкого до Гонты. Але зновъ теперь Младановичь найшовся въ труднôмъ положеню! Треба булo якось выкрутитись зъ того, тожь Младановичь устроивъ въ честь Гонты пиръ, оправдавъ всю ту подѣю непорозумѣньемъ Обуха, и розбесѣдувавшись дуже отверто съ сотникомъ, предложивъ ему: або зложити щиру клятву на вѣрнôсть шляхтѣ, або скинути зъ себе урядъ сотника и залишити милицію. Гонта ôтповѣвъ, що ôнъ зовсѣмъ не намѣряе анѣ залишити военнои службы, анѣ нарушати

[Русинôвъ (вразъ съ православными) 2,517.414 с. є. 42·34%]
[Русинôвъ (пôсля языка товариского) 2,550.909 с. є. 42·8 %]
Жидôвъ . . . 685.942 с. є. 11·54%

Якъ се вже було показано въ попереднôй статіи, число Русинôвъ есть тутъ минимальне, а число Полякôвъ не тôлько максимальне, але навѣть за велике. Дѣйстне число галицкихъ Полякôвъ повертаєся около 2½ міліона, такъ що Поляки творятъ 42—43% всеи галицкои людности.

Далеко важнѣйше придивитись взростови людности въ Галичинѣ ôтъ часу, якъ ведутся точнѣ списы с. є. ôтъ р. 1857, а такожь стосункови, въ якôмъ зôставали Русины, Поляки и Жиды до всеи людности въ лѣтахъ 1857, 1869 и 1880. Що до стосунку тыхъ трехъ народôвъ до загальнои людности Галичины, то въ процентахъ представляється ôнъ, якъ слѣдує:

Въ Галичинѣ було:

	Полякôвъ	Русинôвъ	Жидôвъ
р. 1857 [7])	44· 8%	44· 7%	9· 7%
р. 1869 [8])	45· 8%	42· 7%	10· 7%
р. 1880	45·38% [9])	42· 8%	11·54%
	(взглядно 42·33%)		

Вправдѣ статистичне бюро краєвого выдѣлу выказує за р. 1880, що въ Галичинѣ уживає товариского языка польского 3,053.634, що рôвнається надъ 50% всеи людности, — однакожь, якъ се мы выказали въ попереднôй статіи, се число не може бути приняте за число польскои народности въ Галичинѣ, бо въ нѣмъ мѣстится бôльше якъ пôвъ міліона жидôвъ, а такожь дуже велике число Русинôвъ и по части такожь Нѣмцѣвъ.

Пріймаючи повышшй цифры за пôдставу нашихъ выводôвъ, мы бачимо, що *стосунокъ числа польскои людности* до загальнои людности въ Галичинѣ въ часѣ 1857—1869 взрôсъ бувъ о 1%, а вчасѣ 1869—1880 зменшився о 0·42%; *стосунокъ числа рускои людности* до загальнои зменшився бувъ въ часѣ 1857 до 1869 о 2%, а въ часѣ 1869—1880 взрôсъ о 0·1% (взглядно по минимальному числу обрядовости зменшився о 0·16%), за то *стосунокъ числа жидôвскои людности* до загальнои людности въ Галичинѣ взроставъ разъ на разъ въ часѣ 1857—1869 о 1%, а въ часѣ 1869—1880 зновъ о 1%; такъ що галицка людность стала за часъ ôтъ 1857—1880 с. є. за 23 лѣтъ о 2% *бôльше жидôвскою*.

Взрôстъ *загальнои людности* Галичины представляється въ слѣдуючихъ цифрахъ:

р. 1857 було загальнои людности	4,632.866 [10])
р. 1869 „ „ „	5,418.016
с. є. + 785.150 або о 16% бôльше.	
р. 1880 було загальнои людности	5,946.507
с. є. + 527.491 або о 9·7% бôльше.	

Ôтъ р. 1857—1880 взросла загальна людность Галичины о 1,312.641 с. є. о 28·3%.

[7]) Пôсля Rapack-ого: Ludność Galicyi.
[8]) Пôсля Rapack-ого.
[9]) Максимальный процентъ ôтповѣдно до максимального принятого числа Полякôвъ.
[10]) Пôсля Czaernig'a Stat. Handb.

Христіяньскои людности въ цѣлôй Галичинѣ було р. 1857 — 4,183.893, р. 1869 4,802.208 отже о 618.315 або 14.7% бôльше, — а р. 1880 5,214.546, отже о 412.208 або 8.6% бôльше якъ въ р. 1869, а о 1,030.653 або о 24·8% бôльше якъ р. 1857.

Жидôвскои людности було въ цѣлôй Галичинѣ р. 1857 — 448.973, р. 1869 — 575.433, отже о 126.460 або 28% бôльше, а р. 1880 — 685.942, отже о 110.509 або о 19·22% бôльше якъ р. 1869, а о 236.969 або 52·8% бôльше якъ р. 1857.

Польскои людности въ цѣлôй Галичинѣ було р. 1857 — 1,981,076, р. 1869 — 2,490.299 отже о 509.223 або 25% бôльше, р. 1880 2,698.004, отже о 207.705 або 8·35% бôльше якъ р. 1869, а о 716.928 або 36% якъ р. 1857.

Рускои людности въ цѣлôй Галичинѣ було р. 1857 — 2,085.431, р. 1869 — 2,311.909, отже о 226.478 або о 10.8% бôльше, р. 1880 — 2,516.542, отже о 204.633 або о 8·85% бôльше якъ р. 1869, а о 431.111 або 20·7% бôльше якъ р. 1857.

Такъ отже взросла въ Галичинѣ *въ часть ôтъ 1857—1880* с. є. въ протягу 23 лѣтъ:

загальна людность	о	28·3%
христіяньска „	о	24·8%
жидôвска „	о	52·8%
польска „	о	36· %
руска „	о	20·7%

Въ часть 1857—1869 с. є. за першихъ 12 лѣтъ взросла въ Галичинѣ:

загальна людность	о	16 %
христіяньска „	о	14·7%
жидôвска „	о	28 %
польска „	о	25 %
руска „	о	10·8%

Въ часть ôтъ 1869 до 1880 с. є. за послѣдныхъ 11 лѣтъ взросла въ Галичинѣ:

загальна людность	о	9·7 %
христіяньска „	о	8·6 %
жидôвска „	о	19·22%
польска „	о	8·35%
руска „	о	8·85%

Цифры, тутъ наведенй, самй собою дуже богато говорятъ. Передовсѣмъ показуютъ они, що жидôвскій елементъ въ обохъ добахъ с. є. такъ въ першихъ 12-ти (1857—1869), якъ и въ послѣдныхъ 11-ти лѣтахъ (1869—1880) все значно бôльше взроставъ, якъ всѣ иншй народнй елемента краєвй, а такожь бôльше якъ и загальна людность въ Галичинѣ. Въ часѣ ôтъ 1857—1869 бувъ взрôстъ жидôвскои людности *два разы бôльшій* ôтъ взросту христіяньскои людности въ Галичинѣ, а мало що не *три разы бôльшій* ôтъ взросту рускои людности. Очевидно статистика не выказує причинъ сего взросту. Алежь не тяжко ихъ догадатися. Требажь памятати, що въ добу 1857—1869 припадає переведенье повнои рôвноправности жидôвъ, знесенье уставы противъ лихвы, знесенье неподѣльности селяньскихъ грунтôвъ и дозволенье повнои свободы выставляти векслѣ. Була се отже доба найширшого засѣву и процвѣту лихварства и всякого рода вызыскуваня бѣдного, самопасомъ пущеного, непросвѣченого и нѣкимъ нехороненого народа. Въ часѣ ôтъ 1869—1880 все таки взрôстъ жидôвскои людности перевышавъ *о бôльше якъ два разы* рôвночасный взрôстъ рускои, польскои и въ загалѣ христіяньскои людности. Станъ отже не змѣнився въ нѣчѣмъ, хиба тôлько въ ôтношеню до рускои людности. Именножь збôльшалась жидôвска людность въ сю добу (1869—1880) въ прирôвнаню до рускои людности вже не о три разы бôльше, якъ се було въ першу добу (1857—1869), але тôлько троха бôльше якъ два разы. И для сеи проявы подає намъ исторія тыхъ часôвъ ключь розумѣня. Пригадаймож собѣ, що въ добу 1869—1880 припадає перша и найживѣйша дѣяльность Русинôвъ *около подвигненя свого народа*. Въ ту добу (именно р. 1869) настало товариство „Просвѣта“, ôттакъ (р. 1875) товариство им. Качковского; въ той часъ почали розходитись рускй книжочки популярнй, стала выходити „Наука“ и т. д., а наше духовенство высоко пôдняло хоругвь отверезеня народа. Въ ту добу припадаютъ такожь першй законодавчй мѣры противъ вызыскуваня народа, якъ пр. уставы противъ лихвы и противъ пяньства (1875), хочь безперечно вплывъ сихъ законодавчихъ мѣръ єще надто короткій, щобы мôгъ выразитися на станѣ людности р. 1880. Колижь мимо того всего взрôстъ жидôвского елементу такожь и въ ту другу добу бувъ такъ значно великій въ прирôвнаню до загальнои людности христіяньскои, то поясненье на то маємо въ тôмъ, що непріязнй причины псевдо-либерального а радше „експлюатуючого“ — вызыскуючого ладу економичного, всесторонно вытворенй въ першôй добѣ (1857—1869), и тутъ дѣлали мало що въ зменшеныхъ розмѣрахъ. Зъ тыхъ причинъ посувався взрôстъ людности въ Галичинѣ въ часахъ 1857—1880 тою похилою дорогою, що, пôсля справедливои уваги Rapack-ого, веде до того, що за 100 лѣтъ кождый третій мешканець Галичины буде жидъ, — отже до зжидоватѣлости нашои суспôльности, коли противудѣленье суспôльности не розвинеся ширше. (*Д. б.*)

ДОПИСИ.

Зъ Кієва.

(*Ч-ный*) (*Розрыта могила Тараса Шевченка.*) Вы мабуть дуже дивуєтесь, що не находите въ „Зарѣ“ ôтзывôвъ на зазывный листъ, запрошуючій почитателѣвъ незабутнёго Кобзаря, сповнити свôй обовязокъ: держати въ чистотѣ могилу поета и поставити на нѣй памятникъ. Чи вже жь, думаєте, найшлось тôлько двоє людинъ, що порушились тяжкою вѣсткою, що Тарасова могила розрыта, крестъ розбився, скотина допче праведнй кости мученика-поета? Чи вже жь за мѣсяць ôтъ объявленя, що редакція „Зарѣ“ пріймає грошѣ на обнову зруйнованои могили, найшлось тôлько 13 карбованцѣвъ (рублѣвъ) зъ всеи Украины? Нѣ, нѣ и нѣ! Сего не було, сего не може бути! Дѣло стоитъ ось якъ: якъ тôлько появився въ „Зарѣ“ зазывный листъ, заразъ же почали приносити и надсылати въ редакцію „Зарѣ“ грошѣ зъ рôжныхъ кôнцѣвъ, тôлькожь кіевскій губернаторъ Гудимъ-Левковичь завзывае до себе редактора „Зарѣ“, присяжного адвоката П. А. Андріевского и наказавъ ему, щобъ ôнъ не смѣвъ пріймати грошей и нѣчого не печатавъ про розрыту Тарасову могилу. Мало сего! Редакторъ хотѣвъ напечатати оповѣстку, що мы, мовь, не можемо пріймати грошей на памятникъ „по независящимъ отъ насъ обстоятельствамъ“, але и сеи оповѣстки не допущено. Отъ теперь Украинцѣ, не знаючи сего всего, дивуются, чомъ же се нѣкто нѣ зъ ôтки не присылає грошей?... И сего єще мало. Недавно приѣздивъ до Кіева Канѣвскій городскій голова и совѣтувався съ губернаторомъ о тôмъ, якôбы зробити, щобъ Украинцѣ не поставили креста на могилѣ.

Кости покôйного поета видко не можутъ спокôйно спочити въ могилѣ, навѣть тлѣннй останки Тараса маютъ своихъ ворогôвъ, що радй бы ихъ съ вѣтромъ розвѣяти. Недавно одинъ шкôльный инспекторъ п. Самчевскій бувъ у Кирилôвцѣ (тамъ, где родився Т. Шевченко) и тамошнй селяне просили его, ôткрыти школу на споминъ свого земляка Тараса. Громада давала грошѣ и землю. О се тожь просили такй люде, якъ пок. Туловъ, бувшій помôчникъ попечителя Н. Пирогова и другй. Тôлькожь за таке ходатайство, щобъ оснувати сю школу, инспекторъ Самчевскій втерявъ свое мѣсце. Факта самй собою говорятъ. Жаль и соромъ.... А Тарасова могила все таки остаєся розрытою и вопіє до Бога, до людей, до широкого Днѣпра-Словутицѣ, до его синихъ гôръ, кличе о правду и справедливôсть....

(Нашй уваги въ тôй справѣ подамо для браку мѣсця пôзнѣйше. *Ред.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*) за кôлька днёвъ вже розпôчне свои нарады, именно 4 л. грудня. Дръ Смолька обявивъ вже посламъ, що на першôмъ засѣданю поставитъ на порядокъ дневный друге читанье новелѣ до закона промыслового; правительству дуже на тôмъ залежитъ, щобы тая новеля — хочь правду сказати, въ многôмъ несправедлива — була ухвалена. Правительство має надѣю, що новеля знайде бôльшôсть въ палатѣ послôвъ. Поодинокй комиссіи будутъ мати богато роботы: новый законъ карный, процедура цивильна, проєктъ о комасаціи грунтôвъ, проєктъ о пôддвигненю краєвои культуры черезъ будовы воднй, проєктъ трансверзальнои желѣзницѣ ческо-моравскои, — все те дасть богато мозольнои роботы дотычнымъ комисіямъ. Комисія для регуляціи конгруы католицкого духовенъства зъ фонду религійного, має здати справу зъ правительственного предложеня въ тôмъ дѣлѣ. Такожь має бути сеи сесіи внесене справозданье о заведеню податку ôтъ биржи.

(*Соймъ угорскій.*) Бôльшостею пятьдесять кôлькохъ голосôвъ соймъ угорскій признавъ поступованье министра Тиссы въ справѣ конфискаты антисемитскихъ брошуръ оправданымъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Нигилисты*) въ ночи на 29 л. падолиста замордували официра полиціи, котрый свого часу арештувавъ Софію Перовску, участницю убійства пок. царя Александра II, повѣшену опôсля въ Петербурзѣ.

(*Студентскй розруси.*) Заграничнй газеты одержуютъ зъ Петербурга дальшй обширнй вѣсти

вѣрности къ воєводѣ Потоцкому. На сѣмъ и перервали противники свои переговоры. Младановичь, завстыдженый и морально побореный, попращався съ почестею съ Гонтою, котрый ôтъѣхавъ до табору. Але помимо того приказавъ Младановичь полковникамъ Обуху и Маснишевскому, щобы не переставали старанно слѣдити за Гонтою.

(*Дальше буде.*)

Гдещо про книжку

„Оповѣданя про комахъ. Яка одъ ихъ користь або шкода въ господарствѣ“.

(Съ 45 малюнками). О. Степовика. Цѣна 50 коп. Кіевъ. Въ печатни Г. Т. Корчакъ-Новицкого 1882. 16-ка, стор. 250.

Написавъ проф. Иванъ Верхратскій.

(Конецъ.)

Ст. 154. „Шовкопрядъ шовковичный“ Bombyx mori, Seidenspinner = Прядка Шовковикъ. Мѣсто „Коконъ“ француск. Cocon предложивъ бы я: опрядъ, осклепъ, засклепъ; Шовковина — Seidestoff.

Ст. 169. „Шовкопрядъ дубовый або мандрôвный“ по описаню Cnethocampo processionea Processionsspinner, Свербиуска походôвка, прядка лучаючася въ полудневôй и пôвночно-захôднôй Нѣмеччинѣ. У насъ того рода не найдено. — По дубахъ (а такожь тополяхъ, вербахъ и садовинѣ) лучаєся у насъ дуже часто Шуриця недопарка (Ocneria dispar, Schwammspinner). Въ декотрыхъ мѣсцевостяхъ значну иногдѣ робитъ шкоду въ дубровахъ (пр. р. 1865 коло Пôзнанки гнилои въ Терно-пôльщинѣ). Гусѣльница сѣра, щетинисто-волохата, съ червоными и синими бородавками; живе такожь громадно. — Прядка дубовиця = Bombyx quercus, Eichenspinner, у насъ лучаєся, але не бувае зъ-часта.

Ст. 171. „Здаєся, що и якійсь уразливый сôкъ зъ ôтси выходитъ“. Дослѣджено, що волоскй усѣльницѣ Свербиуски походôвки маютъ въ собѣ квасъ муравлиный (Ameisensäure, кислоту муравлину). Будучи дуже ломкими крышатся за найлекшимъ доторкомъ и вбиваютъ въ шкôру, где справляютъ заогненье, подôбно якъ жгучй волоски кропивы.

Ст. 173. „Спôдна пара крылъ такй маленькй, що ихъ ледве й знати и они зовсѣмъ не здатнй до лѣтаня, а тôлько на те, що тогды они хутко брынятъ и тымъ выроблюютъ те дзивчанье та гудѣнье, яке мы вчуваємо у мухъ та комарôвъ“. По новымъ дослѣдамъ Ляндуа (Landois) намѣстки (halteres, Schwingkölbchen) не справлюютъ самй бурчаня та бреньченя, яке чути у многихъ мухъ въ лету, лише служатъ до поруху обручокъ бренячихъ въ приладѣ голосовôмъ.

Ст. 174. „Муха на кôнчику нôжокъ має по двѣ липкй бородавинки“. Saugscheiben, Haftlappen, avoliae = присма (nom. sing присмо).

Ст. 180. „Спасôвска муха або Джигалка“. Stomoxys calcitrans, Stechfliege = Колячка болѣстка. Назва „джигалка“ хороша, тôлько сходится съ назвою ростины: „Кропива жигавка, urtica urens, kleine Brennnessel.

Ст. 181. „Мясна муха“. Мясныхъ мухъ бôльше. Тутъ розумѣеся Sarcophaga carnaria, gemeine Fleischfliege, graue Schmeissfliege. Заплювица мяснуха, що кладе личинки на мясо: Въ лету ся муха не дуже чутно гуде. — Другій рôдъ Calliphora vomitoria, Brechfliege, blaue Schmeissfliege, Спорча плюя (такожь: гучокъ, бурчикъ и пр.) кладе яйця на мясо, а власне она то „въ хату мыттю влѣтає съ великимъ гудѣньемъ“.

Ст. 184. „Бычачій дрôкъ“. По образку неудатному щось якôбы Tabanus bovinus та косматый — по описаню житя Hypoderma bovis. — У насъ называютъ всѣ Tabanidae, Bremsen = овадами, оводами, бомками. Оттакъ Tabanus bovinus, Rinderbremse = Овадъ товарячій або Овадъ скотинникъ, котрый сее кровь скотины роговои и коней, та яйця кладе въ болото, въ мочарины, где и живе его черва. — Oestridae, Dasselfliegen = Гедзоватй. Зъ тыхъ Hypoderma bovis, Rindsbiesfliege = Гедзъ скотовый такожь быдзомъ, быдзкавкою або брендакомъ званый, творитъ такъ званй „огарѣ“ с. є. гулѣ пôдъ шкôрою на хребтѣ скотины роговои, тамъ бо самица кладе яйця, зъ котрыхъ выповзуютъ червы (званй пернаками або перналями) и вточуются въ живу шкôру худобы. — Gastrophilus equi, Magenbreme des Pferdes = Гедзель кôньскій (такожь Гедзунъ або Гнидникъ). — Cephalomyia ovis або Oestrus ovis, Nasenbreme des Schafes, Бурчимуха овеча (дрôкъ овечій, рунница вôвча, носарка овеча.) — Зъ куклородныхъ (Pupipara) на згадку заслугує Hippobosca equina, Pferdelausfliege, Плоскавка кôньска (такожь: дрôтъ, дротикъ, пôдхвостникъ, песячка). Понеже комахи, доскуляючй скотинѣ, маютъ у насъ, якъ до сторôнъ, рôжнй и численнй назвы (гл. Початки до уложеня номенклятуры и терминольогіи природописнои I—VI. — Правда 1878. Т. II.) радивбы я для усталеня приняти въ номенклатурѣ рускôй назвы мною тутъ на первôмъ мѣсци положенй.

Ст. 188. „Гесенска муха“. Назва гесенскои мухи по нѣм. „Hessenfliege“ приложена Американцями тôй комасѣ тому, понеже думано, що гесенске войско р. 1776 сю муху занесло въ пôвнôчну Америку съ зерномъ на харчь взятымъ, що однакожь оказалось хибнымъ. Cecidomyia destructor, Getreideverwüster (невластиво: Hessenfliege) Шолудникъ пшеничный. — Въ Галичинѣ новѣйшими часами великй шкоды починила на пшеници инша єще муха Огриця пасконога (Chlorops taeniopas, bandfüssiges Grünauge по польск. Niezmiarka paskowana).

Ст. 198. „Полева бобка“ Libellula, Wasserjungfer = стрекавка.

Ст. 227. „Земляный ракъ“ Gryllotalpa europaea Кручокъ земледухъ (такожь медведикъ, медведюхъ и пр.)

Ст. 231. „Пôвжорсткокрылй“ Hemiptera, Halbdecker, назвавъ бы я: Полукрывцѣ, або коротше: Блощаки. — Halbdecken, hemielytra = полукрывы.

Ст. 236. „Рослинй вошѣ“. Aphis, Pflanzenlaus = Мшиця, Омшиця або Попелиця.

Ст. 240. „Безкрылй“. Тутъ помѣщено пôсля давного ще подѣлу Блоху зачислену теперь до Мухôвокъ и Вошь, котра разомъ съ безкрылою Блошицею постѣльною належитъ до Блощакôвъ.

Авторъ держався давнѣйшого подѣлу комахъ, що именно книжцѣ популярнôй не вадитъ. Та все-жь ударяє се въ очи, що въ его книжцѣ комахи поодинокихъ рядôвъ (ordines якъ Хрущевъ, Мотылѣвъ...) безъ ладу мѣшма описанй. И такъ по хрущи маєвôмъ (належ. до 5 членныхъ) слѣдуютъ рыльчаки (4 членнй), по рыльчакахъ пригуны (5 членнй), ôттакъ свѣтлякъ (пятичленный),

о розрухахъ студентôвъ въ гдекотрыхъ университетахъ россійскихъ. Яко цѣкавый додатковый фактъ до розрухôвъ въ Казани, доносятъ до вѣденьскои Presse, що официръ стрѣльцѣвъ, котрй мали багнетами выгнати студентôвъ зъ университету, казавъ першому рядови воякôвъ выстрѣлити; трехъ студентôвъ убито. — Розрухи студентôвъ въ Петербурзѣ сталися причиною, що царь, намѣряючій перенестися съ родиною до Петербурга на зиму, оставъ еще на якійсь часъ въ Гатчинѣ. — Рôвночасно съ розрухами студентôвъ приготовувався такожь розрухъ роботникôвъ въ Петербурзѣ. Полиція завчасу дôзналась о тôмъ и двохъ проводирѣвъ арештувала. Сконсигновано такожь войско, щобы на случай потребы було готове выступити для привернення спокою.

Франція. Въ палатѣ послôвъ объявивъ министеръ маринарки, що теперь будуеся дуже спѣшно 52 новыхъ кораблѣвъ военныхъ.

Англія. Новй аграрнй мордерства, о котрыхъ мы въ послѣднôмъ числѣ доносили, выкликали въ Ирляндіи межи властителями дôбръ велике враженье. Вицекороль Ирляндіи выдавъ проклямацію, котра постановляе, що въ Дублинѣ и въ графствѣ дублиньскôмъ входитъ въ житье новый законъ выняткový, пôсля котрого агенты полиційнй маютъ право арештувати пôдозрѣнй особы, подыбанй въ ночи. За выкрытье незвѣстного скрытоубійника Фіельда вызначило правительство 5000 фунтôвъ штерлингôвъ (50.000 зр.) нагороды. Звѣстный агитаторъ Дилльонъ мавъ недавно промову, въ котрôй взывавъ чиншôвникôвъ, щобы зовсѣмъ не платили дѣдичамъ чиншу.

Сербія. Зъ Бѣлграду доносятъ сензаційну вѣдомôсть, що тамъ арештовано иôтдано судови военному бурмистра Князеваца и маляря, належачого до академіи, Николу Марковича, яко пôдозрѣныхъ о участь въ атентатѣ Елены Марковички на короля Миляна.

Туреччина. Межи Портою а Чорногорою прійшло знова до непорозумѣнь зъ причины неурегульованыхъ еще рѣшучо границь пôсля постановлень конгресу берлиньского. Порта зажадала, щобы комисія европейска залагодила вже рѣшучо вызначенье границь. Якъ доноситъ телеграма зъ Константинополя, державы европейскй згодилися на жаданье Порты и высылаютъ своихъ комисарѣвъ, щобы занялись остаточною регуляцією турецко-чорногорскихъ границь. Що Порта такъ швидко знайшла послухъ у державъ, се не дивно. Австрія стараеся о пріязнь съ Турцією, Нѣмцѣ попрутъ Австрію. Россія, здаесь, стане по сторонѣ Чорногоры. Англія, котрôй Россія въ справѣ египскôй робитъ такъ много трудностей, певно не стане по сторонѣ Россіи, Італія пôйде, здаесь, такожь за Австрією и Нѣмеччиною. На конференціяхъ комисарѣвъ уявнятся межинароднй противности и се обстоятельство власне надае спорови турецко-чорногорскому бôльше значенье политичне. — Въ всхôднôй Румелiи выбухли були непорозумѣня межи конзулемъ россійскимъ а губернаторомъ Алеко-пашею. Конзуль россійскій жадавъ ôтъ Алеко-пашѣ, щобы позволивъ Россіи выбудувати монастырь въ вывозѣ Шипка, дальше, щобы замовивъ 80.000 карабинôвъ зъ фабрики Бердана и щобы именувавъ одного официра россійского своимъ шефомъ штабу. Алеко-паша не хотѣвъ послухати конзуля, заявляючи, що его именувавъ губернаторомъ султанъ, за потвердженьемъ всѣхъ державъ. Алеко выславъ свого секретаря до Царгороду, щобы въ тôй справѣ порадитись амбасадорôвъ державъ. Тй по бôльшôй части порадили Алекови позволити на выбудуванье монастыря на Шипцѣ, а прочй жаданя ôткинути. Алеко такъ и зробивъ.

Египтъ. Правительство англійске, поинформоване о результатѣ слѣдства противъ Араби-паши мало черезъ льорда Дифферена завôзвати правительство египске, щобы завѣсило актъ обжалованя противъ Араби-паши за рѣзню и спаленье Александріи. Правительство египске маe прихилятися до того вôзваня.

майка (нерôвночленна), скрипуны (4 членнй), капустяна блоха (4 членна), золотый жукъ (5 членный), бѣгуны (5 членнй), сонечко або зазулька (тричлен.), могильникъ (5 членн.) а закôнчено гноёвиками, котрй на першій поглядъ будовою тѣла пригадуютъ Хруща маeвого и разомъ съ нимъ належатъ до пятичленныхъ и то до Листорожкôвъ (Lamellicornia, Blatthörnige). — Подôбно у Мотылѣвъ: Зачато дневниками (бѣлюхи) скочено до пядуна (метеликъ низный). ôттакъ описано чотыри роды мотыликôвъ (Microlepidoptera) а скôнчено прядками (bombyces, Spinner). Тое шатанье, той безладъ зовсѣмъ безъ цѣли. Друга важка недостача въ тôмъ, що про дуже частй шкодники, заподѣваючй инодѣ огроменнй шкоды и словомъ не згадуеся якъ пр. про короѣды (Bostrychidae, Borkenkäfer), про прядку перстенѣвку (Bombyx neustria, Ringelspinner) и пр. пр.

Практичну стôйнôсть книжки пôднесли бы дуже отвѣтнй образки. Вправдѣ на заголовнôмъ листѣ прописано: „съ 45 малюнками". Тіи малюнки однакожь суть то чорнй рытовины дуже середнои роботы. Декотрй (якъ пр. образокъ 5, 21, 26, 30, 39,) самый плôхшій послѣдъ.

Хоть и выказавъ я тутъ декотрй промахи въ книжцѣ „Оповѣданя про комахъ", а такожь часто не згоджуюсь съ номенклятурою Всч. автора, такъ про тое годѣ не признати, що згадана книжка маe цѣну свою яко пôдручникъ для простого народа. Писати популярно а заразомъ зберегчи строгôсть наукову, се рѣчь не такъ то легка. Не можна такожь и сего мовчки поминути, що праця О. Степовика въ тôмъ родѣ перва на Украинѣ — а кождый починъ трудный. Языкъ автора (зъ выняткомъ такихъ конструкцій, якъ: по два гостренькихъ кôгтика) хорошій и плавный, рѣчь поучаюча, тожь „Оповѣданя про комахъ" яко дуже пожиточна книжка заслугуe ва розпрострененье и добрый привѣтъ межи земляками.

Въ Станиславовѣ 28 жовтня 1882.

НОВИНКИ.

— **Выборы до сойму галицкого** маютъ ôтбутися въ цвѣтню слѣдуючого року.

— **Посолъ дръ Николай Антоневичь** намѣряe явитися дня 14 (26) грудня с. р. въ Турцѣ, щобы выборцямъ здати справу зъ своеи посольскои дѣяльности.

— **Зъ св. Юра**. Въ четверъ на сесіи консисторскôй поставивъ Преосв. епископъ директора рускои гимназіи о. Вас. Ильницкого совѣтникомъ и референтомъ консисторіи; префекта о. Поляньского помôчникомъ до реферату крыл. о. Павликова. Прочй референты еще не поставленй.

— **Справозданье зъ засѣданя центр. выдѣлу тов. „Просвѣта"** ôтбутого дня 15 (27) падолиста с. р. пôдъ проводомъ дра Ом. Огоновского. 1) Прочитано и затверджено протоколъ зъ попередного засѣданя. 2) Передано до оцѣненя манускриптъ на послѣдну за сей рôкъ книжочку просвѣтну пôдъ заг. „Исторія Руси Ч. IV". 3) Поручено завôзвати коломыйску филію тов. „Просвѣты", щобы скликала загальнй зборы, коли можна, еще передъ кôнцемъ сего року и щобы предложила справозданье выдѣлови центральному. 4) Ухвалено на внесенье библіотекаря розсылати до всѣхъ книгарнь по однôмъ примѣрнику новыхъ книжочокъ просвѣтныхъ на показъ, а крôмъ того списъ книжокъ знаходячихся на складѣ въ магазинѣ товариства, розсылати въ особнôй ôтбитцѣ съ часописями. 5) Принято до вѣдомости письма ôтъ громадъ съ подякою за пересланй даромъ книжочки давнѣйшихъ выдань товариства. 6) Залагоджено дрôбнѣйшй справы касовй и администраційнй. 7) Принято 10 новыхъ членôвъ.

— **На засѣданю центр. Выдѣлу тов. им. Качковского**, ôтбутôмъ 15 (27) падолиста, принявъ выдѣлъ до вѣдомости, що торговельный комитетъ уконституувався, выбравши п. Держка предсѣдателемъ, п. Гучковского заступникомъ, п. Нагôрного секретаремъ, а Волошиновича комитетовымъ.

— **Ôтъ Перемышля** пишутъ намъ: Хоць трохи пôзно, то однакъ не буде безъ рѣчи подати гдеякй вѣстки про музикально-декляматорскій вечеръ, устроeный дня 11 (23) падолиста с. р. товариствомъ „Бурсы для дѣвчатъ" въ честь свого предсѣдателя и основателя Впр. крыл. Льва Кордасевича на памятку его 50-лѣтнои рôчницѣ священьства. На вечерѣ выконано уступы програмовй и позапрограмовй. Поза програмою були ось-тй уступы: 1) Кантата умысне на сей празникъ уложена п. Копкомъ укôнченымъ богословомъ. Выконавъ ею хоръ мужескій питомцѣвъ дух. сѣменища въ Перемышли при участи п. Рыбака, питомця зъ IV року львôвского сѣменища. Выконанье выпало добре, тôлько самôй кантатѣ дасться закинути за велика моногоннôсть; добре отже, що кантату поставлено заразъ по вступнôмъ словѣ. Кантата повинна бути живѣйша, уявляти бôльше ситуацій, божь и житье чоловѣка разъ-на-разъ пôдпадае рôжнымъ змѣнамъ судьбы. А кантата выспѣвуe власне тй змѣны судьбы и славитъ сталôсть выдержалôсть того, въ чію честь она зложена. Въ додатку замѣтимо еще, що п. Копко часто-густо грѣшить также въ тôмъ, що въ его укладахъ низшй голосы берутъ поверхъ другихъ высшихъ, тымчасомъ правило композиціи заказуe такй движеня. Тыми кôлькома намеками не хочемо засуджувати п. К., котрый усильными трудами добиваeся, — надѣятися, и дôбьеся до меты! 2) Другимъ надпрограмовымъ уступомъ, було сольо Рыбака „Подорожный" (сольо басове въ супроводѣ фортепияна, фр. Шуберта). П. Рыбакъ выконавъ своe сольо съ зрозумѣньемъ судьбы „подорожного", а его голосъ такъ пона добився до сего уступу, що справдѣ немовь для него уложеный. Сольомъ п. Р. були всѣ тронутй до живого, и нѣгде правды дѣти, навѣть слёзы у неодного капнули долѣ!... А того проклону „бодай пропала чужина" кто не затямивъ?! Грôмкй оплески вызвали п. Рыбака въ друге на подіюмъ и почули мы „Сонъ" Лермонтова музики Павлера. Сей уступъ вже не такъ удався, однакъ се не завадило, щобъ п. Р. ставъ предметомъ кôлькадневнои розмовы въ Перемышли и поза нимъ. — Слѣдували теперь уступы програмовй. Соля и дуеты въ загалѣ выпали добре. Ту видко було мовбы якусь борбу о першеньство, о вѣнець. И по совѣсти мусимо першеньство ôтдати панѣ Н. К. и паннѣ Е. К. Перша своимъ сопрановымъ голосомъ, а друга хрустальнымъ-ядернымъ альтомъ звернули на себе особлившу увагу. „На що менѣ чорнй бровы", сольо укладу Лисенка, трудне до выконаня, а предсѣ п. Ю. Манастырскій питомець сѣм. перем. доказавъ, що и такими спѣвами есть въ силѣ потрунути серця слухачѣвъ, котрй за его высокимъ и лиричнымъ теноромъ напевно повторили: „чорнявому, зрадливому на лютее горе". Дуетъ „Баркароля" выпавъ такожь хорошо, хиба то одно далося завважати, що голосъ баритоновый п. С. М. яко тихшій не дуже надобився до грôмкого голосу п. К. Г. Хоры мужескй выконанй питомцями вразъ съ кôлькома ново поставлеными презвитерами и гимназіястами выпали пôдъ всякимъ взглядомъ хорошо. Особливо „Ой чого ты почорнѣло" сильно подѣйствовало на гостей. Такожь хоръ „Наша жизнь" укладу Н. Вахнянина, сильно зъелектризувавъ слухачѣвъ. Середню часть украсили дуже соля пп. Рыбака и Манастырского. Самъ наконечный октетъ выпавъ якъ не можна гарно; на загальне жаданье его повторено. П-на О. Ц. выказала свою силу въ грѣ на фортепянѣ. Граe смѣло и добре, тôлько не ôтповѣдный укладъ выбрала на свôй попись. — Найбôльше заимпонувавъ п. С. М. деклямацією „До Руси". Дѣйстно, рѣдко коли можна почути такого декляматора. Чаруючій вплывъ выкликавъ ôнъ на гостей, до того причинилися еще его постава и милозвучный голосъ. Бачится, що на слова: „мы народъ!... народъ" нѣкого не було въ сали, щобъ не сказавъ: „и я до него належу"! — Вечеръ закôнчився около десятои годины. Гостей було ажь до надмѣру; всѣ були дуже задоволенй и одушевленй, що посвѣдчивъ ихъ веселый выразъ лиця и горячй бажаня — кобъ еще хочь одинъ такій вечорокъ!... И подумавбы кто, що по октетѣ закôнчилося все?!. Дежь тамъ! Нѣкто певно не рушався домôвъ, а заведено розмовы то о сѣмъ, то о тôмъ; колижь музика заграла коломыйку — молодечй силы не выдержали, а втяли такихъ гопакôвъ, що бодай ихъ! И такъ ишла забава до $4^1/_2$ годины. Перервы танцѣвъ поповнявъ мужескій хоръ своими спѣвами! Доходу на „Бурсу для дѣвчатъ", якъ довѣдуeмося, буде около **200 зр.** помимо великихъ выдатокôвъ. *Участникъ вечера.*

— **Зъ Перемышля**. Въ суботу, дня 25 л. падолиста ôтбулася въ окружнôмъ судѣ розправа передъ судіями присяжными противъ селянина Володимира Старосты и противъ урядника „Общого загально-кредитового заведеня для Галичины и Буковины", п. Михаила Чайковского. Прокураторія обжалувала Старосту за тое, що пôдчасъ горячои акціи агитаційнои пôдчасъ выборôвъ дѣдича Тышковского до рады державнои ôтозвався до селянъ словами: „*Тыхъ Ляхôвъ варто до ноги вырѣзати!*" П. Чайковского обжаловувала прокураторія за тое, що чуючи тй слова Старосты, потакнувъ имъ. По переведенôй розправѣ судіи присяжнй признали п. Чайковского невиннымъ, а Старосту виннымъ пôдбурюючои бесѣды. Судъ засудивъ Старосту на два мѣсяцѣ арешту. Староста зголосивъ зажаленье неважности.

— **Арештованя**. Ôтъ 26 до 29 л. падолиста увязнено 10 дальшихъ особъ, яко пôдозрѣныхъ о агитаціи соціялистичнй. И такъ полиція арештувала и ôтдала карному судови Ивана Кузьмича и Казимира Тиховского, студентôвъ выдѣлу фильософичного въ университетѣ львôвскôмъ; Ивана Строньского и Іосифа Козачка, ученикôвъ семинаріи педагогичнои, и Густава Грушецкого, приватного учителя. Дальше на реквизицію краeвого суду увязнено: Ив. Губера, помôчника у фотографа, Ивана Войцѣховского, Іосифа Греника, Дмитра Климовича, челядникôвъ шевскихъ, и Іосифа Сапера, лякерника.

— **Польскій центральный комитетъ** выборчій для всхôднои Галичины розпочавъ вже свою дѣяльнôсть. На засѣданю 28 л. падолиста рѣшивъ комитетъ вôзвати презесôвъ радъ повѣтовыхъ и иншй вплывовй особы, щобы завязували комитеты въ 47 округахъ выборчихъ зъ сельскихъ громадъ, а бурмистрôвъ мѣстъ, щобы зложили комитеты до кôнця грудня и выбрали делегата на зъѣздъ до Львова.

— **Решта жидôвъ-емигрантôвъ россійскихъ** маe сего тыждня вже опустити Броды. Комитетъ жидôвскій въ Бродахъ, котрый мавъ задачу старатися о вывôзъ емигрантôвъ зъ Бродôвъ, вже розвязався, а урядникъ намѣстництва, що бувъ спеціяльно задля жидôвъ россійскихъ експонованый въ Бродахъ, мавъ повернути сими днями до Львова.

— **Зъ Залозець** пишутъ намъ: Ажь сумъ и страхъ переймаe христіянина, коли придивится всему, що то дѣеся по всякихъ глухихъ кутахъ нашого краю, якъ то безкарно всякй предпріемцѣ наражуютъ робучихъ людей на калѣцтва и смерть. Въ залозецкôй горальни посесора-жида (Вахса) недавно впала одна жѣнка въ брагу, попеклася по поясъ и въ тяжкихъ мукахъ умерла. Жѣнки тяжко працюютъ коло мѣшеня глины; коли на дворѣ студено, то зливаютъ глину горячою брагою. Опôсля зновъ пукъ котелъ и попаривъ пятеро людей а одному роботникови выскочившій курокъ зовсѣмъ збезобразивъ лице. Посесоръ якъ може такъ зацытькуe людей, щобы не упоминалися... И нема нѣкого, щобы предсѣ наказавъ жидовиносесорови починити якй средства осторожности при роботахъ въ горальни, щобы люде не тратили житье и здоровлье!...

— **Рускій комитетъ выборчій** зложеный зъ Русинôвъ всѣхъ ôттѣней, маe незабавомъ утворитися во Львовѣ зъ иниціативы рускихъ послôвъ соймовыхъ, и занятись цѣлою акцією выборчою.

— **На послѣднôмъ засѣданю „Ставропигійского Института"** зновъ не принято одного зъ загально-звѣстныхъ патріотôвъ-Русинôвъ, професора Григорія Цеглиньского, въ члены сего института. За принятьемъ голосували П. П. сов. Коваль скій, дръ Из. Шараневичь, дръ Алекс. Огоновскій, дръ Корн. Сушкевичь, дръ Юл. Целевичь, адъюнктъ суд. Гарасимовичь и проф. Романчукъ, — разомъ 7 голосôвъ; противъ принятя голосували П. П. Сивулякъ, Гавришкевичь, Волосъ, урядн. магистрату Гарасимовичь, Чупка, Кимаковичь, Клемертовичь и дръ Савицкій, — разомъ 8 голосôвъ.

— **Львôвска окружна рада шкôльна** розпорядила, щобы въ львôвскихъ мѣскихъ школахъ народныхъ наука розпочиналася въ зимѣ о 9-тôй годинѣ рано, а кôнчилася о 12-тôй въ полудне.

— **Ярославска окружна рада школьна** розписуe конкурсъ на посады учителѣвъ и учителѣкъ: 1) при 4-кл. муж. школѣ въ Ярославѣ на посаду управляючого учителя (600 зр. пенсіи, 100 зр. додатку и мешканье); 2) при 6-кл. женьскôй школѣ двѣ посады старшихъ учителѣкъ (306 зр. пенсіи); 3) въ Олешицяхъ (350 зр. и мешк.): 4) въ Реплинѣ, Кореници, Святôмъ, Мякиши новôмъ, Хотилюбѣ, Горайцѣ, Горинци, Жапаловѣ, Жуковѣ всюда 300 зр. и мешк.) Речинець до 19 (31) грудня с. р.

— **Весѣлье гр. Романа Потоцкого**, сына намѣстника гр. Альфреда Потоцкого, съ гр. Изабелею Потоцкою, дочкою гр. Станислава Потоцкого, ôтбулося въ Варшавѣ съ великою величавостею. Кôлька днѣвъ передъ вѣнчаньемъ въ варшавскôмъ high life панувавъ оживленый рухъ. На вѣнчанье прибуло до Варшавы дуже много аристократіи зъ всѣхъ сторôнъ Царства польского. Передъ весѣльемъ гр. Альфредъ Потоцкій давъ въ готелю Европейскôмъ, где занявъ бувъ апартамента цѣлого першого поверха, выставне угощенье для 200 особъ. Вѣнчанье ôтбулося въ костелѣ пп. Визитокъ; вѣнчаню присутствувала вся родина Потоцкихъ. До костела бувъ вхôдъ вôльный тôлько за билетами. 300 билетôвъ выдано майже самымъ своякамъ и другамъ родины. Громады цѣкавои публики залягли всѣ побôчнй улицѣ коло костела, щобы приглянутися ôтъ давна невиданому вже въ Варшавѣ зъѣздови найзнаменитшихъ польскихъ родинъ магнатскихъ. Пôдчасъ вѣнчаня замкненй були три улицѣ и перервана ѣзда трамваю. Служба полиційна пôдъ дозоромъ полковника Власовского дбала о порядокъ. Новоженцѣвъ вѣнчавъ администраторъ архидіецезіи варшавскои, кан. Соткевичь. Гр. Альфредъ Потоцкій бувъ въ цивильнôмъ одягу, пристроився лишь инсигніями золотого руна и биндою ордеру золотои короны. Въ костелѣ бувъ присутный бар. Бреннеръ, австрійскій конзуль въ Варшавѣ. Яко гôсть зъ Галичины бувъ кромѣ родины Потоцкихъ вицепрезидентъ намѣстництва, Филипъ Залескій. Зъ Познаньщины бувъ на вѣнчаню кн. Фердинандъ Радзивилъ. Костелъ Визитокъ бувъ препышно прикрашеный екзотичными цвѣтами. Величавй пальмы, помаранчѣ, цитрины, тисы чудно выглядали при рясномъ освѣтленю. Межи деревами умѣщено цѣлый рядъ мармуровыхъ колюмнъ съ свѣчниками; въ цѣломъ костелѣ палало до 1000 свѣтелъ. Антиподіюмъ великого престола було прибране дорогими коронками, такъ само альба каноника була убрана въ венецкй коронки, котрй передъ 100 лѣтами були цѣненй на 30.000 франкôвъ. По вѣнчаню ôтбувся пиръ въ палатѣ гр. Станислава Потоцкого на 280 особъ. Найвысша магнатерія польска представилася на тôмъ пирѣ въ незвычайнôмъ блеску; особливо пышнй були строѣ дамскй. Выправа гр. Изабелѣ Потоцкои коштувала 60.000 зр., кромѣ клейнотôвъ и срѣбра, котрй переходятъ зъ роду въ рôдъ; крôмъ того за сукнѣ, зроблень въ Парижи, заплачено 50.000 франкôвъ, а за коронковый вельонъ слюбный 12.000 франкôвъ. Въ посагу ôтъ родичѣвъ одержала панна молода два хорошй и обширнй ключѣ въ Галичинѣ.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Цѣсарь удѣливъ громадѣ Довжки, пов. турчаньского, 50 зр. запомоги на будову церкви. — Доповняючій выборъ одного члена повѣт. рады въ Самборѣ зъ групы мѣстъ розписаный на день 17 (29) грудня с. р. — Во Львовѣ пануe епидемично ôспа. — Рада мѣста Бережанъ надала обывательство почетне свому послови дру Евс. Черкавскому и кракôвскому маляреви Янови Матейкови.

ПОСЛѢДНЙ ВѢДОМОСТИ.

Петербургъ. Въ Петербурзѣ зворушенье умôвъ мѣжь студентами и роботниками треваe дальше. Войско сконсигноване стереже порядку. Жителѣ Петербурга ôтносятся рôвнодушно до предпринятыхъ мѣръ администраціи.

Кіевъ. Студенты университету св. Володимира пôшли за примѣромъ казаньскихъ, петербурскихъ и харкôвскихъ студентôвъ и зобралися на сходку, на котрôй ухвалили прилучитися до жадань своихъ товаришѣвъ згаданыхъ университетôвъ. Противъ кіевскихъ студентôвъ выступило войско; комендантъ завôзвавъ ихъ, щобы розôйшлися. Студенты заявили, що розôйдутся, якъ уступитъ войско. Коли войско уступило, студенты розôйшлися.

Подяка.

Дня 10 жовтня с. р. выбухъ въ моёмъ гумнѣ зъ причины злочестивого слуги огонь, котрый весь сегорôчный збôръ въ збôжу и паши, заощаджену зъ лѣтъ попередныхъ пашню, приспособленй въ господарствѣ потрѣбнй матеріялы, молотарню и всякй знаряды господарчй мимо сильного ратунку парохіянъ, ц. к. жандармеріи и стражи пожарнои приспѣвшои съ сыкавками зъ Обертына, вповнѣ такъ знищивъ, що слѣдуючого дня анѣ челядь анѣ худобу не було чимъ прокормити. Зъ вдячности про те складаю симъ почт. жандармеріи, пп. обомъ Голиньскимъ, Блядовскому, Ясѣнковскому, Гринбергови и прочимъ зъ Обертына въ помôчь приспѣвшимъ за ихъ прихильнй труды, а Всч. оо. Левицкому зъ Камѣнокъ вел., Левицкому зъ Обертына, Волошиньскому зъ Жукотына, Зембовичеви и Квочиньскому зъ Хотѣмира, Пискорскому зъ Жукова. Глѣбовицкому зъ Черемхова, Тиховичеви зъ Хлѣбичина, Вп. пп. А. Теодоровичеви зъ Жукова, К. Лукашевичеви съ Хотѣмира и моёй любезнѣйшôй родинѣ оо. Ступницкому, Соневицкому и Литвиновичеви — якъ и многимъ моимъ парохіянамъ за дружне спôвчутье и на заспокоенье наглячихъ потребъ то въ зернѣ то въ паши удѣлену менѣ помôчь, всенародно мою щиру подяку.

Жукôвъ, дня 21 падолиста 1882.

Іоанъ Терлецкій, гр. кат. парохъ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. о Г. Б. въ С. На адресѣ значится, доки кто заплативъ, разъ для контролѣ, чи добре записано въ нашихъ книгахъ, а по друге, щобы пригадати, що вже речинець платы минувъ. Се дѣєся по всѣхъ порядно администрованыхъ часописяхъ. — *Дописувателеви зъ Устрикъ дол.* Дописъ Вашъ, котру мы доперва нынѣ одержали, буде умѣщена въ слѣдуючôмъ числѣ.

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничну глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ також легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячнѣ оригинальнѣ свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фениковъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (4—?)

ЦѢННИКЪ.

1 **ТОРГОВЛЯ** (2—?)

Кароля Баллабана

во Львовѣ

залагоджує ласкавѣ замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляє желѣзницею франко до послѣдной стаціи.

Цукоръ.

добрый рафин. въ головѣ	—·50
найдобôрнѣйшій " "	—·51
" въ коцткахъ	—·56
" въ мучцѣ	—·56
ледоватый жовтый	1·—
" бѣлый	1·20

Кавы.

Сантосъ зелена	1·28
Кольомбо жовтава	1·44
Порторико зелена	1·60
Лягуайра	1.68
" серед. зерниста	1·76
Куба темно зелена	1·80
Цейльонъ грубозерн.	2·08
" знаменита	2·—
" дрôбнѣйша	1·88
Мока арабска аромат.	2·
Ява золота чѣльна	2·08

Гербаты

зъ зборôвъ 1882/83.

Хиньско-россійскѣ.

1/2 кильо	Конго цѣсарскои	2·—
"	Фамилійнои	3·—
"	Melang de Moscau	4·—
"	Высѣвки зъ найлучшихъ гербатъ	1·70

Лижочка ôтъ кавы безъ чубка высше названои гербаты, при добре кипячôй водѣ въ самоварѣ лишь до гербаты уживанôмъ, дає 2 склянки досконалои гербаты. Самоваръ не повиненъ бути въ серединѣ шурованый, бо вода осаджує вапно, котре черезъ шурованье каламутитъ воду, такъ що она доперва въ десятôй водѣ выходитъ чиста и некаламутна.

Бишкопты.

Альберта Никъ-Накъ	2·40
Франта	2·80

Альберты въ пуделкахъ.

1/2 кильо, штука	1·80
1 " "	2·40
Чиньского кильо	2·—

Аптика пôдъ „Звѣздою"

ПЕТРА МИКОЛЯША

во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'а чистѣ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣємъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскѣ вина лѣчничѣ
признанѣ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского ôтзначенѣ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженѣ и знаменитыми узнанѣ:

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожъ само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшѣ признанѣ:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѣ власнѣ и **ЦУКОРКИ МХОВѢ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла.
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѢ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивѣ зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкѣ
власного выробу, неуступаючѣ жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка французска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча поростъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. I. M. Фарины о половину меншѣ фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французскѣ
власного выробу

ПУДЕРЪ французскій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣєкъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновѣ выробы Зарга,
рôжнѣ мыла, кремы глицериновѣ и чиста глицерина.

Кромѣ тутъ наведеныхъ есть щє множество иншихъ средствъ до лѣченя, природôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩѢ и НАПОѢ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ також въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки. (2—?)

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье
ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. **Головна выграна** въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючѣ выгранѣ:
1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнѣ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѣ просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (7—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ **гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

ОБЪЯВЛЕНЬЕ!

Обще рôльничо-кредитне Заведенье для Галиціи и Буковины, общество зарегистроване съ неограниченою порукою

(1—9) **ôткрыло**

за призволеньемъ Высокои Власти державнои

въ собственнôмъ домѣ ул. Ôрмяньска Нръ 2
(напротивъ „Народного Дому")

ÔТДѢЛЕНЬЕ ЗАСТАВНИЧЕ.

Удѣляє пожички на заставы,

а именно:

цѣннѣ еффекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнѣ и ремѣсничѣ и всякѣ предметы маючѣ вартôсть.

Овочѣ сушенѣ безъ дыму.

1 кильо яблокъ винныхъ на американьскій способъ, оббиранѣ и краянѣ въ розличныхъ видахъ . . 80 кр.
1 кильо грушокъ оббираныхъ и прасованыхъ . . . 1 зр.
1 кильо грушокъ въ лупинахъ 50 кр

Розсылає въ мѣшечкахъ по 5 кильо франко и безъ всѣхъ иншихъ коштôвъ до каждои стаціи почтовои.

(2-3) **Л. К.**
въ Пѣстыни, почта въ мѣсци.

„ДЫМЪ",
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

BROCKHAUS'
Kleines
Conversations-
Lexikon
in 2 Bänden.
Mit Karten und Abbildungen.
3. Aufl. geb. 15 M.
Weihnachtsgeschenk.

Въ Мельбурнѣ 1881. — I Нагорода — Срѣбный медаль.

Предметы граючѣ
4—200 кавалкôвъ; съ окрасами або безъ нихъ, мандолины, бубники, дзвôнки, кастанеты, небеснѣ голосы, гра на арфѣ и т. д.

Коробки граючѣ
2—16 кавалкôвъ; дальше нецесерки, поставки на цигара, швайцарскѣ домки, альбумы на фотографіи, приряды до писаня, коробки на рукавички, тягарки на листы, вазы на цвѣты, табакирки, столички, фляшки, склянки, портмонетки, стôльчики и т. д., все съ музикою. Все найновѣйше и найôтличнѣйше поручає

I. H. Heller, Bern (Schweiz).

Тôлько прямѣ замовленя ручатъ за правдивôсть; илюстрованѣ цѣнники высылаются franco.

100 найкрасшихъ выробôвъ, въ вартости 20.000 франкôвъ роздаются межи купуючихъ граючѣ предметы ôтъ палолиста с. р. до 30 цвѣтня 1883 яко премiи.

(2—4)

Угорскѣ вина

бѣлѣ и червонѣ, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ також власнѣ винокурнѣ коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ
(Kékesy Kálmán)
властитель винницѣ
въ Gyöngyös на Украхъ.

Всякѣ поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (8—25)

Саломонъ Бардахъ
во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 18.
поручає
великій выбôръ рôжнородныхъ паперôвъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галянтерійныхъ, якъ також ордерôвъ котиліоновыхъ.
Выконує карты визитовѣ, сотку по 40 кр. (9—10)

Вдова по священику
шукає мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительница дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условіями. Адреса: **М. С. К. poste restante Надвôрна.** (6—10)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 91. Львôвъ, Середа 24 листопада (6 грудня) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня приймаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чвертъ року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чвертъ року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чвертъ року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:“
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Просимо о выровнанье рахункôвъ за сей рôкъ и о вчасне надсыланье предплаты, щобы выдавництво можна управильнити.

Выборы двохъ послôвъ
до рады державнои.

Кромѣ пос. Володислава Федоровича зложивъ такожь пос. гр. Иванъ Замойскій свôй посольскій мандатъ до рады державнои зъ сельскихъ округôвъ выборчихъ Самбôръ-Турка-Рудки. Выборы зъ повѣтôвъ Жовкôвъ-Сокаль-Рава вже розписанй на день 10 сѣчня 1883 р., а здаѣся, не задовго будутъ розписанй такожь и выборы зъ повѣтôвъ Самбôръ-Турка-Рудки. Два мандаты до рады державнои зъ рускихъ округôвъ выборчихъ маютъ бути повѣренй новымъ посламъ. Булобы злишнымъ говорити о важности тыхъ выборôвъ. Маючи лише трехъ послôвъ рускихъ въ радѣ державнôй, не можемо рôвнодушно дивитись на то, кому будутъ повѣренй два мандаты посольскй зъ рускихъ округôвъ выборчихъ.

Не хочемо анѣ выпереджати, анѣ тымъ менше въ чѣмъ небудь обмежати волѣ выборцѣвъ дотычащихъ округôвъ выборчихъ. Якъ завсѣгды, такъ и теперь стоимо за тымъ, що воля выборцѣвъ повинна передовсѣмъ рѣшати о выборѣ кандидата. Однакожь, якъ кождый патріотъ, такъ тымъ бôльше мы маємо обовязокъ, обговорити ту справу надходячихъ выборôвъ зъ становища загального добра рускаго народа и краю. Въ чѣмъ же жь почиває важнôсть обохъ тыхъ выборôвъ? Очевидно важнôсть тыхъ выборôвъ въ тôмъ, щобы збôльшити и скрѣпити заступникôвъ рускаго народа въ радѣ державнôй. Однакожь не ходитъ лише о то, щобы збôльшити тôлько само число рускихъ послôвъ. Коли бы складъ рады державнои бувъ такій, що голосы рускихъ послôвъ перехилялибы бôльшôсть на одну або другу сторону, якъ се було р. 1873—1879, то єще можнабы говорити, що досыть выбрати лише такого посла-Русина, котрый бы голосувавъ разомъ съ другими рускими послами, а менше о то, чи ôнъ буде бôльше або менше спосôбный кромѣ самого голосованя такожь и своимъ знаньемъ, богацтвомъ своихъ вѣдомостей, — своею интелигенціею боронити и успѣшно заступати интереса рускаго народа и нашого краю. Але вже въ р. 1873—1879 показалося, що навѣть числова перевага рускихъ послôвъ не принесе ôтповѣдного хôсна безъ фахового образованя посольскаго, безъ основного знаня тыхъ справъ, якй обговорюются въ радѣ державнôй. Нынѣ, коли вже нѣкто не може насъ помовляти о охоту якихъ небудь рекриминацій, уважаєму нашимъ обовязкомъ пригадати на безуспѣшнôсть политики рускихъ послôвъ въ радѣ державнôй въ р. 1873—1879. Не ошибнемося, єсли скажемо, що числова перевага рускихъ послôвъ въ дуже многôмъ не йшла въ парѣ съ всесторонною фаховою образованностею посольскою и политичнымъ спрытомъ, а черезъ то рускй послы не тôлько не могли въ повну користь свого народа выкористати свого доминуючого становища, але надто; довѣряючи надмѣрно въ вѣчну прихильнôсть и тревалôсть тогдѣшного правительства, не одно зробили такъ, якъ не треба було робити, пр. голосували за конфесійными законами маєвыми, котрй теперь не въ однôмъ даются тяжко чути нашому духовеньству.

Въ теперѣшну пору єще бôльше треба на тоє зважати. Задача посла такъ въ соймѣ якъ и въ радѣ державнôй стала теперь дуже тяжкою. Справы економичнй ôтграютъ ту и тамъ головну ролю и вымагаютъ основного фахового знаня, щобы посолъ мôгъ успѣшно заступати интереса своихъ выборцѣвъ. Пригадаємо тôлько найблизшй працѣ, якй стоятъ на дневнôмъ порядку въ радѣ державнôй, якъ змѣна промыслового закона, законъ о комасаціи грунтôвъ, дальше реформы податковй, змѣна закона карного и цивильнои процедуры и т. п. Вже самъ побѣжный переглядъ сихъ справъ показує, що рускій посолъ, щобы мôгъ добре боронити интереса рускаго народа, муситъ бути не тôлько щирымъ патріотомъ рускимъ, але мати такожь основне знанье тыхъ справъ економичныхъ, финансовыхъ и правничихъ. Въ нынѣшну пору прибираютъ навѣть національнй справы и споры форму економичныхъ и финансовыхъ справъ, такъ що и для обороны національныхъ справъ не выстарчає одинъ горячій патріотизмъ — добра воля. Єсли дѣяльнôсть теперѣшнои бôльшости въ радѣ державнôй не увѣнчалася доси нѣякимъ замѣтнѣйшимъ и далеко сягаючимъ успѣхомъ, то головнои причины сего треба шукати въ тôмъ, що тая бôльшôсть розмѣрно до меншости не выказує стôлько фахово и всесторонно образованыхъ послôвъ, якъ ихъ маютъ централисты.

Тожь въ нынѣшну, такъ важну хвилю позволимо собѣ звернути увагу выборцѣвъ дотычащихъ повѣтôвъ на потребу такои квалификаціи посольскихъ кандидатôвъ. Годится памятати на то, що маємо не тôлько збôльшити але и скрѣпити число рускихъ послôвъ въ Вѣдни, а се можна осягнути тôлько въ той спосôбъ, коли на послôвъ будутъ выбранй щирй Русины, основно обôзнанй съ економичными, финансовыми и правными науками и знаючй економичный станъ и економичній интереса нашого народа и нашого краю. Руска интелигенція має вже въ своемъ лонѣ досыть значне число такихъ мужѣвъ, такъ що выбôръ ôтповѣдного кандидата не може въ тôмъ взглядѣ представляти трудностей. Тôлько выбôръ такъ уквалификованыхъ послôвъ рускихъ може уважатися вповнѣ щасливымъ и хосеннымъ такъ для дотычащихъ повѣтôвъ якъ и для загалу рускаго народа.

Дослѣды зъ поля статистики.

II.

Русины, Поляки и Жиды въ Галичинѣ.

(Дальше.)

Взрôстъ *польскои а рускои людности въ Галичинѣ* за часъ ôтъ р. 1857 до р. 1880 не менше вѣрно, якъ и представленый въ цифрахъ взрôстъ жидôвскои людности, выявляє правдивый станъ долѣ и розвою нашого краю. Конець пятьдесятыхъ а початокъ шѣстьдесятыхъ рокôвъ бувъ важнымъ переломомъ въ нашôмъ житю краєвôмъ не тôлько тымъ, що съ пятьдесятыми роками скôнчились часы абсолютизму, а съ шѣстьдесятыми настали часы конституціонализму, але такожь и тымъ, що съ пятьдесятыми роками кôнчится опѣка правительства надъ Русинами, а въ шѣстьдесятыхъ и сѣмдесятыхъ рокахъ що разъ то виднѣйше перехиляєся сила власти на другу сторону, ажь наконець переходитъ зовсѣмъ въ руки тыхъ, що въ пятьдесятыхъ рокахъ и на початку шѣстьдесятыхъ уважались за одно съ здрадниками. Безъ протекційнои опѣки, безъ всякои живои традиціи не тôлько своеи державности, завмерлои передъ пятьсотъ лѣтами, але и самостôйности своеи народности, мусѣли Русины очевидно упадати. Сей упадокъ выявився дуже наглядно навѣть на числѣ рускои людности за р. 1857—1869. Коли Русины р. 1857 займали въ Галичинѣ зовсѣмъ рôвноважне число съ Поляками, першй творили 44·7% а другй 44·8% загальнои людности въ Галичинѣ, показалося при списѣ людности р. 1869, що Русины за сей часъ стали о 2% низше въ стосунку до загальнои людности, а Поляки пôднеслися рôвночасно о 1% высше въ тôмже стосунку людности, такъ що р. 1869 творили Русины вже тôлько 42·7% а Поляки 45·8% всеи людности. Не скажемо, щобы се справдѣ такъ дуже за 11 лѣтъ перемѣнилась руска а польска людность; противно, маємо важнй причины думати, що дѣйстный стосунокъ людности не пôдпавъ такъ великôй змѣнѣ просто длятого, що взрôстъ людности має своє головне жерело передовсѣмъ въ природнôй, а потôмъ доперва въ политичнôй силѣ народнôй, а сила природна, якъ се мы єще дальше покажемо, пôсля доказôвъ нашои статистики бôльша у Русинôвъ якъ у Полякôвъ. Але тй цифры показуютъ, що въ лѣтахъ 1857—1869 пôйшла въ Галичинѣ горою польонизація и що польска народнôсть, маючи въ р. 1869 вже польскій языкъ въ урядахъ, судахъ и школахъ, непобориму перевагу въ соймѣ и въ всѣхъ автономичныхъ тѣлахъ, велику силу своихъ урядникôвъ и численнои интелигенціи, словомъ, ставши официяльною, здолѣла на свôй бôкъ хочь на паперѣ перетягнути значне число зъ рускаго народа именно по мѣстахъ зъ помежи интелигенціи и пôвинтелигенціи, а по селахъ зъ помежи Русинôвъ латиньского обряду, несвѣдомыхъ своеи народности. Тому то взросла польска людность пôсля спису зъ р. 1869 за часъ ôтъ 1857—1869 ажь о 25%, тымъ часомъ коли въ тôмже самôмъ часѣ загальна людность краєва взросла тôлько о 16%, христіяньска тôлько о 14·7%, а руска навѣть лише о 10·8%.

Польска людность взросла отже въ тôмъ часѣ о 9% бôльше, якъ загальна, а майже о 11% бôльше якъ христіяньска людность, що вже само собою указує, що сей взрôстъ польскои людности выплывавъ бôльше задля поли-

---

УМАНЬСКІЙ СОТНИКЪ

ИВАНЪ ГОНТА.

(Праця проф. В. Антоновича.)

(Дальше.)

Такй були ôтношеня Гонты въ Уманьщинѣ въ маю 1768-го року, коли неожидана подѣя перервала сѣть шляхотскихъ интригъ противъ ненавистного для нихъ сотника. При кôнци мая надôйшли въ Умань першй вѣсти о появленю гайдамакôвъ пôдъ Чигириномъ. Зъ початку не звертали власти на тй слухи особенноu уваги. Гайдамацкй ватаги, бôльше або менше численнй, появлялися и такъ кождои весны въ Украинѣ и страхали шляхтичѣвъ, але не важились нападати на сильнѣйше укрѣпленй мѣста. Помѣжь украинськими твердынями бувъ Умань одною зъ сильнѣйшихъ: мѣсто було окружене ровомъ и валомъ съ палисадомъ; економичный двôръ въ мѣстѣ, устровный на подобу цитаделѣ, мавъ зновъ окремй укрѣпленя; двое мѣскихъ воротъ и валы кругомъ мѣста були обсаджены численною артилерією; та въ конець и гарнизонъ, зложеный зъ пѣхоты пôдъ проводомъ капитана Ленарта, и придворна козацка милиція представляли зовсѣмъ грôзни силы для слабыхъ гайдамацкихъ ватагъ. Але симъ разомъ звучали вѣсти про гайдамакôвъ зовсѣмъ инакше, нѣжь бувало. Они стали незвычайно страхати шляхтичѣвъ и приняли вскорѣ величезнй розмѣры: гайдамацкій рухъ розширявся довидно въ загальне селяньске повстанье. Невеличка ватага Желѣзняка, що складалась при першôмъ появленю тôлько зъ 18 людей, щоразъ то побôльшалася и мигомъ розрослася на весь полудне-во-схôдный закутъ Кіевщины, та стала помало перти на захôдъ. Шляхта и жиды почали въ страху утѣкати пôдъ защиту твердынь: Бѣлои-Церкви, Лысянки, а найбôльше Уманя. Коли вже такъ обнявъ превеликій страхъ шляхту та жидôвъ, тогды Младановичъ предпринявъ на початку серпня бôльше серіознй мѣры осторожности. Такъ приказавъ ôнъ заперти мѣскй ворота и не впускати до мѣста нѣкого безъ старанныхъ оглядôвъ. Дальше выславъ довѣрныхъ людей до Бендеръ, щобъ закупили у турецкого пашѣ пороху и куль, чого ємy не доставало. Довкола мѣста розставивъ Младановичъ сторожу, а наконець рѣшився выслати козацку милицію противъ гайдамакôвъ. Тому прикликавъ Младановичъ ту милицію зъ табору до Уманя и приказавъ всему полку присягнути на базарѣ на вѣрнôсть володѣтелеви. По тôй присязѣ прикликавъ ôнъ до себе полковникôвъ Обуха и Магнушевского и сотникôвъ Гонту, Уласенка и Ярему. Тутъ почавъ ôнъ ихъ сердечно угощати, та говоривъ, щобъ не зломили данои присяги, при чѣмъ звертався головно до Гонты. Гонта ôтповѣвъ въ вельми краснорѣчивыхъ увѣреняхъ, що ôнъ не змѣнитъ вѣрности для володѣтеля. Заразъ ôттакъ прійшла до Гонты депутація ôтъ уманьскихъ жидôвъ, подала ємy миску червôнцѣвъ и другй богатй подарки и просила, щобъ ôнъ старався про ихъ ратунокъ. Младановичъ устроивъ наконець пиръ и увѣрювавъ, що ратунокъ мѣста и всеи Украины зависитъ ôтъ Гонты. Ôттакъ приказавъ козакамъ выступити въ похôдъ. Мы наглядно бачимо, що у всѣхъ переговорахъ Младановича съ Гонтою обѣ стороны не договорювали вповнѣ своихъ гадокъ и въ значнôй мѣрѣ скрывали ихъ пôдъ загальною середною формулою присяги: Младановичъ, трактуючи о вѣрности и жадаючи присяги на имя Потоцкого, розумѣвъ пôдъ тымъ вѣрнôсть для Рѣчи Посполитои, шляхты и проявившоися посередъ неи конфедераціи; Гонта, ограничаючись въ своеи стороны строго формулою вѣрности для воеводы, мавъ на оцѣ выключно его личнôсть и на основѣ ведучоися переписки мôгъ уважати себе зовсѣмъ незвязанымъ що до ôтношеня до шляхты въ загалѣ, а тымъ бôльше що до конфедератôвъ. Тымчасомъ обѣ стороны були тои думки, що годѣ выявляти собѣ взаимно свои чувства, и такъ они не домовляли всего и крутились въ кружку взаимнои недовѣрчивости. Ôттакй то були ôтношеня, божь инакше и годѣ пояснити и ту легкôсть, съ якою Гонта повторявъ жадану присягу, и ту недовѣрчивôсть, съ якою Младановичъ принимавъ ту присягу, и ту нерѣшимôсть, въ наслѣдокъ котрои Младановичъ не мавъ ôтваги предприняти якихъ небудь серіозныхъ мѣръ по переговорахъ съ Гонтою, хочь пôдозрѣвавъ его яко свого противника.

Отъ, и выступала зъ Уманя зъоружена милиція козацка. Заразъ справилась она въ дорогу до Звенигородка, бо надôйшла вѣстка, що Желѣзнякъ занявъ Смѣлу и иде зъ ôттамъ на Умань. Въ самôмъ Умани залягли утѣкачѣ густыми лавами; число ихъ збôльшалось съ кождымъ днемъ, они шукали тамъ ратунку передъ гайдамаками. Ба, навѣть не можь вже було змѣстити ихъ въ самôмъ мѣстѣ, тожь розложились они таборомъ за мѣстомъ. Въ тôмъ таборѣ було до 6.000 шляхтичѣвъ, жидôвъ и паньскихъ слугъ. Межи ними ширились безнастанно лякаючй вѣсти, ихъ умы залягла страшна паника. На третый день по выступленю зъ мѣста милиціи прійшла до Младановича депутація зъ табору и заявила, що шляхтичѣ маютъ вѣрну вѣсть, будьто Гонта получився съ Желѣзнякомъ пôдъ Звенигородкомъ. Тому то и радятъ Младановичу шляхтичѣ, щобы якъ найскорше прикликавъ Гонту до себе и казавъ ôтрубати ему голову.

„Я не можу того учинити, — сказавъ Младановичъ — не тому, що Гонта остав въ ласкахъ у пана, а тому, що не маю точныхъ доказôвъ его вины. Та впрочѣмъ я сей-часъ пôшлю до полковника Обуха, щобы ôнъ приказавъ сотникамъ пріѣхати до Уманя“.

Пріѣхали сотники. Младановичъ звернувся прилюдно съ бесѣдою до Гонты и заявивъ ему, що дôйшла звѣстка про его зношеня съ Желѣзнякомъ. Гонта, котрый доси не вступивъ бувъ въ тй зношеня (пôсля думки Липпомана), ôтперся сего факту и зажадавъ, щобъ обвинитель станувъ съ нимъ до очей. Але якось не явився такій обвинитель. Тогды Младановичъ затеръ тое дѣло и завôзвавъ сотникôвъ, щобы ще разъ присягли на вѣрнôсть.

„По тôй церемоніи — говоритъ Кребсъ — я чула розговôръ Гонты съ моимъ батькомъ и думаю, що кождый, почувши его увѣреня въ вѣрности, подумавбы, що Гонта про те лише и мыслитъ, *якъ-бы збôльшити до себе прихильнôсть воеводы*“. Того самого дня ôтъѣхали знова сотники до войска. Въ мѣстѣ настала трѣвожна тишина, перерывана лише глухими вѣстями о наближеню гайдамакôвъ до Уманя. Та таки и справдѣ наближалась гроза... Гайдамаки заняли Лысянку и побили въ нѣй шляхтичѣвъ. Лысяньска козацка милиція получилась съ ними и они справились на Умань. До уманьскои волости вступили они зъ пôвнôчноскôдноu стороны, побили шляхтичѣвъ въ мѣсточку Букахъ и въ окрестныхъ селахъ и справились на мѣсточко Соколôвку. (*Д. б.*)

тичныхъ, для польскои людности користныхъ змѣнъ, якъ задля природнои силы. Що сей такъ значный взрôстъ польскои людности въ Галичинѣ не бувъ лише природный, показуєся зъ спису людности за слѣдуючу добу 1869 до 1880. И такъ, коли польска людность за 12 першихъ лѣтъ (1857—1869) взросла о 25%, то за 11 слѣдуючихъ лѣтъ (1869—1880), отже въ протягу часу, лише о одинъ рôкъ довшого, взросла польска людность лише о 8·35%, тымъ часомъ, коли за той часъ навѣть руска людность взросла о 8·85% (с. є. о 0·5% бôльше, якъ польска), загальна людность о 9·7% а христіяньска о 8·6%. Якъ небудь людность въ лѣтахъ 1869—1880 взросла стосунково значно менше якъ въ лѣтахъ 1857—1869, то всежъ таки змѣна взросту людности польскои 6·25% (въ 12 лѣтахъ) на взрôстъ тоижь людности о 8·35% (въ 11 лѣтахъ) єсть ажь надто велика, щобъ першій взрôстъ (о 25%) можна назвати природнымъ, тымъ бôльше, що въ р. 1869 до 1880 не зайшло нѣчого такого, щобы природну плодность польскои людности могло такъ раптовно зменшити.

Взрôстъ *рускои людности* державcя въ однôй (1857—1869) и въ другôй добѣ (1869 до 1880) менше бôльше однаково, въ першôй за 12 лѣтъ збôльшився о 10·8%, въ другôй за 11 лѣтъ о 8·85%, але въ першôй добѣ бувъ ôнъ о 6% меншій ôтъ взросту загальнои людности, а майже о 4% меншій ôтъ взросту христіяньскои людности; въ другій же добѣ бувъ несповна о 1% меншій ôтъ взросту загальнои людности, о 0·2% бôльшій ôтъ взросту христіяньскои, а о 0·5% бôльшій ôтъ взросту польскои людности. Въ першôй добѣ (1857 до 1869) зменшився стосунокъ рускои людности въ Галичинѣ зъ 44·7% на 42·7%, отже о 2%, а въ другій добѣ (1869—1880) сей стосунокъ (42·7%) не тôлько удержався, але пôднѣсся навѣть незначно о 0·1% на 42·8%. Причины сихъ объявôвъ пояснили мы вже попереду. Тутъ додамо тôлько кôлька словъ. Зъ того, що руска людность въ лѣтахъ 1869—1880 не подалася єще бôльше назадъ, можнабы вносити, що єи станъ политичный улучшився въ прирôвнаню до попередныхъ лѣтъ. Тымъ часомъ се можна въ невеликôй части сказати тôлько про станъ економичный, именно о стôлько, що отверезенье народа и праця рускои интелигенціи надъ просвѣтою народа бôльше освѣдомила нарôдъ въ справахъ економичныхъ и политичныхъ. На дѣлѣ однакожь осталися внѣшни̂ обстановы политични̂, а почасти и економични̂, коли не гôршими, то бодай такими самими якъ и попереду. Межинародна борба межи Поляками а Русинами велася дальше и въ сихъ послѣдныхъ лѣтахъ, навѣть завзятѣйше, якъ впередъ, а кто зъ сего користавъ, се показує статистика: за той часъ взросли жиды въ Галичинѣ въ 1857—1869 о 28%, въ 1869—1880 о 19·22%, а въ цѣлôмъ періодѣ ôтъ 1857 до 1880 ажь о 52·8%! Си̂ цифры говорятъ, думаємо, досыть ясно, кто користає duobus litigantibus. Годилосьбы, щобы Поляки застановилися надъ тыми цифрами и побачили, до чого веде ихъ шовинистична политика.

(*Дальше буде.*)

Архієрейске Посланіє.

Преосвященый Епископъ Сильвестеръ розôславъ сими днями свое „Архієрейске Посланіє" до Всеч. архієпархіяльного Духовеньства и Вѣрныхъ, котре своимъ содержаньемъ рôжнится ôтъ звычайныхъ архієрейскихъ посланій въ тôмъ, що Епископъ порушує въ своѣмъ посланію такожь ôтношеня политични̂ руского духовеньства и народа.

Посланіє свое починає Епископъ згадкою о уступленю ВПр. Митрополита Іосифа. „Неизслѣдованымъ и незглубимымъ судамъ Божимъ — пишесь въ Посланію — пôддався Ихъ Превосходительство Преосв. нашь Митрополитъ киръ Іосифъ Сембратовичь, мужь для своихъ честнотъ, наукъ и побожности такъ ту въ нашôмъ краю, якъ не менше въ Римѣ знаный и поважаный, складаючи свое достоиньство въ руки Єго Святости Папы Римского, Головы святои нашои католическои церкви, а разомъ и Єго Величества Наймилостивѣйшого нашого Цѣсаря, яко щиропреданый и вѣрный сынъ святои католическои церкви и державы, съ тымъ повнымъ увѣреньемъ, що Єго Святôсть и Єго Величество въ Своѣй мудрости не оставлятъ рускои церкви безъ свого покровительства. И дѣйстно такъ сталося. Святѣйшій Отецъ Папа Левъ XIII принявъ благосклонно резигнацію Єго Превосходительства Митрополита киръ Іосифа; а не хотячи допустити, щобы тая розлегла Архієпархія утерпѣла хотьбы и на короткій часъ въ своѣмъ управленю, усмотривъ въ Своѣй мудрости надати ѣй управителя съ повною властею, поставляючи на мѣсце уступаючого Митрополита — Администратора Апостольского. На теперь звернувъ Ôнъ свои ласкави̂ очи на нашу смиренность и нѣмъ поставитъ нового Митрополита, повѣривъ Намъ се Достоиньство слѣдуючимъ письмомъ." (*Тутъ слѣдує въ латиньскôмъ оригиналѣ и въ рускôмъ перекладѣ письмо папске, пôдписане кардиналомъ Мертелемъ.*)

Дальше пише Епископъ: „Возлюблени̂! Тымъ письмомъ Святѣйшій Отецъ Папа Левъ XIII поставленый на высотѣ божественнои стражи о стадѣ Христовôмъ, якъ и ихъ Величество найвысшимъ постановленьемъ зъ дня 14-го жовтня с. р. благоволили зарадити дальшому управленю Архієпархіи; а такъ зложили на Наши̂ слабосильни̂ рамена многотрудну задачу Администраціи сеи обширнои Архієпархіи. Но Всевышній, Котрый промысломъ своимъ накладає довжности и труды, удѣляє заразомъ и потрѣбни̂ силы ихъ носити. А то насъ одушевляє и склоняє въ покорѣ пôдчинитися волѣ Божôй и Нашôй найвысшôй власти духовнôй и свѣтскôй.

Обнимаючи управленье Архієпархіи звертаємъ увагу Всечестного Духовеньства и Возлюбленыхъ во Христѣ братій на слова св. Апостола Павла къ Ефесеємъ (4. 1.): „Молю убо васъ о Господѣ достойно ходити званія, въ неже звани̂ бысте". — Званіє же Наше єсть важне, задача наша яко католикôвъ Русинôвъ єсть велика. Она выражена въ словахъ Папы Урбана XIII: „O mei Rutheni! per vos ego Orientem spero convertendum." (О мои Русины, на васъ я покладаю надѣю до наверненя Востока). Тою то гадкою повинни̂ мы перенятися и всѣхъ силъ докладати, абы єи въ дѣло перевести."

Въ тôй цѣли Епископъ поручає Духовеньству образованьемъ, молитвою и дѣлами статись „солею землѣ, свѣтомъ мира", примѣромъ для вѣрныхъ. „Належитъ такожь и вѣрныхъ своихъ въ проповѣдяхъ и катехизаціяхъ въ св. кат. вѣрѣ утверджати, до працёвитости, тверезости, морального житя наклоняти, имъ своимъ примѣромъ присвѣчати, особенно же св. кат. вѣру все и всюда явно вызнавати, а всего того уникати, що моглобы другихъ соблазнити. То єсть нашимъ найвысшимъ обовязкомъ: выповненя того обовязку вымагає ôтъ насъ совѣсть; ôтъ того зависиме моральне и матеріяльне добро нашого народа. Той обовязокъ станеся для насъ тымъ лекшимъ, понеже маємъ сильныхъ къ тому покровителѣвъ: Святѣйшій Римскій Престолъ и милостивѣйше нами владѣючу Династію. Святѣйшій бо Отецъ Левъ Папа XIII любитъ нашь св. обрядъ, и Єго особенною ôтцѣвскою старанностею єсть, щобы той нашь величавый обрядъ пôднести и въ єго повнôй красотѣ удержати. Доказомъ того єсть перестроєнье монастыря Василіяньского въ Grotta ferrata коло Риму и пôднесенье тамъ нашого св. обряду до єго первѣстнои красоты, неменше пôднесенье собратій нашихъ Болгарôвъ въ церковнôмъ взглядѣ; — впрочѣмъ чувства Святѣйшого Ôтця къ нашому св. обряду выражени̂ суть докладно въ енциклицѣ „Grande munus", установляючôй праздникъ нашихъ СС. Апостоловъ Кирила и Методія. А комужь суть незнани̂ добродѣйства для нашого руского народа и нашои рускои церкви милостивѣйше нами владѣючои Династіи? Поминувши всѣ давнѣйши̂ добродѣйства яко загально всѣмъ добре знани̂, — щоденно можна вычитати въ часописяхъ о новыхъ щедрыхъ дарахъ Єго Величества Цѣсаря Францъ-Іосифа I для нашихъ церквей и школъ.

И дѣйстно, Всечестни̂ Отцѣ и Возлюблени̂ во Христѣ Братя, *тôлько пôдъ покровомъ святого престола Римского и владѣючого нами Августѣйшого Дому Австрійского прійшовъ нашь рускій нарôдъ до бôльшого значеня въ исторіи, и зъ ôтси лише може нашь нарôдъ надѣятися свѣтлои будучности.*

Дальше пригадуємъ Вамъ Всечестни̂ Ôтцѣ и Возлюблени̂ во Христѣ Братя на слова Спасителя: „По семъ познаютъ васъ, яко мои ученицы єсте, аще любовь имате между собою". Любовь христіяньска єсть пôдставою цѣлои науки Христовои; въ любвѣ Бога и ближнёго по словамъ Спасителя почиваютъ законъ и пророки. Упоминаємъ протоє Васъ, Всечестни̂ ОО. и Возлюблени̂ во Христѣ Братя, щобы Вы передъ всѣмъ межи собою жили въ любвѣ и згодѣ, взаимно себе вспирали и помагали словомъ и дѣломъ т. є. не лише о любвѣ, якъ то гдекотри̂ роблятъ, розправляли, но такожь въ бурливôмъ житю при рôжнородныхъ ôтношеняхъ тую любовь практично сповняли, що вправдѣ єсть труднымъ, но при добрôй воли и помочи свыше дається осуществити, а на тôмъ власне почиває высота Христовои науки. „Се что добро, или что красно, но єже жити братіи вкупѣ". И дѣйстно, чи може бути щось краснѣйшого, щось пріятнѣйшого, якъ любовь и згода межи братьми. Два народы побратимчи̂ жіютъ у насъ на земли однôй. Яко Русины любѣмъ свôй нарôдъ, плекаймо свою рôдну мову, а загаломъ руску народность, но почитаймо и народность побратимчу польску. Два обряды католически̂ суть на нашôй земли. Любѣмъ свôй св. обрядъ рускій, но почитаймо и латиньскій; служимо одному Богу, єсьмо членами однои св. католическои Церкви, котрои Головою єсть Святѣйшій Отецъ Папа Римскій — всѣмъ намъ предлежитъ одна и та сама цѣль; почитаймо и любѣмся взаимно и вспираймо одинъ другого въ труднôй нашôй задачѣ. Дѣлаймо по крайнôй мѣрѣ мы зъ нашои стороны все, щобы любовь братню въ правдиво христіяньскôмъ змыслѣ могло вщепити, вкоренити и выплекати, а уникаймо всего, що моглобы бути узасадненымъ поводомъ незгоды межи тыми обома братными народами, а тогды „и вода многа не може угасити любве, и рѣки не потопятъ ея" (*Пѣснь пѣсней 8. 7*) и сповнятся слова книги премудрости: „украсихся и стахъ красна (душа) предъ Господемъ и человѣки єдиномысліємъ братій, любовію искренныхъ" (*Сир. 25, 1*).

Пôдъ конецъ Епископъ препоручає Духовеньству, щобы въ богослуженяхъ поминало єго словами: „о боголюбивôмъ Епископѣ нашôмъ киръ Сильвестрѣ" до часу, доки Папа и Цѣсарь не змѣнятъ управы архієпархіяльнои церкви, и щобы єго „Архієрейске Посланіє" ôтчитало въ церквѣ пôдчасъ литургіи зôбранымъ вѣрнымъ.

Переглядъ часописей.

Выборы до сойму маютъ ôтбутися въ цвѣтню слѣдуючого року. Такъ звѣщаютъ польски̂ газеты, хотяй заразъ сами̂ додаютъ, що сей речинецъ єще не певный. Мимо того справа соймовыхъ выборôвъ вже живо обговорюєся такъ въ центральнôмъ выборчôмъ комитетѣ польскôмъ якъ и въ польскихъ часописяхъ. Не диво, що тутъ заразъ сходитъ бесѣда на Русинôвъ и на „руску справу". Пôдъ вплывомъ обрадъ, яки̂ велися въ тôмъ взглядѣ на послѣднôмъ засѣданю польского центр. комитету выборчого для всхôднои Галичины зазначає такъ Dziennik pol. якъ и Czas свое становище въ „справѣ рускôй".

Dziennik pol. сѣдає на питейскій триножокъ державнои будучности польскои и рускои и пôсля сего мѣритъ Русинôвъ. Ôнъ поминає тыхъ, що рѣшучо стоятъ за єдностею съ Россією и дѣлитъ Русинôвъ на двѣ партіи: „Одна партія твердша и радикальнѣйша, т. зв. „украинофильска", стремитъ до самостôйности Руси и стає въ опозицію зарôвно противъ идеѣ Польщѣ якъ и противъ идеѣ панроссійского панславизму. Друга партія, згодлива и спокôйна, жіє традицією тыхъ идеалôвъ, що передъ р. 1848 одушевляли всѣхъ правыхъ обывателѣвъ краю и лучили ихъ нероздѣльною звязею въ суспôльнôй працѣ, въ жертвахъ для ôтчины и въ страданяхъ за то, що найдорожше для кождого чоловѣка политичнои свѣдомости. — Съ сею другою партією не було, не ма и не буде жадного клопоту. Але за то перша партія дає Полякамъ много думати. Ти̂ руски̂ патріоты, що не замыкаютъ своєи народности лише въ Галичинѣ, а обнимаютъ своєю политикою цѣлу Русь такъ буковиньску и угорску, якъ и закордоньску — украиньску, не позбулися своихъ упереджень до того, що называютъ „Польщею", и въ ôтрубнôмъ, самостôйнôмъ дѣланю, а навѣть въ опозиціи до стремлень польскихъ надѣются побороти чужосторонни̂ стремленя и елемента на Руси и дôйти наконецъ побѣдоносно до самостôйности Руси. Єсть се безперечно поважаня достойна амбитность, сила мысли и довѣріє въ власни̂ силы". Dziennik polski завѣряє тыхъ Русиновъ, що Поляки суть „съ всякимъ поважаньемъ" для тыхъ патріотôвъ, алежь зновъ най они не дивуются, єсли Поляки мимо того поважаня не маютъ до нихъ довѣрія. Поляки будутъ мати до нихъ довѣріє тôлько тогды, — выводитъ Dziennik pol. — єсли они въ союзѣ съ Поляками — въ уніи съ Польщею — будутъ глядати будучности Руси. Тогды то Поляки якъ найраднѣйше будутъ попирати Русинôвъ и станутъ вразъ съ ними до мирнои працѣ надъ добромъ народа, до борбы противъ реакціи, темноты и нужды, — до борбы провивъ закостенѣлого консерватизму, що въ формахъ церковныхъ бачитъ спасеніє людскости и поруку народного быту. Яка се має бути та унія, — Dziennik pol. не говоритъ, бо мабуть и єму самому она не дуже ясна. Въ статяхъ „Политика шовинизму" мы вже показали, що се анахронизмъ говорити о уніи межи Польщею а Русею въ часахъ, коли сами̂ Поляки подѣлени̂ мѣжь трема державами, а нѣ одинъ нѣ другій нарôдъ не має свого представительства. Зъ выводôвъ Dziennika pol. ясно тôлько то, що ôнъ не понимає, чи не хоче поняти реальнои працѣ и реальныхъ задачь обохъ народôвъ въ теперѣшности, а въ ôтношеню до Русинôвъ бачитъ идеалъ „щирого Русина" въ Баревичахъ, Мод. Зарицкихъ, Черкавскихъ и имъ подôбныхъ, и тôлько съ такими Русинами готовъ миритися.

Далеко здоровѣйше задивляєся на ту справу львôвскій кореспондентъ Czas-у въ ч. 276. „Справа руска", пише короспондентъ Czas-у, „прибирає при надходячихъ выборахъ характеръ такъ дивный, а навѣть дивоглядный, що комитетъ вчасно повиненъ заняти рѣшуче становище супротивъ гдеякихъ плянôвъ. На фантазмагорію политичну подобаютъ пляны, котри̂ зродились въ поважнôмъ крузѣ и форитуются выдатными личностями. Иде тутъ о сотворенье „новои Руси", с. є. нового клюбу руского въ будучôмъ соймѣ съ 15—20 голосами. Авторы сего помыслу жадаютъ того числа голосôвъ для т. зв. „uczciwych Rusinów" и ставлятъ условіє, щобы выбрани̂ не належали до „Кола польского", але щобы зъорганизувалися въ окремый клюбъ и приняли мѣжь себе голосни̂ въ нашôмъ (польскôмъ) житю публичнôмъ особы, котрыхъ прозвиска показуютъ на рускій рôдъ, котри̂ однакъ доси не лишь належали до „Кола", але навѣть ôтгравали въ нѣмъ выдатни̂ ролѣ. Зъ далека помыслъ такій выдававбыся добрымъ, бо певно лучше булобы, якбы замѣсть дотепорѣшныхъ рускихъ послôвъ заняли мѣсця ти̂ Русины, що пôдписали звѣстну ôтозву „Русинôвъ вѣрныхъ церквѣ и народови". Алежь бо крôмѣ того „ново-руского" клюбу булибы въ соймѣ и теперѣшни̂ руски̂ послы, — цѣлый отже хосенъ зъ ново-руского клюбу бувбы той, що бувбы новый клюбъ съ фантастичною организацією и зложеный зъ членôвъ, зъ котрыхъ бодай кôлька не умѣлибы навѣть промовляти по руски... Политичный фантастъ може собѣ представити, що тымъ новымъ клюбомъ справа руска буде остаточно залагоджена! На щожь тôлько заходôвъ! Для фантазіи выстане сказати собѣ, що нема жадного „пытаня руского" и результатъ буде однакій. Кто зъ нашихъ противникôвъ або и кто зъ насъ схоче самосвѣдомо обманювати себе и шукати въ очевиднôй фикціи реального результату политичного? Русины иншого крою: (клюбъ дотеперѣшныхъ рускихъ послôвъ) въ соймѣ, а газеты и товариства руски̂ въ краю будутъ намъ все тую фикцію пригадувати. Розумъ политичный каже намъ фикціи розганяти а шукати лишь реальныхъ факторôвъ до дѣланя. А фикцією бувбы задуманый клюбъ рускій, вытвореный особами, котри̂ мимо прозвискъ рускихъ якъ були такъ и мусятъ зôстати Поляками. Нѣмцѣ маютъ готову назву для такихъ Русинôвъ: они назвутъ ихъ „Parade-Ruthenen", якъ называли тыхъ членôвъ клюбу польского въ радѣ державнôй, котри̂ неразъ покликувалися на свôй рускій рôдъ. Русины правдиви̂ и видими̂, котри̂ въ своихъ рукахъ держатъ узолъ рускои справы, будутъ уважати таке вытворенье нового клюбу фантастичнымъ експериментомъ политичнымъ. Гоненье за улудами и творенье фикцій булобы хиба тогды оправдане, колибъ дѣйстнôсть була такъ сумна, що не показувалабы вже жадного выходу зъ прикрои ситуаціи, жадного виду на лучшу будучность. Тымчасомъ дѣло стоитъ инакше. Процесъ о головну зраду стався безперечно сильнымъ ферментомъ политичнымъ въ рускôмъ политичнôмъ свѣтѣ. Поволи але безъ перервы выступає процесъ розвою, роздѣлу и подѣлу нового". По такôмъ представленю стану дѣлъ дописуватель Czas-у приступає до выводу и заключає: „Пождѣмъ терпеливо, а скорше чи пôзнѣйше ôтбуваючійся теперь процесъ самъ природнымъ способомъ мусить вытворити новый клюбъ рускій, съ котрымъ можна буде поговорити,... а нѣкто намъ не закине, що се будутъ „Parade-Ruthenen", политични̂ маріонетки въ рукахъ польскихъ. Такій природный продуктъ политичный, хочбы зразу бувъ и якъ слабый, варта бôльше, нѣжь всѣ найефектовнѣйши̂ фикціи, бо скорше чи пôзнѣйше доведе до певныхъ а додатныхъ интересôвъ".

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Перше засѣданье палаты послôвъ рады державнои*) ôтбулося вчера, дня 5 л. грудня. Министеръ скарбу дръ Дунаєвскій внѣсъ буджетъ на р. 1883. Недобôръ выноситъ около 22 милiонôвъ зр.

(*Мниме уступленье гр. Гогенварта.*) Гдеяки̂ газеты розголосили були вѣсть, що гр. Гогенвартъ намѣряє зложити свôй мандатъ и усунутись на теперь зъ житя политичного. Гр. Гогенвартъ дементує тую вѣсть.

(*Ческа приватна школа въ Вѣдни.*) Великого розголосу наробила ôтъ недавна одна на око дрôбна справа. Въ Вѣдни живе кôлькасотъ тысячь Чехôвъ; они маютъ тамъ много своихъ товариствъ, мѣжь иншими такожь товариство шкôльне „Komenský". Тоє товариства намѣрило у Вѣдни въ окрузѣ Favoriten, дуже численно замешканôмъ Чехами, заложити на власни̂ кошта ческу школу народну. Низшо австрійска рада шкôльна спротивилась тому, задля того, що будьтобы заложенье ческои школы въ Вѣдни загрожувало нѣмецкому характерови Вѣдня! Товариство „Komensky" внесло рекурсъ до министра просвѣты, и той порѣшивъ справу въ користь Чехôвъ, на пôдставѣ зовсѣмъ законнôй; законъ именно дає свободу закладати приватни̂ школы, єсли тôлько не заходитъ яка перешкода зô взглядôвъ педагогичныхъ. Въ сѣмъ случаю такого рода перешкоды нема, а замѣты низшо-австрійскои рады шкôльнои и централистичнои прасы суть бôльше политичнои натуры. По оповѣщеню рѣшеня министра просвѣты бар. Конрада, рада шкôльна єще разъ ухвалила внести министрови представленье противъ основаня ческои школы въ Вѣдни. Однакожь на певно можна вже напередъ сказати, що министерство не цофне свого рѣшеня въ тôй справѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Новый титулъ царя.*) Въ „Правительственнôмъ Вѣстнику" оповѣщеный новый титулъ царя „Государь Туркестанскій", а въ царскôмъ гербѣ помѣщено такожь гербъ туркестаньскій.

(*Безпорядки студентски̂.*) „Прав. Вѣстникъ" донѣсъ вже о безпорядкахъ студентôвъ въ Харковѣ и въ Кієвѣ. Урядове справозданье гласитъ: „Въ харкôвскôмъ университетѣ, особливо въ ветеринарнôмъ институтѣ були безпорядки. Студенты университету зôбралися на „сходки", щобы высказати спôвчутье студентамъ казаньскимъ и петербурскимъ. Противъ студентôвъ завôзвано полицію и войско. Университетски̂ студенты розôйшлись досыть швидко, але въ ветеринарнôмъ институтѣ студенты опиралися полиціи и войску. Арештовано 93 студентôвъ. Студенты ветеринарного института були на своѣй „сходцѣ" ухвалили, щобы студенты россійски̂

такъ довго продовжали непорядки, доки не будутъ замкненй всѣ университеты и всѣ институты. На похоронѣ одного свого товариша студенты ветеринарного института выправили манифестацію: надъ могилою помершого товариша выголошували пôдбурюючй промовы, а на другій день грозили инспекторови и той завôзвавъ противъ студентôвъ полицію и войско. Въ кіевскôмъ университетѣ зôбранй студенты одного дня розôйшлись на завôзванье ректора, але третого дня зôбрались знôвъ и попечитель мусѣвъ вôзвати полицію и войско. Въ обохъ университетахъ харкôвскôмъ и кіевскôмъ выклады не перерванй". Неофиціяльнй газеты не смѣютъ подавати вѣстей о студентскихъ безпорядкахъ, а можутъ лишь перепечатувати донесеня „Правительственного Вѣстника".

Россійскій мин. справъ заграничныхъ Гирсъ мавъ авдієнцію у короля италійского, у королевои и у папы и конферувавъ съ кард. Якобинимъ.

Римска рада стану рѣшила не выдати Австріи Трієстенцѣвъ, арештованыхъ въ Италіи за участь въ атентатахъ трієстеньскихъ.

Нѣмеччина. „Norddeutsche Allg. Ztg." сконстатувала минувшого тыждня, що Поляки бажаютъ притьмомъ вôйны Австріи (и Нѣмеччины) съ Россіею. Nordd. Allg. Ztg. цитує слова львôвскои Gazet-ы Narodow-oи, котра, сумуючи по поводу того факту, що Гирсъ вступивъ до Берлина, заявляе, що хочь цѣлый свѣтъ бажае мира, Поляки повинні бажати вôйны и то вôйны, котрои театромъ булибы польскй краѣ! Наведенымъ ôтзывомъ Nordd. Allg. Ztg. хоче очевидно сконстатувати, що мѣжь Поляками существуе „Insurrections-Partei", котра стараеся за всяку цѣну попхнути Австрію до вôйны съ Россіею.

Италія. Палата послôвъ приняла одноголосно выпрацюваный комисіею проектъ адресы до короля, въ ôтповѣдь на его послѣдну тронову промову. Въ адресѣ сказано мѣжь иншимъ, що Италія бажае пріязныхъ мѣжнародныхъ ôтношень, опертыхъ на поспôльнôмъ пошанованю обовязкôвъ и правъ; она не забуваe, що кождый цивилизованый нарôдъ мусить дбати о удержанье мира, о окôлько не оскорбляются его интересы и его достоиньство.

Франція. Voltaire доноситъ, що Франція намѣряе спôльно съ Россіею скликати межинародну конференцію для урегулёваня справы египскои. Франція невдоволена зъ поступованя Англіи, котра хоче ôтняти ёй вплывъ политичный въ Египтѣ.

Ишпанія. Правительство ôткрыло заговôръ Карлистôвъ; увязнено до 60 особъ, головно робôтникôвъ.

Египтъ. Судъ военный египскій засудивъ Араби-пашу на кару смерти по формальнôмъ переведеню 5 минутовои розправы. Кедивъ заразъ же змѣнивъ кару смерти на дожизненне выгнанье зъ Египту. Англія була за занеханьемъ процесу.

НОВИНКИ.

— **Гр. Янъ Замойскій**, — якъ телеграфуютъ зъ Вѣдня до нынѣшнои Reform-ы — ôткликавъ на наляганье дра Смольки свою резигнацію зъ посла до рады державнои.

— **Зъ Вѣдня пишутъ намъ**: Впр. Митрополитъ Іосивъ пріѣхавъ тутъ 23 падолиста (въ четверъ) вечеромъ и заѣхавъ incognito самъ одинъ до готелю Магакергофъ. Слѣдуючого дня слухавъ службы божои въ церквѣ св. Стефана, а въ вечеръ выѣхавъ разомъ съ своимъ своякомъ дромъ Литиньскимъ (авскультантомъ зъ Корнайбурга) до Пешту на авдієнцію до Цѣсаря, где бувъ почестно и ласкаво принятый. Зъ Пешту вернувъ митрополитъ 27. т. м. (въ понедѣлокъ) вечеромъ до Вѣдня, и пріймавъ на другій день въ готелю рôжнй особы, а именно ректора спиритуального духовнои семинаріи дра Пелеша и о. Пюрка, полковника Сембратовича и др. По полудни того самого дня ôтправився митрополитъ поспѣшнымъ потягомъ въ Римъ, прощаный на двôрци полудневôмъ тутешными Русинами. Митрополитъ поѣхавъ самъ одинъ, бо о. Максимовичь, замовленый на капеляна, не явився задля слабости. Теперь стараеся о посаду митрополичого капеляна о. Комарницкій, докторандъ зъ Фринтанеи, котрый незабавомъ складае тутъ послѣдне ригорозумъ.

— **Въ Калуши въ судѣ повѣтовôмъ** ôтбулася розправа противъ селянина зъ Небылова, Василя Якимчука, обжалованого за тое, що въ своёй хатѣ читавъ селянамъ рускй книжки и „Батькôвщину", що отже будьтобы удержуе покутну читальню. При ревизіи були ему забрали книжки и газеты, а судъ увôльнивъ его ôтъ закиненого ему переступленя.

— **Арештованя**. Яко пôдозрѣного о агитаціи соціялистичнй арештувала полиція знôвъ одного челядника шевского, Климка.

— **О. Іоанъ Янкевичь**, парохъ въ Ганусôвцяхъ по поводу 50-лѣтного ювилею свого душпастырства получивъ архіерейске благословенье и дозволенье уживати крылошаньскихъ ôтзнакъ.

— **Товариство „Академическій Кружокъ"** маe честь подати до вѣдомости ВП. Родимцѣвъ, що Вечеръ съ танцями, устроюваный що року товариствомъ, ôтбудеся сего року въ четверъ дня 20 сѣчня (1 л. лютого) 1883 въ великôй сали „Народного Дому". — Во Львовѣ въ листопадѣ 1882. *Волод. Дудикевичь*, предсѣдатель „Акад. Кружка".

— **Музикально-декляматорскій вечерокъ** устроеный въ минувшу суботу, выпавъ дуже хорошо. Ôтчитъ студ. филь. Кокорудза „О посланію Т. Шевченка" бувъ дуже старанно обробленый; деклямаціи выпали добре, а хоръ спѣвакôвъ мусѣвъ на загальне жаданье два нумера зъ програмы повторити. До оживленя патріôтичного руху въ „Академичнôмъ Братствѣ" много причиняeся завязаный послѣдными часами (въ мысль §. 2. статутôвъ) „Кружокъ музичный", до котрого належитъ около 30 товаришёвъ.

— **На двѣ т. зв. святоюрскій стипендіи по 100 зр.** для Русинôвъ-правникôвъ розписаный конкурсъ съ речинцемъ до 31 л. грудня.

— **О. Пелешь**, ректоръ вѣденьскои рускои семинаріи выѣздивъ при кôнци вересня до Загреба, запрошеный кардиналомъ Михайловичемъ. Кард. Михайловичь оферувавъ о. Пелешу епископію въ Крижовацу. О. Пелешь мавъ выпросити собѣ часу до намыслу, але до нынѣ еще не давъ рѣшучои ôтповѣди и зъ тои причины епископство въ Кришовацу доси еще не обсаджене.

— **Рускій комитетъ выборчій**, зложеный зъ Русинôвъ всѣхъ ôттѣней, утворився во Львовѣ за иниціятивою рускихъ послôвъ соймовыхъ и за згодою „Рады рускои" для переведеня выборôвъ.

— **Зъ Кіева** пишутъ намъ, що директоръ кіевского театру заангажувавъ на три недѣлѣ украиньску трупу пôдъ дирекцією Марка Кропивницкого. Ôтъ 13 або 14 л. грудня розпôчнутся украиньскй представленя. М. Кропивницкій поставитъ на сцену кôлька штукъ доси еще не граныхъ, мѣжь иншими свою драму „Глитай або Павукъ", напечатану въ першôмъ томѣ збôрника его творôвъ драматичныхъ.

— **Зъ Станиславова** пишутъ намъ: На Саджаву, власнôсть Гизелѣ гр. Стадіонъ, получивъ 15 падолиста с. р. презенту о. Володиславъ Павукъ зъ Похôвки, членъ выдѣлу рады повѣтовои въ Богородчанахъ. Всѣ круги рускй радй зъ того, що тая важна позиція дôсталася такъ ревному Русинови, якимъ есть презентатъ.

— **Зъ пôдъ Кутъ** пишутъ намъ: Пріятну несподѣванку зробивъ намъ кутскій аматорскій кружокъ драматичный. Дня 26 л. падолиста ôтбулося въ сали касина представленье театральне. По коротскôй комедійцѣ польскôй „Na wędkę" ôтограно нашу звѣстну оперету „Наталку Полтавку". Гостей зôбралось значне число: интелигенція мѣсцева, доокрестнй священики и селяне; — дохôдъ на бѣдныхъ школярёвъ бувъ немалый. Само представленье „Наталки-Полтавки" выпало пôдъ кождымъ взглядомъ дуже добре. Головну ролю Наталки ôтограла п-нѣ К. (Полька) съ житьемъ и правдою, а хорошимъ и милымъ своимъ спѣвомъ вызвала велике вдоволенье у публики. П-нѣ М. Ч. (Полька) рôвно удачно ôтограла ролю Терпилихи. Панове К. (Русинъ) въ ролѣ возьного, п. В. (Полякъ) въ ролѣ Петра, п. Ск. (Русинъ) въ ролѣ Миколы и п. Ст. (Русинъ) въ ролѣ Макогоненка, — ôтдали свои ролѣ дуже удачно; Макогоненко убавивъ публику доволѣ. Всѣ амагоры вывчили свои ролѣ знаменито, и особенно съ натискомъ пôдносимъ признанье, що обѣ п-нѣ К. и Ч., хочь Польки зъ роду, дуже плавно и чисто высловлялися по руски. Кружокъ драмитичный думае и на будуще давати представленя въ рускôмъ и польскôмъ языцѣ. — Замѣтимо, що противъ рускимъ представленямъ выступили були гдеякй шовинистичнй одиницѣ, але они були за малосильнй, щобы заколотити гармонію кутскои интелигенціи, о котрôй то гармоніи свѣдчатъ аматорскй представленя драматичнй.

— **Мисія тверезости** ôтбулася дня 14 (26) падолиста въ Козёвой, скôльского деканату. На мисію прибули съ походами оо. Устіяновичь зъ Головецка, Галиковскій зъ Либохоры, Куликъ зъ Коростова. Для народа дуже численно зôбраного зъ доокрестныхъ сторôнъ ôтслужывъ литургію о. Алекс. Мироновичь зъ Оравы въ сослуженю оо. Устіяновича, Лучаковского, Галиковского и Кулика. Проповѣдали оо. Тома Березовскій, Вас. Давидякъ и Мартинкôвъ. До братства тверезости вписалося множество людей.

— **Нова церковь** здвигнена с. р. коштомъ малолюднои громады а ревнымъ заходомъ о. Т. Поляньского въ Дорогошевѣ малôмъ, куликôвского деканата.

— **Товариство дневникарѣвъ безъ рôжницѣ народности** для взаимнои матеріяльнои помочи завязуеся во Львовѣ. Товариство маe задачу утворити фондъ, зъ котрого членамъ выдавалисьбы запомоги на случай хоробы, на случай недостачѣ занятя, пенсіи емиритальнй для дневникарôвъ, ихъ вдôвъ и сирôтъ.

Именованя учителѣвъ, Кр. рада шк. именовала дѣйстн. учит. школъ етатовыхъ: Леона Мусикевича въ Нагачевѣ, Ив. Миланича въ Выкотахъ, Григ. Тшеснёвского въ Аксманичахъ, Мих. Рейнаровича въ Маркôвцяхъ, Ив. Бачиньского въ Сѣдлискахъ. Дѣйстн. учит. школъ филіяльныхъ: Ант. Марковского въ Камѣнцѣ малôй, Вас. Сторожиньского въ Чорторыѣ и Францёшку Винтеръ въ Рожневѣ.

— **Письменнй испыты клявзуровй** для кандидатôвъ на учителѣвъ гимназіяльныхъ розпôчнутся 28 л. грудня с. р.; опôсля ôтбуватися будутъ испыты устнй.

— **На смерть засуджено** во Львовѣ Владислава Домбровского, родомъ зъ Конгресôвки, бувшого служачого въ касинѣ жовкôвскôмъ за скрытоубійство жида, жидôвки и жидôвскои служницѣ. — Тулсевича, мнимого скрытоубійника жидôвки Альтенберговои во Львовѣ, увôльнивъ судъ на пôдставѣ вердикту судіёвъ присяжныхъ.

— **Для рускои Бурсы въ Тернополи** П. Т. „Общерôльничо-кредитове Заведенье для Галичины и Буковины" прислало сими днями книжочку щадничои касы на 40 зр., — за що на сёмъ мѣсци П. Т. Заведенью прилюдно складаeся подяка. — За Выдѣлъ Бурсы *Дръ В. Лучаковскій*.

— **О. Ковальскій зъ Спасова** належитъ до найщирѣйшихъ добродѣёвъ бѣднои молодежи рускои гимназіи. Зновъ ôнъ прислявъ для неи дарунокъ на зиму въ квотѣ 12 зр. ôтъ себе, Спасôвцёвъ и Пирятынцёвъ. Спаси-Бôгъ Вамъ Всч. Добродѣю! — *В. Ильницкій*.

— **На церковь въ Островѣ пôдъ Перемышлемъ** жертвували: 1) о дръ Іос. Мѣльницкій, вицеректоръ львôвскои семинаріи 10 зр. 2) о. Ант. Матюкъ, парохъ зъ Ляшокъ 5 зр. 3) п. Еман. Сигеричь, хемикъ въ Чернôвцяхъ 2 зр. 4) о. Кнѣгиницкій зъ Бервѣнкова 2 зр. 5) о. Ант. Чапельскій зъ Добровлянъ 1 зр. и 6) о. Корн. Гумецкій 1 зр. — Въ надѣ, що Преч. Духовеньство обохъ епархій докине свою лепту на такъ важну цѣль, якъ здвигненье церкви зъ упадку, тымъ скорше, що вже чимъ разъ бôльше домагаeся поратунку, якъ той чоловѣкъ, котрый зложеный болѣзнею на постели вытягае руки, щобы ему подати лѣкарство, не перестаю и я по третій вже разъ просити Васъ Всч. отцѣ и Вп. панове, о жертвы на бѣдну мою церковь. Дай Господи, щобы слова Спасителя „Просѣтъ и дасться Вамъ" и въ сёмъ случаю вповнѣ оправдались. — Острôвъ, посл. почта Перемышль. *Илія Олексинъ*, душпастырь.

— **Товариство господарско-промыслове въ Станиславовѣ**. Зарядъ ôтбувъ 7 падолиста 5-те засѣданье. Заноτовано дальшй зголосившйся агентуры въ: Золот. Потоцѣ, Болшôвцяхъ, Козловѣ, Попельникахъ, Микуличинѣ, Воли миговôй, Копычинцяхъ, Мѣльници, Галичи, Кôцманю, Любачевѣ, Тлустôмъ, Коломыѣ, Ягольници, Хировѣ, Радеховѣ, Мужиловичахъ, Борыни, Городенцѣ, Заваловѣ, Коссовѣ, Илавчу — и выслано инструкціи. — Принято до вѣдомости: письмо торгов. комнаты въ Чернôвцяхъ съ желанями товариству и съ заявленьемъ, що всѣ свои публикаціи буде присылати зарядови, и письмо о. Т. Петровского зъ Москалёвки съ вѣстею, що статутъ „господарско-промыслового кружка" въ Москалёвцѣ высланый вже ц. к. намѣстництву до затвердженя. — О. А. Несторовичь донёсъ, що въ Самборѣ есть намѣренье завязати друге окреме госп.-пром. товариство; зарядъ ôтписавъ о. Неет—чеви, що лучше не дѣлити силъ, а въ Самборѣ оснувати филію станислав. товариства съ самостôйнымъ дѣланьемъ. — Агентура въ Печенѣжини пôдноситъ потребу ôткрыти тамъ торговлю мѣшаныхъ товарôвъ. Зарядъ рѣшивъ напечатати метеликъ (брошурочку) о еспарзетѣ и розôслати членамъ, особливо въ стороны пôдгôрскй, и взяти въ комисъ ôтъ о. Наумовича насѣнье еспарзеты, зъ котрого якась часть роздѣлится безплатно мѣжь членôвъ. — Впр. о. Левъ Полёвый зъ Городенки прислявъ на цѣли товариства 10 зр., а о. Ст. Качала 5 зр.

— **(Дрôбнй вѣсти.)** Цѣсарь затвердивъ проектъ, щобы въ Краковѣ ôтъ р. шк. 1883/84 заложити трету гимназію. — Намѣстникъ гр. Альфредъ Потоцкій повернувъ въ пятницю минувшого тыждня до Львова. — Въ Дорѣ згорѣли приходскй економичнй будынки съ збôжемъ; шкода 1200 зр.; огонь бувъ, здаeсь, пôдложеный.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту получивъ о. Стеф. Стисловскій на Ляцке велике, дек. золочёвского.

Завôзванй до каноничнои институціи оо. 1) Діонизій Бачиньскій на Городище, 2) Василій Небыловецъ на Перегиньско, 3) Стефанъ Хоминьскій на Миколаёвъ.

Президія ц. к. намѣстництва згодилася на каноничну институцію оо. 1) Тадея Концевича зъ Перепельникъ на Тростянець; 2) Якова Гутковского зъ Манаёва на пар. Ожидôвъ; 3) Михаила Гелитовича на пар. Любѣнь; 4) Изидора Давидовича на пар. Радехôвъ.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Теофиль Гутковскій, завѣдательство въ Ярославичахъ, 1) Іосифъ Цегельскій зъ Плетеничь, получивъ завѣдательство въ Милошовичахъ.

Введеный въ душпастырску посаду о. Александеръ Левицкій яко завѣдатель Ôльхôвця.

До дух. семинаріи принятый Ярославъ Маньковскій на I рôкъ.

(Надôслане.)

Статіи въ тôй рубрицѣ не походятъ ôтъ редакціи.

„АЦІЕНДА"

австрійско-француске товариство убезпечень на случай елементарныхъ шкодъ и нещасть въ Вѣдни. Бюро: I., Wipplingerstrasse 43.

Вѣдень 18 падолиста 1882.

До нашихъ П. Т. Агентôвъ!

Маемъ честь подати Вамъ до вѣдомости, що бувшій властитель часописи **„Assecuranz-Blätter", Генрихъ Юліюсъ Батовецъ**, обжалованый на наше жаданье и увязненый задля слѣдства, зôставъ по переведенôй противъ нему вчера въ пятницю дня 17 падолиста с. р. въ вѣденьскôмъ судѣ краевôмъ остаточнôй розправѣ **узнаный виннымъ злочиньства вымушеня и при примѣненю высшого степеня кары засужденый на 15 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ, заостренои однодневнымъ постомъ въ кождôмъ мѣсяци.** Дальше подаемъ до Вашои вѣдомости, що при слѣдствѣ и остаточнôй розправѣ, веденôй противъ нему сконстатовано, а именно частею самымъ признаньемъ обжалованого, частею доказами доводовыми, що Генрихъ Батовецъ бувъ не лишь авторомъ памфлетнои брошуры, выданои пôдъ власнымъ именемъ противъ товариствъ „Аціенды" австрійско французского товариства забезпечень на случай елементарныхъ шкôдъ и нещастя и „Аціенды" австрійско францускои товариства забезпечень на житье и ренты, але що такожь ôнъ бувъ авторомъ выданыхъ въ своёмъ часѣ брошуръ пôдъ псевдонимомъ C. M. Müller и J. Weiss противъ Аціенды Ассикуратриче, дальше противъ Риуніоне Адріятика и противъ угорско-француского товариства забезпечень.

Зъ того факту зволите Вы зрозумѣти, въ якій спосôбъ и въ якôй то цѣли гдеякй обскурантнй журналы и брошуры фабрикуютъ мнимоправдиву критику, якими нечестивыми мотивами они поводуются и якъ представляeся така спекуляція, коли судове слѣдство поставитъ его въ правдивôмъ свѣтлѣ.

Наведеный повыше засудъ, надѣятися, не позôстане безъ ôтстрашуючого вплыву на подôбного рода спекуляціи, на всякій же спосôбъ панове Агенты маютъ теперь повну силу и можнôсть таке нечестне и нечисте дѣланье, где небудь и коли небудь оно проявилобыся, належно оцѣнити.

Съ поважаньемъ

„АЦІЕНДА"

австрійско-француске товариство для забезпеченя на случай елементарныхъ шкодъ и нещасть.

Biel. *Д. Сънкевичь.*

Брокгавза малый конверзаційный Лексиконъ, 3-те выданье, въ 2 томахъ, есть найôтповѣднѣйшою книгою для хвилевого ужитку, особливо для тыхъ, котрымъ за дорого набути великій лексиконъ. Сей малый лексиконъ обнимае 64.754 статей и кôлькасотъ малюнкôвъ и мапъ на 80 поодинокихъ и подвôйныхъ таблицяхъ. На кожде пытанье дана ôтповѣдь; статіи короткй, звязлй и поправнй, — що есть особенными ôтзнаками сего невычерпаемого жерела людского знаня. Дешева цѣна, — 15 марокъ за двотомове, дуже хорошо оправлене дѣло, — поставлена такъ низько лишь въ надѣ на найширше розпростороненье, дае можнôсть такожь менше заможнымъ набути той лексиконъ, котрый дуже надаeся на дарунокъ для кождого на Рôздвянй свята.

Геллера граючй предметы

(J. H. Heller, Bern, Schweiz)

обвѣщаются що року о тôй порѣ, щобы небавомъ въ Рôздвянй свята тй найдорогоцѣннѣйшй рѣчи могли на тысячахъ столôвъ заблыснути. Зъ пересвѣдченя ôтзываемося до всякого: Що може мужь жѣнцѣ, нареченый нареченôй, пріятель пріятелеви красшого и пріятнѣйшого подарувати? Така рѣчь пригадуе щасливо прожитй годины, то смѣесь и жартуе своими веселыми то пôдноситъ серце и душу своими поважными тонами, проганяе сумъ и мелянхолію, есть найлучшою товаришкою, найвѣрнѣйшимъ другомъ самотного; а щожь доперва для терпячого, недужого, прикованого до хаты! — однымъ словомъ, **Геллера граючій предметъ** не маe и не повиненъ бракувати въ жаднôмъ сальонѣ, при жаднôмъ ложу хорого, въ загалѣ въ жаднôмъ домѣ.

Для **панôвъ гостинникôвъ, цукерникôвъ**, якъ и для властителѣвъ интересôвъ всякого рода, нема бôльше поѣдинчои и певнѣйшои притягаючои силы, якъ такій предметъ, щобы гостей и купцѣвъ тревало къ собѣ привязати. Якъ намъ зъ многихъ сторôнъ стверджуютъ, доходы такихъ закладôвъ **подвôйно збôльшилися**; длятого тымъ **панамъ гостинникамъ и властителямъ интересôвъ**, котрй такого граючого предмету не посѣдаютъ, поручаeся якъ найусильнѣйше, **щобы безпроволочно придбали собѣ тую такъ певно притягаючу силу**, тымъ бôльше, що на желанье будутъ данй улекшеня сплаты. **Отцямъ духовнымъ**, котрй зô взгляду на свôй санъ або задля ôтдаленя, не можутъ бувати на концертахъ и т. д., подае така штучна рѣчь найкрасшу тревалу пріятнôсть. Замѣчаемъ еще, що выбôръ поодинокихъ кавалкôвъ добре придуманый; найновѣшй и найлюбленѣшй старшй оперы, опереты, танцѣ и пѣснѣ въ **Геллера предметахъ** якъ найкрасше сполученй. Геллеръ маe честь бути доставцемъ многихъ дворôвъ и высочествъ, надто увѣнченый нагородою на выставахъ; найновѣйшимъ часомъ въ Мельбурнѣ ôнъ спеціяльно одинокій одержавъ першу нагороду — дипльомъ съ срѣбнымъ медалемъ. Устроенй на сю зиму роздѣлъ премій зъ 100 граючихъ предметôвъ въ вартости 20.000 франкôвъ повиненъ еще особенно заохотити, бо кождый купецъ, навѣть малои граючои коробки, може черезъ тое прійти въ посѣданье великого предмету; на кождыхъ 25 франкôвъ одержуeся квитъ на премію. Обемистй илюстрованй цѣнники съ пляномъ розсылаются на жаданье franco.

Поручаемъ **кождому**, навѣть при купнѣ малои граючои коробки, звертатись все прямо до фабрики, бо въ многихъ мѣсцяхъ захвалюются граючй предметы яко Геллеровй, а они походятъ **не ôтъ него**. На всѣхъ правдивыхъ граючихъ предметахъ и коробкахъ надруковане имя, — на се треба уважати. **Фирма нѣгде не удержуе складôвъ.** (2—2)

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничиу глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуваe, якъ се доказуютъ тысячнй оригинальнй свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фенигôвъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (5—?)

Певнымъ и швидкимъ

(5—10) есть дѣланье

ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)

(Gichtgeist)

Генриха Блъоха

зъ Егеръ (Чехи)

Цѣна за фляконъ 60 кр.

Правдивый плынъ той можна дôстати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слонемъ".

Поправка. Въ 90-тôмъ ч-лѣ „Дѣла" зайшли въ фейлетонѣ „Иванъ Гонта" такій похибки друкарскій: замѣсть *Маснишевскій* маe бути: **Магнушевскій**, а замѣсть *политичнй* уваги (18-тый стихъ зъ горы въ 4-ôй шпальтѣ) маe бути: **полимичнй** уваги.

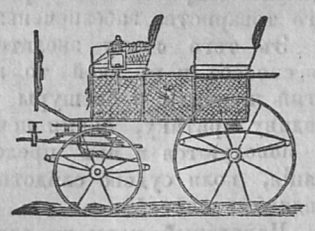

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ ѣсьмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаємъ тутъ такожъ всякій замовленя.

Шусталя и Спôлки
надвôрна фабрика повозôвъ.

(9—10)

Цѣнникъ.

2 ТОРГОВЛЯ (2—?)

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА
во Львовѣ

залагоджуе ласкавѣ замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляе желѣзницею франко до послѣднои стациі.

Чоколяда.

Вѣденьска ванилева	1·60
Іордана (зъ Боденбахъ) . . .	1·80
Сухарда (Швайцарска) . . .	2·80
Какавъ въ порошку (безъ олѣю)	
въ пушкахъ по ½ кильо .	—·35
Какавъ въ зернахъ	1·60

Цукорки.

Rocks & Drops	1·44
Мятовѣ	1·44
Гофа солодовѣ пак.	—·10
„ „ въ мѣшочкахъ 15 и 30 кр.	
„ екстракту солодов. слоикъ	1.—
„ пиво солодове	—·60

Овочѣ смаженѣ и кандизованѣ.

Циката италійска смаж., мягка	2.—
Шкôрки помаранчевѣ . . .	1·60

Виноградъ зъ Феславъ въ порѣ
щоденно свѣжій.

Мароны тирольскій, великій .	—·40

Овочѣ полудневѣ.

Розинки Малига десеровѣ .	1·80
„ султаньскій безъ кôсточъ	—·80
„ великій съ кôстк. (Eleme)	—·72
„ чорнѣ занзібарскій . . .	—·56
Фиги султаньскій найлучшій .	1·12
„ въ вѣнкахъ	—·48
Дактилѣ александрійскій) до	1·20
„ мароканьскій)поры	—·—
Мигдалы въ лупахъ à la prences	2.50
„ солодкій (Bacri) . .	1·28
„ гôркій	1·60
Орѣхи сицилійскій округлій .	—·64
„ товченій (зернята) . .	1·37
„ американьскій . . .	—·64
Сливки угорскій	—·48
„ оббиранѣ прунельки .	1·—

ПОВИЛА
угорскій знаменитій . . . . —·40

Помаранчѣ и Цитрины.

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѣ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскѣ вина лѣчничѣ
признанѣ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоѣва и Матея Якубовского ôтзначенѣ, проф хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженѣ и знаменитыми узнанѣ:

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Тожъ само высше поименованымі професорами и лѣкарями за найлучшій признанѣ:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть - литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
скляна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѣ власнѣ и **ЦУКОРКИ МХОВѢ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѢ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивѣ зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкѣ
власного выробу, неуступаючій жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр, съ солею пôсля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр, пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину меншій фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французкій
власного выробу

ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ дезинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновѣ выробы Зарга,
рôжнѣ мыла, кремы глицериновѣ и часта глицерина.

Кромѣ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩІЙ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожъ въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки. (3—?)

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье
ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючій выранѣ:
1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнѣ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѣ просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (8—16)

Кто желавбы взяти продажъ льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ **гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

ОБЪЯВЛЕНЬЕ!

Обще рôльничо-кредитне Заведенье для Галиціи и Буковины, общество зарегистроване съ неограниченою порукою

(2—9) **ôткрыло**

за призволенъемъ Высокои Власти державнои

въ собственôмъ домѣ ул. Ôрмянска Нръ 2
(напротивъ „Народного Дому“)

ÔТДѢЛЕНЬЕ ЗАСТАВНИЧЕ.

Удѣляе пожички на заставы,

а именно:

цѣнныѣ еффекты, дорогоцѣнности, выробы фабричныѣ и ремѣсничѣ и всякѣ предметы маючѣ вартôсть.

ОБЩЕ РÔЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ
для Галичины и Буковины,

Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою

купуе и продае Листы Довговѣ точно пôсля дневного курсу, **есконтуе** купоны тыхже льосôвъ, якъ и купоны ефектôвъ державныхъ навѣть передъ речинцемъ, есконтуе векслѣ и удѣляе пожички и задатки на гипотеку и за порукою.

ЗАВЕДЕНЬЕ ПРІЙМАЄ

ГРОШЕВѢ ВКЛАДКИ:

а) на **книжки щадничѣ** по 6%,
б) на **текучій рахунокъ** (conto currente)
за 30-дневнымъ выповѣдженьемъ 6%,
за 14 „ „ 5%,
за 3 „ „ 4%. (11—?)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на І-ôмъ поверсѣ.

ПЕРЕСТОРОГА.

Щобы запобѣгчи надужитямъ, о якихъ дôйшло неразъ до нашои вѣдомости, що спродаются дуже лихій выробы металевѣ яко найлѣпшій срѣбра хиньскій будьтобы походячій зъ нашои фабрики, уважаємо своимъ обовязкомъ перестерегчи П. Т. Вповажну Публичнôсть о тôй нерательнôй а досыть курсуючôй продажи, звертаючи заразомъ ласкаву увагу на нашъ фабричный складъ для Галичины пôдъ фирмою

Г. А. ХРИСТІЯНЪ
во Львовѣ улиця Гетманьска ч. 2,

котрый всякій товары зъ хиньского срѣбра єдино нашого выробу, за порукою довголѣтнои тревалости продае.

Ц. к. уприв.
Фабрика металевыхъ товарôвъ
въ Берндорфѣ. (2—2)

Змѣна льокалю.

Рѣзьбярь печатокъ и майстеръ золотыхъ выробôвъ

М. В. ТАУБЕРЪ
во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 6

принимае рѣзьбу печатокъ и вензелѣвъ на рôжнôмъ металю, такожъ направы и замовленя срѣбныхъ и золотыхъ вы
по умѣреныхъ цѣн

Замовленя зъ провинціи выконуе точно. Кореспонденція руска. (1—8)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 92. Львôвъ, Субота 27 листопада (9 грудня) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ **Просимо о выровнанье рахункôвъ за сей рôкъ и о вчасне надсыланье предплаты, щобы выдавництво можна управильнити.**

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

Реформа грунтового податку
укôнчена!

Центральна комисія для регуляціи грунтового податку покôнчила вже свои працѣ надъ сею реформою. Справа такъ званои реформы грунтового податку, розпочата 1869 року, стôлько лѣтъ обговорювана, съ надѣями и обавами выжидана, закôнчилась теперь такъ тихенько, що не тôлько загалъ нашои краєвои людности о нѣй мало що знає, але навѣть сама урядова „Gazeta lwowska“ мовчитъ и не почуваєся до обовязку, пôднести похвальный имнъ на честь мин. Дунаєвского, котрый довѣвъ ту реформу до кôнця, але хочьбы поучити своихъ читателѣвъ о послѣднôмъ дѣйстнôмъ результатѣ сеи реформы. А предсѣ кождый, хочьбы не бувъ властителемъ грунту, цѣкавый дôзнатись гдещо певнѣйшого о наслѣдствахъ сеи многолѣтнои реформы, що коштувала бôльше якъ 21 миліонôвъ. Кождый цѣкавый знати, скôлько приспорится сею реформою добра нашôй державѣ, о скôлько бôльше справедливымъ стане розкладъ грунтового податку и скôлько сего податку прійдеся платити такъ цѣлому нашому краєви якъ и поодинокимъ податникамъ?

Головна цѣль реформы грунтового податку була надовсе та, щобы передовсѣмъ ввести рôвномѣрнôсть въ розкладѣ грунтового податку, пôдтягнути оподатковану не оподатковану доси але управляну отже и плододайну землю, выровнати несправедливости такъ въ поодинокихъ краяхъ якъ и въ повѣтахъ и — остаточно приспорити державѣ бôльшій дохôдъ зъ грунтового податку. Чи осягненй тй цѣли сеи реформы? Побачимо.

Фактомъ неоспоримымъ єсть передовсѣмъ то, що грунтовый податокъ буде значно пôдвысшеный. Се вже знаютъ самй податники, хочь не маютъ єще перегляду на цѣлôсть переведеної реформы. Зъ всѣхъ сторôнъ краю доходятъ до насъ плачливй голосы. Ось подамо лише одинъ примѣръ. Зъ пôдъ Калуша пишутъ намъ: „Новый податокъ грунтовый приходится платити въ двоє а часомъ и въ пятеро бôльше ôтъ дотеперѣшного: за кавальчикъ грунту, ôтъ котрого доси платилося 94 кр., приходится платити 2 зр.; за кусничокъ городця, ôтъ котрого доси платилося 3½ кр., приходится теперь платити 34 кр.; за поле, ôтъ котрого доси платилося 9 зр., теперь треба платити 27 зр.; за грунтъ, ôтъ котрого доси платилося 100 зр., приходитъ теперь платити 501 зр. а. в.“ Такй жь и тымъ подôбнй голосы доходятъ насъ майже зъ всѣхъ всхôдныхъ повѣтôвъ Галичины.

Якжежь на дѣлѣ представляєся повный образъ реформы грунтового податку въ нашôмъ краю?

Центральна комисія установила остаточно *чистый дохôдъ зъ землѣ* въ всѣхъ 17 краяхъ коронныхъ Австріи *на 164,955.000 зр.* При дотеперѣшнôмъ податку грунтовôмъ бувъ обчисленый чистый дохôдъ зъ землѣ въ Австріи на 140,531.488 зр. На пôставѣ нового катастру чистый дохôдъ зъ землѣ въ Австріи були обчислили повѣтовй комисіи шацунковй на 165,225.000 зр., а центральна комисія первѣстно на 169,643.671 зр. Чистый дохôдъ зъ землѣ въ всѣхъ австрійскихъ краяхъ, установленый теперь центральною комисією остаточно на 164,955.000 зр. єсть отже о 270.000 зр. меншій ôтъ доходу обчисленого повѣтовыми комисіями шацунковыми, а о 4,688.671 зр. меншій ôтъ доходу, центральною комисією первѣстно (передъ реклямаціями) обчисленого, а *о 24,423.512 зр. бôльшій ôтъ доходу, якій служивъ за пôдставу вымѣру дотеперѣшного податку.* Щобы однакожь справедливо оцѣнити поданй цифры, треба мати на увазѣ, що до теперь числилося въ Австріи оподатковано (продуктивнои) землѣ 46,247.641 моргôвъ, а при новôмъ катастрѣ пôдтягнено пôдъ грунтовый податокъ 49,338.047 моргôвъ, отже о 3,090.406 моргôвъ с. є. о 6·7% бôльше. Пôсля старого катастру обчислено чистый дохôдъ зъ одного морга пересѣчно на 3·04 зр. а пôсля нового обчислено дохôдъ зъ одного морга пересѣчно на 3.34 зр., отже пересѣчно о 30 кр. бôльше. Щобы осягнути установлену суму грунтового податку 37,500.000 зр., припадає платити ôтъ выказаного чистого грунтового доходу 22·7% податку, тымъ часомъ коли пôсля уставы повинно платитися тôлько 22·1%. Нова реформа грунтового податку не приспорює отже державѣ навѣть того доходу, якій дававъ дотеперѣшный, старый податокъ грунтовый. Зъ ôтки жь береся пôдвысшенье нового податку, коли ôнъ въ цѣлости не дає навѣть такои сумы, якъ дававъ старый податокъ и коли въ цѣлôй Австріи пôдтягнено ажь 3,090.406 моргôвъ доси неоподаткованои землѣ пôдъ податокъ, а въ самôй Галичинѣ пôдтягнено пôдъ податокъ 1,330.288 моргôвъ доси неоподаткованои землѣ? Таке пытанье поставитъ не одинъ, глубше застановившись надъ сею реформою. Отже передовсѣмъ треба знати, що при новôмъ помѣрѣ убуло зъ пôдъ оподаткованя грунт. податкомъ въ Побережу (Küstenland), въ Чехахъ и Моравіи 18.641 моргôвъ землѣ доси грунтовымъ податкомъ обложенои. Дальше обчислено въ Краинѣ, Чехахъ и Силезіи дохôдъ зъ землѣ разомъ о 2,363.234 зр. низше, якъ бувъ обчисленый давный дохôдъ пôсля старого катастру, а на пôставѣ нового катастру обчислено въ Истріи, Дальмаціи, Краинѣ, Каринтіи, Чехахъ и Силезіи грунтовый податокъ о 2,994.500 зр. менше ôтъ дотеперѣшного (въ одныхъ Чехахъ о 2,426.250 менше), черезъ що податковый тягаръ другихъ краєвъ мусѣвъ збôльшитися.

Въ Галичинѣ обчислено чистый дохôдъ зъ землѣ остаточно на 24,487.247, отже о 2,187.000 *высше*, якъ були обчислили повѣтовй комисіи шацунковй, о 673.503 низше, якъ була обчислила первѣстно центральна комисія, а о 7,192.000 высше, якъ доси (пôсля старого катастру) бувъ обчисленый чистый дохôдъ зъ землѣ въ Галичинѣ. Пріймаючи загальну суму грунтового податку на 37,500.000 зр. рôчно, припадає пôсля сего на Галичину платити грунтового податку 5,565.000 зр. Дотеперѣшный грунтовый податокъ въ Галичинѣ выносивъ безъ державныхъ додаткôвъ 3,690.676 зр., а съ додатками (державными) 4,614.311; *отже новый податокъ буде о 1,874.324 зр. або о 50% бôльшій ôтъ старого грунтового податку безъ додаткôвъ, а о 950.689 зр. або 20% бôльшій ôтъ старого податку грунтового съ додатками.*

Коли до сего увзгляднится єще додатки, то тягаръ нового т. зв. „зрегулёваного“ податку єще дуже значно взростає.

Такъ представляєся справа, єсли брати Галичину въ цѣлости и єслибы можна припустити, що въ цѣлôй Галичинѣ зовсѣмъ рôвномѣрно обчислено дохôдъ зъ землѣ и ôтповѣдно до того розложено податокъ. Однакожь такъ не єсть. Єще минувшого року, въ статіи *„Подвôйна крейдка“* було ясно доказано, яка груба рôжниця заходитъ въ тôмъ взглядѣ межи захôдною а всхôдною Галичиною, розумѣєся на некористь сеи послѣднои, а неменше ясно було тамъ показано, яка рôжниця зайшла при шацованю лѣсôвъ а пôль, сѣножатей и т. д. Неменше вѣдомо такожь и то, що пересѣчно значно высше шацовано дохôдъ зъ селянскихъ грунтôвъ, якъ зъ грунтôвъ великихъ посѣлостей, а се просто вже хочьбы зъ тои однои причины, що селяне не мали своихъ свѣдомыхъ заступникôвъ въ шацунковыхъ комисіяхъ. Щобы дати повный образъ сеи рôжнородности и нерôвности въ розкладѣ грунтового податку, требабы переходити громаду за громадою, до чого нынѣ нема єще нѣякихъ зôбраныхъ матеріялôвъ. Обвѣщенй выказы о розкладѣ податку не даютъ въ тôмъ взглядѣ повного образу, бо они не подаютъ розкладу податку на малу а велику посѣлôсть, а противно берутъ обѣ посѣлости разомъ, черезъ що очевидно рôжниця въ нерôвностяхъ внѣ того самого повѣту затираєся. Але вже и на пôставѣ тыхъ выказôвъ можемо сконстатувати, що въ всхôднôй Галичинѣ, заселенôй рускимъ народомъ, незрôвнано бôльше пôдвысшено грунтовый податокъ, якъ въ захôднôй. Такъ пôдвысшено грунтовый податокъ въ двохъ повѣтахъ всхôднои Галичины: въ чорткôвскôмъ и залѣщицкôмъ бôльше якъ о 3½ разôвъ, въ Гусятыньскôмъ 3 разы, въ скалатскôмъ майже 3 разы, въ дальшихъ 15 повѣтахъ всхôднои Галичины, а именно: Коссôвъ, Коломыя, Городенка, Снятынъ, Сокаль, Стрый, Калушь, Борщѣвъ, Товмачь, Тернопôль, Збаражъ, Теребовля, Бучачь, Перемышль и Жидачôвъ, — бôльше якъ два разы, въ станиславôвскôмъ и надвôрняньскôиъ два разы, въ 4 повѣтахъ: львôвскôмъ, каменецкôмъ, богородчаньскôмъ и долиньскôмъ — майже два разы; въ прочихъ 22 повѣтахъ всхôднои Галичины пôдвысшено податокъ о 1½ — 1¾ разôвъ, а тôлько въ двохъ повѣтахъ: добромильскôмъ и дрогобыцкôмъ знижено податокъ. Найбôльше пôдвыс-

---

УМАНЬСКІЙ СОТНИКЪ

ИВАНЪ ГОНТА.

(*Праця проф. В. Антоновича.*)

(*Дальше.*)

По дорозѣ розголошувавъ Желѣзнякъ, будто ôнъ предпринявъ похôдъ на основѣ указу царицѣ, що ôнъ прійшовъ зновити козацтво, а съ нимъ и старинный уманьскій полкъ, що ôнъ намѣряє выгнати всѣхъ панôвъ зъ Украины, Подôля и Волыня и т. и. По занятю гайдамаками Соколôвки пôдступила до того мѣсточка и уманьска милиція та остановилася недалеко него на нôчлѣгъ. Доперва тутъ, пôсля всякои имовѣрности, завязались переговоры межи Желѣзнякомъ и Гонтою. Полковникъ Магнушевскій, объѣзджаючи въ ночи розставленй нимъ докола табора пикеты, побачивъ, що ихъ не було, и довѣдався, що Гонта казавъ имъ уступитись. Магнушевскій прилетѣвъ съ страхомъ до шатра свого товарища Обуха, розповѣвъ ёму сю подѣю и радивъ, щобы сей-часъ застрѣлити спячого Гонту... Але Обухъ спротивився сему, знать боявся отвѣчальности передъ Потоцкимъ. Тымчасомъ сотники Гонта и Уласенко вôйшли въ зношеня съ Желѣзнякомъ. Мы не находимо въ мемуарахъ того, щобъ тамъ були вказанй причины, котрыми руководився Гонта, рѣшивши прилучитись до руху Желѣзняка. Розумѣєся само собою, що слухи о мнимôй грамотѣ царицѣ були за надто наивнй, щобы могли зробити на Гонтѣ якесь враженье, якъ зовсѣмъ справедливо говоритъ Липпоманъ. Та трудно такожь думати, щобы инструкціи, данй Гонтѣ Потоцкимъ, могли его спонукати до участи въ гайдамаччинѣ. Потоцкій мôгъ ёму поручити, щобы ôнъ ухилявся ôтъ участи въ конфедераціи, може бути, що навѣть приказувавъ дѣлати противъ конфедератамъ або злучитись съ россійскими войсками, але ôнъ не мôгъ предвидѣти рухôвъ Желѣзняка и тымъ менше не мôгъ бажати розбуреня центрального мѣста своихъ дôбръ и выгубленя проживаючои въ нихъ шляхты. Ясна рѣчь, що иншй причины руководили Гонтою. Скорше всего можна допустити, що въ переговорахъ съ Желѣзнякомъ пересвѣдчився Гонта, що Желѣзнякъ пôднявъ повстанье въ имя осуценя завѣтныхъ народныхъ идеалôвъ: привернення козацтва, выгнаня панôвъ и знищеня унія. Ось тому-то уважавъ Гонта своимъ обовязкомъ прилучитись до загального народного дѣла.

На другій день рано по нôчлѣгу пôдъ Соколôвкою выйшли гайдамаки зъ мѣсточка, звертаючись на Умань. Супротивъ нихъ ишли уманьскй козаки... Але середъ дороги остановились козаки на приказъ сотникôвъ, котрй звернулись до полковникôвъ-шляхтичѣвъ ось съ такими словами: „Можете, паны, ôтъѣхати собѣ геть, — намъ бôльше вже васъ не треба.. Радимо вамъ: утѣкайте, коли хочете остатися въ живыхъ... Инакше згибнете коли не ôтъ руки гайдамакôвъ, то ôтъ нашои!“ Ôттакъ заявили сотники, що єсли кто хоче зъ козакôвъ, то може ôтойти собѣ разомъ съ полковниками. Обухъ и Магнушевскій сей-часъ ôтъѣхали скоро на сторону и справились до россійскои границѣ, куды доѣхали не безъ великои опасности. А всѣ козаки пôдъ проводомъ Гонты получились съ товариствомъ Желѣзняка и въ купѣ потягли на Умань.

Тымчасомъ въ мѣстѣ черезъ чотыри днѣ не було нѣякихъ вѣстей анѣ про рухи гайдамакôвъ, анѣ про те, що робила уманьска милиція. Ажь доперва 18-го червня около 11-ои годины передъ полуднемъ побачили зъ вежѣ економичного двора наближаючійся полкъ уманьскихъ козакôвъ, за котрымъ ишла ватага Желѣзняка. Обѣ зъоруженй стороны станули передъ мѣстомъ. Гонта и Желѣзнякъ звитались одинъ съ другимъ сердечно, по чѣмъ оба войска получились разомъ и кинулись на таборъ, що бувъ розложеный поза мѣскими укрѣпленями. Ось теперь почали они побивати шляхтичѣвъ... Губернаторъ Младановичъ стративъ зовсѣмъ голову; въ мѣстѣ залягла анархія и безпорядокъ. Деякй мѣры до обороны мѣста предпринято лише завдяки енергичности капитана гарнизону Ленарта и географа Шафраньского, котрый служивъ колись въ арміи Фридриха II. Оба они зъоружили, чимъ було, дворянъ, слугъ, жидôвъ и ученикôвъ василіяньскои школы, умѣстили ихъ за палисадами и казали стрѣляти зъ пушокъ до напастникôвъ. Черезъ 30 годинъ такъ стрѣляли, але въ кôнци вычерпались скоро средства обсадженыхъ. На другій день рано Шафраньскій заявивъ Младановичу, що нема вже запасôвъ пороху и картечѣвъ. До того не було ще въ мѣстѣ воды, бо студня, котру почали передъ кôлькома днями копати, натрафила на глубинѣ 30 сяжнѣвъ на скалу и вода не показалась. Тому-то обсаджень мусѣли успокоювати свою спрагу медомъ, вишнѣвкою и виномъ, ôтъ чого они упивались та ще бôльше причинялись до безпорядкôвъ и замѣшаня. Та ще до того поутѣкали въ ночи зъ мѣста до Гонты всѣ жовнѣры гарнизону, економичнй слуги и вязнѣ, котрй сидѣли въ економичнôй вязници, а теперь выпустили ихъ милиціонеры на волю. Коли Младановичъ почувъ сй сумнй вѣсти, тогды утративъ всяку надѣю на якійсь успѣхъ оборoны. Ôнъ ще въ ночи наклонивъ жидôвскихъ купцѣвъ, щобы выслали Гонтѣ и Желѣзнякови въ дарунокъ кôлька возôвъ дорогихъ матерій, та щобъ почали съ ними договоры про условины капитуляціи. Жиды и учинили такъ. Провôдники гайдамакôвъ приняли дарунки, але договоры ôтложили до завтра. На другій день Гонта привязавъ бѣлый платокъ до спицы, пôдъѣхавъ до ворôтъ и предложивъ, щобы почати наново договоры про условины пôдданя. Гонта жадавъ, щобы Младановичъ выйшовъ самъ до него и щобы казавъ ôтчинити ворота. Безъôтрадный губернаторъ выконавъ те жаданье. Ôнъ выйшовъ до ворôтъ на встрѣчу Гонтѣ въ супроводѣ мѣщанъ, котрй несли хлѣбъ и сôль. При воротахъ ôтбулася незвычайна сцена въ юрбѣ та замѣшаню. Про ту сцену рôжно росказуютъ мемуаристы. Коли порôвнаємъ списанй ними вѣсти, котрй впрочѣмъ дуже противорѣчатъ собѣ, то побачимъ ясно, що въ наслѣдокъ тои анархіи, яка запанувала посередъ шляхты, не могли ôтбутись договоры. Шляхотска старшина, с. в. губернаторъ Младановичъ, капитанъ Ленартъ, скарôникъ Рогашевскій, хорунжій Марковскій и другй выйшли на встрѣчу Гонтѣ, не згодившись попереду межи собою въ поставленю условинъ. Коли ôтчинено ворота и Гонта та Желѣзнякъ въ супроводѣ козацкои старшины въѣзджали въ нихъ, однй шляхтичѣ хотѣли вступити въ договоры, другй перерывали ихъ насильно, иншй порывалися палити зъ пушокъ, а другй зновъ ôттручували ихъ и клалися на пушки. Младановичъ хотѣвъ предложити Гонтѣ условины, але не мôгъ середъ того шуму говорити. Съ докоромъ и въ розпуцѣ звернувся ôнъ до шляхты съ тыми ось словами: „Думайте же самй про себе! Я иду до церкви и ôтдаю себе

шенье грунтового податку въ заходнôй Галичинѣ представляє повѣтъ Пильзно о $2\frac{1}{2}$ разôвъ, повѣты: Тарнобжегъ, Бяла и Домброва бôльше якъ о 2 разы, повѣты: Ланцутъ и Мелецъ майже о два разы, 18 повѣтôвъ лише о $1\frac{1}{2}$—$1\frac{3}{4}$ раз., а въ Лимановôй, Грибовѣ и Горлицяхъ обнижено податокъ грунтовый.

Для Буковины обчислила центральна комисія чистый доходъ зъ землѣ остаточно на 2,110.705 зр. отже о 760.705 зр. высше, якъ дотеперь обчисленый доходъ, о 1,004.295 зр. низше, якъ обчислили повѣтовѝ комисіи шацунковѝ, а о 93.254 низше, якъ була первѣстно обчислила центральна комисія. Пріймаючи головну суму грунтового податку въ Австріи на 37,500.000 зр., припадає пôсля нового обчисленя *на Буковину грунтового податку 480.000 зр. с. є. о 120.000 зр. або о 35% бôльше ôтъ дотеперь (360.000 зр.) оплачуваного.*

Пôсля дотеперь сказаного кождому ясна ôтповѣдь на высше поставленѝ пытаня: чи замѣрена „реформа" грунтового податку ôтповѣла своѣй цѣли? Не менше ясно и то, длячого Gazeta lwowska мовчитъ съ славословіями...

Переглядъ часописей.

О архіерейскôмъ посланію ВПреосвященного Сильвестра пише краковскій Czas межи иншими: Епископъ Сильвестръ обнявъ администрацію галицкои митрополіи середъ вынятковыхъ и тяжкихъ обстоятельствъ. Мимо того архіерейске посланіе написане съ незвычайною свободою духа, съ ясностею що до цѣлей, съ рѣшимостею що до средствъ, — а до сего мы (Поляки) не були призвычаенѝ въ сего рода письмахъ гр. к. капитулы во Львовѣ. Коли бы сей контрастъ бувъ вѣрнымъ образомъ змѣны, яка вже зайшла въ настрою и понятяхъ рускои суспôльности въ Галичинѣ, то се зазначалобы рѣшучу епоку въ єи исторіи и житю. Але досвѣдъ учитъ, що перемѣна ôтношень людей нѣгде и нѣколи не ôтбуваєся такъ спѣшно и нагло." Czas очевидно думає, що лише руска суспôльнôсть має обовязокъ, старатися о поправу ôтношень житя и суспôльного стану въ краю, а забуває зовсѣмъ, що сей обовязокъ въ далеко бôльшôй мѣрѣ почиває на польскôй суспôльности, яко верховодячôй сторонѣ въ краю. Czas повиненъ бодай памятати на Мицкевичовскѝ слова: „Serce nie zna, co to pany", повиненъ памятати, що любовь межинародна не вымушуєся, що на милованье нема силованя, тожь коли справдѣ бажає улучшеня безъôтрадныхъ ôтношень межинародныхъ въ краю, повиненъ стремѣти до того, щобы и друга сторона сповнила свôй обовязокъ, тымъ бôльше що есть верховодячою, а тогды доперва може послѣдувати межинародна гармонія. — Czas похваляє головну цѣль и средства архіер. посланія, однакожь выжидає дѣлъ, бо „по дѣлахъ будутъ васъ судути". Сю послѣдну, досыть неясну алюзію, здаєся Czas ôтносити до обвѣщенои въ гдеякихъ и то польскихъ часописяхъ пропозиціи на новыхъ крилошанъ. Признаємо що выбôръ новыхъ силъ, ôтповѣдныхъ и способныхъ перевести програму, высказану въ посланію, есть дуже важный и рѣшитъ на дѣлѣ о практичнôй успѣшности сеи програмы, що треба бажати удачного выбору ôтповѣдныхъ силъ зъ нашого духовеньства для верховного спôвдѣланя духовного въ подвигненю рускои церкви и руского народа, але всежь таки мусимо пригадати Czas'ови, що вже ажь надто далеко посуваєся въ своѣй печаливости о не свои а рускѝ дѣла.

Przegląd lwowski тожь само обговорює именованье нового администратора галицкои митрополіи и згадує о нашôй статіи „На передновку", але єму не до вподобы, що мы указали на потребу тѣснои звязи межи нашимъ духовеньствомъ а рускимъ народомъ. Розумѣєся! Колибъ руске духовеньство ôтчужилось ôтъ свого народа, тогды упалабъ его повага и сила, а и нарôдъ немало потерпѣвбы при малочисленности интелигенціи. Тогды насталибъ жнива для кс. Подольского и его сподвижникôвъ.

О интернатѣ оо. Змартвыхвстанцѣвъ подає Przegląd lwowski похвальнѝ вѣсти. Будынокъ интернату „взнесеный съ великимъ смакомъ и певною выставностею", вже готовъ. Хлопцѣ убранѝ въ мундурки. Мешканье хлопцѣвъ, цѣлый будынокъ интернату выглядає „jak wspaniałe pałaców salony wobec maleńkich kurników". Львôвске товариство оо. Змартвыхвстанцѣвъ складаєся кромѣ „братчикôвъ и постулятôвъ" зъ шѣстьохъ священикôвъ: двохъ греко-уніятôвъ а чотырохъ латинникôвъ, — межи ними болгарскій мисіонеръ Смоликовскій и „potomek historycznego rodu młodziuchny, anielskiege wejrzenia ks. Orpiszewski".

Свято Станислава Костки, патрона оо. Єзуитôвъ, вже ôтъ довгихъ, предовгихъ лѣтъ не обходжено съ тою великою выставою и торжественностею „якъ за давныхъ часôвъ Рѣчи-посполитои". Давнѣйше брали участь въ тôмъ святѣ не тôлько власти цивильнѝ але навѣть и войсковѝ. Przegląd lwow. жалуєся, що се вже вышло зъ звычаю. Ажь сего року по части ôтновлено давну свѣтлôсть сего торжества, бо въ домѣ оо. Єзуитôвъ явились лат. еписк. Моравскій, ôрменьскій архіеп. Исаковичь, маршалокъ Зыбликевичь, а, якъ додає Przegląd lwow. „przy wznoszeniu toastów na cześć pana Marszałka krajowego, ks. Ilnicki zaintonował Многая лѣта!", на що мар. Зыбликевичь ôтповѣвъ, що съ серця желає, щобы оо. Єзуиты „вщѣпляли свою давну мудрôсть" въ всѣхъ иншихъ людей.

Въ „справѣ рускôй" все еще ôтзываются по дневникахъ рôжнѝ голосы, званѝ и незванѝ. Недавно надôславъ якійсь Русинъ до краковскои Reform-ы „програму" згоды межи Поляками а Русинами. Характеристично и дуже замѣтно, що авторъ зъ однои стороны бажає федераціи Славянъ пôдъ россійскимъ царемъ, а зъ другои стороны за цѣну сеи фантастичнои федераціи готовъ ôтдати всю просвѣту руского народа въ руки „Macierzy polskiej" и горячо пôдноситъ гадку, щобы товариство им. Качковского злялося съ „Macierzą polską". Тѝ двѣ точки характеризуютъ такъ авторство сеи „програмы", якъ и короткоглядность чи наивнôсть автора. „Федерація Славянъ" се, здавалосьбы, дуже велика далекоглядность, але треба бути короткоглядным, щобы не бачити, що Русины и Поляки въ Галичинѣ мусятъ попереду полагодити множество справъ, незрôвнано бôльше наглячихъ, близшихъ, майже пекучихъ, поки станутъ говорити про яку небудь внѣшну политику и про „высоку" политику въ загалѣ. Говорити при теперѣшнôмъ, економично, политично и суспôльно такъ сумнôмъ станѣ Галичины про пытанье федераціи всѣхъ Славянъ и спиратись про те, чи Славяне маютъ сфедеруватись пôдъ симъ чи пôдъ тымъ властелиномъ, значитъ стôлько, якъ колибъ голодный и голый розважавъ надъ тымъ, чи лучша рыба чи мясо, не маючи нѣ сего нѣ того. Се та сама фантастичность, що все доси порывала гдеякихъ рускихъ политикôвъ на высокого Пегаза всесвѣтнои державности а не давала имъ бачити найблизшихъ потребъ свого народа. Зновжежь говорити про те, що „Macierz polska" може выручити Русинôвъ въ просвѣтѣ руского народа и пôдносити зôльнянье товариства Качковского съ „Macierzą" хиба лише длятого, щобы сальвувати имя сего товариства, значитъ просто не розумѣти, що кождый нарôдъ передовсѣмъ самъ повиненъ дбати про свою просвѣту, а складати єи въ чужѝ руки — значитъ стôлько, що выречися зъ горы своєи народности. Та нерозважнôсть автора „програмы згоды" въ Reform-ѣ нагадує живо не дуже давну статю „Слова", где съ такоюжь нерозважностею толкувалось про те, що Русины повиннѝ теперь першѝ йти съ просьбою о згоду до Полякôвъ, — хочь кождый троха розважный чоловѣкъ якъ и самѝ Поляки признаютъ, що Русины яко сторона слабша и придавлена не можутъ бути першими моторами згоды, а противно першій крокъ повиннѝ зробити Поляки.

Справозданье „кружка исторично-литературного".

Въ однôмъ зъ першихъ чиселъ „Дѣла" зъ р. 1882 подали мы звѣстку про дѣяльнôсть и розвôй сего кружка, завязаного въ мысль уставы „Академичного Братства" членами сего товариства; подали мы тогды справозданье зъ сѣмохъ засѣдань т. є. за мѣсяцѣ падолистъ и грудень 1881. Въ протягу слѣдуючихъ 2 мѣсяцѣвъ (сѣчень, лютый) и въ 2 мѣсяцяхъ курсу лѣтного (май, червень) ôтбувъ кружокъ дальшихъ 13 засѣдань, на котрыхъ читанѝ були слѣдуючѝ рефераты и самостôйнѝ працѣ: 1. „Луна", украиньскій альманахъ. Критичный розбôръ, — подавъ К. Заклиньскій, голова кружка. 2. Н. Вахнянинъ „О Скоринѣ". Рефератъ О. Яремы. 3. А. С. Петрушевичь „Церковь св. Пантелеймона". Рефератъ И. Матѣєва. — Дръ И. Шараневичь „Rys stosunków wewnętrznych Galicyi wschodniej w drugiej połowie XV w." Реф. К. Заклиньского. 5. Іеронимъ-Анонимъ „Повѣсти". Критичный розбôръ В. Коцовского. 6. Н. Вахнянинъ „Женщина", повѣсть. Обширный крит. розбôръ И. Кокорудза. Позаякъ часъ не позволивъ занятись на тôмъ самôмъ засѣданю дискусіею, то посвячено сему цѣле 7 засѣданье кружка. 8. Н. Костомарôвъ „Руина (Гетманьство Многогрѣшного)". Реф. С. Зарицкого. 9. В. Антоновичь „Кіевъ, его судьба и значенье". Реф. К. Заклиньского. Ся праця знаменитого нашого историка, оперта по части на рукописныхъ жерелахъ, дуже важна и цѣнна. — 10 В. Антоновичь „Кіевскѝ вôйты Ходыки". Реф. К. Заклиньского. — 11 Пыпинъ „О ческôй литературѣ", справозданье Яросевича. — 12. Т. Шевченко „Посланіе". Критично-естетичный розбôръ И. Кокорудза; праця вельми основна и сумлѣнна. — Всѣ тѝ засѣданя свои ôтбувъ кружокъ въ XIV салѣ университету. — На першôмъ засѣданю въ зимовôмъ курсѣ 1882/3 шкôль. р. постановивъ кружокъ змѣнити свою назву зъ „ист. — лит." на „фильософичный", а такожь ôтбувати правильно свои засѣданя бодай разъ на тыждень (въ недѣлю), о год. 3 въ XVI сали университету; рѣшено занятись придбаньемъ власнои библіотеки, а то переважно зъ книжокъ потрѣбныхъ для университетскихъ студій; зъобовязано членôвъ до складаня мѣсячнои вкладки. — Головою кружка выбраный бувшій товаришь, теперь проф. при акад. гимназіи у Львовѣ Корн. Заклиньскій, — заступн. головы Вас. Бѣлецкій.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна.) 1-ше сеи сесіи (а 243 въ загалѣ) засѣданье палаты послôвъ ôтбулося 5 л. грудня. Дръ Смолька ôткрывъ сесію; згадавъ помершихъ членôвъ и ôтобравъ присягу ôтъ новыхъ послôвъ. Потôмъ забравъ голосъ гр. Таффе и ôтчитавъ обширне справозданье о шкодахъ, якѝ въ вересни и жовтни с. р. потворили выливы водъ въ Тироли и Каринтіи: много людей згинуло, шкоды выносятъ десятки миліонôвъ. Мимо всякихъ дотеперѣшныхъ запомогъ нещасливымъ, потрѣбно буде и правительству причинитися до поратованя нещасливыхъ и до регуляціи водъ. Гр. Таффе апелює до палаты, щобы ухвалила проєкты, котрѝ правительство внесе небавомъ. Потôмъ забравъ голосъ дръ Дунаєвскій для выводу финансового. Ôнъ предложивъ прелиминарь буджету на р. 1883. Загальна сума выдаткôвъ въ р. 1883 прелиминована на 491.881.215 зр.; загальна сума доходôвъ на 460,218.810 зр.; дефицитъ выноситъ отже **31,662.405 зр.** О способѣ покрытя дефициту 31·662 миліонôвъ зр. має рѣшити окрема устава. Сумаріюмъ буджету на р. 1883 представляєся въ загальныхъ цифрахъ такъ:

Выдатки:

Цѣсарскій дôмъ . . .	4,650.000	зр.
Кабинетъ цѣсарскій . . .	70 515	„
Рада державна	1,069.935	„
Трибуналъ державный	22 000	„
Рада министерска . . .	1,008.154	„
Додатокъ для справъ спôльныхъ	90,350.927	„
Министерство справъ внутрѣшн.	18,105 292	„
„ обороны краєвои .	8,707.312	„
„ вѣроисп. и просвѣты	18,136.145	„
„ финансôвъ . .	101,395.198	„
„ торговлѣ . .	62,028.991	„
„ рôльництва . .	11,632.327	„
„ справедливости .	20,894.711	„
Найвысша палата обрахункова	157.000	„
Етатъ пенсійный . . .	15,168.000	„
Субвенціи и дотаціи . . .	17,312.350	„
Довгъ державный . . .	120,251.818	„
Зарядъ довгу державного . .	920.540	„
Сума выдаткôвъ .	491,881.215	зр.

Доходы.

Цѣсарскій дôмъ . . .	—	
Кабинетъ цѣсарскій . . .	—	
Рада державна	—	
Трибуналъ державный	—	
Рада министерска . . .	685.780	зр.
Справы спôльнѝ	—	
Министерство справъ внутрѣшн.	1,022.632	„
„ обороны краєвои .	217.618	„
„ вѣроисп. и просвѣты	5,211.948	„
„ финансôвъ . .	386,321.042	„
„ торговлѣ . .	41,963.510	„
„ рôльництва . .	10,771.121	„
„ справедливости .	656.486	„
Найвысша палата обрахункова .	—	
Етатъ пенсійный . . .	56.790	„
Субвенціи и дотаціи . .	262.213	„
Довгъ державный . . .	11,765.888	„
Зарядъ довгу державного . .	12.700	„
Доходы зъ продажи недвижимои власности державнои .	149.500	„
Ôтобранье завдатку на будовы .	1,121.482	„
Доходы зъ спôльныхъ активôвъ	—	
Сума доходôвъ . .	460,218.810	зр.

Въ порôвнаню съ 1882 р. выдатки на р. 1883 бôльшѝ о 6,160.264 зр. а доходы на р. 1883 прелиминованѝ о 12,063.017 зр. бôльше, якъ на 1882 р.

Межи **выдатками** на р. 1883 замѣтнѝ слѣдуючѝ прелиминованѝ позиціи бôльшѝ (+) або меншѝ (—) въ порôвнаню съ р. 1882: Рада державна на 1883 р. — 412.000 (бо ôтпала вже рата на будынокъ парляменту); справы спôльнѝ + 404.000; администрація политична въ поодинокихъ краяхъ + 262.000; будова дорôгъ + 178.000; будовы воднѝ + 165.000; министерство обороны краєвои: ляндвера — 341,000 (бо въ р. 1883 ôтпаде третій тыждень вправъ ляндверы), але за

въ руки Господа!" Заразъ и вôйшовъ ôнъ до костела. А тымчасомъ, коли то шляхтичѣ сварились и кричали, заразъ за старшиною вôйшла до мѣста товпа народа и розбрылась по улицяхъ. Ось теперь розпочалась кровава розправа, звѣстна пôдъ именемъ „Уманьскои рѣзнѣ". Мы не будемъ описувати тутъ подрôбностей тои подѣи, якѝ вже ажь надъ мѣру росказували всѣ мемуаристы, а лишь застановимося надъ тыми фактами, котрѝ ôтносятся до особы Гонты и малюютъ его ôтносины до лихотворства народнои пôмсты. Намъ приходится зачерпнути тѝ факты выключно зъ жерелъ зовсѣмъ непріязныхъ для Гонты, въ котрыхъ пробиваєсь ясне бажанье звалити головно на него ôтвѣчальнôсть за варварскѝ убійства, якѝ чинились въ Умани. Але мимо того, коли вглянемо тверезыми очима въ тѝ факты, що ихъ списали мемуаристы, то побачимъ въ чинахъ Гонты далеко бôльше бажаня, щобы зменшити ту кроваву розправу, нѣжь єи збôльшити, а въ многихъ случаяхъ ôнъ очевидно уживає всякихъ можливыхъ компромисôвъ и пôдступôвъ лише длятого, щобы ухоронити сю або ту жертву ôтъ народного гнѣву. Ôнъ, примѣромъ, стараєся ôтволѣчи часъ, чинитъ розпорядженя нѣбы-то грôзнѝ для жертвъ, але въ дѣйстности маючѝ на цѣли спасти тѝ жертвы и т. и. Гляньмо лишь бачно на те, якій бувъ складъ того гайдамацкого войска, що заняло Умань, и яке було ôтношенье Гонты до него, а справдѣ не можемъ нѣколи ôтносити до его личного вплыву того кровавого характеру, якій приняла та розправа. Маса народа, що наплынула до Уманя, складалася зъ селянъ, котрѝ збѣглися зъ всеи полудневои Кіевщины: тѝ селяне, котрѝ довго мучились въ тяжкôй крѣпацкôй зависимости, котрѝ були роздражненѝ недавными подѣями, змѣряючими до насильного введеня уніи, — тѝ селяне представляли розъярену и озлоблену масу и вже пôсля степеня свого розвитку неспосôбну анѣ до того, щобы придушувати свои страсти, анѣ до того, щобы пôдчинятися правильному руководству своихъ военныхъ провôдникôвъ. А до того, хочь и якъ популярный бувъ Гонта, то его вплывъ ограничався лише на округи Уманьщины, а для далеко бôльшои части повставшихъ селянъ бувъ Гонта чоловѣкъ чужій и неавторитетный. Дати напрямъ тому рухови, здержати чувство народнои пôмсты — ôнъ не мавъ зовсѣмъ можности, тожь на нѣмъ не може тяжити ôтвѣчальнôсть за загальный характеръ подѣй. Але мы таки розъяснимо тутъ образъ его личныхъ чинôвъ; а щобъ се вчинити, погляньмо, на якѝ факты вказуютъ его вороги. Найтяжшій зъ всѣхъ мемуаристôвъ ворогъ Гонты, Павло Младановичь, приписує єму лично тôлько два убійства: скарбника Рогашевского и своєи тѣтки Констанціи Янкевичевои. Ба, але въ першôмъ случаю Младановичь самъ собѣ противурѣчитъ, позаякъ самъ наводитъ, що Гонта приказавъ щадити цѣлу родину Рогашевского. Що до Янкевичевои, то сестра Младановича, котра видѣла єи смерть, подає, що єи убивъ якійсь незвѣстный селянинъ въ той часъ, коли єи вразъ съ другими женьщинами вели до церкви на приказъ Гонты. Мемуаристъ Тучапскій твердитъ, що Гонта приказавъ привести до себе губернатора Младановича, докорявъ єму за потайне перехопленье важного листу, писаного до Гонты воєводою Потоцкимъ, а наконецъ ударивъ его шаблею и приказавъ ôттакъ окружаючимъ убити его. Але рôдный сынъ того губернатора, Павло Младановичь, котрый бувъ при боцѣ свого батька въ той часъ, якъ велася бесѣда мѣжь нимъ и Гонтою, не чувъ зовсѣмъ чогось подôбного! Ôнъ лишь твердитъ, що Гонта жадавъ ôтъ Младановича ôтданя касы, а позаякъ Младановичь ôтмовивъ сего, то Гонта выдавъ его окружаючимъ козакамъ. Окрôмъ тыхъ трехъ противурѣчивыхъ и неясныхъ згадокъ, котрымъ, якъ видимо, дуже легко можна доказати неправду, кромѣ тыхъ трехъ згадокъ анѣ одинъ вже мемуаристъ не наводитъ не то нѣ одного лично Гонтою вчиненого убійства, але навѣть нѣякого выреченого нимъ приказу, котрый бы засуджувавъ когось на смерть! Противно, въ росказахъ тыхъ мемуаристôвъ стоятъ численнѝ, яснѝ свѣдоцтва про те, що Гонта старався все выратувати ôтъ смерти такъ поодинокѝ лиця, якъ и цѣлѝ громады шляхтичѣвъ. Такъ ось Тучапскій посвѣдчає, що Гонта приказавъ пощадити економа Скаржиньского, але селяне, ненавидячи его задля его нелюдскои строгости, убили его выстрѣлами зъ товпы, помимо забороненя Гонты. Младановичь и Кребсъ росказуютъ згôдно про те, що Гонта прійшовъ до костела, де укрылись многѝ шляхтичѣ и де почалась вже рѣзня, и приказавъ вывести зъ него кôлька родинъ, въ тôмъ числѣ и родину Младановича, и обѣцявъ спасти ихъ. Выведеныхъ зъ костела завели въ части до хаты мѣщанина Богатого, а въ части до економичного двора. Ихъ супроводили козаки, назначенѝ Гонтою, котрѝ идучи посередъ товпы, кричали: „не рушь!" Ôттакъ прійшовъ Гонта самъ до хаты Богатого и побачивши, що гайдамаки вдираются до середины и слѣдятъ пильно за выратуваными, ôнъ ôтпровадивъ Младановича до заднои комнаты и сказавъ єму: „Сиди тутъ, будешь въ безпечности". Бажаючи ухоронити ôтъ розъяренои товпы дѣтей и женьщинъ, заведеныхъ до економичного двора, приказавъ Гонта ôтвести ихъ до церкви, где священикъ прочитавъ надъ ними молитву и окропивъ ихъ водою. Ôттакъ заявлено гайдамакамъ, що тѝ люде приняли крестъ пôсля православного обряду и що ихъ крестными батьками були Гонта и Желѣзнякъ. Хлопчика Младановича, пôзнѣйшого мемуариста, поручивъ Гонта безъôтступному наглядови козака Шила, котрый хоронивъ его черезъ кôлька днѣвъ, говорячи всѣмъ: „Се ляцка дитина, дарована житьемъ ôтъ Гонты!" Коли прійшли зъ одного зъ окрестныхъ селъ селяне, прихильнѝ для родины Младановичѣвъ, Гонта приказавъ выдати имъ троє выратуваныхъ дѣтей и позволивъ вывезти ихъ зъ Уманя. Коли наконецъ притихли зволнованѝ страсти гайдамакôвъ, Гонта приказавъ вывести на улицю всѣхъ тыхъ, що скрывались пôдчасъ рѣзнѣ, и кождому поименно заявивъ, що его житю не грозитъ бôльше небезпеченьство. Записуючи послѣдну сцену, додає Младановичь, що коли Гонта побачивъ случайно пôдчасъ бесѣды лежачѝ на улици трупы убитыхъ дѣтей, такъ заразъ страшно поблѣдъ и приказавъ сейчасъ похоронити ихъ.

Подôбнѝ высше наведенымъ факты находятся ще въ значнôмъ числѣ, розкиданѝ въ мемуарахъ. Тѝ факты, независимо ôтъ волѣ мемуаристôвъ, що ихъ списували, становлятъ образъ людскости ненавистного для шляхтичѣвъ уманьского сотника.

(Конець буде.)

те жандармерія + 179.000; министерство просвѣты + 354.000 (на школы высшѝ, середнѝ и промысловѝ); министерство финансôвъ + 1,312.000; министерство торговлѣ + 15,964.000 (зъ того выдатки на желѣзницю аруляньску + 5·5 мил., а на трансверзальну галицку 9 мил. зр.) етатъ пенсійный + 421.000; субвенціи и дотаціи — 853.000 (бо гдеякимъ желѣзницямъ, мѣжь тыми Кароля-Людвика, угорско-галицкôй и Альбрехта признано меншѝ залички).

Зъ **доходôвъ** замѣтнѝ слѣдуючѝ прелиминованѝ позиціи на р. 1883: Доходы мин. финансôвъ + 13,482.000, само цло + 12,944.000 (въ наслѣдство ухваленои сего року новои тарифы цловои); дохôдъ зъ тютюну + 3,348.000 (очевидно въ надѣѣ, що консумція тютюну збôльшатися буде). Межи безпосередными доходами першій разъ на р. 1883 прелиминовано споживчій податокъ ôтъ нафты въ сумѣ 1 мил. зр. Всѣ податки консумційнѝ прелиминованѝ на 85,358.000, а именно: ôтъ горѣвки 7·5 мил. ôтъ вина и мосту 4·113 мил., ôтъ пива 22·2 мил., ôтъ мяса и худобы на зарѣзъ 4·93 мил, ôтъ цукру 37·209 мил., ôтъ соли 19·68 мил., ôтъ тютюну 67·295 мил., ôтъ стемплѣвъ 16·95 мил, ôтъ льотеріи 20·223 мил., ôтъ рогачокъ 2·413 мил.. зъ податку шинкового 1·005 мил., и т. д. Безпосередніѝ податки: податокъ грунтовый 33·5 мил., податокъ домовый 25·205 мил., податокъ заробковый 9·5 мил., податокъ доходовый 22·4 мил., и т. д. — сума безпосередныхъ доходôвъ прелиминована на 92,808 000 зр. Дохôдъ зъ телеграфôвъ прелиминованый на 4·5 мил.

Рôвночасно съ буджетомъ державнымъ на р. 1883 дръ Дунаєвскій внѣсъ въ палатѣ послôвъ провизоричный буджетъ на першій кварталъ 1883 р.

По експозе́ дра Дунаєвского ôтчитано рôжнѣ предложеня правительства и внесеня послôвъ. Правительство предложило: проєктъ о продовженю выняткового стану судôвництва въ окрузѣ Котарскôмъ въ полуденнôй Дальмаціи; проєктъ о кредитѣ додатковôмъ на р. 1882 въ сумѣ 248.160 зр. на помноженье финансовои стражи о 608 людей зъ причины заведеня новои тарифы цловои и податку ôтъ нафты; на саму Галичину припадає 172 стражникôвъ; дальше внесло правительство предложеня податковѝ: 1) о змѣненю законôвъ о податкахъ заробковыхъ; 2) о заведеню податку рентового; 3) о оподаткованю товариствъ акційныхъ и иншихъ спôлокъ, зобовязаныхъ складати публичнѝ рахунки; 4) о заведеню податку особисто-доходового.

Опôсля ôтчитано обширне внесенье лѣвицѣ пôдъ фирмою пос. Хлюмецкого, жадаюче выбору окремои комисіи, котра выпрацювалабы проєктъ въ мысль соціяльно-политичнои програмы, уложеной сполученою лѣвицею; дальше внесенье п. Екснера (зъ лѣвицѣ) о выданю законôвъ въ справѣ охороны знакôвъ фабричныхъ.

Другого дня на слѣдуючôмъ засѣданю велася дебата надъ правит. проєктомъ закона промыслового. Послы правицѣ промовляли за проєктомъ: за обмеженьемъ свободы промыслу черезъ заведенье свѣдоцтвъ здôбности, черезъ постанову, що кождый ремѣсникъ муситъ належати до товариства и т. д. Послы зъ лѣвицѣ промовляли противъ проєкту; особливо основну бесѣду выголосивъ пос. Сохоръ. — Пос. Розеръ заповѣвъ проєктъ закона противъ фалшованя живности.

(*Цьсарь санкціонувавъ*) ухвалену соймомъ галицкимъ уставу о средствахъ пôднесеня рыбацтва въ водахъ краєвыхъ.

(*Министерство рôльництва*) приготовляє проєкта законôвъ о урегулѣваню годинъ деннои працѣ робôтникôвъ, о святкованю недѣлѣ и о працяхъ жѣнокъ та дѣтей въ копальняхъ и о урегулѣваню касъ гôрничихъ робôтникôвъ. Въ министерствѣ ôтбулися двѣ нарады въ тыхъ дѣлахъ при участи гдеякихъ властителѣвъ предпріємствъ гôрничихъ и робôтникôвъ зъ ческихъ и моравскихъ копалень угля.

(*На будову галицкихъ дорôгъ*) вставлено въ буджетъ державный на р. 1883 о 171.000 зр. бôльше, якъ въ р. 1882 зъ причины будовы моста на Днѣстрѣ въ Залѣщикахъ. Выдатки на будовы водныхъ поставлено въ тôй самôй сумѣ, що на р. 1882, именно 233.000 зр.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Царь ôтвѣдавъ бувъ на одинъ день Петербургъ и заразъ повернувъ до Гатчина.

„Московскія Вѣдомости“ выступили противъ теперѣшнои россійскои политики финансовои, яко противнароднои. Затягаючи пожички за границею Россія выдаєся въ руки заграничныхъ спекулянтôвъ. Якъ въ р. 1877 фирмы англійскѝ, такъ теперь фирмы нѣмецкѝ пôдкопуютъ финансы россійскѝ.

(*Непорядки студентскѝ въ Россіи.*) Въ тôмъ дѣлѣ одержуємъ слѣдуючу допись зъ Харкова: „Въ исторіи университетôвъ въ Россіи не було єще такихъ фактôвъ, якѝ мы бачимо теперь. Студенты мало не всѣхъ университетôвъ пôдняли протестъ противъ теперѣшныхъ порядкôвъ. Дѣло почалося зъ того, що ректоръ казаньского универс. не выдавъ стипендіи студ. Воронцову, котру той получивъ ôтъ земства. Воронцовъ удався до ректора, щобы той ему выяснивъ, зъ якои се рѣчи зроблено и яке ôнъ мавъ на се право; ректоръ не схотѣвъ съ нимъ навѣть говорити. Тогды Воронцовъ обôзвавъ єго „падлецомъ“ и обѣцявъ ударити въ лице передъ всѣма студентами. На другій день пôсля лекціи ректора Воронцовъ пôдôйшовъ до него и ударивъ єго двѣчи по лицю. Рада професорôвъ зôбравшись въ тойже день, выгнала Воронцова зъ университету; студенты такожь зôбрались, щобы запротестувати противъ такои резолюціи рады. Але войско розôгнало се зборище студентôвъ и при сему салдаты, якъ розказуютъ, убили пять студентôвъ, а богато поранили. Универзитетъ зачинено, а зборище студентôвъ почалося въ ветеринарнôмъ институтѣ. Богато студентôвъ арештовано; можна смѣливо сказати, що не мало зъ нихъ пôйде на Сибѣрь. Петербурскій университетъ, зачувши се, почавъ протестувати противъ такого поступованя съ студентами, черезъ се богато студентôвъ увязнено, а душь сорокъ зôслано, гдекотрыхъ до дому (щобы нѣкуда не выѣздили), а гдекотрыхъ и далѣ. Потôмъ протесты почались въ университетахъ: московскôмъ, варшавскôмъ и кіевскôмъ, але про се дуже мало звѣстно, бо часописямъ не вольно про се писати. Про протестъ харкôвского университету я розкажу докладнѣйше. Дня 14 р. падолиста студенты университету збирались невеличкими купками въ университетѣ и радились, якъ имъ бути въ сѣмъ случаю, але инспекторъ Вальтеръ заразъ донѣсъ, що готовится зборище студентôвъ. Полиція вкупѣ съ салдатами и козаками обступила университетъ и велѣла студентамъ розходитись, але студенты ôтповѣли, що они розôйдутся тôлько тогды, якъ не буде полиціи; полиція уступила и студенты розôйшлися. (Студенты не хотѣли розходитись при полиціи, бо въ 1879 р. полиція ихъ била, коли они розходилися). Другого дня зновъ студенты радились маленькими купками, але на сей разъ полиція увôйшла въ самый университетъ; студенты стрѣнули єи свистомъ и гукомъ „вонъ“! Швидко полиція выйшла зъ университету, побачивши, що нѣякого зборища нема. Другого дня студенты вже зробила справдешне зборище. Дѣло хилится до того, що всѣ студенты залишатъ науку, поки не будутъ змѣненѝ ôтношеня учащоися молодежи. Ветеринарный институтъ въ Харковѣ такожь пôднявъ протестъ; бôльше сотнѣ студентôвъ ветеринарѣвъ арештувала полиція“.

Найновѣшій донесеня зъ Россіи звѣщаютъ, що безпорядки студентскѝ выбухли такожь въ лицею въ Ярославли. И тѝ студенты зôбралися, щобы высказати спôвчутье студентамъ казаньскимъ и петербурскимъ. Кôльканайцять студентôвъ выключено зъ лицея и ôтослано ихъ до родичѣвъ.

Нѣмеччина. Парляментови нѣмецкому предложеня меморіялъ о выконаню закона о соціялистахъ. Въ меморіялѣ тôмъ сказано, що мимо закона о соціялистахъ, агитація соціялистична треває дальше.

Франція. Мѣжь Францією и Англією нема згоды въ справахъ египскихъ, противно, непорозумѣнье съ кождымъ днемъ збôльшаєся.

Въ Парижи розпочався 5 грудня процесъ противъ Бонтý и Федера о звѣстне банкрутство „Union Général“. Бонту признаєся до неправильныхъ поступкôвъ, але завѣряє, що все те чинивъ въ добрôй вѣрѣ. Результатъ процесу доси не звѣстный.

Чорногора. Урядовый „Гласъ Црнгорца“ розбираючи спôръ Чорногоры съ Портою о границѣ, заявляє, що Чорногора оружится длятого, бо муситъ бути приготована, якъ всѣ прочѝ державы, на всякѝ выпадки. Чорногора не грозитъ нѣкому, не бажає вôйны, оружится тôлько для власнои обороны.

НОВИНКИ.

— **Зъ св. Юра.** Въ середу сего тыждня комисія зъ ц. к. намѣстництва передала еп. Сильвестрови темпоралія львôвскои митрополіи, пресвитерского дому и проч. Крылошанинъ Жуковскій выѣздитъ въ понедѣлокъ до зятя, о. Стефановича въ Кобакахъ а крылош. офиціялъ Малиновскій буде и на дальше проживати во Львовѣ въ приватнôмъ домѣ. — Въ четверъ сего тыждня на консисторскôмъ засѣданю новый референтъ сов. Вас. Ильницкій зложивъ присягу.

— **Именованье чотырохъ новыхъ крылошанъ** при капитулѣ львôвскôй, — якъ довѣдуємось, — маєнаступити вже въ скорôмъ часѣ.

— **Посолъ о. Іоанъ Озаркевичь** умѣстивъ въ Neue freie Presse заявленье, що всѣ вѣсти польскихъ газетъ о тôмъ, будьтобы ôнъ мавъ намѣренье вступати до клюбу польского, суть безпôдставнѝ. О. Озаркевичь рѣшучо заявляє, що нѣколи не мавъ анѣ теперь не маєтакого намѣреня.

— **О. Наумовичь** намѣряє по Новôмъ роцѣ переселитися до Львова и тутъ выжидати рѣшеня свого процесу.

— **Рускій народный театръ** пôдъ дирекціею И. Биберовича пробуваєôтъ часу выѣзду зô Львова въ Станиславовѣ. Мимо того, що театръ въ Станиславовѣ маєеще лучшій персоналъ якъ во Львовѣ, бо придбавъ собѣ таку рутиновану спѣвачку и артистку, якъ панѣ Попель, — то мимо того поводженье театру въ Станиславовѣ дуже слабе; гдеякѝ представленя навѣть коштôвъ не звертаютъ. Найбôльше єще було публики на „Федьку Острожскôмъ“ и на першôмъ представленю „Ярополка“. Завтра, въ недѣлю ôтъѣздитъ театръ на три представленя до Тысьменицѣ. Тамъ буде представлено въ недѣлю на дохôдъ погорѣльцѣвъ „Школярь на вандрôвцѣ“ и „Сатана въ бочцѣ“; въ понедѣлокъ „Галька“, а вô второкъ „Пентелей Трубка“. Потôмъ театръ поверне до Станиславова, дасть єще три послѣднѝ представленя, а ôттакъ выѣде до Коломыѣ. Сподѣваємось, що Русины станиславôвскѝ вспоможутъ нашъ театръ передъ єго ôтъѣздомъ до Коломыѣ.

— **Въ справѣ Словаря** одержуємъ ôтъ автора слѣдуючу допись: „Осмѣляюся пригадати всѣмъ Вп. предплатникамъ мого малоруско-нѣмецкого Словаря, котрѝ зложили дотеперь лише 40 кр. або 1 зр. предплаты, щобы зволили надôслати якъ найскорше дальшу предплату, позаякъ вже и 3-ій выпускъ (арк. 6 a—10 b) небавомъ зъ друкарнѣ выйде, а средства грошевѝ зôбранѝ дотеперѣшною предплатою суть незначнѝ проти великихъ коштôвъ накладу. Заразомъ прошу всѣхъ Вп. моихъ Другôвъ и знакомыхъ та дотеперѣшныхъ предплатникôвъ, щобы ласкавѝ були въ своихъ кругахъ заохочувати до найчисленнѣйшои участи въ предплатѣ и запомозѣ мого щирого народолюбного подвигу. Станиславôвъ 7 грудня 1882. *Евг. Желехôвскій.*

— **О поворотѣ нашого земляка п. Василя Нагôрного** на родину по одинацятьлѣтнôмъ пробуваню за границею а именно въ Швайцаріи, где кôнчивъ курсы архитектуры въ цирихскôй политехницѣ и займався 7 лѣтъ практикою яко архитектъ при урядахъ будôвничихъ, — мы свого часу звѣщали. Теперь доносимо, що п. Нагôрный замешкавъ во Львовѣ при ул. Линдого пôдъ ч. 3. Ôнъ пріймаєи выробляє пляны и обрахунки на церкви и домы, зарôвно выготовляє рисунки для робôтъ столярскихъ, слюсарскихъ, каменярскихъ и т. п. Думаємо, що не потреба буде заохоты для нашои П. Т. Публики, щобъ покористалася знанями нашого земляка и поспѣшила съ численными замовленями.

— **Жандармы шукаютъ по селахъ за тираменными крестами.** Звѣщаютъ намъ зъ Кукизова (коло Ярычова, староства львôвского), що жандармы списуютъ кресты тираменнѝ, якѝ лишь где небудь, примѣромъ на цмынтари, побачатъ; пытаючимъ ôтповѣдаютъ, що маютъ „наказъ“. Звѣщаютъ намъ такожь, що одному селянинови мавъ сказати одинъ жандармъ: „або зрубайте — або *обрѣжте*“!! (тираменный крестъ), а дякови, котрый казавъ, що „предсѣ вже двѣста лѣтъ є въ церквѣ тираменный крестъ“ мавъ ôтповѣсти: „въ церквѣ можна где небудь спрятати“. Ся послѣдна вѣдомôсть выдаєся намъ майже неимовѣрною, а коли се дѣйстно правда, то належалобъ, щобы дотычный священикъ донѣсъ о тôмъ оскорбленю религіи зверхнôй власти жандармеріи, щобы таяжь потягнула винныхъ до ôтвѣчальности.

— **Зъ Стрыя** одержуємъ слѣдуючу допись: „Дня 9 (21) грудня 1882, с. є. въ празникъ Зачатія Пр. Богородицѣ ôтбудутся о 4 а взглядно 5-тôй годинѣ въ комнатахъ Рускаго касина въ Стрыю зборы членôвъ филіи товариства им. Мих. Качковского, на котрѝ Всч. членôвъ симъ запрошуємъ. По скôнченôй нарадѣ читати буде о. В. Залозецкій повѣстку свого утвору зъ житя сѣльского музиканта. Ôтъ *выдѣлу стрыйскои филіи тов. им. М Качковского*“.

— **Нова стація телеграфична въ Буску** буде отворена вѣроятно еще въ мѣсяци грудню с. р. Будова линіи телеграфичнои зъ Красного до Буска вже розпочалася.

— **Процесъ Яна Матейки противъ жида дра Ебеншица.** Матейко а взглядно его защитникъ обжалувавъ жида дра Ебеншица о образу чести. Ебеншицъ по звѣстнôй инавгураційнôй промовѣ Матейка въ школѣ штукъ красныхъ, зôйшовшись съ секретаремъ Матейка, сказавъ до него: „Co ten łajdak Matejko myśli sobie!“ Судія признавъ дра Ебеншица виннымъ образы чести и засудивъ єго на 50 зр. кары, взглядно на 10 днѣвъ арешту. При розправѣ показалося, що Матейко длятого сказавъ до ученикôвъ-жидôвъ: „Єсли вы зъ штуки маєте робити спекуляцію, то забирайгеся“, — бо минувшого року выланавъ одного студента-жида на шахрайствѣ: жидъ, щобы получити премію, не робивъ малюнку самъ въ школѣ, якъ другѝ студенты, але взявъ до дому, где єму ктось иншій зробивъ.

— **Жиды-емигранты россійскѝ въ Бродахъ.** Урядова „Gaz. Lwowska“ доноситъ, що пôсля переведеного въ понедѣлокъ с. т. спису було того дня въ Бродахъ 72 родинъ жид. зъ 122 осôбъ. Зъ тыхъ 54 родинъ (94 осôбъ) удаєся сими днями коштомъ Alliance Israélite партіями до Англіи, Франціи и Голяндіи; 14 осôбъ ôтъѣде назадъ до Россіи; въ Бродахъ остане довшій часъ (здаєсь на завсѣгды!) 14 осôбъ, що не можутъ повернути въ Россію и не можутъ буты вывезенѝ за границю, бо не умѣютъ нѣчого робити. Урядникъ зъ намѣстництва пробувавшій въ Бродахъ яко правительств. комисарь зôставъ вже зъ ôтти ôткликаный.

— **Зъ Демнѣ** пишутъ намъ: Въ дописи (ч. 87) „Дѣла“ о новôй хорошôй церквѣ камѣннôй въ Демнѣ зайшла похибка, котру комитетъ церковный въ той способъ простуєи доповняє: „Церковь въ Демни, котра дѣйстно по мнѣнію знатокôвъ моглабы бути окрасою и неодного бôльшого мѣста, освятивъ самъ Впр. митрополитъ Іосифъ въ р. 1881 дня 19 червня. На тоє торжество, котре ôтбулося съ можливою выставностею приспѣло 12 парохій съ крестными походами. Народу зôбралось було звишь 10.000 душь“.

— **Люи Блянъ (Blanc)**, звѣстный французскій публицистъ, репубиканинъ и радикалъ, умеръ 6 с. м. въ Каннъ. Блянъ родився 1813 р. Выдатну ролю политичну ôтограв въ 1848 р. По выбуху революціи лютовои бувъ именованый членомъ провизоричного правительства и весь свôй талантъ посвятивъ интересамъ стану робôтничого. По coup d' état зъ 2 грудня Люи Блянъ емигрувавъ до Англіи, где пробувавъ до вересня 1870 р. Въ лютôмъ 1871 р. выбраный до парляменту, занявъ мѣсце на скрайнôй лѣвици. Зъ его праць писательскихъ найважнѣйшѝ: „Histoire de dis ans 1830—1840“ и „Histoire de la revolution 1848“.

— **(Дрôбнѝ вѣсти.)** Юрко Свистунъ, уланъ, соучастникъ Домбровского въ скрытоубійствѣ жидôвскои родины въ Жовквѣ, засудженый судомъ войсковымъ на 15 лѣтъ тяжкои вязницѣ. — Дръ Антоній Реманъ зъ Кракова обнявъ катедру географіи въ львôвскôмъ университетѣ. — Секвана и Ренъ сего тыждня дуже вылили.

— **На Словаръ Евг. Желехôвского** зложили у насъ пп. С. Громницкій 2 зр., К. Лучаковскій 2 зр., дръ Ю. Целевичь 1 зр., Гр. Цеглиньскій 1 зр., о. И. Ляторовскій зъ Сапогова (п. Кривче) 1 зр., о. Т. Савула зъ Шоломеничь (п. Рудки) 2 зр.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію на Стариска, дек. городецкого принятѝ оо.: 1) Іосифъ Лопатыньскій, сотрудникъ Успеньскои церкви во Львовѣ; 2) Теодоръ Трачь, завѣдатель въ Збоискахъ; 3) Михаилъ Царь, завѣдатель въ Сорокахъ; опôсля въ списѣ 4) Онуфрій Криницкій, парохъ въ Дубровицѣ; 5) Теодоръ Леонтовичь, капелянъ въ Пôдлипцяхъ; 6) Володимиръ Глиньскій завѣдатель въ Старискахъ; 7) Леонардъ Харламповичь, учитель народный въ Коломыѣ.

Презенту получивъ о. Іоанъ Олесницкій зъ Велеснева на приходъ въ Переволочѣ дек. бучацкого.

На конкурсѣ розписана капелянія Губинь, съ прилученою Соколець, наданя ординаріятского; речинець до вношеня подань до 10 (22) лютого 1883.

Душпастырску посаду получили: 1) о. Александеръ Заячкôвскій, сотрудникъ зъ Лубянокъ выжныхъ, приватне сотрудництво въ Горожанцѣ, дек. пôдгаєцкого; 2) Анатоль Долиньскій сотрудництво въ Перегиньску; 3) Володим. Павликовскій завѣдательство въ Бзовици.

Каноничну институцію получивъ о. Василій Небыловець на пар. Перегиньско.

Въ дутпастырскѝ посады введенѝ оо.: 1) Августинъ Лонкевичь въ завѣдательство въ Долинянахъ, 2) Орестъ Коновалець въ сотрудництво въ Курянахъ, 3) Конст. Цисекъ въ сотрудництво въ Заболотовѣ, 4) Лонгинъ Балицкій въ завѣдат. въ Акрышорахъ, 5) Володим. Радикевичь въ сотрудництво въ Горохолинѣ, 6) Станиславъ Алексевичь въ сотрудництво въ Вербилôвцяхъ; 7) Іоанъ Вергановскій въ сотрудн. въ Товщовѣ; 8) Стефанъ Лесюкъ въ сотрудн. въ Буску; 9) Григ. Концевичь въ сотрудниц. въ Галичи.

Ординар. шкôльн. комисаремъ перегиньского деканата поставлевый о. Левъ Левицкій парохъ зъ Янôвки.

До львôвскои дух. семинаріи на IV рôкъ принятый: п. Антоній Подлѣсецкій, котрый по переведенôй у него ревизіи полиційно-судовôй бувъ зъ семинаріи выключеный; п. Ник. Бачиньскій принятый на III р. богословія.

Зъ АЕархіи Перемыскои.

Презенту на опорожнену парохію regiae collationis въ Милику надало ц. к. намѣстництво о. Іосифови Копыстяньскому, дотеперѣшному тамошному администраторови.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)
ФАВСТЪ
трагедія І. В. Гете
Часть перша.
Зъ нѣмецкого переклавъ и поясневъ
Иванъ Франко.
Цѣна 1 зр. 50 кр.
Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецеписомъ).

Убезпеченье на житье, получене съ кредитомъ
„СЛАВІЯ“
Банкъ взаимныхъ убезпеченій въ Празѣ
удѣляє пожички
членамъ на случай смерти або дожитя убезпеченымъ, або тымъ, котрѝ рôвночасно приступлятъ до убезпеченя, именно: П. Т. официрамъ, урядникамъ войсковымъ, урядникамъ етатовымъ, краєвымъ, професорамъ и т. п., котрѝ побираютъ надъ 800 зр. сталои рôчнои платнѣ; дальше урядникамъ емеритованымъ, котрыхъ емеритуры бôльше якъ 500 зр. рôчно выносятъ и урядникамъ желѣзницѣ, якъ такожь и тымъ, котрѝ сталымъ пожиткомъ доходовымъ могутъ выказатися и даютъ въ заставъ емеритуру, платню або пожитки доходовѝ въ мѣрѣ, яку устава постановитъ.
Запытаня зъ Галичины и Буковины можутъ бути адресованѝ або безпосередно до Дирекціи банку „Славія“ въ Празѣ, або такожь до Головного Заступництва банку „Славія“ во Львовѣ, улиця Коперника ч. 5. (2—3)

Аптика пôдъ „Звѣздою“

ПЕТРА МИКОЛЯША

во Львовѣ поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ $^1/_4$, $^1/_2$ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскй вина лѣчничй
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского ôтзначенй, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженй и знаменитыми узнанй:

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ **вино пепсинове**
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ **вино пептонове**
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожъ само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшй признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивй зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкй
власного выробу, неуступаючй жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка французска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста $^1/_2$ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису В. Lee $^1/_2$ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вдержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. I. М. Фарины о половину меншй фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французскй
власного выробу
ПУДЕРЪ французскій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновй выробы Зарга,
рôжнй мыла, кремы глицериновй и чиста глицерина.

Кромѣ тутъ наведеныхъ есть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАПОѢ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ также въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки. (4—?)

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничну глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ также легку глухоту заразъ усувае, якъ се доказуютъ тысячнй оригинальнй свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фениковъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (6—?)

Заявленье.
Ще лише 50 примѣрникôвъ на складѣ звѣстнои брошуры о. С. Качалы: „**Polityka Polaków względem Rusi**“, по цѣнѣ **1 зр. 50 кр.**

ЦѢННИКЪ.

3 **ТОРГОВЛЯ** (2—?)

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

ВО ЛЬВОВѢ

залагоджуе ласкавй замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляе желѣзницею франко до послѣдноп стаціи.

Консервы.		Сосы и Муштарда.	
Горошокъ сушеный россійскій	3·60	Бифштикъ соя	1·20
„ франц. въ пушкахъ	1·40	Uniwersal Relisch	1·40
Шампіоны фр. въ пушкахъ	1·20	Сосъ труфльовый	1·60
Шпараги велик. $^1/_1$ п. зр. 6, $^1/_2$ п.	3·50	**Муштарда** зъ Бордô.	
Mixed Pikles въ слоикахъ	—·84	Diophantes, слоикъ	50 и 80
Оливки франц. въ оцтѣ	1·20	Girondine $^1/_2$	60 и 1·—
Капарки франц. кильо	1·44	Ангельска пакетъ	16 и 32
„ дрôбненькй слоикъ	—·80	Диссельдорфска якъ фр. кильо	—·80
Труфлѣ perigord въ пушкахъ	3·80	„ слоикъ	—·35
„ въ слоикахъ	1·50, 2·50	Кремска плынна $^1/_1$ фл.	—·70
Грибы сушенй выбиранй	2·50	„ $^1/_2$ 35 кр. $^1/_4$	—·18
Сардинки франц.	75, 1·30	Олива найлучша $^1/_1$ фл.	1·—
„ Градо	35, 40	„ „ ницейска кильо	1·50
Москалѣ сардель. росс. штука	—·4	„ въ фляшкахъ 10, 18, 30, 60,	1·—
„ ориг. фасочка	2·30	Оцетъ винный въ фляшкахъ	—·35
Оселедцѣ голенд. молочи шт	—·12	„ овочевый литра 8, 16 и	24
„ шкотскй кр.	7, 8	„ франц винный естраг 70 и	1·40
Сарделѣ, кильо	1·44	Сыръ швайцарскій краевый	—·96
Лососьо-оселедцѣ норвегс. шт.	—·60	„ ементальскій	1·60
		„ Пармезаньскій до тертя	2·40
		Бриндза знаменита	—·80
		Масло все свѣже и кухонне.	

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье
ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. **Головна выграна** въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючй выгранй:
1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнй списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.
Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.
Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовй просится надсылати до
Льотерійного ôтдѣлу Терстеньской выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (9—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ гал. **Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

ОБЪЯВЛЕНЬЕ!

Обще рôльничо-кредитне Заведенье для Галиціи и Буковины, общество зарегистроване съ неограниченою порукою

(3—9) **ôткрыло**

за призволеньемъ Высокои Власти державнои

въ собственнôмъ домѣ ул. Ôрмянска Нръ 2
(напротивъ „Народного Дому“)

ÔТДѢЛЕНЬЕ ЗАСТАВНИЧЕ.

Удѣляе пожички на заставы,

а именно:

цѣннй еффекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнй и ремѣсничй и всякй предметы маючй вартôсть.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выдаваный въ Кіевѣ.

1883-тый рôкъ (другій рôкъ выдаваня).

Журналъ „Кіевская Старина“ посвяченый исторіи южнои Руси, особливо бытовои, буде выдаватися и въ 1883 р. *що мѣсяця*, по тôй самôй програмѣ, при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ и писателѣвъ, въ прилогою ôтъ часу до часу портретôвъ замѣтныхъ южно-рускихъ дѣятелѣвъ и знимкôвъ зъ всякихъ памятникôвъ южно-рускои старовины.

На рôкъ выходитъ журнала — 12 книгъ, кожда въ 12 и бôльше аркушѣвъ печатныхъ. Книги выходятъ точно 1 го кождого мѣсяця и безпроволочно розсылаются предплатникамъ.

На будучій рôкъ находятся вже въ розпорядимости редакціи мѣжъ иншими слѣдуючі статьи: *Жидотрепанье XVIII вѣку* (хроника), Ник. Костомарова; *П. А. Кулишъ и его послѣдна литературна дѣяльность*, Н. Костомарова; *Печерскій антики*, Н. С. Лѣскова; *Княжна Анна-Алоиза Острожска*, Ор. И. Левицкого; *Задунайска Сѣчь*, Ф. Кондратовича; *Революція волыньска 1-шои четвертины XIX стол.*, обширный сучасный мемуаръ; *Исторія дослѣддôвъ кіевскихъ старинностей*, проф. Вол. Антоновича; *Мнимый бунтъ на Волыни 1789 р.*, Ор. И. Левицкій; *Старосвѣтскій батюшки и матушки*, повѣсть Ив. Нечуя Левицкого; а изъ матеріялôвъ: *Письма Т. Шевченка до Бронислава Залеского 1853 до 1857 р. Коллекція писемъ до* **М. А. Максимовича** *ôтъ рôжныхъ литератôвъ, ученыхъ и проч.; Дневникъ св. Фоки Струтиньского; Рôжнородности „Марципанôвъ и Гануськовои горѣвки“*, рукопись зъ XVIII в., Ив. Кулябки, и пр.

Цѣна за 12 книжокъ „Кіевскои Старины“ съ прилогами и доставою до дому або пересылкою внутрь Россіи **10 рублѣвъ**, на заграничну пересылку додаеся **1 рубель**.

Предплатники маютъ звертатися выключно въ редакцію „Кіевской Старины“: **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастьяновой.**

Предплата на 1882 р. приймаеся на тууже адресу и по тôйже цѣнѣ. Въ книжцѣ за падолистъ — біографія и портретъ Гонты.

Редакторъ-выдавецъ Ф. Г. Лебединцевъ.

Угорскй вина

бѣлй и червонй, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ также власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ
(Kékesy Kálmán)
властитель винницѣ
въ Gyöngyös на Униахъ.

Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (9—25)

Саломонъ Бардахъ
во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 18.

поручае
великій выбôръ рôжнородныхъ паперôвъ до писаня, рисованя, приборôвъ письменныхъ и галантерійныхъ, якъ также ордерôвъ котиліоновыхъ.
Выконуе карты визитовй, сотку по 40 кр. (10—10)

Вдова по священику
шукае мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительница дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условами. Адреса: **М. С. К. poste restante Надвôрна.** (7—10)

Выдавецъ и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 93. Львôвъ, Середа 1 (13) грудня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ **Просимо о вырôвнанье рахункôвъ за сей рôкъ и о вчасне надсыланье предплаты, щобы выдавництво можна управильнити.**

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

ÔТЪ РЕДАКЦІИ.

Гдеякѣ люде злои волѣ, неутомимѣ въ злобнôй агитаціи противъ нашои часописи, розголошуютъ ложнѣ вѣсти, будьтобы „Дѣло“ съ новымъ рокомъ мало змѣнити правопись и выдаватись фонетикою. Якъ довѣдуємося, тѣ недоброжелателѣ нашои часописи розсылаютъ навѣть письма про провинціи, щобы ширити тѣ свои вѣсти, обчисленѣ на обаламученье публики.

Злишно булобы увѣряти зъ нашои стороны, що всѣ тѣ и тымъ подôбнѣ вѣсти суть чистою, безпôдставною, выдумкою злосливыхъ людей, що любуются въ неустаючихъ интригахъ середъ Русинôвъ, щобы въ той спосôбъ ловити рыбу въ мутнôй водѣ. Спокôйно можемо ôткликатись на наше трилѣтне выдавництво, котре вже кождому выяснило достаточно нашу програму. Мы були першѣ, що усунули на бôкъ всякѣ языковѣ и правописнѣ споры, а звернули увагу на жизненнѣ справы и интереса народнѣ. Въ нашôй етимольогичнôй правописи бачимо єдиный спосôбъ, сполучити всѣхъ щирыхъ Русинôвъ австрійскои Руси для згодливои працѣ около добра народу, а понехати безплоднѣ и шкодливѣ споры формальнѣ. Се була, єсть и буде наша програма, и тôлько консеквентнымъ переведеньемъ сеи програмы подвигнулась на передъ наша справа народна, якъ и на дальше буде подвигатись. Розсѣванье высше згаданыхъ ложныхъ вѣстей показуе, що у насъ єще не зовсѣмъ затихли люде злои волѣ, що якъ давнѣйше такъ и теперь радíбы пхнути нашу Русь въ безвыходну пропасть безплодныхъ спорôвъ, партійныхъ страстей и сварôвъ, що довго роздирали нашѣ силы на радôсть нашихъ ворогôвъ. Якъ доси такъ и на будуще зъумѣємо непохибно остоятись противъ тыхъ мерзкихъ интригъ и неустрашимо будемо служити нашôй, всѣмъ дорогôй справѣ руско-народнôй. Нынѣ згадуємо о тыхъ людяхъ злои волѣ не зô взгляду на нашу часопись, а зô взгляду на добро загалу нашои Руси. Не даймося захитати въ нашôй єдинодушности, не даймо приступу интригамъ до нашои народнои святинѣ, не даймо розъединяти нашихъ силъ и обновляти безплодныхъ спорôвъ, а не устрашимо и съ братною любовію и дружнымъ довѣріємъ працюймо надъ подвигненьемъ нашого народа, надъ розвоємъ нашои народнои идеѣ.

Економичнѣ програмы.

Жіємо въ часахъ взростаючои нужды и голосныхъ розправъ про нужду убогихъ людей. Такъ званe „соціяльне пытанье“ — пытанье голодныхъ и голыхъ стає на дневнôмъ порядку въ всѣхъ державахъ. Въ Англіи вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ „кипитъ“ ирляндска справа: борôба безземельныхъ чиншôвникôвъ и робôтникôвъ противъ властителѣвъ землѣ за — право житя. Въ Франціи не тôлько республика клопочеся про поправу долѣ робôтникôвъ и про розвôй економичного стану, не тôлько такѣ факта, якъ забуреня въ Монсо-лє-Минъ и т. п. указуютъ на движенье робôтниче, але навѣть всѣлякѣ претенденты на французскій престолъ залицяются до радикалôвъ, кидаютъ шумнѣ фразы о „зъєднаню интересôвъ всѣхъ станôвъ“, а на бѣлôй хоругвѣ королевскôй выписуютъ по при иншѣ точки такожь и „соціяльне пытанье“. Въ Нѣмеччинѣ вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ кн. Бисмаркъ въ спôлцѣ съ такими „соціялистами катедры“ якъ професоры Вагнеръ и Шефле не тôлько словами але и дѣлами: практичными реформами законодавства — стараєся полагодити „соціяльне пытанье“. Въ Россіи по при всѣхъ иншихъ справахъ внутрѣшныхъ немалозначнои ваги все таки много говорится о поправѣ економичного стану народа, а погромы жидôвъ тожь даютъ доказъ, що тамъ ворушится суспôльне пытанье, хочь ôтмѣнно, але мало що менше живо, якъ на Западѣ. Послѣдными часами и італійскій король Гумбертъ заявивъ въ троновôй промовѣ, що настигла теперь для Италіи пора, занятися суспôльно-економичными справами, и король дуже радъ, що добрѣ ôтносины съ всѣма державами позволяютъ италійскому народови спокôйно ôтдатись тôй працѣ. Въ слѣдъ за словами короля поспѣшило италійске правительство, предложити дотычащѣ проекта економичныхъ реформъ.

А коли такъ по всѣмъ-усюдамъ пôдносятся суспôльно-економичнѣ пытаня, то и въ Австріи мусѣла також озватись справа людскои недолѣ. И она справдѣ озвалась голосно, шумно, навѣть надто крикливо въ — економичныхъ „програмахъ“. Правду сказати, се не першій разъ такъ дѣеся. Ôтъ р. 1879 разъ на разъ пôдносила партія автономистôвъ, що централистична партія не мала и не має нѣякои програмы економичнои. Автономисты выбрали въ радѣ державнôй комисію ощадности (Ersparrungscommission), але о працяхъ сеи комисіи ажь надто мало що чути, а єще менше чути о якихъ ощадностяхъ въ выдаткахъ державныхъ. Минувшого року выголосивъ гр. Таффе свою такъ звану „аграрну програму“ про пôднесенье рôльнич. господарства и селяньского стану. Доси однакожь нѣчого не чути, щобы що небудь робилося для пôднесеня рôльничого господарства и селяньского стану. Ажь ось теперь, ледво тôлько розпочались обрады въ радѣ державнôй, знôвъ маємо ажь двѣ новѣ програмы суспôльно-економичнѣ. Централистична „сполучена лѣвиця“ внесла до рады державнои свою „соціяльно-политичну програму“ (Das social-politische Programm der Vereinigten Linken), а мин. Дунаєвскій въ своємъ финансовôмъ предложеню на р. 1883 тожь само зазначивъ немовь-то щось въ родѣ соціяльно-политичнои програмы заявляючи, що правительство не думає съ заложеными руками придивлятись економичному станови державы, але що само приложитъ руки до поправы сего стану економичного, а се въ той спосôбъ, що предложитъ цѣлый рядъ законодавчихъ реформъ, котрѣ бы вплынули користно на ту поправу. Мин. Дунаєвскій заразъ таки заповѣвъ предложенье закона о командитовыхъ спôлкахъ на акціи и о акційныхъ спôлкахъ, новелѣ до гôрничого закона, закона о наслѣдствѣ при селяньскихъ грунтахъ, закона о устройствѣ лѣсовои охороны, закона о отвѣчальности въ нещастяхъ при промысловыхъ предпріємствахъ и о убезпеченю робôтникôвъ на случай нещастя; дальше заповѣвъ мин. Дунаєвскій предложеня о дальшихъ реформахъ податковыхъ, а именно податку заробкового и особисто-доходового, якъ и законъ о оподатковаю индустрійныхъ предпріємствъ, обовязаныхъ складати публичнѣ рахунки, и законъ о податку ôтъ рентъ.

Сполучена лѣвиця говоритъ въ своѣй програмѣ, що поправа економичного стану не дасться осягнути поодинокими, ôторваными реформами, але що до сего треба всесторонныхъ, въ горы пôсля певнои програмы обдуманыхъ реформъ. Для того вноситъ лѣвиця, щобы выбрати комисію зъ 36 членôвъ, котрабы застановилась надъ потрѣбными реформами на соціяльно-политичнôмъ полі, а се пôсля слѣдуючои програмы:

I. що до опѣки надъ промысловыми предпріємцями и помôчными робôтниками:

A) Реформа законодавства въ дусѣ пôдпомаганя асоціяціи малыхъ промысловцѣвъ.

B) Задержуючи правило, що ôтношеня межи робôтникомъ а тымъ, кто пріймає робôтника, установляются **свобôдною** умовою, перевести реформу дотычащихъ законôвъ:

1. щобы обмежити денный часъ роботы для дѣтей, недорослôвъ и женщинъ;

2. уладити и обезпечити охорону здоровля въ фабрикахъ и робôтняхъ;

3. установити инспекторôвъ надъ фабриками и промысловыми предпріємствами;

4. обезпечити помôчныхъ робôтникôвъ противъ слабостей и небезпеченьствъ житя: а) обовязковымъ обезпеченьемъ на случай слабости, б) обезпеченьемъ на случай нещастя на основѣ стоваришеня обезпеченыхъ и пôдъ надзоромъ державы.

II. Реформа опѣки надъ убогими.

III. Реформа аграрныхъ ôтношень. Понеже селяньство всѣхъ сторôнъ домагаєся поправы свого нужденного стану, а именно аграрного права, понеже дальше далися чути голоснѣ жалѣ на кредитовѣ ôтношеня селяньства, але для основного оцѣненя тыхъ и тымъ подôбныхъ жалѣвъ не достає єще ôтповѣдныхъ датъ статистичныхъ и дослѣдôвъ дѣйстного стану, проте слѣдуе выбрати анкету, котрабы въ порозумѣню съ заступниками интересованыхъ кругôвъ основно дослѣдила правдивый станъ селяньства и якъ найскорше предложила резултаты тыхъ своихъ дослѣдôвъ.

Такъ отже маємо ажь двѣ новѣ програмы економичнѣ! Чи однакожь будемо мати хочьбы одну дѣйстну реформу економичну о тôмъ

УМАНЬСКІЙ СОТНИКЪ

ИВАНЪ ГОНТА.

(*Праця проф. В. Антоновича.*)

(*Дальше.*)

Два днѣ били Гайдамаки шляхтичѣвъ та жидôвъ, ажь ôттакъ утихомирились страсти. Теперь треба було приступити до устроєня краю и до продовженя розпочатыхъ чинôвъ. Що робивъ Гонта черезъ три тыжднѣ по занятю Уманя, про се маємъ дуже скупѣ згадки. Однакъ тымъ не менше видно въ тыхъ вѣстяхъ ясне направленье до того порядку, котрый стремѣвъ привести до ладу повставшій народъ и єго провôдникôвъ. По занятю Уманя тôлько черезъ три тыжднѣ мали они случайнôсть розпоряджатись свобôдно въ краю. Въ той часъ задумали они розширити рухъ на скôлько небудь можливôмъ просторѣ: зъ селянъ ставили ôтряды и розсылали ихъ въ рôжнѣ стороны, именно въ Брацлавщину, на границѣ Подôля и Полѣся, съ тымъ порученьемъ, щобы выгубити шляхтичѣвъ. Въ Умани скликано раду для выбору войсковои старшины. На тôй радѣ, козацкимъ звычаємъ при выстрѣлахъ зъ пушокъ и зъ ручниць, окликано Желѣзняка гетьманомъ, а Гонту уманьскимъ полковникомъ. О иншихъ урядовыхъ особахъ не дôйшли до насъ вѣсти. Уманьщину подѣлено на сотнѣ, а до кождои такои сотнѣ выслано сотника, котрый мавъ управильнити доставу воєннои силы и завѣдувати збираньемъ провіянту и податкôвъ. Въ тôмъ дусѣ розôслано по селахъ указы съ пôдписею Гонты. Уніятскимъ священикамъ приказано або оставити свои приходы або прилучитись до православія, постарався у переяславского епископа о уставнѣ грамоты и антимінсы. Ôттакъ приступлено до очищеня мѣста зъ трупôвъ. Часть козацкого войска заняла яко гарнизонъ Умань, а друга выступила за мѣсто въ табôръ. Гонта старався пôддержувати въ войску силу духа и веселый умъ: ôнъ роздѣливъ помѣжь козакôвъ богату добычь, старався о правильне доставлюванье до табору провіянту и ôтъ часу до часу устроювавъ пиры съ музикою и танцями, на котрѣ запрошувавъ безъ рôжницѣ всѣхъ мешканцѣвъ мѣста, въ тôмъ числѣ и выратуваныхъ женьщинъ шляхотского стану. Не зважаючи на ту дѣяльнôсть бачивъ Гонта всю трудноść приверненя колишнёго козацтва. Часто бувъ Гонта неспокôйный и задумчивый и говоривъ до окружаючихъ: „Братя! сумнѣваюсь, чи дôйде до краю начате дѣло“.

Сумнѣвы Гонты оправдалися справдѣ скорше, нѣжь ôнъ самъ думавъ, и гроза наступила зъ того боку, ôтки найменше зô всего єи очѣкувано. Россійске правительство задумало доконче взяти участь въ приверненю порядку въ рускихъ областяхъ, належачихъ до Польщѣ, и надѣлило ôтповѣдными инструкціями генерала Кречетникова, котрый обсаджувавъ въ той часъ ôтрядъ конфедератôвъ въ Бердичевѣ. Кречетниковъ выславъ до Уманя полкъ доньскихъ козакôвъ пôдъ проводомъ полковника Гурєва съ тымъ порученьемъ, щобы усмирити повставшихъ селянъ. Заразъ за Гурєвымъ выславъ Кречетниковъ туды ôтрядъ пѣхоты. Гурєвъ прійшовъ до Уманя и розложився побôчь табору Желѣзняка. Ôнъ завязавъ дружнѣ ôтношеня съ провôдниками повстаня, ôтвѣдувавъ часто Гонту и Желѣзняка, подававъ имъ плянъ спôльного дѣланя противъ конфедератôвъ, обѣцювавъ свою помôчь для выгнаня шляхты зъ Волыня и дававъ рады що до устрою войска и введеня правильного воєнного порядку. Такѣ дружнѣ ôтношеня тревали черезъ кôлька день, поки Гурєвъ не одержавъ звѣстки, що єму на помôчь иде полкъ пѣхоты. Якъ лишь Гурєвъ се почувъ, заразъ устроивъ пиръ для цѣлого войска и приказавъ Донцямъ гостити сердечно Украинцѣвъ и за той часъ опанувати складомъ ихъ зброѣ и прогнати ихъ конѣ. Такъ и сталось, а тымчасомъ надходяча пѣхота окружала ланцухомъ веселячійся табôръ... Мѣжь тымъ запрошено Гонту, Желѣзняка и другу козацку старшину до шатра Гурєва, ôтки пôсля умовы мали они удатись въ гостину до дому Гонты до Росошокъ. Наразъ Гурєвъ, бесѣдуючи сердечно съ своими гостями, давъ умовленый знакъ и до шатра вôйшли зъоруженѣ Донцѣ, кинулись на старшину и звязали єи. Въ ту саму хвилю стиснули ланцухъ и вразъ съ Донцями кинулись на пируючихъ козакôвъ. Ось и почалась знôвъ страшна сцена! Гайдамакôвъ стали ловити, вязати та кувати въ кайданы; многѣ зъ нихъ вспѣли утѣчи, другѣ знôвъ стали боронитись, але ихъ побито. Надъ ранкомъ не було вже зовсѣмъ табору Украинцѣвъ, а лишь 900 плѣнникôвъ находилося въ рукахъ Гурєва...

Ось такъ выконано приказъ Гурєва! Ну певно, що правительство, ôтъ котрого выйшовъ той приказъ, руководилось справдѣ плянами высшои политики, котрѣ бôльше-менше выявляются въ переписцѣ Румянцева съ Панинôмъ и Колегією заграничныхъ справъ. Видно, що те правительство мало свои основы, щобъ предприняти таке дѣланье... Але варто глянути, що то знôвъ робили россійскѣ официры, выконуючѣ приказъ правительства, въ утихомиреню повставшихъ селянъ! Дѣйстно, ихъ поведенье въ тôмъ дѣлѣ и ихъ погляды ажь надто замѣтнѣ... Доньскій полковникъ Гурєвъ и прибувшѣ до Уманя заразъ по усмиреню повстаня генералы Кречетниковъ и Подгоричанинъ ôтносятся до взятыхъ въ полонъ селянъ съ крайною зневагою и збыткованьемъ, а противно, до шляхтичѣвъ выявляютъ нѣжну симпатію. Они нѣбы-то и не признаютъ, що повставшѣ селяне звязанѣ съ Россією вѣрою и племеннымъ походженьемъ, що єсли те повстанье и було не на часѣ и въ политичныхъ взглядôвъ непожадане для россійского правительства, то тымъ не менше оно походило зъ душевного бажаня, щобы привернути назадъ свои народнѣ права, опиралося на симпатіи Россіи и покрывалось именемъ царицѣ. Ну, але россійскѣ официры не звертаютъ зовсѣмъ на те уваги! Они видятъ въ повставшихъ лише збунтованыхъ крѣпакôвъ, а въ шляхтичахъ — покривдженыхъ дворянъ! Тому то въ своємъ обходженю съ взятыми въ полонъ селянами они самѣ ôтъ себе збôльшаютъ мѣру строгости и самѣ накладаютъ такѣ кары, якихъ певно не наказувавъ имъ ихъ служебный обовязокъ. Такъ ось Павло Младановичъ, що лишивъ намъ дуже подрôбнѣ звѣстки о першихъ дняхъ вязницѣ Гонты, описуе съ радостею и похвалою всякѣ учинки Гурєва. Ôнъ каже, що заразъ по увязненю полковникъ власною рукою бивъ сильно Гонту, а потôмъ приказавъ ôтчислити передъ своимъ шатромъ 300 палокъ Гонтѣ, Желѣзняку и другимъ увязненымъ старшинамъ! Пôсля слôвъ мемуариста на сѣмъ не було ще кôнця тôй карѣ: черезъ тыхъ кôлька днѣвъ, поки плѣнникôвъ не ôтдано польскимъ властямъ, Гонта мусѣвъ ôтбувати таку тѣлесну

можна дуже сумнѣватися. Економична програма лѣвицѣ не єсть нѣчимъ иншимъ, якъ зложенымъ на борзѣ спискомъ гдеякихъ економичныхъ пытань безъ всякого основного поясненя сущности сихъ пытань. Въ переважнôй части своихъ точокъ нагадує ся програма зле зроблену копію тыхъ економичныхъ реформъ, якû переводить кн. Бисмаркъ въ Нѣмеччинѣ. Такъ пр. точка о надзорѣ фабрикъ и предпріємствъ, о обезпеченю робôтникôвъ на случай слабости и елементарного нещастя, якъ такожь II точка о реформѣ опѣки надъ убогими, суть живцемъ взятû зъ реформъ кн. Бисмарка, а радше лише зъ самыхъ заголовкôвъ тыхъ реформъ. Точка о асоціяціи малыхъ промысловцѣвъ и о аграрныхъ реформахъ заключає въ собѣ голû фразы безъ всякого, хочьбы троха позитивного содержаня, а цѣла програма лѣвицѣ, такъ шумно внесена въ радѣ державнôй, видимо обчислена лише на поверховный ефектъ, а не на дѣйстну поправу справдѣ сумного стану економичного.

Не инакше представляєся програма перша. Нѣкто не заперечитъ, що реформа податкôвъ а именно введенье раціонального податку особисто-доходового и податку ôтъ рентъ въ многôмъ може причинитися до поправы финансового стану державы. Але кто згадає на то, якъ доси у насъ податковû реформы переводятся, кто пригадає собѣ хочьбы „реформу" грунтового податку, сей муситъ дуже сумнѣватися, щобы такого рода реформы вплынули користно на поправу економичного стану людности. Рôвножь треба дуже сумнѣватися, щобы одна реформа спадщинного права при малыхъ посѣлостяхъ могла сама собою подвигнути наше селяньство зъ єго упадку. Справдѣ тутъ треба згодитись съ замѣтомъ лѣвицѣ, що дѣйстный станъ селяньства ажь надто мало дослѣдженый и выясненый, щобы на пôдставѣ такъ непевныхъ и неточныхъ матеріялôвъ можна оцѣнити правдивый станъ нашого селяньства, выкрыти всѣ головнû причины єго упадку и перевести успѣшно загальну реформу селяньского стану. До того єще станъ селяньства и причины єго упадку суть надто ôтмѣннû и рôжноруднû въ поодинокихъ краяхъ коронныхъ, щобы можна надѣятись на успѣшнôсть якого небудь „Universalmittel" для австрійского селяньства. Тутъ треба основныхъ, совѣстныхъ и всесторонныхъ дослѣдôвъ, студій и такихже реформъ. Жаль, що на се не заноситься, а выставлянû „економичнû програмы" выходятъ лише на „лицитацію о популярнôсть", на то, щобы шумными словами закрыти сумный станъ. Чи не булабы пора взятися поважно до поправы економичного стану, замѣсть ставляти воздушнû програмы економичнû, що нѣкого не зъодягнутъ, не нагодуютъ и не огрѣютъ?

Дослѣды зъ поля статистики.

III.

Всхôдна а захôдна Галичина.

Подѣлъ Галичины на часть всхôдну и захôдну не єсть лише химерный, якъ се часто люблятъ говорити гдеякû Поляки. Въ добру хвилю глубшои розваги самû Поляки часто переводятъ на дѣлѣ такій подѣлъ Галичины, а певна рôжнороднôсть, а навѣть суперечнôсть и антагонизмъ межи захôдными а всхôдными Поляками галицкими не тôлько въ политичныхъ але и економичныхъ справахъ впадає въ очи кождому, кто хочь троха пильно слѣдитъ публичне поступованье галицкихъ Полякôвъ. И справдѣ треба признати, що такъ зъ польского, а розумѣєся, въ єще *бôльшôй* мѣрѣ зъ руского становища сей подѣлъ Галичины на двѣ части має свою рацію и свои дуже важнû причины. Вже то одно, що тутъ а тамъ жіютъ два ôтрубнû народы, творитъ важну и справедливу пôдставу такого подѣлу. До сего лучатся рôжницѣ самого поземельного (териріяльного) характеру обохъ частей, рôжниця ôтдаленя ôтъ осередка всесвѣтнои торговлѣ и культуры, рôжницѣ економичнû и т. д. Можна смѣло сказати, що для доброго пôзнаня краю, єго потребъ, єго можливого розвою и поступу треба зважати на ту рôжницю обохъ частей Галичины и що нѣчого шкодливѣйшого для доброго пôзнаня стану краю, якъ коли зъ замѣру або й зъ неуваги ту рôжницю поминаєся, а навѣть затираєся.

Тожь годится прослѣдити ту рôжницю обохъ частей Галичины такожь и въ станѣ людности, выказанôмъ въ списѣ зъ р. 1880. Для повнои студіи булобы навѣть дуже добре перейти и порôвнати взрôстъ людности не тôлько обохъ частей Галичины, але и кождого поодинокого повѣту, однакожь се дуже тяжко теперь зробити, понеже ôтъ р. 1869—1880 объємъ поодинокихъ повѣтôвъ пôдлягъ значнымъ змѣнамъ черезъ придѣленье громадъ одного повѣту до другого, с. є. черезъ змѣну въ територіяльнôмъ подѣлѣ повѣтôвъ, а доси нема повного выказу тыхъ змѣнъ въ територіяльнôмъ объємѣ повѣтôвъ и тымъ споводованого зменшеня або взглядно зббльшеня людности дотычащихъ повѣтôвъ. Якъ небудь и межи объємомъ всхôднои а захôднои Галичины зъ що ино згаданыхъ причинъ могла зайти певна змѣна, то всежь она въ прирôвнаню до цѣлости обохъ частей Галичины представляєся дуже малозначною, майже зовсѣмъ счезаючою, понеже тутъ ходитъ лише о змѣны на границѣ обохъ тыхъ частей, а не въ ихъ внутрѣ. Подѣлъ Галичины на двѣ части пріймаємо такъ, якъ се и доси практиковано и якъ се мѣжь иншими такожь и Рапацкій принявъ въ своѣй працѣ „Ludność Galicyi", отже до захôднои Галичины зачисляємо 27 повѣтôвъ положеныхъ на лѣвôмъ березѣ Сяну, а до всхôднои Галичины 47 повѣтôвъ, положеныхъ на правôмъ березѣ розмежнои рѣки — Сяну.

Взрôстъ такъ загальнои людности якъ и поодинокихъ народностей въ всхôднôй а захôднôй Галичинѣ представляєся якъ слѣдує:

Всхôдна Галичина.

Людность	р. 1869	% загальнои людности	р. 1880	% загальнои людности	прибуло въ рр. 1869—1880 бôльше о	приростъ въ процентахъ
руска	2,230.121	65·8%	2,427.234	64·0%	+ 197.113	8·83%
польска	702.158	20·7%	801.629	21·1%	+ 99.471	14·16%
жидôвска	424.684	12·5%	521.913	13·8%	+ 97.229	22·89%
иннонародна	30.612	1·%	36.170	1·1%	+ 5.558	17·6%
вся людность	3,387.575	100%	3,786.946	100%	+ 399.371	11·8%
христіяньска людность	2,962.891	87·5%	3,265.033	86·2%	+ 302.142	10%

Захôдна Галичина.

Людность	р. 1869	% загальнои людности	р. 1880	% загальнои людности	прибуло въ рр. 1869—1880 бôльше о	приростъ въ процентахъ
польска	1,788.141	88·0%	1,896.375	87·8%	+ 108.234	6·03%
руска	81.788	4·%	89.308	4·2%	+ 7.520	9·19%
жидôвска	150.749	7·5%	164.029	7·5%	+ 13.280	8·80%
иннонародна	9.763	0·5%	8.849	0·5%	(убуло) — 914	—8·9%
вся людность	2,030.441	100%	2,158.561	100%	прибуло 129.034 убуло — 914 отже прибуло + 128.120	6·3%
христіян. людность	1,879.692	92·5%	1,994.532	92·5%	114.850	6·1%

Вже самъ побѣжный поглядъ на представленû тутъ цифры оправдує то, що мы попереду сказали про рôжницю межи всхôдною а захôдною Галичиною. Два осôбнû народы — въ всхôднôй Галичинѣ Русины, въ захôднôй Поляки — творятъ корѣнне населенье краю. До першихъ належитъ всхôдна, до другихъ захôдна Галичина. Захôдна Галичина представляє бôльшу одноцѣльнôсть населеня. Майже 88% всеи людности захôднои Галичины творятъ Поляки, такъ що тамъ майже доперва що кождый десятый чоловѣкъ єсть доперва иншои, непольскои народности. За то всхôдна Галичина представляє далеко бôльшу мѣшанину народностей, а хочь тутъ коренну людность творятъ Русины (майже 66%) и на кожду сотку людей всхôднои Галичины припадає майже 66 Русинôвъ, то всежь таки тутъ досягає чужій елементъ великои силы, тымъ бôльше, що ôнъ складаєся переважно зъ высшихъ клясъ суспôльности и зъ значного числа жидôвъ, безперечно пôдъ взглядомъ економичнымъ далеко проворнѣйшихъ ôтъ корѣнного населеня. Коли въ захôднôй Галичинѣ на кождыхъ 88 Полякôвъ припадає пересѣчно лише 7 жидôвъ, 4 Русинôвъ и несповна 1 чужинець (Нѣмець), то съ всхôднôй Галичинѣ припадає пересѣчно на кождыхъ 66 Русинôвъ, 21 Полякôвъ, бôльше якъ 13 жидôвъ и 1 чужинець (Нѣмець). Тому то суспôльне, товариске, національне и економичне житье муситъ при такъ ôтмѣннôмъ складѣ елементôвъ захôднои а всхôднои Галичины зовсѣмъ ôтмѣнно розвиватися въ однôй а въ другôй части нашого краю. Подѣлъ Галичины на двѣ части, на всхôдну и захôдну, не єсть отже химерою, не єсть выдумкою, але єсть **фактомъ** неоспоримымъ. Уявѣмъ собѣ тôлько живо всѣ ôтмѣннû свойства кождои пооодинокои народности, представмо собѣ, що всѣ тû свойства ôтповѣдно дѣлаютъ и розвиваются, то очевидно выслѣдокъ сего дѣланя тыхъ народныхъ елементôвъ суспôльности захôднои а всхôднои Галичины не може бути однакій. Суспôльнôсть захôднои Галичины, зложена въ $^{9}/_{10}$ частяхъ зъ Полякôвъ, а тôлько въ $^{1}/_{10}$ части зъ иннонародныхъ елементôвъ жіє и дѣлає ôтмѣнно ôтъ суспôльности всхôднои Галичины, зложенои зъ несповна $^{7}/_{10}$ частей зъ Русинôвъ а зъ бôльше якъ $^{3}/_{10}$ зъ чужонародныхъ елементôвъ. Національный розвôй польскои народности въ захôднôй Галичинѣ може ôтбуватись далеко успѣшнѣйше и одностайнѣйше, якъ розвôй рускои народности въ всхôднôй Галичинѣ, тымъ бôльше, що польске національне житье обгортає въ захôднôй Галичинѣ всѣ верствы суспôльности, а руске житье національне въ всхôднôй Галичинѣ держится лише въ самôмъ людѣ, въ нечисленнôмъ маломѣщаньствѣ и малочисленнôй, а при тôмъ переважно убогôй интелигенціи. Польска суспôльнôсть захôднои Галичины, хочьбы до неи ôтносились неприязно всѣ чужонароднû елемента, не малабы поборювати великихъ перепонъ и трудностей въ борбѣ о своє существованье и свôй розвôй, бо въ захôднôй Галичинѣ припадає доперва майже на 9 Полякôвъ одинъ чужои народности, а на 12 христіянъ 1 жидъ, тымъ часомъ коли въ всхôднôй Галичинѣ припадає на двохъ Русинôвъ бôльше якъ одинъ чужинець, а на 9 христіянъ 1 жидъ. Якъ небудь Русины въ всхôднôй Галичинѣ суть бôльше якъ три разы такъ численнû якъ Поляки, то всежь польскій елементъ всхôднои Галичины має дуже велику пôдмогу въ дѣланю польскои суспôльности захôднои Галичины, а сей вплывъ „кракôвскихъ Полякôвъ" проявляєся въ цѣлôй галицко-поль-

---

кару по три разы на добу. Все єго тѣло було покрыте ранами — говоритъ торжественно Младановичь! Полковникъ провадивъ зъѣзджаючуся до єго табору шляхту до вязницѣ, де сидѣвъ Гонта, и показувавъ ѣй нещастного сотника. Кромѣ того увязнили Донцѣ жену и чотыри дочки сотника, приставили ихъ до табору. Тутъ укарано ихъ кôлька разы прилюдно за те, що не донесли про зраду мужа и батька, а ôттакъ выслано на выгнанье. Сынъ Гонты выратувався тымъ, що утѣкъ до Волощины, розомъ съ сотникомъ Уласенкомъ. Рухоме майно Гонты сконфисковано а Младановичь нарѣкає лишь на те, що Кречетниковъ не выдавъ єго потерпѣвшимъ шляхтичамъ, а присвоивъ для себе яко воєнну добычь... Намъ годѣ провѣрити, о скôлько Младановичь описавъ пересадно розказанû собою факты, але таке потвердженье загального ихъ образу находимо въ запискахъ Кребсъ. Она подає, що генералъ Подгоричанинъ ôтвѣдавъ єи въ селѣ, де она скрывалась, занявся дуже єи долею, перевѣзъ єи до Уманя, обезпечивъ єи удержанье и идучи въ дальшій походъ, съ слёзами просивъ Кречетникова, щобъ взявъ єи пôдъ свою опѣку. Кречетниковъ потѣшавъ ту малу дѣвчину, котру самъ Гонта выратувавъ ôтъ смерти. Разомъ съ братомъ привѣвъ єи Кречетниковъ до шатра, де она побачила Гонту, лежачого лицемъ до землѣ, але одягненогоще въ мундуръ уманьскои милиціи. „Кречетниковъ— розказує Кребсъ — ударивъ Гонту палкою въ голову, по чѣмъ Гонта пôднявся. Тогды генералъ, показуючи на насъ, сказавъ: „Поглянь на тû нещастнû сироты!" Гонта подививсь на насъ хвилю, ôттакъ ôтвернувся и крикнувъ: „Чортъ ихъ бери!" — и зновъ упавъ головою до землѣ"...

По кôлькохъ дняхъ тыхъ каръ и мукъ передавъ Гурєвъ Гонту вразъ съ другими увязнеными, жителями польскои Кієвщины, пôдъ сторожу ôтряду польского войска. Ихъ переведено до головнои польскои кватиры воєннои, котра находилась въ селѣ Сербанъ въ окрестности Могилева на Днѣстрѣ.

Тутъ очѣкували вязнѣ черезъ мѣсяць суду, пôдчасъ коли начальникъ польского войска зносився съ королемъ и поки не установлено пляну до переведеня того процесу. Въ той часъ головнымъ начальникомъ невеликихъ воєнныхъ силъ, якими розпоряджала Польща въ полудневo-захôднôмъ краю, бувъ ловчій коронный Ксаверій Браницкій, личный другъ короля Станислава Понятовского. Браницкій мавъ спеціяльне порученье дѣлати противъ конфедератôвъ. Въ тôй цѣли розложивъ ôнъ свои невеликû силы доломъ при бѣгу Днѣстра тому, щобы перетяти зношеня конфедератôвъ съ Волощиною, де находились въ той часъ конфедератскû начальники и резервы и куды утѣкали партіи конфедератôвъ по каждôмъ пораженю. Чи Браницкій бувъ занятый выключно своимъ дѣломъ, або чи уважавъ свои силы за слабû, або, може бути, думавъ, що селяньске повстанье, грôзне для конфедератôвъ, случилось на руку для польского правительства, — досыть, що ôнъ не рушився зъ мѣсця на вѣсть о народнôмъ повстаню и не предпринявъ нѣякихъ мѣръ, щобы те повстанье придавити. А тымчасомъ теперь, зовсѣмъ противъ єго волѣ, прійшлося єму стати судією увязненыхъ селянъ. Якъ видно съ дôйшовшои до насъ переписки Браницкого съ королемъ, ôнъ бувъ свого часу чоловѣкъ либеральный и гуманный, не подѣлявъ фанатичныхъ и ексклюзивныхъ поглядôвъ шляхты и по своимъ вродженôмъ мягкôмъ характерѣ бувъ противнôй всякôй звѣрячôй розправѣ. Въ письмѣ до короля зъ дня 10 го липня, звѣщаючи о присланыхъ вязняхъ, высказує Браницкій въ слѣдуючихъ словахъ свои погляды и своє положенье въ тôмъ дѣлѣ: „Тутъ панує загальна радôсть: окрестнû помѣщики и жиды вѣчно мене облягаютъ, радятъ четвертувати, палити, вбивати на кôлъ, вѣшати безъ милосердія. Все гуло лишь: „Карай! убивай!" Я поясняю имъ, що тôлько якусь часть виновникôвъ прикажу карати, а решту ôтошлю для крѣпостныхъ робôтъ и для построєня улиць въ мѣстахъ. Але они ненастанно допоминаются кары. Въ иншій часъ я и не слухавбы ихъ, але теперь я мушу имъ уступати, бо даются вже чути голосы, будьто весь той бунтъ повставъ зъ нашои намовы. Тû люде, що утѣкали товпами за границю при появленю двохъ-трехъ гайдамакôвъ, теперь видячи ихъ въ неволи, показуютъ страшну бунчучнôсть и ôтвагу и добиваются тои чести, щобъ бути катами! Радятъ менѣ за примѣромъ Потоцкого*), укарати смертею поголовно тû села, котрû брали участь въ повстаню, не щадячи нѣ женьщинъ, нѣ дѣтей... Надармо представляю имъ, що въ слабо населенôй области годѣ выгубляти населенье... Я намѣряю такъ поступити: деякихъ гайдамакôвъ прикажу карати для вдоволеня панôвъ помѣщикôвъ, а решту (а ихъ буде бôльше якъ тысячь) вышлю для повненя крѣпостныхъ и мѣскихъ робôтъ до Камѣнця, Львова и до вашои королѣвскои милости въ Уяздôвъ. Король згодився въ засадѣ съ тымъ людскимъ поглядомъ Браницкого, але замѣтивъ, що ôнъ не має анѣ войска для охороны численныхъ селянъ, взятыхъ въ полонъ, анѣ грошей для ихъ прокормленя — и проте обѣцявъ постаратись выдôстати средства. Але коли Браницкій ставъ разъ-наразъ писати о тôмъ до короля, ôнъ наконець ôтповѣвъ: „Гадка, щобы выслати увязненыхъ хлопôвъ до выконуваня загальныхъ и мало власныхъ робôтъ, єсть прекрасна, але можлива лишь при бôльше спріяючихъ обставинахъ, не теперь... єсли будете мати увязненыхъ зъ збунтованыхъ селянъ, то прикажѣть кождому десятому ôтрубати по однôй нозѣ и по однôй руцѣ и всѣхъ выпустѣть. Сей спосôбъ застрашитъ ихъ бôльше, нѣжь кара смертна; доказомъ сеи користи суть примѣры зъ минувшости".

Ось такъ то рѣшено долю полоненыхъ. Браницкій, уступаючи загальнôй думцѣ шляхтичѣвъ и не находячи пôдмоги у короля, вызначивъ воєнно-судову комисію. Ся комисія ухвалила повѣсити 700 людей въ рôжныхъ селахъ и мѣстахъ полудневo-захôдного краю. Провôдники мусѣли пôддатись „для примѣру строжшôй карѣ", пôсля слôвъ Браницкого, котрый все таки помилувавъ кôлькасотъ людей, ôтославши ихъ на роботы до камѣнецкои и львôвскои крѣпости. „Нехай доброта вашои королѣвскои милости проститъ менѣ той непослухъ єго волѣ, — пише ôнъ въ рапортѣ зъ дня 13-го серпня — але я не можу перенести на собѣ тои гадки, щобы карати смертею тôлько людей лише длятого, що мы не маємъ ихъ чимъ выживати!"

Помѣжь начальниками, котрыхъ карано „для примѣру строжшимъ способомъ", занимавъ, розумѣєся, перше мѣсце Гонта. Засудъ

*) Ся згадка ôтносится до гетьмана Іосифа Потоцкого, котрый усмиривъ селяньске повстанье въ Брацлавщинѣ въ 1702-ôмъ роцѣ.

скôй политицѣ, въ цѣлôмъ житю парляментарнôмъ и публичнôмъ. Елементъ жидôвскій єсть о бôльше якъ 5% сильнѣйшій въ всхôднôй Галичинѣ (13·8% всеи людности) якъ въ захôднôй (7·5% всеи людности), що очевидно муситъ ôтбитися такожь ôтмѣнно на суспôльности всхôднои а захôднои Галичины. И справдѣ бачимо, що жидôвскій елементъ взрôсъ за послѣдныхъ 11 лѣтъ въ захôднôй Галичинѣ о 8·8% а въ всхôднôй ажь о 22·89% с. є. о 14·08% бôльше якъ въ захôднôй Галичинѣ. Щожь доперва сказати о вплывѣ економичнôмъ сего елементу! Для кождого безсторонного ясно, що такъ ôтмѣнный складъ народныхъ елементôвъ всхôднои а захôднои Галичины муситъ выдавати зовсѣмъ ôтмѣннѣ объявы житя и вести до ôтмѣнныхъ результатôвъ. Въ интересѣ основного пôзнаня краю слѣдувалобы отже всюда слѣдити осôбно за станомъ всхôднои а захôднои Галичины, а не затирати сеи рôжницѣ, якъ се доси у насъ съ замѣромъ въ всѣхъ публикаціяхъ, такъ урядовыхъ якъ и неурядовыхъ, о станѣ и розвою Галичины дѣється, бо черезъ то тôлько вводится въ блудъ загалъ, правдивый станъ Галичины представляється невѣрно, а тымъ часомъ житье поступае дальше своею дорогою инакше въ всхôднôй, а инакше въ захôднôй Галичинѣ и потребує ôтмѣнныхъ средствъ поправы и зарады.

(Дальше буде.)

Зъ судовои салѣ.

Решôвъ 11 грудня.

Дня 11 грудня розпочалася въ окружнôмъ судѣ въ Решовѣ передъ присяжнымя дуже цѣкава розправа о замордованье христіяньскои жѣнки жидôвскою родиною. На лавѣ обжалованыхъ засѣли: 1) Мошко Риттеръ, родомъ зъ Лютчи коло Стшижова, 51 лѣтъ, жонатый, властитель господарства въ Лютчи, обжалованый о злочиньство скрытоубійчого мордерства служницѣ Францѣшки Мнѣхъ. Дальше обжалованѣ о чинну спôвучасть: 2) Гитля Риттеръ, 45 лѣтъ, жѣнка Мошка; 3) Бейля Риттеръ, 19 лѣтъ, дочка Мошка, теперь замужна Найманъ; 4) Хая Риттеръ зъ Лютчи, 16 лѣтъ и 5) Марцель Стохлиньскій, 42 лѣтъ, Полякъ, жонатый, халупникъ зъ Лютчѣ.—Яко присяжнѣ судіи засѣдаютъ въ тôмъ процесѣ съ выняткомъ одного самѣ селяне и маломѣщане, (одинъ присяжный боявся засѣдати, щобы єго не пôдпалили). До розправы покликано 44 свѣдкôвъ и двохъ лѣкарѣвъ, яко знавцѣвъ.

Актъ обжалованя описує станъ дѣла такъ: Въ громадѣ Лютчи, коло Стшижова, мешкала зарôбниця, надъ 30-лѣтна Францѣшка Мнѣхъ, незамужна. Францѣшка черезъ кôлька лѣтъ передъ тымъ служила трема наворотами, кождымъ разомъ 1—2 рокôвъ, у Мошка Риттера. Послѣдный разъ опустила у нихъ службу на Великдень 1881 р. и ôтъ того часу жила въ комôрнôмъ у рôжныхъ людей. Пôдчасъ жнивъ 1881 р. жила у Зофіи Мнѣхъ, а ôтъ ôвсяныхъ жнивъ ажь до 27 падолиста 1881 р. у Зофіи Стохлиньскои въ Лютчи. Францѣшка ôтойшовши зъ службы ôтъ Мошка, все таки найохôтнѣйше ишла до него на роботу, ôтъ него дôставала ѣду, и у него дуже часто ночувала. Братъ Францѣшки, Іосифъ Мнѣхъ зôзнае, що взявъ єи бувъ въ пôзнôй осени до себе и чинивъ ѣй докоры, що она выслугуєся жидамъ, але Францѣшка по кѣлькохъ дняхъ у брата затужила за жидами, и пôшла до нихъ на роботу, кажучи, що Мошко и Гитля, то немовь єи батько и мати; ôтъ того часу брата свого обходила. Дня 27 падолиста 1881 р. покинула Францѣшка комôрне у Зофіи Стохлиньскои, а перенеслася до своєи своячки Саломеи Стохлиньскои, жѣнки спôвобжалованого Марцеля Стохлиньского. Около 2 ои годины по полудня Францѣшка по вечѣрни прійшла до Саломеи и тамъ зъѣла капусты и фасолѣ. Марцель Стохлиньскій пôдъ той часъ выйшовъ зъ дому до сусѣда свого и Мошка, Хіеля Фельбера, а зъ ôттамъ пôшовъ до Мошка. Коли Францѣшка була у Саломеи, прійшла до неи Бейля, старша дочка Мошка, и запытала, чи она не пôшлабы до двора на службу. Францѣшка ôтмовила. Пôдъ вечѣръ она пôшла до Мошка, бо той казавъ ѣй прійти по молоко. Пôйшовши по те злощасне молоко, Францѣшка вже не вернула и нѣкто вже єи бôльше не видѣвъ. По селѣ розôйшлася заразъ поговôрка, що Францѣшка мусѣла згинути хиба въ домѣ Мошка, бо она була людина спокôйна, роботяща, смирна, твереза, згôдлива, — ворогôвъ отже не мала жадныхъ. Се утверджувало людей тымъ бôльше въ ихъ здогадѣ, що сама Францѣшка жалувалася передъ людьми, що „ксёндзъ не давъ ѣй розрѣшеня при сповѣди за те, що вдаєся съ жонатымъ чоловѣкомъ“; передъ смертею она плакала зъ жалю, але не хотѣла сказати своимъ товаришкамъ, котрый се именно той „жонатый“. Але въ селѣ знали, що она вдаєся съ Мошкомъ, бо нѣгде инде не пробувала; впрочѣмъ всѣмъ було звѣстно, що Мошко чоловѣкъ неморальный, розпустникъ, мстивый и „чарôвникъ“. Свѣдки зôзнали, що Мошко ôтъ часу, якъ пропала Францѣшка, допытувавъ людей, що сталося съ нею (очевидно, хотѣвъ дослѣдити, якъ думаютъ люде), страшно змѣнився, посумнѣвъ, ставъ прибитымъ, и ôтъ часу до часу розпускавъ байку по селѣ, що Францѣшка зналася зъ Бѣлемъ, и що той кинувъ єи въ воду; то само голосила єго жѣнка и дочки. Власти безпеченьства старалися дôйти причины смерти Францѣшки, и хочь були тои самои думки, що селяне, але не мали очевидныхъ даныхъ чѣпати Мошка и єго родину. Ажь 6 марта 1882 р. случайно знайдено трупа Францѣшки въ вывозѣ, зарослôмъ корчами. Донесено властямъ; зъѣхала комисія слѣдча зъ повѣтового суду въ Стшижовѣ. Комисія ствердивши тотожнôсть особы ствердила дальше. що трупъ лежавъ близько дому Мошка Риттера и Марцеля Стохлиньского. Дальше комисія знайшла о 21 крокôвъ ôтъ трупа одну сплетену косу волося, а о 11 крокôвъ дальше другу косу; о 1000 крокôвъ знайдено звитый шнурокъ. При комисіи сестра Францѣшки пôзнала, що се були косы замордованои, а шнурокъ бувъ той самый, котрый замордована обвязувала собѣ шматы на хорôй нозѣ. Потôмъ комисія взялась до огляду и секціи трупа. Трупъ лежавъ лицемъ до землѣ, руки пôдъ грудьми въ кулакъ стисненѣ. Долѣшна половина тѣла лежала въ водѣ потôчка, а горѣшна на березѣ. Зъ головы Францѣшки була скôра и мясо знятѣ, пальцѣ зубами погризенѣ, щока долѣшна розрубана, шія перерѣзана, живôтъ порѣзаный, части роднѣ вырѣзанѣ; лѣкарѣ орекли, що Францѣшка була ôтъ 3—4 мѣсяцѣвъ беременна, и що плôдъ зъ неи вынятый (се здѣлано по смерти); що Францѣшка згинула ôтъ перерѣзаня горла, впередъ заморочена двома ударами обухомъ сокиры; що скôру зъ головы знято, такъ що лишь малый окраєць скôры зôставъ надъ насадою носа; знайденѣ косы обтятѣ острымъ ножемъ.

По тôмъ судія слѣдчій съ жандармами перевѣвъ строгу ревизію — въ мешканю, пивници и будынкахъ Мошка; ревизіи повторялися кôлька разôвъ. При ревизіяхъ знайдено у Мошка сховану пôдъ софою замашисту сокиру, на котрôй були червонобрунатнѣ плямы и прилѣпленый звытокъ волося. Дальше спостерѣгъ судія слѣдчій и жандармы, що пивниця Мошка була передѣлена на двѣ части: по правôй руцѣ були зсыпанѣ бараболѣ, а по лѣвôй було чистенько выметено, ба що бôльше, земля була свѣжо рыскалемъ скопана и выровнана. Се дуже ударило судію и жандармôвъ. Мошко запытаный жандармами, длячого земля скопана и выгладжена, сказавъ незвычайно змѣшаный, що черезъ ôконце пивницѣ упала земля до пивницѣ, и ôнъ казавъ служници вымести, при чôмъ мала и єго жѣнка помагати. (Опôсля показалося, що се неправда). Тѣло замордованои могло бути переношене до вывозу лишь по при хату Марцеля Стохлиньского. Рôвночасно ôтбулася такожь ревизія у свояка и сусѣда Мошкового, Хіеля Фельбера. У него забрано два ножѣ, блыскучѣ, острѣ; однымъ зъ нихъ була Францѣшка зарѣзана. Сконфисковану у Мошка сокиру и прилѣплене до неи волосье ôтдано до суду знатокамъ и тѣ орекли, що плямы на сокирѣ суть зъ „крови“, але чи зъ людскои, сего рѣшучо певно не можна сказати, хочь и се „може бути“; волосье жь, дослѣджене микроскопомъ, узнали знатоки людскимъ волосьемъ зъ головы, що до грубости и барвы дуже подôбнымъ до кôсъ, знайденыхъ коло трупа.

Арештовано Мошка и єго жѣнку Гитлю, опôсля и єго дочки Бейлю и Хаю, яко сильно пôдозрѣныхъ о замордованье Францѣшки. Всѣ они до послѣднои хвилѣ выпираются, заперечуючи, будьтобы у нихъ 27 падолиста 1881 р. була Францѣшка, и покликуются на свѣдкôвъ Яна Телеша, Войцеха Габорского и Маріянны Стохлиньскои, котрѣ будьтобы вечеромъ ôтъ нихъ ôтходили, при чѣмъ ихъ Мошко съ свѣчкою ôтпроваджувавъ зъ хаты, — они, каже Мошкова родина, булибы выдѣли Францѣшку. Тымчасомъ переслуханѣ свѣдки: Телешь и Габорскій зôзнали, що выйшли зъ хаты Мошка єще передъ вечеромъ, сонце єще свѣтило, не треба отже було свѣчки, а Маріянна була пôшла єще передъ ними. Кромѣ того слѣдство дало богато матеріялôвъ доказуючихъ, що Мошкова родина замордувала Францѣшку въ своѣмъ домѣ въ пивници. Насамперед єсть ствердженымъ фактомъ, що Францѣшку Мнѣхъ вязали дуже пріязнѣ ôтношеня съ Мошкомъ, дальше, що 27 падолиста 1881 р. Францѣшка прійшовши зъ вечѣрнѣ удалася до Саломеи, а зъ ôттамъ пôшла до Мошка по молоко, котре ôнъ ѣй обѣцявъ дати; выйшовши ôтъ Саломеи, згинула безъ слѣду, — а ôтъ дому Саломеи до Мошка єсть прецѣ лишь кôлькадесять крокôвъ. Она очевидно мусѣла пôйти до Мошка, бо пôдъ вечеръ въ недѣлю, коли люде ходятъ по селѣ, мусѣвбы єи бувъ ктось въ селѣ видѣти, колибъ була где инде пôшла; наконець трупа Францѣшки знайдено близько дому Мошка. Дальше доказаною єсть рѣчею, що Францѣшка мала остати матерою; съ нѣкимъ иншимъ не приставала, лишь съ Мошкомъ, чоловѣкомъ ноторично розпустнымъ; сама она передъ товаришками плакала, що ксёндзъ не хоче єи розрѣшити. Фактомъ такожь єсть, що по замордованю Францѣшки плôдъ зъ неи вынято и косы ѣй обтято. Причину того факту рôжно собѣ толковано, ажь поки судія слѣдчій не впавъ на думку запытати компетентныхъ жидôвъ о ихъ звычаѣ талмудичнѣ. Поясненя въ тôмъ дѣлѣ давъ рабинатъ вѣденьскій, рабинъ зъ Стшижова и одинъ жидъ-талмудистъ Яковъ Шицъ. Рабинатъ вѣденьскій, запытаный въ дорозѣ урядовôй, пояснивъ, що пôсля приписôвъ талмуду було въ звычаю по смерти беременнои жѣнки заразъ плôдъ зъ неи насильно выймати. Въ 1791 р. акушерка выдобула неживу дитину зъ умершои матери, а рабинъ вроцлавскій, Исаія Берлинъ довѣдавшись о тôмъ, скликавъ рабинатъ, описавъ той фактъ и додавъ: „So sei unser Gebrauch!“ — такъ отже малося поступати на будуще; такъ само дѣялося въ Польши. Рабинъ стшижôвскій и Шицъ зôзнали, що якъ давно, такъ и теперь выймаєся плôдъ зъ померши матери, щобы переконатися, чи живый, — бо плôдъ неживый не може бути въ лонѣ матери, але побôчь неи похованый. Що до обтинаня кôсъ у помершихъ жидôвокъ, то рабинъ стшижôвскій пояснивъ, що косы померши дѣвки обтинаются; але обтяти може лишь жѣнка. Наконець пояснивъ рабинатъ вѣденьскій, що талмудъ мѣститъ въ собѣ ось якій приписъ: необычайне поведенье ôтця заручени дочки шкодитъ репутаціи нареченôй и нареченый має право ôткликати заручины, єсли ôнъ о неморальнôмъ поведеню батька нареченои передъ заручинами не знавъ и ажь по заручинахъ о тôмъ довѣдався. Переведене слѣдство ствердило, що такій самый фактъ заходивъ власне въ родинѣ Мошка. Єго старша дочка була заручена за Наймана и дѣйстно въ сѣчню 1882 р. выйшла за-мужь. Все те доказує, що въ интересѣ Мошка и єго родины лежало позбутися Францѣшки. — Якъ сказано, Мошко пытаный жандармами о причину упорядкованя пивницѣ, покликався на служницю, — тымчасомъ служниця зôзнала, що справдѣ пивниця передъ тымъ була дуже запущена, що она нѣколи не замѣтала пивницѣ анѣ рыскалемъ не скопувала. Пôдозрѣне и те, що въ часѣ замордованя Францѣшки у Мошка не було жаднои служницѣ, хочь передъ тымъ и потôмъ все були слуги. Наймитъ и служниця зъ лютого 1881 р. зôзнали, що Мошко и єго жѣнка нѣколи не дозволили имъ вôйти въ пивницю, хочь тамъ нѣчого такого не було. Жѣнка Мошка въ день знайденя трупа Францѣшки дуже занепокоилася; зайшовши до Саломеи Стохлиньскои трясучись и руки складаючи, пытала єи, що сталося съ Францѣшкою; о неспокою Мошка ôтъ часу, якъ нестало Францѣшки, було вже сказано. При секціи трупа знайдено въ жолудку нестравлену фасолю и капусту, котру Францѣшка ѣла у Саломеи, — знакъ, що згинула небавомъ по ѣдѣ.

Зъ всѣхъ тыхъ познакъ показуеся фактъ въ такôмъ видѣ. Замордованье Францѣшки було родиною напередъ уложене на день 27 падолиста 1881 р. Плянови грозила перепона, именно, що того дня прійшла жѣнка зъ двора до Мошка за Францѣшкою, чи не наймилабыся въ дворѣ на службу. Мошко не пустивъ жѣнки до самои Францѣшки, очевидно боячись, щобы въ личнôй розмовѣ не наклонила єи приняти службу, але пôславъ старшу дочку до Францѣшки; тая швидко вернула и съ нѣчимъ ôтправила двôрску жѣнку. Коли пôдъ вечеръ Францѣшка прійшла до Мошка по молоко, єи завели до пивницѣ и тамъ замордували и обезобразили пôсля приписôвъ талмуду. Мошкови ишло о страченье Францѣшки: 1) щобы затерти слѣдъ ганьбы своєи и родины, що яко мужь и батько пристававъ съ дѣвчиною и то христіянкою; 2) щобы нареченый єго дочки не зрѣкся заручинъ; 3) щобы не платити алиментацій дитины и не удержувати хоровитои Францѣшки.

Колибъ наведенѣ доси факты єще не переконали, що Францѣшка Мнѣхъ згинула зъ рукъ Мошка, то наконечно переконае о тôмъ зôзнанье спôвобжалованого Марцеля Стохлиньского. Марцель, чоловѣкъ злои славы, марнотравникъ, пяниця, кôлька разôвъ караный, звернувъ на себе увагу жандармôвъ. Коли жандармы по арештованю Мошка прійшли до єго дому выпытатися, чи не звѣстно що єго жѣнцѣ Саломеи о причинѣ смерти єи своячки, Марцель змѣшався, почервонѣвъ, трясся, говоривъ не до рѣчи, такъ що жандармы узнали отвѣтнымъ єго арештувати. Пôдчасъ ескорты до Стшижова а ôттакъ и въ судѣ стшижôвскôмъ зôзнавъ Марцель, що Францѣшку замордувала Мошкова родина, ба що навѣть и ôнъ чинну въ мордерствѣ взявъ участь. Марцель зложивъ слѣдуюче зôзнанье: Два тыждня передъ смертею Францѣшка объявила старшôй дочцѣ Мошка (а тая зновъ оповѣла се Марцелеви), що чуєся матерею. Въ тôмъ самôмъ часѣ Мошко въ своѣмъ домѣ признався въ секретѣ Марцелеви о своѣмъ ôтношеню до Францѣшки и радився єго въ чотыри очи, що съ нею зробити? Опôсля Мошко пôдхлѣбляючися Марцелеви сказавъ, що має до него довѣріе, що ôнъ єго не здрадитъ, заявивъ, що нема иншого выходу, якъ убити Францѣшку, и завôзвавъ єго, щобы прійшовъ до него тогды, якъ Францѣшка буде у него. Въ тыждень потôмъ оба умовилися, що Францѣшку убютъ въ пивници, а якбы Мошко, жѣнка и дочки не могли съ нею упоратись, то Марцель буде єи держати за ноги. За тое Мошко обѣцявъ Марцелеви 50 зр., на що той згодився. Дня 27 падолиста Марцель лишивъ Францѣшку въ своѣй хатѣ, а самъ пôйшовъ до Фельбера а смеркомъ до Мошка. Ту заставъ домашныхъ и Францѣшку, бо знавъ, що она тамъ прійде по молоко и бараболѣ. У Мошка нѣкого не було. Якійсь часъ въ хатѣ всѣ розмовляли, потôмъ всѣ замовкли и Гитля вôзвала Францѣшку, щобы пôшла съ нею до пивницѣ по бараболѣ; за ними пôшовъ Мошко съ дочками а позаду нихъ и Марцель; ôнъ замкнувъ за собою дверѣ. Коли всѣ вôйшли въ пивницю, Гитля пôдняла зъ кута приготовану свѣчку; тамъ вже лежала и сокира. Марцель засвѣтивъ сѣрникъ, Гитля подала свѣчку Хаѣ и та єи засвѣтила. Францѣшку здивувала та церемонія и звернулася лицемъ до Марцеля; але Марцель привитавъ єи пôднятою вже сокирою въ голову, а другій разъ въ лице. Францѣшка охнула, але не упала; тогды Гитля и Бейля кинулися на ню, здерли зъ неи бѣлу плахту и накинули ѣй на голову, а потôмъ при помочи Хаѣ и Мошка повалили на-взнакъ на землю. Гитля съ дочками придержала єи за руки, Марцель за ноги, а Мошко пôдрѣзавъ єи ножемъ съ чорною рукоятею горло, такъ що ажь хряснуло. Той „хряскôтъ“ такъ перелякавъ Марцеля, що ôнъ чимъ скорше утѣкъ зъ пивницѣ и вже не бувъ при тôмъ, якъ жиды здоймали замордованôй скôру зъ головы и якъ плôдъ добували, не знає отже, що съ плодомъ зробили. Утѣкши зъ пивницѣ и охолонувши зъ страху, Марцель зачаився передъ своєю хатою и выжидавъ, що буде дальше. Въ пôвъ годины побачивъ, що Мошко и обѣ дочки вынесли въ плахтѣ трупа до вывозу. На другій день Мошко выплативъ Марцелеви 50 зр. однымъ банкнотомъ; ôнъ змѣнивъ, купивъ собѣ чоботы, дровъ, своѣй матери давъ 6 зр. спадкового, 15 зр. загубивъ, а решту пропивъ. Въ домѣ Мошка Бейля сказала Марцелеви, що добре сталося съ Францѣшкою, бо для родины бувбы встыдъ, а найбôльше черезъ батька она немоглабы выйти за-мужь. На 3-тій чи 4-тый день Мошко зрадуваный заявивъ Марцелеви, що страху вже не має, бо зъ Францѣшки вынявъ то, „що въ нѣй було“. Сокиру и нôжь признавъ Марцель „правдоподôбно“ тыми самыми, а Хая признала, що нôжь ихъ, украденый кимось на весѣлю сестры. Марцель зôзнавъ такожь, що коли жандармы ходили по селѣ, Мошко прибѣгавъ до него и просивъ, щобы не зрадивъ, а по знайденю трупа Мошко сказавъ Марцелеви, що єсли що злого выйде, то „сему лишь єго жѣнка буде винна“.

(Конецъ буде.)

комисіи вызначивъ для него такій спôсôбъ смерти: кара має тревати 14 днѣвъ; черезъ першихъ десять днѣвъ має катъ щодня здôймати зъ єго плечей пасъ шкôры, 11-го дня ôтрубати єму обѣ ноги, 12-ого обѣ руки, 13-ого вырвати серце. а наконець 14-ого дня ôтрубати голову. Ôттакъ части єго тѣла маютъ бути прибитѣ до шибеницъ, поставленыхъ въ 14 мѣстахъ Украины.*) Браницкій улекшивъ той засудъ тымъ, що приказавъ стяти Гонтѣ голову на третый день и выконувати дальшѣ кары на трупѣ... Браницкій не мôгъ перенести на собѣ того страшного виду и выѣхавъ зъ табору до Каменця, ôтки и пôславъ рапортъ до короля.

О послѣдныхъ хвиляхъ Гонты остало кôлька характеричныхъ розказôвъ. Младановичь говоритъ, що Браницкій дозволивъ кôлькомъ духовнымъ особамъ приготовити єго до смерти. Тучапскій говоритъ, що „Гонта перенѣсъ справедливу кару съ повною рѣшимостею и приготовився до неи належнымъ способомъ“. Охоцкій, зъ слôвъ очевидцѣвъ, описує єи въ такій спôсôбъ: „Гонта выйшовъ на мѣстце кары съ лицемъ веселымъ и спокôйнымъ, нѣбы ишовъ до кума на крестины. Катъ здеръ зъ него пасъ шкôры, — кровь брызнула, але лице гайдамаки не змѣнилось... Здерли другій пасъ шкôры, тогды Гонта сказавъ до тыхъ, що дивились на сю сцену: „Отъ, говорили, що буде болѣти, — а нѣ крышки не болить!“ — Чудна сила волѣ! — въ иншôмъ положеню чоловѣкъ той безъ сумнѣву мôгбы доконати великихъ дѣлъ!“ Наконець незвѣстный шляхтичь, котрого частею записокъ мы користуємось въ рукописи, передае зъ слôвъ официра, присутного при карѣ, слѣдуючу черту, котра свѣдчитъ, що самостôйность а навѣть гуморъ не залишили Гонту до послѣднои хвилѣ: „Гонту стерѣгъ по ночахъ одинъ зъ товаришѣвъ панцирнои хоругвы. По ôтчитаню засуду, въ день передъ карою, той товаришъ, пôдозрѣваючи, що Гонта заховавъ дещо зъ здобычи, звернувся до него съ тыми словами: „Пане полковнику! завтра все земне скôнчится для васъ; чи не моглибъ вы лишити щонебудь на памятку небогатому жовнѣрови, котрый проводитъ съ вами послѣдній хвилѣ?“ — „Дуже радо! — ôтповѣвъ Гонта — пригадайте менѣ завтра, я вамъ подарую поясъ...“ Товаришъ думавъ цѣлу нôчь о богатôмъ поясѣ, набитôмъ золотомъ, и на другій день, якъ лишь вывели Гонту зъ темницѣ, ôнъ звернувся до него: „Пане полковнику! даруйте, що вамъ пригадаю на приобѣцяный поясъ!“ — „Я не забувъ, — ôтповѣвъ Гонта съ погордливымъ усмѣхомъ — першій поясъ шкôры, котрый здôймутъ зъ мене, нехай буде для васъ поясомъ!“

Смѣло можемъ сказати, що таку холоднокровнôсть и таку силу духа передъ видомъ страшнои варварскои кары мôгъ заховати тôлько чоловѣкъ глубоко пересвѣдченый въ правотѣ свого дѣла и въ чистотѣ руководячихъ нимъ засадъ и причинъ. Судячи пôсля згадокъ мемуаристôвъ, такъ само, якъ Гонта, представлявся такожь весь народъ. Младановичь, твердитъ, що по карѣ Гонты многѣ други єго въ Уманьщинѣ коротили своє житье зъ розпуки самоубійствомъ! Имя Гонты заховалось довго въ памяти народа и служило за знамя освободженя зъ паньскои неволѣ. Такъ ось на Волыни и въ Уманьщинѣ въ 1826-ôмъ роцѣ. коли межи селянами носились безъосновнѣ слухи о прогнаню панôвъ, мѣжь тыми слухами була звѣстка и о тôмъ, будьто руководителемъ руху буде сынъ Гонты, котрый скрываєсь десь на Волощинѣ... *Конецъ.*

(Зъ К. Старины.)

---

*) Пôсля свѣдоцтва Младановича много лѣтъ пôзнѣйше можна ще було бачити черепъ Гонты, прибитый до шибеницѣ пôдъ мѣстомъ Могилевомъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Дня 10 грудня приступила палата послôвъ ухвалою майже всѣхъ (съ выняткомъ 3) голосôвъ до спеціяльнои дебаты надъ новымъ закономъ промысловымъ. Се доказуе, що и лѣвиця не єсть зовсѣмъ противна реформѣ закона промыслового. — Того самого дня пп. Шенереръ и Фирнкранцъ поставили внесенье, взываюче правительство, щобы розвязало теперѣшну палату послôвъ и розписало новѣ выборы. Палата приняла тое внесенье смѣхомъ. Внесенье впрочѣмъ не було достаточно поперте. При спеціяльнôй дебатѣ надъ §-омъ 1-шимъ, котрый дѣлитъ промыслъ на три роды, вноситъ пос. Експеръ,щобы т. зв. промыслъ домашный не бувъ зачисленый до промыслу рукодѣльничого. Пос. Мерошевскій внѣсъ до 1-шо §-фу поправку, жадаючу, щобы узнаванье гдеякихъ родôвъ промыслу за ремесло не було полишене самому правительству, але щобы краєвѣ власти промысловѣ рѣшали о тôмъ въ першôй инстанціи, а правительство доперва въ другôй. — На засѣданю 11 грудня пос. Матушь внѣсъ резолюцію, взываючу правительство, щобы безпроволочно внесло проєктъ закона о утворенье самостôйныхъ комнатъ промысловыхъ на взорець комнатъ торговельныхъ.

Справа галицкого фонду индемнизаційного не прійде передъ Рôздвяными феріами на порядокъ дневный въ палатѣ послôвъ. Палата буде ôтрочена на феріи святочнѣ въ суботу, 16 грудня.

(*Въ соймѣ угорскôмъ*) въ послѣдныхъ часахъ ôтбуваются сцены дуже нôдкопуючѣ повагу парляменту. Оногды пос. Рогончи (зъ скрайнои лѣвицѣ) критикувавъ поступованя правительства при регуляціи Тисы. Єму ôтповѣвъ секретарь стану Гієроними. Тогды Рогончи зновъ забравъ голосъ и закôнчивъ свою бесѣду словами: „Въ министерствѣ комуникацій сидитъ банда розбишакъ, а п. секретарь стану єсть ихъ герштомъ!“ Гієроними рôвною монетою ôтплативъ Рогончому. Межи обома заразъ ôтбувся поединокъ: оба два разы стрѣляли, але хибили. На слѣдуючôмъ засѣданю мин. Тисса зганивъ такѣ скандалы въ парляментѣ и просивъ послôвъ, щобы на будуще не компромитували угорского парляменту.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Голосъ“ звѣщае, що министерство марины зажадало выплаты нôвшоста миліона рублѣвъ на будову чотырехъ новыхъ кораблѣвъ воєнныхъ, зъ котрыхъ два призначенѣ на балтицке, а два на чорне море. „Новости“ и „Бирж. Вѣдомости“ звѣщаютъ, що министерство путей и сообщенiй стараеся выеднати средства на переведенье новыхъ робôтъ для улучшеня плавбы по Волзѣ и Днѣпрѣ. — Министеръ финансôвъ намѣряе кругъ дѣяльности банкôвъ нôдъ взглядомъ розпорядимости капиталами и роздѣлу дивидендъ и ввести отвѣчальнôсть членôвъ банковои управы.

До Варшавского „Slowa“ телеграфуютъ, що асигновано 700.000 руб. на поправу пристани въ Одесѣ.

Зъ Харкова звѣщаютъ, що въ университетѣ поручено збирати ôтъ студентôвъ нôдписы, що будутъ учащати на выклады и не будутъ робити нѣякихъ заворушень. Тѣ, що не схотятъ дати такого нôдпису, будутъ выдаленѣ зъ университету.

Въ Одесѣ зôбралися въ университетѣ студенты и самѣ ôтправили панахиду по погибшихъ въ Казани студентахъ. Ректоратъ, щобы успокоити студентôвъ, вывѣсивъ въ университетѣ заявленье, въ котрôмъ заперечивъ вѣсти о убійствахъ студентôвъ казаньскихъ черезъ войско.

Въ виду множачихся съ кождымъ днемъ дефравдацій въ Россіи, министеръ правосудія выпрацювавъ проєктъ закона, нôсля котрого завѣдателѣ чужого маєтку, касъ державныхъ и товариствъ акційныхъ, єсли допустятся дефравдаціи надъ 3000 рублѣвъ, будутъ на будуще караны тяжкими роботами въ копальняхъ сибирскихъ.

Ромунія. Ходитъ поголоска, що король румуньскій Кароль має небавомъ ôтвѣдати въ Римѣ короля Гумберта.

Англія. Въ англійскôмъ кабинетѣ заносится на важнѣ змѣны. Глядстонъ по 50-лѣтнôй хвальнôй дѣяльности публичнôй, закôнчивши єи славно на поли заграничнои политики результатами на Всходѣ (въ Египтѣ), великими реформами и змѣною политики въ Ирляндіи и зреформованьемъ регулямину парляменту, хоче усунутися ôтъ правительственныхъ праць. Въ такôмъ случаю провôдництво кабинету обнявбы лôрдъ Гартингтонъ; канцлерство скарбу обнявбы Чильдерсъ; а лôрдъ Дерби и Дильке вступилибы до кабинету.

Въ Лондонѣ случилися сего тыждня два дуже великѣ пожары, одинъ по другôмъ. Одинъ пожаръ зробивъ шкоды на 10 миліонôвъ зр., другій на 30 миліонôвъ.

НОВИНКИ.

- **Въ св. Юрѣ** ôтбуваеся ôтъ понедѣлка ôтдача темпоралій епископови Сильвестрови, а кôнчится нынѣ. Завтра выѣздитъ въ тôй цѣли сов. Шабель съ крыл. Сѣнгалевичемъ до Унева, а зъ ôттамъ до Галича (Крылоса, Залуквы) и до Перегиньска.

— **Обѣдъ въ честь епископа Сильвестра Сембратовича** ôтбувся — якъ доноситъ „Dziennik polski“ — въ недѣлю въ намѣстництвѣ. На обѣдѣ були присутнѣ мѣжь иншими: маршалокъ Зыбликевичь, вицепрезидентъ намѣстництва Залескій, бурмистръ Львова Гноиньскій, гр. Баденѣ и др.

— **Крыл. офіціялъ Малиновскій** буде мешкати въ будынку Ставропигійского Института а занималися буде на старѣ лѣта науковыми трудами.

— **О. Александеръ Бачиньскій**, парохъ зъ Болехова, бувшій вицеректоръ львôвскои дух. семинаріи, предложеный ц. к. намѣстництву на ректора тоижь семинаріи съ достоиньствомъ почетного крылошанина. Чинъ ректора обôймае ôнъ съ днемъ 1-го сѣчия 1883, а опôсля зôстане вѣроятно такожь дѣйстнымъ крылошаниномъ.

— **Крылошанинъ Жуковскій**, ôтъѣхавъ доперва нынѣ пополудни зô Львова до своєи родины.

— **Митрополичій ординаріятъ** розписавъ дня 7 с. м. конкурсъ на обсаду чотырохъ опорожненыхъ посадъ крылошанъ при митр. капитулѣ, съ речинцемъ до 18 л. сѣчня 1872.

— **Преосвященному Епископови Сильвестрови**, яко ново именованому администраторови галицкои митрополіи, представлялись минувшого тыждня депутаціи рускихъ товариствъ и институцій, якъ и редакцій рускихъ часописей — съ желанями по поводу поставленя Є. Преосвященьства въ достоиньство администратора архидіецезіи и викарія апостольского. Попереднои недѣлѣ дня 3 с. м. представилися Пресв. Епископови заступники товариствъ „Просвѣта“, тов. им. „Шевченка“ и „Руска Бесѣда“. Именемъ сеи депутаціи промовлявъ проф. дръ Омелянъ Огоновскій. Заявивши именемъ цѣлои депутаціи сихъ товариствъ и репрезентованыхъ въ нихъ Русинôвъ радôсть и искренѣ желаня задля именованя Є. Преосвященьства на нове высоке достоиньство говоривъ дальше бесѣдникъ: „Позволятъ В. Преосвященьство, щобы мы побôчь найширшихъ желань высказали такожь нашѣ надѣе, якѣ въ Васъ, яко найвысшôмъ достойнику церковнôмъ, покладаємо.—Пр. Ар.! Выдаючи народный молитовникъ розвалили Вы мовь громоноснымъ тараномъ неподвыжнѣ заборола тои закостенѣлости, що не дозволяла молитись ку Отцю небесному мовою рôдною. Симъ важнымъ дѣломъ зближились Вы до народа и поклали угольный камѣнь до єго религійнои просвѣты. Рускій нарôдъ знае Васъ вже ôтъ чотырохъ лѣтъ яко свого просвѣтителя религійного и звертае теперь свои надѣе ку свому Архіерею. Въ Вашихъ рукахъ, Пр. Ар., переважно спôчне доля народа галицко-рускаго: будьтежь нашимъ просвѣтителемъ такожь въ справахъ народныхъ, будьте нашимъ керманичемъ середъ бурливого моря житя, нашимъ Отцемъ и провôдникомъ въ житю нашôмъ. Всякѣжь Вашѣ труды на поли церковнои и народнои дѣяльности будутъ особливо тогды плодотворнѣ, коли въ крылосѣ и совѣтѣ Вашôмъ засядутъ мужѣ богословѣйнѣ, умнѣ и щирѣ патріоты, мужѣ неподвижного характера, справдѣшнѣ Катоны, що вразъ съ свѣтскою интелигенціею будутъ смѣло горнутись навкруги прапора народнои самостôйности нашои. Колижь церковь обрядомъ нашимъ охоронила народнôсть нашу ôтъ сумнои затраты въ тяжкихъ злидняхъ, то ачейже церковь не ôтвернеся теперь ôтъ дальшого плеканя идеѣ народнои, але ясною звѣздою буде просвѣчати намъ въ тяжкôй добѣ ôтродженя народного.“ Пôднесши дальшѣ заслуги Є. Преосвященьства около здвигненя святинѣ народнои закôнчивъ бесѣдникъ свою промову словами: „Жійте намъ отже многѣ, щасливѣ лѣта во славу церкви и народа рускаго“! Преосв. Епископъ сердечно дякувавъ за сей щирый привѣтъ, увѣряючи, що якъ доси, такъ и на будуще буде неутомимо трудитись для добра рускои церкви и рускаго народа, при чѣмъ высказавъ своє бажанье, щобы загалъ Русинôвъ и зъ своєи стороны помагавъ сповняти велику и трудну задачу успѣшного подвигненя церкви и народа. Ôгтакъ розпитувався Преосв. Епископъ про станъ товариствъ, репрезентованыхъ депутаціею, и въ довщôй, дуже щирôй розмовѣ съ депутатами обговорювавъ съ великою прихильностею справы народнѣ.

Въ Суботу дня 9. с. м. представилась Преосв. Епископови депутація редакцій рускихъ часописей „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“, „Зеркала“ и „Школьнои часописи“. Именемъ сеи депутаціи промовлявъ редакторъ В. Барвѣньскій, а зложивши Преосв. Епископови именемъ згаданыхъ редакцій найсердечнѣйшѣ желаня, говоривъ дальше: „Не на першій розголосъ вѣсти, бо не для формы, але въ хвилѣ, коли вже Ваше Преосвященьство обняли высоке достоиньство, коли зъ того высокого становища розглянулись вже въ нашôмъ положеню и въ архіерейскôмъ посланію ясно зазначили задачѣ и цѣли — програму своєи высокои дѣяльности, — высказуемо тѣ нашѣ желаня, бо высказуємо ихъ ôтъ щирого серця и на основахъ явнои щирости. Идея самостôйности рускаго народа, идея тѣснои звязи и спôльнои працѣ рускаго духовеньства съ рускимъ народомъ надъ спôльнымъ добромъ народнымъ, идея вѣрнои службы своѣй народности, идея щирои любви и позитивнои працѣ — се тѣ основнѣ точки Вашого Архіерейского посланія, за котрыхъ осущенье мы мимо всякихъ перешкодъ неустрашимо боролись и боремся. Спôльнôсть идей есть несокрушимою пôдставою щирости и щирого спôвдѣланя. Тожь на тыхъ сполученыхъ идеяхъ основуеся щирôсть нашихъ найсердечнѣйшихъ желань; пôдъ прапоромъ тыхъ идей идемо смѣло напередъ, одушевленѣ надѣею, що коли доси мимо перепонъ тѣ идеѣ успѣвали, то тымъ бôльше успѣютъ и оживотворятся они при верховнôмъ покровительствѣ и спôвдѣланю Вашого Преосвященьсва. Тѣ идеѣ надаютъ нашому рускому народови те такъ важне становище пôдъ взглядомъ державнымъ и религійнымъ, на котре В. Преосвященьство такъ справедливо указали въ архіерейскôмъ посланію, бо тôлько успѣшный розвôй тыхъ идей може бути найлучшимъ и наглядным доказомъ благодатнои силы церкви и державы, до котрои належимо, а розвôй руского народа буде тогды жереломъ ихъ непоборимои силы“. Згадавши и о трудностяхъ и перепонахъ, якѣ стрѣчае переведенье кождои великои идеѣ, заявивъ бесѣдникъ, що рускѣ часописи народнѣ радо и совѣстно сповнятъ свôй обовязокъ, пôдпомагати переведенье повысшыхъ идей въ нашôмъ житю, и закôнчивъ найширшими желанями для Є. Преосвященьства и Єго дѣяльности. Преосв. Епископъ, глубоко тронутый, подякувавъ якъ найсердечнѣйше за сей такъ радôстный привѣтъ, а пôднесячи важну и высоку задачи журналистики: бути зеркаломъ правды, жереломъ свѣтла и науки, провôдникомъ житя — высказавъ свою радôсть, що представленѣ редакціи рускихъ часописей поважно понимаютъ ту задачу, и теплыми словами загрѣвавъ дальше ити сею дорогою правды, науки и поважного проводу. Майже въ цѣлогодиннôй, дуже благосклоннôй розмовѣ съ депутаціею обговорювавъ Преосв. Епископъ справы народнѣ и церковнѣ, якъ и справы рускихъ часописей, при котрôй то случайности зволивъ такожь дуже похвально высказатися о нашôй часописи.

Дня 10 с. м. представилися Преосвященному Епископу ôтпоручники выдѣлôвъ рускихъ институтôвъ: „Народный Дôмъ“ и „Ставропигійскій Институтъ“, также рускихъ товариствъ „Руска Рада“, „Матиця“, „им. Качковского“, „рôльничокредитового Заведеня“, „Рускаго касина“, а заступникъ предсѣдателя института „Народный Дôмъ“, крыл. архидіяконъ Михаилъ Малиновскій промовивъ якъ слѣдуе: „Преосвященный Архіерею, Отче архипастырю нашь! Увѣдавши зъ нынѣ оголошеного по церквахъ архіерейского посланія, що Єго Святôсть Папа Левъ XIII и Єго Апост. Величество надали Вашому Преосвященьству архіерейске управленье митрополи. архидіецезіи, являємся мы яко представителѣ рускихъ институтôвъ и обществъ, щобы Вашому Преосвященьству выразити глубоку покорнôсть и сердечнѣ желаня, абы Господь Богъ вспиравъ своими благословеніями архіерейскѣ труды Вашого Преосвященьства для добра митр. архидіецезіи, для добра нашого греч. кат. обряда и для добра нашои рускои народности, а то по мысли архіерейского посланія Вашого. Впрочѣмъ якъ всегда такъ и надальше хочемъ и будемъ проживати съ всѣма австрійско-угорскими народностями и съ тукраєвою народностею польскою въ любвѣ и жичливости. Даючи сей выразъ нашимъ сердечнымъ чувствамъ просимъ Ваше Преосвященьство о ласкаве отцѣвске покровительство институтамъ и обществамъ, котрѣ представляємъ. Єго Преосвященьству епископу киръ Сильвестру да сотворитъ Господь Богъ многая и благая лѣта!“

Єго Преосвященьство приняли ласкаво сихъ представителѣвъ, промовили сердечно, що будутъ докладати всякои старанности для выповненя обовязкôвъ высокого званя свого, и забезпечили своє покровительство институтôвъ и обществъ, именемъ котрыхъ выраженѣ зôстали привѣты и желаня.

— **Руско-народный тоатръ**, пôдъ дирекціею п. И. Биберовича по поворотѣ своѣмъ зъ Тысьменицѣ дасть завтра, въ четверъ представленье на дохôдъ „емеритального фонду для артистôвъ рускои сцены“. Представленѣ будутъ двѣ штуки: „Чорноморцѣ“ и „Яношь Иштенгази“. Неубезпеченôй будучности нашихъ артистôвъ має хочь въ малôй мѣрѣ зарадити фондъ емеритальный, збираный зъ представленъ на тую цѣль даваныхъ; длятого завтрѣшне представленье поручаємъ горячо Русинамъ станиславôвскимъ и зъ окрестности.

— **Зъ Пôдгаецъ** пишутъ намъ: Хоръ пôдгаецкій зôстае єще ôтъ Великодныхъ святъ въ занедбаню. Диригенсъ хору пôдгаецкого, Петро Бѣлецкій, черейшовъ до Божикова... Дай Боже, щобы хоръ пôдгаецкій зновъ прійшовъ до давнѣйшои своєи силы!

— **Зъ Стоянова** пишутъ намъ: Заохоченѣ нашими сусѣдами зъ Торокъ, котрѣ вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ завели у себе нотный спѣвъ, задумали мы и у себе такій спѣвъ запровадити. Нашъ панъотець І. Сохацкій, котрый вже великѣ прислуги ôтдавъ нашôй громадѣ (его заходомъ громада закупила пограничный лѣсъ за 18.000 зр.) запросивъ до насъ п. Гавріила Горецкого, укôнченого богослова, щобы выучивъ нашихъ мѣщанъ высшого спѣву. П. Горецкій въ протягу трехъ мѣсяцѣвъ зложивъ хоръ зъ 40 людей мужчинъ и дѣтей, и минувшои недѣлѣ нашѣ спѣваки першій разъ ôтспѣвали цѣлу службу бôжу зъ нотъ. Спѣвъ бувъ такъ хорошій, що навѣть польска интелигенція и закордоньскѣ Русины, переѣзджаючи черезъ Стоянôвъ, не могли нахвалитися нашого спѣву. — *В. В.*

- **Зъ Тартакова** пишутъ намъ: Въ послѣдныхъ чч. „Дѣла“ можна було читати о посвященяхъ кôлькохъ новыхъ церквей въ нашôмъ краю. Єсть се справдѣ потѣшаючій объявъ житя церковного въ теперѣшныхъ сумныхъ для насъ часахъ. Вѣра наша руска и обрядъ нашь рускій не упадаютъ, не упаде и нарôдъ и наша Русь! Въ тôмъ наша потѣха и надѣя на побѣду! Тымъ бôльша радôсть для насъ, коли бачимъ, що новый дôмъ божій здвигає нарôдъ тамъ, где село не численне и не маюче. Такъ поставлено недавно нову церковь въ Копытовѣ, селѣ дочернôмъ парохіи въ Бобятынѣ, дек. сокальского. Ѣдучи зъ Сокаля до Тартакова по лѣвôй сторонѣ дороги мило представляеся оку нова, хороша, деревяна церковь въ поблизькôмъ и невеликôмъ, бо ледви 50 господарѣвъ числячôмъ селѣ. Но бôльше єще здивуеся кождый, узнаючи, що церковь тая нова станула на мѣсци старои въ дуже короткôмъ часѣ, бо въ протягу 5 мѣсяцѣвъ. Недавно бо, — при кôнци мѣсяця грудня м. р. навѣстивъ великій пожаръ тое доселѣ такъ спокôйне, веселе и щасливе село! При сильнôмъ вѣтрѣ — въ нôчнôй порѣ розширився огонь такъ сильно и страшно, що въ однôй годинѣ не стало половины села, довголѣтна праця и майно 24 господарѣвъ згорѣли до тла, а зъ церкви, школы и шпихлѣря громадского — остала лишь купа грузôвъ. Въ загальнôмъ пополоху не можна було навѣть нѣчого зъ внутра церкви выратувати. Тогды сумно заридали на згарищахъ нещастнѣ Копытôвцѣ. А церковь нову — кто еи поставитъ, тѣ лишившіся 24 господарѣ? Но и тіи мусѣли перше загибаючихъ своихъ братей-погорѣльцѣвъ запомагати и у себе примѣщати. Но где немôчь найбôльша, тамъ помôчь найблизша. Богъ и добрѣ люде датками допомагали, а неутомимый въ ревности душпастырь, о. Емилій Криницкій не ôтпочивъ, доки намѣрене дѣло здвигненя новои церкви въ Копытовѣ не довѣвъ до щасливого кôнця. Такъ въ 5 мѣсяцяхъ станувъ въ новый, хорошій дôмъ божій въ Копытовѣ, весь бляхою побитый, а коштувавшій до теперь 4000 зр. Неразъ бувало и такъ, що не було чимъ майстра оплатити, то о. душпастырь зъ Бобятына, промышляючи о церковь бôльше, нѣжь о собѣ и численнôй своѣй родинѣ, привозивъ средства грошевѣ, узбираны зъ складокъ по околици и зъ полученыхъ запомогъ ôтъ достойнѣйшихъ членôвъ цѣсарскои родины, такъ що вже дня 14 падолиста церковь могла бути посвящена. Освященье церкви совершивъ Всч. о. Яюсъ, деканъ сокальскій въ сослуженю Всч. оо. Роздѣльского крылош. зъ Сокаля, Левицкого зъ Тартакова, Яремкевича зъ Зубкова и Леонтовича зъ Тартакова, котрѣ мимо злои дороги навѣть съ процесіями своими приспѣли на се торжество. Спаси-Бôгъ Имъ за ихъ труды, молитвы и жертвы! И зновъ мило и весело стало въ Копытовѣ, бо при помочи божôй величаеся такъ скоро новый дôмъ божій, а такожь станули и ôтбудованѣ господарства погорѣлцѣвъ. И якже не тѣшитися, коли и Богъ и люде маютъ зновъ свои прибутки! При ревнôмъ и неутомимôму трудѣ душпастыря и народа неодинъ величный подвигъ дасться зробити!

— **Зъ Гôйча** пишутъ намъ тамошнѣ господарѣ, що ихъ душпастырь о. Антоній Колпачкевичь, щиро трудится около дѣла отвереженя громады; за одинъ рôкъ єго дѣяльности въ Гôйчу вже до 80 людей заприсягло ôтъ горѣвки и всѣхъ горячихъ напиткôвъ. Зъ порады душпастыря мала вже завязатися и читальня, було вже 21 охочихъ до того господарѣвъ, але дѣло опôзнилося черезъ дяка, котрый противный тверезости и читальни не хотѣвъ однои хаты громадского дому, що ôнъ замешкуе, ôтступити на читальню. Єсть однакъ надѣя, що вже небавомъ читальня буде отворена. Щасть Боже!

— **Арештованя**. Дня 11 с. м. арештовано во Львовѣ Василя Мазура, столяря, яко пôдозрѣного о належанье до тайного соціялистичного товариства. (Зъ арештованыхъ впередъ выпущено на волю ремѣсникôвъ.) — Позавчора арештовано во Львовѣ шинкаря яко пôдозрѣного о замордованье дѣвчины; на головѣ трупа секція выказала 11 ранъ. — Въ Краковѣ замордовано для рабунку старого чоловѣка, сторожа касы ощадности. Полиція выловила трехъ розбишакôвъ, всѣ три родомъ зъ Конгресôвки; они зъорганизувалися були въ справдешну банду опрышкôвъ.

✝ **Єронимъ Щуровскій**, богословъ 4-того року, упокоився 3-го грудня въ Боковѣ въ 23-тôмъ р. житя. Вѣчна єму память!

— **Забобонні селяне** передъ трибуналомъ краєвого суду карного во Львовѣ. Въ серпни 1881 р. въ селѣ Бруснѣ старôмъ, пов. цѣшанôвского, повѣсився въ своѣй хатѣ заможный господарь Иванъ Бомбаръ. Понеже, якъ сконстатовано, Бомбаръ допустився самоубійства въ нападѣ божевôльства, то и поховано єго на цвинтари. Въ кôлька днѣвъ пôзнѣйше грôмъ ударивъ въ школу; по при школу згорѣла такожь стодола старого Ивана Хомы. Хома розваживъ се добре, що причиною єго нещастя єсть не що инше, якъ божій гнѣвъ за те, що тѣло самоубійника похоронено въ „свяченôй“ земли. Швидко на той поглядъ згодилася и цѣла громада и урадила ôткопати мощѣ самоубійника зъ цвинтаря и поховати „въ лѣсѣ на роздорожи пôдъ мурашникомъ“. Сѣмь найôтважнѣйшихъ господарѣвъ удалися до вôйта и зажадала ôтъ него, щобы своєю урядовою повагою санкціонувавъ тую ухвалу цѣлои громады. Вôйтъ вправдѣ самъ ôтмовивъ чинноі участи въ тôмъ дѣлѣ, але и не вздержувавъ громаду; коли на него всѣ напирали, ôнъ казавъ дати въ коршмѣ кварту горѣвки, а самъ „ратуючи себе и свои дѣти“ пôшовъ до дому спати. Вечеромъ сѣмь ôтважныхъ пôшли на цвинтарь, ôткопали могилу, выняли повѣшенника и на возѣ завезли до лѣса сусѣдного села, Гуты старои. Тутъ и поховали трупа на роздоздорожи пôдъ мурашникомъ. Але небавомъ зновъ выкопали трупа зъ ôттамъ, бо боялися, що „комисія тамъ може знайти“, и погребли въ недалекôмъ багнѣ, — где сего року на веснѣ знайшовъ трупа одинъ пастухъ. Минувшого тыждня ôтбулася розправа въ львôвскôмъ краєвôмъ судѣ. Судъ узнавъ сѣмохъ селянъ и вôйта винными провины зъ §. 306 зак. к. и засудивъ ихъ на стислый арештъ ôтъ 2—14 днѣвъ.

— **Звертаємо увагу** всѣхъ любителѣвъ рôднои исторіи на оповѣстку многоцѣнного историчного журналу „Кіевская Старина“. Предплату можна присылати такожь и на руки администраціи „Дѣла“.

— (**Дрôбнѣ вѣсти.**) Намѣстникъ гр. Альфредъ Потоцкій выѣхавъ въ недѣлю до Вѣдня на засѣданя палаты панôвъ. — На потерпѣвшихъ ôтъ выли-

вôвъ вôдъ Тирольцѣвъ и Каринтійцѣвъ зложено до суботы въ Галичинѣ 6.400 зр. — Министеръ просвѣты позволивъ, щобы львôвска школа рисункôвъ и модельованя называлася ц. к. школою для промыслу артистичного.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** прислали: Всч. оо. и ВП. пп.: о. Е. Менцѣньскій зъ Новосѣлки 1 зр., Грыневецкій зъ Буска 5 зр., Вп. Грушкевичь, адъюнктъ зъ Ниска 1 зр., Всч. о. Небыловець зъ Перегиньска 3 зр., Всч. о. Яковъ Корчиньскій, парохъ зъ Торокъ 1 зр.

— **На „Руску Бурсу въ Коломыѣ“** жертвували въ мѣсяци падолистѣ: 1) Всч. о. Е. Дрогомирецкій зъ Княжа ôтъ себе и прихожанъ 6 зр.; 2) Всч. о. Коржиньскій зъ Жабя ôтъ себе 1 бербеницю бриндзы, а ôтъ парохіянъ 6 зр. 11 кр.; 3) Хв. Выдѣлъ рады повѣтовои въ Коломыѣ 50 зр.; 4) Складка на празнику въ церквѣ Киданча и Вербѣжа 2 зр. 3 кр.; 5) Всч. о. Ю. Левицкій, дек. жукôвскій, зôбравъ въ день св. Арх. Михаила въ Камѣнкахъ вел. 4 зр. 3 кр.; 6) Всч. о. крыл. I. Кобляньскій, парохъ коломыйскій, подарувавъ зъ панахиды въ Дмитрову суботу 45 колачѣвъ и 6 хлѣбôвъ. 7) Вп. п. Гр. Кульчицкій, директоръ школы нар. въ Коломыѣ 1 зр. — За тѣ жертвы складає Зарядъ Бурсы въ имени убогои молодежи прилюдно сердечну подяку.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ *пропозицію принятѣ*: I на Дзвинячь, дек. чортковского оо. 1) Мих. Мацѣєвскій, пар. Кутковець; 2) Ант. Туркевичь. кап. въ Оришкôвцяхъ; 3) Савинъ Кисѣлевскій, пар. Чорнолозецъ; въ списѣ: Як. Шидловскій зъ Сорокъ, Юст. Дворянинъ зъ Залѣзецъ, Ант. Ульваньскій зъ Лѣсникъ, Лук. Савчиньскій зъ Угрина, Алекс. Танчаковскій зъ Язловця, Ив. Дымушевскій зъ Чорткова, Ник. Галущиньскій зъ Звиняча, 11) Іос. Кучиньскій зъ Гозѣєва. II) На Малеховъ: 1) Мих. Скородыньскій зъ Малехова, 2) Мелетій Лотоцкій зъ Городенки, 3) Долиньскій зъ Рѣпнева.

Завѣдателемъ деканату залозецкого именованый о. Теодозій Ефиновичь, мѣстодеканъ и приходникъ въ Поповцяхъ — на мѣсце дотеперѣшного декана о. Стефана Концевича, котрый получивъ титулъ выслуженого декана.

Зъ АЕпархіи Перемыскои.

Ректоромъ перемыскои дух. семинаріи именованый Впр. о. Ю. Куиловскій. *Настоятелемъ ризницѣ* при катедр. храмѣ въ Перемышли поставленый о. Левъ Воляньскій сотрудникъ зъ Добромиля.

Душпастырскѣ посады получили новопоставленѣ пресвитерѣ: Я. Бачиньскій, сотр. въ Судовôй Вишни; М. Гандякъ сотр. въ Добромили; Г. Гонтарскій, завѣд. въ Мильковѣ; Е. Горницкій сотр. въ Потеличи; I. Грицикевичь завѣд. въ Дубровцѣ; К. Гумецкій сотр. въ Домашевѣ; Ем. Давидовичь завѣд. въ Розстайнôмъ; С. Добряньскій сотр. въ Сосници, I. Караванъ завѣд. въ Крамарôвцѣ, I. Констанкевичь сотр. въ Ярославѣ, С. Козѣй завѣд. въ Олешицкôй Воли, I. Леонтовичь прив. сотр. въ Жапаловѣ; Юр. Мартиновичь сотр. въ Белзѣ, I. Мохнацкій завѣд. Лелюхова, А. Паславскій сотр. въ Равѣ Рускôй, Г. Савицкій завѣд. Быстрыцѣ, С. Сенета сотр. въ Головцѣ, Д. Ухнятъ завѣд. въ Курилôвцѣ, А. Яремкевичь сотр. въ Радимнѣ, З. Чеснюкъ сотр. въ Гаяхъ; С. Савула перенѣсся до львôвскои аепархіи.

Переписка Редакціи и Администраціи.

ВП. Свѣдомому въ Т. Подана Вами справа єсть чисто мѣсцева и длятого не годится до обвѣщеня. Съ Вашимъ впрочѣмъ справедливымъ жаданьемъ усуненя пôддячого М. М. звернѣтся впростъ до мѣсцевого приходника. — *Вп. А. Б. въ Терн. и I. В. въ Стр.*: До „Кієв. Ст.“ Вы ще довжнѣ за р. 1882 2 зр. На слѣдуючій рôкъ можна такожь черезъ насъ предплачувати „Кієвску Старину“.

☞ Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 21 и 22 аркушѣ повѣсти въ трехъ томахъ зъ шведского „Грошѣ а праця,,

---

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничну глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячнѣ оригинальнѣ свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 феникôвъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (7—?)

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье

ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючѣ выгранѣ:

1 на 10.000 зр.—4 по 5000 зр.—5 по 3000 зр.—15 по 1000 зр.—30 по 500 зр.—50 по 300 зр.—100 по 100 зр.—200 по 50 зр.—542 по 25 зр.—разомъ

1000 выграныхъ на 213.550 зр.

Докладнѣ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѣ просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (10—16)

☞ Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу. ☜

Во Львовѣ льосы набути можна въ гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.

Въ Мельбурнѣ 1881. — I Нагорода — Срѣбный медаль.

Предметы граючі

4—200 кавалкôвъ; съ окрасами або безъ нихъ, мандолины, бубники, дзвôнки, кастанеты, небеснѣ голосы, гра на арфѣ и т. д.

Коробки граючі

2—16 кавалкôвъ; дальше нецесерки, поставки на цигара, швайцарскі домки, альбумы на фотографіи, прирядъ до писаня, коробки на рукавички, тягарки на листы, вазы на цвѣты, табакирки, столички, фляшки, склянки, портмонетки, стôльчики и т. д., все съ музикою. Все найновѣйше и найотличнѣйше поручає

I. H. Heller, Bern (Schweiz).

☞ Тôлько прямѣ замовленя ручатъ за правдивôсть; илюстрованѣ цѣнники высылаются franco.

100 найкрасшихъ выробôвъ, въ вартости 20.000 франкôвъ роздѣлются межи купуючихъ граючі предметы ôтъ падолиста с. р. до 30 цвѣтня 1883 яко преміи. (3—4)

Певнымъ и швидкимъ (6—10) есть дѣланье

ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ) (Gichtgeist)

Генриха Бльоха *зъ Егеръ (Чехи)*

Цѣна за флякон 60 кр.

Правдивый плынъ той можна достати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слонемъ“.

ВЪ КНИГАРНѢ

ЛУКИ ВАСИЛЕВИЧА ИЛЬНИЦКОГО,

въ Кієвѣ

(1—3) *Крещатикъ, домъ дворяньского собранія,*

межи прочѣмъ продаются слѣдуючѣ Малорускѣ книжки:

Андерсенъ: Казкы, переклавъ Стариченко. К. 1873 г, Цѣна 1 р. 25 к. *Антоновичъ В.*: Историч. пѣсни малорусскаго народа т. 1-й К. 1874 г. Цѣна 1 р. 50 к., т. 2-й, в. 1-й К. 1875 г. Ц. 80 к. *Александровъ*: Малорускѣ спѣванки. X. 1880 г. Цѣна 15 коп. *Бѣлецкій-Носенко*: Приказки въ чотырехъ частяхъ К. 1871 г. Ц. 2 р. 50 к.; Гостинець землякамъ. Казки слѣпого Бандуриста чи спѣвы объ рôзныхъ рѣчахъ. К. 1871 г. Цѣна 1 р.; Горпинида, чи вхопленная Прозерпина, жартливая поема въ 3-хъ пѣсняхъ. К. 1871 г. Цѣна 30 к. *Бабуся* зъ того свѣту, оповѣданя про померші душѣ К. 1883 г. Ц. 5 к. *Вовчокъ Марко*: Народнѣ оповѣданя т. 2-й Спб. 1876 г. Цѣна 50 к. *Галка* Іеремія (Костомаровъ). Збôрникъ творôвъ. Од 1875 г Ц. 1 р. 75 к. *Гатцукъ*: Абетка. Ц. 50 к. *Гребинка Е.* Нырятиньска ластôвка. К. 1878 г. Цѣна 75 к. *Гулакъ-Артемовскій*: Кобзарь К. 1878 г. Цѣна 20 к. *Глѣбовъ Л.*: Байки Изд. 3-е. К. 1882 г. Цѣна 20 к *Гоголь*: Простакъ. Ком. Изд 2-е. К 1882 г. Ц. 15 к. *За Крашанку-Писанка.* П. Ол. Кулѣшеви, написавъ Данило Слѣпченко-Мордовець. С.-ПБ. 1882 г. Цѣна 50 к. Де що про свѣтъ Божій. Изд. 4-е. К. 1882 г. Ц. 20 к. Дѣтскѣ пѣснѣ, казки и загадки. К. 1876 г. Цѣна 15 к. *Евгѣньева* Крестьянина, Розмовы. К. 1872 г Цѣна 30 к. *Ивановъ*: Розмова про небо та землю зъ додатками та ôтмѣнами. переклавъ М. Комаровъ. К. 1874 г. Ц 8 к.; Розмова про земнѣ силы зъ додатками та ôтмѣнами, переклавъ М. Комаровъ 1875 г. Ц. 10 к. *Казюка П.*: Двѣ казки I. Повпѣвника. Ишпаньска казочка II. Циганъ Кулѣша. К. 1883 г. Цѣна 5 к. *Кобзарь*: Сборникъ Малорусскихъ пѣсень. Цѣна 50 к. *Котляревскій И.*: Собранье сочиненій на малороссійскôмъ языцѣ. К. 1875 г. Цѣна 2 р.; Собранье сочиненій К. 1878 г. Цѣна 75 к.; Наталка-Полтавка. К 1878 г. Цѣна 25 к.; Москаль-Чарôвникъ К. 1878 г. Цѣна 25 к. *Кулишь П.*: Записки о южной Руси. т. 1-й. Цѣна 1 р. 50 к.; Досвѣтки. Думы и поемы К. 1876 г. Цѣна 80 к.; Дѣвоче серце. Идилія. К. 1876 г. Цѣна 20 к.; Орися. К. 1882 г. Цѣна 5 к.

„Шкôльна Часопись“

письмо педагогично-наукове, органъ „Руского Товариства Педагогичного, выходитъ вже третій рôкъ во Львовѣ и въ дорозѣ предплаты стоитъ цѣлорôчно **3** зр., а пôврôчно **1** зр. **50** кр. Предплату можна посылати разомъ съ предплатою на всѣ другѣ часописи рускѣ або впростъ: До редакціи „Шкôльнои Часописи“, ул Орменьска, ч. 3. во Львовѣ.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выдаваный въ Кієвѣ.

1883-тый рôкъ (другій рôкъ выдаваня).

Журналъ „Кіевская Старина“ посвященый исторіи южнои Руси, особливо бытовои, буде выдаватися и въ 1883 р. *що мѣсяця*, по тôй самôй програмѣ, при участи кружка кієвскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ и писателѣвъ, въ прилогою ôтъ часу до часу портретôвъ замѣтныхъ южно-рускихъ дѣятелѣвъ и знимкôвъ зъ всякихъ памятникôвъ южно-рускои старовины.

На рôкъ выходитъ журнала — 12 книгъ, кожда въ 12 и бôльше аркушѣвъ печатныхъ. Книги выходятъ точно 1-го кождого мѣсяця и безпроволочно розсылаются предплатникамъ.

На будучій рôкъ находятся вже въ розпорядимости редакціи мѣжь иншими слѣдуючѣ статіи: *Жидотрепанье XVIII вѣку* (хроника), Ник. Костомарова; *П. А. Кулѣшъ и его послѣдна литературна дѣяльнôсть*, Н. Костомарова; *Печерскѣ антики*, Н. С. Лѣскова; *Княжна Анна-Алоиза Острожска*, Ор. И. Левицкого; *Задунайска Сѣчь*, Ф. Кондратовича; *Революція волыньска 1-шои четвертины XIX стол.*, обширный сучасный мемуаръ; *Исторія дослѣдôвъ кієвскихъ старинностей*, проф. Вол. Антоновича; *Мнимый бунтъ на Волыни 1789 р.*, Ор. И. Левицкій; *Старосвѣтскѣ батюшки и матушки*, повѣсть Ив. Нечуя Левицкого; а изъ матеріялôвъ: *Письма Т. Шевченка до Бронислава Залеского 1853 до 1857 р. Коллекція писемъ до М. А. Максимовича ôтъ рôжныхъ литератôвъ, ученыхъ и проч.*; *Дневникъ св. Фоки Струтиньского*; *Рôжновидности „Марцѣпанôвъ и Ганусковои горѣвки“*, рукопись зъ XVIII в., Ив. Кулябки, и пр. (2—3)

Цѣна за 12 книжокъ „Кієвскои Старины“ съ прилогами и доставою до дому або пересылкою внутрь Россіи **10 рублѣвъ**, на заграничну пересылку додаєся **1 рубель.**

Предплатники маютъ звертатися выключно въ редакцію „Кієвскои Старины“: **Кієвъ, Софійская площадь, д. Севастьяновой.**

Предплата на 1882 р. прійнаєся на туюже адресу и по тôйже цѣнѣ. Въ книжцѣ за падолистъ — біографія и портретъ Гонты.

Редакторъ-выдавецъ Ф. Г. Лебединцевъ.

Курсъ збôжа

зъ дня 10 л. грудня 1882.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	7	60	8	30
„ бѣла	8	40	8	75
„ жовта	7	85	8	10
Жито	5	75	5	90
Ячмѣнь	5	15	5	35
Гречка	6	50	6	65
Овесъ	5	10	5	25
Горохъ до варки	7	50	8	50
„ паст.	—	—	—	—
Выка	5	—	5	25
Кокорудза стара	—	—	—	—
„ нова	5	75	5	90
Рѣпакъ зимовый	14	—	14	50
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льнянка)	11	—	11	50
Насѣнье льняне	10	—	10	75
Конюшина (передна)	58	—	64	-
Кминъ	24	50	25	—
Анижь	—	—	—	—
„ плоскій	26	—	28	—
Хмѣль за 56 кил.	—	—	—	—

Овочѣ сушенѣ безъ дыму.

1 кильо яблокъ винныхъ на американьскій способъ, обираній и краяній въ розличныхъ видахъ . . 80 кр.

1 кильо грушокъ обираныхъ и прасованыхъ . . . 1 зр.

1 кильо грушокъ въ лупинахъ 50 кр

Розсылає въ мѣшечкахъ по 5 кильо франко и безъ всѣхъ иншихъ коштôвъ до кождои стаціи почтовои.

(3-3) **Л. К.**

въ Пѣстыни, почта въ мѣсци.

BROCKHAUS'

Kleines

Conversations-Lexikon

in 2 Bänden.

Mit Karten und Abbildungen.

☞ 3. Aufl. geb. 15 M. ☜

Weihnachtsgeschenk.

Запросины до предплаты на р. 1883

на щоденну политичну, суспôльну и литературну газету

„ЗАРЯ“

выходячу вже третій рôкъ въ Кієвѣ пôдъ редакцією *П. А. Андреєвского*, въ форматѣ великого аркуша.

Програма газеты „Заря“:

I **Внутрѣшный ôтдѣлъ**: вѣсти о розпорядженяхъ правительственныхъ, вступнѣ статіи о важнѣйшихъ пытаняхъ суспôльного житя Россіи, дописи, економичнѣ промысловѣ и торговельнѣ пытаня южнои Руси. II. **Мѣсцевый ôтдѣлъ**, мѣска хроника Кієва и т. п. III. **Заграничный ôтдѣлъ**. IV. **Судовый ôтдѣлъ** V. **Фейлетонъ**: образки и оповѣданя прозою и стихами, литературно-критичнѣ огляды, театральнѣ оцѣнки и пр. VI. **Всячина.** VII. **Дѣловый ôтдѣлъ**: о урожаяхъ, курсахъ, погодѣ и т. п. VIII. **Оповѣстки**

Предплата на „Зарю“ выноситъ:

Безъ пересылки:	*Съ пересылкою:*
на рôкъ 8 рублѣвъ	на рôкъ 10 рублѣвъ
на пôвъ року 5 рубл.	на пôвъ року 6 рубл.
на чвертьроку 3 рубл.	на чверть року 4 рубл.
на мѣсяць 1 руб.	на мѣсяць 1 руб. 50 коп.

Заграничнѣ предплатники додаютъ до цѣны „безъ пересылки“ по **60 коп.** за каждый мѣсяць на бôльшѣ кошта пересылки.

Предплата починаєся ôтъ 1 и 15 кождого мѣсяця.

Предплату належитъ присылати пôдъ адресою: **„Главная контора „Зарѣ“ въ Кієвѣ“** (Крещатикъ, д. дворянского собранія, въ книжномъ магазинѣ Л. В. Ильницкаго).

Запрошенье до предплаты на

„SAMORZĄD“ и „GMINA“

разомъ съ популярною **„GAZETA ROLNICZA“**,

письма выходячѣ на перемѣну кождои недѣлѣ пôдъ редакцією **Маркила Туркавского во Львовѣ.**

Програма обохъ газетъ обнимає: 1) Вступнѣ статіи и розправы о жизненныхъ интересахъ краю; 2) Справозданя зъ чинностей Рады державнои, Сойму и Выдѣлу краєвого; 3) Справы поодинокихъ повѣтôвъ, громадъ и обшарôвъ дворскихъ (властей автономичныхъ и правительственныхъ); 4) Справы шкôльнѣ; 5) Хронику краєву и всячину; 6) Переглядъ науково-литературный и артистичный; 8) Переглядъ економично-торговельный и Газету Рôльничу; 8) Фейлетонъ на двохъ сторонахъ (ескизы повѣстевѣ, историчнѣ, гуморески, житьеписи и стихи); 9) Оголошеня урядовѣ и 10) Инсераты.

Кожде число становитъ для себе заокруглену цѣлôсть.

Предплата на „Samorząd“ и „Gmina“ выноситъ:

Съ пересылкою почтовою въ краю: рôчно 5 зр., пôврôчно 2 зр. 50 кр., чвертьрôчно 1 зр. 30 кр.; *безъ пересылки въ мѣсци*: рôчно 4 зр., пôврôчно 2 зр., чвертьрôчно 1 зр. Въ *Нѣмеччинѣ* квартально 3 марки; *въ иншихъ краяхъ* 5 франкôвъ.

Комплетъ газеты „Samorząd“ зъ рр. 1881 и 1882 коштує съ пересылкою лишь 1 зр. = 3 марки = 5 франкôвъ. Инсераты и прилоги обчисляются якъ найдешевше!!

На жаданье высылає franco заразъ числа на показъ и приймає предплату:

Администрація „Samorząd-у“ и „Gmin-ы“

во Львовѣ, Ринокъ, ч. 7. (1—3)

До всѣхъ любителѣвъ пчоловодства!

Щобы пôдносити наше пчоловодство и розвивати его раціонально, — буде ôтъ нового року выходити въ Станиславовѣ, накладомъ пôдписаного два разы въ мѣсяць

„Газетка пчôльнича“

Она буде трактувати справы пчôльничѣ пôсля слѣдуючои програмы: 1) Вступнѣ слова, трактуючѣ загально о пчôльництвѣ въ теоріи и практицѣ. 2) Наука о годованю пчôлъ въ способъ найновѣйшій и найпрактичнѣйшій. 3) Наука выроблюваня найлучшихъ и найпрактичнѣйшихъ приладôвъ пчôльничихъ. 4) Дописи зъ краю о пчôльництвѣ всякого содержаня. 5) Дрôбни вѣсти о пчôльництвѣ. 6) Пытаня и ôтповѣди такъ зъ стороны выдавництва, якъ и читателѣвъ. 7) Оголошеня. 8) Илюстраціи.

Цѣлорôчна предплата на „Газетку пчôльничу“ выноситъ лишь 2 зр. Для догôдности Читателѣвъ Редакція принимає такожь предплату пôврôчну 1 зр, 10 кр., або чвертьрôчну 50 кр. Цѣлорôчнымъ предплатникамъ вôльно буде въ рубрицѣ „Оголошеня“ мѣстити свои оголошеня безплатно.

Просится о якъ найскорше надсыланье цѣло-, пôвъ-, або чвертьрôчнои предплаты и всякого рода дописей о пчôльництвѣ. Предплату и всякѣ письма належитъ присылати на адресу пôдписаного.

Надѣючись, що любителѣ пчоловодства, якъ и кождый, хотячій занятися годôвлею пчôлъ чи для користи, чи для пріємности, — радо повитаютъ мою газетку, котру на подану адресу не залишу на оказъ franco выслати.

Григорій Манюхъ,

въ Яблоновѣ, почта Болшôвцѣ

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѝ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскѝ вина лѣчничѝ
признанѝ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоѣва и Матея Якубовского ôтзначенѝ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣджены и знаменитыми узнанѝ:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПСИНОВЕ
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПТОНОВЕ
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожъ само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшѝ признанѝ:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чвертъ-литрова бутелька 1 зр.
Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѝ власнѝ и **ЦУКОРКИ МХОВѝ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѝ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивѝ зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкѝ
власного выробу, неуступаючѝ жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горъвка французка зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.
I. M. Фарины о половину меншѝ фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французкѝ
власного выробу
ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ дезинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣкъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновѝ выробы Зарга,
рôжнѝ мыла, кремы глицериновѝ и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до льченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩѝ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки. (5—?)

К. Диккенса
Новорôчнѝ Дзвоны
Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Стефанъ Лаврентій,
повѣсть Едвардса съ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., съ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Цѣнникъ.
Торговля 5 (2—?)
Кароля Баллабана
во Львовѣ
залагоджує ласкавѝ замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляє желѣзницею франко до послѣднои стациі.

Вина угорскѝ.		1 „ Giebert	3.80
1 бут. Пресбургера . . .	—·50	1 „ Стирійского	2·50
1 „ „ Рислингъ	·90	1/2 „ „	2·50
1 „ Зеленяка I	—·65	1/2 „ „	1·10
1 „ „ II	— 80	1 бут. Sherry	2·50
1 „ „ III	1.—	1 „ Мадейры	2·50
1 „ Вытравного	1·20	1 „ Портвайнъ	2·50
1 „ „ 1/2 кв. зъ р. 1861	1·50	**Румъ, конякъ, аракъ.**	
1 „ Уг. Масляча зъ р. 1874	1·50	Румъ Ямайка найлучшій Nr. I.	
1 „ Рустера выскокъ . .	1·—	1/4 фл. 38, 1/2 фл. 75 кр. цѣла	
1 „ Рустера	—·80	фляшка	1·50
1 „ Будай червоного . .	—·65	„ Ямайка Nr. II. 1/4 фл. 30,	
1 „ Офнера адлерсб. стар.	1·20	1/2 фл. 60 кр., цѣла фляшка	1·20
„ „ Офнеръ адлерсбергеръ	1·—	Аракъ de Goa 1/4 фл. 38, 1/2 фл.	
Вина австрійскѝ.		75 кр., цѣла фляшка .	1·50
1 бут Feslauer Roemera . .	—·90	Конякъ старый куражійный дуже	
1 „ Феслявского бѣл. Стифта	—·90	добрый 1/2 фл. 1·30, цѣла фл.	2·50
1 „ „ червон. . .	—·90	Портеръ англійскій фляшка .	·68
1 „ „ „ Шлюмбергъ	1·—	„ „ „ 1/2 фл. .	—·35
1 „ „ бѣлого . . .	1·—	Мѣдъ старый подвôйый 1 ф. 10 л.	1·—
1 „ Гольдекъ бѣл. и чер. .	1·50	**Ликворы и розолисы.**	
1 „ Бургундского	1 10	Whisky англійска фляшка . .	2·50
1 „ „ Retzer'a . . .	—·90	Ликворъ Coca	2 50
Вина реньскѝ.		Екстрактъ de Absinth швайцар.	3·20
1 буу. Шпигортъ-Мозель . .	1·30	Розолисы гданьскѝ мôцнѝ . .	1·—
1 „ Іоганнисбергера . . .	3 50	Старка литовска	1·—
Вина французскѝ.		Chastrese 1·80	3·50
1 бут. St. Esteph	1·40	Бенедиктинка 4·80	3·75
1 „ St. Julien Medoc . . .	1 40	Maraschino di Zara правдива .	1·80
1 „ Chateau Margaux . .	2·—	Ликворы амстердамскѝ . . .	4·50
1 „ Haut-Sauterne бѣлого .	2·50	Розолисы ланцутскѝ 1/2 фл. 45 кр.,	
1 „ „ Barsac	2·—	1/1 фляшка	·80
1 „ Шампана Moet & Chandon	5·50	Есенціи пончовои фляшка . .	1·50
1 „ Гайдчекъ,) Шампанъ	5·50	Сливовица стирійска	1·20
1 „ Монополь,)	5·50	Житнѣвка стара	1·40
1 „ Редереръ (Roederer) .	5·50		
1 „ Пиперъ (Pieper) . . .	5·50		

Ц. к. упр. Товариство Львôвско-Черновецко-Ясскои желѣзницѣ.
(Линіи австрійскѝ.)

ÔТКРЫТЬЕ ПРИСТАНКÔВЪ

Новосѣлцѣ, Голоскôвъ и Матѣѣвцѣ
для перевозу осôбъ и пакункôвъ подорожныхъ
съ всякими мѣшаными (особово-товаровыми) поѣздами.

Почавши ôтъ дня 15 грудня 1882 р. будутъ задержуватися всѣ мѣшанѝ (особово-тягаровѝ) поѣзды, а то Нр. 3, 4, 5 и 6 въ пристанкахъ **Новосѣлцѣ, Голоскôвъ** и **Матѣѣвцѣ**. Часъ пріѣзду и ôтъѣзду вычисленыхъ поѣздôвъ въ тыхъ пристанкахъ выказуе умѣщеный низше розкладъ ѣзды.

Подорожныхъ и ихъ пакунки зъ **Новосѣлець, Голоскова** и **Матѣѣвець**, якъ такожь до сихъ перестанкôвъ, буде перевозити кождый зъ поименованыхъ мѣшаныхъ поѣздôвъ.

За оплатою належитости пôсля нашои загальнои тарифы для перевозу осôбъ и пакункôвъ зъ дня 1 жовтня 1876 можутъ подорожнѝ задля ѣзды зъ **Новосѣлець, Голоскова** и **Матѣѣвець** одержати въ тыхъ перестанкахъ потрѣбнѝ билеты до ѣзды всѣми трема клясами, такожь билеты войсковѝ до высше поименованыхъ поѣздôвъ, однакъ лишь до найблизшои стациі, где треба купити потрѣбнѝ билеты на дальшу ѣзду.

Подорожнѝ удаючѝся до **Новосѣлець, Голоскова** або **Матѣѣвець**, повиннѝ набути билеты ѣзды до мѣсця призначеня прибувши на найблизшу передъ тыми пристанками положену стацію, понеже зъ дальшихъ стацій не будутъ выдаванѝ безпосереднѝ билеты до тыхъ перестанкôвъ.

Пакунки подорожнѝ осôбъ, всѣдаючихъ въ **Новосѣлцяхъ, Голосковѣ** и **Матѣѣвцяхъ**, ôтбирати буде кондукторъ пакунковый дотычного поѣзду, однакожь безъ якои небудь гварантіи зъ стороны заряду желѣзничого. Властиве (желѣзничо-урядове) надаванье пакунку, задля перевозу до стациі призначеня, маѐ залагодити подорожный самъ на найблизшôй стациі при случаю купна билету до дальшои ѣзды.

Пакунки призначенѝ до **Новосѣлець, Голоскова** и **Матѣѣвець** будутъ на всѣхъ стаціяхъ просторони **Львôвъ-Сучава** безпосередно до наведеныхъ пристанкôвъ приниманѝ и тамже выдаванѝ.

Належитôсть за ѣзду ѐсть выказана въ цѣнникахъ, умѣщеныхъ въ пристанкахъ.

Розкладъ ѣзды.

Пристанокъ	Потягъ мѣшаный въ направленю зô Львова Нр. 3. Приѣздъ год.	мин.	Ôтъѣздъ год.	мин.	зô Львова Нр. 5. Приѣздъ год.	мин.	Ôтъѣздъ год.	мин.	до Львова Нр. 4. Приѣздъ год.	мин.	Ôтъѣздъ год.	мин.	до Львова Нр. 6. Приѣздъ год.	мин.	Ôтъѣздъ год.	мин.
Новосѣлцѣ	3	19	3	20	2	27	2	28	12	10	12	11	12	11	12	12
Голоскôвъ	8	10	8	11	6	55	6	56	7	58	7	59	7	46	7	47
Матѣѣвцѣ	9	58	9	59	9	1	9	2	6	7	6	8	6	—	6	1

Поданѝ годины ôтносятся до Пештеньского полудника.
Нôчнѝ годины, ôтъ 6-тои вечеромъ до 5-тои годины 59 минутъ рано суть до кола обведенѝ.

Вѣдень, дня 2 грудня 1882.

Рада Завѣдуюча.

ОБЪЯВЛЕНЬЕ!

Обще рôльничо-кредитне Заведенье для Галиціи и Буковины, общество зарегистроване съ неограниченою порукою

(4—9) **ôткрыло**

за призволенъемъ Высокои Власти державнои

въ собственнôмъ домѣ ул. Ôрмянска Нръ 2
(напротивъ „Народного Дому“)

ÔТДѢЛЕНЬЕ ЗАСТАВНИЧЕ.

Удѣляє пожички на застановы,

а именно:

цѣннѝ ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнѝ и ремѣсничѝ и всякѝ предметы маючѝ вартôсть.

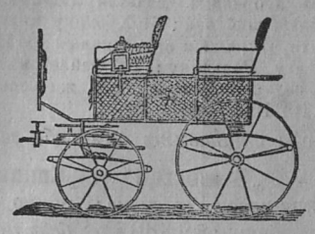

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ ѐсьмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаемъ тутъ такожь всякѝ замовленя.

(9—10) **Шусталя и Спôлки**
надвôрна фабрика повозôвъ.

Змѣна льокалю.

Рѣзьбярь печатокъ и майстеръ золотыхъ выробôвъ

М. В. ТАУБЕРЪ

во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 6

принимае рѣзьбу печатокъ и вензелѣвъ на рôжнôмъ металю, такожь направы и замовленя срѣбныхъ и золотыхъ выробôвъ

по умѣреныхъ цѣнахъ.

Замовленя зъ провинціи выконуе точно. Кореспонденція руска. (2—8)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 94. Львôвъ, Субота 4 (16) грудня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* / *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.	на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 зр.	на пôвъ року . . 4 рубл.
на чвертъ року . . 2 зр.	на чвертъ року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 зр.	на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50	на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чвертъ року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.	
на пôвъ року . . . . 5 зр.	
на чвертъ року . . . . 2·50 зр.	
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Просимо о выровнанье рахункôвъ за сей рôкъ и о вчасне надсыланье предплаты, щобы выдавництво можна управильнити.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

Примусове убезпеченье
а рускій языкъ.

Зъ Буска пишутъ намъ, що краєвый Выдѣлъ розпорядивъ, щобы всѣ громадскій и ерекціональній будынки примусово асекурувати въ кракôвскôмъ товариствѣ взаимныхъ убезпечень и що въ тôй цѣли вже объѣздятъ агенты сего товариства по громадахъ.

Хотяй не можемо признати, щобы краєвый Выдѣлъ мавъ право, выдавати таке розпорядженье, то мимо того не думаємо повставати противъ примусового убезпеченя громадскихъ и ерекціональныхъ будынкôвъ, бо ажь надто добре знаємо, скôлько то великихъ стратъ рôкъ-рôчно поносятъ нашій громады черезъ пожары. Тожь само не маємо нѣчого противъ кракôвского товариства взаимныхъ убезпечень, але и тутъ мусимо сказати, що краєвый Выдѣлъ не має права приневолити нашій громады, убезпечатися выключно тôлько въ тôмъ, а не въ иншôмъ товариствѣ. Щиро бажалибъ мы, щобы кракôвске товариство взаимныхъ убезпечень стало справдѣ краєвымъ товариствомъ, въ цѣлôмъ сего слова значеню. Але до сего треба однои, для сего товариства невеликои, а для насъ дуже важнои реформы, именно тои, щобы кракôвске товариство увзгляднило и пошанувало такожъ права рускои народности и для рускихъ громадъ, якъ и въ загалѣ для рускихъ сторôнъ, выставляло полицы убезпеченя якъ и всѣ дотычащій письма въ рускôмъ языцѣ. Если позакраєвій товариства, якъ „Славія“ и „Аціэнда“ могли се зробити, то не видимо найменшои причины, для чого бы сего не повинно зробити кракôвске товариство, особенно коли оно малобы бути тымъ єдинымъ товариствомъ, въ котрôмъ всѣ нашій рускій громады малибы примусово убезпечатись. Наше жаданье єсть такъ справедливе, що противъ него не може нѣкто зъ здоровомыслячихъ пôднести якого небудь замѣту. Хочемо надѣятись, що краєвый Выдѣлъ и кракôвске товариство убезпечень увзгляднятъ тоє, такъ справедливе жаданье Русинôвъ, въ противнôмъ случаю мусѣлибы рускій громады обставати при своѣмъ правѣ, убезпечатися въ тыхъ товариствахъ, котрій шануютъ права рускои народности и руского языка. Оттутъ лучаєся найлѣпша нагода, щобы Поляки показали фактомъ, що дѣйстно шануютъ права рускои народности и не противлятся ихъ узнаню.

Дослѣды зъ поля статистики.

III.

Всхôдна а захôдна Галичина.

(Дальше.)

Результаты дотеперѣшного нашого обчисленя взросту такъ всеи людности якъ и поодинокихъ народностей въ Галичинѣ за часъ ôтъ 1869 до 1880 р. представляются въ процентахъ якъ слѣдуе:

Загальна людность взросла за часъ ôтъ 1869—1880 р.

въ цѣлôй Галичинѣ о	9·7%
въ всхôднôй „ о	11·8%
въ захôднôй „ о	6·3%

Христіяньска людность взросла за часъ ôтъ 1869—1880 р.

въ цѣлôй Галичинѣ о	8·6%
въ всхôднôй „ о	10·0%
въ захôднôй „ о	6·1%

Руска людность взросла за часъ ôтъ 1869—1880 р.

въ цѣлôй Галичинѣ о	8·85%
въ всхôднôй „ о	8·83%
въ захôднôй „ о	9·19%

Польска людность взросла за часъ ôтъ 1869—1880 р.

въ цѣлôй Галичинѣ о	8·35%
въ всхôднôй „ о	14·16%
въ захôднôй „ о	6·03%

Жидôвска людность взросла за часъ ôтъ 1869—1880 р.

въ цѣлôй Галичинѣ о	19·22%
въ всхôднôй „ о	22·89%
въ захôднôй „ о	8·80%

Представленій цифры показуютъ, що такъ загальна, христіяньска и жидôвска людность, якъ и обѣ краєвій народности взростали въ послѣдныхъ 11 лѣтахъ ôтмѣнно такъ въ цѣлôй Галичинѣ, якъ и въ обохъ єи частяхъ и що взрôстъ кождои народности якъ и загальнои людности бувъ иншій въ всхôднôй а иншій въ захôднôй Галичинѣ. Се показуе вже не тôлько рôжницю обохъ частей краю, але и рôжницю силы взросту кождои народности такъ въ цѣлôмъ краю, якъ и въ обохъ єго частяхъ.

Найбôльшу силу взросту выказуютъ въ Галичинѣ *жиды*. Зъ всѣхъ австрійскихъ краѣвъ коронныхъ (Долитавіи) припадае на Галичину найбôльше число жидôвъ, бо зъ 1,005.394 австрійскихъ жидôвъ 685.942 (пôсля кр. бюра статистичного), а взглядно 686.596 (пôсля центрального бюра статистичного), отже бôльше якъ 68% всѣхъ жидôвъ. Зновъ жежь зъ галицкихъ жидôвъ 685.942 припадае бôльше якъ 76% (521.913) на всхôдну, а тôлько не сповна 24% (164.029) на захôдну Галичину. Такъ отже Галичина, а точнѣйше кажучи, всхôдна Галичина єсть Палестиною въ Австріи — „обѣтованою землею“ австрійскихъ жидôвъ. Руска часть Галичины съ жидôвскими митрополіями въ Бродахъ и Тернополи, якъ зновъ закордоньска Украина съ жидôвскою митрополією въ Бердичевѣ, єсть видимо тымъ улюбленымъ раємъ для сынôвъ Израеля, до котрого они липнутъ якъ мухи до меду, не хотячи нѣ слова чути не то про далеку Америку, где треба добре прикладати руки до працѣ, але навѣть про рôдну Палестину.

За послѣдныхъ одинайцять лѣтъ взросло загальне число жидôвъ въ цѣлôй Галичинѣ о 19·22%, отже майже о 10% бôльше, якъ въ тôмже часѣ взросла загальна людность въ Галичинѣ, майже о 11% бôльше якъ взросла христіяньска, руска и польска людность въ цѣлôй Галичинѣ. Инакше представляється взрôстъ жидôвскои людности въ всхôд. а зах. Галичинѣ. Въ захôднôй Гал. взросла жидôвска людность за часъ ôтъ 1869—1880 р. лише о 8·8%, отже лише о 2·5% бôльше ôтъ загальнои людности захôднои Галичины, о 2·7% бôльше ôтъ христіяньскои, о 2·8% бôльше ôтъ польскои, а майже о 1% менше ôтъ рускои людности захôднои Галичины. За те взросла жидôвска людность въ всхôднôй Галичинѣ за тойже самъ часъ ôтъ 1869—1880 о 11% бôльше ôтъ загальнои людности всхôднои Галичины, о 12·89% бôльше ôтъ христіяньскои, майже о 8% бôльше ôтъ польскои, а о 14% бôльше ôтъ рускои людности всхôднои Галичины. Такъ отже взрôстъ жидôвскои людности въ Галичинѣ, а особенно въ всхôднôй Галичинѣ, дуже значно перевышае взрôстъ кождои иншои народности. Про силу взросту жидôвъ говоритъ Гавсгоферъ въ своѣй статистицѣ [11]): „Рôжниця расъ и національній свойства здаются еще о много менше вплывати на взрôстъ або зменшенье людности, якъ причины мѣсцевій и климатичній. Але съ однымъ дивнымъ выняткомъ! Жиды маютъ незвычайно велику силу жизненну; они множатся незрôвнано бôльше, якъ кождый иншій народъ, и то въ всѣхъ краяхъ и середъ всѣхъ климатичныхъ станôвъ. Замѣчено у нихъ далеко живѣйшій взрôстъ, а именно далеко меншу смертельнôсть, якъ у другихъ народôвъ. Такъ пр. въ Африцѣ зъ помежи Европейцѣвъ, Мослемôвъ и Жидôвъ лише одній Жиды выказуютъ надвышку уродженыхъ понадъ число помершихъ, тымъ часомъ коли у тамошныхъ Европейцѣвъ и Мослемôвъ число помершихъ перевышае число уродженыхъ. Такожъ и въ Угорщинѣ стверджено цифрами сей фактъ жидôвскои живкости. Причинъ сеи силы взросту жидôвъ треба глядати зъ однои стороны въ тôмъ, що они уникаютъ тяжкои роботы якъ и всякои працѣ сполученои съ небезпеченьствомъ житя, а зъ другои стороны въ умѣреннôмъ, тверезôмъ житю. Чи однакожъ обѣ тѣ причины достаточно поясняютъ ту прояву силы взросту Жидôвъ въ цѣлôмъ єи объемѣ — се єще пытанье.“ Замѣченый всюда фактъ незвычайнои силы взросту жидôвъ потверджаєся дуже наглядно въ Галичинѣ въ представленыхъ нами цифрахъ. Не перечимо, що и тутъ вплываютъ пôднесенѣ проф. Гавсгоферомъ причины: униканье тяжкои и небезпечнои роботы та умѣренне, тверезе житье жидôвъ. Однакожъ выказанѣ нами рôжницѣ взросту людности въ захôднôй а въ всхôднôй Галичинѣ показуютъ, що въ указаныхъ проф. Гавсгоферомъ причинахъ не можна, бодай въ Галичинѣ, шукати єдиного жерела сеи силы взросту жидôвскои людности, а противно, що тутъ мусятъ вплывати єще иншій, а именно економичній и по части суспôльно-политичній причины. Переходитъ се поза задачу нашои статистичнои працѣ, доходити тыхъ причинъ на сѣмъ мѣсци. Мы лише констатуємо самъ фактъ превеликого взросту жидôвъ въ всхôднôй Галичинѣ, якій выказуютъ намъ зôбранѣ дата статистичній; констатуємо дальше, що, коли указаный проф. Гавсгоферомъ характеръ здержаности, тверезости и легкои працѣ жидôвъ єсть зарôвно однакій такъ у всхôдно-галицкихъ якъ и захôдно-галицкихъ жидôвъ, ôнъ самъ собою не може намъ пояснити такъ значно бôльшого взросту тыхъ самыхъ жидôвъ въ всхôднôй Галичинѣ ôтъ взросту жидôвъ въ захôднôй Галичинѣ. Тутъ ясно, що мусятъ бути иншій причины, длячого жиды такъ радо обираютъ собѣ всхôдну Галичину за своє головне сѣдало и для чого тутъ такъ ростутъ, неначе на дрôжджахъ. Колись пôзнѣйше выяснимо тѣ причины. На теперь буде достаточно указати на самъ фактъ и спытати: чи не вина въ тôмъ такожъ краєвои политики въ всхôднôй Галичинѣ, чи не вина се занедбаня економичныхъ справъ народа рускаго, — занедбаня выродженого тымъ, що въ всхôднôй Галичинѣ все лише звертаєся увагу на поборенье подвигу рускои народности, а нѣчого не робится силами краю для подвигненя сеи народности, що тутъ ведеся завзята борба межи обома народностями, зъ котрои третій користае?

[11]) *Lehr- und Handbuch der Statistik* von Dr. Max Haushoffer. Wien 1882, — стор. 147.

Gazeta polska
о рускôй справѣ.

Варшавска Gazeta polska, якъ и дуже значна часть варшавскои прасы польскои, пр. Przegląd tygodniowy, Prawda и др.. ôтзначаєся дуже здоровымъ поглядомъ на галицкій ôтношеня, а именно на руску справу. Въ ч. 277 замѣстила Gazeta polska замѣтну вступну статю про руску справу, котра заслугуе на увагу такъ нашихъ читателѣвъ якъ и галицкихъ Полякôвъ.

„Nowa Reforma — пише Gazeta polska — обвѣстила сими днями статю въ рускôй справѣ, назначенованую оптимизмомъ, такъ скоро и легко усуваючимъ всякій сумнѣвы, съ якимъ нынѣ вже не такъ легко стрѣтитись въ поважныхъ розправахъ, посвяченыхъ сему предметови. Пôсля думки автора властиво нема въ Галичинѣ нѣякого спору польско-руского, а бодай не єсть се спôръ народный. „Людъ польскій и рускій, помѣшаный и повязаный съ собою тысячными звязями громадскои и родиннои спôльности, жіе въ найлучшôй згодѣ. Нѣ одинъ нѣ другій не маe нѣякого народного идеалу; а тожсамôсть обычаѣвъ, спôльна доля и недоля при незначнôй рôжницѣ мовы, що нѣ троха не перешкаджае обопôльно порозумѣтись, зливае людъ польскій, а говорячи точнѣйше, людъ мазурскій съ рускимъ людомъ въ одну громаду, що не почуваєся до жаднои, въ политичнôмъ сего слова значеню, народности, а за єдиный идеалъ маe добробытъ. Коли сей людъ маe до кого яку неохоту чи ненависть, то не противъ польщины, але тôлько противъ панôвъ и дворôвъ. Та неохота до панôвъ єсть почасти наслѣдствомъ давныхъ часôвъ, почасти наслѣдствомъ ворожихъ агитацій, що опираются на супротивностяхъ интересôвъ громадъ а дворôвъ. Рускій, рôвно якъ и польскій хлопъ, не любитъ найчастѣйше „пана“ такъ само, якъ убогій, необразованый и завистный чоловѣкъ не терпитъ богатшого сусѣда“. Зъ сего выводитъ авторъ, що о скôлько йде рѣчь про людъ, руска справа въ Галичинѣ не маe нѣякихъ знаменъ національного спору, а маe характеръ соціяльного пытаня. Майже то само, тôлько въ иншôмъ видѣ, бачитъ авторъ такожъ и въ ôтношенихъ межи Поляками а рускою интелигенцією, котра складаєся съ священикôвъ и урядникôвъ, якъ тамъ такъ и тутъ пôсля думки автора жерело невдоволеня почиваe не въ національныхъ взглядахъ, але въ условіяхъ суспôльного положеня. Словомъ, народнôсть не ôтграе нѣякои ролѣ въ польско-рускихъ спорахъ. На пôставѣ сихъ выводôвъ остерѣгаe авторъ своихъ спôвобывателѣвъ, щобы понехавши сторону національну занялися выключно лише справою соціяльною, яко єдино правдивою и важною въ польско-рускôмъ пытаню. Працяя надъ людомъ и законодавчій реформы творятъ пôсля думки автора найлучше средство поєднаня галицкои людности.

Gazeta Polska не годится съ такими выводами, „божь се зовсѣмъ не улекшуе успѣшного рѣшеня важнои для обохъ сторôнъ справы, що, якъ каже авторъ, нѣ польскій нѣ рускій людъ не маe національного идеалу... Если згода межи рускимъ а польскимъ людомъ почиваe тôлько на такôй пôставѣ (народнои невѣдомости), — то поперше бувôы се станъ, надъ котрымъ мусѣлибы Поляки разомъ съ Русинами дуже болѣти и горячо бажати зовсѣмъ чого иншого; а по друге, такій станъ не може вѣчно существувати нѣ въ однôмъ краю, що йде на передъ. Скорше отже колись змѣнится, бо мусить змѣнитись, — въ щожь тогды обернеся та авторомъ славлена згода двохъ людôвъ, оперта на ихъ пасивности и браку народнои свѣдомости? Безперечно злый се господарь, що числится тôлько съ нынѣшнымъ днемъ и неоглядно латаe свою нужду коштомъ завтрѣшного дня, наражаючи для хвилевого спокою цѣлу будучнôсть. Тожь само ризиковною выдаeся гадка автора, що получшенье матеріяльного быту рускои интелигенціи въ Галичинѣ вдоволилобы єи разъ на все. Чижь се малобы значити, що для неи рôвнодушнѣ интереса народного розвою и що навѣть не можна провиджувати, що въ ôтси може выродитись зловѣщый спôръ, котрый важкимъ тягаремъ спаде на житье слѣдуючихъ поколѣнь? Се нѣчого нового, стягати всѣ объявы теперѣшнои опозиціи рускои до одного жерела, якимъ въ головѣ автора маe бути выключно тôлько соціяльне пытанье; противно, се застарѣлый блудъ, въ котрого вже давно треба було отрястися. Вже „Дѣло“ пригадало тымъ, що

на пытаня далекои досяглости глядятъ зъ тѣсного становища, що справу, обгортаючу собою великѣ, довгѣ и широкѣ просторы, годѣ мѣрити лôктемъ галицкихъ клопотôвъ. Жаль великій, що авторъ статіи въ „Nowej Reformie" не оцѣнивъ справедливости сеи уваги, бо тогды пôзнавбы, що, колибъ рôвнодушнôсть щирорускои интелигенціи для интересôвъ своеи народности була незаперечимымъ фактомъ (якъ не єсть), то — то не булобы зовсѣмъ чого радуватись".

„Але справедливôсть и розумъ наказуютъ польскôй суспôльности въ Галичинѣ, не перечити въ рускôмъ пытаню національнои стороны. Належитъ се выключно до самыхъ Русинôвъ рѣшити, о скôлько се пытанье єсть національне, а о скôлько соціяльне. Тутъ рѣшає остаточно тôлько ихъ власне узнанье. А такѣ выводы, якъ подôбнôсть языка, обычаѣвъ и т. п. — вже не першій разъ чує руска интелигенція и то не лише ôтъ одныхъ Поляковъ (але и ôтъ Россіянъ — Пр. Ред. „Дѣла"), тожь годѣ, щобъ она уважала ихъ за выразъ щирои любови братнои... Двайцять лѣтъ тому назадъ такъ само говорено, що нема національнои справы въ Галичинѣ, — а въ ôтповѣдь одержано тогды памятный стихъ польскій, якій тогды переходивъ зъ рукъ до рукъ академичнои молодѣжи кієвского и львôвского университету, въ котрôмъ рускій поетъ съ насмѣшкою кличе: „A więc niema Rusi, bo jej niema w głowie dziennikarzy polskich i w spolszczonym Lwowie!" Рôвночасно, замачавши перо въ жовчи, вѣвъ М. Костомарôвъ болестну для насъ полемику съ „Czas"-омъ... Ôттогды минуло богато часу, обомъ сторонамъ прибуло много досвѣдôвъ, зъ котрыхъ повиннѣбы наконець набрати науки, *що вже нѣколи не годится повертати до блуднои точки выходу*".

„Єсть се однакожь дуже имовѣрнымъ, що въ національнôй борбѣ галицкôй має великій вплывъ невдоволенье, выплываюче зъ суспôльныхъ причинъ. На такій случай представляєся справа въ подвôйнôмъ характерѣ, а именно въ видѣ національного пытаня и въ видѣ суспôльного пытаня, що остаточно зновъ обовязує обывателѣвъ мати на оцѣ одно и друге. Розумнѣ реформы суспôльнѣ най зроблять свое, а симпатія и дѣйстне поважанье для народныхъ стремлень исторично и племѣнно спорôдненои народности най щоразъ бôльше скрѣпляє дружбу и союзництво. Не упадокъ рускои народности може бути пожаданымъ для гал. суспôльности, але природне направленье єи розвою. Противно, правдивый патріотизмъ Русинôвъ охоронивбы далеко лучше, якъ всѣ тамы и твердынѣ, польско-рускій загалъ ôтъ рôжныхъ предвиджуваныхъ небезпеченьствъ, а заразомъ скорше чи пôзнѣйше ставбыся для Русинôвъ спасительнымъ свѣтломъ, що справдѣ поясняє обличе исторіи обопôльныхъ ôтношень и указує простѣ дороги дальшого житя".

Зъ судовои салѣ.

Решôвъ, 11 грудня.

(Дальше.)

Тѣ зôзнаня, зложенѣ передъ жандармами и въ судѣ при свѣдкахъ, Марцель въ кôлька днѣвъ потому ôткликавъ, не подаючи причины, длячого впередъ ихъ подавъ. Тоє ôткликанье не має однакъ жадного значеня. Ôнъ признався въ той самый способъ своимъ тремъ спôвувязненымъ и жалувавъ передъ ними, що признався въ судѣ. Такъ само оповѣвъ Марцель цѣлый фактъ въ Лютчи, где мусѣвъ бути для важного моменту въ слѣдствѣ перевезеный зъ стшижôвского арешту, передъ вôйтомъ, священикомъ и трема селянами. Ба, вже навѣть въ вязници въ Решовѣ и въ вязничнôмъ шпиталю розказувавъ цѣлый фактъ, такъ якъ єго зразу подавъ; сказавъ навѣть, що перше свое зôзнанье длятого ôткликавъ, бо иншѣ увязненѣ въ Стшижовѣ намовили єго до того. Але навѣть колибъ Марцель бувъ и не признався передъ спôвувязнеными, то перше єго зôзнанье о способѣ замордованя Францѣшки и близшихъ обстоятельствахъ, такъ згôдне съ ореченьемъ знатокôвъ-лѣкарѣвъ и съ поясненями рабинатôвъ, що лишь такій чоловѣкъ, що бувъ свѣдкомъ мордерства, мôгъ такъ вѣрно все оповѣсти; годѣ навѣть подумати, щобы Марцель, чоловѣкъ безъ образованя и не знаючій талмуда, мôгъ все те выдумати. Правдивôсть первѣстныхъ зôзнань Марцеля стверджуютъ факты, ôтносячѣся до єго особы. Жѣнка єго Саломея зôзнала, що 27 падолиста ôнъ повернувъ до дому пôзно въ ночи; ôнъ же самъ не може вытолкуватися, где черезъ той весь часъ пробувавъ. Одинъ свѣдокъ зôзнавъ, що по арештованю Мошка и Гитлѣ ôтвѣдавъ єго Марцель и сказавъ: „Коли ихъ арештували, то при нихъ и мене певно будутъ мучити." Наконець свѣдки ствердили, що въ грудню 1881 бачили у Марцеля значну готôвку въ банкнотахъ по 10 и 5 зр. и дивувалися, знаючи убожество Марцеля. Ôнъ толкуєся, що тѣ грошѣ дôставъ ôтъ Мошка за проданый грунтъ на веснѣ 1881 р., але Мошко заперечивъ, будьтобы ôнъ ôтъ Марцеля купивъ якій грунтъ.

Зъ всѣхъ наведеныхъ фактôвъ выходитъ якъ найсильнѣйше узасаднене пôдозрѣнье, що всѣ обжалованѣ допустилися замордованя Францѣшки Мнѣхъ.

Въ справѣ тôй ведеся розправа вже цѣлый сей тыждень; переслухано обжалованыхъ и кôлькадесять свѣдкôвъ. Мошко и єго родина выпираются всякои вины. Стохлиньскій такожь уперто выпираєся, ôткликує свои первѣстнѣ зôзнаня и каже, що ихъ высказавъ лишь пôдъ натискомъ жандармôвъ, котрѣ, якъ каже, дуже єго били, щобы признався до вѣдомости о мордерствѣ и до своеи участи. Свѣдки такожь не можутъ нѣчого бôльше сказати, якъ те, що чули ôтъ Стохлиньского. Такъ отже доси не було способу доказати вину Мошкови и єго родинѣ; все основуєсь лишь на узасадненôмъ пôдозрѣню. Замѣтити треба, що Мошко бувъ вже кôлька разôвъ караный, разъ за крадѣжь, а Стохлиньскій (коноврадъ) кромѣ того, що бувъ караный за крадѣжи, сидѣвъ вже разъ въ слѣдствѣ яко пôдозрѣный о убійство.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Загальный станъ партій въ радѣ державнôй и правительство.*) Минувшого разу згадали мы коротко о внесеню п. Шенерера о розвязанье рады державнои. Внесенье тоє приняла палата смѣхомъ и не знайшлось потрѣбного числа послôвъ, щобы єго поперти: всего-на-всего встали три послы. Однакожь внесенье Шенерера не було таке безмысльне, щобы зъ него смѣятися; оно було навѣть серіозне, и певно опôсля самѣ смѣявшѣся пôзнали, що внесенье було за серіозне для смѣху. Якъ звѣстно, рада державна ухвалила на минувшôй сесіи реформу выборôвъ до рады державнои, допустивши до голосованя т. зв. „пять-гульденôвцѣвъ"; ухвала тая сталася вже закономъ. Коли существує якій законъ, то зъ него повиненъ користати той, кому законъ признає яке право; тымчасомъ „пять-гульденôвцѣ" не маютъ своихъ репрезентантôвъ въ радѣ державнôй, бо теперѣшна палата выбрана еще „десять-гульденôвцями". Внесенье Шенерера мало отже тую розумну основу, що хотѣло зарадити тôй анормальности. Але єго внесеня не поперла анѣ правиця, анѣ лѣвиця. Що се значитъ? Що нѣ одна анѣ друга сторона не стоитъ за розвязаньемъ теперѣшнои палаты послôвъ а за розписаньемъ новыхъ выборôвъ. Насамперѣдъ зазначимо, що розширенье права выборчого на „пять-гульденôвцѣвъ" сталося противъ щирои волѣ правительства, правицѣ и лѣвицѣ. Правительству ходило при реформѣ выборчôй головно о внесенье Цайтгамера дотычно бôльшихъ посѣлостей въ Чехахъ; а лишь зъ клопôтнои конечности, не зъ щирои волѣ допустило внесенье Линбахера о розтягненю права выборчого на „пять-гульденôвцѣвъ". И справдѣ, зъ тои реформы при новыхъ выборахъ скористає фракція Линбахера може найбôльше. Лѣвиця, заступаюча интересы биржовикôвъ-капиталистôвъ, розумѣєсь само собою, боится демократичнои верствы „пять-гульденôвцѣвъ"; такъ само боится єи и февдально-консервативна нѣмецка партія гр. Таффого. Одинъ достойникъ правительственный мавъ разъ выразитись: „Съ однымъ демократичнымъ посломъ Кронаветеромъ можна було и забавитися, але якбы такъ ихъ кôлькадесять въ палатѣ, — тогды булобы крухе дѣло". И справдѣ, правительство має чого боятися. Але остаточно не вѣчно-тревалый мандатъ теперѣшнои палаты, прійде и єи конець, а новѣ выборы будутъ вже ôтбуватися пôсля зреформованого закона выборчого, — що тогды буде? Якъ правительство съ правицею, такъ и лѣвиця дуже добре маютъ на памяти тѣ „новѣ выборы съ пять-гульденôвцями" и теперь вже завчасу кожда сторона такъ поступає, щобы позыскати для себе „пять-гульденôвцѣвъ". Загально звѣстно, що австрійскій парляментъ за весь часъ правленя гр. Таффе бôльше занимався спорами политично-національными, нѣжь справами жизненными господарскими, економичными. Въ сѣй сесіи заразъ зъ початку проявилася змѣна. Сполучена лѣвиця (централисты-капиталисты!) заразъ на першôмъ засѣданю внесли свôй проєктъ соціяльно економичныхъ реформъ (гл. последне ч. „Дѣла"), щобъ тôлько ревализувати съ подôбными предложенями правительства. Розумѣєся, що лѣвиця учинила се не зъ щирости, але для забаламученя бѣдного „пятигульденôвця", щобы при выборахъ давъ голосъ на кандидата лѣвицѣ. Въ такôй самôй цѣли и правиця перефорсовує новый законъ промысловый. Цѣкава при дебатахъ надъ закономъ промысловымъ зайшла рѣчь: лѣвиця хочь-не-хочь мусѣла не противитися тому законови, щобы не стягнути на себе неласки зъ стороны майстрôвъ-ремѣсникôвъ, — хочь устава промыслова якъ капиталистамъ, такъ и не-майстрамъ ремѣсникамъ и въ загалѣ убожшôй верствѣ консументôвъ буде шкôдлива, — якъ се дуже докладно выказавъ директоръ желѣзницѣ Сохоръ, посолъ зъ Бродôвъ. — Deutsche Ztg., одинъ зъ органôвъ сполученои лѣвицѣ, помѣстила сими днями цѣкаву статію о тôмъ, яке повинно бути ôтношенье лѣвицѣ до кабинету гр. Таффе. Deutsche Ztg. дораджує централистамъ таку тактику: мало кричати, удавати слабыхъ и упокореныхъ, щобы партіи правицѣ чимъ разъ бôльше домагалися ôтъ кабинету гр. Таффе, ажь поки не дôйде до того, що кабинетъ не буде мôгъ пересаднымъ жаданямъ партій вдоволити и тогды упаде. Deutsche Ztg. має на думцѣ передовсѣмъ нетерпеливыхъ Чехôвъ. Препоручувана черезъ Deutsche Ztg. тактика єсть справдѣ звôднича для правительства и правицѣ. Чехи дѣйстно въ послѣдныхъ часахъ знетерпеливилися. Особенно олютилися Чехи противъ министра просвѣты бар. Конрада за тоє, що въ буджетѣ на р. 1883 не вставивъ позиціи на факультетъ медичный при университетѣ ческôмъ въ Празѣ. Ческѣ газеты доносятъ, що клюбъ ческій поставивъ бувъ навѣть ultimatum правительству, и оно взяло собѣ тоє ultimatum до серця, бо гр. Таффе завôзвавъ бувъ навѣть до Вѣдня намѣстника ческого Кравса и съ нимъ порозумѣвся въ справѣ медичного факультету. Друга рѣчь, котрои добиваются Чехи, не менше важна, єсть жаданье, щобы правительство розвязало теперѣшный соймъ ческій и розписало новѣ выборы. Ординація выборча ческого сойму не змѣнена, тожь Чехи надѣючись на лучшій для нихъ результатъ выборôвъ, маютъ надѣю лишь на урядове спôвдѣланье теперѣшного правительства въ ихъ користь.

(*Палата панôвъ*) ôтбула въ четверъ сего тыждня перше засѣданье. Палата приняла провизоричный буджетъ на 1883 р., а предложенье о завѣшеню судôвъ присяжныхъ въ округѣ котарскôмъ въ Дальмаціи передала комисіи правничôй.

(*Новый клюбъ гр. Коронинього*) уконституовався въ четверъ сего тыждня. Клюбъ принявъ назву „лѣвого центра". Предсѣдателемъ выбраный гр. Коронини, мѣстопредсѣдателемъ гр. Дубскій а третымъ членомъ выдѣлу сов. В. Ковальскій.

(*Заложенье приватнои ческои школы народнои въ Вѣдни*) такъ роззлобило Нѣмцѣвъ, що 7 членôвъ рады шкôльнои краєвои зложили мандаты; зъ тои причины и всѣ члены вѣденьскои рады шк. окружнои съ выняткомъ одного рѣшили зложити свои мандаты.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Краковска „Nowa Reforma" одержала зъ Петербурга допись, въ котрôй дописуватель завѣряє, що вôйна Россіи съ Австрією єсть вже правительствомъ россійскимъ рѣшена; дописуватель увѣряє, що о тôмъ має якъ найпевнѣйшѣ информаціи. Въ Королевствѣ Польскôмъ и на захôдныхъ границяхъ стоитъ змобилизована армія зъ 420.000 людей, готова кождои хвилѣ до бою, заосмотрена въ живнôсть и амуницію, зложену въ рôжныхъ стаціяхъ интендантскихъ, головно въ Берестю литовскôмъ и въ Модлинѣ. Желѣзницѣ стратегичнѣ строятся съ найбôльшимъ поспѣхомъ. Пôдъ Варшавою тихцемъ укрѣплено таборъ на 80.000 войска; другій такій таборъ зроблено пôдъ Гродномъ. Артилерію и кавалерію поставлено на стопу военну. До Австріи може въ каждôй хвили впасти 100.000 кавалеріи. До Варшавы выслано сими днями зъ Петербурга касу военну съ 2 милионами рублѣвъ. Дописуватель ôткрыває навѣть плянъ стратегичный Россіи противъ Австріи и Нѣмеччины. Вся росс. кавалерія має наразъ впасти въ Галичину, заволодѣти желѣзницями въ Краковѣ, Тарновѣ и Перемышли и перервати комуникацію желѣзничу и телеграфичну. Козаки маютъ розлетѣтись по цѣлôй Галичинѣ, щобы перешкодити змобилизованю арміи териоріяльнои. За кавалеріею має слѣдувати тяжка артилерія съ саперами, щобы побудувати въ Галичинѣ укрѣпленѣ таборы. Наконець прійшлабы въ Галичину и росс. пѣхота.— Подаємъ сю допись Now-ои Reform-ы, впрочѣмъ досыть цѣкаву, але мусимо заявити, що всѣ подôбнѣ донесеня польскихъ газетъ треба принимати до вѣдомости съ тымъ пересвѣдченьемъ, що Поляки дуже радѣ впутати Австрію въ вôйну съ Россією. Се сконстатувала берлиньска Norddeutsche Allg. Ztg." подавши слова „Gazet-ы Narodow-ои" по поводу подорожи Гирса („цѣла Европа потребує мира, але мы Поляки бажаємо вôйны и то вôйны, котрои театромъ булибъ краѣ польскѣ".) Минувшого еще року Neue fr. Presse звертала увагу на те, що Поляки австрійскѣ можутъ зле прислужитися Австріи, пхаючи єи до вôйны съ Россією; фактъ єсть, що оруженье Россіи наступило доперва по неприязныхъ обявахъ противъ неи изъ стороны Полякôвъ и Угрôвъ. О оруженяхъ Россіи на границяхъ нѣмецко-австрійскихъ була вже неразъ бесѣда, не лишь въ часописяхъ, але и въ спôльныхъ делегаціяхъ; тамъ мин. Кальноки недавно заявивъ, що Россія забезпечує свои границѣ, якъ Нѣмеччина вже забезпечила, а Австрія забезпечує свои. Але се не значитъ, що Россія чинитъ се задля якъ найскоршои вôйны. Мы не перечимо, що въ послѣдныхъ кôлькохъ рокахъ ôтношеня межи Австрією и Россією натягненѣ по поводу полуденныхъ Славянъ, — одна и друга держава хоче розтягати свôй вплывъ на балканьскѣ славяньскѣ державы, — але рѣчь певна и то, що теперѣшна констеляція политична (союзъ австрійско-нѣмецкій) єсть того рода, що Россія мусѣлабы поважитися на дуже велике ризико видати вôйну Австріи. Зновъ жежь Австрія за слаба єще на границяхъ россійскихъ, щобы выступила противъ Россіи зачѣпно. Якъ мы вже свого часу зазначили були, подорожь россійского министра справъ заграничныхъ, Гирса, до Варзина и Берлина мала безперечно значенье политичне. Европейска печать рôжнѣ высказувала здогады, — мы ихъ регистрували. Найновѣйшимъ часомъ „République Française", органъ Гамбеты, заявила, що предметомъ конференціи Гирса съ кн. Бисмаркомъ (и цѣс. Вильгельмомъ) було злагодженье напруженыхъ ôтношень межи Россією и Австрією, — що здаєсь намъ рѣчею можливою. Коли вже бесѣда о Гирсѣ, то заявимо, що ôнъ, при поворотѣ зъ Италіи до Петербурга, має вступити до Вѣдня. Якъ мы вже звѣщали, Гирсъ пôдчасъ побыту въ Римѣ зложивъ визиту не лишь королеви, але и папѣ. Вся печать згôдно доноситъ, що Гирсъ заявивъ папѣ охоту россійского правительства до угоды съ Римомъ. Гирсъ мавъ предложити папѣ, щобы згодився на славяньскій языкъ въ обрядахъ религійныхъ католикôвъ въ рускихъ провинціяхъ Россіи, а за тоє правительство россійске установитъ свого посла при Ватиканѣ, а Ватиканъ може прислати до Россіи свого легата, съ котрымъ католики зможутъ безпосередно зноситися. Колибъ дѣйстно правда було, що Гирсъ предложивъ папѣ такѣ условія угоды, то въ интересѣ Ватикану лежалобы на тіи условія пристати; звѣстно, римскому престолови ходитъ бôльше о интересы церкви, якъ о интересы національностей. Не диво отже, що польскѣ газеты боячися, щобы угода пôдъ высше наведеными условіями не перейшла въ дѣло, ôтзываются навѣть съ погрозою до папы: „Коли папа згодится на условія ставленѣ Россією въ цѣли „обрусенія" Полякôвъ, то Поляки стратятъ дотеперѣшне привязанье и довѣріє до римского престола".

Комисія при министерствѣ справъ внутрѣшныхъ, маюча занятися рѣшеньемъ жидôвскои справы въ Россіи, предложила правительству перевести докладну конскрипцію всѣхъ жидôвъ россійскихъ. Правительство послѣдными часами зновъ звернуло бачне око на жидôвъ.

Нѣмеччина. Сего року першій разъ въ нѣмецкôмъ парляментѣ внесло правительство буджетъ на два роки (zweijährige Etats-Periode). Якъ звѣстно, кн. Бисмаркъ ôтъ давна бажає, щобы буджетъ державный бувъ ухвалюваный радою державною на кôлька лѣтъ на передъ, коли не на чотыри, то бодай на два роки. Розумѣєся, що для правительства булобы далеко выгôднѣйше, мати на кôлька лѣтъ напередъ ухваленый буджетъ, анѣжь що року сточувати битвы въ парляментѣ съ всякими опозиціонистами. Парляментъ зновъ зъ своеи стороны не хоче зречися за нѣяку цѣну одного зъ своихъ найважнѣйшихъ правъ: ухвалювати що року буджетъ; звѣстно, при буджетѣ всякѣ партіи маютъ найлучшу случайнôсть высказати свои бажаня, при дебатахъ надъ буджетомъ кожда партія має найнаручнѣйшу хвилю поторгуватися съ правительствомъ. Коли отже правительство нѣмецке внесло сего року до парляменту буджетъ на два роки (на рр. 1883 и 1884), то кромѣ консерватистôвъ всѣ прочѣ партіи выступили противъ обмежуваня права парляменту. За дволѣтнымъ буджетомъ було 43, а противъ него 229 голосôвъ. Зъ бесѣдъ противъ дволѣтного буджету замѣтнѣйша бесѣда поступовця, п. Евг. Рихтера. Въ смѣлôй и ядреннôй своєй промовѣ Рихтеръ выступивъ остро противъ кн. Бисмарка, котрый все стремитъ до окроєня правъ парляменту. Рихтеръ высказавъ бажанье, щобы кн. Бисмаркъ бувъ послѣднымъ канцлеромъ нѣмецкимъ, бо въ интересѣ самои короны лежитъ слухати волѣ парляменту, представителя народу. „Не народы для королѣвъ, але королѣ для народôвъ".

До нашихъ увагъ пôдъ рубрикою „Россія" о ôтношеняхъ Россіи до Австріи и Нѣмеччины навязуємъ цѣкавѣ слова вѣденьского „Parlamentär-а" въ тôмъ дѣлѣ. Въ теперѣшнôй хвили ôтбуваєсь якась парляментарна акція — пише „Parlamentär", — акція, котра має на цѣли, поставити ôтношеня державъ европейскихъ на новыхъ основахъ. Переговоры межи Нѣмеччиною а Россією ведутся дальше; кн. Бисмаркъ розпочате съ Гирсомъ дѣло продовжає съ Сабуровымъ, россійскимъ посломъ въ Берлинѣ. Зъ публицистики доси звѣстно лишь те, що Россія бажає прилучитися до политики Нѣмеччины и Австріи, и що для тои самои цѣли вынаходжуєся modus такожь для Италіи. Рѣчь понятна, що Россія сегодня, бôльше якъ коли иногдѣ, потребує скрѣпити свои заграничнѣ ôтношеня зô взгляду на сумный свôй станъ внутрѣшный. Въ Берлинѣ жь зновъ съ великою увагою слѣдятъ за ходомъ дѣлъ въ Франціи. Тамъ очевидно боятся, щобы замотанѣ ôтношеня въ Франціи наразъ не змѣнилися, щобы Гамбета не обнявъ керму правительства, бо тогды булобы дуже можливою рѣчею, що Гамбета выкориставбы для своихъ честолюбивыхъ цѣлей теперѣшне упокорене становище французскои републики. Очевидно, що републиканцѣ французскѣ зъ школы Гамбеты учинилибы се на случай якихъ политичныхъ путаниць въ Европѣ (прим. на случай вôйны Россіи съ Австрією и Нѣмеччиною). Зъ того слѣдує, що якъ Россія такъ и Нѣмеччина потребуютъ въ теперѣшнôй хвили мира — не диво отже, що въ Берлинѣ ведеся дальша акція, розпочата Гирсомъ, и що Гирсъ зъ Италіи прибуде у Вѣдень.

Египтъ. Результатъ процесу Араби-пашѣ звѣстный нашимъ читателямъ; пôдъ рукою Англіи той процесъ перемѣнився въ комедію; якъ звѣстно, розправа тревала 5 минутъ. Противъ диктатора бувъ внесеный лишь одинъ замѣтъ: чи виненъ, що допустився оружного бунту. Араби того и не заперечувавъ. Судъ засудивъ бунтôвника на смерть, але въ тôйже хвили кедивъ змѣнивъ засудъ на дожизненне выгнанье. Щобы такъ скôнчився процесъ, се лежало въ интересѣ Англіи. Слѣдство выказало и Араби на те покликувався, що ôнъ опирався Англіи въ порозумѣню съ султаномъ и кедивомъ, оставъ лишь до кôнця консеквентнымъ, якими султанъ и кедивъ не були. За щожь отже було Англіи жадати смерти диктатора? Противно, Араби съ часомъ може бути єй навѣть потрѣбнымъ. Англія має свою сатисфакцію въ тôмъ, що процесъ скомпромитувавъ султана и кедива. Теперь кедивъ, ба и султанъ не можутъ глядѣти прямо въ очи Англіи, бо зна-

ютъ, що мали съ нею нечистый рахунокъ. Зъ того выходитъ, що Англія може тымъ смѣливѣйше и безцеремоннѣйше вести своє дѣло въ Египтѣ. Що Англія се обстоятельство выкористає, о тôмъ не можна навѣть сумнѣватися; се лежитъ вже въ традиційнôй ея политицѣ. Въ Франціи поступованье Англіи въ Египтѣ выкликуе гнѣвъ и злôсть въ публичнôй опиніи. Процесъ Араби-пашѣ, говорятъ Французы, есть нужденною интригою Англіи, оскорбляючою Францію. Араби за вырѣзанье Французôвъ и спаленье Александріи, при чѣмъ потерпѣли и французкй пôдданй, повиненъ бувъ понести заслужену кару. Але не о те иде Французамъ: они въ безвзглядно-самостôйнôмъ поступованю Англіи въ Египтѣ бачутъ своє упокоренье, а не можутъ Англіи стати въ дорозѣ. Теперь справа египска стала на тôй точцѣ, що судьба Египту впала зовсѣмъ въ руки Англіи. Нѣяка держава, навѣть Франція не може вже змѣнити сего факту; для Франціи булобы навѣть непорадно отверто задиратися съ Англіею, коли зважится положенье Франціи середъ державъ европейскихъ: Франція кромѣ Англіи не маѣ въ сѣй хвили жаднои другои въ сусѣдствѣ державы, котра на случай потребы звязалабыся съ нею союзомъ.

Сербія. Въ королевствѣ сербскôмъ панують теперь дуже сумнй ôтношеня. Минувшого тыждня случився въ Бѣлградѣ фактъ незвычайный въ парляментарнôмъ житю, именно: скупштина не могла бути въ вызначеный день отворена, бо не прибуло достаточного числа послôвъ. Явилось всего 70 послôвъ; по выборѣ провизоричного предсѣдателя (бо дѣйстный предсѣдатель сидитъ въ арештѣ въ слѣдствѣ за обманьство), мусѣла бути скупштина ôтрочена. Сей фактъ не єсть случайнымъ, противно, ôнъ єсть льогичнымъ выплывомъ политичнои системы, яка ôтъ двохъ лѣтъ за кабинету Пирочанаца Гарашанина панує въ Сербіи. Сеи весны опозиція, противна нещасnôй финансовôй програмѣ австрофильского кабинету, выступила въ числѣ звышь 50 послôвъ зъ скупштины и зложила свои мандаты. Правительство мало передъ собою дилему: або розписати загальнй новй выборы (за чимъ стояли правознавцѣ), або выборы доповняючй; правительство рѣшилось за выборами доповняючими. Цѣлкомъ самовôльно выключило оно послôвъ, зложившихъ мандатъ, ôтъ права бути на ново выбраными, и мимо того, що народъ выбравъ ихъ двѣчи разъ-по-разъ бôльшостею голосôвъ, правительство не допустило ихъ до скупштины, а покликало тыхъ, що дôстали менше голосôвъ, с. є. своихъ сторонникôвъ. Такъ отже правительство мало свôй парлямент безъ опозиціи и въ лѣтѣ справдѣ ухвалила така скупштина кôлька законôвъ, котрй лишь соромъ приносятъ конституційнôй Сербіи. Розумѣєсь, що свободолюбивый народъ сербскій дуже обурився на такй поступки правительства; обуренье народу дôйшло до того степеня, що навѣть правительственнй послы не поважились дальше поступати противъ волѣ народу и велика ихъ часть не явилась въ день ôткрытя скупштины. Народъ уважае все, що ухвалила нова скупштина, противзаконнымъ и неважнымъ. По атентатѣ Елки Марковички на короля Миляна, король якъ звѣстно переговорювався и съ Ристичемъ и съ радикалами, щобы зложити мѣшаный кабинетъ. Нѣ съ однымъ нѣ съ другими король не добивъ торгу, головно черезъ заходы Австріи, котрôй на тôмъ дуже залежало, щобы керма правленя сербскимъ краємъ остала таки неослаблена въ рукахъ Пирочанаца-Гарашанина; але цѣкава рѣчь, що заявивъ королеви провôдникъ радикалôвъ пôдчасъ переговорôвъ, — ôнъ сказавъ: „Колибъ мы, радикальна опозиція, мали прійти до правительства, то мы мусѣлибы теперѣшне правительство посадити на лаву обжалованыхъ.“ — Все се вказуе тôлько на те, що Сербія находится въ передодни кризы, котра буде мати значенье не лишь у внутри краю, але и на внѣ границь сербскихъ.

Болгарія. Въ наймолодшôй державѣ европейскôй, въ Болгаріи, панує теперь великій розладъ. Двѣ партіи стоятъ противъ себе: зъ однои стороны король, правительство и бюрократія стоятъ за Россіею и въ Россіи бачутъ свого покровителя и помôчника на будуще, а либералы и велика часть народа противнй вплывамъ Россіи на Болгарію, бо князь Александеръ Батенбергъ въ порозумѣню съ Россіею допустився замаху стану, скасувавши минувшого року конституцію молодого княжества. Борба тая проявляеся зовсѣмъ выразно въ болгарскôй прасѣ: правительственный органъ „Болгарскій Гласъ“ при всякôмъ случаю славословитъ Россію, коли тымчасомъ „Свѣтляна“ въ Софіи а тымъ бôльше „Марица“ въ Филипополю (въ всхôднôй Румеліи) выступаютъ противъ вплывôвъ Россіи, а стаютъ за самостôйнымъ розвоемъ народнымъ и за независимою народною политикою. Правительство болгарске переслѣдуе рухъ опозиційный въ краю,— але той маѣ опору въ всхôднôй Румеліи, протегованый губернаторомъ Алеко-пашею, котрый, якъ отъ мы и недавно згадували, не дуже послушный Россіи.

НОВИНКИ.

— **Митрополитъ Іосифъ Сембратовичь** мавъ дня 3 л. грудня авдіенцію у папы.

— **Руско-народный театръ** пôдъ дирекцією п. Биберовича дасть въ Станиславовѣ въ четверъ слѣдуючого тыждня послѣдне представленье; ôтограна буде „Ксантипа зъ надъ Полтвы“. Зъ Станиславова театръ выѣздитъ до Коломыѣ, где въ новôй сали театральнôй Галицкого готелю вô второкъ 26 лат. грудня ôткрые рядъ представлень комичною опереткою Дан. Млаки „Пентелей Трубка“. Въ Коломыѣ дасть театръ тôлько 10 самыхъ добôрныхъ представлень; тамошнй Русины повиннй отже якъ найчисленнѣйше збиратись въ театрѣ. — При случаю дирекція театру складае прилюдну подяку Вп. пп. Т. Заячкôвскому, Маланюкови, Воч. оо. Абрысовскому, Мотюкови и Глѣбовицкому, що зволили нашь театръ въ Тысьменици щиро попирати и що цѣла наша трупа знайшла у нихъ сердечне принятье и помѣщенье.

— **Слѣдство противъ кôлканайцять соціялистôвъ** арештованыхъ во Львовѣ, не скôнчится такъ скоро, якъ зъ разу думано, бо судія слѣдчій буде мавъ доволѣ роботы. Зô Львова доносятъ до „Polit. Corresp.“ и до „Czas-у“, що увязненй будутъ обжалованй о щось бôльше, якъ о належанье до тайного товариства. Той фактъ, що мѣжь арештоваными суть два ученики семинаріи учительскои, толкуютъ дописователѣ до згаданыхъ газетъ такъ, що мовбы то соціялисты взялися тактики позыскувати для себе прихильникôвъ мѣжь сельскими учителями и черезъ нихъ вести агитацію мѣжь сельскимъ народомъ въ Галичинѣ. — Въ середу арештовано зновъ одного молодого человѣка, працюючого въ бюрѣ для роботъ катастральныхъ, яко пôдозрѣного о агитацію соціялистичну; арештованый зовеся Гафи и єсть ученикомъ семинаріи учительскои. Того самого дня ôтбулася ревизія у академика Вержбицкого, але нѣчого у него не знайдено. Натомѣсть дальше арештовано и ôтдано карному судови трехъ молодыхъ людей, мѣжь ними одного ремѣсника.

— **Администраційный трибуналъ въ Вѣдни** не увзглядниvъ рекурсу центр. выдѣлу товариства Качковского противъ закрытя филіи въ Станиславовѣ.

— **Новй читальнѣ народній** закладаются въ Березовѣ середномъ, пов. коломыйского, и въ Лôвчицяхъ, пов. жидачѣвского.

— **Петро Погорецкій**, авскультантъ судовый въ Тернополи, упокоився дня 12 грудня с. р. въ 31-ôмъ роцѣ житя. Покôйникъ бувъ щирымъ Русиномъ, черезъ кôлька лѣтъ бувъ урядникомъ а опôсля членомъ выдѣлу „Просвѣты“ во Львовѣ. Вѣчна ему память!

— **Въ справѣ руского языка въ Россіи.** Газета „Р. Курьеръ“ доноситъ: „Въ теперѣшнôмъ часѣ находится въ министерствѣ дѣлъ внутрѣшныхъ кôлька новыхъ заявлень приватныхъ лиць и полудневo-заходныхъ земствъ о допущенье (мало-) руского языка въ сельскихъ школахъ всѣхъ (мало-) рускихъ губерній.“

— **Въ справѣ могилы Т. Шевченка.** П. Василь Тарновскій, заможный властитель дôбръ на Украинѣ и щирый украиньскій патріотъ, прославъ до кіевскои „Зарѣ“ письмо, въ котрôмъ заявляе, що бере на себе реставрацію Шевченковои могилы. Зъ письма єго выймаемъ слѣдуючій устунъ: „Довѣдавшись о сумнôмъ станѣ могилы покôйного поета Тараса Шевченка,... я сейчасъ предпринявъ всѣ мѣры для солиднои поправы того дорогого кождому, дуже скромного пристанища поета. Лишь задля пôзнои осѣннои поры я мусѣвъ ôтложити до весны намѣрену направу. Разомъ съ симъ заявляю, що я уважаю своимъ моральнымъ обовязкомъ яко личный пріятель покôйного, а особливо, яко горячій поклôнникъ єго таланту, принати всецѣло на себе задачу привести дорогу єго могилу до належного ладу. Корыстаю такожь зъ сего случаю, щобы высказати мою глубоку надѣю, що раньше чи пôзнѣйше буде здвигненый памятникъ Шевченкови на взорець вже здвигненыхъ памятникôвъ Пушкинови, Лермонтову и Гоголеви. Думаю, що благородный поборникъ освободженя народу зъ пôдъ панщиняного ярма, пѣвець народныхъ думъ — заслугуе на тую послѣдню дань поклону єго безсмертному талантови“. — Дай Боже, щобы якъ найскорше сповнились бажаня п. Вас. Тарновского!

— **Викторъ Гуго** удався до цѣсаря Францъ-Іосифа съ прошеньемъ, щобы уласкавивъ засудженого на смерть Оберданка за участь въ намѣренôмъ атентатѣ пôдчасъ цѣсарского побыту въ Трієстѣ.

— Дня 3 лат. грудня сего року о годинѣ 3-тôй по полудни ôтбулися **другй загальнй зборы „Кружка правникôвъ“** во Львовѣ въ сали университетскôй Число I. въ присутности покровителя „Кружка“ Вп. дра Олександра Огоновского якъ такожь 34 членôвъ правникôвъ. Уступаючій выдѣлъ здававъ передъ загальнымъ зборомъ справу зъ дѣяльности своєи въ першôмъ роцѣ существованя „Кружка“, а по справозданю приступлено до выбору нового выдѣлу, въ котрого складъ вôйшли: тов. Кость Левицкій яко голова, Володим. Зубрицкій яко библіотекарь, Евгеній Олесницкій яко касієръ, Северинъ Даниловичь яко секретарь а Сидоръ Британъ яко выдѣловый. Заступниками выдѣловыхъ выбранй: тов. Романъ Сосновскій и Михаилъ Копровскій. По выборѣ выдѣлу почалася жива обрада надъ програмою новою „Кружка правникôвъ“ въ сѣмъ роцѣ; окрôмъ ôтчитôвъ, справозданъ та выжичуваня книжокъ, — чимъ займаеся выдѣлъ „Кружка“ — припоручивъ загальный збôръ выбраному въ тôй цѣли комитетови, въ котрого складъ зволивъ вôйти такожь Вп. дръ Олександеръ Огоновскій, занятися переводомъ закону австрійского на языкъ рускій. Загальный збôръ признаючи велику важнôсть такои працѣ не лишь для самыхъ правникôвъ але и для Русинôвъ въ загалѣ, не жахався помимо великихъ трудностей взятися за се дѣло въ надѣѣ на щиру пôдмогу розумѣючихъ велику донеслôсть подôбного подвигу. Ту звернувъ однакожь Вп. дръ Ол. Огоновскій увагу загального збору на бракъ усталенои правничои терминольогіи, ôтъ котрои опрацѣваня залежитъ и весь розвôй нашого языка на поли правничôмъ, безъ котрои не може и мовы бути о добрôмъ переводѣ самого закона. Тому то препоручивъ загальный збôръ выбраному комитетови занятися передъ всѣмъ опрацѣваньемъ пôдручника терминольогіи правничои а доперва опертись на тôй готовôй вже праци — выдавати законы австрійскй въ переводѣ рускôмъ. Въ надѣѣ отже на пôдмогу та сповудѣлъ зъ стороны нашихъ Вп. Родимцѣвъ, котрымъ залежитъ на розвою рôдного слова та котрй пôзнаютъ велике значенье права для народу нашого,—препоручивъ загальный збôръ розпочати пôдъ проводомъ Вп. дра Ол. Огоновского працѣ „комитету“ въ часѣ якъ найблизшôмъ. — Часть формальна загальныхъ зборôвъ закôнчилася о годинѣ 5 по полудни — по чѣмъ ôтбувся ôтчитъ тов. Костя Левицкого: „О законодательствѣ литовско-рускôмъ“.

За выдѣлъ „Кружка правникôвъ“: *Кость Левицкій*; *Сев. Даниловичь*.

— **Посѣлости шляхотскй** такъ въ всхôднôй, икъ и захôднôй Галичинѣ безнастанно переходятъ въ жидôвскй руки. Послѣднымъ часомъ продали наслѣдники патріота польского гр. Казимира Красѣцкого посѣлости Ясень, Гронды, Копалины и Нову-весь коло Бжеска жидови Мондерерови за 130.000 зр.

— **Зъ Щирця** доносятъ, що сегорôчнй выборы до тамошнои рады громадскои выпали „несподѣвано щасливо“ для христіянъ, бо на 18 радныхъ выбрано 10 христіянъ, — такого щасливого результату выборôвъ доси не бувало. Жиды внесли протестъ противъ выборôвъ.

— **Арештованье.** Передъ кôлькома днями мали арештовати въ Коломыѣ и приставити до краєв. суду карного во Львовѣ адъюнкта суду коломыйского, п. Решетиловича. За причину увязненя подаютъ польскй газеты мниме обманьство, сповнене черезъ сфалшованье актôвъ публичныхъ.

— **Для рускои Бурсы въ Станиславовѣ** принесло театральне представленье, дане руско-народнымъ театромъ пôдчасъ пробуваня въ Станиславовѣ, 71 зр. 28 кр. чистого доходу.

— **Конкурсы стипендійнй.** Совѣтъ „Народного Дому“ розписуе конкурсъ: 1) на двѣ стипендійнй запомоги им. арх. Гизелѣ по 100 зр. для кандидатôвъ учительскои семинаріи (речинець до 31 лат. сѣчня 1883 р.); 2) на одну стипендію им. Є. В. цѣсаря въ квотѣ 200 зр.; 3) на три стипендійнй запомоги по 60 зр. зъ фундаціи бл. п. Ник. Паиковича.

— **Малорускй представленя въ кіевскôмъ театрѣ** розпочавъ вже п. Кропивницкій „Наталкою Полтавкою“. Выбôръ такій — пише „Заря“ — зробленый здаесь задля поважаня тои старенькои бабусѣ малорускои драмы, пережившои вже не одно поколѣнье артистôвъ, драматургôвъ и зрителѣвъ...“ Представленье выпало въ загалѣ хорошо. Особливый ефектъ выкликала гра п. Кропивницкого.

— **Польскій кандидатъ** на округъ Сокаль-Жовкôвъ Рава до рады державнои на мѣсце п. Волод. Федоровича еще не поставленый. Владиславъ Сапега, рѣшучо не принявъ кандидатуры, а Стан. Поляновскій такожь дорожится.

— **Зъ Петрикова** одержали мы ôтъ о. Изидора Калиновича письмо, въ котрôмъ заявляе, що въ приходѣ Петриковѣ въ день св. Станислава Костки не було жаднои мисіи пп. Єзуитôвъ.

— **Жидôвска спекуляція.** Передъ трема роками звѣстный Офенгаймъ убѣгався о мандатъ посла до рады державнои зъ буковиньскихъ округôвъ выборчихъ Радôвцѣ-Сучава-Серетъ. Пять агитаторôвъ зъ Радовець, котрй заразомъ були начальствомъ кагальнымъ, представили Офенгаймови, що ôнъ буде мати голосы всѣхъ жидôвъ, єсли дасть на построенье новои божницѣ 5000 зр. Офенгаймъ давъ имъ тую суму. Жиды дôставши грошѣ въ руки навѣть не подумали ужити ихъ на будову новои божницѣ, а просто роздѣлили грошѣ мѣжь себе, кождому припало 1000 зр. Черезъ три роки жидôвска громада въ Радôвцяхъ напирала на агитаторôвъ, щобы будували божницю, але тй анѣ гадки не мали; казали, що стара божниця еще добра. Ажь отъ недавно громада ôтдала дѣло судови и пять агитаторôвъ сидитъ теперь въ вязници въ Чернôвцяхъ.

— **Спиритизмъ** такъ дуже розширився въ Чехахъ въ горахъ, що ажь правительство мусѣло предприняти мѣры противъ шкодливыхъ наслѣдкôвъ спиритизму для здоровля, особенно молодежи. Сконстатовано, що спиритизмъ довѣвъ гдеякй особы до божевôльства, одну особу навѣть до самоубійства. Жандармерія пильно слѣдитъ за кружками спиритистôвъ.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Цѣсарь прибувъ с. м. зъ Геделье до Вѣдня. — Совѣтъ “Народного Дому“ удѣливъ руско-народному театрови пôдъ зарядомъ п. Биберовича 100 зр. запомоги.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„За злыми людьми й хата не згоритъ“**, казка *А. Грабины*. Пôдъ такимъ заголовкомъ выйшла въ Кіевѣ нова книжечка. Можна набути въ книжнôмъ магазинѣ И. А. Розова въ Кіевѣ, по 10 коп. примѣрникъ.

— **„Strahlende Elektroden-Materie und der sogenannte vierte Agregatzustand.“** Vom Dr. J. Puluj. Wien, 1883. Пôдъ такимъ заголовкомъ выйшла книжка нашого земляка дра Ив. Пулюя накладомъ фирмы Karl Gerold's Sohn.

— **Die Kosaken als Verbündete des Kaisers Rudolf II. im Jahre 1594 und 1595.** Пôдъ такимъ заголовкомъ помѣстила праска „Politik“ два фейлетоны (въ чч. 311 и 312 зъ с. р.) написанй И. Мѣховскимъ пôсля розправы п. Корнила Заклиньского, професора при рускôй гимназіи во Львовѣ, умѣщенои въ Справозданю тоижь гимназіи за р. шк. 1881 пôдъ заг. „Зношеня цѣсаря Рудольфа II. съ Козаками и ихъ участь въ вôйнѣ угорско-турецкôй въ рр. 1594 и 1595.“

— **Цензура въ Кіевѣ** не дозволила недавно печатати популярну біографію Шевченка въ (мало-) рускôмъ языцѣ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ *пропозицію* принятй: І. на Мизунь, дек. перегиньского оо.: 1) Ив. Реваковичь зъ Волосянки, 2) Мих. Кульматицкій зъ Повѣтна, дек. городецкого, 3) Ем. Грабовичь зъ Мшанця, мѣстодеканъ тернопôльскій; ІІ. на Настасôвъ дек. теребовельского оо.: 1) Ем. Грабовичь, пар. Мшанця, 2) Ант. Струтиньскій пар. въ Ямници, 3) Дамянъ Бачиньскій, кап. зъ Драганôвки; опôсля въ списѣ: 4) Игнат. Левицкій, сотр. въ Тернополи, 5) Алекс. Ганкевичь, пар. въ Грималовѣ, 6) Евст. Цурковскій, завѣд. Настасова, 7) Ант. Ульваньскій завѣд. Лѣсникъ, 8) Петро Косовичь, пар. въ Осôвцяхъ, 9) Юст. Дворянинъ завѣд. зъ Залесець, 10) Ив. Любовичь, сотр. въ Свидовѣ, 11) Алек. Танчаковскій сотр. въ Язлôвци.

Презенту получили оо. 1) Мих. Дзеровичь на Чанижь, 2) Стеф. Стисловскій на Ляцке, 3) Ник. Совяковскій на Пужники, 4) Петрушевичь зъ Покровець на Полове.

На конкурсъ розписана парохія Глубока, дек. буковиньского, наданя цѣсарского; речинець вносити поданя до 1 лат. марта 1883.

Введенй въ душпастырскй посады оо.: 1. Ив. Сологубъ въ завѣдательство въ Неслуховѣ, 2) Алексей Заклиньскій въ завѣдат. въ Глинкахъ, 3) Модестъ Хоминьскій въ завѣдат. въ Николаевѣ, 4) Филипъ Пелехъ въ сотр. въ Новосѣлкахъ загальныхъ, 5) Тадей Галайчукъ въ сотруд. въ Пасѣчнѣ, 6) Ник. Бѣлевичь въ сотр. въ Нижневѣ, 7) Ник. Олексѣй въ сотр. въ Устю зеленôмъ.

Завдзванй до кан. институціи оо. 1) Тадей Концевичь на кап. Тростянець, и 2) Изид. Давидовичь на пар. Радехôвъ.

Митр. ординаріятъ удѣливъ похвальнй грамоты: о. Алексею Залуцкому, приходникови въ Бураковцѣ и чч. жителямъ Слобôдки, дочерного села Бураковець, за щедрй жертвы и захôдъ при построеню новои муровапои церкви.

Президія намѣстництва згодилася на каноничну институцію о. Василевского на пароха церкви св. ап. Петра и Павла во Львовѣ.

Личный додатокъ по 100 зр. получили оо. Іосифъ Реваковичь зъ Гаѣвъ и Викторъ Бѣлиньскій зъ Шибалова.

Зъ АЕпархіи Перемыскои.

На конкурсъ съ речинцемъ до 12 лат. сѣчня 1883 розписанй приходы: 1) Бѣлина велика, 2) Головецко дольне, 3) Дубно, 4) Загочевье, 5) Краковець, 6) Ляшки завязанй, 7) Монастырь, 8) Смерекôвъ, 9) Тучапы, 10) Яблôнка выжна, 11) Тѣсна, 12) Стубно, 13) Горожана велика, 14) Залѣска Воля, 15) Злоцке, — и капеляніи: 16) Горбаче, 17) Вôлька мазовецка, 18) Воля олешицка. — Съ речинцемъ до 3 лат. марта выставленй на конкурсъ парохіи: 19) Лешня и 20) Старе Село; такожь капеляніи: 21) Быстрыця и 22) Куличкôвъ:

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничиу глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуваѣ, якъ се доказуютъ тысячнй оригинальнй свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фениковъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (8—?)

Свѣтячй кресты

по майстерски пластично выроблений, пречудній на видъ.

Тіи кресты помальованй нововынайдеными ц. к. выключно упривилеёваными **въ ночи свѣтячими** кришталными барвами, не пôдлягаючими жадному зôпсуту; якъ хрущѣ-свѣтляки въ лѣтѣ свѣтятъ въ ночи, въ такôмъ самôмъ блеску и роскоши барвъ свѣтятъ такожь нововынайденй **самосвѣтячй кресты**, выключно лишь у насъ выроблюванй.

За тревалу и прекрасну силу свѣтла гарантуеся.

Цѣна за одинъ крестъ зр. 3·75, дедькатнѣйше зробленый зр. 4·50, незвычайно-дедькатный съ постументомъ зр. 6.

Высылаеся за готôвку або за послѣплатою почтовою.

Можна набути выключно лишь у

Klingl & Baumann in Wien,

Stadt, Tegetthoffstrasse Nr. 3.

NB. Остерѣгаеся передъ пôдробленьемъ; кожда штука єсть на ôтворотнôй сторонѣ заосмотрена нашою фирмою.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Аптика пôдъ „Звѣздою“ **ПЕТРА МИКОЛЯША** **во Львовѣ** поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣємъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскй вина лѣчничй
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского ôтзначенй, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженй и знаменитыми узнанй:

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшй признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивй зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкй
власного выробу, неуступаючй жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. I. М. Фарины о половину меншй фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ францускй
власного выробу

ПУДЕРЪ францускій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣєкъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновй выробы Зарга,
рôжнй мыла, кремы глицериновй и чиста глицерина.

Кромѣ тутъ наведеныхъ єсть щє множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАПОѢ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуютс безъ проволоки. (6—?)

4 **ЦѢННИКЪ.** (2—?)

ТОРГОВЛЯ
КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА
во Львонѣ

залагоджує ласкавй замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляє желѣзницею франко до послѣднои стаціи.

Рижь арраканъ 28	—·32
„ волоскій фіоретоне .	—·48
„ каролиньскій подовговат.	—·40
Саго перлове бѣле	—.56
„ индійске пальмове . . .	1.28
„ „ въ пачкахъ 3/4 к. .	—·60
Крупки перловй . . . — 32	— 43
Зелятина фр. бѣла 1/2 к. 2·40 дек.	—· 6
„ „ рож. „ 2·80 „	—· 7
Карукъ рыбячій	—·25
Мѣдъ прясный чист. жовт. к.	— 56
Макаронъ итал. довгій и т. д.	—·64
„ въ ниткахъ . . .	—·72
Ванилія мексик. дека . . .	—·90
„ стручки . 40, 50 и	— 60
Шафранъ францускій, дека .	1·20

Инше корѣнье, якъ паприка, перець, ци амонъ, гвоздики, цвѣтъ мушкатуловый итд, все свѣже и найдешевше.

Свѣчки Milly Стеариновй

4, 5, 6, 8 и 12 на фт. в. 560 гр.	—·60
Аполльо . . . . . „ „	—·62
До лѣхтарень 24 и 30 . . .	—·65
Олѣй рѣпаковый рафин. . .	—·64
Кноты до лямпъ . . . 4 и	·10
Мыло до праня сухе . , .	—·52
„ до рукъ глицеринове. .	—·20
Крохмаль пшеничи тульовый	— 48
„ рижовый	—·60
„ брилянтовый липскій до натираня, пакетъ заключаючій 4 пакетики	—·12
Фарбка до бѣля въ пуделкахъ 56, 28 . . . . кл.	2·40
„ въ порошку Ультр. 5, 10 и	1·20
„ въ галкахъ въ пуд. 1/2 кл.	1·—

Наконець Сода до праня, мыляный корѣнь, губки до тоалеты и поѣздôвъ, мѣтелки, сѣрники, перскій порошокъ на комахи, тинктура на плюсквы, чорнило на обувье въ пуделкахъ по 6, 7 и 12 кр.

BROCKHAUS'
Kleines
Conversations-Lexikon
in 2 Bänden.
Mit Karten und Abbildungen.
3. Aufl. geb. 15 M.
Weihnachtsgeschenk.

К. Диккенса
Новорôчнй Дзвоны
Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Стефанъ Лаврентій,
повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье
ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючй выгранй:
1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнй списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.
Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.
Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовй просится надсылати до
Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (11—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.
Во Львовѣ льосы набути можна въ гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.

ОБЪЯВЛЕНЬЕ!

Обще рôльничо-кредитне Заведенье для Галиціи и Буковины, общество зарегистроване съ неограниченою порукою

(5—9) **ôткрыло**

за призволеньемъ Высокои Власти державнои

въ собственнôмъ домѣ ул. Ôрмянска Нръ 2
(напротивъ „Народного Дому“)

ÔТДѢЛЕНЬЕ ЗАСТАВНИЧЕ.

Удѣляє пожички на заставы,

а именно:

цѣннй еффекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнй и ремѣсничй и всякй предметы маючй вартôсть.

ОБЩЕ РÔЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ
для Галичины и Буковины,
Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою

купує и продає Листы Довговй точно пôсля дневного курсу, **есконтує** купоны тыхже льосôвъ, якъ и купоны ефектôвъ державныхъ навѣть передъ речинцемъ, есконтує векслѣ и удѣляє пожички и задатки на гипотеку и за порукою.

ЗАВЕДЕНЬЕ ПРІЙМАЄ
ГРОШЕВЙ ВКЛАДКИ:
а) на **книжки щадничй** по 6%,
б) на **текучій рахунокъ** (conto currente)
за 30-дневнымъ выповѣдженьемъ 6%, (12—?)
за 14 „ „ 5%,
за 3 „ „ 4%.

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

Угорскй вина
бѣлй и **червонй**, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ
(Kékesy Kálmàn)
властитель винницѣ
въ Gyöngyös на Уграхъ.
Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.
Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (10—25)

Змѣна льокалю.
Рѣзьбярь печатокъ и майстеръ золотыхъ выробôвъ
М. В. ТАУБЕРЪ
во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 6
принимає рѣзьбу печатокъ и вензелѣвъ на рôжнôмъ металю, такожь направы и замовленя срѣбныхъ и золотыхъ выробôвъ
по умѣреныхъ цѣнахъ.
Замовленя зъ провинціи выконує точно. Кореспонденція руска. (3—8)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: Володимиръ Барвѣньскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 95. Львôвъ, Середа 8 (20) грудня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Вст листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр а в ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ
на цѣлый рôкъ . зр. 5·
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року зр 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 5 рубл.
на пôвъ року 2 р 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . 10 зр.
на пôвъ року . . 5 зр.
на чверть року . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и цо самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на *мѣсяць* **1 зр.**, на *чверть року* **3 зр.**, на *пôвъ року* **6 зр.**, на *цѣлый рôкъ* **12 зр.**

Предплата на **„Библіотеку найзнам. повѣстей“** выноситъ на *чверть року* **1 зр. 25 кр.**, на *пôвъ року* **2 зр. 50 кр.**, на *цѣлый рôкъ* **5 зр.** а. в.

Предплата на *„Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“* выноситъ чвертьрôчно 4 зр., пôврôчно 8 зр., цѣлорôчно 16 зр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ выноситъ *для Россіи* чвертьрôчно 3 руб., пôврôчно 6 руб., цѣлорôчно 12 руб. Предплата на „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ выноситъ для Россіи чвертьрôчно 4 руб., пôврôчно 8 руб., цѣлорôчно 16 руб. — на саму „Библіотеку“ (безъ „Дѣла“) пôврôчно 2 руб. 50 коп., цѣлорôчно 5 руб. Читателѣ „Дѣла“ и „Библіотеки“ будутъ мати тыжднево що найменше **чотыри великихъ печатныхъ аркушѣвъ лектуры** рôжнороднои, займаючои и поучаючои.

Понеже до кôнця сего року выйде 26 аркушѣвъ розпочатои повѣсти *„Грошъ а праця“*, проте новоприступаючи предплатники „Библіотеки“ маютъ доплатити 2 зр. а. в., взглядно 2 руб., щобы одержати въ р. 1883 тыхъ 26 аркушѣвъ сеи повѣсти, выданои въ р. 1882, котра скôнчится въ сѣчню або лютôмъ р. 1883.

Предплату слѣдуе пересылати (найлучше переказомъ) до **„Администрациі „Дѣла“ во Львовѣ“**.

„Дѣло“ и **„Библіотеку“** можна та кожь **письменно** замовляти на цѣлый рôкъ або на пôвроку, а предплату сплачувати мѣсячно, квартально, або пôврôчно. Замовленье муситъ въ собѣ заключати имя и прозвиско замовляючого, часъ на якій замовляе, и означенье, якъ буде платитися предплата.

Просимо о точни адресы.

Редакція и администрація „Дѣла“.

Поляки а Русины въ Галичинѣ.

Dziennik poznański замѣстивъ въ ч. 288 зъ 17 с. м. пôдъ повысшимъ заголовкомъ довшу статію, походячу, якъ каже, зъ поважного жерела, ôтъ одного зъ польскихъ панôвъ, добре обôзнаного съ станомъ Галичины, а проживаючого стало поза Галичиною, мабуть въ Познаньскôмъ. Якъ небудь та статя, звернена выключно до галицкихъ Полякôвъ, то власне для того, яко ôтзывъ щирого Поляка до галицкихъ Полякôвъ о справѣ рускôй заслугуе на увагу и Русинôвъ.

На вступѣ пôдноситъ авторъ згаданои статіи, що ôтколи Галичина почала ôтдыхати свобôднѣйшимъ житьемъ, очи и серця негалицкихъ Полякôвъ звертаются на Галичину съ потѣхою, надѣею, але часто и съ тревогою, — съ тревогою для того, бо мимо волѣ и силомôць насуваеся питанье, чи ôтновѣсть Галичина своѣй задачѣ, чи зъумѣе ôтновѣсти тымъ надѣямъ, якій справедливо можна на неи покладати, и чи зъумѣе выховати и розвинути великій идеѣ народнѣ, достойнѣ великихъ народôвъ и поступати дорогою ихъ успѣшного розвою; чи на конець зможе она позбутись своихъ слабостей, своихъ блудôвъ и выгоити свои раны. Авторъ не хоче на теперь обговорювати всѣхъ блудôвъ и недостатковъ галицкихъ, а остановляеся лише на однôй справѣ — на справѣ рускôй, — котра доси не полагоджена, незагоена представляеся яко найстарша и найдокучливѣйша рана Галичины. Въ послѣднôмъ часѣ — говоритъ дальше авторъ — руска справа приняла користный оборотъ и такъ щасливе направленье, що майже чудомъ уложилася и досцѣла до остаточного залагодженя и справдѣ горе тымъ, що не зрозумѣютъ або не схочутъ зрозумѣти великои историчнои досяглости такои торжественнои хвилѣ. Пôсля процесу Ольги Грабаръ стала галицка Русь чиста, тожь вара еи теперь еще дражнити и ятрити. Наспѣла найôтповѣднѣйша хвиля — вбійте се собѣ вы тамъ надъ Полтвою въ вашу польску совѣсть, — наспѣла хвиля, котра вже, якъ Богъ на небѣ, нѣколи въ друге не вернеся, хвиля такъ красна, такъ ôтновѣдна, полагодити тѣ ôтвѣчнѣ, сумнои памяти споры межи Польщею а Русею, въ котрыхъ — скажемъ се разъ щиро — значна часть вины спадае на насъ Полякôвъ. Чуютъ се и розумѣютъ благороднѣйшій и глубшій умы въ Галичинѣ и тѣ то поважнѣ и честнѣ голосы приневолюютъ и насъ тутъ зъ надъ Варты забрати голосъ, може и ôнъ поможе проломатись и выдвигнутись на верха побѣдоносно здоровымъ и честнымъ поглядамъ. Такими поважными голосами бувъ ôтзывъ Павла Попеля о рускôй справѣ въ его отвертôмъ листѣ до Ст. Поляновского, дальше ôтзывъ дра Червиньского, автора брошуры „Polityka nerwów“, котрый задивлѣся дуже щиро, справедливо и честно на справу руску и сповнивъ officium boni viri, а наконець бувъ се и голосъ лат. еп. Солецкого, котрый при замкненю сойму накликувавъ до щирои згоды межи Поляками а Русинами. Тѣ три голосы розбуджуючогося въ Галичинѣ розуму стану и чувства справедливости не стрѣтили нѣ зъ ôткуды нѣякого супротивленя або протесту, але противно ихъ принято почасти съ щирымъ узнаньемъ. Тожь годится пôдняти ту искорку здорового народного инстинкту, уняти еи, роздмухати въ ясне, оживляюче свѣтло, щобъ пôдъ его добродѣйнымъ вплывомъ слово сталося тѣломъ, щобы зъ спасенныхъ идей и мыслей зродилися спасеннѣ дѣла. А до такого именно дѣла необчислимои ваги для будучности, надаеся вже въ найблизшôй будучности якъ неможь лучша случайность. Ого невдовзѣ послѣдуютъ новѣ выборы до галицкого сойму.

Русь — та Русь правдива, що чуе себе самостôйнымъ, зарôвно ôтъ Россіи якъ и ôтъ Польщѣ ôтрубнымъ народомъ, маe незаперечиме право до поважнои репрезентациі въ галицкôмъ соймѣ. Говорити, що нема такого народа малоруского, що нема такои ôтрубнои Руси, — такъ говорити, есть гôрше якъ политичнымъ блудомъ, бо есть по просту глупотою. Знала давна Польща ту Русь, яко зовсѣмъ ôтрубну народность такъ само въ статутѣ литовскôмъ, якъ въ рицарскôмъ, якъ и въ рицарскихъ рядахъ, а за еи легковаженье мабуть и мы нынѣ еще тяжко покутуемо.

Выказавши ôттакъ блуднôсть тои политики, що передъ 6 лѣтами майже зовсѣмъ вытиснула Русинôвъ зъ сойму, указавши на той поступъ розвою идеѣ самостôйности Руси, якій ôтбувся за послѣднѣ лѣта и що разъ дальше ôтбуваеся и взростае, авторъ згаданои статіи въ горячихъ словахъ звертаеся передовсѣмъ до Намѣстника гр. Потоцкого и кн. Юрія Чарторыского яко презеса польского клюбу выборчого, а ôттакъ до всѣхъ галицкихъ Полякôвъ, щобы они не лишь бôльшостею, але всѣ якъ одинъ мужь едино-душно вызнавали и пôдняли въ довершене дѣло ту саму засаду взглядомъ Руси, яку узнали высше поднесенѣ три голосы и яку вызнае самъ авторъ статіи, с. е. засаду повнои справедливости и щирои згоды съ Русинами. Спеціяльно звертаючись до кн. Юрія Чарторыского, авторъ не сумнѣваеся, що кн. Чарторыскій належитъ до тыхъ, що якъ найщирше и найглубше чуютъ потребу щирого помиреня Полякôвъ съ Русинами, що ясно видятъ всѣ шкоды и небезпеченьства, якій такъ на Польщу якъ и на Русь наводила и наводитъ та безпастанна незгода, — що наконець добре можутъ предвидѣти и оцѣнити якій то несчислимій користи принеслабы така згода щира на внѣ и на внутръ такъ для Польщѣ якъ и для Руси, — а въ кôнци ôтзываеся тыми словами: „Найже кн. Чарторыскій скористае зъ того щасливого обстоятельства, що власне въ такъ рѣшаючôй хвилѣ займае тое важне становище презеса выборчого комитету, най ужіе, коли сего потреба, цѣлого свого вплыву, цѣлои своеи поваги и ôтваги, щобы новѣ выборы до сойму выпали на славу и на пожитокъ всѣхъ, отже и на его славу. А колибы, не дай Боже, такій его усилія мали стрѣтити непоборимый опôръ, то найже его Богъ стереже ôтъ того, щобы бравъ на себе отвѣчальнôсть за поступки и дѣла, противъ котрыхъ самъ боровся. Нема въ публичнôмъ житю нѣчого нужденнѣйшого, згубнѣйшого якъ для добра справы такъ и для дѣяльности человѣка, якъ солидаризуватися противъ свого лучшого пересвѣдченя съ бôльшостею на шкоду правды, розуму и загального добра. На нынѣ можемо обмежитись на указанѣ обовязки правительственныхъ властей и выборчого комитету, — въ тôй певности, що тѣ, котрѣ вже въ тôй справѣ ôтозвалися въ имя справедливои, отже и розумнои политики, будутъ трудитись надъ переведеньемъ сего першого условія щирои згоды и поєднаня, котре то условіе есть такъ необходимымъ, що нѣ одна голова не може собѣ выобразити сеи згоды безъ Русинôвъ въ соймѣ.

Отже або поважне представительство Русинôвъ въ соймѣ, або дальша вражда ажь до остаточнои взаимнои заглады обохъ народôвъ на пожитокъ и честь найзавзятъйшихъ ворогôвъ якъ Польщѣ такъ и Руси — а на прокляте ихъ теперъшныхъ покольнь.“

Се головне содержанье ôтзыву познаньского Поляка до галицкихъ Полякôвъ, кажемо головне содержанье, бо опускаемо менше важнѣ уступы его статіи, разъ для того, що они менше важнѣ, зовсѣмъ не существеннѣ и нѣчимъ не вплываютъ на головнѣ выводы автора, а по друге для того, що не годимося съ где-якими подрôбными поглядами автора. Именно не подѣляемо погляду автора на процесъ Ольги Грабаръ въ тôмъ взглядѣ, будьтобы сей процесъ мавъ якійсь, такъ сказати, „десинфекційный“ вплывъ на галицку Русь. Сей процесъ нѣчимъ не причинився до побѣды идеи самостôйности руского народа, бо та идея существувала у насъ ôтъ першого проблеску нашого ôтродженя; она, правда, мала поборювати дуже великій супротивности по бôльшôй части задля завмерлости національнои свѣдомости въ нашôй интелигенціи и въ нашôмъ людѣ, споводованои 500-лѣтною исторіею приспаня сего самостôйного житя, — але та идея двигалась мимо всѣхъ тыхъ трудностей що разъ бôльше на передъ, що разъ ширше и глубше розросталась въ серцяхъ и умахъ галицкихъ Русинôвъ. Если та идея у насъ побѣдила и оживляе всѣхъ щирыхъ Русинôвъ, то зовсѣмъ не черезъ процесъ Ольги Грабаръ, але, скажемо отверто, — помимо сего процесу, едино тôлько своею ясностею, правдою, жизненною силою, правдивою идеальностею своею — тымъ, що она

ПАМЯТИ найлучшого друга.

V.*)

Съ р. 1877 послѣдуе досыть довга, бо бôльше якъ трилѣтна перерва въ економичностатистичныхъ и въ загалѣ литературныхъ працяхъ бл. п. Володимира Навроцкого. На довгій часъ, якъ для насъ, затихае сей стôлько поучаючій, оживляючій и просвѣчаючій голосъ. И не одинъ дивувався, не одинъ щиро жалѣвъ и туживъ за тымъ голосомъ любымъ, а рѣдко кто догадувався причины его мовчаня. Ôтъ довгихъ лѣтъ проживавъ нашъ Володимиръ на далекôй чужинѣ, далекôй ôтъ родины, ôтъ другôвъ, ôтъ рôдного народа. Проживавъ на галицкôмъ Сибирѣ, на выгнаню, але, якъ бачили мы, мимо того не тôлько не покидавъ працѣ для рôдного народа, але съ якоюсь великаньскою силою духа, съ нездержимымъ жаромъ що разъ то живѣйше, неутомимо працювавъ для науки и просвѣты — для добра свого рôдного народа; якъ той вульканъ що разъ то сыпавъ новымъ огнемъ щирои любови рôдного народу, новымъ свѣтломъ новои, питомои науки, новыми громами, що розсвѣчували глубоку темряву, що роздирали навислѣ густѣ хмары, въ шматки ихъ панахали, ворогôвъ лякали, а своихъ будили, оживляли и имъ нову дорогу просвѣчували. Боровся самъ о своихъ силахъ якъ той Лаокоонъ, опутаный гадинами, але не пôддався ихъ силѣ. Взорцевый, свѣтлый, незвычайно працёвитый урядникъ, — свѣтило свого уряду — все находивъ по 8—10 годинôй щоденôй працѣ урядовôй ажь у пôзну нôчь доволѣ часу, щобы съ молодечою силою и быстроумностею, а широкимъ поглядомъ братися до працѣ надъ найтруднѣйшими питанями нашого суспôльно-економичного житя народного. Нѣ туга за родиною, нѣ безнастанна праця, нѣ лютôсть ворогôвъ, здавалося, не могли зломати сеи великаньскои силы духа нашого Володимира. Они, здавалося, тôлько еще бôльше розпалювали, якъ те желѣзо, розжарювали его до бôльшого гарту, до бôльшои вытрималости, до еще бôльшои силы.

Чомужь затихъ наразъ его голосъ? Чи горе подолѣло самотного борця? Чи желѣзна сила скрушилась пôдъ напоромъ злиднѣвъ?

Съ кôнцемъ р. 1876, а еще бôльше съ початкомъ р. 1877 натягли тяжкій хмары на нашу землю. Галицко-польска журналистика, якъ розлючены шершуны, страшно богато наробила шуму про соціялизмъ межи — Русинами! „Czas“ тогды шумѣвъ про стоголову змію „рускои справы“. Пôзнѣйшій факта, а надто лѣта 1878—1882 показали, скôлько було правды въ тôмъ страшнôмъ шумѣ про „рускій“ соціялизмъ. Исторія тыхъ лѣтъ, краковскій процесъ 30 польскихъ соціялистôвъ въ часѣ подорожи цѣсаря по Галичинѣ, такій жь ôтзывы до соймовыхъ послôвъ и т. д., не выключаючи и найновѣшихъ увязнень во Львовѣ и Краковѣ, показали наглядно, чи було се честно, совѣстно и съ правдою згôдно, що галицко-польска праса на силу и то съ такимъ шумомъ и такою остентацією навязувала Русинамъ — и тôлько Русинамъ — цѣлôй „рускôй справѣ“ — соціялизмъ яко выключно лише Русинамъ властиву, майже вроджену имъ „хоробу суспôльну“ и выставляла ихъ едиными виновниками сеи „хоробы“ въ Галичинѣ.

Але зла воля маe слѣпѣ очи и глухѣ уха для правды. Доперва многочисленнѣ факта и довголѣтна исторія мусѣли оправдувати Русинôвъ а опамятувати безпамятныхъ. И такъ въ р. 1877 и въ пôзнѣйшихъ 70-тыхъ рокахъ мусѣла на всѣ заставки вышумѣтись пôднята буря. Литературна переписка, наивнѣ марева молодечого ущасливленя люду, горяча любовь народу, спôвчутье для долѣ убогихъ, — такій и тымъ подôбнѣ невинны чувства або и фантазіи кôлькохъ молоденькихъ людей пôднято до важности врихоньскихъ трубъ, що малиóы захитати а навѣть збурити суспôльный ладъ въ Галичинѣ. Пôдъ напоромъ сеи бурѣ, пôднятои галицко-польскими дневниками, росла тревога по краю, и доперва широко-переведенѣ ревизіи показали тымъ тарабанщикамъ „страшно пôдминованого ладу суспôльности“, що се була буря въ — склянцѣ воды, а радше въ головахъ самыхъ алярмистôвъ и польскихъ редакторôвъ.

Якій вплывъ мала та буря на долю нашого Володимира, се скажемо еще пôзнѣйше. Теперь остановимось еще на однôмъ фактѣ, що наглядно покаже, въ якôй то цѣли и ôтъ кого пôдносились у насъ крики про „пôдминованье“, про „рускій“ соціялизмъ и т. п. Самъ фактъ ôтносится до справы, що на око не маe нѣ найменшои звязи съ соціялизмомъ, а именно „рускимъ“ соціялизмомъ — до заразы рогатои худобы. Любителѣ быстроумныхъ порôвнань певне и тутъ можутъ сказати, що зараза худобы стоитъ въ тѣсноѣ звязи, коли не съ соціялизмомъ, то съ нигилизмомъ, бо ось такъ само якъ нигилизмъ, такъ и зараза рогатои худобы все переходила до Галичины зъ Россіи, поки ажь р. 1882 не замкнено границѣ ôтъ Россіи для ввозу рогатои худобы зъ Россіи. Ну, якбы въ тôмъ мала бути яка звязь соціялизму съ заразою рогатои худобы, то вже для повноты порôвнаня, чи мнимои звязи, требабы еще одну схожу сторону пôднести. Ось бо дивна рѣчь, що коли ввозъ нигилизму и заразы рогатои худобы въ Россіи до Галичины повиненъ бувъ найприроднѣйше, бо найкоротшою дорогою ôтбуватись via Волочиска, а що найбôльше via Радивилôвъ и собою заражати Тернопôль-Броды, Красне-Бускъ, Пôдзамче-Львôвъ, то на дѣлѣ показалося, що не тôлько нигилизмъ (взглядно соціялизмъ) але и зараза рогатои худобы любитъ ôтбувати далеку и коштовну дорогу via Petersbourg-Varsovie и прокидатись въ Краковѣ и въ загалѣ въ захôднôй Галичинѣ. Було не разъ вже такъ, що въ Краковѣ и въ захôднôй Галичинѣ вязнено нигилистôвъ чи соціялистôвъ, хочь о чѣмсь подôбнôмъ, мимо всеи чуйности був. ком. Cossy въ Пôдволочискахъ, не було нѣ слуху нѣ духу анѣ во Львовѣ анѣ тымъ менше въ Тернополи и Бродахъ; такъ самѣсенько бували часы, где въ захôднôй Галичинѣ нѣ зъ сего нѣ зъ того наразъ прокидалась зараза рогатои худобы, хочь ей не було нѣ слѣду въ всходнôй Галичинѣ. Першу загадку що до ввозу нигилизму via Краковъ розвязувала краковска полиція и поясняли крако ски процесы, але не належало се нѣ крыхты до компетенціи тыхъ властей, розвязувати такожь и другу загадку. Они навѣть не брались до сего, якóы на доказъ блудности мнимои звязи межи рос. нигилизмомъ а рос. заразою худобы, хочь пôзнѣйшій факта сказали и тутъ свое троха ôтмѣнне слово. Сею справою ввозу заразы худобы впростъ въ Россіи до захôднои Галичины занимались власти политичнѣ, але очевидно безъуспѣшно, скоро мимо установленыхъ кварантанъ зараза нѣ зъ

*) Гл. ч. 88.

й тôлько она ёдино веде до правдивого и праведного житя и розвою нашого руского народа. Та идея побѣдила наконець желѣзною, справдѣ самоотверженною працею своихъ сподвижникôвъ.

Не думаємо однакожь докоряти авторови за тѝ и тымъ подôбнѝ блуднѝ погляды на справы поменшои ваги. Они майже конечно мусятъ лучатися мало що не у кождого Поляка, а тымъ бôльше у Поляка, хочь и обôзнаного съ галицкими справами, але необôзнаного съ цѣлымъ розвоємъ и станомъ галицкихъ Русинôвъ. Якъ найлучша воля и горячій патріотизмъ трыскає зъ кождого слова автора повысшои статіи, а се вже само про себе може вповнѣ оправдати тѝ маловажнѝ ошибки.

Впрочѣмъ мало що маємо додати до повысшихъ выводôвъ познаньского Поляка. Въ головныхъ точкахъ сходятся они съ нашими выводами, высказаными еще въ ч. 84 въ VII-ôй статіи „Политика шовинизму“ — (*Якій выхôдъ зъ блуканины?*), а именно, що межинародна вражда межи Поляками а Русинами приноситъ лише шкоду обомъ народамъ и веде ихъ до взаимнои заглады; що взглядъ на высшій интереса и на будучнôсть однои и другои народности наказує чимъ скорше покôнчити ту вражду; що пôдставы помиреня обохъ народностей треба шукати передовсѣмъ въ справедливости и дѣйстнôй рôвноправности обохъ народностей и що передовсѣмъ въ соймѣ, якъ и въ всѣхъ нашихъ автономичныхъ тѣлахъ єсть найперше и найôтповѣднѣйше поле, перевести щире помиренье въ довершене дѣло.

Єсли однакожь ôтзывъ познаньского Поляка єсть не тôлько такъ щиро-патріотичный, але заразомъ указує такъ практичну дорогу осущеня свого горячого желаня щирого помиреня, єсли Русины зовсѣмъ щиро можутъ ступити сею дорогою, то повстає теперь лише пытанье: якъ ôтнесутся галицкѝ Поляки до сего ôтзыву свого познаньского патріота и чи услухаютъ єго голосу. Отже жь жаль сказати, що доси нѣ одна галицко-польска газета навѣть не подала сего голосу познаньского патріота польского. Щожь на се сказати? Чижь галицко-польскѝ „мужѣ стану и политичнои совѣстности“, якъ называє авторъ такихъ мужѣвъ якъ кн. Чарторыскій, дръ Червиньскій и ин., малибы бути справдѣ такъ малочисленнѝ и такъ слабѝ, що навѣть не маютъ свого органу и мусятъ пôддаватись тероризмови шовинистичнои прасы? Чижь се „политична совѣстнôсть и розумъ“ не позволяютъ галицко-польскôй прасѣ затаювати навѣть голосы своихъ рôднѣсенькихъ братей въ справѣ рускôй, божь не тôлько сей, але всѣ сего рода ôтзывы закордоньскихъ Полякôвъ систематично промовчувала и промовчує галицко-польска праса? Ось чому то мы вже здавна и безнастанно пôдносимо потребу основнои поправы „политичнои совѣстности“ галицко-польскои прасы. Знаємо, що закордоньскѝ Поляки зовсѣмъ инакше и справедливѣйше задивляются на руску справу, не сумнѣваємось, що и въ Галичинѣ єсть досыть много Полякôвъ, котрыхъ нѣякъ не можна солидаризувати съ галицко-польскою прасою, але такѝ Поляки не мали доси силы вырватись зъ пôдъ безпамятного тероризму сеи шовинистичнои прасы, они доси не мали силы переломати а бодай спаралижувати вплыву своихъ братей-шовинистôвъ именно въ ôтношеню до Русинôвъ, а майже ôтчаянный конець статіи и пробиваюча малонадѣйнôсть самого автора на то, чи галицкѝ Поляки услухаютъ єго голосу, єсть найлучшимъ доказомъ правды нашихъ увагъ. Якійже выхôдъ зъ сего при такôмъ станѣ рѣчей? Надъ симъ повинни добре застановитись добромыслячѝ Поляки.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*) зôстала ôтрочена въ четверъ на феріи святочнѝ. За часъ своихъ передсвяточныхъ нарадъ палата послôвъ залагодила реформу закона промыслового, принявши єго въ всѣхъ трехъ читаняхъ. Се була одна важнѣйша справа, котра въ сѣй порѣ була поставлена на порядокъ дневный. Проєктъ закона промыслового приняла палата майже зовсѣмъ пôсля внесень комисіи. Найдовше велась спеціяльна дебата надъ § фомъ 1-шимъ; ходило ту о докладне ôтграниченье промыслу фабричного ôтъ торговельного и о докладне означенье рукодѣльничого промыслу. При голосованю принято §. 1 съ поправками пп. Заторского и Мѣрошевского, котрѝ жадали, щобы краєвѝ власти промысловѝ рѣшали, що єсть фабричнымъ, а що торговельнымъ промысломъ, и съ поправкою п. Адамка, котрый жадавъ, щобы въ дорозѣ законодательнôй уложити выказъ тыхъ родôвъ ремѣселъ, котрѝ маютъ бути узнанѝ за промыслъ рукодѣльничій. Ôттакъ майже безъ дебаты принимано дальшѝ параграфы ажь до §§ ôвъ 22—24, котрѝ говорятъ о вымаганôй квалификаціи на майстра. Що до промыслу домашнього, котрый и въ Галичинѣ має велике значенье, обѣ партіи палаты згодилися на тое, щобы промыслъ домашный выняти зъ пôдъ приписôвъ новоухваленого закона промыслового.

(*Союзъ австрійско нѣмецкій.*) Послѣдными часами заговорила печать европейска о австрійско-нѣмецкôмъ союзѣ и довшій вже часъ той предметъ не сходитъ зъ порядку дневного. Особливо въ нѣмецкихъ дневникахъ разъ-на-разъ о тôмъ бесѣда; той предметъ стає осередкомъ, около котрого укладаются политичнѝ спостерѣганя теперѣшнои хвилѣ. „Kölnische Ztg.“ помѣстила сенсаційну статію, въ котрôй займаєся союзомъ Нѣмеччины съ Австрією. „Союзъ той заключеный 15 жовтня 1879 р. — пише Köln. Ztg. — бувъ найголовнѣйшій фактъ въ европейскôй политицѣ послѣднихъ рокôвъ. Союзъ бувъ заключеный съ всѣми формальностями: актъ пôдписали кромѣ министрôвъ Бисмарка и Гаймерлье та Андрашіого такожь цѣсарѣ Францъ Іосифъ и Вильгельмъ. Мы довѣдуємось, що союзъ той заключеный на означеный речинець, именно на пять лѣтъ, має тревати отже до 15 жовтня 1884. Але ôнъ показався такимъ благодатнымъ, що не можна сумнѣватися о єго продовженю. Се єсть союзъ оборонный: коли одна держава буде зачеплена, друга муситъ єи помагати. Союзъ той єсть очевидно тою найсильнѣйшою запорою, котра стоитъ на дорозѣ всякимъ можливымъ россійско-французскимъ договорамъ. Цѣкава еще одна рѣчь: цѣсарь Вильгельмъ не хотѣвъ зразу въ жаденъ способъ пôдписати акту того союза. Богато труду стояло кн. Бисмарка, закимъ вымôгъ ôтъ цѣсаря пôдписъ. Цѣс. Вильгельмъ не хотѣвъ именно союза, въ наслѣдство котрого мусѣвбы въ данôмъ случаю выступити противъ свого пріятеля, царя Александра II. Коли вже цѣс. Вильгельмъ пôдписавъ союзъ, то завѣдомивъ о нѣмъ царя Александра II въ той способъ, що союзъ заключеный задля мирныхъ цѣлей.“ Наконець Köln. Ztg. звернулась и до теперѣшныхъ ôтношень и сконстатувала, що теперь мѣжь союзными державами а Россією пануютъ пріязнѝ ôтношеня. За те ручитъ подорожь мин. Гирса до Варзина, за вѣдомостею и на желанье царя Александра III. Гирсъ заступае политику мира, а панслависты такъ само противъ него выступаютъ, якъ противъ Австріи и Нѣмеччины. Друга поважна часопись „Strassburger Post“, збираючи всѣ дотычнѝ вѣдомости газетнѝ зъ послѣдного часу, застановляєсь надъ тымъ, яку цѣль може мати писанье о тôмъ предметѣ? И приходитъ до заключеня, що се дѣєсь лишь въ тôй цѣли, щобы пригадати Россіи о существованю крѣпкои пріязни мѣжь обома середньо-европейскими державами. И справдѣ, заключенье зовсѣмъ справедливе и льогичне: въ якôй иншôй цѣли стôлько писалобыся о фактѣ, котрый стався передъ трема лѣтами, якъ не на те, щобы при подорожи Гирса зъ однои стороны, а при теперѣшныхъ обстоятельствахъ въ Россіи зъ другои стороны, нагадати Россіи, що союзъ нѣмецко-австрійскій тревае теперь въ повнôй силѣ. Се по думцѣ „Neue fr Presse“ треба було пригадати Россіи особенно въ сѣй хвили, коли гр. Игнатьевъ має бути покликаный зновъ до министерства, яко министеръ доменъ, коли Россія зброится, будуе на границяхъ фортификаціи и т. д. — Мы зъ своеи стороны высказали вже послѣдного разу нашь поглядъ на теперѣшный станъ политичный въ Европѣ. Тожь теперь скажемо лишь коротко отъ що: фактъ єсть, що послѣдными роками назбиралось въ Европѣ досыть пального матеріялу, котрый, скажемо словами Шевченка, „пôдпалу жде“, — несомнѣнно головню ктось остаточно пôдложитъ; — але зъ другои стороны мусимо сконстатовати, що въ теперѣшнôй хвили нема видноі причины до вôйны; звѣстно, вôйна вымагае якихсь фактôвъ предтечь, а тыхъ поки що не бачимо.

(*Угорскій соймъ.*) Обрады угорского сойму суть послѣдными часами дуже цѣкавѝ. При дебатахъ надъ буджетомъ, именно надъ буджетомъ министерства просвѣты и вѣроисповѣданя, Угры зъ однои стороны выказали свое стремленье мадяризувати немадярскѝ народности, а зъ другои стороны выказали, що и мѣжь ними самыми нема згоды на многѝ важнѝ пытаня, дотыкаючѝ мадярского народу. При дебатахъ дня 15 с. м. звернувъ увагу палаты пос. Силиньскій на религійнѝ секты, якѝ творятся особливо въ мѣстахъ угорскихъ; передовсѣмъ секта Назарейвъ, котрои исповѣдники не признаютъ законôвъ, збороняются повнити войскову службу и не знаютъ жадного супружества. Бесѣдникъ внѣсъ, щобы правительство щось розпорядило, щобы тыхъ сектярѣвъ зъорганизувати въ религійне товариство, котребы пôддалося краєвымъ законамъ, бо теперѣшный станъ лишь деморализуючо дѣлае на людноôсть. На тое замѣтивъ пос. Ираній, що сему можутъ зарадити лишь цивильнѝ супружества и необмежана свобода вѣры, — чого именно въ Угорщинѣ доси нема. Ираній доказуе Бантистôвъ и вноситъ, якъ що року, щобы правительство проклямувало свободу вѣры въ Угорщинѣ, бо того вымагае честь народна. Пос. Саляй внѣсъ, щобы правительство поручило ученымъ знатокамъ контролювати содержанье талмуда (то само, якъ звѣстно, минувшого и сего року вносивъ въ галицкôмъ соймѣ пос. Меруновичь). Всѣ тѝ внесеня були бôльшостею палаты ôткиненѝ. — При дебатѣ надъ позиціею буджету просвѣты: „Субвенціи на жидôвскѝ просвѣтнѝ цѣли“ забравъ голосъ пос. Саляй и заявивъ, що ôнъ не може голосувати за тою позиціею, але єще бажае, щобы на жидôвъ наложити податокъ толеранційный. Саляй высказуе своє пересвѣдченье, що „жиды въ Тисса Еспяръ замордували Е. Солимосси лишь для цѣлей ритуальныхъ. Угорскѝ жиды, а єсть ихъ 625.000 душь, суть въ національно-економичнôмъ значеню люде непродукуючѝ. Угорскѝ жиды суть противниками независимости Угорщины, и колибъ жиды не пôдпирали правительственнои партіи, то єи бôльшôсть вже давно булабы пропала“. Длятого бесѣдникъ єсть за тымъ, щобы на жидôвскѝ цѣли не дати анѣ крейцара. Бôльшôсть приняла однакъ тую позицію.

(*Мъжь Чехами*): въ клюбѣ послôвъ и въ прасѣ пануе дальше невдоволенье зъ того, що министерство не вставило въ буджетъ позиціи на отворенье факультету медичного въ университетѣ ческôмъ въ Празѣ. Передовсѣмъ незадоволенѝ Чехи зъ министра просвѣты бар. Конрада, котрый недавно дуже неласкаво принявъ ческу депутацію зъ одного мѣста, котра просила о утворенье ческои гимназіи въ тôмже мѣстѣ на коштъ державный. Бар. Конрадъ ôтповѣвъ депутаціи, що такои гимназіи не потреба, а коли вже Чехи такъ дуже хотятъ, нехай удержуютъ гимназію приватнымъ коштомъ. Politik заповѣдае, що передъ дебатами буджетовыми ческій клюбъ поставитъ гр. Таффому свои жаданя. — Польска праса почала въ послѣдныхъ часахъ выступати противъ польского клюбу, закидуючи єму самолюбство.

(*Пытанье дунайске.*) Въ Лондонѣ розпôчнутся съ днемъ 1 сѣчня 1883 нарады межинародноі конференціи, котра має занятися порѣшеньемъ справы дунайскои. Правительство англійске вже розôслало до державъ запрошеня на конференцію. Державы будутъ заступленѝ своими послами въ Лондонѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Послѣдными часами министерство удѣлило полиціи въ Петербурзѣ строгій наказъ, щобы чужоземныхъ жидôвъ не терпѣти въ Петербурзѣ, але вôзвати нхъ, щобы якъ найспѣшнѣйше опустили мѣсто.

Царь наказавъ министерству скарбу, щобы якъ найскорше занялося регуляцією россійскои валюты. Вѣсти о змѣнѣ въ министерствѣ финансôвъ удержуются.

Англія. Глядстонъ зложивъ вже зъ себе урядъ министра скарбу, але оставъ и на дальше президентомъ кабинету. Теку министерства скарбу ôтдавъ Глядстонъ льордови Дерби. Фактъ той, що Дерби вôйшовъ до кабинету Глядстона, єсть дуже важный. Дерби передъ вôйною турецко-россійскою въ 1877 р. бувъ сторонникомъ Биконсфильда и ôтъ того часу поволи переходитъ на сторону вигôвъ, такъ що теперь Глядстонъ не вагався взяти єго до свого кабинету. Дерби єсть противникомъ Австріи: такимъ бувъ и Глядстонъ, поки не ставъ премієромъ. Але тая непріязнôсть Дербіого до Австріи не може мати фактичныхъ наслѣдствъ, бо мѣжь Австрією а Англією нема такихъ спорныхъ точокъ, котрѝ довелибы до якихъ грôзныхъ колизій. За тое важнѣйше значенье має вхôдъ Дербіого до кабинету Глядстона зô взгляду на внутрѣшну политику англійску. Именно наступити має въ Англіи реформа права выборчого: право выборче має бути розширене на ширшѝ круги жителѣвъ. Дальше маютъ бути переведенѝ реформы застарѣлои администраціи въ Лондонѣ и въ загалѣ администраціи судовои въ Англіи. Помôчь Дербіого, котрый має за собою сильну партію, буде для Глядстона въ єго реформахъ дуже пожадана.

Сербія. Наконець дня 15 грудня ôткрывъ король Милянъ скупштину, зôбравши надзвычайными средствами minimum 128 послôвъ потрѣбныхъ до комплету. Король ôтчитавъ тронову промову. На самôмъ вступѣ поднѣсъ атентатъ на него зъ 23 л. жовтня; за щаславо спасене житье дякуе король Богу, а для народу чуе вдячнôсть за численнѝ адресы и благожеланя. Ôттакъ король сконстатувавъ, що ôтношеня мѣжь Сербією а заграничными державами суть дуже добрѝ; особенно пôднѣсъ щире принятье єго у князя болгарского и народу (?) болгарского. „Я чуюся щасливымъ, — сказавъ король — що мене вяже щира пріязнь зъ володѣтелемъ братнёго народу болгарского, а подвôйно чуюся щасливымъ, коли надѣюсь, що тая пріязнь мѣжь Сербією и Болгарією що-разъ бôльше буде розвиватися. Пôдъ конець король перейшовъ до предстоячихъ праць скупштины: правительство має внести проекты до законôвъ о загальнôй тарифѣ цловôй, о основаню народного банку и иншихъ грошевыхъ институцій, наконець о реформѣ войсковои организаціи, „щобы — якъ сказавъ король — сербске войско могло все стояти на высотѣ своеи великои задачѣ, щобы ôтчина и король могли въ всѣхъ случаяхъ съ повнымъ довѣріемъ поручити войску прапоръ жизненныхъ краєвыхъ интересôвъ, чести и славы народа“. — Замѣтна, але впрочѣмъ не дивна рѣчь, що король анѣ словомъ не згадавъ о внутрѣшныхъ борбахъ партійныхъ, задля котрыхъ навѣть скупштина довгій часъ не могла бути зôбрана въ достаточнôмъ для комплету числѣ. Король въ своѣй промовѣ пôднѣсъ такожь, що добробытъ краю взмагаєся черезъ щасливу економично-финансову дѣяльнôсть правительства. На те намъ хиба сказати: „не все правда, що на весѣлю плещутъ“, — якъ разъ противно економично-финансова политика теперѣшного правительства єсть некористна для Сербіи, о чѣмъ дуже богато цѣкавого можна довѣдатись зъ датъ въ опо-

---

сего нѣ въ того прокидалась въ мѣсцевостяхъ захôднои Галичины, и то въ мѣсцевостяхъ не маючихъ нѣякои безпосереднои звязи не тôлько съ Пôдволочисками и Бродами, але нѣ съ якою небудь стацією желѣзницѣ Кароля-Людвика. Занималась сею справою и скарбова власть, а се ось чому. Зъ рôжныхъ познакъ показувалося, що зараза худобы не въѣздитъ до захôднои Галичины желѣзницями, але старыми т. зв. польскими дорогами, а навѣть манôвцями и всякими стежочками, куда тôлько черезъ границю можутъ перекрастися промытники („шверцеры“) съ своими всѣлякими товарами. Вызначався отже слѣдъ, що зараза йде дорогою промытництва россійскои степовои худобы черезъ границю захôднои Галичины. Рѣчь малася такъ: закуповувано на пôдуральскихъ, украиньскихъ и бесарабскихъ степахъ дуже дешево худобу и перевожено єи безъ найменшои перешкоды до Конгресôвки, а въ ôтамъ промычувано єи черезъ границю до захôднои Галичины, — и зъ ôтси то бралася зараза худобы въ захôднôй Галичинѣ. Очевидно черезъ то поносивъ скарбъ державный великѝ страты, бо где тôлько выбухла зараза, тамъ выбивано всю худобу, а властителямъ худобы плачено ôтшкодованье. Скôлько и доходжено и слѣджено, все таки нѣчого не выслѣджено. Лапано и выслѣджувано промытникôвъ, але промытниками являлись найубожшѝ мазурскѝ селяне, або лапсардаки-жиды, котрыхъ можна було тôлько арештомъ карати, але пôсля засады: wo nichts ist, da hat auch der Kaiser sein Recht verloren — не можна було на нихъ пошукати тыхъ великихъ стратъ, якѝ поносила держава задля заразы худобы, заношеноі до краю черезъ промытництво худобы въ Россіи.

И ось то ту такъ замотану, для державного скарбу такъ многоважну справу, надъ котрою доси дармо сушили собѣ головы найлучшѝ силы скарбового уряду, повѣрено Володимирови Навроцкому. Финансова дирекція въ Решовѣ выслала В. Навроцкого, тогды еще конциписта фин. дир., на комисію въ тôй справѣ на далекій выгôнъ, въ малоприступнѝ, гористѝ и, якъ мовлявъ самъ покôйникъ, зовсѣмъ дикѝ стороны захôднои Галичины. Довелось Навроцкому пробувати тамъ мало що не цѣлый рôкъ, не тôлько безъ якои небудь выгоды, але въ лихôмъ житю: при злôмъ стравунку, нужденнôмъ помешканю, безъ всякого товариства, безъ „живои душѣ“, съ котрою мôгбы поговорити, розôрватись, розвеселитись по тяжкôй працѣ. Спершу дѣло йшло дуже пôняво. Якъ доси такъ и тутъ высунулись на передъ промытники: убогѝ селяне и голоколѣнцѣ-жиды. Тôлькожь В. Навроцкій не дався зôбити въ пантелику. Єго быстре око заразъ доглянуло, що такѝ очайдухи и голопятники не могли бути моторами того систематичного промытництва худобы на велику скалю, якои слѣдъ ôткрывъ ôнъ въ повѣренôй собѣ справѣ. Тая систематичнôсть и организація веденого промытництва худобы, скôлькôсть промычуванои худобы и великѝ зыски, якѝ мусѣли промытники тягнути зъ свого тайного ремесла, и много иншихъ познакъ довели В. Навроцкого до заключеня, що тутъ кто иншій муситъ руководити, а що промытники: голопятники-жиды и селяне тôлько пôдставленѝ фигуры и найнизшѝ орудія великого организму промытництва худобы. По малыхъ ниточкахъ почавъ В. Навроцкій доходити до клубка. Скоро почали вырынати новѝ постати, зовсѣмъ несхожѝ на першихъ голопятникôвъ. Пôдъ руками нашого „комисаря на выгонѣ“ натовпилась цѣла стирта слѣдчихъ актôвъ. Слѣдство поступало щоразъ дальше на передъ и ось що почало выявлятись наглядными фактами, зôбраными въ великаньскôмъ матеріялѣ доводовôмъ: що се за покрывкою обдертыхъ промытникôвъ була утворилась цѣла добре зъорганизована шайка великихъ капиталистôвъ: почасти жидôвъ а почасти и гдеякихъ панôвъ, що вели на велику скалю се промытництво худобы. Коли такимъ чиномъ В. Навроцкій почавъ добиратись до клубка, затреваженѝ виновники, сильнѝ грошемъ, а тымъ самымъ и вплывомъ, хопилися оригинального способу: они почали денунціювати В. Навроцкого, що ôнъ соціялистъ, ворогъ жидôвъ и панôвъ, що зъ замѣру непотрѣбно протягае слѣдство и т. д. Такѝ денунціяціи на В. Навроцкого посыпались до львôвскои дирекціи скарбу и до Вѣдня въ министерство. Здавалося, що цѣль осягнена, бо въ наслѣдство сихъ денунціяцій выслано комисію, котра мала провѣрити, чи добре и потрѣбно веде Навроцкій слѣдство. Але комисія переглянувши стосы актôвъ, списаныхъ Навроцкимъ, пересвѣдчилась, що слѣдство не тôлько потрѣбно и дуже добре, але и дуже хосенно для державного скарбу ведене, бо Навроцкій выкрывъ не тôлько виновныхъ, але и приспоривъ державному скарбови надъ 50.000 зр., выказуючи головныхъ справцѣвъ промытництва, на котрыхъ держава могла пошукати свою шкоду.

(*Дальше буде.*)

зиційнôй працѣ сербскôй. Цѣкавый уступъ короля о прiязни съ кн. болгарскимъ. Въ данôй хвили се заявленье мае передовсѣмъ тое значенье, що король похваляе самовôльне поступованье кн. Батенберга съ народомъ болгарскихъ, и що и ôнъ такъ само бажае поступати съ народомъ сербскимъ. Правду сказати, король Милянъ въ послѣдныхъ часахъ зôйшовъ вже на дорогу Батенберга...

НОВИНКИ.

— **Митрополитъ Іосифъ Сембратовичъ** принявъ урядъ въ Congregatio de propaganda fide и одержавъ за тое ôтъ папы 5000 франкôвъ рôчного додатку до своеи емеритальнои (12.000 зр.) платнѣ.

— **Зъ св. Юра.** Преосв. епископъ Сильвестеръ въ четверъ минувшого тыждня зложивъ визиты мѣжь иншими: о. дру Омеляну Огоновскому, о. крыл. Павликову, дру Изид. Шараневичеви и п. С. Гавришкевичеви.

✝ **О. Григорій Лопатыньскій,** парохъ въ Долинѣ, упокоивcя въ день св. Ник лая въ 78 роцѣ житя, а 54 роцѣ священьства. Покôйный бувъ образцевымъ священикомъ, дуже праведнымъ чоловѣкомъ и тѣшився загальнымъ поважаньемъ у духовеньства и народу. Вѣчная ему память!

— **Дръ Юліянъ Пелешь,** ректоръ рускои дух. семинаріи въ Вѣдни не принявъ предкладанои ему епископіи въ Крижовцу.

— **Dziennik polski,** котрый любуеся ôтъ якогось часу въ выгадуваню рѣчей небувалыхъ въ справахъ рускихъ, подавъ въ суботнѣшнôмъ числѣ фантастичну вѣдомôсть о дѣяльности руского комитету выборчого, будьтобы сей комитетъ минувшого тыждня поставивъ кандидатуру крыл. Юзычиньского, а якѣсь „украинцѣ" зôрвали солидарнôсть комитету агитуючи поза его плечима за иншимъ кандидатомъ. Можемо заявити, що цѣла та такъ „сензаційна" вѣдомôсть „Dziennik-a polsk-ого" выгрѣлася хиба лише въ фантазіи самои редакціи „Dz. pol.", а на дѣлѣ не заключае въ собѣ нѣ крихты правды. Цѣль тыхъ и тымъ подôбныхъ „качокъ" Dziennik-a pol. надто явно обчислена на те, щобы бодай ложею, коли вже не можна правдою, каламутити Русинамъ воду.

— **Выборы до радъ повѣтовыхъ,** котрыхъ трилѣтный періодъ дѣяльности кончится вже на веснѣ, ôтбудутся въ слѣдуючôмъ роцѣ. Русинамъ завчасу треба занятися тыми выборами, щобы выпали въ нашу користь. Звертаемъ увагу, що Поляки памятаютъ на тѣ выборы; краковскій же „Czas" накликае Полякôвъ, щобы не менше заходились коло выборôвъ до радъ повѣтовыхъ, якъ до сойму.

— **Польскій центральный комитетъ передвыборчій** представивъ на кандидата на посла до рады державнои зъ округа Жовкôвъ-Сокаль-Рава — п. Александра Гулимка, властителя дôбръ и вôйта въ селѣ Мыцовѣ въ Белзкôмъ.

— **Музикально-декляматорскій вечерь** ôтбувся въ недѣлю въ Куликовѣ заходомъ тамошнои мѣщаньскои Читальнѣ при участи музичного хору „Академичного Братства" зô Львова. Жовкôвске староство було первѣстно заборонило той вечеръ, але опôсля по удѣленыхъ ему выясненяхъ дало остаточно позволенье на устроенье сего вечера съ опущеньемъ зъ програмы пѣснѣ: „Кто за нами, Богъ за нимъ". Вечеромъ зôбралося множество куликôвскихъ мѣщанъ, якъ и окрестныхъ селянъ, такъ що обѣ просторѣ комнаты читальнѣ не могли змѣстити всѣхъ приспѣвшихъ и велика часть ихъ мусѣла прислухуватись зъ сѣней и зъ надвору. Для удержаня порядку вступъ бувъ дозволеный тôлько за билетами. Мѣжь гостями було такожь много интелигенціи, не лишь мѣсцевои, але и замѣсцевои, мѣжь иншими дръ Дрималикъ зъ Жовкви, о. Чернецкій, о. Коровець и многѣ иншѣ, а такожь и кôлька рускихъ дамъ. Вечеръ ôткрывъ мѣсцевый парохъ о. Децыкевичь короткою промовою, въ котрôй указавши на цѣль вечера згадавъ такожь о 600-лѣтнôй рôчници панованя династіи Габсбургôвъ, припадаючôй сего року и взнѣсъ на честь цѣсаря оклинъ „Многая лѣта", що и хоръ ôтспѣвавъ. Потôмъ п. В. Б. поднѣсъ и пояснивъ въ приступный для народу спосôбъ заслуги пануючои династіи для руского народу, пригадуючи, що доперва пôдъ австрійскимъ панованьемъ розпочалося нове ôтродженье руского народу; пояснивши жь сущнôсть народности, указавъ, що по дусѣ конституціи, наданои цѣсаремъ, есть обовязкомъ стремѣти до успѣшного рôвноправного розвою кождои народности, отже и народности рускои, — а се дасться осягнути черезъ плеканье рôдного языка, перехованого намъ нашимъ народомъ, и черезъ розвôй всѣхъ моральныхъ и матеріяльныхъ силъ народныхъ. А до сего потреба передовсѣмъ народнои просвѣты, надъ чимъ власне працюе куликôвска читальня. По ôтспѣваню народного имну слѣдувала часть декляматорско-музикальна. Музичный кружокъ „Академичного Братства" ôтспѣвавъ кôлька поданыхъ въ програмѣ пѣсень рускихъ, а мѣжь тыми панна Г. ôтограла на фортепянѣ двѣ піесы; фортепянова продукція панны Г. такъ загально сподобалася, що на усильне жаданье еще заграла хорошои коломыйки. П. К. ôтдеклямувавъ дуже удачно двѣ поезіи. Хочь мѣсце намъ не позволяе вдаватися въ подрôбне справозданье зъ того вечера, то бодай въ загалѣ мусимъ ствердити, що вечеръ зробивъ на всѣхъ присутныхъ глубоке враженье. Загальне одушевленье було видко еще и по выповненôй цѣлôй програмѣ вечера; зôбранѣ еще довгій часъ забавлялися съ собою въ щирôй и дружнôй розмовѣ. На конець мусимо пôднести заслугу оо. Децыкевича и Гриневецкого, котрѣ мимо всѣхъ перепонъ постаралися перевести сей музично-декляматорскій вечеръ въ дѣло, а такожь патріотизмъ куликôвскихъ мѣщанъ, котрѣ зъ своеи стороны рôвножь жертвували своѣ трудъ и щиро приняли гостей-селянъ, прибувшихъ на вечеръ. — Треба бажати, щобы и по иншихъ мѣстахъ та мѣсточкахъ були устроюванѣ подôбнѣ вечеры, якъ въ Куликовѣ; они можутъ дуже причинитися до патріотичного розбудженя селянъ и мѣщанъ.

— **Загальный збôръ товариства Рускихъ Дамъ** ôтбувся минувшого тыждня въ Ставропигійскôмъ Институтѣ. До нового выдѣлу выбранѣ панѣ: Геровска, предсѣдателькою; Павлина Леонтовичъ, секретаркою; выдѣловыми п-нѣ: Гайсигъ, Заревичь, Ковальска, Король, Амалія Леонтовичъ, Литыньска, Лопатыньска, Огоновска, Поляньска, Сивулякова, Чайковска и Шараневичь. Товариство „Рускихъ Дамъ" почне пятый рôкъ своеи дѣяльности. Въ день збору каса товариства числила 1347 зр. готôвки.

— **Самоубійство.** Въ Краковѣ застрѣлився 20-лѣтный Володимиръ Мицьковскій, студентъ 2-го року медицины, сынъ руского пароха о. Петра Мицьковского зъ Чорноконець великихъ коло Гусятына. Причина самоубійства не вѣдома.

— **Именованье учителѣвъ.** Рада шк. именувала дѣйстными учителями школъ етатовыхъ: Мечислава Батовского въ Язлôвци, Матея Кушлика въ Корничцѣ и Іосифа Тымякова въ Ростокахъ.

— **Зъ Тысьменицѣ.** Якъ звѣстно, рускій театръ пôдъ зарядомъ п. Биберовича прибувъ зъ Станиславова до Тысьменицѣ на 3 представленя въ днѣ 10, 11 и 12 с. м. Ôтогранѣ були: 1) „Сатана въ бочцѣ" и „Школярь на вандрôвцѣ"; 2) „Галька" и 3) „Пентелей Трубка". Не вдаючись въ подрôбну критику, скажемъ лишь загально, що всѣ три представленя выпали надъ сподѣванье хорошо и дуже вдоволили тысьменицку публику и артистôвъ, котрѣ самѣ при прощаню се заявили. Руска интелигенція въ Тысьменици щиро старалася словомъ и дѣломъ, щобы дирекція и артисты були зъ принятя вдоволенѣ.

— **Поетъ Бикторъ Гиго,** якъ мы вже звѣщали, написавъ до цѣсаря Францъ-Іосифа письмо въ справѣ Оберданка. Письмо поета до монарха звучитъ ось якъ: „Въ протягу двохъ днѣвъ я одержавъ ôтъ университету и ôтъ академій италійскихъ 11 депешь. Всѣ просятъ о житье засудженого (на смерть). Цѣсарь Австріи мае въ сѣй хвили выконати актъ ласки. Нехай пôдпише актъ ласки, а се буде величною рѣчею. Викторъ Гуго. Дня 12 грудня 1882".

— **Въ процесѣ въ Решовѣ** о замордованье христіянки черезъ жидôвъ до сеи поры не запавъ еще вердиктъ присяжныхъ. Всѣ ожидаютъ съ великою нетерпеливостею и цѣкавостею результату сего процесу.

— **На дѣвоче Воспиталище** прислувъ на нашѣ руки Вп. Вол. Брылиньскій, сѣржантъ въ Тернополи 1 сороковець.

— **Малоруски представленя въ Кіевѣ.** По „Наталцѣ-Полтавцѣ" представивъ п. Кропивницкій въ городскôмъ театрѣ кіевскôмъ: „Щира любовь" Квѣтки-Основяненка; „Назаря Стодолю" Т. Шевченка; „Помпрились", водевиль Кропивницкого и „Кумъ мѣрошникъ".

— **(Дрôбнѣ вѣсти.)** Маршалокъ дръ Зыбликевичь выѣхавъ въ суботу мин. тыждня до Вѣдня на засѣданя въ палатѣ панôвъ. — Кн. Константинъ Чарторыйскій выбраный членомъ завѣдуючои рады желѣзницѣ Кароля Людвика. — Въ Краковѣ буде ôтъ нового року выходити новый литературный двотыждневникъ „Przyszłość" а въ Решовѣ „Tygodnik Rzeszowski" пôдъ редакціею Е. Арвая. — Цѣсарь дарувавъ громадамъ Кружлева выжна и Стара-весь по 100 зр. на будову школъ. — Намѣстникъ гр. Потоцкій вернувъ вчера вечеромъ до Львова.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Душпастырскѣ посады получили оо.: 1) Володимиръ Проскурницкій завѣдательство въ Черепинѣ, дек. щирецкого; 2) Михаилъ Олексѣй завѣдательство въ Милошовичахъ, дек. щирецкого; 3) Никита Хоркавый завѣдательство въ Великополи.

Презенту получили оо. 1) Ник. Совяковскій на Пужники; 2) Іоанъ Олесницкій на Переволоку дек. бучацкого; 3) Михаилъ Дзеровичъ на капелянію Чанижъ дек. олеського.

Въ *пропозицію* принятѣ: І. на Сухорѣче о. Атаназій Юркевичь. II. на пар. Долиняны дек. ходорôвского оо.: 1) Григорій Воеводка зъ Помонятъ; 2) Володиславъ Юзычиньскій зъ Боринычь; 3) Порфирій Ступницкій зъ Голешова; послѣ въ списѣ: 4) Августинъ Лонкевичъ зъ Долинянъ. III. на Стрѣлки о. Илярій Сѣчиньскій зъ Стрѣлкова.

(Надôслане.)

— **Найлучшій дарунокъ на свята.** Мимо многоты обявленъ, якѣ що рôкъ передъ святами подаются читаючôй газеты публицѣ, часто дуже тяжко выбрати догôдный предметъ. Дарунокъ очевидно мае обдарованого надôвсе утѣшити, але повиненъ такожь мати практичну вартôсть и — the last, bet not the least — не бути надто дорогій.

А чи богато есть такихъ святочныхъ дарункôвъ? Зваживши рôжнôсть смаку и швидку змѣну моды, то треба сказати, що найбôльша часть дарункôвъ не дуже то ôтповѣдае тымъ обомъ вымогамъ. Для того найпрактичнѣйшимъ дарункомъ есть безпечный Льосъ; ôнъ все мае свою цѣну, не боится моды, а обдарованому дае щедрѣ надѣѣ на выгранье.

Сего року повиннѣ Льосы червоного Креста знайтись пôдъ кождою рôздвяною яличкою; до того найотвѣтнѣйшѣ задля своеи повнои певности, задля знаменитого пляну гры, и дешевости. Кто не подаруе за малыхъ 13 зр. дарунокъ, котрый 2 сѣчня може для обдарованого значити 200.000 зр.?

Тѣи Льосы можна набути по курсѣ биржевôмъ, безъ коштôвъ побôчныхъ, у традиційного ліверанта такихъ святочныхъ дарункôвъ, у „**Wechslergeschäft der Administration des „Mercur", Wien, Wollzeile, 10.** Зъ уваги на незвычайно сильный попытъ, якій есть у тôй фирмѣ пôдчасъ святочного тыждня, поручаемъ заразъ замовляти.

— **Брокгауза малый конверзаційный Лексиконъ,** 3-те выданье, въ 2 томахъ, есть найôтповѣднѣйшою книгою для хвилевого ужитку, особливо для тыхъ, котрымъ за дорого набути великій лексиконъ. Сей малый лексиконъ обнимае 64.754 статей и кôлькасотъ малюнкôвъ и мапъ на 80 поодинокихъ и подвôйныхъ таблицяхъ. На кожде пытанье дана ôтповѣдь; статіи короткѣ, звязлѣ и поправнѣ, — що есть особенными ôтзнаками сего невычерпаемого жерела людского знаня. Дешева цѣна, — 15 марокъ за двотомове, дуже хорошо оправлене дѣло, — поставлена такъ низько лишь въ надѣѣ на найширше розпростороненье, дае можнôсть такожь менше заможнымъ набути той лексиконъ, котрый дуже надаеся на дарунокъ для кождого на Рôздвянѣ свята.

ПОСЛѢДНѢ ВѢДОМОСТИ.

Всѣ донесеня нѣмецкихъ и гдеякихъ польскихъ газетъ о мнимо близькôй вôйнѣ Россіи съ Австріею дементуютъ вѣденьскѣ официяльнѣ и пôвъофиціяльнѣ дневники. Якъ мы се кôлька разôвъ вже стверджували, всѣ подôбнѣ непокоячѣ вѣсти були штучно выкликанѣ лишь задля спекуляцій биржевыхъ. Урядова „Wiener Abendpost" остерѣгае публичнôсть передъ такого рода вѣстями, пôвурядовый „Fremdenblatt" дементуе звѣстну алярмуючу „фантазію" Now-ои Reform-ы, а „Czas" одержуе въ послѣднôй хвили зъ Вѣдня допись, котра поясняе, що всякѣ донесеня о оруженю Россіи до вôйны съ Австріею суть безпôдставнѣ и обчисленѣ лишь на спекуляцію биржеву.

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦІИ.

Вп. І. А. въ Ormezö. За надатокъ для „Дѣла" складаемъ Вамъ сердечне „Спаси-Бôгъ"! — *Вп. М.* К. *въ Б.* „Кіевску Старину" можь лишь цѣло-рôчно предплачувати; але предплачуючи черезъ насъ зможете и ¼-рôчно платити. — *Всч. Ю.* В. *въ Покр.* Лексиконъ мы замовили для Васъ.

Подяка.

Складаемо щиру подяку Всч. оо. Ружицкому зъ Струтына нижного, Бобикевичеви зъ Струтына выжного, Рошкевичеви зъ Лолина, Головкевичеви зъ Спаса, Соболтѣ зъ Липовицѣ, Левицкому зъ Илемя, Яновичеви зъ Лопянки за Ихъ труды по причинѣ похоронôвъ нашои незабутнои дочки а взглядно сестры бл. п. Евгеніи, бувшои учительки народнои въ Спасѣ и Броздовичахъ. — Спаси-Бôгъ и Вамъ прочимъ нашимъ Добродѣямъ, що не зважаючи на крайне непріятный воздухъ, ôтпровадили тѣло тои мученицѣ на мѣсце правдивого спокою та подали намъ бодай на хвилю пôльгу въ нашôмъ вдовичо-сиротиньскôмъ горю!

Въ Лопянцѣ дня 2 грудня.

Кекилія зъ Заячкôвскихъ Порубальска, мати, Клявдія и Аркадія, сестры покôйнои.

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничну глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усувае, якъ се доказуютъ тысячнѣ оригинальнѣ свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фениковъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (9—?)

!! Увѣдомленье важне для ВП. Пань !!

Школа крою и робôтня одежей жѣночихъ и дѣточихъ

ВАНДЫ зъ Г. РУДКОВСКОИ

въ Перемышли ул. Мнѣша.

Маю честь завѣдомити ВП. Панѣ, що при помочи великого математичного аркуша выданого мною, обовязуюсь кождого за ½ годины выучити крою. Каждый маючи той аркушъ и потрѣбне выясненье може заразъ краяти зъ матеріи безъ жадныхъ до теперь уживаныхъ приборôвъ и взорôвъ. Аркушъ той коштуе **лишь 3 зр.,** такъ тано, щобы и незаможнѣ особы могли собѣ скраяти сукнѣ дешевѣ и густовнѣ. Яко фахова кравчиня заручаю, що станики краянѣ пôсля сего аркуша и опису, лежатъ якъ найкрасше. Аркушѣ высылаю за надôсланѣ грошѣ або за послѣплатою почтовою.

Заразомъ поручаю мою

Робôтню одежей жѣночихъ и дѣточихъ

пôсля найновѣйшои моды, кроемъ французкимъ.

Маючи кôлькалѣтну практику и посѣдаючи кромѣ машинъ до шитя такожь нововынайденѣ апараты: до робленя дѣрокъ на гузики, до вышиваня модныхъ десенѣвъ ôтъ разу въ 4 барвахъ, и иншѣ доси незнанѣ апараты, — есьмь въ станѣ якъ найлучше вдоволити ВП Панѣ, а роботы зъ моеи робôтнѣ певно не будутъ уступати роботамъ спроваджуванымъ зъ Вѣдня и заграницѣ. Маю надѣю, що ВП. Панѣ оцѣнятъ мою совѣстну працю, и я заслужу собѣ на Ихъ ласкаве довѣріе.

Сукнѣ весѣльнѣ, слюбнѣ, балѣвѣ и другѣ роблю пôсля журналу за мѣрну цѣну. — Замовленя замѣсцевѣ выконую якъ найскорше; надôслати треба точну мѣру або станикъ и довгôсть сукнѣ.

Такожь приймаю Панны до науки кравецтва; Панны зъ околицѣ знайдутъ у мене цѣлковите умѣщенье. За моральне веденье и основну та повну науку ручу.

Поручаючись ласкавôй памяти остаю съ поважаньемъ

Ванда зъ Г. Рудковска

въ Перемышли, ул. Мнѣша.

1—6

НЕ СПУСТИТИ ЗЪ ОКА!

Мою адресу прошу собѣ занотувати, бо завсѣгды придасться.

Я приймаю все назадъ, що вповнѣ не ôтповѣдае; такожь я на случай потребы готовъ высылати посылки безъ послѣплаты довѣрочнôй особѣ въ мѣсяци пробуваня замовляючого.

Зъ *хиньского срѣбра* за послѣплатою:

Табакирки	а зр.	3·—
6 столовыхъ ножôвъ съ сталевымъ ôстрьемъ зъ брит срѣб.	„	1·70
6 вилокъ	„ „ „	—·85
6 лижокъ	„ „ „	—·85
1 варешка на молоко	„ „	—·25
1 роженъ до траншованя	„ „	1·85
6 ножôвъ десеровыхъ	„ „ „	1·60
6 вилокъ десеровыхъ	„ „ „	—·75
6 пôдкладокъ на ножѣ а кр. 50, 82	„	1·28
6 лижечокъ до кавы	„ „ „	—·42
1 вареха до росолу	„ 58 кр. и „	—·45
1 лижка до рагу	„ „ „	— 37

Тѣи рѣчи суть зъ правдивого срѣбра Британія, не чорнѣютъ, и прошу не рôвнати ихъ съ металемъ подаванымъ за срѣбро Британія, зъ котрого за 50 до 60 штукъ даеся а 8 до 9 зр. Моя Британія выдае звукъ срѣбра, а не олову и не можна еи ôтрôжнити ôтъ срѣбра; впрочемъ се булобы и непотрѣбно. *Я пересылаю* такожь *на показъ* поодинокѣ штуки за надôсланьемъ 15 кр. марками листовыми.

Позолоченѣ не чорнѣючѣ рѣчи суть знаменито выробленѣ и абсолютно не рôжнятся ôтъ золота

Ланцушки до мужескихъ зигаркôвъ, 37 цтм. довгѣ, позолоченѣ, 1 зр., 1·50 зр., 2 зр., 2·50 зр. и 3 зр.

Ланцушки до дамскихъ зигаркôвъ, довгѣ венеційскѣ, позолоченѣ, 2 зр, 3 зр. и 4 зр.

Спинки до маншетôвъ позолоченѣ ôтъ 1 зр. до приписаныхъ цѣнъ.

Табакирки на цигаретовый тютюнъ позолоченѣ 1·50 кр

Прилады до запалюваня цигаръ, позолоченѣ 75 кр.

Мужескѣ и дамскѣ медаліоны позолоченѣ 1 зр., 1·50 зр, 2 зр. и 2·50 зр.

Бранзолеты позолоченѣ 1 зр., 1 зр. 50 кр., 2 зр.

Дальше кресты, гарнитуры приладôвъ до писаня, лѣхтарѣ, препышнѣ вазы и всякѣ иншѣ предметы, котрѣ *всѣ на случай если не сподобаются безъ жадныхъ перешкодъ приймаются назадъ.*

Стѣннѣ и кешеновѣ годинники.

Округлѣ стѣннѣ годинники, такожь зигарки будячѣ съ золото-бронзовою оправою 3 зр. 25 кр. — Верки 1 зр. 50 кр. — Дальше всякѣ можливѣ зигарки съ маятникомъ, съ зазулею, съ перепелицею, американьскѣ будячѣ, съ зазулею и съ перепелицею разомъ. Золотѣ и срѣбнѣ мужескѣ и дамскѣ зигарки кешеневѣ. Описы и цѣны розсылаются gratis. Переписка ведеся въ всѣхъ языкахъ.

Adolf Loewit

Import und Export, Wien

20, II. Kaiser Josefstrasse 20.

Свѣтячѣ кресты

по майстерски пластично выробленѣ, пречуднѣ на видъ.

Тѣи кресты помальованѣ нововынайдеными ц. к. выключно упривилеёваными **въ ночи свѣтячими** криштальными барвами, не пôдлягаючими жадному зôпсутю; якъ хрущѣ-свѣтляки въ лѣтѣ свѣтятъ въ ночи, въ такôмъ самôмъ блеску и роскоши барвъ свѣтятъ такожь нововынайденѣ **самосвѣтячѣ кресты,** выключно лишь у насъ выроблюванѣ.

За тревалу и прекрасну силу свѣтла гарантуеся.

Цѣна за одинъ крестъ зр. 3·75, делѣкатнѣйше зробленый зр 4·50, незвычайно-делѣкатный съ постументомъ зр. 6. Высылаеся за готôвку або за послѣплатою почтовою.

Можна набути выключно лишь у

Klingl & Baumann in Wien,

Stadt, Tegetthoffstrasse Nr. 3.

NB. Остерѣгаеся передъ пôдробленьемъ; кожда штука есть на ôтворотнôй сторонѣ заосмотрена нашою фирмою.

„Скошеный цвѣтъ"

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

Урядъ парохіяльный въ Залѣсю, почта Rzeszów (на Мазурахъ) пошукуе **дякоучителя** для школки парохіяльнои и до помочи въ церквѣ. Удержанье: около 100 зр. рôчно грôшми и натураліями; нове мешканье, прокормленье черезъ 6 зимовыхъ мѣсяцѣвъ школьнои науки. Першеньство мае укôнчившій 23 рôкъ житя, не жонатый; спрытъ въ якôмъ небудь ремеслѣ пожаданый. Пôзнѣйше принятый дякоучитель обôйме посаду дяка. Рефлектуючѣ зволятъ письменно ôтнестися до высше реченого уряду парохіяльного, и то найдальше въ два тыжднѣ по оголошеню сего инсерату.

Вдова по священику

шукае мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительница дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условіями. Адреса: **М. С. К. poste restante Надвôрна.** (8—10)

Антика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха

свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя добрего, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT

даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѣ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ

скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскѣ вина лѣчничѣ

признанѣ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матеи Якубовского ôтзначенѣ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженѣ и знаменитыми узнанѣ:

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожъ само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшѣ признанѣ:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чвертъ-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа

склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѣ власнѣ и **ЦУКОРКИ МХОВѢ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѢ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивѣ зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкѣ

власного выробу, неуступаючѣ жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка французска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра. по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину менѣй фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французкѣ
власного выробу

ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ дезинфекційный, власн. выробу.

Годземôина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновѣ выробы Зарга,
рôжнѣ мыла, кремы глицериновѣ и часта глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩѢ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожъ въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылкы почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки. (3—?)

ЦѢННИКЪ.

1 **ТОРГОВЛЯ** (3—?)

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

залагоджуе ласкавѣ замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляе желѣзницею франко до послѣднои стаціи.

Цукоръ.	
нобрый рафин. въ головѣ . .	—·50
дайдобôрнѣйшій „ „ .	—·51
„ въ кôстках .	—·56
„ въ мучцѣ .	—·56
ледоватый жовтый . . .	1·—
„ бѣлый . . .	1·20

Кавы.	
Сантосъ зелена	1 28
Кольомбо жовтава . . .	1 44
Порторико зелена . . .	1·60
Лягуайра	1 68
„ серед. зерниста .	1·76
Куба темно зелена . . .	1·80
Цейльонъ грубозерн . .	2·08
„ знаменита . .	2·—
„ дрôбнѣйша . .	1·88
Мока арабска аромат. . .	2·
Ява золота чѣльна . . .	2 08

Гербаты	
зъ зборовъ 1882/83.	
Хиньско-россійскѣ.	
1/2 кило Конго цѣсарскои .	2·20
„ Фамилійнои . . .	3·20
„ Melang de Moscau .	4·20
„ Высѣвки зъ найлучшихъ гербатъ .	1·70

Лижочка ôтъ кавы безъ чубка высше названои гербаты, при добре кипячôй водѣ въ самоварѣ лишь до гербаты уживанôмъ, дае 2 склянки досконалои гербаты. Самоваръ не повиненъ бути въ серединѣ шурованый, бо вода осаджуе вапно, котре черезъ шурованье каламутитъ воду, такъ що она доперва въ десятôй водѣ выходитъ чиста и некаламутна.

Бишкопты.	
Альберта Никъ-Накъ . . .	2·40
Фраита	2·80

Альберты въ пуделкахъ.	
1/2 кильо, штука	1·80
1 „ „	2·40
Чиньского кило	2·—

ФАБРИКА ДЗВОНôВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ
въ Калуши (*почта и стація желѣзницѣ*),

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ ва выставѣ рôльничôй, якъ такожъ признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовѣ дзвоны** и выабляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему,** ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Вприч. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавѣ замовленя, котрѣ выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ
(12—12) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючѣ выгранѣ:
1 на 10.000 зр.—4 по 5000 зр.—5 по 3000 зр.—15 по 1000 зр.—30 по 500 зр.—50 по 300 зр.—100 по 100 зр.—200 по 50 зр.—542 по 25 зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнѣ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѣ просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (12—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ **гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

ОБЪЯВЛЕНЬЕ!

Обще рôльничо-кредитне Заведенье для Галиціи и Буковины, общество зарегистроване съ неограниченою порукою

(6—9) **ôткрыло**

за призволенъемъ Высокои Власти державнои

въ собственнôмъ домѣ ул. Ôрмянска Нръ 2
(напротивъ „Народного Дому“)

ÔТДѢЛЕНЬЕ ЗАСТАВНИЧЕ.

Удѣляе пожички на заставы,

а именно:

цѣннѣ еффекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнѣ и ремѣсничѣ и всякѣ предметы маючѣ вартôсть.

ЛЬОСЫ червоного КРЕСТА

Перше тягненье вже 2 Сѣчня!

Рôчно три тягненя — Головна выграна — Дня 2 Сѣчня, „ 1 Мая, „ 1 Вересня

гульденôвъ **200.000** австр. вал.

Найменша выграна зр. 12 пôдносится до 20 зр.

Оригинальнѣ льосы точно по урядовôмъ курсѣ дня.

Поодинокѣ льосы въ 5 чвертьрôчныхъ ратахъ а 3 зр.

Право до гры есть вже заразъ въ першôмъ тягненю дня 2 Сѣчня!

Wechsler-Geschäft der Administration des
Wien, Stephansplatz Nr. 9. **„MERCUR“,** Ch. Cohn, Wollzeile Nr. 10 u. 15.

1—3

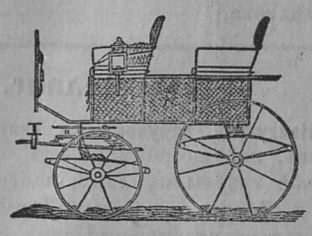

Хотячи вдоволити всѣлякимъ вымогамъ, устроили мы **во Львовѣ при улицѣ Кароля Людвика. ч. 5.**

Великій складъ повозôвъ и вôзочкôвъ,

въ котрôмъ завсѣгды будемъ удержувати подостаткомъ богатый добôръ повозôвъ по всякôй цѣнѣ. При тревалости нашихъ ôтъ давна зъ доброи славы звѣстныхъ выробôвъ фабричныхъ есьмо въ станѣ продавати нашъ товаръ по найприступнѣйшихъ цѣнахъ и принимаемъ тутъ такожъ всякѣ замовленя.

Шусталя и Спôлки
(10—10) надвôрна фабрика повозôвъ.

Певнымъ и швидкимъ
(7—10) есть дѣланье
ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)
(Gichtgeist)
Генриха Блъоха
зъ Егеръ (Чехи)
Цѣна за фляконъ 60 кр.

Правдивый плынъ той можна дôстати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слономъ“.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 96. Львôвъ, Субота 11 (23) грудня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однôн строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“: 14 зр.
на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

Дослѣды зъ поля статистики.

III.*)

Всхôдна а захôдна Галичина.

(Конецъ.)

Дуже се цѣкаво прослѣдити взрôстъ *Русинôвъ и Полякôвъ* за послѣдныхъ 11 лѣтъ ôтъ 1869 до 1880 р., бо тутъ именно показуютъ статистичнѣ цифры результаты такъ обопôльнои межинароднои борбы, якъ и въ загалѣ ôтношень обохъ сихъ народôвъ до себе, а заразомъ показуютъ такожь и силы, взглядно слабôсть, взрôстъ, взглядно упадокъ однои а другои народности.

Коли брати Русинôвъ и Полякôвъ въ цѣлôй Галичинѣ, то рôжниця взросту однои а другои народности оказуєся не дуже великою. Въ часѣ ôтъ р. 1869—1880 взросла въ цѣлôй Галичинѣ вся руска людность о 8·85%, а польска людность о 8·35%, отже руска людность навѣть о 0·5% бôльше якъ польска. Але зовсѣмъ инакше представляєся взрôстъ рускои а польскои людности въ всхôднôй а въ захôднôй Галичинѣ. За тойже самъ часъ взросла въ всхôднôй Галичинѣ руска людность о 8·83%, а польска вже ажь о 14·16% с. в. мало що не о 6% бôльше ôтъ рускои людности; за те жь въ захôднôй Галичинѣ взросла руска людность о 9·19%, а польска лише о 6·03% с. в. о 3% менше ôтъ рускои людности, а о 8% менше ôтъ взросту польскои людности въ всхôднôй Галичинѣ. Тутъ заразъ впадае въ око велика рôжниця межи взростомъ польскои людности въ всхôднôй а въ захôднôй Галичинѣ. Правда, еще бôльшу рôжницю выказуе взрôстъ жидôвскои людности въ всхôднôй а захôднôй Галичинѣ, бо въ першôй 22·89% а въ другôй 8·80%, отже рôжницю майже о 14%.

Зъ ôткижь походитъ така значна рôжниця взросту польскои и жидôвскои людности въ всхôднôй а въ захôднôй Галичинѣ? Чи зъ природныхъ причинъ? Признаемо, що можутъ тутъ бути и природнѣ причины. Статистика взросту людности за часъ 1869—1880 справдѣ выказуе, що взрôстъ людности въ всхôднôй Галичинѣ бувъ о 5% бôльшій якъ въ захôднôй Галичинѣ; въ всхôднôй Галичинѣ взросла людность о 11·8%, а въ захôднôй о 6·3%, — а въ цѣлôй Галичинѣ о 9·7% Єсть отже фактомъ, що людность въ всхôднôй Галичинѣ дуже значно бôльше взросла якъ людность захôднои Галичины. Причины сеи рôжницѣ можутъ бути природнѣ, а то можутъ они почивати въ бôльшôй плодности самои людности въ загалѣ, а также въ користнѣйшихъ обставинахъ житя. Такъ само знов причины меншого взросту людности въ захôднôй Галичинѣ можутъ почивати въ некористныхъ обставинахъ житя, въ меншôй плодности и т. д. Однакожь если тѣ причины бôльшого взросту були лише природнѣ а не якѣ штучнѣ, частково тôлько въ користь однои народности дѣлаючѣ, то очевидно ихъ вплывъ повиненбы розмѣрно и рôвномѣрно проявлятись на взростѣ к о ж д о и народности. Тожь если польска людность взросла въ захôднôй Галичинѣ о 6·03%, жидôвска о 8·80% а руска о 9·19%, с. в. если въ захôднôй Галичинѣ найслабше взростала польска, сильнѣйше жидôвска, а найсильнѣйше руска людность, то при користнѣйшихъ условіяхъ природныхъ въ всхôднôй Галичинѣ жидôвска людность повинна выказувати бôльшій взрôстъ ôтъ польскои, а зновъ руска людность бôльшій взрôстъ ôтъ польскои и жидôвскои людности, иншими словами: и при користнѣйшихъ природныхъ условіяхъ въ всхôднôй Галичинѣ повиненъ бути найсильнѣйшій взрôстъ рускои людности, ôттакъ доперва взрôстъ жидôвскои, а на послѣдокъ польскои людности, бо такій есть порядокъ природнои силы взросту тыхъ народностей, выказаный въ захôднôй Галичинѣ. Тымъ часомъ се природне правило ломится въ всхôднôй Галичинѣ. Тѣ самѣ Русины, що выказуютъ въ захôднôй Галичинѣ найсильнѣйшій процентъ взросту (бо ажь о 3% бôльшій ôтъ взросту загальнои людности въ зах. Галичинѣ) спадаютъ въ всхôднôй Галичинѣ ажь о 3% понизше взросту загальнои людности; а зновъ Поляки, що въ захôднôй Галичинѣ выказували найслабшій, бо о 3% меншій взрôстъ ôтъ взросту загальнои людности, о 8% бôльшій взрôстъ ôтъ свого власного взросту въ захôднôй Галичинѣ, а о 6% бôльшій ôтъ взросту Русинôвъ; наконець жиды, що выказуютъ въ захôднôй Галичинѣ лише о 3% бôльшій взрôстъ ôтъ взросту загальнои людности, представляютъ въ всхôднôй Галичинѣ ажь о 11% бôльшій взрôстъ ôтъ взросту загальнои людности, а о 14% бôльшій взрôстъ ôтъ свого власного рôвночасного взросту въ захôднôй Галичинѣ. Тутъ вже нѣякъ не можна сказати, щобы сей незрôвнано высокій взрôстъ польскои и жидôвскои людности въ всхôднôй Галичинѣ можна назвати природнымъ. Єсли дѣйстно природнѣ условія користнѣйшѣ для взросту людности въ всхôднôй Галичинѣ якъ въ захôднôй, то для кождого ясно, що тѣ условія мусятъ однаково ôтбиватись на тôй самôй людности. Єсли отже руска людность середъ некористнѣйшихъ природныхъ условій въ захôднôй Галичинѣ выказуе бôльшу силу взросту ôтъ польскои, а навѣть ôтъ жидôвскои людности, то очевидно повинна она при користнѣйшихъ условіяхъ природныхъ въ всхôднôй Галичинѣ выказувати тожь само бôльшій взрôстъ ôтъ польскои а взглядно жидôвскои людности, а вже на кождый случай не можна назвати зменшенье взросту рускои людности въ всхôднôй Галичинѣ о 3% понизше взросту загальнои людности, а о 6% понизше взросту польскои людности — п р и р о д н ы м ъ зменшеньемъ взросту. Такъ само не можна сказати, щобы взрôстъ польскои людности въ всхôднôй Галичинѣ, перевышаючій взрôстъ загальнои людности о 3% а рускои людности о 6%, бувъ п р и р о д н ы м ъ взростомъ, скоро та сама людность жіючи въ компактнôй масѣ въ захôднôй Галичинѣ, въ своимъ родимôмъ гнѣздѣ, представляєся пôдъ взглядомъ силы взросту о 2% слабшою ôтъ жидôвскои, о бôльше якъ 3% слабшою ôтъ рускои людности а ажь о 8% слабшою ôтъ свого власного нѣбы-то природного взросту въ всхôднôй Галичинѣ. Єсть жежь рѣчею ясною, що та сама народность, що сильнѣйше взростае при менше пріязныхъ условіяхъ, буде еще сильнѣйше взростати при бôльше користныхъ условіяхъ, а що нѣякъ не може се бути правиломъ природы, щобы народность сильнѣйша взростомъ при некористныхъ условіяхъ природныхъ слабше взростала при користнѣйшихъ условіяхъ природныхъ, а надто, щобы условія природы зовсѣмъ ôтмѣнно, а навѣть впростъ суперечно вплывали на ту саму людность тои самои народности.

Тѣ нашѣ выводы потверджаютъ такожь дальшѣ даты статистичнѣ. Они показуютъ, що въ захôднôй Галичинѣ число мужчинъ есть значно менше ôтъ числа женщинъ. Въ повѣтахъ: Мысленицѣ, Бжозôвъ, Бяла и Кросно припадае пересѣчно на 100 людей менше бôльше 53 женщинъ а тôлько 47 мужчинъ, въ прочихъ же повѣтахъ захôднои Галичины припадае пересѣчно на 100 людей 52 женщинъ а 48 мужчинъ. Тымъ часомъ въ всхôднôй Галичинѣ число мужчинъ менше-бôльше рôвноважится съ числомъ женщинъ и нѣ въ однôмъ рускôмъ повѣтѣ не спадае стосунокъ мужчинъ до женщинъ понизше пропорціи 49 : 51. Зôставивши сей фактъ взглядно досыть значнои переваги числа женщинъ по надъ числомъ мужчинъ въ захôднôй Галичинѣ съ сконстатованымъ фактомъ меншои плодности захôдногалицкои людности, якъ и дальше съ тымъ фактомъ, що въ захôднôй Галичинѣ родится пересѣчно о 3% менше дѣтей якъ въ всхôднôй Галичинѣ, а зважившы при тôмъ, що людность захôднôй Галичины есть компактно бо въ 88% чисто-польска, — мы приходимо на пôдставѣ даныхъ статистичныхъ до того заключеня, що *польска народность есть пôдъ взглядомъ природнои силы взросту слабшою ôтъ рускои народности*, що наглядно стверджаєся въ захôднôй Галичинѣ тымъ фактомъ, що коли руска народность въ захôднôй Галичинѣ взросла за послѣдныхъ 11 лѣтъ о 9·19%, польска народность за той самъ часъ взросла лише о 6·03% с. в. о 3·1% менше ôтъ рускои.

На тôй пôдставѣ констатуемо, що взрôстъ польскои и жидôвскои людности въ всхôднôй Галичинѣ, о скôлько ôнъ представляєся бôльшимъ ôтъ взросту рускои людности, есть взростомъ *неприроднымъ, штучнымъ, ôтбуваючимся на кошть рускои народности.* Высшѣ процента взросту польскои (о 6% бôльше ôтъ взросту рускои людности) и жидôвскои (о 14%) суть мѣрою штучно выродженого напору чужихъ елементôвъ на руску народность въ всхôднôй Галичинѣ. Не наша рѣчь выказувати на тôмъ мѣсци причины, якѣ вызвали и пôддержуютъ сей неприродный напôръ чужихъ елементôвъ, причины польонизаціи и зжидователости, бо тыхъ причинъ вже не выказуе статистика. Мы констатуемо лише факта, надъ котрыми повиненъ роздумати кождый патріотъ и ôтповѣдно до того працювати надъ охороною и подвигненьемъ рускои народности.

*) Гл. ч. 94.

ПАМЯТИ найлучшого друга.

VI.

Наконець по мало що не цѣлорôчнôмъ комисіонованю на дикôмъ выгонѣ — назадъ въ дома, хочь не на рôднôй родинѣ, але въ своимъ звычайнôмъ засланю, въ своимъ закутку! Майже цѣлый рôкъ житя въ далекихъ дикихъ сторонахъ, майже цѣлый рôкъ безъ лыжки доброи стравы, безъ всякои выгоды, по цѣлыхъ дняхъ въ тяжкôй працѣ, въ переправахъ съ хитрыми промытниками, въ выпытуваню цѣлыхъ сотокъ свѣдкôвъ, майже цѣлый рôкъ комисіонованя по горахъ, дебрахъ и болотахъ, середъ стужѣ, вѣтрôвъ и слоты, безъ мѣсеця для тихого ôтпочинку, цѣлый рôкъ нôчлѣгôвъ въ нужденнôй, брудnôй мазурскôй хатинѣ, середъ стѣнъ, що вѣчно слезятся вохкостею и затруваютъ воздухъ якимсь ѣдкимъ, душливымъ, невыносимымъ сопухомъ — цѣлый майже рôкъ такого житя довелось перебути В. Навроцкому.

И ось теперь по довгôмъ, довгôмъ выжиданю ôнъ дôждався наконець сеи щасливои хвилѣ вызволеня, вернувъ назадъ до своеи домôвки. Урядъ може бути думный и щасливый своимъ урядникомъ: розъяснилась, розвязалась такъ довго замотувана и розмотувана справа, скарбъ державный придбавъ собѣ втраченыхъ 50.000 зр. Здаеся, що и урядникъ, що доказавъ такого дѣла, повиненъ бути и щасливый и добре нагородженый и вывысшеный.

И ось сидитъ ôнъ у пôзный вечеръ въ своѣй скромненькôй кôмнатцѣ. Недавно що ино вернувъ зъ бюра. Повиненбы ôтпочати по цѣлоденнôй працѣ бюровôй. О, добре повиненъ ôтпочати, бо щось то не богато здоровля свѣтится въ его высокои, якъ щѣпка высохлои постати. Его смагляве лице стало пôсля сего комисіонованя якесь темне, ажь чорне, неначе та земля; его щоки запали, протяглися, мовьбы се тôлько сама шкôра протяглася по сухихъ костяхъ; его очи гдесь запали глубоко, глубоко мовь у яму и цѣлый ôнъ здаеся тôлько шкôра и кости. Се перша нагорода за цѣлорôчне комисіонованье на дикôмъ выгонѣ.

Але не йде ôнъ ôтпочивати, а сѣдае при своимъ бюрку, закиненôмъ книжками и его записками. Давно, о, давно вже не сидѣвъ ôнъ при тôмъ бюрку. Его темне лице якось неначе розъяснилось, его очи заблысли якимсь огнемъ, якъ поглянувъ ôнъ теперь на те бюрко. Давно вже тутъ не опочивала его рука, давно вже бъ присѣли его грубѣ порохи, коли бъ не дбала рука любячои жѣнки, що мовьбы на споминъ свого, въ далеку даль загнаного, ôтъ неи розлученого чоловѣка неначе святого престолу стерегла сего бюрка, сихъ книжокъ, сихъ записокъ свого дорогого мужа. И справдѣ те бюрко — се немовьбы якій святый жертвенникъ. Оттутъ то загнаный на далеку чужину просиджувавъ ôнъ до пôзнои ночи посылаючи важкѣ зôтханя на далеку рôдну родину, оттутъ то розжарювалась его туга за родиною въ широку поломѣнь, що своимъ яснымъ свѣтломъ освѣчувала цѣлу рôдну Русь, живо уявляла еи передъ его очима съ всѣма еи болями, жалями и страданями, съ цѣлою еи долею и недолею — и ось его умучена грудь оживала новымъ житьемъ, въ его головѣ сіяли новѣ, свѣжѣ думки, его руки чули нову силу до працѣ и ôнъ брався съ огнемъ до сеи працѣ для добра свого рôдного народа, писавъ и писавъ ажь у пôзну, глуху нôчь. Се бувъ жертвенникъ, що на нѣмъ складавъ ôнъ въ жертву для добра рôднои родины свои найкрасшѣ думки, свои найгорячѣйшѣ бажаня, найдорожшѣ скарбы своеи горячо-патріотичнои душѣ. Зъ ôтси то выходили тѣ дорогоцѣннѣ працѣ литературнѣ, що оживляли нашу Русь, розъясняли еи хмарный небосклонъ и просвѣчували нову дорогу нового житя народного.

И теперь засѣвъ ôнъ при тôмъ бюрку съ тоюжь самою радостею, съ тымъ самымъ огнемъ, що все оживляли его утомлену грудь, скôлько разôвъ брався до своеи працѣ литературнои. И теперь розъяснилось его змизероване лице, заяснѣли его запалѣ очи. Ôнъ брався до працѣ для добра свого народа. Цѣлый рôкъ не позволила ему урядова доля взятися за ту працю, се здавалось ему якимсь тяжкимъ грѣхомъ передъ власнымъ народомъ и отъ теперь чимъ борше, хочь утомленый, еще замореный и обезсиленый — береся ôнъ съ жаромъ до своихъ студій. Тихій скрипôтъ пера, шелестъ паперу, перелистовуванье книжокъ и записокъ и тяжкій кашель неутомимого робôтника разъ наразъ мѣняются съ собою, а праця йде впередъ, росте и росте щоразъ бôльше.

До кôмнаты вôйшла тихенько жѣночка постать и опинилась у порога. Еи смирнѣ очи съ невысказаною любовю опинились на постати любого чоловѣка, що весь потонувъ въ своихъ думкахъ, въ своѣй працѣ и навѣть не чувъ еи приходу. Такъ хвильку дивилась, приглядалась, а ôттакъ тихенько пôдôйшла до него и бѣлыми раменами обняла его шию и горячій поцѣлуй зложила на его утрудженôмъ чолѣ.

„Бôйся Бога, мôй любенькій, хочь теперь ôтпочни, хочь теперь пôдожди съ працею, поки не вернешь цѣлкомъ до себе. Та зглянься на себе, ты такій марный, тебе цѣлый рôкъ якъ иржа ѣло те житье на выгонѣ, ты збився зъ силъ до крыхты, — ôтпочинь же хочь теперь, хочь якійсь часъ дай собѣ пôльгу — зроби се для мене, мôй дорогій, мôй любый, единый“...

Ôнъ вставъ, нѣжно притуливъ до себе свою любу подругу и съ горячою любовію уцѣлувавъ еи щебетливѣ усточка.

Не журись такъ дуже мною, моя люба, я вже перебувъ найтяжшу кампанію. Теперь може буду мати спокôй, може хочь теперь здобуду собѣ узнанье моеи важкои працѣ на выгнаню. Яжь приспоривъ скарбови таку велику суму грошей, що вже вважались зовсѣмъ страчеными, — маю право жадати нагороды, але не хочу еи, най тôлько вернутъ мене на рôдну родину, — се буде для мене найкраша нагорода. Отъ колибъ, якъ тôлько розцвитеся повна весна, дали менѣ хочь на мѣсяць ôтпустку, оттогды поѣхалибъ мы ôтотхнути свѣжимъ воздухомъ, выкупатись въ нашихъ кришталевыхъ водахъ, — мы бъ обое ôтжили, поздоровѣли и гараздъ бы було намъ“.

И сѣвши обое разомъ почали вести розмову про будуче житье, буяти въ золотыхъ надѣяхъ на лучшу долю, на красше житье. Говорили, не наговорились, не налюбувались собою.

Ажь ось середъ тихои, любои розмовы щось постукало до дверей. Ще й не розбрала наша пара добре, чи се справдѣ, кто пукав до дверей, чи що иншого стукнуло, якъ въ дверехъ показалась чорна постать якогось посланника въ шапочцѣ съ рожею, а за нимъ замаячѣли темнѣ пера жандармского капелюха и заблысъ острый багнетъ на карабинѣ. Ще якійсь темнѣ постати снувались въ сѣнехъ.

„Чимъ можу служити?“ спытавъ Воло-

Зъ судовои салѣ.

Решôвъ.

(Конець.)

Якъ мы вже доносили, на публичнôй розправѣ въ дѣлѣ замордованя Францѣшки Мнѣхъ, Стохлиньскій (котрый бувъ цѣлый фактъ оповѣвъ подрôбно передъ жандармами, судіею слѣдчимъ, въ селѣ и передъ своими товаришами въ тюрмѣ) всяку свою вѣдомôсть и спôвучасть въ мордерствѣ заперечивъ; на всѣ пытаня, завданвй ему на розправѣ, ôтповѣдавъ: „я нѣчого не знаю“. На представленя, що ôнъ предсѣ передъ жандармами и судіею слѣдчимъ признався до вины и розповѣвъ цѣлый фактъ, Стохлиньскій казавъ, що его жандармы дуже били и ôнъ выдумавъ все зъ боязни передъ бôйкою; а коли ему дальше представлено, що ôнъ такъ само признався и передъ людьми, ôтъ котрыхъ не мôгъ боятися нѣякои бôйки и въ загалѣ нѣякои пресіи, ôнъ ôтповѣдавъ „я нѣчого не памятаю, що я кому говоривъ“. Защитникъ Стохлиньского старався выкористати тое обстоятельство, що Стохлиньскій пôдчасъ слѣдства бувъ захорувавъ на плямистый тифусъ, отже говоривъ зъ горячки, але лѣкарѣ яко знатоки доказали, що въ тыхъ порахъ, коли Стохлиньскій оповѣдавъ фактъ замордованя Францѣшки, не бувъ въ горячцѣ. Стохлиньскій до самѣського кôнця розправы всего выпирався, такъ само якъ и цѣла родина Мошка. Нѣодного свѣдка не було, котрыйбы бувъ посвѣдчивъ фактъ, що Мошкова родина и Стохлиньскій замордували Францѣшку, — весь доказъ спочивавъ въ зôзнаняхъ самого Стохлиньского. Въ тôмъ дѣлѣ трибуналъ переслухавъ богато свѣдкôвъ почавши ôтъ жандармôвъ ажь до товарищѣвъ тюрмы; всѣ свѣдки зôзнали, що Стохлиньскій признаючися передъ ними, говоривъ съ ними зъ вольнои волѣ, бувъ зовсѣмъ притомный, такъ що они були пересвѣдченй о тôмъ, що ôнъ говоритъ правду. Иншй побôчнй факты, якъ примѣромъ, що Стохлиньскій не мôгъ доказати, зъ ôтки дôставъ значнѣйшу суму грошей, если не ôтъ Мошка; дальше що Мошко и его жѣнка зраджували якусь грызу совѣсти и неспокôй, що дочка Мошка въ вязници порозумѣвалася съ якимсь жидомъ зъ надвору вязницѣ, що орудія убійства признано по бôльшôй части яко належачй до Мошка и т. д., — все то обтяжало пôдсудныхъ. По переведеню розправы и по промовахъ прокуратора и защитникôвъ судіи присяжнй по пôвгодиннôй нарадѣ узнали Мошка Риттера и Марц. Стохлиньского одноголосно, а жѣнку Мошка Гитлю Риттеръ 9 голосами противъ 3-хъ, *виннымп злочинства пôдступного мордерства* Францѣшки Мнѣхъ. Дочки Мошка *Бейлю* 8 голосами противъ 4-охъ а *Хаю* одноголосно признали невинными. На пôдставѣ вердикту трибуналъ *засудивъ Мошка и Гитлю Риттеръ и Марц. Стохлиньского на смерть черезъ повѣшенье,* а именно въ такôмъ порядку: насамперед мае бути повѣшена Гитля Риттеръ, потôмъ Стохлиньскій, а наконець Мошко Риттеръ. Засуджень зголосили зажаленье неважности. Бейлю и Хаю заразъ выпущено на волю.

ДОПИСИ.

Зъ Черновець.

(*Похвальна дѣяльнôсть и празднованье 7 лѣтнои рôвницѣ акад. товариства „Союзъ“. — Рускй аматорскй представленя.*) Вже минуло сѣмь лѣтъ, якъ въ Черновцяхъ завязалося академичне товариство „Союзъ“. Помимо всякихъ трудностей успѣвъ „Союзъ“ черезъ той часъ повнити користно свою задачу: ôнъ выплекавъ много молодыхъ патріôтôвъ, ба щоразъ то бôльше вплывавъ и на старшихъ патентованыхъ патріôтôвъ, такъ що неодинъ зъ нихъ плекае теперь съ бôльшою щиростею народну идею, якъ давнѣйше и готовъ теперь щиро працювати для народного добра. Справдѣ, немала користь працюючого молодого товариства! Товариство „Союзъ“ брало все щиру участь въ всякихъ народныхъ подвигахъ, причинялося неразъ трудами своихъ членôвъ на кожде завôзванье другихъ товариствъ до розвою загального житя товариского и черезъ то придбало собѣ велику а справедливу симпатію не тôлько у загалу буковиньскихъ Русинôвъ, але и у всѣхъ народностей Буковины, а особливо у мешканцѣвъ Черновець. Навѣть и официяльна газета „Czernowitzer Zeitung“ высказала неразъ свою похвалу о дѣяльности товариства „Союзъ“, а особливо о гарнôмъ спѣвѣ членôвъ. Тутъ належитъ зазначити, що до пôднесеня рускаго спѣву межи академичною молодежею причинився найбôльше п. Стефанъ Смаль Стоцкій. Ôнъ заохочувавъ все молодѣжь до спѣву, объучавъ ей въ народныхъ пѣсняхъ и теперь тѣшится серце кождого Русина, почувши сей хорошій спѣвъ.

Дня 4 (16) с. м. празднувало товариство „Союзъ“ 7-лѣтну рôчницю свого существованя. Въ тôй цѣли зôйшлися члены „Союза“ до готелю „Лямъ“, где прибули такожь: „Є. М. ректоръ универс. дръ Кляйнвехтеръ, представителѣ товариствъ: „Руска Бесѣда“, „Руска Рада“, „Читальня мѣщаньска“ и „Ognisko“, дальше дръ Евгеній Зубрицкій, проф. Калужняцкій, проф. Браникъ, судія Максимовичь, судія Михалякъ, судія Реваковичь, финансовй урядники Солюкъ и Тыминьскій, адвокатъ краев. дръ Невечерилъ, др. Ганкевичь и многй иншй. Зборы ôткрывъ промовою сл. филос. Воробкевичь, по чѣмъ хоръ ôтспѣвавъ пѣсню „*Чомъ красна Буковино*“. Тутъ ôтчитано надоспѣвшй телеграмы ôтъ акад. тов. „Сѣчь“ и „Буковина“ зъ Вѣдня, „Академического Кружка“ зô Львова, п. Сигерича зъ Станиславова и п. Мильковича зъ Вѣдня. По сѣмъ сл. фил. Жолковскій выголосивъ по нѣмецки бесѣду въ честь ректора, на що тойже ôтповѣвъ по нѣмецки. Ôттакъ хоръ ôтспѣвавъ хорошй народнй пѣснѣ и „Многая лѣта“ Геслёго. По укôнченю официяльнои части переняли гостинне предсѣдательство рядомъ: судія Реваковичь, дръ Невечерилъ и п. Тыминьскій. Всѣ присутнй забавлялися хорошо на сѣмъ вечерку. Выголошувано рôжнй бесѣды, переплѣтуванй гарнымъ спѣвомъ, и такъ тревало ажь до 2-гои год. въ ночи. Пôдчасъ неофицияльнои части держали бесѣды: дръ Ганкевичь, дръ Невечерилъ, п. Тыминьскій и о. Огоновскій. Замѣтити треба, що саля була биткомъ наповнена, особливо рускою молодежею; не бачили мы жадного Румуна, а такожь велика часть Русинôвъ, що уважае себе за властивыхъ борцѣвъ рускои твердынѣ, зовсѣмъ не явилась. Таке поступованье можна назвати на жаль лише недбалостею и зовсѣмъ неоправданою неприхильностею. Дай Боже, щобы буковиньскихъ Русинôвъ въ загалѣ обняла одинодушна щирôсть у всѣхъ народныхъ подвигахъ!

Еще ôтъ весны сего року розпочались въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ аматорскй представленя. Помимо великихъ выдатковъ, якихъ вымагало устроюванье сцены, комитетъ аматорôвъ поборовъ всякй перепоны и давъ дотеперъ 6 представлень въ „Рускôй Бесѣдѣ“, одно въ театрѣ мѣскôмъ, а одно въ мѣсточку Кôцмани. Послѣдне представленье ôтбулося минувшои недѣлѣ на „Бесѣдѣ“. Представленй були двѣ штуки: „*Слава Богу, стôлъ накрытый*“ и „*Пôдозрѣна особа*“. Обѣ сй одноактовй штуки дуже подобались публицѣ, бо и гра аматорôвъ выпала якъ найлучше. Найбôльше ôтзначились повного знаня грою п. Коралевичь, авскул. суд., п. Поповичь, учитель, и п. Кобыляньскій (молодшій), сл. фил., котрый ôтдавъ свои комичнй ролѣ якъ не можь найлучше. Чистого доходу зъ того представленя було 42 зр. Всѣ доходы зъ такихъ представлень по обчисленю выдатковъ роздѣляются на користь „Рускои Бесѣды“ и „Союза“. Пôднести належитъ, що нашй академики завязали оркестръ пôдъ проводомъ п. Лепшого и граютъ все мѣжь актами народнй штуки. Розумѣесь, що сѣй дѣяльности пп. аматорôвъ и академикôвъ можемъ лише признати всяку похвалу и заохотити зъ щирого серця до дальшои працѣ, котра выйде певно на пожитокъ нашои Руси! *И.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Въ палатѣ панôвъ централистичнй члены комисіи шкôльнои зложили свои мандаты; на ихъ мѣсце выбрано консерватистôвъ. Польске коло не може згодитися на звѣстный проектъ Линбахера новелѣ шкôльнои, котра зъ палаты панôвъ мае вернути до палаты послôвъ. Зъ тои причины гр. Таффе буде мати новый клопôтъ. Мѣжь польскими а ческими послами пріязнь послѣдными часами остуденѣла: Поляки нарѣкаютъ на Чехôвъ, що тй не хотѣли згодитися на те, щобы въ буджетъ державный були вставленй значнѣйшй сумы на меліорацій (потрѣбнй особливо для занедбанои Галичины), а Чехи зновъ ôтказуютъ на польскихъ послôвъ, що велика ихъ часть нарочно опустила салю при голосованю надъ закономъ промысловымъ. Чехи все еще такожь не утихомирили свого жалю до гр. Таффе и министра просвѣты бар. Конрада за те, що звольнкаютъ отворити выдѣлъ медичный въ ческôмъ университетѣ.

(*Клюбъ Коронинiого*) мае выдати по святахъ свою програму. До того клюбу належитъ кôлька найцять послôвъ. мѣжь ними нашй послы Ковальскій и Кулачковскій.

(*Въ соймъ угорскôмъ*) пос. Угронъ внѣсъ интерпеляцію до правительства въ справѣ алярмуючихъ вѣстей о вôйнѣ Россіи съ Австріею. Президентъ министрôвъ Тисса ôтповѣвъ, що всякй подôбнй донесеня дневникарскй суть по части зовсѣмъ неузасадненй, або пересадженй. Въ теперѣшнôй хвили нѣчо не грозитъ европейскому мировi, а бодай Тиссѣ незвѣстнй жадній обстоятельства, котрй моглибы ослабити дотеперѣшнй надѣю на миръ.

(*Въ справѣ вѣстей о близькôй вôйнѣ россійско-австрійскôй.*) Минувшого разу мы вже коротко схарактеризували достовѣрнôсть цѣлои потопы вѣстей польскихъ а то и берлиньскихъ газетъ о мнимôй близькôй вôйнѣ Россіи съ Австріею. Пôвофицияльный „Fremdenblatt“ пише въ тôмъ дѣлѣ: „Польскй народнй политики повиннй розважити, що они черезъ такй гецы (Hetzereien), якй Nowa Reforma кольпортуе, працюютъ лишь въ користь панславистôвъ, а коли тй зробятъ фіясko, въ користь нигилистôвъ. Вôйна межи Россіею а Австріею, не маючи для обохъ сторôнъ нѣякои властивои цѣли, булабы такъ для побѣдителя якъ и для побѣдженого майже рôвно сожалѣня достойною; але найгôрше на тôмъ выйшлибы Поляки, бо ихъ край бувбы театромъ вôйны. Поляки, а особливо галицкй, повиннй отже мати найблизшій и найбôльшій интересъ въ тôмъ, щобы политика мира, котра есть першою програмовою точкою австро-нѣмецкого союза, не була и на дальше нарушена. На щастье нема обавы, щобы польскй политики реваншу мали бôльшій успѣхъ въ своихъ стремленяхъ нарушити мирнй намѣры нѣмецкого, россійского и австро-угорского правительства, якъ панслависты або нигилисты. Такй гецы Now-oи Reform-ы можутъ все таки занепокоити биржѣ, але останутъ безъ вплыву на поважныхъ политикôвъ. Александеръ III и Гирсъ безсомнѣнно суть пересвѣдченй о невстрясимôй тревалости австрійско-нѣмецкои пріязни, и давно вже прійшли до пôзнаня, що правдивымъ интересамъ Россіи ôтповѣдае лишь щире попиранье справдѣ консервативнои, опертои на договорахъ мирнои политики обохъ тѣсно звязаныхъ монархій.

(*Правительственный проектъ закона о державнôй помочи для Тиролю и Каринтiи*), предложеный до ухвалы рады державнои призначуе: Для Тиролю 582.600 зр. на регуляцію рѣкъ Адиги и Айсакъ, а 4,000.000 зр. на регуляцію потокôвъ гôрскихъ; зъ тои послѣднои сумы въ р. 1883 мае выплатитися ½ миліона, а въ слѣдующихъ рокахъ по 875.000 зр. Наконець мають бути удѣленй безпроцентовй залички особамъ и товариствамъ до высокости 1½ миліона зр., а беззворотныхъ запомогъ до высокости ½ миліона. Для Каринтіи: 200.000 зр. на безповоротнй запомоги, 150.000 зр. на безпроцентовй залички, и 141.000 зр. на регуляцію рѣки Гайль. (Тутъ не входятъ въ рахунокъ сумы призначенй патентомъ цѣсарскимъ для Тиролю ½ миліона а для Каринтіи 200.000 зр.).

(*Справа рôвноуправленя языкового въ Шлезку.*) Шлезкй соймовй послы Ценцяла, Свежи и Финдиньскій вручили польскому „колу“ и ческому клюбови рады державнои меморіялъ въ справѣ рôвноуправленя языкового въ Шлезку. Меморіялъ жадае, щобы рада державна выбрала комисію, котра занялабыся розслѣдженьемъ того дѣла, и вычислюе жаданя шлезкихъ Славянъ (Полякôвъ и Чехôвъ): признати языки польскій и ческій языками краевыми, именувати такихъ урядникôвъ, котрй знаютъ тіи языки, реактивувати давнй школы народнй польскй и ческй, пріймати дѣти лишь до такихъ шкôлъ, котрыхъ выкладовый языкъ розумѣютъ, и заложити на коштъ державный семинарію педагогичну и высшу гимназію съ польскимъ языкомъ выкладовымъ въ Цѣшинѣ, а такйжь самй двѣ школы съ ческимъ языкомъ выкладовымъ въ Опавѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Дневники россійскй выступаютъ противъ алярмуючихъ вѣстей о охотѣ и приготованяхъ Россіи до вôйны. „Московскія Вѣдомости“ Каткова высказуютъ надѣю, що мѣжь Нѣмеччиною и Россіею прійде по визитѣ Гирса до повного порозумѣня. Берлиньскй политичнй круги съ великимъ вдоволеньемъ приняли статію „Моск. Вѣдомостей“, припускаючи, що се голосъ рѣшаючихъ сферъ россійскихъ. „Norddeutsche Allg. Ztg.“ розбираючи статію „Моск. Вѣдомостей“ выводитъ, що пануючй недовѣрія и непорозумѣня межи Россіею и Нѣмеччиною були штучно выкликанй черезъ неспокôйныхъ политикôвъ (пок. ген. Скобелевъ) и черезъ дневники россійскй; имъ то удалося закаламутити судъ читателѣвъ и вытворити роздраженье. Але мѣжь пануючими монархами и мѣжь правительствами обохъ державъ не було жадныхъ непорозумѣнь. Дальше „Nordd. Allg. Ztg.“ покликуеся на сердечне принятье Гирса въ Берлинѣ, яко на выразъ жичливости нѣмецкого цѣсаря и кабинету для Россіи. — „Скт.-Петербурскй Вѣдомости“ пишутъ, що крики на Россію повстаютъ въ прасѣ пештеньскôй и берлиньскôй за кождый разъ тогды, коли тамошнй министры потребуютъ кредитôвъ на цѣли войсковй. (Гл. въ рубрицѣ „Англія“. *Ред.*) — „Голосъ“ думае, що нѣгде не пануе таке сильне переконанье о миролюбности Россіи, якъ въ Берлинѣ; удержанье пріязныхъ ôтношень есть для обохъ сторôнъ пожадане.

Недавно „Новое Время“ обвѣстило печатно циркулярь „анти-терористичного звязку“, якій зъорганизувався бувъ въ Россіи. Пôсля вѣродостойныхъ вѣдомостей царь наказавъ тому „анти-терористичному звязкови“ розвязатися, — що вже и сталося; заграничнй агенты того звязку увôльненй вже зъ своихъ урядôвъ. Той „анти-терористичный звязокъ“ не довго существовавъ, а пожеръ великй сумы грошей; се мала бути такожь одна зъ причинъ наказу царского розвязати звязокъ. „Свята лига“, котра для тои самои цѣли завязалася була передъ „звязкомъ“, буде и на дальше существувати, подôбно и „охрана“, официяльна оборонна стражь царя.

Нѣмеччина. При кôнци минувшого тыждня пріѣхавъ зъ Берлина до Вѣдня гр. Гербертъ Бисмаркъ, сынъ князя канцлера, и заразъ ôтдавъ довшу визиту мин. Кальнокому. Пріѣздови Бисмаркового сына до Вѣдня надаютъ дневники нѣмецкй и австрійскй важне значенье политичне. Берлиньскôй „National Ztg.“ доносятъ зъ Вѣдня, що гр. Гербертъ Бисмаркъ пріѣхавъ до Вѣдня, щобы въ правдивôмъ свѣтлѣ представити политику Нѣмеччины супротивъ рôжныхъ публицистичныхъ голосôвъ послѣднои поры. Публицистика нѣмецка здивувала въ великôй мѣрѣ высшй сферы въ Вѣдни. Тутъ на серіо почали пôдозрѣвати, що Россія старается о зближенье до Нѣмеччины, — а доказомъ того уважали довге пробуванье вел. кн. Володимира на дворѣ берлиньскôмъ и визиту Гирса въ Варзинѣ у кн. Бисмарка. Говорено, що Россія хоче позыскати зближенье до, Нѣмеччины а за тое значно знижилабы цла, наложенй на товары нѣмецкй. Нѣчого дивного, що въ Вѣдни косымъ окомъ глядѣли на тй факты. Гр. Гербертъ мавъ власне мисію успокоити Россію и выяснити цѣль визиты Гирса въ Варзинѣ.

Англія. Майже вся англійска печать займаеся справою австро нѣмецкого союза и мнимои вôйны съ Россіею. Мнѣнія англійскихъ газетъ подѣленй: одній кажутъ, що статіи нѣмецкихъ газетъ, толкуючй о австро-нѣмецкôмъ союзѣ противъ Россіи суть погрозою для Россіи, щобы придушила у себе рухъ панславистый, а другй не безъ пôдставы пôдозрѣваютъ, що кн. Бисмаркъ

димиръ, здивованый такъ пôзною гостиною и такъ незвычайными гостями. Чорна постать съ жовтою рожею на шапочцѣ повела своими хитрыми очима по цѣлôй комнатѣ, якôбы чогось шукаючи, и здавалася не чути зверненого до себе пытаня.

„Чимъ жежь можу служити?“ вдруге спытавъ господарь хаты.

„Мы приходимо зробити ревизію въ вашôмъ помешканю, пане комисарь“, озвалась наконець чорна постать якимсь замогильнымъ голосомъ, „прошу не безпокоитись, що мы перешукаемо помешканье, мы тôлько такъ... для формы.... по наказу... не безпокойтесь, пане комисарь“. Чорна постать вымовляла сей увеличеный титулъ *пане комисарь* съ такою солодкою покôрливостею, якъ невѣрный слуга схопивши свого пана пôдступомъ и прикладаючи нôжь до его горла говоритъ „не лякайтесь, *мôй паноньку!*“

„Алежь позвольте васъ спытати, въ чиѣмъ имени приходите и чого чи кого шукаете?“

„Мы — мы приходимо зъ наказу“, ôтповѣла чорна постать тымже самымъ смиренько-ироничнымъ голосомъ.

„Зъ чiёго наказу? Де есть наказъ?“

Чорна постать змѣшалась и заклопотано почала шукати по своихъ кишеняхъ и за пазухою, разъ по разъ повторяючи „наказъ“ — „наказъ“ — „есть наказъ — есть“...

„Вы знаете уставы а бодай повиннй ихъ знати, коли забираетесь до такого дѣла, вы повиннй перше всего выказатись, кто вы и зъ чiёго наказу приходите и представити сей наказъ письменно.“

„My robimo zwyczajnie na ustny nakaz“ — бовкнувъ ктось зъ заду зъ пôдъ перястого капелюха.

Чорна постать все ще мялась съ своими руками по кишеняхъ и по пазусѣ, але на дармо. Наказу, якъ нема такъ нема!

„Се нѣчого не шкодитъ“, озвалась по хвилѣ чорна постать „мы и безъ того справимося, не безпокойтесь, мы тôлько такъ“...

„Алежь, де наказъ, де легитимація?“ спытавъ вже троха подражненый господарь.

„Се нѣчого не шкодитъ, а що до моеи легитимаціи, то она оттутъ“ и чорна постать показала на свою шапочку и на щось блискучого за кляпою свого сурдута.

„Прошужь занотувати въ протоколѣ тую незаконнôсть“, ôтповѣвъ поважно господарь, „и робѣтъ собѣ, що хочете“.

Наразъ почало ажь три постати снуватись по всѣхъ кôмнатахъ и закуткахъ, переглядали кожду книжку, кождый свистокъ, кождый папѣръ и хотѣли ихъ тасувати въ свои мѣшки, що держали въ рукахъ. Але господарь схопивъ ихъ за руки и озвався: „нѣ, панове, будемо се все списувати до протоколу, а ôттакъ звяжемо и запечатаемо.“

Всѣ выдивились на господаря, мовьбы се лучалось имъ першій разъ въ житю. Але чорна постать, очевидно найвыща повага мѣжь ними, зъ тиха приговорила „добре, добре“ и дальше шепортѣла въ книжкахъ. Очевидно не попадало нѣчого пôдозрѣлого въ руки и шуканина була даремна.

„Ага — ось и ôнъ!“ кликнула наразъ ревидуюча постать и выхопила зъ гурту якусь досыть грубу книжку та пôднесла ей до свѣтла. „Ось и ôнъ — ага! за нимъ власне шукаемо.“

„H. C. Carey's Lehr — buch der Volkswissenschaft — und Socialwissenschaft — Socialwissenschaft — гм, ага — Socialwissenschaft“.

„Позвольте, пане комисарю“, звернувся ôнъ съ ироничнымъ усмѣхомъ до господаря, „позвольте, що я тй книжки передовсѣмъ заарештую, бо мы власне — се вже можу вамъ отверо сказати, — шукаемо за соціялизмомъ, — за соціялизмомъ и — соціялистами“, — закôнчивъ ôнъ съ притискомъ.

„Дуже се быстроумно зъ вашои стороны, що такъ скоро пôзнаетесь на соціялизмѣ и соціялистахъ“, ôтповѣвъ съ ôттѣнкомъ ироніи господарь, „я васъ подивляю и готовъ вамъ еще бôльше чимсь подôбнымъ служити; шкода, що вы менѣ сего скорше не сказали, я бы бувъ ôтъ разу служивъ вамъ — ось вамъ еще „Bau und Leben des socialen Körpers“ Шефлього — може собѣ еще пригадуете. недавного министра австрійского, ось „Quintessenz des Socialismus“ тогожь самѣсенького австр. министра — се все про соціялизмъ и соціялистôвъ — прошу, може вамъ до вподобы, тамъ будете могли много поучитись.“

Чорна постать розтворила губу на стижѣръ, учувши имя министра. —„Такъ, такъ министра, заберѣтъ и запишѣтъ се до протоколу“, говоривъ съ насмѣшкою господарь.

„Дякую, дякую — побачимо, пересвѣдчимось“, сказала постать забираючи книжки и паперѣ. Якась нова гадка недовѣрія блысла въ ей очахъ. „Я оставляю васъ, пане комисарь, поки що тутъ“, озвався чоловѣчокъ въ шапочцѣ, „не хочу вамъ робити непріемности, розлучати съ жѣнкою, — але вы знаете самй добре, що вамъ не можна теперь выдалятись зъ Решова. Памятайте на се и прощайте, пане комисарю.“

И передавши своимъ товаришамъ пачки книжокъ и листôвъ выйшовъ зъ кôмнаты такъ само тихо, якъ прійшовъ.

(Дальше буде.)

пускае въ печати такû „страхи на ляхи“, щобы мати пôдставу жадати ôтъ парляменту новыхъ кредитôвъ на войско и укрѣпленя. Що въ тôмъ послѣднôмъ толкованю есть часть правды, видко зъ ôтзыву органу Бисмарка „Kreuzzeitung“; той дневникъ алярмуючи о оруженю Россiи на граници докоряе Нѣмеччинѣ, що она не убезпечила еще достаточно свою границю ôтъ стороны Россiи...

Францiя. Мѣжь Францiею и Англiею ôтбуваеся разъ-на-разъ дуже оживлена переписка въ справѣ египскôй. Англiя обстае рѣшучо при своѣмъ жаданю, щобы она мала выключный вплывъ на политичнû справы Египту.

(*Бонту и Федера*), директорôвъ збанкрутованого банку Union Général въ Парижи, узнавъ судъ винными, що выдавали ошуканчû облигацiи, складали фалшивû заявленя перед загальными зборами, вписували выдуманû квоты въ рахункахъ и фондами товариства провадили биржевû спекуляцiи, и засудивъ кождого зъ нихъ на 5 лѣтъ вязницѣ 3000 франкôвъ кары и на зворотъ коштôвъ процесу.

(*Похороны Люи Бляна*) ôтбулися въ Парижи при здвизѣ 50.000 народу, безъ участи духовеньства и безъ всякихъ религiйныхъ церемонiй. На самôмъ передѣ походу похоронного ишовъ ôтдѣлъ войска пôдъ проводомъ полковника и войскова музика. Домовина була украшена множествомъ вѣнцѣвъ ôтъ радикальныхъ товариствъ. За домовиною ишли министры, члены сенату и парляменту, надъ 100 корпорацiй съ вѣнцями и прапорами, вôльно-мулярѣ съ своими инсигнiями, и т. д. Порядку нарôдъ не заколотивъ; впрочѣмъ полицiи було дуже богато. Надъ гробомъ ôтчитавъ прiятель покôйника, Полякъ Хоецкiй, слово Виктора Гиго, въ котрôмъ высказана була вѣра въ Бога и въ безсмертнôсть душѣ. Опôсля промовляли еще чотыри бесѣдники; нарôдъ взносивъ оклики въ честь републики. Похоронъ ôтбувся на коштъ державы.

Италiя. Въ парляментѣ италiйскôмъ случився такiй фактъ: нововыбраный радикальный посолъ Фаллерони ôтмовивъ присяги на вѣрнôсть королю. Президiя парляменту побачилася въ клопотѣ, бо не ма доси припису, чи посолъ взбороняючiйся зложити присягу мае брати участь въ нарадахъ парляменту, чи нѣ. Щобы тому зарадити правительство внесло проектъ закона, котрымъ постановляеся, що посолъ ôтмовляючiй зложити присягу не може брати участи въ нарадахъ парляменту. Надъ тымъ велася кôлькодневна розправа. Радикальнû послы промовляли за знесеньемъ присяги, министеръ-президентъ Депретисъ попиравъ правительственный проектъ. До сеи хвилѣ, коли се пишемо, не звѣстный еще результатъ голосованя.

НОВИНКИ.

— **600-лѣтна рôчниця панованя династiи Габсбургôвъ** припадае дня 27 грудня с. р. Въ цѣлôй Австрiи вже почалися устроювати рôжнû торжества для звеличеня тои рôчницѣ. На розпорядженье галицкои краевои рады школьнои ôтбулося въ четверъ сего тыждня въ всѣхъ школахъ народныхъ и середныхъ святкованье тои рôчницѣ торжественнымъ богослуженьемъ.

— **Справозданье зъ двохъ послѣдныхъ засѣдань центр. Выдѣлу тов. „Просвѣта“**, котрû ôтбулися въ днѣ 9 и 20 грудня с. р.: 1) Раджено надъ новыми статутами для товариства. 2) Передано до друку послѣдну за сей рôкъ книжочку п. з. „Исторiя Руси Ч. IV“. 3) Ухвалено на просьбу товариства „Шкôльна Помôчь“ дати даромъ жаданû книжки „Просвѣты“. 4) Ухвалено ôтписати довги помершимъ особамъ и упавшимъ товариствамъ. 5) Ухвалено на просьбу тов. „Академичне Братство“ дати даромъ томужь 1 примѣрникъ „Збôрника украиньскихъ пѣсень“ Лисенка. 6) Ухвалено на внесенье економа тов. удатися до рускихъ товариствъ, редакцiй и осôбъ приватныхъ съ просьбою о дарованье книжокъ для розширеня библiотеки товариства. 7) Залагоджено гдеякû дрôбнѣйшû справы касовû и администрацiйнû. 8) Принято 5 новыхъ членôвъ.

☦ **Антонiй Даниловичь**, парохъ въ Сновидовѣ, деканата бучацкого, упокоився дня 8 грудня с. р. въ 80 роцѣ житя, а 53 священьства. Вѣчная ему память!

— **Посольске справозданье пос. дра Ник. Антоневича**, котре мало ôтбутися дня 14 (26) грудня с. р. въ Турцѣ, ôтложене на пôзнѣйше.

— **Зъ Полтавы** пишутъ намъ: Полтавске земство губернiяльне на засѣданю 6 (18) грудня ухвалило переважною бôльшостею голосôвъ слѣдуючû резолюцiи: 1) асигнувати 500 рублѣвъ на реставрацiю могилы Т. Шевченка; 2) поручити переведенье того дѣла зол тоношской уѣзднôй земскôй управѣ; 3) домагатися ôтъ правительства, щобы дозволило въ предѣлахъ полтавскои губернiи збирати складки на памятникъ для Шевченка.

— **Выборы до рады мѣста Львова** ôтбудутся дня 25 л. сѣчня 1883 р. Вже ôтъ довшого часу ведутся въ рôжныхъ кругахъ жителѣвъ Львова оживленû агитацiи передвыборчû.

— **Зъ Пѣстыня** пишутъ намъ: Дня 4 с. м. ôтбувся першiй загальный збôръ членôвъ читальнѣ въ Пѣстыни. Читальня розвиваеся дуже хорошо. Доси вписалось до 50 членôвъ, а есть надѣя, що небавомъ буде до 100, бо зарядъ Читальнѣ дуже примѣрный, тожь пригортае до себе письменныхъ и неписьменныхъ господарѣвъ. На зборѣ выбрано такiй выдѣлъ: Дмитро Котюкъ, выбраный головою, Юрiй Миронюкъ, заступникомъ головы; Юрiй Атаманюкъ секретаремъ, Иполитъ Левицкiй библiотекаремъ, Онофрей Тимчукъ касiеромъ, Иванъ Мойсейчукъ и Петро Сенчукъ выдѣловыми. Выдѣлъ читальнѣ ухваливъ вписатися въ члены товариствъ „Просвѣты“ и „господарско-промыслового“, предплатити газеты: „Батькôвщину“, „Господаря и Промышленника“ и „Зеркало“ и давати частû ôтчиты та устроювати научно-забавнû вечеры.

— **Спѣвы набожнû для ужитку молодежи** (особливо школьнои) въ два сопраны и альтъ. Пôдъ такимъ заголовкомъ зачавъ выдавати въ Перемышли звѣстный нашъ музикъ п. Иванъ Кипрiянъ, богословъ 4-го року, въ литографiи Войса и Ска. всякû спѣвы литургичнû, пѣснѣ на празники Господскû и Богородичнû и нарочитыхъ святыхъ, якъ також рôжнû пѣснѣ, молитвеннû и случайнû. Уложенû въ два сопраны и альтъ длятого, бо помѣжь молодежею школьною, такъ мужескою якъ и женьскою, тôлько такû голосы приходятъ. Спѣвы набожнû будутъ выходити выпусками о 16 сторонахъ въ малôй 8-цѣ. Выпускôвъ буде 15—20. Выпускъ буде стояти **10 кр.**, съ пересылкою **13 кр.** Кто замовляе 10 примѣрникôвъ, дôстае 11-тый даромъ. Можна также передплачувати на 10 выпускôвъ съ пересылкою **1·30 зр.** Першiй выпускъ вже выйшовъ и мѣститъ въ собѣ слѣдуючû спѣвы: 1) Непроходимая врата, 2) Вси языцы восплещите, 3) Иже Херувимы, 4) Отче нашъ, 5) Да исполнятъ ся; коляды: 6) Богъ предвѣчный, 7) Тайна намъ ся явила, 8) Небо и земля и 9) Молитва. Кто желавбы набути сей першiй выпускъ, зволитъ зголоситися до Ивана Кипрiяна, богослова 4 року въ Перемышли. Сими днями мае выйти другiй выпускъ, мѣстячiй самû коляды. Гадаемо, що всѣ Русины прiймутъ се выданье съ радостею. У насъ давалася чути вже ôтъ давна потреба выданя такого спѣванника, зъ котрого моглабы наша молодѣжь мужеска и женьска такъ въ школѣ якъ церквѣ користати. Сподѣваемося длятого, що священики и учителѣ постараются о тое, щобы въ каждôй школѣ сей спѣванникъ находився. Се буде и въ интересѣ школы и церкви.

— **Въ Станиславовѣ** бытворилась мѣжь мѣщанами велика партiя, котра выступае противъ дотеперѣшнои господарки рады мѣскои. Именно жадае тая партiя, щобы бурмистръ дръ Игн. Каминьскiй пробувавъ въ Станиславовѣ, а не въ Вѣдни, яко посолъ рады державнои; для добра мѣста бурмистръ не може бути заразомъ посломъ.

— **Дирекцiя львôвского польского театру и оперы** ôтдана п. Янови Добжаньскому, редакторови „Gazet-ы Narodow-ои“.

— **„Dziennik poznański“** помѣстивъ допись зô Львова о упадку доходôвъ пропинацiйныхъ въ Галичинѣ. Паны и жиды въ клопотѣ: пiяньство мѣжь народомъ що-разъ зменшуеся, дякувати ширячôйся мѣжь народомъ просвѣтѣ и заходамъ руского духовеньства, неустрашимо всюда и все проповѣдуючого тверезôсть.

— **Зъ Мужилова ôтъ Пôдгаець** пишутъ намъ: Знаючи, що въ „Дѣлѣ“ всякû вѣсти зъ всѣхъ закутинъ нашои ôтчины знаходятъ раде принятье, подаю и я черезъ „Дѣло“ до ширшои вѣдомости гдеякû вѣсти ôтъ насъ; именно хочу сказати гдещо о напастливости жидôвъ пôдгаецкихъ. Дня 25 жовтня будучи въ Пôдгайцяхъ бравъ я у рѣзника жида мясо; жидъ не лишь фалшиво важивъ, але и дававъ лихе мясо. Я казавъ ему дати лѣпшого, а ôнъ ôтповѣвъ, що лѣпшого не мае. Я собѣ пôйшовъ дальше и робивъ орудки въ корѣннôмъ склепѣ, ажъ ту прилѣтае той жидъ рѣзникъ и зачинае мене огидити послѣдными словами; самû другû жиды якось его угамували. Не конець на тôмъ: коли я зайшовъ до другои ятки, той жидъ знов прилетѣвъ и зъогидивъ мене еще гôрше. Я заскаржив жида до пôдгаецкого суду, а той визначивъ терминъ на 1 грудня с. р. И щожь, жидъ прiйшовъ на терминъ, а жидки свѣдки нѣ. Судiя предкладавъ менѣ, щобы я съ жидомъ перепросився; я не хотѣвъ, бо жидъ въ канцелярiи подасть руку, а за дверми высмѣе и еще гôрше збезчеститъ. Наконець судiя вызначивъ новый терминъ. — Подôбна жидôвска напасть довела въ червни с. р. до доброи бôйки христiянъ съ жидами; також рѣзники зачали були бôйку, але що се була недѣля и народу було богато въ мѣстѣ, то жидки швидко поховалися були въ мышачû норы. Тогдѣшна справа еще не скôнчена: два жиды зôзнали въ судѣ пôдгаецкôмъ, що купець п. Досинчукъ мавъ казати до двохъ селянъ зъ Мужилова, щобы били жидôвъ на его конто, такъ якъ бютъ въ Россiи. Золочѣвска прокураторiя веде теперь дальше слѣдство. Такû то рѣчи творятся у насъ съ жидами, — а все черезъ ихъ зухвалу напастливôсть...

— **Оберданкъ**, засудженый судомъ военнымъ на кару смерти за участь въ намѣренôмъ атентатѣ, зôставъ 20 грудня въ Трiестѣ повѣшеный.

— **Господарь и Промышленникъ**, органъ товариства господарско-промыслового въ Станиславовѣ, часопись знаменито редагована п. А. Ничаемъ буде выходити въ 1883 р. съ прилогою „Листокъ господарскiй“.

— **„Вѣстника Народного Дому“** выйшло 1 (13) грудня 1-ше число въ 6 карточокъ малои ôсемки. Предплата для членôвъ „Народного Дому“ выноситъ 50 кр., для не-членôвъ 1 зр. За редакцiю ôтповѣдае О. Олѣйникъ.

— **(Дрôбнû вѣсти.)** Цѣсарь даруваѣ громадѣ Опаки, пов. цѣшанôвского, 100 зр. запомоги на реставрацiю церкви. — Дръ Смолька, президентъ палаты посолôвъ повернувъ до Львова.

Вѣсти епархiяльнû.

Зъ АЕпархiи Львôвскои.

Введенû въ душпастырскû посады оо.: 1) Iоанъ Бсзушко, яко завѣдатель въ Рокитнѣ; 2) Iоанъ Рудницкiй завѣдатель въ Стрѣлкôвцяхъ.

Тысячѣ, на котрыхъ вже не було надѣ, завдячуютъ уздоровляючому пиву зъ екстракту солодового житье и тѣшатся нимъ теперь.
(Се слова высказанû неразъ самыми выздоровѣвшими)

ВЫПРОБОВАНÛ успѣхи УЗДОРОВЛЯЮЧÛ

въ хоробахъ обезсиляючихъ, въ загальнôмъ ослабленю тѣла, въ вадахъ травленя, въ браку апетиту, при кашлю, въ хоробахъ шiѣ, жолудка, грудей и легкихъ черезъ Iоана Гоффа солодовû вытворы, увѣнчанû 58 высокими ôтзначенями зъ всего свѣта, черезъ едино-правдиве уздоровляюче пиво зъ екстракту солодового Iоана Гоффа. уздоровляючу солодову чоколяду и солодовû груднû бомбоны
(жадати лишь въ синôмъ паперѣ).

До ц. к. двôрского ливеранта до найбôльшои части владѣтелѣвъ Европы, пана **Iоана Гоффа,** ц. к. совѣтника, властителя золотого креста заслуги съ короною, рыцаря высокихъ прускихъ и нѣмецкихъ ордерôвъ, Wien, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse, Nr. 2, Comptoir und Fabriks-Niederlage: Graben, Bräunerstrasse, Nr. 8.

Дякую сердечно Iоанови Гоффови за его вынайденый и выроблюваный нимъ солодовый екстрактъ, бо его щасливо вынайдене уздоровляюче пиво солодове уратувало менѣ житье. Ôтъ року я бувъ нездоровъ на груди, здавалось, що той бôль знищитъ менѣ всѣ внутренности. Зô мною було що разъ гôрше. Мôй домашный лѣкарь выпробувавши вже всѣ средства, порадивъ менѣ наконець ужити екстракту солодового Iоана Гоффа. Майже безъ надѣѣ розпочавъ я нараджену менѣ курацiю.

Ледви минувъ мѣсяць, то тѣло мое немовбы перемѣнилось; менѣ зôйшло нове житье, менѣ неописано лекше, якъ ôтъ давна менѣ не було; розумѣесь, я дальше уживаю сеи курацiи — Слава Богу, я оздоровѣвъ. Дякую симъ п. I. Гоффови за его лѣкъ, бо ôнъ оказався моимъ правдивымъ добродѣемъ. Нехай ще многû лѣта трудится для здоровля терплячои людскости. **В. Цигенбайнъ**, рентiеръ.
Unter den Linden 78.

Урядове справозданье лѣкарске

Ц. к. Дирекцiя польныхъ шпиталѣвъ въ Шлезвигъ: При слабостяхъ жолудковыхъ, при хроничныхъ катарахъ, при великôй утратѣ сокôвъ и ослабленю дѣлало солодове пиво Гоффа — знаменито. Въ всѣхъ тыхъ случаяхъ оказалося оно напоемъ дуже радо питымъ и заключаючимъ въ собѣ уздоровляючû поживнû и скрѣпляючû средства.

Пирцъ v. Гаерсфельдъ, Дръ Маеръ, лѣкарь региментовый.

Цѣны правдивого уздоровляючого солодового пива I. Гоффа: 13 фляшокъ зр. 6·06; 28 фляшокъ зр. 12·68; 58 фляшокъ зр. 25·48. Ôтъ 13 фляшокъ доставляеся franco до дому. При пересылцѣ зъ Вѣдня: 13 фляшокъ зр. 7·26; 28 фляшокъ зр. 14·60; 58 фляшокъ зр. 29·10; 1/2 кильо солодовои чоколяды I. зр. 2·40, II. зр. 1·60, III. зр. 1. (При бôльшôй скôлькости съ рабатомъ). — Солодовû бомбоны мѣшечокъ 60 кр. (такожь 1/2 и 1/4 мѣшечка). Низше 2 зр. нѣчо не розсылаеся.

Головнû склады: *Львôвъ:* З. Рукеръ, I Байзеръ, П. Миколяшь, Г. Блюменфельдъ, Кар. Балабанъ. *Бяла:* Г. Забыстшанъ (апт.). *Бохня:* I. Михникъ *Будзанôвъ:* Ясеньскiй. *Чернôвцѣ:* Иг. Шнирхъ, I. Голиховскiй, Бр. Табакаръ. *Дрогобычь:* Добжинецкiй (апт.), I. Яблоньскiй. *Ярославъ:* С. Елленбергъ, I. Ромъ, Вислоцкiй. *Краковъ:* Янъ Янига, I. Травчиньскiй, В. Редикъ, Е. Штокмаръ, Е. Фухсъ, Ц. Вишневскiй. (1—12)

Угорскû вина

бѣлû и червонû, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнû винокурнû коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ
(Kékesy Kálmán)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Украхъ.

Всякû поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (11—25)

Свѣтячû кресты

по майстерски пластично выробленû, пречуднû на видъ.

Тiи кресты помальованû нововынайдеными ц. к. выключно упривилеёваными **въ ночи свѣтячими** криштальными барвами, не пôдлягаючими жадному зôпсутю; якъ хрущѣ-свѣтляки въ лѣтѣ свѣтятъ въ ночи, въ такôмъ самôмъ блеску и роскоши барвъ свѣтятъ такожь нововынайденû **самосвѣтячû кресты**, выключно лишь у насъ выроблюванû.

За тревалу и прекрасну силу свѣтла гарантуеся.

Цѣна за одинъ крестъ зр 3·75, делѣкатнѣйше зробленый зр. 4·50, незвычайно-делѣкатный съ постументомъ зр. 6.

Высылаеся за готôвку або за послѣплатою почтовою.

Можна набути выключно лишь у
Klingl & Baumann in Wien,
Stadt, Tegetthoffstrasse Nr. 3.

NB. Остерѣгаеся передъ пôдробленьемъ; кожда штука есть на ôтворотнôй сторонѣ заосмотрена нашою фирмою.

Змѣна льокалю.

Рѣзьбярь печатокъ и майстеръ золотыхъ выробôвъ

М. В. ТАУБЕРЪ

во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 6

принимае рѣзьбу печатокъ и вензелѣвъ на рôжнôмъ металю, такожь направы и замовленя срѣбныхъ и золотыхъ выробôвъ

по умѣреныхъ цѣнахъ.

Замовленя зъ провинцiи выконуе точно. Кореспонденцiя руска. (4—8)

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администрацiи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигiйскôй.

К. Диккенса

Новорôчнû Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администрацiи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигiйскôй.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администрацiи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигiйскôй.

Въ Мельбурнѣ 1881. — I Нагорода — Срѣбный медаль.

Предметы граючû

4—200 кавалкôвъ; съ окрасами або безъ нихъ, мандолины, бубники, дзвôнки, кастанеты, небеснû голосы, гра на арфѣ и т. д.

Коробки граючû

2—16 кавалкôвъ; дальше несесерки, поставки на цигара, швайцарскû домки, альбумы на фотографiи, приряды до писаня, коробки на рукавички, тягарки на листы, вазы на цвѣты, табакирки, столички, фляшки, склянки, портмонетки, стôльчики и т. д., все съ музикою. Все найновѣйше и найôтличнѣйше поручае

I. H. Heller, Bern (Schweiz).

Тôлько прямû замовленя ручатъ за правдивôсть; илюстрованû цѣнники высылаются franco.

100 найкрасшихъ выробôвъ, въ вартости 20.000 франкôвъ розыгра-ются межи купуючихъ граючû предметы ôтъ падолиста с. р. до 30 цвѣтня 1883 яко премiи.

(4—4)

ОБЪЯВЛЕНЬЕ!

Обще рôльничо-кредитне Заведенье для Галицiи и Буковины, общество зарегистроване съ неограниченою порукою

(7—9)

ôткрыло

за призволеньемъ Высокои Власти державнои

въ собственнôмъ домѣ ул. Ôрмянска Нръ 2
(напротивъ „Народного Дому“)

ÔТДѢЛЕНЬЕ ЗАСТАВНИЧЕ.

Удѣляе пожички на заставы,

а именно:

цѣннû еффекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнû и ремѣсничû и всякû предметы маючû вартôсть.

Аптика
пôдъ „Звѣздою“

ПЕТРА МИКОЛЯША

во Львовѣ
поручає:

Олѣй рыбячій зъ тиюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѣ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣємъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскѣ вина лѣчничѣ
признанѣ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матея Якубовского ôтзначенѣ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженѣ и знаменитыми узнанѣ:

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшѣ признанѣ:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѣ власнѣ и
ЦУКОРКИ МХОВѢ
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѢ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивѣ зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкѣ
власного выробу, неуступаючѣ жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча поростъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. I. M. Фарины о половину меншѣ фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французскѣ
власного выробу.
ПУДЕРЪ французскій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годземôбина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣєкъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновѣ выробы Зарга,
рôжнѣ мыла, кремы глицериновѣ и часта глицерина.

Кромѣ тутъ наведеныхъ есть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

☞ ВИНА МОИ ЛѢЧАЩѢ и НАПОѢ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

☞ *Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.*

Цѣнникъ.

2 ТОРГОВЛЯ (3—?)

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

залагоджує ласкавѣ замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляє желѣзницею франко до послѣдной стаціи.

Чоколяда.

Вѣденьска ванилева	1·60
Іордана (зъ Боденбахъ)	1·80
Сухарда (Швайцарска)	2·80
Какавъ въ порошку (безъ олѣю) въ пушкахъ по 1/2 кильо	—·35
Какавъ въ зернахъ	1·60

Цукорки.

Rocks & Drops	1·44
Мятовѣ	1·44
Гофа солодовѣ пак.	—·10
„ „ въ мѣшочкахъ 15 и 30 кр	
„ екстракту солодов. слоикъ	1.—
„ пиво солодове	—·60

Овочѣ смаженѣ и кандизованѣ.

Циката италійска смаж., мягка	2.—
Шкôрки помаранчевѣ	1·60

Виноградъ зъ Феславъ въ порѣ
щоденно свѣжѣ.

Мароны тирольскѣ, великѣ	—·40

Овочѣ полудневѣ.

Розинки Маляга десеровѣ	1·80
„ султаньскѣ безъ кôстокъ	—·80
„ великѣ съ кôстк. (Eleme)	—·72
„ чорнѣ зантійскѣ	—·56
Фиги султаньскѣ найлучшѣ	1·04
„ въ вѣнкахъ	—·48
Дактилѣ александрійскѣ) до	1·04
„ мароканьскѣ)поры	—·—
Мигдалы въ лупахъ à la prences	2.50
„ солодкѣ (Bacri)	1·28
„ гôркѣ	1·60
Орѣхи сицилійскѣ округлѣ	—·64
„ товченѣ (зернята)	1·37
„ американьскѣ	—·64
Сливки угорскѣ	—·48
„ оббиранѣ прунельки	1·—

ПОВИЛА

угорскѣ знаменитѣ	—·40

Помаранчѣ и Цитрины.

STRAUSS,
Suppé, Offenbach.

50 ОПЕРЕТЪ!

въ формѣ Potpourris на фортепянъ. Мѣжь иншими: *Весела война, Карменъ, Бокачіо, Нетопиръ, Фатиница, Метузалемъ, Жирофле, Малый Герцогъ и т. д. и т. д.* найкрасшихъ танцѣвъ

50 ШТРАВСА 50

Повысшѣ 50 сучасныхъ *Оперетъ* на фортепянъ и 50 найкрасшихъ **танцѣвъ Штравса,** въ великихъ, хорошихъ, добрымъ друкомъ, елегантныхъ выданяхъ, новыхъ и безъ похибокъ

разомъ лишь за 4 зр.!

высылає торговля музикалѣвъ

Moritz Glogau jr.
in Hamburg.

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

вô Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5.

має честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБÔТНЮ
МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавѣ взгляды Впч. П. Т. Публики и Вcч. Духовеньства, поручаєся ласкавому покровительству.

☞ Всѣ ласкавѣ замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ. (6—12)

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье
ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.
2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.
3. **Головна выграна** въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючѣ выгранѣ:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на 213.550 зр.

Докладнѣ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѣ просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,
Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (13—16)

☞ **Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.** ☜

Во Львовѣ льосы набути можна въ гал. **Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитовоземскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

ЛЬОСЫ червоного КРЕСТА

Перше тягненье вже 2 Сѣчня!

Рôчно три тягненя	Головна выграна	Дня 2 Сѣчня „ 1 Мая „ 1 Вересня

гульденôвъ **200.000** австр. вал.

Найменша выграна зр. 12 пôдноситсяся до 20 зр.

Оригинальнѣ льосы точно по урядовôмъ курсѣ дня.

Поодинокѣ льосы въ 5 чвертьрôчныхъ ратахъ à 3 зр.

Право до гры єсть вже заразъ въ першôмъ тягненю дня 2 Сѣчня!

Wechsler-Geschäft der Administration des

Wien, Stephansplatz Nr. 9. „**MERCUR**“, Ch. Cohn, Wollzeile Nr. 10 u. 15.

— 2—3

ВЪ КНИГАРНѢ
ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО,
въ Кієвѣ

(1—3) *Крещатикъ, домъ дворяньского собранія,*

межи прочими продаются слѣдуючѣ Малорускѣ книжки:

Кухаренко Я Зборникъ творôвъ. К. 1880 г. Цѣна 75 к. *Луна,* Украиньскій Альманахъ на 1881 г. Цѣна 50 к. *Левицкій И. С.* Повѣсти. К. 1874 г. Ц. 1 р. 50 к., Двѣ Московки. Повѣсть. К. 1882 г. Ц. 40 к., Не можна бабѣ Парасцѣ вдержатись на селѣ. Изд. 3-те. К. 1882 г Ц. 5 к., Благословѣть бабѣ Палажцѣ скоропостижно вмерти. Изд. 3-те. К. 1882 г. Ц. 5 к. Бурлачка. Пов. Ц. 75 к. На Кожумякахъ. Комедія. К. 1876 г. Ц. 25 к., Першѣ кіевскѣ князѣ. К. 1876 г. Ц. 10 к., Татары и Литва на Украинѣ. К. 1876 г. Ц. 10 к., Унія и Петро Могила. К. 1875 г. Ц. 6 к. *Левченко М.* Опытъ Русско-Украиньского словаря. К. 1874 г. Ц. 1 р. 30 к. *Лисенко,* Южно-Русскій Орнаментъ. Изд. 2-е. К. 1882 г. Ц. 2 р. 50 к., съ перес. 2 р. 75 к. *Листы* зъ Хутора листъ III. Чого стоитъ Шевченко яко поетъ народный С.-ПБ. 1881 г. Цѣна 5 к., листъ 5-й: Хто такій хуторяиинъ. С.-ПБ. 1862 г Ц. 3 к. *Ластôвка.* Ганна. Поема. К. 1881 г. Ц 10 к. *М-ычь.* Про обкладки, яка се болѣсть и якъ ôтъ неи ратуватись. К. 1881 г. Ц. 10 к. *Маляревскій.* Лѣра (сборникъ стихотвореній.) К. 1876 г. Ц. 20 к. *Мельникъ.* Подарунокъ (поетъ-самоучка). Од. 1875 г. Ц. 25 к. *Максимовичъ.* Псалми переложенные на украинское нарѣчіе. М 1859 г. Цѣна 30 к. *Номисъ.* Украиньскѣ приказки. С.-ПБ 1864 г. Ц 2 р. *Опатовичъ С.* Оповѣданя зъ святого писаня. К. 1874 г. Ц. 10 к. *Основа* Южно-Русскій журналъ за 1861 г. 12 кн. С.-ПБ. 1861 г. Ц. 10 р. *Осташевскій.* Пôвъ сотнѣ казокъ для веселыхъ людей К. 1869 г. Ц. 1 р. 75 к. *Пискуновъ.* Словниця украиньскои (або Юговои Рускои) мовы. Ц. 1 р. 50 к., Чайка Украиньскій альбомъ пѣсень, думъ, казокъ, баєкъ и вѣршей. К. 1876 г. Цѣна 30 к, Т. Г. Шевченко, єго жизнь и произведенія. К. 1879 г. Ц. 75 к *Пчѣлка* О. Переклады зъ Гоголя. К. 1881 г Ц. 35 к., Сужена не огужена. Жартъ-водевиль. К. 1881 г. Ц. 50 к., Украиньскимъ дѣтямъ, переклады зъ Лермонтова. К. 1882 г. Ц. 25 к. *Про козакôвъ, татаръ и туркôвъ.* К. 1875 г. Ц. 10 к. *Про хворобы и якъ имъ запомогти.* К. 1874 г. Ц. 6 к. *Про холеру.* К. 1875 г. Ц 7 к. *Про кары,* до якихъ присуждають мировѣ судѣ. К. 1876 г. Ц. 12 к. *Правды.* Козакъ и Ганнуся Украиньскѣ очерки. К. 1862 г. Ц. 60 к. *Поминки Т. Г. Шевченка* въ Одессѣ 25 Февраля 1879 г. Од. 1879 г. Ц. 30 к.

Убезпеченье на житье, получене съ кредитомъ

„СЛАВІЯ“

Банкъ взаимныхъ убезпеченій въ Празѣ

удѣляє пожички

членамъ на случай смерти або дожитя убезпеченымъ, або тымъ, котрѣ рôвночасно приступлятъ до убезпеченя, именно: П. Т. официрамъ, урядникамъ войсковымъ, урядникамъ етатовымъ, краевымъ, професорамъ и т. п., котрѣ побираютъ надъ 800 зр. сталои рôчнои платнѣ; дальше урядникамъ емеритованымъ, котрыхъ емеритуры бôльше якъ 500 зр. рôчно выносятъ и урядникамъ желѣзницѣ, якъ такожь и тымъ, котрѣ сталымъ пожиткомъ доходовымъ могутъ выказатися и даютъ въ заставъ емеритуру, платню або пожитки доходовѣ въ мѣрѣ, яку устава постановитъ.

Запытаня зъ Галичины и Буковины можутъ бути адресованѣ або безпосередно до Дирекціи банку „Славія“ въ Празѣ, або такожь до Головного Заступництва банку „Славія“ во Львовѣ, улиця Коперника ч. 5. (3—3)

НЕ СПУСТИТИ ЗЪ ОКА!

Мою адресу прошу собѣ занотувати, бо завсѣгды придасться.

Я приймаю все назадъ, що споднъ не ôтповѣдає; такожь я на случай потребы готовъ высылати посылки безъ послѣплаты довѣрочнôй особѣ въ мѣсяци пробуваня замовляючого.

Зъ *хиньского срѣбра* за послѣплатою:

Табакирки	а зр.	3·—
6 столовыхъ ножôвъ съ сталевымъ ôстрьемъ зъ брит срѣб.	„	1·70
6 вилокъ „ „	„	—·85
6 лижокъ „ „	„	—·85
1 варешка на молоко „ „	„	—·25
1 роженъ до траншованя „	„	1·85
6 ножôвъ десеровыхъ „ „	„	1·60
6 вилокъ десеровыхъ „ „	„	—·75
6 пôдкладокъ на ножѣ а кр. 50, 82	„	1·28
6 лижечокъ до кавы „ „	„	—·42
1 вареха до росолу „ 58 кр. и	„	—·45
1 лижка до рагу „ „	„	—·37

Тіи рѣчи суть зъ правдивого срѣбра Британія, не чорнѣютъ, и прошу не рôвнати ихъ съ металемъ подаванымъ за срѣбро Британія, зъ котрого за 50 до 60 штукъ даєся а 8 до 9 зр. Моя Британія выдає звукъ срѣбра, а не олову и не можна єи ôтрôжнити ôтъ срѣбра; впрочѣмъ се булобы и непотрѣбно. *Я пересылаю* такожь *на показъ* поодинокѣ штуки за надôсланьемъ 15 кр. марками листовыми.

Позолоченѣ не чорнѣючѣ рѣчи суть знаменито выробленѣ и абсолютно не рôжнятся ôтъ золота.

Ланцушки до мужескихъ зигаркôвъ, 37 цтм. довгѣ, позолоченѣ, 1 зр., 1·50 зр., 2 зр., 2·50 зр. и 3 зр.

Ланцушки до дамскихъ зигаркôвъ, довгѣ венецийскѣ, позолоченѣ, 2 зр, 3 зр. и 4 зр.

Спинки до маншетôвъ позолоченѣ ôтъ 1 зр. до приписаныхъ цѣнъ.

Табакирки на цигаретовый тютюнъ позолоченѣ 1·50 кр

Прилады до запалюваня цигаръ, позолоченѣ 75 кр.

Мужескѣ и дамскѣ медальоны позолоченѣ 1 зр., 1·50 зр., 2 зр. и 2·50 зр.

Бранзолеты позолоченѣ 1 зр., 1 зр. 50 кр., 2 зр.

Дальше кресты, гарнитуры прирадôвъ до писаня, лѣхтарѣ, препышнѣ вазы и всякѣ иншѣ предметы, котрѣ *всѣ на случай єсли не сподобаются безъ жадныхъ перешкодъ приймаются назадъ.*

Стѣннѣ и кешеновѣ годинники.

Округлѣ стѣннѣ годинники, такожь зигарки будячѣ съ золото-бронзовою оправою 3 зр. 25 кр. — Верки 1 зр. 50 кр. — Дальше всякѣ можливѣ зигарки съ маятникомъ, съ зазулею, съ перепелицею, американьскѣ будячѣ, съ зазулею и съ перепелицею разомъ. Золотѣ и срѣбнѣ мужескѣ и дамскѣ зигарки кешеневѣ. Описы и цѣны розсылаются gratis. Переписка ведеся въ всѣхъ языкахъ.

Adolf Loewit
Import und Export, Wien
2—2 20, II. Kaiser Josefstrasse 20.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: Володимиръ Барвѣньскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 97 и 98. Львôвъ, Пятница 17 (29) грудня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* на цѣлый рôкъ . . 8 зр. на пôвъ року . . 4 зр. на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року , зр. 2·50 на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи на цѣлый рôкъ . . . . 8 рубл. на пôвъ року . . 4 рубл. на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . 12 рубл. на пôвъ року . . 6 рубл. на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . 5 рубл. на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . 14 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на *мѣсяць* **1 зр.**, на *чверть року* **3 зр.**, на *пôвъ року* **6 зр.**, на *цѣлый рôкъ* **12 зр.**

Предплата на **„Библіотеку найзн. повѣстей“** выноситъ на *чверть року* **1 зр. 25 кр.**, на *пôвъ року* **2 зр. 50 кр.**, на *цѣлый рôкъ* **5 зр.** а. в.

Предплата на *„Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“* выноситъ чвертьрôчно 4 зр., пôврôчно 8 зр., цѣлорôчно 16 зр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ выноситъ *для Россіи* чвертьрôчно 3 руб., пôврôчно 6 руб., цѣлорôчно 12 руб. Предплата на „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ выноситъ для Россіи чвертьрôчно 4 руб., пôврôчно 8 руб., цѣлорôчно 16 руб. — на саму „Библіотеку“ (безъ „Дѣла“) пôврôчно 2 руб. 50 коп., цѣлорôчно 5 руб. Читателѣ „Дѣла“ и „Библіотеки“ будутъ мати тыднево що найменше чотыри великихъ печатныхъ аркушѣвъ лектуры рôжнородноі, займаючоі и поучаючоі.

Понеже до кôнця сего року выйде 26 аркушѣвъ розпочатоі повѣсти *„Грошъ а праця“*, проте новоприступаючѝ предплатники „Библіотеки“ маютъ доплатити 2 зр. а. в., взглядно 2 руб., щобы одержати въ р. 1883 тыхъ 26 аркушѣвъ сеи повѣсти, выданоі въ р. 1882, котра скôнчится въ сѣчню або лютôмъ р. 1883.

Предплату слѣдуе пересылати (найлучше переказомъ) до **„Администрациі „Дѣла“ во Львовѣ“**.

„Дѣло“ и **„Библіотеку“** можна такожъ письменно замовляти на цѣлый рôкъ або на пôвроку, а предплату сплачувати мѣсячно, квартально, або пôврôчно. Замовленье муситъ въ собѣ заключати имя и прозвиско замовляючого, часъ на якій замовляе, и означенье, якъ буде платитися предплата.

Просимо о точнѝ адресы.

Редакція и администрація „Дѣла“.

MEMENTO
для добромыслячихъ Полякôвъ.

Передъ кôлькома днями закôнчився въ Решовѣ сензаційный процесъ о скрытоубійство христіяньскоі дѣвчины жидами. Судъ присяжныхъ узнавъ Мошка Ритера и его помôчника М. Стохлиньского — одноголосно, а Гитлю Ритеръ девятьма голосами за винныхъ закиненого имъ злочинства. Не думаемо тутъ розводитись надъ самымъ чиномъ, що бувъ головнымъ предметомъ сензаційноі розправы, о скôлько ôнъ кидае яскраве свѣтло на ôтношеня жидôвъ. Есть еще и друга, если не важнѣйша, то певно рôвноважна сторона сего процесу.

Переведеный процесъ кинувъ дуже яскраве свѣтло на станъ просвѣты и моральности мазурского люду. Цѣлый рядъ досыть численныхъ свѣдкôвъ — мазурскихъ селянъ, — переслуханыхъ въ тôмъ процесѣ, складавъ заразомъ свѣдоцтво о тôмъ станѣ просвѣты и моральности тамошного люду мазурского. Передъ всѣмъ впадае въ очи сей сумный образъ якоись дивноі зажилости межи жидôвскою родиною а цѣлою громадою, дивноі для того, що не выплываe она нѣ троха зъ якоись правдивоі толеранціи религійноі, але выроджуеся зъ моральноі и економичноі зледащѣлости громадянъ, котроі найвыдатнѣйшимъ примѣрникомъ являeся М. Стохлиньскій, и стаe бôльше подôбною до тоі сѣти, якою обсновуe паукъ свои жертвы. Сей образъ, самъ собою вже такъ сумный, не есть однакожь, жаль сказати, на стôлько рѣдкій, щобъ его бодай въ меншихъ розмѣрахъ не можна подыбати и въ иншихъ непросвѣченыхъ закуткахъ нашого краю. Але то, що дальше розкрываeся, есть вже справдѣ нечуванымъ, а бодай середъ нашого люду рускаго вже чимсь неимовѣрнымъ и неможливымъ. Мошко Ритеръ, — котрого господарскій вплывъ на громадянъ яскраво ôтбиваeся на сумоглядноі постати зруйнованого М. Стохлиньского, — знаный въ цѣлôі громадѣ зъ свого неморального поведеня съ молодицями и дѣвчатами, держитъ якусь непобориму силу верховну надъ цѣлою громадою ôтъ наймолодшого до найповажнѣйшого господаря, — просто пануe надъ ними, якъ яке таемниче божище о недослѣдимôй силѣ надлюдскôй. Не поодинокѝ морально пôдупавшѝ єдиницѣ, але цѣла громада знаe о тôй неморальноі хоробѣ въ своѣмъ власноі лонѣ — и мовчки одобряe ю! Цѣла громада съ найбôльшою рôвнодушностею розповѣдае собѣ о неморальныхъ ôтношеняхъ Мошка до дѣвчины Мнѣхъ. Але мало того: найповажнѣйшѝ господарѣ съ такоюжь самою рôвнодушностею дивлятся на те, якъ Мошко напастуe ихъ жѣнокъ, а навѣть не хочутъ слухати ихъ жалѣвъ на напасти Мошка, бо боятся „чарôвъ“, щобы „Мошкова сила не спалила имъ очей“! Очевидно такій тероризмъ мôгъ выродитися тôлько при страшноі темнотѣ люду, така вѣра въ „надзвычайну силу чарôвъ“ жида могла выродитися тôлько въ страшно темныхъ головахъ; але щобы сей деморализуючій тероризмъ простягався ажь до сеи, навѣть для зовсѣмъ невченого чоловѣка дуже зрозумѣлои зневаги достоиньства родинного житя поважныхъ селянъ, до сего вже треба чогось бôльше, — до сего треба вже глубокого упадку всякого морального чувства, що жie навѣть въ грудяхъ зовсѣмъ неписьменныхъ людей. Переведеный процесъ розкрываe наглядно той сумный образъ грубои темноты и майже на-пôвдикого стану мазурского люду, що такъ яскраво выявився свого часу въ страшныхъ сценахъ р. 1846, а, якъ показуeся, и нынѣ не о много змѣнився. Тымъ не хочемо еще казати, щобы кожде мазурске село було такою самою Лютчею, бо булобы се вже страшно сумно. Але кто приглядався пильнѣйше житю мазурского люду, кто мавъ случайнôсть и умѣвъ заглянути глубше въ душевный станъ сего люду, сей нѣякъ не може сказати, щобы межи сею одною громадою а прочими мазурскими громадами заходила есенціональна и дуже велика рôжниця. Быстрого споглядача не обаламутитъ то, що селяне умѣютъ читати и писати, ôнъ противно пересвѣдчаeся тутъ наглядно, що знанье писаня и читаня само собою не вноситъ еще правдивоі просвѣты и моральности, бо и лютицкѝ селяне були по бôльшôй части письменнѝ; тутъ ôнъ пересвѣдчаeся, що оно навѣть не тыкае пересудôвъ и темноты, тымъ менше уôлагороднe умы, а вже зовсѣмъ не обезпечае противъ деморализуючихъ елементôвъ, котрѝ середъ мазурского люду не все прибираютъ постать Ритерôвъ, але часто людей зовсѣмъ иншого крою, ôтъ котрыхъ бы на око повинно ожидатися морального вплыву и щирои прихильности до народу. Словомъ — образъ лютицкого процесу есть тôлько бôльшою потенцiею того зла, яке широко корѣнится середъ значныхъ кругôвъ мазурского люду.

Есть се станъ, надъ котрымъ муситъ щиро жалѣти кождый, кому не рôвнодушный поступъ краю и доля люду. Если польска интелигенція почуваeся до якихъ обовязкôвъ взглядомъ свого власного люду, то ôтбувшійся процесъ повиненъ статися передовсѣмъ для неи живымъ упôмненьемъ. Блудна пристрастнôсть политична пхнула Полякôвъ основувати на Руси польску „Maciegz“, а казала имъ забути на свôй власный людъ. Чи не булабы теперь пора, поки часъ, звернутись въ блуднои дороги и чи не лучше посвятити свою працю свому людови, якъ бавитися въ политичнѝ експеримента съ просвѣтою рускаго народа, — експеримента зарôвно безхосеннѝ якъ и непотрѣбнѝ? Политичне експериментованье на поли народноі просвѣты приноситъ шкоду обомъ сторонамъ. Ганяючись за такими експериментами середъ рускаго люду, Поляки можутъ втеряти свôй власный людъ. Чи жь не лучше, щобы кождый совѣстно працювавъ на своѣй нивѣ?

Выборы до рады мѣста Львова

ôтбудутся вже 25 сѣчня 1883 р. Всѣ круги людности столичного гôрода — властителѣ домôвъ, купцѣ, ремѣсники, урядники и т. п. — вже живо заинтересувалися сими выборами и ведутъ живу агитацію и кожда група мѣскихъ интересôвъ стараeся забезпечити собѣ вплывъ и значенье въ будучôй радѣ. Розумѣeся, що и львôвскѝ Русины не повиннѝ остатися по за другими, бо хотяй рада мѣста Львова занимаeся передовсѣмъ справами економичными и администраційными, а національнѝ пытаня и споры не повиннѝ творити нѣякои рôжницѣ въ гармонійнôмъ спôвдѣланю всѣхъ добромыслячихъ елементôвъ для добра и розвою нашои столицѣ краю, то все жь зъ другои стороны тôлько черезъ живу и національною пристрастею незакаламучену спôвучасть всѣхъ елементôвъ національныхъ въ громадскôй дѣяльности нашого гôрода дасться осягнути та, для успѣшности и загального вдоволеня необходима гармонія. Тожь и Русины львôвскѝ повиннѝ взяти живу участь въ акціи выборчôй, добре розглянутись, щобы могли добре оцѣнити, съ котрою групою дотеперь вже утвореныхъ комитетôвъ выборчихъ слѣдувалобы имъ разомъ поступати. Круги рускихъ Львовянъ вже живо заинтересувалися справою мѣскихъ выборôвъ, але щобы не розстрѣлити своихъ силъ, слѣдувалобы скликати збôръ рускихъ выборцѣвъ и тутъ основно обговорити тую справу.

☞ Ц. к. прокураторія сконфискувала Ч. 97 задля гдеякихъ уступôвъ фейлетону. Опускаючи инкриминованѝ мѣсця, выдаемо нынѣ другій накладъ, при чѣмъ просимо Вп. Читателѣвъ звинити насъ, если фейлетонъ не зъ нашои вины представляeся нeповный.

ПАМЯТИ
найлучшого друга.

VI.

(Дальше.)

Се була друга нагорода!

Жѣнка съ страхомъ и жалемъ, якъ перелякана горлиця, тулилась до его грудей, обняла бѣлыми раменами свого любого мужа, мовьбы лякалася, щобы его не выдерто на ново, щобы ему не заподѣяно якого лиха.

„Успокôйся, моя люба“, озвався ôнъ потѣшаючо, „не лякайся, а будь мужна, якъ и доси була. Переносили мы доси нашу важку долю смѣло, перенесли не одно горе, не одну кривду, такъ и теперь выдержимо середъ новыхъ тучь. Видко наспѣвае на насъ нова заверуха, — не скôнчились мои страданя Але чиста совѣсть выдержитъ и новѝ бурѣ. Се жь, бачу, розграeся та сама заверуха, що вже пôдъ часъ мого комисіонованя дмухала менѣ въ очи. Най же теперь до дна выдмухаeся, най вже разъ пôдоймеся вся курява, щобъ имъ самымъ стало соромно того шуму, тои напасти. Не лякайся, моя люба, — терпенъ спасенъ. Може наконець и въ наше ôконце заблысне колись сонце.“

Але густѝ хмары закрывали еще сонце. Правда, не выказано нѣ найменшои вины Навроцкого, нѣ найменшого слѣду его участи въ мнимыхъ соціялистичныхъ звязяхъ. Але лихѝ наслѣдства лишилися. . . . . .

Его потягано до ôтповѣди за то, що ôнъ „пише до рускихъ газетъ“, . , . .

. . . . . Прійшлося В. Навроцкому майже черезъ три лѣта короводитись съ тыми замѣтами. Спершу оборонявся ôнъ скôлько можна смирно, доказуючи тôлько свою невинноcть. И справдѣ се здавалося достаточнымъ, бо ему не могли доказати нѣ найменшои вины, его поступованье було такъ законне, его урядованье такъ совѣстне, а его повага яко талантливого урядника такъ незрушима, що обвиненье покôнчилось на нѣчѣмъ. . . . . .

. . . . . Здоровье В. Навроцкого и безъ того не такъ то дуже сильне, страшно потерпѣло задля тыхъ невигодъ, недостаткôвъ и шкодливыхъ вплывôвъ атмосферичныхъ, на якѝ бувъ выставленый майже черезъ цѣлый рôкъ свого комисіонованя. Тутъ зародилась та тяжка слабôсть, що помало щоразъ бôльше взростаючи сталася наконець причиною его смерти. Але въ найпершихъ часахъ слабости бувъ еще можливый ратунокъ; треба було тôлько скоро взятися до лѣченя, треба було ôтпочинку умученымъ силамъ, свѣжого воздуха струдженымъ грудямъ, доброі выгоды, скрѣпленя и оживленя высиленому организмови. Чувъ се добре самъ В. Навроцкій и вже вчасно на веснѣ подавъ просьбу о ôтпустку (урльопъ) хочьбы лише на одинъ мѣсяць. Але минула весна, минуло и лѣто, а ôтповѣди на просьбу не було! Тымъ часомъ зновъ потягано его до ôтповѣди за те, що ôнъ пише до рускихъ газетъ. . . . . .

. . Навроцкій справдѣ зновъ взявся съ цѣлымъ жаромъ до своихъ улюбленыхъ литературныхъ трудôвъ. Ôтôрваный ôтъ свого рôдного народу, мученый тугою за рôдною родиною, ... тяжко дôткненый . . . . . шукавъ ôнъ ôтрады въ тôй тяжкôй працѣ, трудився зъ всѣхъ силъ, щобы хочь письменно принести помôчь своему народови, и въ тôй працѣ успокоити а бодай приглушити тяжкій бôль своеи, такъ тяжко пригнетеноі душѣ. Ôтъ коли почало выходити „Дѣло“, В. Навроцкій належавъ до его найпершихъ и найбôльше неутомимыхъ спôвробôтникôвъ. Въ першôмъ рочнику „Дѣла“ (р. 1880) обвѣстивъ ôнъ слѣдуючѝ свои працѣ: „Czego jeszcze możemy się nauczyć z tej polskiej historyi“ Ч. 35 и 36 (фейлетонъ); „Огнева сторожа“ Ч. 42 (фейлетонъ); „Економична реставрація“ Ч. 49—55; „Za wolność naszą i waszą“ Ч. 93 и 94 (фейлетонъ); „Смирне запытанье до офиціяльныхъ представителѣвъ короны“ Ч. 96, 97 и 98. Въ другôмъ рочнику „Дѣла“ (1881) обвѣстивъ В. Навроцкій свою знамениту статю „Пôдвôйна крейдка“ Ч. 2, 3, 4, 6—10, 12—14, — що звернула на себе загальну увагу и зыскала повне узнанье фаховыхъ людей и розъяснила рускôй публицѣ одну зъ найважнѣйшихъ а найбôльше замотаныхъ справъ. Въ тôмже рочнику находятся дальшѝ его працѣ: „Героѣ подвôйноі кредки“ Ч. 15, 16 и 17; „Щедрôсть польска“ Ч. 40, „Польска теорія а польска практика“ Ч. 56, „Z c. i kr. Gazety lwowskiej“ Ч. 66, „Агенты гр. Игнатьева“ Ч. 75, 76, 77 и „La Pologne et les Habsbourgs“ Ч. 81. Самъ списъ тыхъ статей, показуe, якъ колосальною була праця В. Навроцкого. А щожь доперва говорити о содержаню тыхъ статей такъ завсѣгды интересовныхъ, а опертыхъ на основныхъ, широкихъ и всесторонныхъ студіяхъ, що спотребували много часу, а еще бôльше труду и здоровля. Тожь дуже мусѣло ее болѣти В. Навроцкого, що его потягано до отвѣчальности за працѣ, писанѝ въ найлучшôмъ замѣрѣ, прислужитись добру не тôлько свого власного народа, але и цѣлого краю, — працѣ, въ якѝ и доси еще остаeся въ значнôй части убогою навѣть и галицко-польска литература и журналистика спôвчасна. Р. 1880 вручивъ ôнъ вице-президентови краевои дирекціи финансовои меморіялъ въ тôй справѣ, написаный на 20-ти аркушахъ стислого письма, въ котрôмъ съ властивою собѣ основностею выказавъ всю безъосновноcть всѣхъ замѣтôвъ и обвинень, пôдношеныхъ противъ него задля его литературноі працѣ. . . . . .

Вице-президентъ, прочитавши цѣлый сей меморіялъ, мусѣвъ бути очевидно глубоко тронутый тымъ меморіяломъ въ своѣй совѣсти, бо при найблизшôй стрѣчи съ В. Навроцкимъ не тôлько що принявъ его надъ сподѣванье дуже ласкаво, але навѣть, звиняючи дотеперѣшнѝ мѣры, ... успокоювавъ его, що всѣ тѝ злощастнѝ мѣры пôйдутъ въ непамять и ôнъ дôждеся теперь наконець узнаня за свои заслуги, що его перенесутъ назадъ на рôдну родину и т. д.

(Конецъ буде.)

ДОПИСИ.

Зô Львова.

(Замѣтки техника.) Недалеко я и бував въ нашôмъ краю; отъ такъ тôлько проѣхавъ кôлька стацій по желѣзницѣ ôтъ Львова и кôлька мыль возомъ по автономичныхъ нашихъ дорогахъ, а все таки можна гдещо о тôмъ написати, що я бачивъ и подѣлитися съ читателями тымъ, що осталося въ моѣй памяти зъ тои невеликои подорожи. Напишу кôлька слôвъ яко техникъ. Въ политику не мѣшаюся, бо се не моя спеціяльнôсть, впрочѣмъ єсть у насъ кому писати а еще бôльше говорити о политицѣ. О дорогахъ автономичныхъ такожь не буду споминати помимо того, що они глубоко врылися въ мою память, не буду ихъ рушати, бо скажутъ, що выступаю противъ сôйму або выдѣлу краєвого — зновъ политика. Я намѣряю записати тутъ гдеякѝ мои спостереженя, що обходятъ насъ самыхъ т. є. Русинôвъ и звернути увагу нашихъ людей на гдеякѝ недостатки въ техничныхъ дѣлахъ и подати способъ якъ злому запобѣгчи.

Приходилося менѣ переѣздити черезъ одно наше руске мѣсто. Отъ въ тôмъ-то мѣстѣ будуютъ церковцю мурована цеглою вже кôлька лѣтъ. Будову сю поручивъ комитетъ одному инжинерови ôтъ желѣзницѣ, що перейшовъ сюда зъ Конгресôвки. Щастье, що головну рѣчь с. є. пляны церкви вже давнѣйшими еще часами зробивъ иншій якійсь будовничій, — тожь церковь ся буде церквою а не костеломъ латиньского обряда, такъ що до внѣшнои якъ и внутреннои формы. Буде на нѣй 5 копулъ и взагалѣ що до пляну выпаде она не зле. Друга рѣчь однако що до будовы, бо теперѣшный панъ будовничій будує сю церковь пôсля свого розуму не зважаючи богато на церковный комитетъ а въ гдеякихъ частяхъ навѣть на пляны. Доки будовалося матеріяломъ громадскимъ то не жалувалося цеголъ, стѣни сильнѝ, филяры грубѝ — пôсля пляну; оповѣдали менѣ однако люде, що тѝ головнѝ филяры, що пôдпираютъ головну конулу, на око тôлько такъ сильнѝ, а то для того, бо панъ будовничій чи инжинеръ поналивавъ ихъ простою вапняною заправою и понасипавъ ôтломками цеголъ и т. п. смѣтѣмъ, яке при будовѣ находилося, отъ такъ якъ рѣзникъ кишки наливае, завѣряючи комитетъ що заправа позатѣкае помежи цеглы и склеитъ все въ одну цѣлôсть. П. инжинеръ повиненъ однакоже знати и тое комитетови сказати, що вытревалôсть (Tragfähigkeit) вапняноi заправы маеся до вытревалости цегольного муру такъ якъ 3 ½ до 6, що отже филяры начиненѝ вапняною простою заправою майже о половину слабшѝ ôтъ повно мурованыхъ цегольныхъ филярôвъ при тыхъ самыхъ розмѣрахъ. Згаданѝ филяры хотяй начиненѝ, выдержатъ спочиваючій на нихъ тягаръ, але не маютъ тои силы вытревалости, що мурованѝ. Мы наводимо се тôлько въ тôй мысли, щобъ люде запамятали собѣ на будуще и щобы не позволили панамъ будовничимъ начиняти мурôвъ вапняною заправою. Лучше уменшити объемъ филяра, черезъ що позыскаеся бôльше свобôдного мѣсця въ внутрѣ церкви, а филяръ выпровадити добрымъ и крѣпкимъ матеріяломъ. — Цѣлковите выкôнченье тои будовы ôтдавъ комитетъ п. инжинерови за округлу суму, щобы вже разъ прійти до кôнця. Тутъ зачинаеся самовôльне ôтступленье ôтъ пляновъ а именно въ тôмъ, що п. инжинеръ велитъ слабшѝ муры робити и то такъ якось дивно, що пр. надъ трема луками пôдпираючими середну конулу выпроваджено тогды, якъ самъ комитетъ доставлявъ матеріялъ досыть грубѝ муры, надъ четвертымъ выпровадивъ п. инжинеръ якъ ôтдано ему роботу за округлу суму, вже тоншій муръ. П. инжинеръ хоче тое оправдати тымъ, що декорація сего вымагае, но але се єсть, якъ то кажутъ, чиста бляга. Передовсѣмъ треба увзглядити конструкцію, коли вже такъ зачалося робити. Оповѣдаютъ межи иншимъ такожь и тое, що п. инжинеръ заповѣвъ, що будутъ муры пôдъ копулою надъ зводомъ тоншѝ с. є. слабшѝ и що знижитъ конулу. Єслибъ се було правдою, то комитетъ повинен6ы застерегчися противъ тои идеи, бо се булобы ôтступствомъ ôтъ пляновъ затвержденыхъ властями, на пôдставѣ котрыхъ п. инжинеръ зробивъ обрахунокъ що до докôнченя будовы. Особливо зниженя конулы неповиненъ комитетъ дозволити, бо черезъ то може цѣла будова много на своѣй красотѣ утратити.

Надмѣнити еще и то треба, що церковь будуеся вже кôлька лѣтъ, що перестояла вже кôлька зимъ а муры нѣколи не були накрытѝ. Въ гдеякихъ мѣсцяхъ цеглы черезъ мокроту спорохнѣли и мокрота зôсталася въ мурахъ, се однакожь не спинило п. инжинера дальше на мокрыхъ мурахъ будувати. На мѣсцяхъ, где муры позамакали, цегла зопсована а на заправѣ будутъ появлятися жовтѝ або зеленѝ смуги, стѣна одна сильно зарысовалася. Належалобы отже муры на зиму провизорично хоть дошками понакривати и то такъ, щобы вода сплывала не по стѣнахъ а побôчь стѣнъ, и о то повиненъ комитетъ въ своѣмъ власнôмъ интересѣ у п. инжинера упômнутись, або на его коштъ накрыти казати пôсля письменного заявленя, ачей понюхае письмо носомъ.

(Дальше буде.)

Ôтъ Перегиньска.

(Посмертна згадка за бл. п. о. Іосифа Левицкого, пароха зъ Ракова, дек. перегиньского, упокоившогося дня 13 падолиста 1882 р. въ 68 р. житя а 40 священства.)

Надъ рѣкою Сѣвкою въ Раковѣ, на горбку, посередъ садку кладовища, зложено недавно на вѣчный супокôй тлѣннѝ останки Всч. о. Іосифа Левицкого, тамошного приходника, ревного душпастыря, патріота и поборника Руси и народу и примѣрного батька родины. Сыру могилу оросили горячими слезами жена-вдовица, дѣти, внуки и парохіане покôйника. Могила закрыла передъ нами одну чисту, честну, свѣтлу личнôсть, принадлежавшу до семіи выбранникôвъ, вѣруючихъ въ свѣтлу будучнôсть нашого народного дѣла, трудячихся цѣлый вѣкъ свôй мимо всякихъ терпѣнь для святои народнои идеи. Покôйный о. Іосифъ родився р. 1815 въ Балучинѣ (округа золочѣвского) зъ священика о. Теодора, бувшого тамъ парохомъ. Укôнчивши школы гимназіяльнѝ въ Бережанахъ, по прадѣдномъ звычаю удався покôйникъ на богословіе; по укôнченю богословія звѣнчався съ Теклею Крижановскою, дочкою приходника въ Миклашевѣ побôчь Львова. Высвяченье принявъ зъ рукъ кардинала и митрополита Мих. Левицкого въ р. 1842. Першою посадою душпастырства були Жуличѣ; необавки перенѣсся до Княжа, но и ту недовго трудився, бо ревнôсть, праця, повага и любовь у народа сталися голосными свойствами молодого душпастыря, и вскорѣ покликано єго до Унева-Яхторова, прихода зъ дôбръ митрополичихъ. Ту яко приходникъ розвинувъ покôйный свою дѣяльнôсть; 12-лѣтна щира праця надъ народомъ зъѣднала ему любовь, повaжанье и довѣріе у прихожанъ. Задля образованя дѣтей покôйный не мôгъ дальше говѣти въ Уневѣ; за єго заслуги кардиналъ Левицкій постарався удѣлити ему презенту на приходъ Ракôвъ, зъ котрого пок. Лука Данкевичь перенѣсся бувъ до Коломыѣ. Прихожане Унева-Яхторова съ великимъ жалемъ глядѣли на ôтъѣздъ свого пастыря и довгій часъ съ вдячностею згадували про него. Съ весною р. 1858 продовжаеся дальша дѣяльнôсть покôйного вже въ Раковѣ. Розглянувшись помежи повѣренымъ ему народомъ, ставъ слѣдити за коренемъ болѣзни и добачивъ покôйникъ швидко тое згубне жерело такъ морального якъ и матеріяльного упадку народа и съ незвычайною силою духа взявся до неутомимои працѣ около отверезеня народу. Закимъ еще надоспѣвъ архиерейскій листъ „О высокôмъ достоиньствѣ человѣка“, въ Раковѣ-Надѣевѣ були вже сотки слюбовавшихъ тверезôсть. А коли наспѣвъ архиерейскій листъ въ р. 1874, тогды, якъ выразився Всч. о. В. Ружицкій надъ домовиною покôйника, „ревнôсть дому моего, снѣде мя“, тогды ревнôсть покôйника около отверезеня народа досягла великаньскихъ розмѣрôвъ. А коли въ р. 1876 пôдчасъ аерейского осмотра въ Раковѣ покôйный предложивъ митрополитови „книгу слюбовавшихъ“ до пôдпису, сей побачивши такъ гдеинде небувале число „слюбовавшихъ на вѣки“ зумѣвся и спытавъ: „чи зможутъ они додержати обѣтницѣ?“ „О додержатъ, бо то люде переконаня и свѣдомѝ свого высокого человѣчого достоиньства“, ôтповѣвъ покôйникъ. Така ревна праця около отверезеня и подвигненя народа не мало уняла здоровля покôйникови, тымъ бôльше, що ôнъ такожь старався пôднести свѣтлôсть обряду руского и въ своѣй парохіи, такъ въ Раковѣ (где церковь черезъ неосторожнôсть паламаря въ 1875 р. згорѣла), якъ и въ Надѣевѣ заходився горячо коло будовы новыхъ церковь. Однакожь нец боримѝ перешкоды, мѣжь иншими такожь перепоны зъ стороны долиньского старосты Бараньского, не позволили покôйному, мимо найусильнѣйшихъ, довголѣтныхъ заходôвъ, приступити до будовы церкви въ Раковѣ. За те увѣнчалися єго труды въ Надѣевѣ повнымъ успѣхомъ, бо тамъ еще 1865 р. станула єго заходомъ и зъ складокъ громадъ бляхою крыта церковь.

Але не тôлько на поли церковнôмъ ôтзначався покôйникъ примѣрною ревностею. Яко взорцевый типъ руского священика-патріота, займався покôйникъ щиро и неутомимо завсѣгды всѣма справами народными, попертый при тôмъ повнымъ довѣріемъ народа, котрый єго при всякихъ выборахъ выбиравъ своимъ заступникомъ. Навѣть вже въ р. 1882, коли слабôсть не позволяла ему брати чинного удѣлу въ выборчôй акціи, а лѣкарѣ остерѣгали єго передъ проѣздками, хочьбы и найблизшими, покôйникъ не зважаючи на все тое, коли ходило о доповняючій выбôръ 2 членôвъ долиньскои рады повѣтовои зъ куріи сельскои, зôбравъ всѣ свои силы и удався до Долины, щобы ôтдати голосъ на рускихъ кандидатôвъ. А треба знати, що вже само появленье покôйного вплывало одушевляючо не тôлько на єго власныхъ, але и всѣхъ прочихъ селянъ-выборцѣвъ, такъ що Поляки знаючи зъ досвѣду тую силу єго вплыву, докладали всѣхъ способôвъ, щобы єго ôтъ участи въ выборахъ ôтклонити. Якъ дуже дбавъ покôйникъ такожь про просвѣту народну, се показуе вже достаточно той факъ, що навѣть намѣстництво за часôвъ гр. Голуховского не могло не заявити покôйному свого узнаня за тѝ єго такъ великѝ труды.

Такій то бувъ покôйникъ, взôръ священика и патріота руского. Смерть розлучила єго дня 13 падолиста съ симъ свѣтомъ, однакожь єго память буде завсѣгды одушевляти яко примѣръ наше щироруске духовеньство. Похороны ôтбулися при участи множества священикôвъ двохъ деканатôвъ, при чѣмъ выголосили Всч. о. Рудольфъ Мохъ, другъ и товарищъ покôйного, и о. В. Ружицкій прехорошѝ надгробнѝ промовы.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Тыждень ферій святочныхъ) убогій въ факты зъ области австрійскои и заграничнои политики: всѣ парляменты ôтроченѝ на свята. Дневники, не маючѝ и такъ вже въ послѣдныхъ передсвяточныхъ дняхъ богатого матеріялу до обговорôвъ, пережовували на всѣ боки справу „австро-нѣмецкого союза и близькои вôйны съ Россіею“. Мы представили нашимъ читателямъ тое дѣло о скôлько можна основно и всесторонно и выдали свôй судъ о цѣлôй тôй справѣ. Теперь замѣтимо, що Поляки накричавши стôлько о близькôй вôйнѣ съ Россіею и дôставши науку ôтъ пôвурядового „Fremdenblatt-у“, теперь выцофуются и запереченютъ, будьтобы они провокували вôйну Австріи съ Россіею. Въ заграничныхъ часописяхъ була навѣть появилася вѣсть, що австрійскій министеръ гр. Кальноки одержитъ димисію; вѣсть тую здементовано. Дневники и мецкѝ теперь вже рѣшучо завѣряютъ, що Нѣмеччина не маѣ поводу въ чѣмъ небудь змѣняти свои ôтношеня до звязаноi съ нею союзомъ Австріи. Nordd. Allg. Ztg. заявляе, що публицистичнѝ диссертаціи не зможутъ нарушити тыхъ пріязныхъ ôтношень.

Зъ внутрѣшноi австрійскои политики зазначимо той фактъ, що комисіи палаты панôвъ маютъ и пôдчасъ ферій святочныхъ продовжати свои роботы. Побôчь спеціяльныхъ комисій для новелѣ шкôльноi и ухваленои уставы промысловои, збереся такожь комисія правнича, щобы залагодити предложеня, ôтданѝ ѣй давнѣйше, именно уставы о забезпеченю вѣрителѣвъ передъ несовѣстными довжниками и о узнаваню умершими осôбъ, котрѝ загинули.

Важнымъ фактомъ въ австрійскôй радѣ державнôй єсть выступленье централистичныхъ членôвъ палаты панôвъ зъ комисіи шкôльноi. Централистичнѝ члены комисіи учинили се въ тôмъ намѣреню, щобы правиця сама новелею шкôльною скомпромитувалася.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Journal de St. Petersbourg заявляе, що донесеня нѣмецкихъ и австрійскихъ газетъ о формаціи войскъ на граници австрійскôй суть сензаційными выгадами.

Царь выдавъ указъ, щобы ôтъ послѣдного грудня 1882 р. бувъ заведеный въ шести захôдныхъ губерніяхъ польскихъ регуляминъ судовый зъ 20 падолиста 1864, запроваджуючій суды присяжныхъ.

Франція. Въ Ліонѣ арештувало французке правительство звѣстного россійского соціялиста кн. Краποткина. При ревизіи знайдено у него важнѝ паперы, котрѝ маютъ доказувати, що ôнъ бравъ участь въ рухахъ анархистичныхъ на територіи французскôй. Крапоткинъ отже буде обжалованый разомъ съ 54 Французами о участь въ товариствѣ, котре мало на цѣли соціяльну революцію. У кн. Крапоткина мали знайти такожь компромитуючѝ письма вел. кн. Константина и амбасадора россійского въ Парижи, Орлова.

Процесъ въ справѣ розрухôвъ въ Монсо́-ле-Минъ скôнчився: 14 обжалованыхъ увôльнено, а 9 засуджено на вязницю ôтъ року до пяти лѣтъ. Присяжнѝ пôдписали прошенье, щобы засудженыхъ уласкавити.

Гамбета, котрый, якъ кажутъ, самъ (?) черезъ неосторожнôсть бувъ ранився зъ револьверу въ руку, по довшôй слабости вже выздоровѣвъ.

Англія. Депутованый ирляндскій Парнель минувшого тыждня державъ промову передъ своими выборцями въ Коркъ. Въ промовѣ тôй Парнель бувъ дуже здержаный. Мѣжь иншимъ заявивъ, що колибъ не случилось було замордованье Кевендиша и Буркого въ Фениксъ-парку, то правительство англійске булобы предложило парляментови дальшѝ реформы.

Италія. Страченье Оберданка въ Трієстѣ вызвало въ бôльшихъ мѣстахъ Италіи — якъ се можна було предвидѣти — демонстраціи противъ Австріи. Въ Римѣ, Медіолянѣ и Туринѣ зайшли такѝ демонстраціи. Полиція арештувала много людей. Въ Римѣ демонстрація була зроблена передъ австрійскимъ посольствомъ. — Въ парляментѣ италійскôмъ була внесена интерпеляція до министра-президента Депретиса: „Чи правда се, що правительство италійске вставлялося у правительства австрійского въ користь Оберданка?“ Депретисъ заявивъ, що ôнъ не може дати ôтповѣди на тую интерпеляцію, а то длятого, щобы ôтповѣдь єго не сталася причиною нарушеня публичного спокою.

Правительственный проектъ конечности складаня посольскои присяги принявъ италійскій парляментъ значною бôльшостею голосôвъ; кôлькадесять лишь радикалôвъ голосували противъ присязѣ посла королеви.

Болгарія. Дня 22 л. грудня ôткрылося въ Софіи народне собранье болгарске. Ген. Соболевъ ôтчитавъ тронову промову князя. Въ промовѣ заповѣдае князь кôлька новыхъ проектôвъ законныхъ а передовсѣмъ проектъ о основаню краєвого банку. Що до ôтношеня Болгаріи до заграничныхъ державъ, то тронова промова констатуе, що ôтношеня Болгаріи до Россіи и до всѣхъ прочихъ державъ суть пріязнѝ; при кôнци князь съ великимъ вдоволеньемъ споминае о визитѣ короля сербского Милана.

НОВИНКИ.

— **Преосв. епископъ Сильвестеръ** розôславъ до рускихъ институцій и товариствъ слѣдуюче письмо: „Дня 27 с. м. яко въ день памяти 600-лѣтного панованя Династіи Габсбургôвъ въ Австріи ôтправитися о годинѣ 9-ôй въ архикатедральномъ храмѣ торжественне архіерейске богослуженье. О 1-шôй же годинѣ удасться митрополича консисторія и капитула до Є. Ексц. намѣстника, щобы зложити въ єго руки благожеланя ихъ Величествамъ. Подаючи тое до вѣдомости Достоховальному Выдѣлови, маемъ честь запросити до участи такъ въ богослуженю, якъ такожь и при зложеню благожеланя.“

— **Нынѣ въ полудие** удалися ôтпоручники рускихъ товариствъ до намѣстника, щобы на єго руки зложити благожеланя для цѣсарскои родины зъ причины святкованя 600-лѣтнои рôчницѣ панованя Династіи Габсбургôвъ.

— **600-лѣтный ювилей панованя династіи Габсбургôвъ** обходится сегодня торжественно въ Вѣдни, а по провинціяхъ, отже и въ нашôмъ краю, обходився дня 21 с. м. По всѣхъ сторонахъ нашого краю ôтбулися въ церквахъ богослуженя, а въ школахъ дотычнѝ поученя. Делегаты властей автономичныхъ, духовеньство, учителѣ, и начальники громадъ складали на руки старостôвъ желаня для панующого цѣсарского Дому. Въ всѣхъ мѣстахъ, где суть гимназіи, школы реальнѝ або учительскѝ семинаріи, ôтбулися продукціи деклямаційнѝ и музикальнѝ съ ответными выкладами и промовами директорôвъ и професорôвъ. Въ рускôй гимназіи во Львовѣ ôтбулося святкованье ювилея дуже торжественно; яко гôсть явився инспекторъ краевый п. Солтыкевичь. Директоръ сов. о. В. Ильницкій выголосивъ до молодежи хорошу промову, въ котрôй пôднѣсъ заслуги династіи габсбурскои и цѣсаря Францъ-Іосифа I для Русинôвъ и въ загалѣ для славяньскихъ народôвъ въ Австріи. Хоръ ученикôвъ ôтспѣвавъ Молитву композиціи проф. Н. Вахнянина. Въ загалѣ святкованье ювилея выпало въ рускôй гимназіи дуже поважно и хорошо. Въ нѣмецкôй гимназіи во Львовѣ дуже хорошу промову до молодежи шкôльноi выголосивъ по руски о. катихитъ дръ Іос. Левицкій. Тогожь дня такожь по рускихъ селахъ ôтбулися торжественнѝ святкованя ювилея. Яко взорець, якъ нашѝ села святкували ювилей, подаемъ надôслану намъ допись зъ Зеленои: „Дня 21 грудня обходило наше село 600-ту рôчницю панованя Габсбургôвъ вечерницями въ комнатѣ мѣсцевои школы. Комната була гарно украшена учителемъ п. Комарницкимъ. Вже коло 5 год. вечеромъ комната була повна гостей; кромѣ представителѣвъ мѣсцевои рады шкôльноi и надъ 200 селянъ, явився такожь двôръ въ повнôмъ комплетѣ. О год. 5½ ученики ôтспѣвали „Имнъ народный“. Потôмъ о. Хоминьскій въ хорошôй промовѣ представивъ важнôсть дня и заманифестувавъ вѣрнôсть Русинôвъ для панующого Дому. Дальше промовивъ п. Никола Генсецкій, пôдносячи всѣ добродѣйства Династіи для Руси и горячими патріотичными словами загрѣвавъ зôбраныхъ до працѣ для матери-Руси, до крѣпкои любови рускаго обряду, языка и письма, до закладаня читалень, — а закôнчивъ такъ: „Лишь пôдъ покровомъ Австріи можемо сподѣватися ôтзыскати тое, що мы утратили ..“ Ôттакъ п. Комарницкій державъ ôтчитъ о побытѣ цѣсаря во Львовѣ въ 1880 р., а опôсля слѣдували продукціи ученикôвъ, зъ котрыхъ найлучше сподобалась деклямація ученика О. „Коломыя“. Мѣшаный хоръ въ супроводѣ сельскои музики ôтспѣвавъ кôлька народныхъ пѣсень, а о год. 8½ по ôтспѣваню „Щасть намъ Боже, щасть намъ, щасть“ розôйшли ся всѣ гостѣ съ одушевленьемъ.

— **Митр. Ординаріятъ** потвердивъ другу часть „Исторіи церковноi“, написаноi черезъ о. Александра Стефановича, катихита при учительскихъ семинаріяхъ во Львовѣ. Чистый и плавный языкъ, легкій а приятный стиль, а особенно хорошій переглядъ исторіи рускои церкви, котра въ дотеперѣшныхъ выданяхъ бувала зовсѣмъ пропущеною, пôдносять (пôсля справозданя ординаріята) цѣннôсть сеи працѣ. Новый учебникъ призначеный для 8. гимн. клясы.

— **Читальня народна** маѣ небавомъ вже завязатися въ селѣ Зеленôй — заходомъ тамошного душпастыря Всч. о. Хоминьского.

— **Статистичнѝ даты о галицкôмъ соймѣ** зъ минувшои каденціи. „Samorząd“ подавъ въ 22 ч. зъ 15 падолиста статистичну табельку о складѣ нашого сойму, котрый сего року скôнчивъ свою дѣяльнôсть. Табельку тую и гдеякѝ цѣкавѝ замѣтки наводимъ на сѣмъ мѣсци:

Послы:	зъ бôльш. посѣлостей	зъ мѣстъ и комнатъ торгов.-промысл.	зъ селъ и мѣсточокъ	разомъ
дѣдичѣ	37	3	32	72
священики гр.-к.	—	—	5	5
священики рим.-к.	—	—	5	5
урядники администт. и судовѝ	5	2	12	19
Члены мѣскои интелигенціи (професоры, адвокаты, нотарѣ)	2	13	10	25
мѣщане, купцѣ и промысловцѣ	—	5	7	12
селяне	—	—	3	3
Разомъ	44	23	74	141
Голосôвъ вирильныхъ				11
Всѣхъ послôвъ				152

„Повысшій складъ сойму — пише „Samorząd“ — есть сумною илюстраціею нашихъ внутрѣшныхъ ôтношень. Бôльша посѣлôсть мала въ соймѣ рѣшучу перевагу, бо дочисливши до 44 послôвъ, выбраныхъ зъ курій бôльшои посѣлости (котрѝ хочьбы були урядниками або адвокатами чи професорами, все мусятъ попирати интереса своихъ выборцѣвъ-дѣдичѣвъ), дочисливши, якъ сказано, до тыхъ 44 послôвъ еще 3 дѣдичѣвъ выбраныхъ зъ мѣстъ и 32 дѣдичѣвъ выбраныхъ зъ селъ, наконецъ бодай 9 голосôвъ вирильныхъ, ценящихъ звычайно интереса бôльшои посѣлости, — то дôстанемо поважне число **91 голосôвъ**, котрыми розпоряджала бôльша посѣлôсть въ послѣдноѝ

каденціи соймовôй!... Дальше замѣчає „Samorząd“: Комичну ролю ôтгрывали въ соймѣ 3 селянесурдутовцѣ. Чи 4 милiоны селянъ галицкихъ, при значнôмъ поступѣ просвѣты, не могли здобутися бодай на кôльканайцять достойныхъ представителѣвъ зъ свого лона?... Анормальне було становище ледви 14 послôвъ р у с к и х ъ, котрй не були навѣть въ станѣ высказати своихъ бажань въ формѣ внесень або интерпеляцiй, — якимъ же чудомъ маємо довѣдатися о ихъ воли и ихъ народныхъ стремленяхъ?...“ Зъ наведеныхъ слôвъ „Samorząd-у“ бачимо, що самй розумнѣйшй Поляки невдоволенй зъ переваги дѣдичѣвъ въ краєвôй репрезентацiи, а зъ такъ малого числа рускихъ послôвъ. Дай Боже, щобы новй выборы до сойму выпали користнѣйше для Русинôвъ и для краю!

— **Нашь историкъ Ник. Костомаровъ** часто на старй свои лѣта западає на здоровю; сего року кôлька разôвъ бувъ недужий, але теперь, якъ доноситъ „Недѣля“, вже поздоровѣвъ и взявся до роботы. Въ кôлькохъ россiйскихъ журналахъ заповѣджень труды нашого нестора историка. Въ сѣй хвили Н. Костомаровъ працює надъ новымъ, вже четвертымъ, значно доповненымъ и розширенымъ выданьемъ „Богдана Хмельницкого“.

— **Въ каплици Василiянокъ во Львовѣ** бдбулося на непорочне Зачатiе, яко въ день храмовый монастыря, постриженье двохъ дѣвиць въ сестрицѣ: Марты теперь Меланiи Новицкои и Теклѣ теперь Теодозiи Вацикъ. Обряду того довершивъ на литургiи Преосв. еп. Сильвестеръ при участи многихъ гостей якъ зъ духовного такъ и свѣтского стану. Хорошу проповѣдь ири тôмъ случаю выголосивъ о. Дольницкiй, спиритуальный дух. семинарiи.

— **Именованье поручниками однорôчныхъ охотникôвъ** послѣдувало минувшого тыждня. Межи именами поручникôвъ призначеныхъ до галицкихъ полкôвъ подыбуємъ зъ помежи Русинôвъ пп. Андрея Коса, Романа Цеглиньского, Анатоля Луцика, Володимира Левицкого, Александера Кмицикевича, Павла Слотило Бѣлиньского, Володимира Каратницкого.

— **Выдѣлъ центр. товарищтва „Просвѣты“** удаєся съ просьбою до всѣхъ ВП. рускихъ товариствъ, редакцiй рускихъ часописей и ВП. авторôвъ рускихъ або рускiй народ обходячихъ дѣлъ, книжокъ и брошуръ, щобы ласкаво пересылали по одному примѣрникови своихъ выдань для розширеня небогатои библiотеки товарищтва „Просвѣты“, а заразомъ складає щиру подяку всѣмъ ВП. Добродѣямъ, котрй своими дарами доси вже тую жь библiотеку запомогли. — Ôтъ *тов.*: „*Просвѣта*“ во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 14.

— **Редакторъ „Одесского Вѣстника“ П. А. Зеленый** подавъ до главного управленя по дѣламъ печати заявленье, що намѣряє съ новымъ рокомъ выдавати часопись для народа въ малорускôмъ языцѣ. Тая часопись має выходити що тыждня, пôдъ надписею „З е м л е р о б ъ“. Въ ей програму входятъ: розъясненье правительственныхъ розпоряджень и постановъ земствъ, дотычащихъ сельского господарства и быту селянъ, оповѣданя историчнй, бiографичнй, етнографичнй и географичнй съ рисунками, белетристика, кореспонденцiи, ôтдѣлъ информацiйный о цѣнахъ на сельско-господарскй продукты, о урожаяхъ, робôтничôй платнѣ, торзѣ збôжа и т. и.

При бранцѣ до салдатъ жиды въ Россiи, подôбно якъ въ Австрiи, ховаются и не ставлятся до асентерунку. Въ самôй Варшавѣ сего року неявилося 108 новобранцѣвъ-жидôвъ. Розумѣєся, що потрѣбне число рекрутôвъ муситъ бути выбране. Гдеинде, примѣромъ у насъ, такъ дѣеся, що потрѣбне число рекрутôвъ даютъ за поховавшихся жидôвъ христiяне. Правительство жь россiйске розпорядило инакше: Зменшившеся число рекрутôвъ черезъ дезерцiю жидôвъ має бути доповнене рекрутами зъ самыхъ жидôвъ. Тымъ способомъ жиды будутъ мусѣли контролювати одни другихъ. Подôбне розпорядженье здалосьбы и у насъ, где жиды въ такъ значнôй мѣрѣ ховаются ôтъ бранки.

— **Numerus clausus адвокатôвъ.** Давно вже низшоракуска комната адвокатôвъ внесла була до рады державнои петицiю, домагаючися обмеженя числа адвокатôвъ (numerus clausus), щобы, якъ сказано въ петицiи, „запобѣгчи великому розростови адвокатôвъ, котрый грозитъ правництву великими небезпеченьствами“. На розôсланй правительствомъ запытаня въ тôй справѣ надôйшли зъ цѣлои Австрiи слѣдуючй заявленя: за заведеньемъ numeri clausi заявилося 11 комнатъ адвокатскихъ, 8 судôвъ колегiяльныхъ и 2 суды краєвй высшй; п р о т и въ же заявилося: 13 комнатъ адвокатскихъ, 42 судôвъ колегiяльныхъ, 7 высшихъ краєвыхъ судôвъ и найвысшiй трибуналъ. Комисiя правнича палаты послôвъ рôвно выступила противъ numerus clausus адвокатôвъ, а то длятого, що numerus clausus пôдкопавбы независимôсть стану адвокатского. За тое комисiя ухвалила резолюцiю взываючу правительство, щобы якъ найскорше внесло проєктъ уставы о испытахъ адвокатскихъ и о ревизiи испытôвъ правничихъ, именно: щобы практику судову, яка потрѣбна, щобы вписатися въ листу адвокатôвъ, продовжити зъ одного року, на два роки, щобы практика адвокатска могла розпочинатися доперва по зложеню всѣхъ правничихъ испытôвъ або докторату и щобы по 2-лѣтнôй практицѣ судовôй кандидатъ адвокатскiй мусѣвъ ôтбути еще 6 лѣтъ практики у адвоката.

— **Заявленье.** Въ „Дѣлѣ“ ч. 90 помѣщено межи новинками вѣсть о непринятю Вп. п. Гр. Ц. въ члены Ставропигiйского Института и наведено поименно, кто и якъ голосувавъ. — Туя вѣсть повторили за „Дѣломъ“ и другй часописи. Но такъ якъ голосованье въ Институтѣ ôтбувалося тайно, т. є. картками съ выписаньемъ на нихъ єдино слова „такъ“ або „нѣ“, то слѣдуе зъ того ясно, що нѣкто не мôгъ знати, якъ кто голосувавъ, — а прото и поданый въ „Дѣлѣ“ поименный результатъ голосуваня опирає ся на самôмъ догадѣ и не може уважатися вѣрнымъ. Львôвъ дня 11. (23.) грудня 1882. Ôтъ Ставропигiйского Института. Василiй Ковальскiй, Сенiоръ Института.

— **Зъ Залозець** пишутъ намъ: Звѣстна справа съ трираменнымъ крестомъ на церквѣ залозецкôй єще не скôнчена. Якъ вѣдомо, по процесѣ карнôмъ въ Золочевѣ намѣстництво потвердило рѣшенье староства зъ Бродôвъ, наказуюче усунути трираменный крестъ зъ церкви и засуджуюче о. Гутковского на кошта комисiйнй. О. Гутковскiй внѣсъ рекурсъ до ц. к. министерства, а тое доси справы єще не залагодило. Въ наслѣдство доносôвъ на сотрудника залозецкого о. Садовского жандармы теперь учащаютъ пильно въ недѣлѣ и свята до церкви; однои недѣлѣ було ихъ ажь чотырохъ.

— **Зъ Тысьменицѣ** пишутъ намъ: Читаючи въ „Дѣлѣ“ про сельскй читальнѣ, якъ одни закладаются, другй пôдносятся, то ажь серце радуеся, що на нивѣ народнôй будятся такй проявы щирои волѣ просвѣценя нашого бѣдного темного народу. Зъ другои зновъ стороны стає намъ жаль, що наша тысьмеиицка читальня очевидячки упадає, мало кто до неи и загляне. Такъ само спѣвъ, котрый передъ лѣтами заложивъ бл. п. о. Козёровскiй, а выучивъ п. Горецкiй, спѣвъ той, колись гарный, нынѣ майже цѣлкомъ розбився. Дарма, що оо. сотрудники заходятся, щобы спѣвъ пôддвигнути, заохочуютъ мѣщанъ тысьменицкихъ и своихъ трудôвъ не жалуютъ, — и щожь, на годины вызначенй на пробы спѣву нѣкто або лишь трехъ чи четырехъ явится. Наша читальня, завязавшись доперва передъ рокомъ, вѣстила гарный процвѣтъ и розвивалася за предсѣдательства п. адъюнкта Т. Заячкôвского дуже хорошо; але коли той для важныхъ ôтъ него независимыхъ причинъ зрѣкся предсѣдательства, ôтъ тогды якъ зачарувавъ все житье читальнѣ. Межи мѣщанами поробилися шкôднй для загального добра партiи... Одинокiй выхôдъ до доброго кôнця бувбы еще той, колибъ теперѣшный предсѣдатель читальнѣ, котрому не можна ôтмовити щирои волѣ, змѣркувавъ в о л ю ч л е н ô в ъ и сповнивъ ихъ бажаня. *О. С. Т.*

— **Повне выданье творôвъ украиньского писателя Григорiя Квѣтки Основяненка** має розпочатися друкувати въ Харковѣ. Якъ звѣстно, въ р. 1878 празновано въ Харковѣ 100-лѣтный ювилей Григ. Квѣтки, яко писателя и мѣсцевого суспôльного дѣятеля. На тôмъ торжествѣ постановлено межи прочимъ выдати творы Квѣтки, котрй ôтъ давна вже сталисъ библiографичною рѣдкостею, и въ той часъ зôбрано суму, достаточну на выданье Квѣтчиныхъ творôвъ. Минули вже чотыри роки, а доперва недавно главное управленiе по дѣламъ печати надôслало зъ Петербурга до Харкова позволенье печатати творы Квѣтки. Въ 256 ч. кiевскои „Зарѣ“ п. *М. К.* подає гдеякй свои замѣтки по поводу предстоячого выдавництва. Насамперед замѣчає, що не всѣ выданя Квѣтки були доси печатанй въ окремыхъ книжкахъ або въ повныхъ выданяхъ, а лишь въ газетахъ, а гдеякй и зовсѣмъ не були печатанй, а були розширенй лишь въ рукописяхъ. П. М. К. радитъ взяти до повного выданя творôвъ Квѣтки всѣ 13 повѣстей и оповѣдань, котрй вôйшли до найповнѣйшвго выданя львôвского зъ 1877 р. и еще 3 повѣсти: „Гануся“, „Божй дѣти“ и „Щира любовь“ зъ котрои авторъ переробивъ драму. Рôвножь предкладає, щобы до 4 печатаныхъ драматичныхъ творôвъ, взяти два водевилѣ: „Бой жѣнка“ и „Покôйникъ Опанасъ“. Такъ отже повне выданье мѣстилобы въ собѣ 16 повѣстей и оповѣдань и 6 драматичныхъ пiесъ.

— **Ôтъ Выдѣлу „Академического Кружка“** одержуємъ слѣдуючу допись: „На загальнôмъ зборѣ, ôтбувшôмся 13, 14 и 16 грудня с. р. выбрали члены „Академич. Кружка“ новый выдѣлъ, до котрого вôйшли: Илярiй Габла, яко предсѣдатель, Володим. Шараневичь, заступникъ, Теоф. Коцовскiй, касiеръ, Ник. Процыкъ, контрольоръ, Павло Бѣлиньскiй, библiотекарь, Алексевичь, секретарь, Ант. Курбасъ, заст. секр., Анатоль Луцикъ, завѣдатель журналôвъ и Теоф. Луцикъ, господарь. До контрольнои комисiи выбранй: Вол. Шараневичь, Мих. Дейницкiй и Людомиръ Покшивницкiй, а на заступникôвъ выдѣлу выбранй: Ант. Котлярчукъ, Мих. Гнатевичь и Юл. Гумецкiй. — Ôтъ *тов.* „*Академическiй Кружокъ*“.

— **Зъ Перемышля** пишутъ намъ: Дуже хорошо розвиваеся хоръ спѣваковъ-Русинôвъ въ нашôй гимназiи. Ажь серце радуеся, коли въ церквѣ слухаєшь звучного, гармонiйного спѣву нашои молодежи. Велику заслугу покладає около науки молодежи въ спѣвѣ п. Иванъ Кипрiянъ, питомець тутешнои дух. семинарiи. Ôнъ съ усильною ревностею ôтъ кôлькохъ вже мѣсяцѣвъ трудится, що недѣлѣ выкладає ученикамъ теорiю музики пôсля своєи методы, котра єсть такъ доступна и такъ загально сподобалася, що близько 60 ученикôвъ, якъ зъ высшихъ такъ и зъ низшихъ клясъ згромадилось около свого молодого учителя. За те належится п. Ив. Кипрiянови якъ и охочôй молодежи щире признанье.

— **Викторъ Гиго** передъ страченьемъ Оберданка другiй разъ просивъ телеграфично цѣсаря Францъ-Iосифа, щобы помилувавъ засудженого на смерть ирриденти та.

— **Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“** на послѣднôмъ своѣмъ засѣданю знизивъ цѣну звѣстнои трагедiи Корн. Устыяновича „Ярополкъ I“ зъ 85 кр. на **25 кр.** а. в. Дôстати можна або въ тов. „Руска Бесѣда“ (ул. Краковска ч. 14) або посредствомъ ред. „Дѣла“.

— **Дрôбнй вѣсти.** Папа Левъ XIII. обходивъ дня 23 л. грудня 50-лѣтну рôчницю свого священьства. — Высшiй краєвый судъ во Львовѣ именувавъ практиканта п. Володимира Кишакевича авскультантомъ. — По случаю 600-тнои рôчницѣ панованя династiи Габсбургôвъ Альбертъ Ротшильдъ жертвувавъ 150.000 зр. на заложенье пристанища для осиротѣлыхъ дѣтей безъ рôжницѣ вѣры.

Вѣсти єпархiяльнй.

Зъ АЕпархiи Львôвскои.

Въ пропозицiю принятй на капелянiю Т е л я ч е, дек. пôдгаецкого оо.: 1) Мих. Баранъ въ Телячу; 2) Iоанъ Рогужиньскiй въ Вашкôвцяхъ; 3) Петро Литыньскiй въ Бѣлявинцяхъ; опôсля въ списѣ: 4) Iоанъ Навроцкiй въ Тернополи.

Презенту получили оо.: 1) Николай Галущиньскiй на пар. Звинячь, дек. чорткôвского; 2) Iоанъ Габрусевичь на пар. Куропатники; 3) Iоанъ Ярымовичь на кап. Суходôлъ; 4) Евстахiй Цурковскiй на пар. Настасôвъ.

На конкурсъ розписанй 1) пар. Г л и б о к а, дек. буковиньского, наданя цѣсарского и 2) пар. Д у б ô в ц ѣ, дек. галицкого, наданя приватного, — речинець до вношеня подань на обѣ тй парохiи до 1 лат. марта 1883; 3) Капелянiя Г у б и н ь, дек. бучацкого, — речинець до 22 лат. лютого 1883.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Петро Шанковскiй приватне сотрудництво въ Пнѣвю, дек. надвôрняньского; 2) Адамъ Витвицкiй прив. сотрудництво въ Стопчатовѣ, дек. пѣстыньского; 3) Алексей Заячкôвскiй зôставъ надальше сотрудникомъ въ Лубянкахъ.

Введенй въ душпастырскй посады оо.: 1) Несторъ Соневицкiй въ завѣдат. въ Лѣскахъ, дек. жукôвского; 2) Теоф. Гутковскiй въ завѣдат. въ Ярославичахъ, дек. зборôвского; 3) Iоанъ Гошоватюкъ въ сотрудництво въ Ферескули, дек. косôвского; 4) Еразмъ Перфецкiй въ сотрудництво въ Новици, дек. калуского; 5) Анатоль Долиньскiй въ сотрудн. въ Перегиньску.

Принятй до семинарiи пп. Сим. Винявскiй на I р., Володиславъ Поховскiй на III р., Вас. Мысикъ на I р.

Правительство асигнувало для сотрудника въ Лопянцѣ, о. Володим. Яновича 210 зр. платнѣ.

Митрополичiй ординарiятъ удѣливъ похвальну грамоту ч. господареви М. Ивасюкови зъ Карлова за єго жертву 510 зр. на дзвôнъ до карлôвскои церкви.

Зъ АЕпархiи Перемыскои.

Презенту получивъ о. Iосифъ Долошицкiй, администраторъ въ Щирци, любачѣвского дек., на туюжь капеланiю.

Канонiчну институцiю получивъ о. Iосифъ Копыстяньскiй, администраторъ въ Мѣлику, мушиньского дек., на тойже прихôдъ.

(Надôслане.)

Всечестна Редакцiе! Въ ч. 94 „Дѣла“ сказано було, що „Azienda“ выдає рускй полицы сторонамъ убезпечившимся у неи; однакъ я убезпечаючи дитину, мимо того, що просивємъ о тое, зразу отримавемъ прихильну ôтповѣдь, а прецѣнь, коли пôславъ я до ôтмѣны нѣмецку полицу до „Aziend-ы“, дôставемъ ôтповѣдь, що она н е м о ж е в ы д а в а т и р у с к и х ъ п о л и ц ъ. Не знаю, чи то тôлько я не мавъ щастя отримати руску полицу, чи єсть ще кто бôльше; однакожь не можу зрозумѣти, чому такъ сталося, єсли „Azienda“ оголошуеся, що буде выдавати рускй полицы, а не выдае.

Залôзцѣ, 26 грудня 1882.

М. Садовскiй.

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничиу глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячнй оригинальнй свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фенiкôвъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (10—?)

Курсъ збôжа

зъ дня 20 л. грудня 1882.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	7	50	8	50
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
Жито	5	55	5	75
Ячмѣнь	4	95	5	20
Гречка	6	30	6	55
Овесъ	5	05	5	25
Горохъ до варки	7	50	9	50
„ паст.	5	75	6	—
Выка	5	—	5	50
Кокорудза стара	—	—	—	—
„ нова	5	50	6	50
Рѣпакъ зимовый	14	—	14	50
„ лѣтный	12	50	13	—
Ржѣй (Льняика)	10	50	11	50
Насѣнье льняне	9	—	10	75
Конюшина (передна)	25	—	70	-
Кминъ	21	—	25	—
Анижь	25	—	26	—
„ плоскiй	26	—	29	—
Хмѣль за 56 кил.	—	—	—	—

BROCKHAUS'

Kleines Conversations-Lexikon

in 2 Bänden.

Mit Karten und Abbildungen.

3. Aufl. geb. 15 M.

Weihnachtsgeschenk.

Вдова по священику

шукає мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительниця дому або и цѣлого господарства пôдъ дуже приступными условiями. Адреса: **M. C. K. poste restante Надвôрна.** (9—10)

!! Увѣдомленье важне для ВП. Панъ !!

Школа крою и робôтня одежей жѣночихъ и дѣточихъ

ВАНДЫ зъ Г. РУДКОВСКОИ

въ Перемышли ул. Мнѣша.

Маю честь завѣдомити ВП. Панѣ, що при помочи великого математичного аркуша выданого мною, обовязуюсь кождого за ½ годины выучити крою. Кождый маючи той аркушь и потрѣбне выясненье може заразъ краяти зъ матерiи безъ жадныхъ до теперь уживаныхъ приборôвъ и взорôвъ. Аркушь той коштуе **лишь 3 зр.**, такъ тано, щобы и незаможнй особы могли собѣ скраяти сукнѣ дешевй и густовнй. Яко фахова кравчиня заручаю, що станики краянй пôсля сего аркуша и опису, лежатъ якъ найкрасше. Аркушѣ высылаю за надôсланй грошѣ або за послѣплатою почтовою.

Заразомъ поручаю мою

Робôтню одежей жѣночихъ и дѣточихъ

пôсля найновѣйшои моды, кроємъ французкимъ.

Маючи кôлькалѣтну практику и посѣдаючи кромѣ машинъ до шитя такожь нововынайденй апараты: до робленя дѣрокъ на гузики, до вышиваня модныхъ десенѣвъ ôтъ разу въ 4 барвахъ, и иншй доси незнанй апараты, — єсьмъ въ станѣ якъ найлучше вдоволити ВП. Панѣ, а роботы зъ моєи робôтнѣ певно не будутъ уступати роботамъ спроваджуваным зъ Вѣдня и заграницѣ. Маю надѣю, що ВП. Панѣ оцѣнятъ мою совѣстну працю, и я заслужу собѣ на Ихъ ласкаве довѣрiе.

Сукнѣ весѣльнй, слюбнй, балёвй и другй роблю пôсля журналу за мѣрну цѣну. — Замовленя замѣсцевй выконую якъ найскорше; надôслати треба точну мѣру або станикъ и довгôсть сукнѣ.

Такожь пріймаю Панны до науки кравецтва; Панны зъ околицѣ знайдутъ у мене цѣлковите умѣщенье. За моральне веденье и основну та повну науку ручу.

Поручаючись ласкавôй памяти остаю съ поважаньемъ

Ванда зъ Г. Рудковска

2—6 **въ Перемышли, ул. Мнѣша.**

Запрошенье до предплаты на

„SAMORZĄD“ и „GMINA“

разомъ съ популярною **„GAZETA ROLNICZA“,**

письма выходячй на перемѣну к о ж д о и н е д ѣ л ѣ пôдъ редакцiею **Маркила Туркавского во Львовѣ.**

П р о г р а м а обохъ газетъ обнимає: 1) Вступнй статiи и розправы о жизненныхъ интересахъ краю; 2) Справозданя зъ чинностей Рады державнои, Сойму и Выдѣлу краєвого; 3) Справы поодинокихъ повѣтôвъ, громадъ и обшарôвъ дьбрскихъ (властей автономичныхъ и правительственныхъ); 4) Справы школьнй; 5) Хронику краєву и всячину; 6) Переглядъ науково-литературный и артистичный; 8) Переглядъ економично-торговельный и Газету Рôльничу; 8) Фейлетонъ на двохъ сторонахъ (ескизы повѣстевй, историчнй, гуморески, житьеписи и стихи); 9) Оголошеня урядовй и 10) Инсераты.

Кождe число становитъ для себе заокруглену цѣлôсть.

Предплата на „Samorząd“ и „Gmina“ выноситъ:

Съ пересылкою почтовою въ краю: рôчно 5 зр., пôврôчно 2 зр. 50 кр., чвертьрôчно 1 зр. 30 кр.; *безъ пересылки въ мѣсци*: рôчно 4 зр., пôврôчно 2 зр., чвертьрôчно 1 зр. Въ *Нѣмеччинѣ* квартально 3 марки; *въ иншихъ краяхъ* 5 франкôвъ.

Комплетъ газеты „Samorząd“ зъ рр. 1881 и 1882 коштуе съ пересылкою лишь 1 зр. = 3 марки = 5 франкôвъ. Инсераты и прилоги обчисляются якъ найдешевше!!

На жаданье высылае *franco* заразъ числа на показъ и пріймае предплату:

Администрацiя „Samorząd-у“ и „Gmin-ы“

во Львовѣ, Ринокъ, ч. 7. (2—3)

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха

свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична

дра ЛЮЦЕ (Lutze)

въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ

найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА

знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ

цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске

знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей

заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА

въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT

даюча дуже поживну зупу пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду

зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѣ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ

РОМЕРСГАВЗЕНА

фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ

скрѣпляючій волосье

пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскій вина лѣчничій

признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бєсядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского ôтзначенй, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣджений и знаменитыми узнанй:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове

для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте

противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ

вино пепсинове

противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ

вино пептонове

противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске

ВИНО РУМБАРБАРОВЕ

противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожъ само высше поименованными професорами и лѣкарями за найлучшій признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE

чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ

чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе

чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.

чвертъ-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера

звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа

скляна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и ЦУКОРКИ МХОВЙ

противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ

Дра VOSSA

пуделко 70 кр.

Правдивй зернята Моризона

пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO

фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкй

власного выробу, неуступаючй жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо

спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый

до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID

найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска

власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину менший фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французкй

власного выробу.

ПУДЕРЪ французкій правдивый

и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского

противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА

власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio

до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновй выробы Зарга,

рôжнй мыла, кремы глицериновй и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАШОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожъ въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

ЦѢННИКЪ.

3 **ТОРГОВЛЯ** (3—?)

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

ВО ЛЬВОВѢ

залагоджуе ласкавй замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляе желѣзницею франко до послѣднои стациі.

Консервы.

Горошокъ сушеный россійскій	3·60
„ франц. въ пушкахъ	1·40
Шампіоны фр. въ пушкахъ	1·20
Шпараги волик. 1/1 п. зр. 6, 1/2 п.	3·50
Mixed Pikles въ слоикахъ	—·84
Оливки франц. въ оцтѣ	1·20
Капарки франц. кильо	1·44
„ дрôбненькій слоикъ	—·80
Труфлѣ perigord въ пушкахъ	3·80
„ въ слоикахъ	1·50, 2·50
Грибы сушенй выбиранй	2·50
Сардинки франц.	75, 1·30
„ Градо	35, 40
Москалѣ сардель. росс штука	—·4
„ ориг. фасочка	2·30
Осследцѣ голенд. молочн шт	—·12
„ шкотскй кр.	7, 8
Сарделѣ, кильо	1·44
Лососьо-оселедцѣ норвеге. шт.	—·60

Сосы и Муштарда.

Бифштикъ соя	1·20
Uniwersal Relisch	1·40
Сосъ труфльовый	1·60
Муштарда зъ Бордô.	
Diophantes, слоикъ	50 и 80
Girondine 1/2	60 и 1·—
Ангельска пакетъ	16 и 32
Диссельдорфска якъ фр. кильо	—·80
„ слоикъ	—·35
Кремска плынна 1/1 фл.	—·70
„ 1/2 35 кр. 1/4	—·18
Олива найлучша 1/1 фл.	1·—
„ „ ницейска кильо	1·50
„ въ фляшкахъ 10, 18, 30, 60, 1·—	
Оцетъ винный въ фляшкахъ	—·35
„ овочевый литра 8, 16 и 24	
„ франц винный естраг. 70 и 1·40	
Сыръ швайцарскій краевый	—·96
„ ементальскій	1·60
„ Пармезаньскій до тертя	2·40
Бриндза знаменита	—·80
Масло все свѣже и кухонне.	

Свѣтячй кресты

по майстерски пластично выроблений, пречудний на видъ.

Тіи кресты помальованй нововынайденими ц. к. выключно упривилеёваными **въ ночи свѣтячими** кришталными барвами, не пôдлягаючими жадному зôпсутю; якъ хрущѣ-свѣтляки въ лѣтѣ свѣтятъ въ ночи, въ такôмъ самôмъ блеску и роскоши барвъ свѣтятъ такожъ нововынайденй **самосвѣтячй кресты,** выключно лишь у насъ выроблюваний.

За тревалу и прекрасну силу свѣтла гарантуеся.

Цѣна за одинъ крестъ зр. 3·75, делѣкатнѣйше зробленый зр 4·50, незвычайно-делѣкатный съ постументомъ зр. 6.

Высылаеся за готôвку або за послѣплатою почтовою.

Можна набути выключно лишь у

Klingl & Baumann in Wien,

Stadt, Tegetthoffstrasse Nr. 3.

NB. Остерѣгаеся передъ пôдробленьомъ; кожда штука есть на ôтворотнôй сторонѣ заосмотрена нашою фирмою.

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ **10.000 зр.**

Дальше слѣдуючй выранй:

1 на **10.000** зр.—4 по **5000** зр.—5 по **3000** зр.—15 по **1000** зр.—30 по **500** зр.—50 по **300** зр.—100 по **100** зр.—200 по **50** зр.—542 по **25** зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнй списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовй просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (15—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ **гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитово-земскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.**

ЛЬОСЫ червоного КРЕСТА

Перше тягненье вже 2 Сѣчня!

Рôчно три тягненя

Головна выграна

Дня 2 Сѣчня „ 1 Мая „ 1 Вересня

гульденôвъ **200.000** австр. вал.

Найменша выграна зр. 12 пôдносится до 20 зр.

Оригинальнй льосы точно по урядовôмъ курсѣ дня.

Поодинокй льосы въ 5 чвертьрôчныхъ ратахъ á 3 зр.

Право до гры есть вже заразъ въ першôмъ тягненю дня 2 Сѣчня!

Wechsler-Geschäft der Administration des

Wien, Stephansplatz Nr. 9. „MERCUR“ Ch. Cohn. Wollzeile Nr. 10 u. 15.

3—3

ОБЪЯВЛЕНЬЕ!

Обще рôльничо-кредитне Заведенье для Галиціи и Буковины, общество зарегистроване съ неограниченою порукою

(8—9) **ôткрыло**

за призволенъемъ Высокои Власти державнои

въ собственôмъ домѣ ул. Ôрмянска Нръ 2

(напротивъ „Народного Дому“)

ÔТДѢЛЕНЬЕ ЗАСТАВНИЧЕ.

Удѣляє пожички на заставы,

а именно:

цѣнний еффекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнй и ремѣсничй и всякй предметы маючй вартôсть.

Певнымъ и швидкимъ

(8—10) есть дѣланье

ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)

(Gichtgeist)

Генриха Бльоха

зъ Егеръ (Чехи)

Цѣна за фляконъ 60 кр.

Правдивый плынъ той можна дôстати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слонемъ“.

Ново урядженый складъ товарôвъ корѣнныхъ

КАРОЛЯ КОЛЬМАНА

въ Самборъ, Рынокъ Ч. 12.

поручае Высокопреподобному Духовеньству и Высокопочтенной публицѣ свôй головный складъ товарôвъ, котрй зъ першихъ жерелъ спроваджуе и таковй по слѣдуючихъ цѣнахъ спродае:

	Кава Ceylon ôтлична	1 зр.	85 кр.
	„ грубозерниста	1 „	80 „
	„ середна	1 „	70 „
1 3	„ перлова найлѣпша	1 „	85 „
	„ Моеса найлѣпша	2 „	— „
	„ Jawa	1 „	60 „
	„ Cuba найлѣпша грубозерниста	1 „	85 „
	„ Porteza	1 „	40 „

Цукоръ найлѣпшій въ головѣ по 48 кр.

Такожъ складъ гербаты россійскои, правдивый румъ бремскій, Cogniac французкій, Розолисы ланцуцкй, портеръ правдивый англійскій, всякй роды вина, пиво пильзненске и всякй иншй товары корѣннй и деликатесы по найтаншихъ цѣнахъ.

При тôмъ тирольскй яблока, правдивй моризоны зъ головного ихъ складу, Pagliano и Seehofer, дальше склады шкла, лямпъ, паперу, перфумерін и свѣтла церковного.

Для догôдности Всепочт. публики высылаю по тыхже цѣнахъ каву по 5 кильо въ пачкахъ почтою franco на мѣсце и цѣнникъ на жаданье franco.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Письмо до громадъ повѣта львôвского

ôтъ *Теофиля Меруновича*

бувшого ихъ посла до сойму краєвого.

Пôдъ такимъ заголовкомъ розсôлавъ п. Т. Меруновичь до своихъ выборцѣвъ львôвского повѣту невеличку брошурку о своѣй посольскôй дѣяльности въ соймѣ. „Дѣлаю се на письмѣ для того, — пише п. М. — що письмо всюда легко трафитъ, где тôлько кто цѣкавый буде, єго прочитати, а не кождому булобы возможно ѣхати ôтъ Яричева, Винникъ и Щирця въ одно мѣсце мене слухати.“ П. Меруновичь здає справу въ двохъ направленяхъ: по перше, що ôнъ самъ здѣлавъ, або хотяй пробовавъ зъ своєи власнои гадки и своимъ власнымъ трудомъ? по друге, якъ ôнъ заховувався яко посолъ въ всѣхъ иншихъ справахъ, якй въ соймѣ въ часѣ єго послованя були розбираній?

Зъ тыхъ справъ, якй самъ п. Меруновичь зъ своєи власнои гадки пôдносивъ въ соймѣ, зай має найперше мѣсце справа жидôвска и она то найобширнѣйше представлена въ єго посольскôмъ справозданю. П. М-вичь вычисляє десять точокъ своихъ внесень въ справѣ жидôвскôй, змѣряючй до того, щобы переведено рôвноуправненье межи христіяньскою а жидôвскою людностею цѣлкомъ справедливо, такъ щобы и жидôвъ „чѣпалося право“. Треба признати, що п. М-вичь много заходився коло сеи справы, однакожь практичній результаты тыхъ заходôвъ не великй. Соймъ принявъ вправдѣ внесенье що до строгого надзору надъ веденьемъ жидôвскихъ метрикъ и надъ неправно удержуваными закладами заставничими, але и се вѣдомо, що правительство ôтповѣло, будьтобы жидôвскй метрики велися зовсѣмъ правильно, а що до покутныхъ закладôвъ заставничихъ то и нынѣ рôвножь можна сумнѣватися, чи внесенье п. Меруновича хочьбы въ части вплынуло на ихъ устороненье. „Що до ревизіи *Талмуду*, котрои я домагався“, говоритъ наконець п. М-вичь, „то понеже жиды дуже горячо тому супротивлялися, то для святого спокою бôльшôсть сойму поминула тую справу.“ Се елегійне признанье п. Меруновича кидає дуже сумне свѣтло на цѣлу справу жидôвску, нимъ пôдношену, бо проектованй п. Меруновичомъ реформы и такъ не дуже глубоко входятъ въ лоно жидôвъ, а щожь доперва скоро соймъ „для святого спокою“ ôтклоняється навѣть ôтъ такъ близькои а для пôзнаня жидôвства необходимои ревизіи Талмуду?! Такимъ чиномъ складаєся цѣла реформа „для святого спокою“ до актôвъ. Тожь и не выдаєся намъ, щобы поясненье, яке давъ п. М-вичь своимъ выборцямъ о справѣ жидôвскôй могло ихъ успокоити и вдоволити.

Кромѣ поменшихъ справъ, о котрыхъ згадує п. М вичь въ своимъ справозданю (о внесеню, щобы громады могли сплачувати маленькими ратами черезъ довшй лѣта кошта будовы „хорошихъ и просторонныхъ шкôлъ“; щобы продавано сôль по сталыхъ цѣнахъ; щобы высшй власти опѣкувалися рукодѣльниками (ремесниками), котрй у насъ теперь якось дуже пôдупадаютъ; щобы по желѣзницяхъ, удержуваныхъ за грошѣ податковй, господарували не вѣденьскй Нѣмцѣ, а нашй краяне; дальше о безъуспѣшно пôднятôй реформѣ народныхъ шкôлъ, о краєвôмъ банку и т. п.) пôдноситъ п. Меруновичь такожь двѣ дуже важнй справы: „руску справу“ и справу реформы краєвои автономіи.

О послѣднôй справѣ, котра, якъ вѣдомо, закôнчилася цѣлковитымъ фіаскомъ, такъ говоритъ п. М-вичь: „Радили рôжно, але понеже нѣкто не выгадавъ такого устрою урядôвъ, щобы въ нѣмъ обôйшлося безъ ôтобраня громадамъ и повѣтамъ ихъ теперѣшнои свобôднои самостоятельности (а властиво не „выдумано“ такого проекту, якій бы зыскавъ бувъ за собою бôльшôсть голосôвъ въ соймѣ и уступивша бôльшôсть просто не знала навѣть. зъ котрого кôнца братися до сеи реформы. *Пр. Ред. Д.*) — для того я, яко посолъ, не голосувавъ за жадною зъ предкладаныхъ новостей, хотяй узнавати мушу, що не зашкодилобы, щобы у насъ було менше урядôвъ, а скорѣйше урядованье.“ Намъ выдаются такй слова дуже дивными въ устахъ соймового посла и секретаря рады повѣтовои, отже въ устахъ чоловѣка, що певно знає и повиненъ знати хибы и недостатки нашои автономіи. Посолъ повиненъ бути свѣдомымъ такъ жизненныхъ интересôвъ своихъ выборцѣвъ и мати ôтвагу вступитись въ оборонѣ тыхъ интересôвъ, а не поминати такъ важныхъ справъ „для святого спокою“. Або п. М-вичь узнає теперѣшный устрôй автономичный за добрый и не потребуючій реформы, — тогды повиненъ ясно высказати свою гадку и выказати безъосновнôсть тыхъ поглядôвъ, що не тôлько узнаютъ хибнôсть и недостаточнôсть сего устрою, але навѣть посуваются до того, що жадаютъ знесеня передовсѣмъ радъ повѣтовыхъ; або п. М-вичь узнає хибы и недостатки автономичного устрою, хочь може не въ такъ широкихъ розмѣрахъ, а тогды повиненъ ясно высказати свôй поглядъ, пояснити справу выборцямъ и указати дорогу, котрою слѣдує поступати до спасеннои реформы, и якъ усунути ставляній перешкоды въ переведеню сеи реформы.

Така, а навѣть еще бôльша неясноôсть выказуєся въ поглядахъ п. М-ча на „руску справу“. Щô се за справа, — сего навѣть годѣ на певно дôзнатися зъ письма п. М-ча. П. М-вичь видитъ „въ газетахъ щоденно велику бôйну межи Русинами а Ляхами“ (и правду сказати, самъ неразъ въ Gazet-ѣ Narod. бравъ видну участь въ тôй бôйнѣ. *Пр. ред. Д.*), але „по краю якось тои бôйны не видати“, бо пр. Рѣсна руска не сточила доси еще нѣ однои битвы съ Рѣсною польскою!! Не знаємо по перше, для чого п. М-вичь говоритъ ажь о „бôйнѣ“ и то „великôй межи Русинами а „Ляхами“. П. М-вичь, якъ заразъ покажемо, самъ признає, що межи Русинами а Поляками суть певнй спорнй точки, хочь ихъ нѣкто не назве великою „бôйною“, такъ само, яко годѣ сказати, щобы Словенцѣ а Нѣмцѣ, шлескй Поляки а Нѣмцѣ, Чехи а Нѣмцѣ вели съ собою „бôйну“ и „билися съ собою“. По друге, чомужь то п. М вичь не пояснивъ, для чого въ газетахъ ведеся „щоденно велика бôйна межи Русинами и Ляхами“? Най буде, що рускй газеты ведутъ тую „бôйну“ — а мы скажемо: спôръ — непотрѣбно и напрасно; але для чогожь ведутъ єи галицко-польскй газеты, скоро єи нема въ краю и нема для неи жаднои пôдставы? Длячого галицко польскй газеты выступаютъ все зачѣпно противъ Русинôвъ, длячого силомôць накидаютъ на нихъ всякй пôдозрѣня, а зъ другои стороны навѣть не маютъ ôтваги чи доброи волѣ, подати голосôвъ о „рускôй справѣ“ своихъ рôдныхъ закордоньскихъ братей-Полякôвъ, якъ се послѣдными часами сталося съ голосомъ познаньского Полякa въ Dziennіku poznańskim и съ голосомъ Gazet-ы polsk-oи? Ось чому булобы дуже цѣкаво почути, якъ то п. М-вичь — одинъ зъ видныхъ спôвучастникôвъ галицко-польскихъ газетъ — поясниттe, въ кождôмъ случаю дуже дивоглядне поступованье галицко-польскихъ, а именно львôвскихъ газетъ? По трете, п. М-вичь муситъ безперечно узнавати таке „воєнне“ поступованье газетъ за дуже шкодливе, на що впрочѣмъ и мы вже неразъ указували. Але скоро єсть въ лонѣ нашого краю такъ велике зло, скоро не можна легковажити силы газетъ и ихъ, въ данôмъ случаю дуже шкодливого вплыву на читаючихъ, то очевидно п. Меруновичь повиненъ бувъ заразомъ предложити лѣкъ противъ сего зла. Вправдѣ завзыває п. М-вичь Русинôвъ и Полякôвъ до згоды, чимъ посередно потверджає, що доси нема згоды, але такій зазывъ не представляєся нѣчимъ иншимъ, якъ лише солодкою фразою, що не веде до цѣли. Придивѣмся тôлько близше, якъ понимає п. М-вичь „руску справу“. Въ однôмъ мѣсци представляє п. Меруновичь „руску справу“ яко соціяльну, а не народну (національну), слѣдуючими словами: „Трафится у насъ, що громада маєякійсь процесъ съ дворомъ, або дѣдичь съ громадою; що помежи дворомъ а священикомъ зайде непорозумѣнье, або наконець учитель не зо всѣми умѣє удержати згоду. Але се дѣєся не тôлько у насъ, але повсюду: такъ само на Мазурахъ, якъ и на Руси. То такъ лишь говорится, що въ тôмъ случаю воюютъ съ собою Ляхъ съ Русиномъ: колибы оба (дѣдичь а громада, взглядно священикъ) були Поляками, або оба Русинами, то такожь сварилибыся.“ Тутъ очевидно п. М-вичь представляє руску справу яко спôръ и суперечнôсть интересôвъ межи громадою а дворомъ, отже яко справу соціяльну, бо годѣ припустити, щобы п. М-вичь мавъ тутъ на гадцѣ лише случайнй споры, а забувъ на ту рôжницю, яка заходитъ межи дворомъ а громадою пôдъ взглядомъ податкôвъ, дороговои, церковнои и въ части школьнои конкуренціи и т. п. Не входимо въ тое, чи добре робитъ п. М-вичь, выставляючи руску справу лише яко соціяльну, але єсли такъ єсть, то голый покликъ „згода“ тутъ якъ найменше може довести до цѣли с. є. погодити суперечнй интереса межи дворомъ а громадою, бо, якъ вѣдомо, словомъ „згода“ годѣ погодити нерôвности и суперечности интересôвъ, такъ важныхъ для однои и другои стороны. Тутъ було повинностею п. М-вича указати дорогу, якъ можнабы и слѣдує погодити тй суперечности, чого очевидно повиненъ бажати кождый добромыслячій чоловѣкъ. Власне то, що п. М-ча „выбрали своимъ посломъ рускй, польскй и нѣмецкй селяне“, вложило на него ту повинноôсть обороны селяньскихъ интересôвъ, а не поминати ихъ „для святои згоды“.

Дальше однакожь зновъ пôдноситъ п. М вичь справу руску яко народну (національну), где ходитъ о то, щобы Русины на пôдставѣ конституційныхъ правъ заховували и плекали свою народноôсть: свою вѣру, языкъ матерный и рôдный обычай — розумѣеся „въ згодѣ а безъ колотнѣ съ сусѣдомъ“. Чи Русины можутъ се „въ мирѣ святôмъ“ робити? П. М-вичь признає тутъ, що єсть „польско-руска колотня“, що „теперь еще не все такъ иде помежи нами, якбы мы того собѣ желали“, але не тôлько не каже, якбы для обохъ сторôнъ справедливо рѣшити „кто має рацію въ польско-рускôй справѣ“ и „якбы то мало бути межи нами“ по правдѣ и справедливости, але надто и тутъ „для святого спокою“ поминає тй, такъ многоважнй пытаня и признаєся, що тамъ, „где сварилися Русины съ Ляхами, тамъ мене не було, коли засѣдавъ я въ соймѣ, и тамъ мене нѣколи не буде!“ Якто? Посолъ, що завзыває своихъ выборцѣвъ до згоды, не має ôтваги помирити спорячихъ а навѣть докинути слова опамятания для неслушно спорячихъ? Посолъ, що почуває всю згубноôсть сеи межинароднои колотнѣ, не почуваєся до того, щобы хочь слово сказати до спорячихъ и то все — „для святого спокою“? Ктожь ôттакъ переведе порозумѣнье межи спорячими, еслибы кождый такъ втѣкавъ зъ сойму, коли тамъ розгорится колотня? Признаємо, що не розумѣємо такои „нѣ теплои нѣ зимнои“ политики на засадѣ „все бери, мене не тыкай“.

Пôдносимо тыхъ кôлька увагъ нашихъ о посольскôмъ справозданю п. Меруновича разъ для того, що самъ ôнъ домагаєся въ нѣмъ такого оцѣненя, а по друге для того, що пôсля нашои гадки въ справахъ такъ важныхъ, якъ высше пôднесенй, маємъ право жадати ясности ôтъ мужѣвъ, що хотятъ яко послы проводити въ справахъ краєвыхъ.

Почтовй касы щадничй.

На основѣ закона зъ 28 мая 1882 р. вôйдутъ съ Н. рокомъ въ житье почтовй касы щадничй, котрй маютъ задачу зъ однои стороны дати можноôсть и найбѣднѣйшимъ верствамъ жителѣвъ умѣщати дрôбнй свои квоты на процентъ, а зъ другои стороны и державѣ принести певнй доходы.

Пôдъ зарядомъ и порукою правительства заведена буде въ Вѣдни державна каса щаднича, котра буде пôдлягати министрови торговлѣ, належати буде до обсягу администраціи почтовои, а зватися буде „ц. к. урядомъ почтовыхъ касъ щадничихъ“. Стаціями збôрными того центрального уряду будутъ всѣ уряды почтовй въ Австріи; они обовязанй що дня въ звычайныхъ годинахъ урядовыхъ пріймати вкладки и выплачувати жаданй грошѣ. Всѣ вкладки и выплаты записуются до книжочокъ, котрй почта дає безплатно. За оказаньемъ такои книжочки може вкладачь на кождôй стаціи (почтѣ) вложити дальшу вкладку або дôстати выплату. — Найменша вкладка муситъ вынсоити 50 кр., а всяка бôльша вкладка муситъ бути дѣлима черезъ 50. Вкладку въ квотѣ 50 кр. можна такожь вносити марками листовыми, прилѣплеными на призначеныхъ до того картонахъ, продаваныхъ на почтѣ по 5 кр. Ôтъ одного и того самого вкладача не вольно на тыждень бôльше якъ одинъ картонъ на 50 кр. пріймати. Вкладки будутъ процентуватися ôтъ 1 гульдена по 3% рôчно. Процентъ записуєся до книжочки и въ кождурôчницю выставленя книжочки дочисляєся до капиталу. Вкладокъ не можна въ однôмъ роцѣ вносити бôльше, якъ на 300 зр. по ôтчисленю всякихъ выплатъ, а капиталъ вкладковый въ загалѣ процентуєся лишь до 1000 зр. Нѣкому не вôльно пôдъ загрозою утраты проценту а часомъ и капиталу посѣдати бôльше, якъ одну книжочку почтовои касы щадничой. Такожь малолѣтнй маютъ право вносити самостôйно вкладки и ôтбирати выплаты, если ихъ заступники правнй не увѣдомлятъ на письмѣ уряды почтовй, що они тому противлятся.

Вкладачь має при першôй вкладцѣ вписати въ книжку своє имя и прôзвище, занятье, мѣсце родженя и замешканя; такожь муситъ пôдписати „контраквитъ“, на котрôмъ може выписати яку тайну „паролю“. Кто выбравъ собѣ паролѣ, той безпечнѣйшій, бо почта не выплатитъ грошей нѣкому безъ поданя паролѣ; ôнъ може ôтобрати зъ почты выплату навѣть черезъ трету особу, если на призначенôмъ формуляри пôдпишеся и напише свою паролю. Вкладки можутъ бути вношенй такожь въ користь третихъ осôбъ. — Вкладачь одержитъ кромѣ потвердженя ôтъ урядника почтового еще окреме потвержденье зъ пентрального урсду почтового въ Вѣдни въ протягу 14 днѣвъ. — Уряды почтовй обовязанй кромѣ мѣсячныхъ обрахункôвъ робити еще щоденнй рахунки зъ обороту вкладокъ и выплатъ.

Вкладачь може кождои хвилѣ жадати звороту цѣлои своєи вкладки або части за попереднымъ выповѣдженьемъ, котре треба высылати просто до уряду центрального въ Вѣдни. Выповѣдати належитъ квоту ôтъ 10 до 100 зр. на 15 днѣвъ, ôтъ 100 до 500 зр. на мѣсяць, а высше 500 зр. на два мѣсяцѣ на передъ. Почта не выдає меншу квоту ôтъ 1 зр. хиба лишь тогды, если цѣла належитôсть не сягає до 1 зр. Если вкладаючій не обравъ собѣ паролѣ а хоче ôтобрати грошѣ черезъ повномочника, то повномочіе муситъ бути потверджене вôйтомъ, священикомъ, судомъ або нотаремъ; хорому може потвердити лѣкарь.

Се суть найважнѣйшй приписы уставы запроваджуючои почтовй касы щадничй; зъ нихъ читатель зможе вже порозумѣти характеръ институціи почтовыхъ касъ щадничихъ.

ПАМЯТИ
найлучшого друга.

VI.

(Конецъ.)

Але все те було вже запôзно. Ôтповѣдь на прошену ранною весною ôтпустку одержавъ Навроцкій доперва въ пôзну осѣнь, а радше вже въ зимѣ, бо ажь въ листопадѣ. Тямлю добре, коли ôнъ р. 1880 переѣздивъ черезъ Львôвъ на свій зимовый ôтпочинокъ на родину. На дворѣ була дуже погана слота. Снѣгъ переплѣтався съ дощемъ, густй туманы налягали ôловяными хмарами на землю, а холодъ и вохкôсть перетискались крôзь одежу и переймали чоловѣка до живого. Не можна було собѣ подумати бôльшои ироніи, якъ въ таку пору ѣхати ратувати здоровля. А станъ здоровля Володим. Навроцкого бувъ вже тогды такій, що переймавъ тревогою кождого, кто єго побачивъ. Ще тôлько очи свѣтилися на почорнѣлôмъ, высохлôмъ лици, але голосъ єго вже рвався за кождымъ словомъ, не мовьбы завмиравъ ôтъ кашлю. Самъ ôнъ говоривъ съ великимъ жалемъ: „Оттеперь маю часъ и волю, — хочь въ снѣгу — хочь въ болотѣ купайся та зимною мракою надыхайся. Отъ поѣду хиба, щобъ побачити рôднй стороны“. Можна було навѣть сумнѣватися, чи ôнъ перебуде зиму. Але якось ще выдержала натура, загартована тяжкими злиднями, и колибъ ôнъ мавъ бувъ ôтпустку на слѣдуючу весну, то кто знає, чи нашъ Володимиръ не бувбы єще и доси въ живыхъ. Тôлькожь не довелося Володим. Навроцкому дôждатися сего. Минула весна, минуло лѣто, а Володим. Навроцкій пересидѣвъ весь сей часъ въ бюрѣ. Тяжка недуга розвивалась що разъ бôльше и черезъ зиму пôдорвала всѣ жизненнй силы. По найтяжшôй житейскôй борôбѣ зломалась наконець желѣзна сила одинокого борця пôдъ напоромъ безчисленныхъ злиднѣвъ — Володимиръ Навроцкій умеръ дня 16 марця 1882 р.

Про послѣднй часы В. Навроцкого удѣливъ намъ одинъ зъ щирыхъ прихильникôвъ „Дѣла“ слѣдуючй вѣсти:

„Дôзнавшись о моѣмъ пробуваню въ сихъ сторонахъ (въ Решовѣ), написавъ покôйный В. Навроцкій до мене письмо — а було се передъ двома мѣсяцями (до смерти В. Н-го): „„Коли ласка, ôтвѣдайте мене, бо менѣ самому годѣ у Васъ бути — хороба не дозволяє. Але вчасно Васъ упереджаю, що вся пріємноôсть буде по моѣй сторонѣ, бо застанете въ менѣ физично зруйнованого и морально заумираючого чоловѣка, якимъ пишеся etc. etc.““ — Се письмо тронуло мене до глубины; я поспѣшивъ сейчасъ не знаючи навѣть до того часу, що сей Навроцкій се авторъ тои „Подвôйнои крейдки“, котру мои знакомй читали съ такимъ занятьемъ и глубокимъ жалемъ надъ долею покривдженого народа. Ажь по коротцôй розмовѣ пôзнавъ я, кто высвѣдчивъ менѣ знамениту честь, статися однымъ зъ близшихъ єму знакомыхъ въ сихъ околицяхъ. Тôлькожь зла доля хотѣла, що се знакомство тревало дуже короткій часъ. Съ жалемъ побачивъ я, що нашъ Володимиръ догоряє. Тымъ бôльше тронули мене слова єго листу, запрошаючого мене до себе. Прибувши на се запрошенье и розговорившись съ моимъ новымъ, а такъ дорогимъ знакомымъ, спытавъ я єго о причину сеи слабости, що пôсля єго словъ зробили єго морально заумираючимъ чоловѣкомъ. Сумно усмѣхнувся и такъ почавъ говорити: „„Мене поселено на чужинѣ далеко ôтъ родины, приятелѣвъ, ôтъ власного народа, що мене выховавъ и такъ дуже припавъ менѣ до серця. Мене обгорнула туга за родиною, за своими, за рôднымъ народомъ. Я мусѣвъ тутъ приучуватися до иншои мовы, навыкати до иншого народа, мусѣвъ працювати для несвоихъ, — а мысль, що се сталося умысно, що мôй нарôдъ остався безъ помочи, — мучила мене якъ змора. Нѣмець має на сю слабôсть выразъ „Heimweh“, — у насъ кажутъ „туга за родиною“ и єсть до сего навѣть дуже тужлива пѣсня: „Я въ чужинѣ загибаю, на чужинѣ плачу...“; Поляки кажутъ, що сибирскй поселенцѣ зъ ихъ народу такожь терплятъ подôбнй муки. За тй муки кленутъ-проклинаютъ они своихъ мучителѣвъ и голосятъ свои жалѣ въ яскравыхъ барвахъ цѣлому свѣту. Я не мавъ и сеи ôтрады, щобы о нихъ высказатися хочь передъ моими приятелями, а не то передъ цѣлымъ народомъ або цѣлымъ свѣтомъ. Щобы притлумити бôль-тугу за родиною, за рôднымъ живымъ словомъ, я взявся до працѣ, працювавъ надмѣрно, зъ всѣхъ моихъ силъ, тысячь разъ кидавъ перо съ розпукою, що се праця не для мого народа, — и зновъ брався до неи. Житье плыло менѣ понуро, невесело. Єдиною моєю розрадою було, коли довелось менѣ ненадѣйно почути живе руске слово, що впрочѣмъ рѣдко лучалося. Передъ кôлькома лѣтами выслано мене на комисію въ дуже важнôй для скарбу справѣ. Я взявся до сеи працѣ горячо надѣючися, що по єи належитôмъ переведеню сповнятъ наконець моє горяче бажанье и перенесутъ мене назадъ межи мôй нарôдъ. Моєю працею забезпечивъ я скарбови около 50.000 зр. а. в. — Але мои найскромнѣйшй надѣѣ не сповнилися... Вправдѣ всесторонно выказано мою невиннôсть — — але... я попавъ въ сухоты. Вамъ може се дивно, але въ моѣй родинѣ нѣкто не слабувавъ на сухоты, тожь не суть они наслѣдственнй. Може скажете: въ надмѣру працѣ. Признаю, але я вамъ сказавъ, чому я працювавъ бôльше, якъ було моимъ обовязкомъ. Вы маєте родину, маєте людъ, съ котрымъ говорите по руски и для него працюєте. Я працювавъ для чужихъ... я надѣявся вернути въ рускй стороны, але не дôждався сего... Розпука и гризота убили мене физично и морально.“

Дня 16 (4) марця с. р. розстався Володимиръ Навроцкій съ симъ свѣтомъ въ 36-тôмъ роцѣ житя. Єго смерть зробила навѣть середъ Решôвскихъ Полякôвъ глубоке враженье. Єго товаришѣ по уряду були до глубины тронутй смертею свого неôтжалуваного товариша, що умѣвъ собѣ зъєднати ихъ щиру любôвь. „Ônъ бувъ найздôбнѣйшій зъ насъ всѣхъ“, говорили они, „ônъ упавъ жертвою“... Товаришѣ по уряду Поляки зложили ôтъ себе на домовинѣ Покôйника гарный вѣнець съ синё-жовтыми лентами, чимъ дали прекрасный доказъ свого узнаня и пошанованя народности Покôйника. Честь такимъ Полякамъ! Похороны ôтбулися зовсѣмъ пôсля рускаго обряду. Здвигъ народа, а именно интелигенціи Решôвскои на похоронахъ бувъ неперечислимый. Всѣ спѣшили ôтдати послѣду прислугу Покôйникови. Бувъ се найлучшій доказъ тои загальнои любôви и того поважаня, яке зъєднавъ собѣ нашъ Володимиръ на далекôй чужинѣ. Рускій спѣвъ, по бôльшôй части Русинôвъ-професорôвъ и урядникôвъ, пробуваючихъ въ Решôвскихъ сторо-

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(600-лѣтный ювилей панованя Династіи Габсбургôвъ). День 27 грудня обходило столичне мѣсто Вѣдень дуже торжественно. Рада мѣска зôбралася въ хорошо пристроєнôй сали раднôй, где бурмистръ Вѣдня мавъ промову о значеню ювилейного обходу, зазначивши передовсѣмъ, що мѣсто Вѣдень все вѣрно стояло при Габсбургахъ. По полудни цѣсарь принимаючи депутацію мѣста заявивъ, що „Династія Габсбургôвъ ôтъ часôвъ Рудольфа все дбала о Вѣдень и довела єго до теперѣшнои силы и розцвѣту. Зъ другои стороны Вѣдень въ добрôй и лихôй доли все бувъ вѣрный для Династіи. Цѣсарь высказавъ свою надѣю, що такъ само буде и на будуще, и поручивъ депутаціи подякувати жителямъ Вѣдня и завѣрити ихъ о єго незмѣннôй ласцѣ.“ Того самого дня складали желаня цѣсареви епископаты горѣшно- и долѣшно-австрійскі пôдъ проводомъ вѣденьского архіеп. Гангльбавера. Цѣсарь заявивъ тôй депутаціи, що „якъ єго предки все удѣляли церквѣ охороны и опѣки, такъ и ôнъ чтитъ церковь и єи слугъ; зъ другои зновъ стороны епископы и духовеньство все ревно старалися защѣпити въ серця вѣрныхъ любовь ôтчины и вѣрнôсть пануючому Домови.“ На благожеланя ректора вѣденьского университету цѣсарь ôтповѣвъ: „Сподѣваюся, що университеты монархіи даютъ публичному житю що року не лишь образованыхъ молодыхъ людей, але такожь добрыхъ обывателѣвъ и вѣрныхъ сынôвъ Австріи.“ Такожь принимавъ цѣсарь маршалкôвъ горѣшнои и долѣшнои Австріи, и министрôвъ гр. Кальнокого и Каляя; съ двома послѣдными конферувавъ цѣлу годину.

(*Палата послôвъ*) має розпочати свои посвяточнѣ засѣданя дня 15 л. сѣчня.

(*Австрійскій министеръ вôйны*) захорувавъ на свята и передавъ дѣловодство свого уряду шефови секційному, Власитсови.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Угода съ Ватиканомъ.*) Берлиньска „Germania“ одержала важну вѣдомôсть о угодѣ, яка має бути заключена межи Россією а столицею апостольскою. Пôсля информаціи „Germani и“ проектъ угоды, на котрый обѣ стороны мали згодитися, складаєся зъ слѣдуючихъ 6 точокъ: 1) Россія вышле до Ватикану свого посла и приверне зношеня дипломатичнѣ съ Ватиканомъ, зôрванѣ 1874 р. 2) Епископы католицкѣ пробуваючѣ на выгнаню маютъ повернути до своихъ столиць, а опорожненѣ або администрованѣ столицѣ маютъ бути канонично обсажденѣ, такъ що небавомъ всѣ 12 діецезій католицкихъ въ Россіи будутъ мати своихъ архипастырѣвъ. 3) Парохіи маютъ бути на будуще такъ обсаджуванѣ, що парохôвъ 1-ои клясы будутъ епископы представляти правительству; парохôвъ 2-гои и 3-тои клясы будутъ настановляти самѣ епископы. 4) Семинаріи духовнѣ будутъ приверненѣ и ôтданѣ пôдъ юрисдикцію епископôвъ; держава буде мати надъ семинаріями лишь якійсь зверхный надзôръ. (Germania не подає близше якого рода має бути той надзôръ, якій буде языкъ выкладовый въ семинаріяхъ и чи професорôвъ будутъ именувати епископы, чи правительство). 5) Що до языка, якого має уживати католицке духовеньство, то проектъ угоды постановляє, що тамъ, где народъ говорить по руски, Римъ наклонить духовеньство говорити по россійски, а въ иншихъ околицяхъ духовеньству полишена буде свобода пôдъ взглядомъ языковымъ. 6) Въ справѣ холмскôй постановлено, що кождый унитъ має право повернути до католицкои вѣры.

Journal de St. Petersbourg забравъ такожь голосъ въ тôй важнôй справѣ и написавъ що слѣдуе: „Дневники заграничнѣ займаются пильно переговорами межи правительствомъ россійскимъ а столицею апостольскою. Результатъ тыхъ переговорôвъ має бути щасливый. Гдеякѣ дневники заграничнѣ пересаджуютъ результатъ договорôвъ, иншій критикуютъ єго прихильно або неприхильно. Мусимо перестерегчи публичнôсть передъ тыми надто поспѣшными осудами. При незмѣнныхъ догматахъ, засадахъ и традиціяхъ римскои церкви зъ однои стороны, а при интересахъ цивильныхъ, администраційныхъ и законахъ державныхъ зъ другои стороны можливѣ суть лишь трансакціи политичнѣ, ôтносячѣся лишь до пытань фактичныхъ, опертыхъ на умѣренности ôтпоручникôвъ правительства россійского, котрымъ було поручено переведенье тои дражливои справы. Папа Левъ XIII оказався прихильнымъ до такихъ переговорôвъ, а царскій кабинетъ съ всею щиростею принявъ и ôтвдячивъ тую прихильнôсть. Сподѣваємось, що договоры, о котрыхъ бесѣда несомнѣнно причинятся до того, щобы усунути трудности и привернути добрѣ ôтношеня межи властею церковною и свѣтскою, такъ потрѣбнѣ въ теперѣшныхъ часахъ соціяльныхъ неспокоѣвъ“. Якъ бачимо, зъ ôтзыву пôвурядового „Journal de St. Petersbourg“, правительство россійске на серіо бажає погодитися съ Римомъ. Що до точокъ угоды, якѣ подала „Germania“, то, пôсля загального мнѣнія, тѣ точки суть вѣродостойнѣ, кромѣ не постановленого еще рѣшучо пытаня языкового въ 5-тôй точцѣ. Не потребуємо и казати, що польскѣ газеты, съ малыми вынятками (котрѣ хотѣлибъ якъ найбôльше выторгувати), радуются зъ договорôвъ Россіи съ Римомъ...

„Правительственный Вѣстникъ“ доноситъ, що одна политично зôслана женщина, именемъ Кулитовска, утѣкши зъ свого мѣсця оселеня, стрѣлила зъ револьвера въ груди губернатора Иляшевича въ Чити. Зраненый губернаторъ поздоровѣвъ. Кулитовска була засуджена на смерть черезъ повѣшенье, але царь уласкавивъ єи и змѣнивъ кару смерти на тяжкѣ довѣчнѣ роботы.

Италія. Кôлькохъ арештованыхъ за демонстраціи передъ австрійскими конзулятами въ день повѣшеня ирридентиста Оберданка въ Трієстѣ, засудили суды италійскѣ на короткій арештъ.

Египтъ. Араби паша и иншѣ засудженѣ на выгнанье выѣхали оногды зъ Египту.

НОВИНКИ.

— **Понеже конфиската 97 ч. „Дѣла“** послѣдувала въ такъ пôзну пору, що мы вже не були въ станѣ того самого дня зробити другого накладу, длятого выдаємъ нынѣ подвôйне ч. 97 и 98 за середу и суботу, а щобы вповнѣ вынагородити нашимъ Читателямъ страту, выдамо такожь и слѣдуюче 99 ч. въ середу съ надзвычайнымъ додаткомъ въ $1\frac{1}{2}$ аркуша.

— **Въ память 600-лѣтнои рôчницѣ панованя Династіи Габсбургôвъ** ôтправивъ Преосв. еп. Сильвестеръ въ середу въ первопрестольнôмъ храмѣ св. Георгія торжественну соборну литургію, на котру явилися представителѣ цивильныхъ и войсковыхъ властей, представителѣ рускихъ товариствъ, питомцѣ духовнои семинаріи и вѣрнѣ. На хорахъ спѣвали питомцѣ семинаріи дуже хорошо. По богослуженю капитула и представителѣ рускихъ товариствъ удалися до Намѣстника и на єго руки зложили желаня пануючому Домови. Въ имени всѣхъ представившихся Русинôвъ промовлявъ по руски Преосв. еп. Сильвестеръ.

— **Впреосв. митрополитови Іосифови Сембратовичеви,** вышлютъ львôвскѣ Русины адресъ съ щирыми желанями на єго именины, припадаючѣ дня 26 р. грудня (7 лат. сѣчня) 1883 р.

— **О. Александеръ Бачиньскій** зъ Болехова обнимає провизорично въ понедѣлокъ 1 л. сѣчня чинъ ректора львôвскои духовнои семинаріи. О. А. Бачиньскій именованый такожь референтомъ консисторскимъ.

— **Зъ Залозець** пишутъ намъ: О. М. Садовскій, сотрудникъ залозецкій, одержавъ сими днями ôтъ свого уряду деканального письмо слѣдуюче: „Хв. ц. к. Староство надôслало урядови деканальному пôдъ дн. 16 грудня 1882 до ч. 285 допись, котрои ôтписъ тутъ дословно наводится: „Doszło do mej wiadomości z zupełnie wiarogodnego źródła, że ks. M. Sadowski w Zołoźcach nowych, odprawiając mszę św., nie trzyma się postanowień zawartych w kurendzie Najprzewiel. ks. Metropolity, a mianowicie nie przenosi mszału podczas mszy z jednej strony ołtarza na drugą, nie każe używać ręcznego dzwonka, lecz dzwonka wiszącego na ścianie i wśród całego nabożeństwa odzywa się dzwonek tylko cztery razy, zamiast ośm (sic!) Zawiadamiając o tem Wiel. Urząd dekanalny, upraszam o zniewolenie ks. M. Sadowskiego do ścisłego przestrzegania poleceń Metropolity w tej mierze, a zarazem donoszę o tym wypadku Wysokiemu c. k. Prezydyum Namiestnictwa, któremu następnie zdam sprawę o skutku, jaki odniesie moje dzisiejsze pismo. *Russocki*, m. p.“ Навѣвши тую допись ц. к. Староства, урядъ декан. сподѣваєся, що п. староста оперъ свою допись запевне на невѣродостойныхъ доносахъ, якѣ въ нынѣшныхъ часахъ часто лучаются, але поручивъ о. Садовскому на всякій способъ прислати своє оправданье и выясненье урядови деканальному. — Въ ч. 39 „Дѣла“ с. р. було подано, що на жалобу митр. Консисторіи ц. к. Намѣстництво выступило було противъ звѣстного „Okólnika“ товмацкого староста п. Богуша и узнало поступокъ того старосты противзаконнымъ. (Се фактъ! *Ред. „Дѣла“.*) Тымъ чиномъ ц. к. Намѣстництво заказало староствамъ мѣшатися въ контролю обряду. Якъ же дасться съ тымъ розпорядженьемъ ц. к. Намѣстництва погодити поступованье п. гр. Руссоцкого, ц. к. старосты въ Бродахъ? Дня 20 вересня с. р. бувъ на визитѣ дек. въ Залôзцяхъ о. деканъ Кончевичь и не доглянувъ нѣякихъ змѣнъ обрядовыхъ; чи жандармы, котрѣ по 3 до 4 що недѣлѣ и свята посуваются ажь до царскихъ вратъ, — чи они маютъ мати бôльше знанье гр. кат. обряду, якъ о. деканъ? — (Митр. Консисторія повинна и симъ разомъ удатися съ представленьемъ до Выс. Президіи ц. к. Намѣстництва и зажадати рѣшучого выясненя тои и тымъ подôбныхъ справъ. Се лежитъ въ интересѣ охороны поваги всего рускаго духовеньства. Зъ другои зновъ стороны и ц. к. правительству повинно на тôмъ залежати, щобы ôтношеня ц. к. властей до рускаго духовеньства не давали поводу до роздорôвъ, шкôдныхъ для добра краю и державы. Длятого надѣємось, що ц. к. Намѣстництво порѣшитъ сю справу такъ, якъ рѣшило справу „Okólnika“ старосты товмацкого. *Ред. „Дѣла“.*)

— **О. Игнатій Кучиньскій,** выслуженый любачѣвскій деканъ и приходникъ въ Шклѣ, жертвувавъ на „Народный Дôмъ“ 500 зр. а. в.

— **Процесъ 51 соціялистôвъ** въ Празѣ скôнчився въ суботу: 6 осôбъ увôльнено, одного засуджено на 2 роки тяжкои вязницѣ, а 44 засуджено на заостреный арештъ ôтъ двохъ тыжднѣвъ до шѣсть мѣсяцѣвъ.

— **Габилитація.** Вô второкъ мин. тыжня габилитувався дръ Станиславъ Старжиньскій въ львôвскôмъ университетѣ на доцента права публичного

— **На церковь въ Островѣ (почта Перемышль)** жертвували: Вп. п. Ф. Г. 10 зр., Вєч. оо.: М. Лѣсѣкевичь въ Кропивнику новôмъ 3 зр., Теоф. Качмарчикъ въ Бѣлцеревôй 3 зр. 22 кр., Ярославъ Бачиньскій въ Судовôй Вишни 1 зр., Іосифъ Шайдицкій зъ Дубна 1 зр. 30 кр., Менцѣньскій зъ Пелнѣ 1 зр., Володим. Будзиловичь и Игн. Коссакъ чина св. Вас. В. въ Дрогобычи по 1 зр. За всѣ тѣ жертвы складаю въ имени моеи церкви щиросердечну подяку. *Ілія Олексинъ,* душпастырь въ Островѣ.

— **Авантуру святочну** выправили уланы въ Вѣдни въ однôмъ шинку на передмѣстю Währing. Зъ причины, що одинъ уланъ оскорбивъ чинно дѣвчину за те, що не хотѣла съ нимъ ити въ танець, вывязалася бôйка межи уланами и санитетами. Полиція присилувала уланôвъ опустити шинкъ, але они въ числѣ 30 повернули назадъ съ добутыми шаблями, ударили на полицію и на санитетôвъ, поруйнували всѣ меблѣ въ шинку и скалѣчили 6 осôбъ, мѣжь тыми 2 полицаѣвъ. Виновникôвъ арештовано.

— **Трехъ польскихъ соціялистôвъ** выдалило французке правительство зъ Парижа.

— **П. Ливчакъ,** котрый ôтъ довгихъ вже лѣтъ ôтдаєся студіямъ надъ усовершеньемъ штуки друкарскои, дня 16 с. м. здававъ справу въ петербурскôмъ товариствѣ техничнôмъ зъ предкладаныхъ нимъ винаходокъ. П. Ливчакъ подавъ бувъ еще передъ десяти лѣтами проектъ замѣны теперѣшнои працѣ ручнои зецерскои на механичну роботу машинову; въ р. 1878 предкладавъ свôй проектъ до осуду петербурскому университетови и тамошнымъ друкарямъ. Але ôтъ того проекту мусѣвъ п. Ливчакъ ôтступити зъ тои причины, що на стереотипахъ, котрѣ єго машина ôтъ разу давала, трудно було робити коректу. Теперь п. Ливчакъ предкладає новый способъ выливаня черенокъ, пôсля котрого въ однôмъ дни можна 300 разôвъ бôльше черенокъ вылити, якъ пôсля теперѣшного способу. Зновъ же пôсля другои машины можна три разы бôльше зложити, якъ при роботѣ ручнôй. Въ той способъ кошта друку зменшилисьбы о 70%.

— **Наслѣдованя достойне** розпорядженье выдала познаньска регенція, именно, що корчмарямъ, гостинникамъ и т. п. не вôльно пôдъ грошевою карою, а навѣть пôдъ утратою консензу позволити, щобы молодѣжь низше 14 лѣтъ брала участь въ танцяхъ, устроюваныхъ въ ихъ льокальностяхъ.

— **Паленье трупôвъ** позыскуе собѣ що разъ бôльше прихильникôвъ по бôльшихъ мѣстахъ Европы. И въ Вѣдни єсть комитетъ займаючійся пропагандою идеѣ паленя трупôвъ; той комитетъ ухваливъ минувшого тыжня: выслати петицію до рады державнои, щобы знесла правнѣ перешкоды паленя трупôвъ и удатися до правительства, щобы позволило на головнôмъ кладбищу построити святиню, въ котрôй палилисьбы трупы.

— **Папа Левъ XIII,** хочь зовсѣмъ здоровъ, зробивъ тестаментъ, котрымъ цѣлый свôй маєтокъ записавъ своимъ своякамъ.

— **На бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** зложили: Вєч. о. Петрушевичь зъ Покровець ôтъ себе 1 зр., а ôтъ прихожанъ 1 зр. 30 кр. на коляду; Вєч. о. А. Бачиньскій зъ Клѣцка (черезъ „Дѣло“) 1 зр. — Спаси Бôгъ Добродѣямъ! В. *Ильницкій.*

— **На Словаръ Е Желехôвского** прислявъ Вєч. о. А. Бачиньскій зъ Клѣцка (п. Комарно) 2 зр.

— **(Дрôбнѣ вѣсти.)** Архикн. Рудольфъ именованый фельдмаршалъ-поручникомъ и вицеадмираломъ. — Маршалокъ кр. дръ Зыбликевичь опровадивъ лат. свята въ Самборѣ у свого сестрѣнця адв. Волосяньского, а въ середу повернувъ до Львова.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Каноничну институцію получили оо. 1) Адольфъ Василевскій на пар. св. Петра и Павла во Львовѣ, 2) Изид. Давидовичь на пар. Радехôвъ.

Душпастырскѣ посады получили оо. 1) Сим. Савула сотрудникомъ въ Теребовли, 2) Ем. Соневицкій прив. сотрудництво въ Горожанцѣ, дек. пôдгаєцкого, 3) Изидоръ Лукасевичь завѣдательство въ Сновидовѣ, дек. бучацкого.

Деканомъ городецкимъ именованый о. Мих. Кульматицкій, пар. зъ Повѣтна, а вицедек. тысьменицкимъ о. Левъ Калиньскій пар. въ Ôльшанцѣ.

— **Жертвы на руску Бурсу въ Тернополи** въ мѣсяци падолистѣ 1882. *Грôшми:* Вп. Обще рôльничо-кредитове Заведенье 40 зр., Доплаты за питомцѣвъ Бурсы 34 зр. 50 кр.; яко члены зложили: п. П. Глиньскій 3 зр., о. Ф. Бачиньскій 3 зр., о. Я. Гудикъ 4 зр., о. І. Васильковскій 3 зр., о. І. Чубатый 1 зр., о. И. Гавацкій 3 зр., о. І. Герасимовичь 3 зр., о. І. Варапучиньскій 3 зр., панѣ Марія Варапучиньска 3 зр. о. Н. Юськевичь 3 зр., о. І. Бѣлиньскій 3 зр., о. Д. Гузаръ 3 зр. 15 кр., о. І. Вацыкъ 3 зр., п. А. Чичкевичъ 3 зр., о. І. Любовичъ 2 зр., о. І. Боцюркôвъ 3 зр. Дальше о. Л. Шустъ зôбравъ въ часѣ богослуженя 9 зр. 21 кр.; п. Я. Вильнеръ жертвувавъ 10 зр. а. в. *Натураліями:* доплата за питомцѣвъ 2 кôрцѣ жита; п. Гр. Коморовскій 12 квартъ крупъ ячмѣнныхъ. Ôтъ выдѣлу рускои Бурсы въ Тернополи. *Дръ В. Лучаковскій.*

— **XII-тый выказъ жертвъ и членьскихъ вкладокъ на бурсу дѣвочу въ Перемышли** за часъ ôтъ 15 жовтня до 30 падолиста 1882, за котрѣ ПП. Дателямъ сердечну подяку складаеся: А) Жертвы Достохв. „Обще рôльн. кред. Заведенье во Львовѣ 100 зр. Чистый дохôдъ съ вечера муз.-декл. въ честь Впр. крыл. Л. Кордасевича 200 зр.; (Наддаткомъ до сеи квоты причинилися: Преосв. еп. Ступницкій, кр. Ильницкій, кр. Куиловскій, Дръ Дворскій, дек. Шухевичь, по 5 зр. П-нѣ Ольга Борысевичь 2 зр., Кл. Гумецка и Лянгъ по 1 зр.: о. Ивасѣвка 2 зр., дек. Нѣмцѣвъ 1·50 кр., Исайчикъ 1 зр., чч. прихожане Лобôзвы 1·17 кр., Бачиньскій, Щавиньскій, Карпякъ, Куцѣль по 1 зр.; Коростеньскій, Чайковскій, Куновскій, Габла по 50 кр.; о. Максимовичь зъ Кальникова, дръ Мендроховичь, о. Салацкій, о. дек. Нероновичь по 2 зр.; о. дек. Комарницкій 4 зр.; о. Чарнецкій 1·25 кр., оо.: Менцѣньскій ôтъ Горлиць, Хомицкій, В. Нероновичь, И. Кордасевичь, пп. І. Кордасевичь, секр. Добряньскій по 1 зр., о. Л. Бѣрецкій 50 кр. Надто при забавѣ п. Солтыкевичь 4·40 зр., о. Р. Коростеньскій 1 зр., о. Пасѣчиньскій 90 кр., НН. НН. 1·70 зр.) Вєч. оо. дек. санôцкого 8 зр. (поименного выказу не прислано). Вєч. ново-поставленѣ пресвитеры 29 зр. 50 кр. (именно: Бачиньскій, Горницкій, Добряньскій, Мохнацкій, Паславскій, Сенета, Яремкевичь по 3 зр., Григ. Гонтарскій, Караванъ по 2 зр., Гумецкій 1·50 зр., Грицикевичь, Ухнятъ и Гонтарскій Ив. по 1 зр:

(*Конецъ буде.*)

☞ Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 23 и 24 аркушѣ повѣсти въ трехъ томахъ зъ шведского „Грошѣ а праця“.

Подяка.

Дня 24 жовтня упокоився нашь найдорожшій отець въ 65 р. житя а 34 р. священьства. Єдиною потѣхою для сирôтъ було тое, що на похоронъ дня 27 жовтня прибули Вєч. оо. Сусѣды, щобы Покôйному ôтдати послѣдну прислугу а позôсталôй родинѣ щире спôвчутье. Складаємъ проте прилюдну подяку Вєч. оо. дек. В. Киверовичеви, вицедек. Ванковичеви, Сим. Дудровичеви, Теоф. Созаньскому, Венгриновичеви, Кукуревичеви, Маликови за єго проповѣдь въ церквѣ и лат. оо. Кулѣньскому, котрый державъ мову надгробну, и Ступчиньскому. Рôвножь сердечно дякуємъ всѣй интелигенціи, братствамъ церковнымъ и численно-зôбранымъ на похоронъ парохіянамъ.

Старе-село 25 грудня 1881.

Володимиръ Кибиньскій, Яковъ и Амалія Скиба, Любовь Кибиньска.

нахъ, провожавъ домовину Покôйника до самои могилы. Телеграмы ôтъ львôвскихъ другôвъ Покôйника, ôтъ рускихъ товариствъ и рускихъ редакцій ôтчитанѣ при похоронахъ тронули всѣхъ притомныхъ до слёзъ. Се прощалася Русь съ своимъ найлучшимъ сыномъ... съ своимъ мученикомъ...

Отже
Полягла козацка молодецка голова,
Якъ ôтъ вѣтру на степу трава!
Слава — не вмре, не поляже,
Лицарство козацке всякому розкаже...

И справдѣ бувъ се рицарь — смѣлый борець за добро свого рôднаго народа, що не для славы, а тихо, безъ шуму, майже потай миру — безъименно трудився зъ всѣхъ силъ своихъ для добра рускаго народа. Ôнъ терпѣвъ, тяжко страдавъ и перенѣсъ на собѣ тысячнѣ удары, але не тôлько не славився и не величався мученикомъ Руси передъ свѣтомъ, якъ то не одинъ робивъ и робитъ, що не перенѣсъ навѣть сотнои части тыхъ ударовъ, — але, якъ бачили мы, навѣть передъ другами не богато о тôмъ говоривъ. Бувъ се справдѣ мужь высокопатріотичнои самоотверженности, герой працѣ, що не для славы и почестей трудився цѣле свое житье для Руси и для неи свою жизнь принѣсъ въ жертву.

Отже, коли спогадаешь, якъ то наша Русь оцѣнює сего мученика-патріота, якъ теперь навѣть и словомъ нѣкто єго заслугъ публично не пôднѣсъ, якъ єго дорога память иде въ забутье и що загалъ Русинôвъ доси нѣчимъ не оказавъ своєи вдячности для памяти великого Покôйника, — то мимо волѣ грудь стискаєся въ жалю и нагадуются слова Тараса:

Нѣкто й не гавкне, не лайне,
Неначе й не було мене...
. . . . . .
Менѣ було ажь серце млѣло,
Мôй Боже милый, якъ хотѣлось,
Щобъ кто-небудь менѣ сказавъ
Хочь слово мудре; щобъ я знавъ,
Для кого я пишу, для чого,
За що я Украину люблю,
Чи вартъ она огня святого?

Отже коли спогадаешь, що нашь загалъ такій рôвнодушный для заслугъ своихъ найлучшихъ братей, ба навѣть для ихъ геройского посвяченя житя за долю народа, — серце крôвавится и тôлько одна гадка вдержуе ôтъ ôтчаяня, — гадка, що такъ ясно вызначилася въ цѣлôмъ житю Володимира Навроцкого: „працюй для свого народа не оглядаючись на яке небудь узнанье загалу, працюй ради святои справы народнои и въ тôй идеѣ май свое узнанье, свою нагороду.... а може, може колись, якъ провидятъ невидущѣ, може и твои заслуги згадаютъ.“

Спочивайже съ миромъ нашь незабутный Володимире. Твоя память не загине въ серцяхъ Твоихъ щирыхъ другôвъ, Твое житье буде все присвѣчувати намъ идеаломъ въ нашôй тяжкôй працѣ, буде насъ заохочувати и пôддержувати въ тôй працѣ, и память Твоя буде вѣчна мѣжь щирыми сынами Руси.

В. Б.

Ч. 99. Львôвъ, Середа 22 грудня 1882 (3 сѣчня 1883). **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше пôчтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . .	8 зр.
на пôвъ року . .	4 зр.
на чверть року . .	2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	12 зр.
на пôвъ року . .	6 зр.
на чверть року . .	3 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·—
на пôвъ року ,	зр. 2·50
на чвертъ року .	зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . .	8 рубл.
на пôвъ року . .	4 рубл.
на чверть року . .	2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 рубл.
на четвертъ року .	3 рубл.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	5 рубл.
на пôвъ року .	2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	10 зр.
на пôвъ року	5 зр.
на чверть року	2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô, û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на *мѣсяць* **1 зр.**, на *чвертъ року* **3 зр.**, на *пôвъ року* **6 зр.**, на *цѣлый рôкъ* **12 зр.**

Предплата на **„Библіотеку найзн. повѣстей“** выноситъ на *чвертъ року* **1 зр. 25 кр.**, на *пôвъ року* **2 зр. 50 кр.**, на *цѣлый рôкъ* **5 зр.** а. в.

Предплата на *„Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“* выноситъ чвертьрôчно 4 зр., пôврôчно 8 зр., цѣлорôчно 16 зр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ выноситъ *для Россіи* чвертьрôчно 3 руб., пôврôчно 6 руб., цѣлорôчно 12 руб. Предплата на „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ выноситъ для Россіи чвертьрôчно 4 руб., пôврôчно 8 руб., цѣлорôчно 16 руб.— на саму „Библіотеку“ (безъ „Дѣла“) пôврôчно 2 руб. 50 коп., цѣлорôчно 5 руб. Читателѣ „Дѣла“ и „Библіотеки“ будутъ мати тыднево що найменше чотыри великихъ печатныхъ аркушѣвъ лектуры рôжнородноі, займаючои и поучаючои.

Понеже до кôнця сего року выйде 26 аркушѣвъ розпочатои повѣсти *„Грошъ а праця“*, проте новоприступаючѣ предплатники „Библіотеки“ маютъ доплатити 2 зр. а. в., взглядно 2 руб., щобы одержати въ р. 1883 тыхъ 26 аркушѣвъ сеи повѣсти, выданои въ р. 1882, котра скôнчится въ сѣчню або лютôмъ р. 1883.

Предплату слѣдуе пересылати (найлучше переказомъ) до **„Администрациі „Дѣла“ во Львовѣ“**.

„Дѣло“ и **„Библіотеку“** можна такожь письменно замовляти на цѣлый рôкъ або на пôвроку, а предплату сплачувати мѣсячно, квартально, або пôврôчно. Замовленье муситъ въ собѣ заключати имя и прозвиско замовляючого, часъ на якій замовляе, и означенье, якъ буде платитися предплата.

Просимо о точнѣ адресы.

Редакція и администрація „Дѣла“.

Ôтъ Выдѣлу „Рускои Рады“ одержали мы до помѣщеня слѣдуючій:

ÔТЗЫВЪ

до почтенныхъ Выборцѣвъ округôвъ выборчихъ ЖОВКВА, СОКАЛЬ и РАВА РУСКА.

На день 10-го лат. сѣчня 1883 р. розписаный выбôръ посла до думы державноі въ Вашихъ выборчихъ округôвъ. Въ той день маѣте Вы на мѣстце уступившого посла Федоровича выбрати нового посла до Вѣдня въ думу державну, где ôнъ съ другими свѣтлыми мужами зъ цѣлои австрійскои державы маѣ радити о справахъ тои державы и всѣхъ ѣи коронныхъ краѣвъ, отже и нашого краю — и нашои Галицкои Руси.

Мужь досвѣдченый и обзнакомленый зô всѣми справами державы и нашои Руси, мужь оборотный, а при тôмъ постоянный и любячій горячо нашу Русь, заслугуе при такôмъ выборѣ на Ваше найбôльше довѣріе.

Выборцѣ! Маѣте выбирати посла, посла въ чисто-рускихъ выборчихъ округôвъ, отже представителя Русинôвъ, котрый бы, яко добрый сынъ нашои Руси, совѣстно и ôтважно заступавъ запôзнану и бѣдну нашу галицку Русь! Маѣте выбирати посла зъ меншихъ посѣлостей, зъ куріи сельскои, котрый бы, якъ рôдный братъ Вашъ, цѣлымъ серцемъ и цѣлою душею чувствувавъ Вашѣ потребы, Вашѣ кривды и жалѣ, котрыйбы бувъ въ станѣ, умѣвъ и хотѣвъ за Васъ упôмнутися въ думѣ державнôй.

Маѣте выбрати посла, котрыйбы совѣстно и свѣтло, на славу и користь Вашу высказувавъ передъ лицемъ правительства и представителями цѣлои державы Вашѣ кривды и желаня, котрыйбы постоянно и неустрашимо боронивъ Вашѣ интересы. Маѣте выбрати посла, котрого бы нѣякій пôдступъ и нѣяка сила не зъумѣли ôтклонити ôтъ обороны святыхъ Вашихъ правъ, котрый бы яко вѣрный Русинъ надъ власне житье боронивъ Васъ, доходивъ и добивався правъ рускаго народа, вступався за нашу Русь святу!

Выборцѣ! На такого посла представляе Вамъ „Руска Рада“ во Львовѣ, выслухавши голосôвъ передовыхъ Русинôвъ зъ Вашихъ выборчихъ округôвъ, Высокопреподобного

Антонія Юзычиньского,
рускаго каноника зъ Перемышля.

Ѐсть то мужь, котрый въ теперѣшню тяжку пору нашого народного житя якъ найсвѣтлѣйше ôтповѣсть повыше начертанôй задачи посла, котрый найкористнѣйше зъумѣе въ нынѣшну добу заступати Васъ въ думѣ державнôй, а яко горячій и зъ своихъ заслугъ широко звѣстный патріотъ рускій, знаючій докладно всѣ потребы и кривды рускаго народа, знаючій подрôбно Вашѣ потребы и желаня, а щиро ôтданый рускôй справѣ, зъумѣе и зможе, яко вѣрный и выпробованый сынъ Руси, вступатися за Вашѣ права и ихъ успѣшно боронити.

Выборцѣ! Вѣрнѣ Сыны Руси! Ѐдинодушнôсть, згода и неустрашимôсть — то наша побѣда! Станьте разомъ якъ одинъ мужь до выборôвъ и голосуйте неустрашимо на Впр. Антонія Юзычиньского, рускаго каноника зъ Перемышля. Не дайтеся нѣкому и нѣчимъ залякати або обаламутити. Справу Вашу, справу цѣлого рускаго народа, справу нашои Матери-Руси рѣшаѣте Вы тутъ.

Голосуйте проте всѣ лишь на сего одного кандидата, бо тôлько ѐдностею и согласіемъ Вашихъ голосôвъ побѣдите и докажете передъ свѣтомъ, що добре дбаѣте о добро Ваше, о добро цѣлого рускаго народа и цѣлои Руси.

Памятайте, що цѣлый рускій народъ смотритъ на Васъ съ довѣріемъ, що Вы не дасте выдерти собѣ побѣды и выберете собѣ на посла свого рускаго чоловѣка, Впр. Антонія Юзычиньского, каноника зъ Перемышля!

Львôвъ, дня 11 (23) грудня 1872.

Ôтъ Выдѣлу Рускои Рады во Львовѣ.

Колижь прояснится?

Наконець бере верхъ розвага!

Вѣденьска рада державна святкуе. Урядовѣ газеты подаютъ нѣмыми цифрами, на чѣмъ покôнчилась реформа грунтового податку. Тѣ цифры, нѣмѣ якъ Сфинксъ и также великѣ якъ Сфинксъ, вызываютъ таке саме чувство, якъ египске божище: чувство страху-грозы. Сойму нема. Груба мрака покрываe его будучнôсть. Зъ сеи густои мраки чути вже якійсь шумъ, нѣбы пôдземный гукъ, нѣбы пискъ зойкливого вѣтру передвыборчои агитациі, але не знати, чи сей вѣтеръ роздуе ту густу мраку, чи може нанесе ѐще бôльше мрачнои темрявы. Наконець густа мрака ширшаe по цѣлôмъ небосклонѣ, Галичина стаe похожою на мрачный Лондонъ. Счезла якъ пѣна до недавна славлена свѣтлôсть, ясноôсть и щасливôсть, мрака заслоняe очи, сусѣдъ не бачитъ сусѣда, чоловѣкъ чоловѣка, — всѣ блукаютъ въ темрявѣ и на мѣсце недавнои веселости лякъ переймаe серця, глухій шумъ и стукъ невидимыхъ силъ и людей будитъ страхъ и съ страхомъ кличутъ всѣ: где мы забрыли, где мы зайшли, чи вжежь не бачити намъ свѣтла? Голосъ польского генія кличе зза могилы до своихъ галицкихъ сынôвъ: ciemno wszędzie, głucho wszędzie, co to będzie, co to będzie? И якась, майже ôтчаянна тревога пробиваеся середъ галицко-польскои суспôльности, — тревога, чи непорадноôсть, чи песимистична апатія, що ôтбиваеся навѣть въ галицко-польскихъ газетахъ, що доси такъ дуже любили рожевымъ свѣтломъ, якъ бенгальскимъ огнемъ, освѣчувати станъ краю, поступы своѣи делегаціи, успѣхи своѣи политики...

Розумѣеся, що и станъ рускои суспôльности не о много ôтмѣнный. Страхъ маe не тôлько великѣ очи, але и заражаючу силу. Тяжкій, мрачный воздухъ, вытвореный галицко-польскою политикою, муситъ зарôвно давити Русинôвъ якъ и Полякôвъ. До того ѐще сего року ажь надто много назбиралось хмаръ и тучь на рускôмъ небосклонѣ, щобъ и тутъ густа мрака не закрывала ясного сонця. Рôжница тôлько та, що Русины не мали не то верховодства, але навѣть дѣяльнои участи въ тôмъ затемненю нашого небосклону, а були тôлько мимовольными свѣдками тыхъ тучь и громôвъ — тои мрачливости; — тымъ часомъ коли Поляки, чи то яко непреодолима бôльшôсть въ соймѣ, чи яко найвиднѣйша и рѣшаюча партія въ радѣ державнôй, мусятъ признати и признаютъ, що все те, що доси у насъ дѣялося и дѣеся, ѐсть именно плодомъ ихъ политики, ихъ верховодства. Та рôжница становища одныхъ а другихъ выроджуe въ певнôй мѣрѣ троха ôтмѣнній чувства тутъ а тамъ. Вже зъ роду задумчивый Русинъ, засудженый пасивно переносити на собѣ рôжну долю, не преся такъ живо силомôць розбивати натовплень мрачнѣ хмары, але съ цѣлою свѣдомостею своѣи пасивнои ролѣ, дивлячись на ту темряву, повторяe слова свого народного генія:

И день иде и нôчь иде
И голову схопивши въ руки —
Дивуешся, чому не йде
Апостолъ правды и науки?...

Въ далеко бôльшôмъ клопотѣ суть Поляки, бо не тôлько журитъ ихъ безъуспѣшноôсть дотеперѣшнои политики, ними самыми вытворенои, але мимо волѣ насуваеся пытанье, якъ выдобутись зъ упадку и якъ удержати верховодство въ своихъ рукахъ. Съ найбôльшимъ ôтчаяньемъ говоритъ о тôй политицѣ „Gazeta krakowska i Reforma“, бо называe ѐи просто „Zbankrutowaną polityką“. Вправдѣ стараеся „Gazeta krakowska“ зôпхати всю вину на „консервативну фракцію“, пôдъ чимъ розумѣе верховодячу партію „Czas“-у, понеже однакожь съ тою „фракцією консервативною“ на дѣлѣ йдутъ разомъ всѣ прочѣ польскѣ „фракціи“, невыключаючи навѣть взглядно найлиберальнѣйшихъ, то замѣты „Gazet-ы krak.“, тымъ самымъ дотыкаютъ не лише партію Станчикôвъ, але и прочихъ, хочьбы мимовольныхъ сподвижникôвъ дотеперѣшнои галицко-польскои политики. Се выходитъ навѣть зъ самыхъ слôвъ „Gazet-ы krak.“, котра такъ представляe теперѣшный станъ Галичины:

„Попсованôсть публичного духа, матеріяльна руина економичного стану краю, управа безъ краѣвои мысли провôднои, публичне выхованье, що цѣлкомъ вымыкаеся зъ пôдъ руководства и вплыву представительства краю, а перемѣняe справу просвѣты въ обосѣчный мечь, а въ многихъ случаяхъ на отрую народного духа и публичного спокою; безмысльный або самолюбный сервилизмъ — се плоды того панованя („консервативнои фракціи“). — Хаосъ и руина, два объявы наслѣдствъ дотеперѣшнои политики на внѣ с. ѐ. для краю, а внутръ умученье и знищенье передовыхъ людей о великихъ талантахъ, пануючои фракціи, корифеѣвъ, що въ надѣѣ, выскати силу политичну, ôтдалися, жаль сказати, въ службу самолюбнои фракціи; сегодня лежатъ они — колисьто горячѣ серця и сôль польскои интелигенціи — политично мертвѣ будь на выгôднôмъ ложу поваги безъ силы и содержаня, будь на ложу физичноі безсильности. Иншихъ, не меншихъ талантомъ а бôльшихъ практичными здôбностями, выдала „фракція“ на лупъ и знищенье чужимъ интересамъ... Политика, мнимо консервативна, валится сама зъ себе въ цѣлости и въ частяхъ, покрывши край руинами.“

По такôмъ сумнôмъ переглядѣ стану краю требабы надѣятись, що „Gazeta krak.“ укаже дорогу выходу зъ хаосу. Она завѣряe, що „патріотичнѣ и щиро обывательскѣ елемента ôтбудуютъ наново политику краѣву“, але не говоритъ, где суть тѣ елемента, а дальше, якбы на доказъ своѣи непорадности и безпрограмовости, ховаеся за блудну фразу: „не ѐсть нашою задачею (?!!) анѣ покликаньемъ, представляти програмы для краѣвои политики“, и за неменше блудну якъ мистичну фразу, що „автономична програма почиваe въ ухвалахъ соймовыхъ и въ загальнôмъ почутю обывательскихъ елементôвъ“!! Тутъ очевидно сама „Gazeta krak.“ не знаe, якъ выдобутись зъ хаосу.

О тôмъ самôмъ предметѣ замѣстила „Gazeta narodowa“ обширну статю п. з. Albo-Albo! —, походячу зъ позаредакційныхъ кругôвъ, въ котрôй широко и съ великою правдою представляeся теперѣшный станъ галицко-польскои политики.

На вступѣ поясняe авторъ, що теперѣшне правительство все таки йде тою самою дорогою якъ и попереднѣ (централистичнѣ) и такъ само ôтносится до Галичины. Дальше переходитъ до политики польскои делегаціи и до стану галицко-польскои суспôльности и такъ обзываеся: Въ австрійскôмъ парляментѣ здобули мы (Поляки) собѣ переважаючій вплывъ. Добросердній гречкосѣѣ оказалися на наше власне здивованье знаменитыми бесѣдниками, ба навѣть фаховыми мужами. Австріи дали мы министра финансôвъ; корона допустила до своѣи рады польскій жупанъ побôчь фрака и мундура, — а однакожь менше у насъ розуму стану, якъ коли небудь передъ тымъ, менше ôтваги, менше погляду, менше старанности о будучнôсть. На пытанье: що дальше?... не маѣмо програмы, а навѣть о нѣй не думаѣмо. Ѐсть тôлько знеохоченье, апатія, а вже недалеко и до пострациі! — Навѣть нашому дневникарству, ославленому зъ непокôрливости, бунчужности, смѣлости и живости, заслуженому чуйностею и енергіею, не стаe теперь давного духа. Не маѣмо о що спорити межи собою, не маѣмо чого жадати ôтъ другихъ, здобули мы собѣ кôльце предплатникôвъ и годуѣмо ихъ простымъ записуваньемъ фактôвъ, достойнымъ якого протоколянта. На збôры выборцѣвъ, скликаныхъ для посольского справозданя, прибуваe ледви самъ посолъ, скликуючій тѣ збôры. Щобъ не стрѣтитися въ газетѣ съ якою живѣйшою мыслею, пренумеруютъ люде газету съ едиктами (Gazeta lwow.). Якъ выглядаютъ нашѣ набутки: однѣ суть ѐще недостаточнѣ, якъ пр. финансовѣ стоваришеня; другѣ приносятъ лише шкоду якъ пр. нашъ любимець, просвѣта люду (?!!), або суть надто слабѣ, якъ пр. дѣяльноôсть радъ повѣтовыхъ. А що найстрашнѣйше, то розгляньтеся по нашихъ проводячихъ мужахъ стану! Всѣ они походятъ зъ часôвъ вязницѣ, зъ лѣтъ 1840... 1845... 1848... 1849 — новѣйшій часы не выдали майже нѣ одного! До сего додаймо, що коли Господь не сотворитъ якого чуда, то анѣ думати у насъ о якôмъ такôмъ промыслѣ краѣвôмъ. Австрійско-угорска система цлова такъ установлена, — а змѣнити ѐи на нашу користь абсолютно не маѣмо силы — що давнѣйше систематично недопускани и пригнѣтани фабрики въ Галичинѣ нынѣ не можутъ повстати — навѣть Бяла загрожена фискализмомъ. Що небудь запрацюѣмо на рôли, все тоѐ — и колибъ тôлько не бôльше! — мусимо выдати на выробы чужого промыслу. Сему чужому промыслови платитъ Галичина пôсля послѣдного обчисленя шѣстьдесятъ миліонôвъ зр. рôчно! А стôлько не побираѣмо мы ôтъ заграницѣ. Тожь мусимо зъ року на рôкъ що разъ бôльше задовжуватися. Щожь дожидаe насъ?... Полотнянка або банкруцтво! До сего убожества додаймо, що всѣ нашѣ клясы працюючѣ суть надмѣрно обдовженѣ, а що процентъ ôтъ тыхъ довгôвъ або йде за границю, або хочь лишаеся въ краю, то йде въ руки касты непрацюючои, що то лише чигаe на выскъ зъ нашои працѣ! — — Мы не маѣмо огнища народного, товариского — не маѣмо столицѣ. Всѣ справы просвѣтнѣ, карнѣ, цивильнѣ, политичнѣ, скарбовѣ, грошевѣ, законодавчѣ рѣшаются въ Вѣдни — тамъ звертаются всѣ очи, всѣ надѣѣ дозволенѣ и нечестнѣ аспираціи... Тамъ, жаль сказати, перутся такожь всѣ нашѣ бруды. Справдѣшный танець пекольный побачитъ, ктобы заглянувъ до кореспонденцій нашихъ владѣючихъ землякôвъ и нашихъ вплывовыхъ депутованыхъ. Кто хоче пôзнати, якъ выглядаe въ душѣ не одинъ зъ тыхъ нашихъ полупанкôвъ, що то не уважаютъ за Боже сотворѣнье такого земляка, що не ѐсть шамбеляномъ, най загляне въ Вѣдни до передпокоѣвъ гофратôвъ, жидôвъ и т. д. А не лучше бувае и съ нашими демократами! — Въ такôмъ станѣ зближаеся критична для насъ хвиля“...

Представивши такій сумный образъ теперѣшного стану, авторъ наведеноі статіи шукаe дороги, котрою можнабы выйти зъ сего упадку. Таку дорогу бачитъ ôнъ въ правнополитичнôй реформѣ сполученôй съ реформою економично-финансовою. Тую реформу поясняe авторъ въ слѣдуючій способъ: „Треба, щобы

людно̂сть могла перенести на собѣ тѝ по̂двысшеня (податко̂въ) и тѝ новѝ тягары, щобы не сталося такъ, що вправдѣ держава не буде потребувала затягати новыхъ пожичокъ, але за то людно̂сть буде мусѣла запожичатись на податки. Доходы людности не по̂днесутся о̂тъ того, що податки будутъ по̂двысшенѝ, або що новѝ податки наложится на доси протегованѝ клясы. Треба то̂ѝ людности, а якъ въ Австріи— народамъ, краямъ — такъ дуже ро̂жнымъ що до географичного положеня, що до характеру, розвою, поступу и потребъ — розвязати руки, о ско̂лько лише позволяютъ взгляды на державну спо̂льно̂сть, щобы они могли свобо̂дно працювати, по̂дноситись и розвиватися; щобы то, що є̀сть пожиточнымъ а навѣть необходимымъ въ альпейскихъ або ческихъ краяхъ, а у насъ є̀сть шкодливымъ, або на о̂творотъ, не накидувано зарôвно однымъ якъ и другимъ; щобы народы и краѣ Австріи въ высше згаданыхъ границяхъ самѝ о собѣ рѣшали".

Здаєся, що тѝ и тымъ подо̂бнѝ голосы явного незадоволеня, якѝ озвалися послѣдными часами зъ помежи самыхъ Полако̂въ, не выключаючи навѣть самыхъ польскихъ посло̂въ, якъ пр. пос. гр. В. Дѣдушицкого и пос. Сплавиньского (котрыхъ справозданя посольскѝ мы свого часу подали), принудили наконець консервативный „Czas", о̂тграючій середъ польского дневникарства ролю Beschwichtigungshofratha, — забрати голосъ въ то̂ѝ справѣ. „Czas" посвятивъ сего разу ажь чотыри величезныхъ стовбцѣвъ свого послѣдного числа зъ 31 грудня 1882, щобы на новый ро̂къ принести своимъ читателямъ хочь крыхо̂тку потѣхи середъ тяжкои журбы. Однакожь, жаль сказати, такъ просторонна статія „Czas"-у представляє дуже мало що позитивного по̂дъ взглядомъ свого успокоєня.

„Czas" увѣряє, що не зайшло нѣчого такого, щобы справдѣ загрожувало въ нашо̂мъ краю спо̂льному, згодливому а вытревалому дѣланю додатныхъ силъ и розумныхъ людей, — що то̂лько нещаснѝ дро̂бнѝ похибки, непорозумѣня, опертѝ не на само̂ѝ рѣчи але на штучныхъ формулкахъ, назвахъ и формахъ могливы тутъ станути на перешкодѣ. — Вправдѣ не то̂лько взгляды политичнѝ и економичнѝ, але и деструкційнѝ стремленя, соціялистичнѝ и терористичнѝ розрухи, бажаючѝ втиснутись до нашои суспо̂льности изъ внѣ, наказуютъ скупляти силы, але люде доброи вѣры и доброи волѣ бажаютъ поправити нынѣшный станъ рѣчей, желаютъ поступу и розвою и власне длятого мусятъ розпрощатись съ теорiею невдоволеня. Здорова критика потрѣ̀бна, она повинна роздѣлити нерозважне невдоволенье о̂тъ безмысльного вдоволеня. Найперше треба собѣ здати справу, зъ чого можемо бути справдѣ невдоволеными. Въ нашо̂мъ положеню можемо бути невдоволенѝ зъ самыхъ себе и зъ правительства и зъ теперѣшнои системы. Що до насъ самыхъ, то можемо бути невдоволенѝ зъ того, що безперечно могли мы о много бо̂льше здѣлати, якъ мы на дѣлѣ здѣлали. Що до правительства и теперѣшнои системы, то треба признати, що не ставляє анѣ формальныхъ анѣ засадничихъ перешкодъ розвоєви краю. Чи є̀го достаточно и якъ слѣдъ, попирає, — се инше пытанье. „Nie jest jeszcze tak dobrze, jakby być powinno, ani jak tego pragniemy, ale, aby miało być, jak się nieraz słyszy, gorzej z dzisiejszym systemem i Polakami w rządzie, nie widzimy". На доказъ, що не такъ зле, якъ звычайно говорится, по̂дноситъ „Czas" слѣдуюче: „слушно̂сть наказує въ першо̂мъ рядѣ записати зменшенье и обмеженье великои, вопiющои несправедливости при регуляціи грунтового податку; устороненье несправедливостей и надужитій, якѝ були въ практицѣ; узысканье желѣзницѣ; глубшій взглядъ въ справу дотычащу организму цѣлого краю, въ справу руску; наконець въ многихъ случаяхъ объявлену прихильно̂сть, якъ се доказує поданье руки правительствомъ до полагодженя индемнизаційнои справы"...

Можна дуже сумнѣватися, чи навѣть сама редакція „Czas"-у вдоволена и успокоєна тыми своими успокоєнями, бо треба вже великои наивности, щобы межи користнѝ „здобутки" для краю зачисляти регуляцію грунтового податку и индемнизаційну угоду! Але власне то, що „Czas" мимо найлучшои волѣ не може вынайти лучшихъ аргументо̂въ противъ невдоволеня, що майже всѣ є̀го выводы сходятъ до особистои обороны, до того, щобы шанувати и по̂ддержувати, а не критикувати и ослабляти мужѣвъ верховодячихъ въ польско̂ѝ делегаціи и въ загалѣ въ цѣло̂ѝ галицко-польско̂ѝ политицѣ, бо инакше и тіи упадутъ, наконець видима затревоженôсть и непорадно̂сть „Czas"-у супротивъ взростаючого и зъ всѣхъ бо̂кôвъ по̂дносячогося невдоволеня — є̀сть найлучшимъ доказомъ, що и партія „Czas"-у, отже партія верховодяча опинилася середъ густои, непроглядноi мраки, що закрыває выглядъ на будучно̂сть, родитъ тревогу и непорадно̂сть, а навѣть страхъ. Що невдоволенье, знеохоченье, апатія и безнадѣйно̂сть берутъ що разъ бо̂льше верхъ въ краю, що закрываютъ темными хмарами нашъ небосклонъ, се знає и чує добре „Czas", зарôвно якъ и всѣ другѝ, въ противно̂мъ случаю є̀го голосъ успокоєня не бувбы такъ дрожачій и такъ пригнетеный. Не видимо въ то̂мъ нѣякои прислуги для народу, краю и державы, щобы на силу закрывати зло, яке на дѣлѣ существує. Не маємо причины радуватись зъ того, що находимося въ тако̂мъ сумно̂мъ станѣ, але мусимо жалѣти, єсли верховодяча партія не хоче видѣти всѣмъ видимого зла. Далеко патріотичнѣйше и розумнѣйше поступивъ собѣ авторъ статіи „Albo — Albo", выказуючи сумный станъ а заразомъ стараючись найти дорогу до поправы и ратунку. Треба признати, що по̂днесена нимъ реформа правно-политична, сполучена съ реформою економично-финансовою, є̀сть тою дорогою, що може вывести зъ теперѣшного сумного стану, бо въ то̂ѝ реформѣ можна вмѣстити все, що на дѣлѣ потребує поправы и уладженя. Для кождого мыслячого зрозумѣлый и бодай почасти ясный объемъ такои реформы. Не є̀сть се нова гадка, бо о нѣѝ не то̂лько говорятъ, але живо спорятъ о̂тъ того самого часу, коли заведено у насъ конституцію, ажь до нынѣшного дня, о̂тъ часу, коли оклики: централизація и децентрализація (федерація) вытворили два таборы, два головнѝ сторонництва, котрыхъ борба и доси не поко̂нчена. Вже о̂тъ часо̂въ введеня дуализму, а єще бо̂льше о̂тъ тои поры, коли централисты по упадку министерства Аверспергъ-Лясперъ цѣлымъ рядомъ тяжкихъ блудо̂въ выявили свою цѣлковиту неспособно̂сть, управляти державными справами, — можна було уважати централизмъ за збанкрутовану форму державного устрою. По̂сля неудачнои пробы съ централизмомъ осталася для австрійскои державы єще друга дорога: правнополитична реформа устрою державного въ дусѣ правдивои автономіи народо̂въ и краѣвъ и на по̂дставѣ ро̂вноправности всѣхъ народо̂въ, а разомъ съ тымъ о̂тповѣдна сему устроєви реформа економично-финансова. Отже на нещастье та, за необходиму узнана перемѣна устрою управы такъ цѣлои державы якъ и поодинокихъ краѣвъ и справа помиреня всѣхъ австрійскихъ народо̂въ — правду сказати — поступає такъ дуже повôльнымъ крокомъ, що сего поступу мимо уплыву цѣлыхъ трохъ лѣтъ зовсѣмъ не знати.

Знеохоченье чи ро̂внодушно̂сть въ радѣ державно̂ѝ такъ видно проявляєся, що многѝ послы навѣть по по̂вро̂чно̂мъ замкненю рады державнои не узнаютъ за потрѣбне хочьбы лише явитись въ парляментѣ, такъ що вже въ першихъ початкахъ наново о̂ткрытыхъ засѣдань президентъ бувъ въ клопотѣ, якъ зо̂брати комплетъ рады державнои. Найважнѣйшѝ комисіи по бо̂льшо̂ѝ части нѣчого не роблятъ, а о такъ первостепенно важныхъ комисіяхъ, якъ пр. комисія для ощадности въ выдаткахъ державныхъ, котра могла и повинна бы була заразомъ предложити проєктъ администраційнои реформы, або якъ комисія економична, — о такихъ комисіяхъ пропавъ навѣть и слухъ. Такъ зъ однои стороны автономисты не объявляютъ потрѣбнои силы позитивнои, творчои; реформы податко̂въ ведутся по̂сля старого взо̂рця централистичного; а зъ другои стороны централисты такъ въ посольско̂ѝ палатѣ якъ и въ палатѣ пано̂въ стаютъ сторчакомъ противъ всякои позитивнои, поступовои працѣ. Такоюжь безплодностею о̂тзначались и нашѝ соймовѝ сесіи. Сумно подумати, що загалъ мало помало починає навыкати до тои гадки, будьтобы нашѝ парляментарнѝ представительства не могли нѣчого позитивного и хосенного здѣлати, а черезъ то щоразъ бо̂льше ро̂внодушно о̂тносится до сего, для кождого просвѣченого народа такъ дорогого конституційного организму. А при тако̂мъ станѣ, якій же выхо̂дъ зъ тои бездѣльности, апатіи и зъ того застою? Тутъ очевидно трудно̂сть почиває не такъ въ вынайденю новои дороги, якъ въ вынайденю о̂тповѣдныхъ силъ, новыхъ людей, що умѣлибы смѣло вступити на нову дорогу реформъ. „Wzmocnienie dzisiejszych sił młodszemi i nowemi poczytamy zawsze za nader pożądane, ale w nowe warstwy polityczne u nas nie wierzymy i ich powstania nie pragniemy" — говоритъ „Czas" въ своѣй статіи, а тѝ слова найлучше характеризуютъ теперѣшне положенье. Верховодяча партія чує свою безсильно̂сть въ позитивно̂ѝ творчости, она бы радо приняла до себе въ безъусловну службу одну або другу нову силу, але она за нѣщо въ свѣтѣ не хоче анѣ уступити анѣ змѣнити свого безплодного поступованя, обавляючись въ тако̂ѝ змѣнѣ своєи смерти и затраты. Супротивъ слабости а радше незъорганизованости другихъ елементо̂въ, не выключаючи тутъ и елементу руского и невдоволеныхъ елементо̂въ польскихъ, є̀сть она еще на сто̂лько сильна, щобъ удержатись при верховодствѣ, але зъ другои стороны она занадто слаба, щобы бути активною, хосенно дѣяльною и поступовою при то̂мъ верховодствѣ. Та безсильно̂сть надає власне цѣлому станови той сумоглядный видъ застою, бездѣльности и апатіи и зъ о̂тси то вытворюєся та непроглядна мрачливо̂сть, про котру мы говорили на вступѣ.

Отжежь середъ цѣлого того безъо̂традного стану є̀сть то одно потѣшаючимъ, що наконець мало помало починає брати верхъ розвага и що невдоволенѝ елемента не попереставютъ вже на одно̂мъ невдоволеню, але почуваютъ потребу дѣлати, лучитись разомъ и шукати дороги ратунку. Правда, що тѝ елемента не перебули єще нѣ якои школы политичнои, а вже черезъ то одно суть єще досыть слабыми супротивъ добре рутинованыхъ и зъорганизованыхъ соперniко̂въ своихъ. Для того то та борба межи одными а другими не такъ скоро поко̂нчится; новѝ силы мусятъ доперва єще бо̂льше выробитись, скрѣпнути, щобы могли они выступити активно. Але поки тѝ новѝ силы не выступлятъ дѣяльно въ нашо̂мъ публично̂мъ житю, поки новѝ ряды новыхъ людей съ жизненными идеями не станутъ до працѣ на публично̂ѝ нивѣ нашого житя, поти годѣ надѣятися змѣны на лучше. То̂лько новый духъ нового о̂тродженя и свѣжѝ, незужитѝ єще силы можутъ вытворити нове житье.

Статя „Dziennik-a polsk-ого" зъ минувшои суботы, котра въ пророчій спосо̂бъ вже напередъ заповѣла, що̀ тогожь дня має появитися вечеромъ на колюмнахъ „Слова", и тымъ мимовольно здрадила жерело своєи информаціи, подала газетѣ „Слово" случайно̂сть передъ самыми выборами выступити съ статiею, обчисленою не то̂лько на розъѣднанье але и на розъяренье Русино̂въ, тымъ сумнѣйше, що опираєся на самыхъ ложныхъ выгадахъ и зовсѣмъ перекрученыхъ фактахъ. Не знаємо, чи хочбы найслабше почутье патріотичне не наказувало бодай въ такъ рѣшаючо̂ѝ хвили, якъ послѣднѝ днѣ передъ выборами, коли треба стремѣти до всеможливои консолидаціи всѣхъ силъ а уникати всего, що моглобы розстроити и безъ того не дуже сильнѝ ряды рускихъ борцѣвъ, не выступати съ инвективами, обчислеными то̂лько на розъѣднанье нашихъ силъ, инвективами тымъ бо̂льше мерзкими, що они зовсѣмъ не годятся съ фактичнымъ станомъ рѣчи. Хотяй таке выступленье „Слова", и то въ таку критичну пору, всею силою вызыває насъ до о̂тповѣди въ оборонѣ правды и загроженои рускои справы народнои, то однакожь руководженѝ взглядами на загальне добро и вѣрнѝ принято̂ѝ кождымъ комитетомъ выборчимъ засадѣ, щобы справы внутренно комитетовѝ не вытягати передъ широкій свѣтъ, засадѣ, котра, здавалося намъ доси, повинна була обовязувати и „Слово", — нынѣ повздержуємось о̂тъ такои о̂тповѣди. Мы позволимо собѣ то̂лько звернути увагу выборчого комитету, а именно є̀го Впр. предсѣдателя, що о ско̂лько намъ вѣдомо, доси не зайшовъ нѣякій фактъ, котрыйбы наказувавъ категорично заключати на розбитье комитету выборчого, котрого дѣяльно̂сть здаєся намъ доперва що-ино почала розвиватися. Не входячи на нынѣ въ сущно̂сть инвективъ „Слова" противъ однои стороны комитету, мы сконстатуємо лише, що власне такѝ инвективы, єслибы они остались безъ запереченя зъ другои стороны, можутъ статися причиною сумныхъ послѣдствій розъѣднаня и бездѣльности. Длятого хочемо надѣятися, що въ интересѣ добра загалу предсѣдатель комитету разомъ съ членами однои стороны комитету вступится въ оборонѣ членôвъ комитету зъ другои стороны противъ ложныхъ инвективъ „Слова" и въ той спосо̂бъ уможливитъ дальше спо̂вдѣланье, а то тымъ бо̂льше, що въ противно̂мъ случаю, колибы таке заявленье не послѣдувало, несправедливо нападена сторона мусѣлабы не то̂лько въ оборонѣ власно̂ѝ, але въ оборонѣ добра загалу и для выказаня, кто на дѣлѣ бавится интригами на шкоду Руси, выяснити цѣлый фактичный станъ справы на по̂дставѣ неоспоримои правды и ясныхъ документо̂въ, якъ и многочисленныхъ свѣдоцтвъ загально поважаныхъ мужѣвъ Руси.

Тожь ожидаємо такого заявленя, щиро бажаючи, щобы въ той спосо̂бъ о̂тперто по̂днесенѝ усилія розъѣднаня. За надто высоко ставимо добро Руси и добре розумѣємо важно̂сть теперѣшныхъ тяжкихъ часо̂въ, якѝ приходится переживати Русинамъ, щобы мы могли въ то̂ѝ справѣ хочь въ чѣмъ небудь руководитись якими партійными взглядами. На доказъ того власне нынѣ мовчимо противъ инвективъ „Слова", хотяй вже и нынѣ моглибы мы наглядно выказати цѣлу ихъ ложно̂сть и тенденційно̂сть. Маємо въ ко̂нци надѣю, що и выборцѣ повѣто̂въ Жовко̂вь-Рава-Сокаль суть занадто добре обзнакомленѝ съ перебѣгомъ цѣлои справы выборчои въ тыхъ округахъ и самѝ якъ найлучше можутъ оцѣнити, ско̂лько правды є̀сть въ инвективахъ „Слова", и що длятого не зважаючи на такѝ посторонніѝ усилія помѣшати єдинодушно̂сть, будутъ и дальше такъ якъ доси єдинодушно стояти вѣрно при рускôѝ справѣ и при выборахъ поступлятъ такъ, щобы тая справа о̂тнесла побѣду.

Въ то̂мъ само̂мъ числѣ и въ то̂ѝже само̂ѝ интенціи по̂дноситъ „Слово" справу непринятя п. Ц. до „Ставропигійского Института" и робитъ до сего о̂тповѣдный такъ само тенденційный и ложный коментарь. Передовсѣмъ спытаємо редакцію „Слова", чи такъ то она умѣє шанувати ухвалу „Ставропигійского Института", повзяту въ притомности самого редактора „Слова", отже якъ надѣємось єму добре вѣдому, тымъ бо̂льше, що о̂тъ тои ухвалы не проминувъ нынѣ навѣть и мѣсяць. Мы власне зо̂ взгляду на ту ухвалу мусимо повздержатися о̂тъ мериторичнои о̂тповѣди „Слову" въ надѣѣ, що та справа въ компетентно̂мъ мѣсци буде по̂днесена и о̂тповѣдно залагоджена. На теперь можемо то̂лько выразити наше сожалѣнье, єсли редакція „Слова" чѣпаєся ажь такихъ способо̂въ, щобы докинути нового жару до вражды.

Низшѝ школы ро̂льничѝ.

Галичина передовсѣмъ край ро̂льничій; ро̂льництво — се головна жила въ организмѣ краєвои продукціи; далеко менше значенье маютъ промыслъ и торговля. Колижь ро̂льництво є̀сть найголовнѣйшою по̂дставою господарства народного въ нашо̂мъ краю, то слѣдувалобы, що власть державна и краєва повиннѝ дбати о є̀го розво̂ѝ и по̂днесенье. Тымчасомъ мы бачимо зовсѣмъ противно; въ послѣдныхъ именно рокахъ нашъ соймъ далеко бо̂льше дбає о по̂днесенье промыслу въ краю, нѣжь ро̂льництва. Правда, що у насъ промыслъ потребує по̂дпоры и подвигненя, але по при дбанье о промыслъ не повиннося залишати и занедбувати ро̂льництва. Люде здорово глядячѝ на станъ народнои господарки въ нашо̂мъ краю, неразъ звертали увагу мѣродайныхъ сферъ на належну опѣку ро̂льництва въ Галичинѣ. И мы въ „Дѣлѣ" звертали неразъ увагу на тую справу; пригадуємъ примѣромъ основну статію о. Глиньского зъ Городницѣ о потребѣ фахового образованя нашихъ ро̂льнико̂въ въ ро̂льничихъ школахъ. Доси, якъ звѣстно, существуютъ въ краю то̂лько двѣ ро̂льничѝ школы: одна въ Дублянахъ, друга въ Черниховѣ; обѣ тѝ школы — якъ се що року выказуютъ нашѝ соймовѝ послы при нарадахъ надъ буджетомъ, — служатъ лишь въ користь бо̂льшихъ посѣдателѣвъ земскихъ: въ тыхъ школахъ образуются управителѣ и економы для дѣдичѣвъ. Значитъ отже, що въ нашо̂мъ краю шко̂лъ для такои науки господарства ро̂льничого, щобы уко̂нчившій школу селянинъ мо̀гъ спожиткувати свое набуте въ школѣ знанье на мало̂мъ господарствѣ, такои школы доси нема. Послѣдными роками по̂днесено и въ соймѣ и краєво̂мъ товариствѣ господарско̂мъ думку, що требабы заложити бо̂льше шко̂лъ ро̂льничихъ; дѣдичѣ зъ сойму и зъ товариства господарского мусѣли добачити, що школы дубляньска и черniхо̂вска выпускаютъ що року за мало образованыхъ економо̂въ та паробко̂въ, — треба ихъ бо̂льше.

У насъ вже такъ въ загалѣ дѣєся, що нѣяка думка не переводится швидко въ житье; завсѣгды тратится богато часу на всякого рода анкетахъ и дебатахъ, и роздзвонена у всѣ дзвоны яка небудь справа звычайно покаже наконець замѣсть „горы" — „смѣшну мышь",

Такъ само дѣеся и съ тыми новыми школами рôльничими. Погляньмо, що въ тôмъ дѣлѣ доноситъ урядова „Gazeta Lwowska“.

Передъ двома недѣлями зôбралася въ выдѣлѣ краєвôмъ анкета и на своихъ засѣданяхъ уложила взорець статута и плянъ науковый для шкôлъ рôльничихъ. Розумѣєсь, що на тôмъ не конець; сама урядова газета каже, що еще треба буде порозумѣтися съ правительствомъ, потôмъ будутъ вже могли „powołane do tego czynniki — podejmować dalsze kroki“, хочь „wiele jeszcze pozostaje do zrobienia“. Зъ самого досыть гумористичного представленя дѣла урядовою газетою бачимо, що рôльничѝ школы не такъ то швидко вôйдутъ въ житье. Але перейдѣмъ до статута и пляну наукъ въ тыхъ школахъ рôльничихъ in spe.

Взорець статуту вказуе яко цѣль низшихъ шкôлъ рôльничихъ передовсѣмъ образованье ученикôвъ зъ селянъ на здôбныхъ практичныхъ господарѣвъ. Цѣль ся осягаеся: 1) черезъ загально образуючу елементарну науку; 2) черезъ науку цѣлого господарства сѣльского (рôльництва, хову звѣрятъ, заряду); 3) практичными вправами въ праци господарскôй (въ поли, на обôйстю, въ стадахъ, стайняхъ и т. д.); 4) поясненями, щобы ученикъ самъ мôгъ зрозумѣти й другимъ (прим. челяди) пояснити цѣль и причины такого а не инакшого поступованя въ данôмъ разѣ. Цѣла наука тревалабъ три роки. Въ плянъ науки входятъ: 1) религія и основы моральности; 2) языкъ польскій, а въ всходнôй части Галичины такожь (sic!) рускій (читанье, писанье, вправы стилистичнѝ); 3) краєва исторія и географія; 4) рахунки (плавне численье, знанье мѣръ и вагъ, гдещо зъ пляниметріи и стереометріи въ практичнôмъ застосованю); 5) науки природничѝ (яко вступъ до науки сѣльского господарства): 6) господарство сѣльске, огородництво, садôвництво, ховъ звѣрятъ, дробу, пчôльництво. Крôмъ того загальнѝ основы гигіены, поясненье уставъ и приписôвъ стоячихъ въ звязи съ господарствомъ сѣльскимъ, установы громадскѝ и. т. и. Для вправъ практичныхъ призначеный именно часъ лѣтный; вправыôтбуваются пôдъ проводомъ учителѣвъ и дотычатъ: робôтъ господарскихъ (въ поли), колодѣйскихъ, тесельскихъ, обслуги машинъ рôльничихъ, чинностей полёвого, економа, писаря и т. и. Школа маe мати власне господарство (поле, приряды рôльничѝ), збôрникъ насѣнь, взôрцѣ навозу, моделѣ машинъ и прирядôвъ рôльничихъ, кабинетъ анатомичный, збôрникъ поясняючихъ рисункôвъ и библіотеку рôльничу. Низшѝ школы рôльничѝ маютъ мати характеръ шкôлъ краєвыхъ. Учителѣвъ фаховыхъ именуе Выдѣлъ краєвый въ порозумѣню съ министерствомъ рôльництва. Ученики маютъ помешканье и удержанье въ самôмъ закладѣ; найбôльше ученикôвъ въ однôмъ закладѣ може бути 30. Ученики мусятъ выказатись, що умѣютъ читати и писати, и що скôнчили 16-тый рôкъ. Зверхнôсть школы (кураторія) складаеся зъ делегатôвъ Выдѣлу краєвого, правительства, товариства господарского и властителѣвъ господарства, о котре школа опираеся. Анкета уложила такожь начерки коштôвъ заложеня и удержаня двохъ першихъ такихъ шкôлъ въ Городенцѣ и Ягольници, на що, якъ звѣстно, соймъ признаничивъ субвенцію зъ фонду краєвого. На заложенье школы въ Городенцѣ потрѣбно 31.000 зр. а на удержанье 7960 зр. рôчно; въ Ягольници на заложенье 34.471 зр. а на удержанье 7.760 зр. Доси фонды сѝ еще далеко не зôбранѝ; на школу въ Городенцѣ жертвуваvъ бар. Ромашканъ 7.000 зр. а товариство господарске (ôтдѣлъ Городеньскій), громада и выдѣлъ повѣтовый (на удержанье, рôчно) 910 зр.; на Ягольницку школу: гр. К. Лянцкороньскій 24.136 зр. (на будынки), товариство господ. (ôтдѣлъ бучацкій) 2000 зр., а на удержанье: тов. госп., кн. Р. Чарторыскій и п. П. Пляттнеръ разомъ 1140 зр. рôчно.

Мы пересвѣдченѝ, що читатель, переглянувши хочь поверховно змайстрованый панами-анкетовичами статутъ и плянъ науки шкôльнои, добачитъ, що такѝ школы рôльничѝ не можутъ нѣякимъ чиномъ ôтповѣдати потребамъ нашихъ рôльникôвъ-селянъ въ національного и господарского становища. Насамперед кождого вразитъ тое, що и въ всходнôй Галичинѣ языкомъ выкладовымъ маe бути языкъ польскій, а рускій „такожь“! — анкетѣ здавалось, що она страхъ якъ дуже зручно прикрыла тое дражливе пытанье польонизаціи рускои сѣльскои молодежи въ школахъ рôльничихъ! Польонизаціи маe бути не мало помôчна и наука „krajowej historyi“; — якъ у насъ учатъ тои исторіи, и зъ якихъ пôдручникôвъ, о тôмъ мы всѣ ажь надто добре знаемо. Дальше анкета урадила, щобы въ школахъ рôльничихъ учити чинностей „полёвого“, „економа“, и навѣть „писаря“ розумѣеся „токового“! Ну, се зовсѣмъ природно зъ уваги на тое, що мы въ горѣ сказали, длячого паны зъ сойму и товариства господарского хотятъ заводити школы рôльничѝ, — потрѣбно имъ „полёвыхъ“, „економôвъ“ та „писарѣвъ“. Се найочевиднѣйше видно зъ того, що одна школа рôльнича не може числити бôльше ученикôвъ, якъ 30! Мы пытаемъ, длячого лишь 30? На що обмежувати число ученикôвъ въ школѣ рôльничôй, коли не обмежуеся его въ школахъ промысловыхъ? Коли школы рôльничѝ маютъ мати задачу якъ найуспѣшнѣйше пôднести раціональну господарку рôльничу такожь нашихъ малыхъ посѣдателѣвъ-селянъ, то длячого маe ставитися перешкода 31-шому охочому господарскому сынови користати зъ науки? Паны-анкетовичѣ скажутъ на те: „бо школа рôльнича маe характеръ „интернату“, дае мешканье и ѣду ученикови“. Очевидно, характеръ интернату шкôлъ рôльничихъ, а въ дальшôмъ наслѣдствѣ и обмеженье числа ученикôвъ, выходитъ на користь дѣдичѣвъ, але не на користь загалу рôльничихъ господарѣвъ. Въ практицѣ дѣло може представитися такъ: паны впхаютъ до интернату своихъ 30 безземельныхъ парубчакôвъ, а интернатъ зробитъ зъ нихъ паньскѝ креатуры — „полёвыхъ“, „фôльварочныхъ“ та „писарѣвъ“, — для господарского сына мѣеця въ рôльничôй школѣ вже не стане! По нашôй думцѣ, коли школы рôльничѝ маютъ принести користь не лишь властителямъ бôльшихъ але и меншихъ посѣдателѣвъ, то число ученикôвъ школы рôльничои не повинно бути обмежене и школа не повинна мати характеру интернату. Замѣсть коштôвъ на повне удержанье ученикôвъ, повинна бути радше удѣлованѝ отвѣтнѝ мѣсячнѝ запомоги ученикамъ. Житье селяньского паробчака въ такôй Городенцѣ або Ягольници коштувалобы не богато; сума, яка выдалабыся на удержанье 30 ученикôвъ въ интернатѣ, роздѣлювана на запомоги, удержалабы може и другій разъ стôлько ученикôвъ. Треба бо мати на оцѣ, що ученикъ низшои школы рôльничои маe по трехъ лѣтахъ повернути назадъ на батькôвске господарство. Ба, але бо нашимъ панамъ иде о то, щобы зъ ученикôвъ були „писарѣ“ та „экономы“, — то и потрѣбно интернату!

Зъ всего наведеного слѣдуе, що мы нѣякимъ чиномъ не можемо згодитися на проектъ анкеты. Пôдъ взглядомъ господарскимъ такѝ школы не принеслибы нашому рôльничому селяньству жадноi користи, а пôдъ взглядомъ національнымъ булибы навѣть шкôдливѝ.

ДОПИСИ.

Зъ Перемыского.

Незвычайно сумною вѣстею приходится намъ нынѣ подѣлити съ Почтенными Читателями „Дѣла“: одинъ зъ найлучшихъ ôтцѣвъ духовныхъ цѣлои 50-лѣтнои генерациi духовенъства, настоятель и выхователь руского клира обохъ епархій Галичины, Впр. о. Іоанъ Ильницкій знаходится въ тяжкôй болѣзни. Запевно смутокъ стисне серце кождого священика въ цѣлôй Галичинѣ на тую вѣсть о небезпечнôмъ станѣ здоровля одного зъ найбôльше и найзагальнѣйше любленыхъ, поважаныхъ и заслуженыхъ мужѣвъ нашои церкви. Не маемъ досыть слôвъ, щобы вповнѣ выразити высокій характеръ того высоко-достойного мужа. Не знаемъ, що бôльше подивляти, чи постоянность и правôсть его характеру, его неустаючій трудъ, его самосвѣдомôсть, глубоку побожность и пожертвованье для загального добра, — чи запознанье и невдячность людску. Впр. о. І. Ильницкій яко настоятель духовныхъ семинарій во Львовѣ, а въ послѣдныхъ десяти лѣтахъ въ Перемышли, всю свою жизнь посвятивъ выхованю и веденю молодого семинарского клира, — 50-лѣтна его дѣяльность на тôмъ поли принесла и приноситъ видній спасенній плоды... Кôлько то ôтъ 50 лѣтъ перейшло ректорôвъ; були межи ними всякѝ, а певно жаденъ не оставъ такъ вѣчно постояннымъ, незмѣннымъ батькомъ провôдникомъ и другомъ нашои духовнои молодежи, якъ именно о. Іоанъ Ильницкій. — Тожь упрашаемъ Впр. Соборъ крылошанъ перемыскихъ, котрымъ недужій оставивъ свою послѣдню волю: „Все мое майно оставляю Руси и лишь Руси“, — щобы о станѣ его здоровля подававъ якъ найчастѣйшѝ вѣсти. (По зложеню сеи дописи довѣдалися мы, що Впр. о. І. Ильницкій розпрощався вже съ симъ свѣтомъ. Съ жалемъ мусимъ пôднести, що Соборъ крылошанъ въ Перемышли не завѣдомивъ ширшого круга Русинôвъ о кôнчинѣ Покôйного, и не знаемъ, що споводовало вызначити такъ скоро похоронъ, черезъ що священики, почитателѣ Покôйного въ всѣхъ сторонахъ Руси не зможутъ прибути до Перемышля, щобы ôтдати послѣдну прислугу свому любимому Батькови! *Ред. Дѣла.*)

Зъ надъ Буга.

Щобы предстоячѝ выборы до рады державнои выпали по волѣ выборцѣвъ, потрѣбно, щобы власть правительственна зъ своеи стороны перестерѣгала приписы законнѝ. Мы желаемъ, щобы при предстоячихъ выборахъ не дѣялися такѝ неправильности, якихъ мы були свѣдками при выборѣ п. Федоровича. Огь примѣромъ, якъ выбиралася тогды комисія выборча въ Сокали: Передъ самымъ выборомъ въ бôчнôмъ покою сидѣвъ урядникъ, коло него жандармъ, а напротивъ урядника чотыри писарѣ зъ рамени противного табору. Кождый выборець мусѣвъ приходити до урядника по друковану картку, на котрôй мавъ выборець написати трехъ членôвъ до комисіи. Урядникъ давши картку выборцеви казавъ ему ити до писарѣвъ; тіи лапали картки и писали своихъ кандидатôвъ до комисіи. Се була дуже велика несправедливôсть и незаконнôсть, тымъ способомъ Русины не могли мати своихъ членôвъ въ комисіи. Просимо протое Выс. ц. к. правительство, щобы таке поступованье при предстоячихъ выборахъ не повторилося, а кождому выборцеви лишено право самому собѣ на друкованôй картцѣ написати кандидатôвъ до комисіи. Бувало и такъ, що кôлькохъ панкôвъ картки самѝ писали и будьтобы ôтъ выборцѣвъ ôтбирали и на стôлъ складали, — и було три разы стôлько картокъ, що выборцѣвъ въ сали. Маемъ надѣю, що симъ разомъ такихъ и тымъ подôбныхъ незаконностей не буде. *Одинъ выборець въ имени всѣхъ.*

Зô Львова.

(Конецъ.)

Въ однôмъ селѣ лучилося менѣ бачити пляны на церковь, нарысованѝ паномъ будовничимъ чи муляремъ — рôжно его титулуютъ, але менѣ все одно чи будовничій чи муляръ панъ В. Якъ оповѣдаютъ, говоривъ п. будовничій, що въ тôй церквѣ маe мѣститися 600 осôбъ. Кошторысъ и пляны перейшли уже процедуру конкуренційну и роботу розписано. Пріѣхавъ одинъ а опôсля другій знатокъ и на щастье громады ôткрыли, що въ церквѣ пôсля предложеныхъ плянôвъ не може бôльше помѣститися якъ 360 осôбъ, числячи, якъ звычайно буваe, по 3 особы на одинъ квадратовый метеръ. Наколибъ люде одѣвалися въ фраки, то помѣстилобыся може 400 осôбъ, але у насъ треба числити на кожухи и звернути еще и на то увагу, що треба уклякнути, щобы не посудили о шизму. На се не будутъ уважати, що нема мѣеця где клякати. Церковь мала бути $6\frac{1}{2}$ метра широкою, булибы отже выбудовали каплицю. На пôдставѣ рѣшеня знавцѣвъ орѣкъ комитетъ, що церковь за мала, треба скликати еще разъ конференцію, отже дѣло потягнеся дальше, а нашѝ люде будутъ мусѣли ходити до костела, бо не мѣстятся въ провизоричну церковь. О внѣшнôй архитектурѣ тои церкви нема що и розводитися, бо нема нѣякои.

Одно село зложило грошѣ на муровану церковь, якъ оповѣдаютъ люде зъ того села, було ихъ до 30 тысячь зр. ав. Ѣздячи на Угорщину, подыбали тамъ Мадяра, кажутъ що будôвничій, згодилися съ нимъ, щобы выбудувавъ „Русинакамъ“ церковь. Мадяръ давъ плянъ — принято и церковь вымуровано „красну“. „А въ якôмъ стилю?“ пытаюсь (бо не бачивъ еи). „Дуже красна, такъ по мадярски, ну въ мадярскôмъ стилю“, була ôтповѣдь. Мадярска церковь для Русинôвъ — добре. О стилю „мадярскôмъ“ напишу пôзнѣйше — поѣду подивитись, бо переѣхавши цѣлу Угорщину и перечитавши исторію всѣхъ стилѣвъ — не бачивъ я еще мадярского. Рѣчь цѣкава. За 30 тыс. зр. можна було построити прекрасный памятникъ нашои церковно-восточнои архитектуры!

Въ однôй церквѣ окружного руского мѣста бачивъ я малёванье. Стѣны якъ стѣны, покрашенѝ недбало, зъ чого можна вносити, що артистъ-малярь выбравъ собѣ за мѣсце до попису свого таланту копулу, а обширна то копула. Въ копулѣ хотѣвъ ôнъ показати свѣтови, чій ôнъ ученикъ и що есть почитателемъ Рафаеля, — ахъ, простѣтъ за выразъ, я хотѣвъ сказати и написати, що есть почитателемъ быкôвъ. Ото сей артистъ съ всею свѣдомостею свого таланта и авторитета намалювавъ въ самôмъ центрѣ копулы лежачого вола. Фантазія тутъ не абы-яка, але дуже рѣдка а може се единый примѣръ въ цѣлôмъ свѣтѣ. Не лучшежь доплатити еще якихъ 150—200 зр. та поручити такъ важну роботу чоловѣкови, котрый знаe, що копула въ церквѣ представляе звôдъ небесный, що отже не для худобы тутъ мѣсце? Та вжежь и своихъ людей маемо, що суть справд шными артистами-малярями, — чомужь такъ легковажимъ такимъ дѣломъ и чомужь не подамо случаю розвивати нашимъ артистамъ ихъ талантôвъ, якъ се робили всѣ народы культурнѝ? Церкви суть у насъ, убогого народа, едиными мѣсцями для попису артистôвъ, а не забуваймо такожь и на то, що отъ каже Г. Гриммъ: „Alle Kunst hat ihren Ursprung im Verlangen eines Volkes das, was es für schön und heilig hält, verkörpert zu sehen. Die Symbole, die so zur Entstehung gelangen, bilden die Schaale für seine besten Gedanken. Keine Kunst ohne ein Volk, dass darin das Geheimniss seiner eigenen Schönheit empfindet“, або по руски: якъ тя видятъ, такъ тя пишутъ. Даймо случай пописатися нашимъ артистамъ-малярямъ, бо инакше самѝ не будемо знати, що маемо. Фушеры нехай малюютъ господы и выставы склепôвъ, а не церкви.

Густо-часто получишь на запытанье: чому люде такъ легковажатъ будову церквей, чому они не дадутъ хоть пляны нарисувати чоловѣкови, що розумѣеся на дѣлѣ, бо власне въ плянахъ головна рѣчь, — получишь ôтповѣдь: або мы знали, до кого съ тымъ дѣломъ удатися. Намъ сказали, що той або сей инжинеръ, та мы пôшли до него, ôнъ зробивъ планъ, згодився, подиктувавъ контрактъ, тай будуе — мы на плянахъ не розумѣемося и т. и. Сумнѝ се обстоятельства, бо не тôлько, що такѝ „майстры“ свѣдомо и несвѣдомо запропащаютъ нашъ красный, характеристичный церковный стиль, але допускаются еще того тяжкого грѣху, що такъ марнотравлятъ гôрко зôбраный громадскій грôшь, зôбраный на то, щобы побудовати такій храмъ божій, якого нашъ обрядъ потребуе. Церковь есть у насъ единымъ памятникомъ нашои колишнои самостôйности, мы повиннѝ хоронити тѝ памятники ôтъ загубы. У насъ нема магнатôвъ, що жертвувалибы тысячѣ та милiоны на тѝ памятники, якъ се буваe у иншихъ народôвъ, нашъ коляторъ звычайно нерадо платитъ на нашу бѣдну церковь навѣть то, що правомъ приписано, суть вправдѣ маленькѝ винятки, але дуже маленькѝ, дуже рѣдкѝ, длятого повиннѝ мы, такъ комитеты якъ и будôвничѣ, старатися осторожно съ тымъ грошемъ поступати и не кривдити громады злою будовою и не позбавляти нашу народнôсть еи характеристичнои архитектуры. Належитъ по перше добре пôзнати чоловѣка, котрому поручаеся будову, належитъ добре и пôдъ кождымъ взглядомъ перестудiювати пляны и покликати до того фаховыхъ людей, щобы они розглянули, бо будувати не штука, але штука будувати такъ, якъ слѣдъ, щобы ся будова мала змыслъ. На красну и цѣлямъ ôтповѣдаючу будову треба такъ само матеріялу и грошей, якъ на некрасну и цѣлямъ неôтповѣдаючу,— головна рѣчь лежитъ въ подѣлѣ того матеріялу, а въ розложеню его лежитъ красота будôвлѣ. До лекшого зъорiентованяся що до подѣлу матеріялу служатъ пляны, на плянахъ вже повинно бути видно, чи будôвля буде красна чи нѣ, длятого планъ есть головною рѣчею кождого будовати маючогося будынку.

Се правда, що не гарно выступати техникови противъ своихъ товарищѣвъ, бо техники все були собѣ добрыми товаришами, хотяйбы они приналежали рôжнымъ народностямъ, бо якъ вязала наука въ одну цѣлôсть, але щожь дѣяти, якъ знаходятся люде, котрѝ безсовѣстно выповнюютъ вложенѝ на нихъ обовязки?

Вже тыхъ кôлька примѣрôвъ, а можнабы ихъ начислити на тысячѣ, заслугуютъ, такъ я думаю, на увагу. Пора вже, щобы нашѝ техники, але тôлько чеснѝ люде, порозумѣлися межи собою и щобы наша публика ôтозвалася такожь хоть теплымъ словомъ, пора, щобы утворити осередокъ, до котрого моглибы удаватися интересованѝ стороны во всѣхъ техничныхъ пытаняхъ и тамъ рады засягнути. Пора, щобы и въ техничныхъ дѣлахъ вырвати нашихъ несвѣдомыхъ людей зъ рукъ политико-техникôвъ, фушерôвъ и крестообрѣзцѣвъ. Пора сказати тымъ панамъ, що такъ легковажатъ собѣ громадску працю, котрыхъ нашѝ кресты и нашъ церковный стиль въ очи коле, щобы собѣ туда ишли хлѣба шукати, где тыхъ непріятныхъ рѣчей не побачатъ. Шануймо свое и бережѣмъ его, бо все може пропасти. Надѣюся, що на сей разъ не останеся мôй голосъ—голосомъ вопiющимъ во пустынѣ.

Якъ потеплѣе, поѣду еще гдекуда и подѣлюся съ нашими читателями тымъ, що довѣдаюся и побачу, а теперь прошу васъ о тôмъ подумати и гдещо робити. Добросовѣстнѝ техники! за вами перше слово а публика нетехнична нехай поможе.

Правдолюбъ, техникъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Конгруальна комисія палаты послôвъ*) маe заразъ по ôткрытю посвяточнои сесіи взятися до роботы, щобы такъ довго проволѣкану регуляцію конгруы довести до кôнця. Найголовнѣйшою причиною проволоки тои справы була опозиція гдеякихъ епископôвъ, котрымъ реформа конгруы була не на руку. Теперь правительство намѣряе ужити цѣлого свого вплыву, щобы такъ пекучу и многоважну справу, якъ реформа конгруы католицкого и православного духовенъства въ Австріи, довести до кôнця.

(*Справа галицкого индемнизаційного фонду.*) До Neue fr. Presse телеграфуютъ зô Львова, що акта зъ справы индемнизаційнои, заключаючѝ въ собѣ цѣлый хôдъ переговорôвъ, ôтойшли вже до Вѣдня, и що правительство намѣряе безпроволочно порозумѣватися съ провôдниками правицѣ, такъ щобы заразъ по феріяхъ святочныхъ въ другôй половинѣ сѣчня проектъ угоды правительства съ краемъ мôгъ бути предложеный палатѣ послôвъ.

(*Вынагорода за науку религіи въ школахъ народныхъ.*) Якъ доносятъ дневники, министерство просвѣты маe внести еще одну новелю до державного закона шкôльного, именно щобы наука религіи була вынагороджувана въ школахъ народныхъ. Практика выказала, що дотеперѣшна постанова закона, що старатися о науку религіи и вынагороджувати за ню маютъ исповѣдники кождои поодинокои вѣры, показалася цѣлкомъ непрактичною. Дотеперь въ Галичинѣ сю справу залагоджувано такъ, що фондъ краєвый дававъ фондови шкôльному значнѣйшу суму на ремунерацію катихитôвъ безъ рôжницѣ вѣры и обряду. Але се такожь способъ непрактичный и загально признано, що найôтповѣднѣйше булобы, колибъ самъ фондъ краєвый принявъ на себе вынагороджуванье катихитôвъ въ школахъ народныхъ. Въ тôмъ взглядѣ власне намѣряе министерство просвѣты предложити проектъ радѣ державнôй.

(*Межинародна дунайска комисія*) кôнчитъ свою дѣяльнôсть 24 цвѣтня 1883 р. Въ дневникахъ знаходимъ цѣкавѣ даты о доходахъ и розходахъ комисіи. Въ 1881 р. комисія выказуе 3,448.190 франкôвъ доходу, а 2,606.095 фр. розходу. Въ тôмъ роцѣ ôтъ Сулина до Галаца перевезено 793.454 тонъ всякихъ товарôвъ, зъ котрыхъ бôльше якъ 62% належало до Англійцѣвъ; Австро-Угорщина перевезла всего лишь 7%. Presse замѣчаe, що ôтъ 1870 р. австрійска тор-

говля на Дунаю упала до половины, такъ що въ 1881 р. частше появлялися греческй и французкй кораблѣ, якъ австрійскй. Presse стоитъ за тымъ, щобы продовжити мандатъ межинароднои дунайскои комисіи, бо Румунія не буде въ станѣ удержати въ порядку рукавъ (каналъ) Сулиньскій, а тогды Россія скористае зъ того и приспособитъ для судоходства рукавъ Килійскій.

(*Вѣсть о проектѣ будовы желѣзницѣ зъ Мункача до Стрыя*) для цѣлей стратегичныхъ єсть въ нынѣшну пору дуже важнымъ фактомъ. Телеграмы зъ Пешту доносятъ, що министерства вôйны австрійске и угорске признали якъ найскоршу будову тои желѣзницѣ необходимою конечностею; въ наслѣдство того оба правительства маютъ небавомъ внести дотычнй проекты въ парляменты. Справедливо замѣчаютъ россійски дневники, що той фактъ свѣдчитъ, що въ политичнôмъ свѣтѣ не все спокôйно. Угорщина и безъ того потратила вже великй сумы на построенье желѣзныхъ дорôгъ выключно для стратегичныхъ цѣлей. Черезъ Карпаты, ôтдѣляючй Угорщину ôтъ Галичины, теперь проведенй двѣ желѣзнодорожнй сѣти: тарнôвска черезъ Кошицѣ и Пряшѣвъ и лупкôвска, ведуча до Перемышля. Долинами, котрй перетинаютъ тѣ желѣзнй дороги, въ 1848 р. переходили кольоны россійскихъ войскъ, пôсланыхъ царемъ Николаемъ для придушеня угорского повстаня. Проектована желѣзна дорога зъ Мункача до Стрыя буде перетинати тѣ долины, котрыми трета кольона россійскихъ войскъ въ 1848 р. вдерлася въ Угорщину. Россійскй газеты догадуются, що будова тои стратегичнои желѣзницѣ стоитъ въ звязи съ мисіею гр. Герберта Бисмарка, сына канцлерового, до Вѣдня.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Леонъ Гамбета, найпершій мужь стану теперѣшнои Франціи, головный творець теперѣшнои солидноі республики французкои, неустрашимый патріотъ, що въ французко-прускôй вôйнѣ уратувавъ Францію ôтъ послѣдного пониженя, герой, що середъ хаосу партійныхъ страстей умѣвъ вывести ладъ, усмирити непокôрливыхъ, успѣшно ôтпирати всѣ пôдступнй напасти реакціонерôвъ и анархистôвъ и привернути Францію до ладу, спокою и правильного розвою, знаменитый ораторъ, що одушевлявъ всѣхъ своими патріотичными бесѣдами, прозорный политикъ, що не вырѣкаючися укороченыхъ правъ Франціи умѣвъ зарôвно удержатися ôтъ екстрему безпамятнои политики ôтплаты якъ и умертвляючои бездѣльности, але власне своєю розумною енергіею, съ котрою переводивъ реформу арміи, шкôлъ и въ загалѣ цѣлои майже суспôльности французкои, бувъ неустаючою грозьбою навѣть такого желѣзного канцлера, якъ кн. Бисмаркъ, надѣя Франціи, **умеръ о пôвночи на I го л. сѣчня.** Обширнѣйшй вѣсти о житю и причинѣ смерти Гамбеты подамо слѣдуючимъ разомъ. Теперь лишь зазначимо, що доси причина смерти Гамбеты остаточно не розъяснена; найвѣроятнѣйше умеръ ôнъ зъ ранъ, якй завдала єму хотячи чи не хотячи выстрѣломъ зъ револьверу близько знакома єму женщина, панѣ Леонъ.

Италія. Страченье Оберданка въ Трієстѣ выкликало въ широкихъ кругахъ Италіи глубоке зворушенье. Оберданкъ згинувъ, якъ справедливо замѣчае вѣденьскій „Parlamentär“, не яко звычайный переступникъ мученый грызотою совѣсти за своє тяжке злочиньство, але яко твердо переконаный, вповнѣ свѣдомый значеня свого чину политичный фанатикъ: єго ôтвага и притомнôсть ажь до послѣдного ôтдыху, враженье яке выкликала єго смерть — кидаютъ ярке свѣтло на духа, якій вѣе въ гдякихъ кругахъ пôдданыхъ Австріи Италіянцѣвъ (Оберданкъ бувъ якъ звѣстно австрійскимъ пôдданымъ, а навѣть дезертеромъ зъ австрійского войска). Великій геній французкій, могучій проповѣдникъ межинародного мира и братерства Викторъ Гиго, котрый свого часу съ успѣхомъ вставлявся въ подôбнôмъ выпадку у короля Гумберта, вступавсь (два разы) и у нашого монарха за Оберданкомъ. По страченю жь Оберданка въ Италіи проявилися демонстрациі; особенно молодѣжь академична майже всѣхъ италійскихъ университетôвъ выступила рѣзко противъ Австріи, — а не хибло такожь и уличныхъ демонстрацій въ бôльшихъ италіяньскихъ мѣстахъ. Однакожь такй анти-австрійскй демонстрациі въ Италіи не першина. Що виадае въ очи, то се, що симъ разомъ „культъ“ Оберданка обгортае навѣть тѣ круги, що доси за умѣркованыхъ уходили, — а правительство италійске чи не хоче, чи не маѣ силы выступити енергично противъ такому дôткливому нарушуваню поваги Австріи, съ котрою Италія, якъ голосятъ официяльно, жіе въ мирѣ та любôй згодѣ. Знаменитый поетъ италійскій Кардуччи написавъ по случаю страченя Оберданка огняне посланіе до молодежи, где дуже сильно нападае на Австрію. Чеськй (и въ загалѣ славяньскй) органы звертаютъ увагу на всѣ сй факты, доказуючи, що лишь черезъ повне рôвноуправненье Славянъ на полудни нашои монархіи можна всѣмъ агитаціямъ ирридентистôвъ тревало и успѣшно запобѣгчи. Якъ звѣстно, Славяне занимаютъ въ Дальмаціи, Истріи, Терстѣ супротивъ Италіянцѣвъ таке саме становище, якъ прим. Чехи и Словенцѣ супротивъ Нѣмцѣвъ; Италіянцѣвъ попирала и попираѣ въ ихъ боротьбѣ противъ Славянъ партія нѣмецкихъ „вѣрноконституційныхъ либералôвъ“. Противъ згаданыхъ антиавстрійскихъ демонстрацій выступивъ послѣдными днями дуже рѣшучо одинъ зъ найпершихъ италійскихъ журналôвъ (Gazetta d' Italia), опрокидаючи „теорію мордôвъ задля патріотизму“; однакожь демонстрациі сй еще делеко не втихомирилися. На другôмъ мѣсци доносимъ о случаю съ амбасадоромъ австрійскимъ въ Римѣ.

(*Папа Левъ XIII*) показався дуже уступчивымъ въ ôтношеняхъ для Россіи и Англіи. Якъ мы вже послѣднымъ разомъ доносили, переговоры межи россійскимъ правительствомъ а курією римскою въ пытаню католицкôмъ довели до доброго результату. Теперь доносятъ газеты, що небавомъ и Англія взновитъ свои дипльоматичнй зношеня съ Ватиканомъ. Якъ Россія бачила свою користь въ згодѣ съ Ватиканомъ въ тôмъ, щобы католицке духовеньство позыскати собѣ для борбы съ всякими републиканьскими и революційными елементами, такъ и кабинетъ Гляд стона бажае перепроситися съ Ватиканомъ длятого, щобы перехилити на свою сторону католицке духовеньство въ Ирляндіи, котре доси стояло за убогимъ, давленымъ народомъ „Зеленого Острова“.

НОВИНКИ.

✠ О. Іоанъ Ильницкій,

дръ теольогіи, соборный крылошанинъ-схоліярхъ, совѣтникъ и референтъ перемыскои консисторіи епископскои, ректоръ тамошнои семинаріи, першій проповѣдникъ катедральнои церкви, емеритованый професоръ церковного права на львôвскôмъ университетѣ, ем. вицеректоръ львôвскои духовнои семинаріи, екзаминаторъ епархіяльный, членъ многихъ рускихъ товариствъ, упокоився дня 20 (1 сѣчня 1883) с. м. въ Перемышли въ 76 ôмъ роцѣ житя, а въ 49-ôмъ роцѣ священьства. Покôйникъ бувъ мужь великихъ заслугъ около свого народа и гр. кат. церкви. Вся Русь чувствуе сердечно утрату бл. п. о. Іоана. Похороны ôтбуваются нынѣ, с. є. въ середу. Вѣчна єму память!

— **Съ надходячимъ праздникомъ Рождества Христова** пересылаемо всѣмъ нашимъ ВП. Читателямъ щиросердечнй желаня веселыхъ святъ. Въ хвилѣ, коли по цѣлôй нашôй Руси рознесеся радôстна пѣсня „Христосъ родися!...“ и въ радôстнôмъ торжественнôмъ настрою оживятся нашй огнища роднинй, згадаймо такожь и на нашу Русь — на нашу народну справу — и крѣпѣмо нашй серця до працѣ для ôтродженя и подвигненя нашои народности.

— **Всѣмъ тымъ нашимъ многочисленнымъ ВП. Читателямъ**, що зволили надôслати намъ свои щирй желаня при случайности надходячихъ святъ Рôздвяныхъ, а заразомъ и высказати своє благосклонне узнанье нашихъ дотеперѣшныхъ трудôвъ, заохочуючи насъ до дальшои працѣ — складаемо на тôмъ мѣсци наше щиро-сердечне Спасибôгъ, а заразомъ завѣряемъ, що Ихъ щирй а потѣшаючй для насъ слова станутъ намъ крѣпкою заохотою до дальшои неутомимои и неустрашимои працѣ для загально-народного добра нашои дорогои Руси!

— **Слѣдуюче число „Дѣла“** зъ причины припадаючого Рождеста Хр. выйде въ найблизшу середу, дня 29 (10 сѣчня 1883) с. м.

— **Адресу** съ благожеланями въ день именинъ выслали нынѣ львôвскй Русины до Єго Виреосв. Іосифа Сембратовича въ Римѣ. Адресу дуже красно выготовлену пôдписало около 300 львôвскихъ Русинôвъ.

— **Референты львôвскои митрополичои консисторіи** на р. 1873: крылошале 1) Ант. Петрушевичъ (льокаціи), 2) Мих. Сѣнгалевичъ (авульза), 3) Левъ Готеровскій (фунд. службъ и пр.), 4) Володиславъ Бачиньскій (дѣла спорнй), 5) Величко (легаты, индемнизаціи, пресвитерія), 6) Т. Павликôвъ (институтъ вдôвъ и сирôтъ), 7) дръ Ф. Костекъ (всякй заведеня); совѣтники и референты: 8) В. Ильницкій (справы шкôльнй), 9) Алекс. Бачиньскій (семинарія), 10) дръ Г. Крижановскій (дѣла финансовй), 11) дръ Іос. Левицкій (будынки еврекційнй и церкви), 12) Он. Лепкій (пытаня конгруальнй), 13) дръ І. Мѣльницкій (дѣла обрядовй); и референты: 14) дръ Бартошевскій и 15) С. Тороньскій (метрик. копіи) и 16) М. Карачевскій (шематизмъ и рôжнй предплаты).

— **Зъ руской духовнои семинаріи во Львовѣ.** Дня 31 л. грудня по полудни питомцѣ семинаріи прощали свого дотеперѣшного ректора крыл. о. Володислава Бачиньского въ однôй зъ саль музейныхъ. Уступаючій ректоръ выголосивъ щиру промову до зôбраныхъ питомцѣвъ. „Не дôзнавъ я ôтъ васъ жаднои прикрости“ — сказавъ ôнъ мѣжь иншимъ — „а черезъ весь часъ я тѣшився вашимъ привязаньемъ, любовію и сынôвскимъ довѣріемъ; моє слово все знайшло послухъ въ вашихъ серцяхъ, — дякую вамъ за те щиро; дякую и тымъ, котрй укôнчили пôдъ моимъ проводомъ науки, добилися до берега и розôйшлись по краю сѣяти зерно правды и науки Христовои.“ Дальше завзывавъ питомцѣвъ до поспôльнои любови и щобы повинувалися будущому ректорови. Промова тая тронула до глубины серця и одушевила всю молодѣжь. Опôсля выступивъ питомець IV року п. Дудикевичъ съ промовою въ имени всѣхъ; промова була коротка, але щира. Бесѣдникъ пôднѣсъ заслуги уступаючого ректора (около семинарскои церкви, около поваги семинаріи и около заложеня „читальнѣ“), дальше пôднѣсъ єго батькôвску опѣку надъ молодежею и скôнчивъ словами: „Память Вашои опѣки не выгасне нѣколи въ серцяхъ нашихъ!“ Потôмъ ôтспѣвали питомцѣ въ супроводѣ музики прегарне „Многая лѣта“. Хвиля була трогаюча. Питомцѣ уставилися въ шпалеръ ôтъ музеѣвъ черезъ огородъ и коритарями ажь до мешканя, куда переходивъ ректоръ. Всюда розлягався прощальный спѣвъ. Ôттакъ по кôлькохъ минутахъ такъ само ôтпровадили питомцѣ черезъ фѣрту ажь на улицю и попрощали свого дорогого опѣкуна. Таке прощанье, якого дôзнавъ о. Волод. Бачиньскій ôтъ молодежи — рôвнаеся лавровому вѣнцеви за великй заслуги. Дня 1 сѣчня новый ректоръ о. Александеръ Бачиньскій ôтправивъ торжественну литургію о призванье помочи св. Духа; о 10 год. Преосв. еп. Сильвестеръ представивъ питомцямъ нового настоятеля.

✠ **О. Емилій Стрыйскій**, приходникъ въ Конячинцяхъ, городенецкого деканата, упокоився сими днями въ 42 роцѣ житя, а 14-тôмъ священьства. Вѣчна єму память!

— **Руско-народный театръ** пôдъ дирекцією п. Ив. Биберовича вже ôтъ 26 л. грудня розпочавъ представленя въ Коломыѣ, въ новôй сали галицкого готелю. На першôмъ представленю ôтограно „Пентелея Трубку“. Въ середу, 27 л. грудня, дане було гальове представленье въ честь 600-тноі рôчницѣ панованя Династіи Габсбургôвъ; въ отвѣтно приукрашенôй сали ôтограв театръ мельодраму Шевченка „Назаря Стодолю“, а хоръ театральный ôтспѣвавъ Шевченкове „Завѣщанье“ и „Имнъ народный“. На обохъ першихъ засѣданяхъ було досыть мало гостей. Въ суботу мало бути дане представлене „Зô ступня на ступень“, въ недѣлю не мôгъ театръ грати задля многихъ домашныхъ забавъ и аматорского представленя, а въ понедѣлокъ, 1 л. сѣчня мавъ бути представленый „Ярополкъ I Святославичъ“, звѣстна трагедія Корн. Устыяновича. Завтра, с. є. въ четверъ, буде дане представленье на дохôдъ п. В. Плошевского; ôтограй будутъ: „Дядько Каспаръ и три граціи“ оперетка Дан. Млаки и „Нôчлѣгъ въ Апенинахъ“, оперетка гр. Ал. Фредры. — Єще разъ горячо поручаемъ нашъ театръ ласкавымъ взглядамъ коломыйскои и окрестнои рускои публики, тымъ бôльше, що число представленъ въ Коломыѣ буде невелике. Зъ ôттамъ выѣде нашъ театръ до Выжницѣ на Буковину.

— **Про нашъ театръ, пробуваючій въ Коломыѣ**, одержуемъ ôтъ компетентного лиця допись, въ котрôй высказуеся дуже похвально о выступѣ нашого народного театру въ столици Покутя. Хвалитъ выбôръ штукъ и дуже добру гру и характеристику артистôвъ и артистокъ.“ Тымъ бôльше жалко намъ, що на першихъ трехъ представленяхъ було гостей дуже мало; доперва въ суботу зôйшлося бôльше гостей: були вже и священики зъ окрестности и нашй свѣтскй — sit venia verba — „шкаралупники“ мѣсцевй.“

— **Въ Зарваници** завязуютъ зъ власнои иниціятивы тамошнй мѣщане читальню; статутъ читальнѣ выслали вже до потвердженя ц. к. намѣстництву.

— **„Галицкій Сіонъ“** — якъ звѣщаѣ єго редакторъ о. дръ Мѣльницкій — не буде въ слѣдуючôмъ роцѣ выходити. Предплатникамъ на 1883 р. редакція зверне грошѣ до 15 сѣчня 1883. „Рускій Сіонъ“ пôдъ редакцією о. Александра Бачиньского, теперѣшного ректора семинаріи, почне зновъ ôтъ нового року выходити.

— **Филія тов. им. Качковского въ Стрыю** выбрала на своѣмъ загальнôмъ зборѣ дня 9 (21) грудня слѣдуючій выдѣлъ: о. Залозецкій, предсѣдатель; оо. Федусевичъ, Калинюкъ, Поповичъ, Авдыковскій и Тындюкъ, мѣщанинъ Каѣвъ и селяне Берникъ зъ Лисятичъ и Скобликъ зъ Дашавы, выдѣловй.

— **Калуска рада громадска** ухвалила на засѣданю дня 29 падолистом 1881 р. старатися о заложенье въ Калуши низшои реальнои гимназіи.

— **Якихъ мы маемъ инспекторôвъ окружныхъ?** Вже наконець, слава Богу, и польскй газеты констатуютъ, що зъ загального числа инспекторôвъ окружныхъ ледви 25% посѣдае отвѣтнй условія квалификаціи.

— **Зменшенье консумціи горѣвки въ Галичинѣ.** Дописуватель „Dziennik a Polsk-ого“ зъ Скалатского (ч. 297) констатуе, що консумція оковиты въ краю зменшилася ôтъ 8 лѣтъ до половины, с. є. ôтъ того часу, якъ духовеньство почало наклонювати народъ до встремезливости. „Удержуючи въ власнôмъ зарядѣ пропинацію ôтъ 20 лѣтъ, — пише дописуватель, — можу доказати рахунками, що ôтъ 8 лѣтъ я вышинкувавъ въ моѣмъ маетку о половину менше горѣвки, якъ въ такôмъ самôмъ часѣ передъ тымъ“.

— **Гр. Романъ Потоцкій**, недавно выбраный посолъ до рады державнои зъ округа меншихъ посѣлостей Бережанъ-Рогатына-Пôдгаецъ, запросивъ своихъ выборцѣвъ на 4 лат. сѣчня с. р. до Бережанъ, правдоподôбно, щобы имъ здати справу зъ своеи посольскои дѣяльности.

— **Львôвскій дописуватель до „Przyszłości“**, часописи краковскои молодежи, говорячи о упадку львôвскои „Czyteln-ѣ Akademick-oи“, кôнчитъ свою допись словами: „Часами смѣемося зъ Русинôвъ, — берѣмъ радше примѣръ зъ ихъ товариства „Дружный Лихвярь“ (теперь „Академичне Братство“), порôвняймо нашй силы и ихъ, а плоды нашихъ праць съ тымъ, що они зробили!“

— **Зарядъ тов. господарско-промыслового въ Станиславовѣ** ôтбувъ своє засѣданье дня 1 грудня. Заноτовано дальшй зголосившйся агентуры, именно въ Устечку, Туринцѣ, Березdôвцяхъ, Теребовли, Любачи, Букачôвцяхъ, Кропивнику, Дуплискахъ и въ Заставнôй, — и выслано инструкціи. Головнымъ предметомъ нарадъ на тôмъ засѣданю були справы крамницѣ, котра съ Новымъ рокомъ маѣ бути отворена въ Станиславовѣ; раджено о мѣсци, вкладовôмъ капиталѣ и о зарядѣ тои крамницѣ.

— **Феральнымъ тыжднемъ для австрійскихъ амбасадорôвъ** — бувъ минувшій тыждень. Въ Римѣ кравець зъ Анконы кинувъ каменемъ въ австрійского амбасадора Паара, повертаючого поѣздомъ зъ авдіенціи ôтъ папы, а въ Парижи австрійскій амбасадоръ Вимпфенъ застрѣлився. Выѣхавши на прогульку поѣздомъ съ родиною, ôнъ середъ улицѣ казавъ задержати конѣ, уцѣлувавъ дѣти, оперся о муръ каменицѣ и застрѣлився зъ револьверу.

Самоубійство. Въ Нараєвѣ застрѣлився зъ револьверу дня 19 с. м. Нарцизъ Мышковскій, практикантъ почтовый. Причина самоубійства незвѣстна.

— **Нещасливый случай.** На ловахъ въ лѣсахъ теребовельскихъ лѣкарь Г. нехотячи застрѣливъ дра Вибираля, войскового лѣкаря зъ 10 полку драгонôвъ.

— **Въ ц. к. рускôй школѣ вправъ во Львовѣ** ôтбувся на памятку 600-лѣтного панованя Габсбургôвъ концертъ. Въ найбôльшôй сали шкôльнôй, пристроенôй дуже хорошо, зôбралася о год. 9-ôй рано вся молодѣжь, учителѣ и учителькы, всѣ въ святочныхъ строяхъ. Насампередъ ôтспѣвала молодѣжь „Царю небесный“. Потôмъ катихитъ дръ Теофиль Сембратовичъ выголосивъ довшу рѣчь для молодежи. Ôнъ объяснивъ важнôсть того свята исторично, а найдовше обговоривъ панованье цѣс. Францъ-Іосифа, Єго добротливôсть, опѣку для пôдданыхъ, дбалôсть о нашй школы и церкви. Ôгтакъ молодѣжь хорошо ôтспѣвала пôдъ проводомъ учителѣвъ „Имнъ народный“ и „Многая лѣта“. Наступили деклямаціи. Найперше деклямувавъ ученикъ зъ 2 ои клясы „Пѣснь за цѣсаря“ (Ильницкого), а по нѣмъ выголошувало 7 ученикôвъ зъ 4-ои класы прекрасный поематъ Могильницкого „Русинъ воякъ“, подѣленый на 7 ôтповѣдныхъ частей. Осьмый ученикъ зъ 4 кл. деклямувавъ хорошо поезію „Борба за ôтчину“ тогожь автора. Опôсля ôтспѣвали дѣти съ удѣломъ учителѣвъ „Миръ вамъ братя“. Наступили деклямаціи дѣвчатъ: найперше деклямували ученицѣ зъ 4 кл.; одна выголосила „Любовь родинного краю“, друга „Погорѣлець“, а двѣ ученицѣ зъ 5 кл. деклямували: „Mein Vaterland“ и „Любовь ôтчины“ Могильницкого. Деклямаціи були ôтповѣднй до торжества и дѣти выголошували ихъ дуже удачно. Потôмъ ôтспѣвали двѣ ученицѣ зъ 6 кл. дуетъ „Чомъ рѣченько домашная“ голосомъ звучнымъ и мельодійнымъ, а наконець всѣ дѣти заспѣвали „Щасть намъ Боже“ и на тôмъ закôнчено концертъ. По концертѣ пôшли всѣ на богослуженье до церкви св. Николая. Пристроенье салѣ ôтбулося коштомъ учительокъ и учителѣвъ, котрй також зробили заразъ грошеву складку и надѣлили нею найбѣднѣйшого хлопця и дѣвчину, щобы мали памятку зъ того торжества.

— **Случаѣ смерти черезъ вамерзненье** лучаются въ Галичинѣ дуже часто, зашевно частѣйше, якъ въ иншихъ краяхъ. Въ справозданяхъ урядовои „Gazet-ы Lwowsk-oи“ майже въ кождôмъ числѣ знаходимъ регистрованй жертвы морозу. Причиною сего рода смерти буваѣ звычайно пяньство. Оногды урядова газета донесла о смерти одного паробка, въ силѣ вѣку, котрый зъ урльопу вертавъ до свого полку во Львовѣ; упившися въ дома, на дорозѣ звалився зъ нôгъ, не мôгъ вже бôльше пôднестися и закостенѣвъ. Въ другôй зновъ сторонѣ въ подôбный способôбъ и зъ тои самои причины погибъ 14-лѣтный хлопець!

— **Курсъ науки телеграфіи** ôткрытый буде по новôмъ роцѣ на 3 мѣсяцѣ; день, въ котрôмъ розпôчнеся наука, буде обвѣщеный пôзнѣйше. Петенты маютъ вносити поданя до ц. к. дирекціи телеграфôвъ во Львовѣ найдальше до 20 л. сѣчня 1883 р. Кандидатъ муситъ мати укôнчену 6 гимназіяльну або 7 реальну клясу съ добрымъ успѣхомъ, выказатися свѣдоцтвомъ здоровля, хорошого письма, основного знаня нѣмецкого а мѣрного знаня французского языка (знанье другихъ языкôвъ пожадане), а такожь посвѣдченьемъ, чи належитъ до войска, чи нѣ. Принятый кандидатъ муситъ зложити 8 зр. въ касѣ дирекціи телеграфôвъ.

— **Фалшôвника срѣбныхъ однориньсковыхъ монетъ** селянина Яна Томасяка зъ Лагодовець, пов. живецкого, увязнила жандармерія знайшовши у него дома гипсову форму до выливаня монетъ. Томасякъ признався до вины.

— **Желѣзница архикн. Альбрехта** маѣ бути продовжена зъ Стрыя черезъ Карпаты до Мункача на Угорщинѣ задля цѣлей стратегичныхъ. Газеты довѣдавшйся о тôмъ додаютъ, що вже на найблизшôй сесіи рады державнои правительство внесе дотычный проектъ.

— **О. Емилій Левицкій зъ Майдану** коло Станиславова, екскомуникованый въ наслѣдство процесу Ольги Грабарь оповѣстивъ въ 24 ч. „Галицкого Сіона“ слѣдуюче заявленьо въ латиньскôмъ язицѣ: „Publica confessio et revocatio. Illmus ac Rdmus gr. c. Metropol. Ordinariatus, decreto de die 3 Novembris Nr. 7822, affixit me poena suspensionis ab officio et beneficio cum adjecto me in excommunicatione majori propter schisma versari, propter verba et sententias, expressas in meis duobus litteris ex anno 1877 et 1879 ad redactorem ephemeridis ruthenicae „Słowo“ — scriptis, a nemine autem lectis, nec alicubi impressis, sed tantum tempore pertractationis judicialis (a die 12 Junii usque ad 29 Julii) reproductis. Quoniam verba et sensus harum litterarum continet, secundum decretum, apertas notas criminis schismatis, **ego revoco ac annihilo ipsa, poenitentiam ago,** atque Deum justum Judicem mihi hoc delictum condonaturum spero, ad satisfactionem vero praestandam hanc meam revocationem publice annuntio. *Majdan*, die 12 Decembris 1882. *Emilianus Lewicki*, suspensus gr. cath. curatus ex Majdan“. — Сего заявленя мôгъ кождый ожидати и надѣятися, кто лише знавъ близше о. Ем. Левицкого, яко загально звѣстного священика, ôтданого всею душею нашôй церквѣ и нашому обрядови. На кôлька

днёвъ передъ оповѣщеньемъ высше наведеного заявленя о. Ем. Левицкого одержали мы зъ поважнои стороны допись о о. Ем. Левицкôмъ и єго екскомуникаціи. Гдеякй уступы тои дописи наводимо дословно: „Въ житю о. Ем. Левицкого не було нѣ одного кроку, котрымъ бы не руководила глубоко закорѣнена въ нѣмъ св. вѣра; длятого то на певно можна сказати, що нѣ за всѣ скарбы свѣта не ôторвався бы ôнъ ôтъ римского престола, вже зъ самои боязни зломаня присяги. Правда, що за ненарушимостею нашого обряда ôнъ стоявъ цѣлымъ своимъ существомъ; але при тôмъ ôнъ не вводивъ нѣчого нового, а лишь для дôбра нашои церкви бажавъ, щобы всѣ священики „въ цѣлости“ хоронили той обрядъ, котрый потвердивъ Синодъ Замостьскій.... Єго пересвѣдченя вѣрно ôтбилися на цѣлôмъ єго житю. Ôтдавши господарство и опѣку надъ дѣтьми своѣй женѣ, ôнъ самъ всецѣло посвятився церквѣ, жіючи майже по монашески. Выучивши майже 50 спѣвакôвъ, молодшихъ и старшихъ, уставного, стройного, тригологосного спѣву церковного и роздѣливши ихъ на два крылосы, ôнъ поднѣсъ обрядъ нашь въ своѣй церквѣ до такои красоты, що самй Поляки съ взрушеньемъ высказували єму свою признательнôсть.... Въ майданьскôй церквѣ оба крылосы ажь розпираются ôтъ множества старшихъ и молодшихъ, спѣваючихъ стройно, съ понятьемъ рѣчи, а за ними вся церковь, жѣнки и дѣти. До того додати, що въ церквѣ чистота и порядокъ справдѣ сальоновый при богатствѣ образôвъ и хоругвей, жертвованыхъ зъ заохоты о. Ем. Левицкого приватными фундаторами. Взявши все те на увагу, кождый порозумѣе, длячого то обрядъ нашь черезъ 500 лѣтъ спасавъ нашу Русь ôтъ загибелѣ... Будучи черезъ 33 лѣтъ на капеляніи въ Майданѣ, о. Ем. Левицкій выховавъ собѣ своими науками цѣле поколѣнье, готове за церковь и за языкъ свôй понести и найбôльшй жертвы. На ширшôй аренѣ политичнôй о. Ем. Левицкій, яко чоловѣкъ лагôдный, доматоръ, не выступавъ,... але не було єще случаю, щобы коли выборець зъ Майдану показався невѣрнымъ рускому дѣлу. Для прихожанъ було слово ихъ ôтця духовного, котрый ихъ въ щастю и въ нещастю не опускавъ, святымъ.. Длятого то вѣсть о екскомуникаціи живо тронула не тôлько селянъ, але навѣть самого колятора, котрый съ родиною прибувъ потѣшити 60-лѣтного душпастыря. Якъ глубоко дôткнула та справа самого о. Левицкого, показуе вже сей одинъ фактъ, що ôнъ ôтъ того часу жіе мовь заточникъ середныхъ вѣкôвъ... запершися въ своѣй комнатѣ, съ нѣкимъ, навѣть съ родиною своєю не зносится... безнастанно лишь молится и жде тои щасливои хвилѣ, коли наспѣе помилуванье.“

— (*Дрôбнй вѣсти.*) Цѣсарь даруваъ комитетови церковному въ Шоломинцяхъ, пов. рудецкого, 100 зр. запомоги на докôнченье будовы церкви. — Цѣсарь даруваъ громадѣ Жукôвъ, дек. цѣшанôвского, 100 зр. запомоги на будову школы. — Министеръ торговлѣ бар. Пино одержавъ ôтъ цѣсаря ордеръ желѣзнои короны. — Цѣсарь именувавъ Зигмунта Савчиньского и Генрика Шмита членами гал. рады шкôльнои краєвои на дальшй три лѣта. — Епископомъ въ Крижовацу въ Хорваціи именованый тамошный крыл. Илія Граниловичь; о. Юліянъ Пелешь, якъ се мы доносили, зрѣкся того достоиньства. — Минувшого тыждня умеръ звѣстный писатель правничій Бляшке. — Въ Катаринцяхъ коло Комарна перейшовъ бувшій народный учитель Михаилъ Бавманъ на жидôвску вѣру.

Вѣсти єпархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Дѣйстнымъ деканомъ надвôрняньскимъ, а заразомъ почетнымъ совѣтникомъ консисторскимъ съ правомъ носити ôтзнаки крылошаньскй, именованый о. Корнилій Мандычевскій, дотеперѣшный вицедеканъ, приходникъ въ Надвôрнôй. Новоименованый *деканъ* городецкій о. Мих. Кульматицкій, приходникъ зъ Повѣтна именованый рôвножь почетнымъ совѣтникомъ консисторскимъ съ правомъ носити ôтзнаки крылошаньскй.

Декретъ на сотрудника при архикатедральнôй церквѣ св. Георгія во Львовѣ получивъ о. Володимиръ Петрушевичь, завѣдатель зъ Бережницѣ.

Введенй въ душпастырства оо. 1) В. Бѣлиньскій яко сотрудникъ въ Соколовѣ; 2) М. Боднаръ яко завѣдатель Гребенова.

Новй сотрудництва креуются въ Колодѣвцѣ и Залучу надъ Черемошемъ.

Въ пропозицію на приходъ reg. coll. въ Микитинцяхъ принятый о. Яковъ Рожка тамошный завѣдатель.

Именованй оо. 1) Левъ Луцкій, сотрудникъ въ Крылосѣ, именованый сотрудникомъ при пар. св. Петра и Павла во Львовѣ; 2) Сим. Савула, пресвитеръ перемыскои епархіи, именованый прив. сотрудникомъ въ Теребовли.

Зъ АЕпархіи Перемыскои.

Крылошаньскими ôтзнаками надѣленый о. Кар. Волошиньскій, професоръ пастырского богословія въ Перемышли.

Увôльненый ôтъ обовязкôвъ совѣтника и референта консисторіи задля свого преклонного вѣку крыл. о. Левъ Кордасевичь. Референтъ въ дѣлахъ супружескихъ, патронату и переходу на другій обрядъ придѣленый о. Ант. Юзычиньскому. О. Захарій Пôдляшецкій другій катедр. проповѣдникъ именованый помôчникомъ референта вдовичо-сиротиньского фонду.

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦИИ.

Всч. о. І. Л. въ Сълци белз. За наддатокъ для „Дѣла“ изза особенно щирй желаня успѣху при збôльшеныхъ нашихъ трудахъ пріймѣтъ ôтъ насъ рôвно щиру подяку! *Всч. о. Д. Ч. въ Гуми.* На 1883 р. лишилося 40 кр.

Заявленье.

Маємъ честь завѣдомити П. Т. Публику, що полицы въ рускôмъ языцѣ — комбинаціи на случай смерти и асоціяційнй (посаги для дѣтей) — вже суть готовй и на желанье партій вымѣняются.

Обезпеченье Всечестного о. М. Садовского дотычитъ комбинаціи на случай дожитя съ зворотомъ премій, — якихъ полицъ до теперь що найбôльше 10 въ рускихъ рукахъ находится, а для 10 полицъ тои комбинаціи кождый признасть, що не возможно намъ накладу въ рускôмъ языцѣ дѣлати и на тую комбинацію выдаются полицы лишь въ нѣмецкôмъ языцѣ, а то для незначого числа контрагентôвъ.

Репрезентація „Аціенды“ для Галичины и Буковины во Львовѣ.

Ôтозва.

Пôдписаный Выдѣлъ осмѣляе зъ причины зближаючогося празника Рождества Хр. просити всѣхъ патріотôвъ, щобы при загальнôмъ торжествѣ не забули и на убогу молодѣжь въ тутешнôй Бурсѣ. Особенно пожаданй булибы датки въ натураліяхъ, до котрыхъ теперь найлучша случайнôсть, при „колядѣ“. Не забудьтежь Всч. Ôтцѣ и Пчт. Учителѣ и Ч. Вôйты выслати колядникôвъ въ тôй цѣли, щобы тое, що збереся, ôтослати на користь Бурсы.

Ôтъ выдѣлу рускои Бурсы въ Тернополи.
Дръ В. Лучаковскій.

ÔТОЗВА

Вже ôтъ трехъ лѣтъ трудимося около справы загально-пожиточнои, а въ нынѣшныхъ нашихъ такъ трудныхъ обставинахъ многоважнои, т. є. отвореня въ Бережанахъ Рускои Бурсы. Труды нашй, дякувати жертволюбію нашихъ Родимцѣвъ, увѣнчалися доси якимъ-такимъ успѣхомъ; но єсли институція устоятися має, повинна она станути на сильныхъ основахъ, и зъ того власне взгляду мы єще не єсьмо на стôлько сильнй, щобы мочи приступити до отвореня Бурсы. Щобы проте повзяту мысль якъ найскорше воплотити, мы хватаємъ всяку случайнôсть, и зближаючйся Коляды спонукуютъ насъ ôтозватися въ день той торжественный до всякого и пригадати, що суть на свѣтѣ многй рускй дѣти, котрйбы хотѣли учитися, але имъ средствъ матеріяльныхъ до того не стає, и що цѣлею и задачею власне нашого товариства єсть, такимъ убогимъ молодцямъ подати помôчну руку. А чимъ обыльнѣйша буде помôчь Родимцѣвъ, тымъ скорше наше намѣренье осуществится. Датки просимъ пересылати на руки касіера товариства п. Ю. Насальского, проф. гимназіяльного.

Ôтъ Выдѣлу Рускои Бурсы въ Бережанахъ.

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничиу глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбôльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячнй оригинальнй свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фенигôвъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (11—?)

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп фонет)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясниввъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за реценисомъ).

Угорскй вина

бѣлй и червонй, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (13—25)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Любовь

УБОГОГО МОЛОДЦЯ,

повѣсть Октава Фейлета, зъ французского. Цѣна 1 зр. 20 кр., съ пересылкою 1 зр. 40 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едварда зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

А. ШТАЙНЪ

дентистъ-лѣкарь зъ Вѣдня

осѣвъ на постоянне

въ Тернополи.

Лѣчитъ всякй слабости устъ и зубôвъ. Операціи, пльомбованя, чищеня зубôвъ, вправлюванье штучныхъ зубôвъ и щокъ довершуе якъ найлучше и найделикатнѣйше. (1—3)

„МЕРТВЙ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Тысячѣ, на котрыхъ вже не було надѣѣ, завдячуютъ уздоровляючому пиву зъ екстракту солодового житье и тѣшатся нимъ теперь.
(Се слова высказанй неразъ самыми выздоровѣвшими.)

ВЫПРОБОВАНЙ успѣхи УЗДОРОВЛЯЮЧЙ

въ хоробахъ обезсиляючихъ, въ загальнôмъ ослабленю тѣла, въ вадахъ травленя, въ браку апетиту, при кашлю, въ хоробахъ шіѣ, жолудка, грудей и легкихъ черезъ Іоана Гоффа солодовй вытворы, увѣнчанй 58 высокими ôтзначенями зъ всего свѣта, черезъ єдино-правдиве уздоровляюче пиво зъ екстракту солодового Іоана Гоффа. уздоровляючу солодову чоколяду и солодовй грудній бомбоны

(жадати лишь въ синôмъ паперѣ).

До ц. к. двôрского ливеранта до найбôльшои части владѣтелѣвъ Европы, пана **Іоана Гоффа,** ц. к. совѣтника, властителя золотого креста заслуги съ короною, рицаря высокихъ пруссихъ и нѣмецкихъ ордерôвъ, Wien, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse, Nr. 2, Comptoir und Fabriks-Niederlage: Graben, Bräunerstrasse, Nr. 8.

Длкую сердечно Іоанови Гоффови за єго вынайденый и выроблюваный нимъ солодовый екстрактъ, бо єго щасливо вынайдене уздоровляюче пиво солодове уратувало менѣ житье. Ôтъ року я бувъ нездоровъ на груди, здавалось, що той бôль знищитъ менѣ всѣ внутренности. Зô мною було що разъ гôрше. Môй домашный лѣкарь выпробувавши вже всѣ средства, порадивъ менѣ наконецъ ужити екстракту солодового Іоана Гоффа. Майже безъ надѣѣ розпочавъ я нараджену менѣ курацію.

Ледви минувъ мѣсяць, то тѣло моє немовбы перемѣнилось; менѣ зôйшло нове житье, менѣ неописано лекше, якъ ôтъ давна менѣ не було; розумѣесь, я дальше уживаю сеи курациі. — Слава Богу, я оздоровѣвъ. Дякую симъ п. І. Гоффови за єго лѣкъ, бо ôнъ оказався монмъ правдивымъ добродѣемъ. Нехай ще многй лѣта трудится для здоровля терплячои людскости.

В. Цигенбайнъ, рентіеръ.
Unter den Linden 78.

Урядове справозданье лѣкарске

Ц. к Дирекція польныхъ шпиталѣвъ въ Шлезвигъ: При слабостяхъ жолудковыхъ, при хроничныхъкатарахъ, при великôй утратѣ сокôвъ и ослабленю дѣлало солодове пиво Гоффа — знаменито. Въ всѣхъ тыхъ случаяхъ оказалося оно напоємъ дуже радо питымъ и заключаючимъ въ собѣ уздоровляючй поживнй и скрѣпляючй средства.

Пирцъ v. Гаєрсфельдъ, Дръ Маєръ, лѣкарь региментовый.

Цѣны правдивого уздоровляючого солодового пива І. Гоффа: 13 фляшокъ зр. 6·06; 28 фляшокъ зр. 12·68; 58 фляшокъ зр. 25·48. Ôтъ 13 фляшокъ доставляеся franco до дому. При пересылцѣ зъ Вѣдня: 13 фляшокъ зр. 7·26; 28 фляшокъ зр. 14·60; 58 фляшокъ зр. 29·10; ½ кильо солодовои чоколяды I. зр. 2·40, II. зр. 1·60, III. зр. 1. (При бôльшôй скôлькости съ рабатомъ). — Солодовй бомбоны мѣшечокъ 60 кр. (такожь ½ и ¼ мѣшечка). Низше 2 зр. нѣчо не розсылаеся.

Головнй склады: *Львôвъ:* З. Рукеръ, І Байзеръ, ІІ. Миколяшъ, Г. Блюменфельдъ, Кар. Балабанъ. *Бяла:* Г. Забыстшанъ (апт.). *Божя:* І. Михникъ *Будзанôвъ:* Ясеньскій. *Чернôвцы:* Иг. Шнирхъ, І. Голиховскій, Бр. Табакаръ. *Дрогобычъ:* Добжинецкій (апт.), І. Яблоньскій. *Ярославъ:* С. Елленбергъ, І. Ромъ, Вислоцкій. *Краковъ:* Янъ Янига, І. Травчиньскій, В. Редикъ, Е. Штокмаръ, Е. Фухсъ, Ц. Вишневскій. (2—12)

ЗАПРОСИНЫ ДО ПРЕДПЛАТЫ.

„ГОСПОДАРЬ И ПРОМЫШЛЕННИКЪ“

Письмо Илюстроване,

органъ товариства господарско-промыслового,

въ року 1883 буде выходити въ Станиславовѣ съ прилогою:

„ЛИСТОКЪ ГОСПОДАРСКЙ“

якъ до теперь кождого 1 и 16 въ мѣсяци и обôймати буде ôсьмь картокъ (6 картокъ припаде на „Г. и П.“ а 2 картки на „Л. Г.“)

„Господарь и Промышленныхъ“ по при вступнй статіи о господарствѣ и промыслѣ, буде розбирати науково поодинокй ôтросли господарскй и промысловй пôдъ рубриками: Поле, Машины господарскй, Домашный скотъ, Огородъ-садъ, Промыслъ, Вороги господарства, Замѣтки зъ хеміи, Записки господинѣ, Новй письма, буде передавати текучй справы товариства господарско-промыслового. **„Листокъ господарскій“** обговорювати буде всякй справы господарскй загально и подрôбно зъ становиска практичного. „Листокъ Г.“ призначеный бôльше для початковыхъ, коли „Господарь“ теоритичну науку господарства заступати хоче; оба письма взаимно доповняются. Въ инсератахъ даеся до розпорядимости Предплатникôвъ и членôвъ товариства господарско-промыслового въ кождôмъ числѣ ⅙ часть стороны на оголошенье, якй артикулы маютъ на продажь, або якихъ закупити пошукуютъ. Текстъ буде мѣстити численнй илюстраціи.

Предплата остає незмѣнена на цѣлый рôкъ . . 3 зр.
на пôвъ року . . . . 1 зр. 60 кр.

Просимъ и выжидаємъ якъ найчисленнѣйшихъ и найскорѣйшихъ замовлень.

Редакція **„Господаря и Промышленника“**
въ Станиславовѣ, ул. Седельмаєрôвска, ч. 45.

!! Увѣдомленье важне для ВП. Панъ !!

Школа крою и роботня одежей жѣночихъ и дѣточихъ

ВАНДЫ зъ Г. РУДКОВСКОИ

въ Перемышли ул. Мнѣша.

Маю честь завѣдомити ВП. Панѣ, що при помочи великого математичного аркуша выданого мною, обовязуюсь кождого за ½ годины выучити крою. Кождый маючи той аркушь и потрѣбне выясненье може заразъ краяти зъ матеріи безъ жадныхъ до теперь уживаныхъ прибôрôвъ и взорôвъ. Аркушь той коштуе **лишь 3 зр.**, такъ тано, щобы и незаможнй особы могли собѣ окраяти сукнѣ дешевй и густовнй. Яко фахова кравчиня заручаю, що станики краянй пôсля сего аркуша и опису, лежатъ якъ найкрасше. Аркушѣ высылаю за надболанй грошѣ або за послѣплатою почтовою.

Заразомъ поручаю мою

Роботню одежей жѣночихъ и дѣточихъ

пôсля найновѣйшои моды, кроемъ французскимъ.

Маючи кôлькалѣтну практику и посѣдаючи кромѣ машинъ до шитя такожь нововынайденй апараты: до робленя дѣрокъ на гузики, до вышиваня модныхъ десенѣвъ ôтъ разу въ 4 барвахъ, и иншй доси незнанй апараты, — єсьмь въ станѣ якъ найлучше вдоволити ВП. Панѣ, а роботы зъ моєи роботнѣ певно не будутъ уступати роботамъ спроваджуванымъ зъ Вѣдня и заграницѣ. Маю надѣю, що ВП. Панѣ оцѣнятъ мою совѣстну працю, и я заслужу собѣ на Ихъ ласкаве довѣріе.

Сукнѣ весѣльнй, слюбнй, балёвй и другй роблю пôсля журналу за мѣрну цѣну. — Замовленя замѣсцевй выконую якъ найскорше; надболати треба точну мѣру або станикъ и довгôсть сукнѣ.

Також пріймаю Панны до науки кравецтва; Панны зъ околицѣ знайдутъ у мене цѣлковите умѣщенье. За моральне веденье и основну та повну науку ручу.

Поручаючись ласкавôй памяти остаю съ поважаньемъ

Ванда зъ Г. Рудковска
въ Перемышли, ул. Мнѣша.
3—6

Антика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха

свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична

дра ЛЮЦЕ (Lutze)

въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ

найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА

знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ

цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске

знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей

заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА

въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT

даюча дуже поживну зупу

пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду

зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löhund'a чистѣ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ

РОМЕРСГАВЗЕНА

фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ

скрѣпляючій волосье

пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскѣ вина лѣчничѣ

признанѣ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стокловва и Матея Якубовского ôтзначенѣ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣджены и знаменитыми узнанѣ:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове

для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте

противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ

ВИНО ПЕПСИНОВЕ

противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ

ВИНО ПЕПТОНОВЕ

противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске ВИНО РУМБАРБАРОВЕ

противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожъ само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшѣ признанѣ:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE

чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ

чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе

чверть - литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.

чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера

звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа

склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѣ власнѣ и ЦУКОРКИ МХОВѢ

противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѢ

Дра VOSSA

пуделко 70 кр.

Правдивѣ зернята Моризона

пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO

фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкѣ

власного выробу, неуступаючій жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо

спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый

до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID

найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска

власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину менший фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ францускѣ

власного выробу.

ПУДЕРЪ французкій правдивый

и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ дезинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского

противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА

власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣкъ зъ сосны Pinus Punilio

до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновѣ выробы Зарга,

рôжнѣ мыла, кремы глицериновѣ и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩѢ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

---

4 ЦѢННИКЪ. (3—?)

ТОРГОВЛЯ КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

во Львовѣ

залагоджує ласкавѣ замовленя безпроволочно. При замовленю товарôвъ за готôвку або заличку въ квотѣ 50 зр. наразъ, не числитъ опакованя и ôтставляе желѣзницею франко до послѣднои стациі.

Рижъ арраканъ 28	—·32
„ волоскій фіоретоне .	—·48
„ каролиньскій подовговат.	—·40
Саго перлове бѣле	—·56
„ индійске пальмове . . .	1.28
„ „ въ пачкахъ 3/4 к. .	—·60
Крупки перловѣ . . . —·32	—·48
Зелятина фр. бѣла 1/2 к. 2·40 дек.	—·6
„ „ рож. „ 2·80 „	—·7
Карукъ рыбячій	—·25
Мѣдъ пряный чист. жовт. к.	—·56
Макаронъ итал. довгій и т. д.	—·64
„ въ виткахъ . . .	—·72
Ванилія мексик. дека . . .	—·90
„ стручки . 40, 50 и	—·60
Шафранъ французкій, дека .	1·20
Иншe корѣньe, якъ паприка, перецъ, ци амонъ, гвоздики, цвѣтъ мушкатуловый итд, все свѣже и найдешевше.	

Свѣчки Milly Стеариновѣ

4, 5, 6, 8 и 12 на фт. в. 560 гр.	—·60
Аполльо . . . . . „ „	—·62
До лѣхтарень 24 и 30 . . .	—·65
Олѣй рѣпаковый рафин. . . .	—·64
Кнoты до лямцъ . . . 4 и	·10
Мыло до праня сухе . , .	—·52
„ до рукъ глицеринове .	—·20
Крохмаль пшеничн тульовый	—·48
„ ржовый	—·60
„ брилянтовый липскій до натиранѣ, пакетъ заключаючій 4 пакетики	—·12
Фарбка до бѣля въ пуделкахъ 56, 28 . . . кл.	2·40
„ въ порошку Ультр. 5, 10 и	1·20
„ въ галкахъ въ пуд. 1/2 кл.	1·—

Наконецъ Сода до праня, мыляный корѣнь, губки до тоалеты и поѣздôвъ, мѣтелки, сѣрники, перскій порошокъ на комахи, тинктура на плюсквы, чорнило на обувье въ пуделкахъ по 6, 7 и 12 кр.

Ново урядженый складъ товарôвъ корѣнныхъ

КАРОЛЯ КОЛЬМАНА

въ Самборѣ, Рынокъ Ч. 12.

поручає Высокопреподобному Духовенъству и Высокопочтенной публицѣ свôй головный складъ товарôвъ, котрѣ зъ першихъ жерелъ спроваджує и таковѣ по слѣдуючихъ цѣнахъ спродає:

Кава Ceylon ôтлична	.	.	1 зр.	85 кр.
„ грубозерниста	.	.	1 „	80 „
„ середна	.	.	1 „	70 „
2 3 „ перлова найлѣпша	.	.	1 „	85 „
„ Мосса найлѣпша	.	.	2 „	— „
„ Jawa	.	.	1 „	60 „
„ Cuba найлѣпша грубозерниста			1 „	85 „
„ Porteza	.	.	1 „	40 „

Цукоръ найлѣпшій въ головѣ по 48 кр.

Такожь складъ гербаты россійскои, правдивый румъ бремскій, Cogniac французскій, Розолисы ланцуцкѣ, портеръ правдивый англійскій, всякѣ роды вина, пиво пильзненске и всякѣ иншѣ товары корѣннѣ и деликатесы по найтаншихъ цѣнахъ.

При тôмъ тирольскѣ яблока, правдивѣ моризоны зъ головного ихъ складу, Pagliano и Seehofer, дальше склады шкла, лямпъ, паперу, перфумерии и свѣтла церковного.

Для догôдности Всепочт. публики высылаю по тыхже цѣнахъ каву по 5 кильо въ пачкахъ почтою franco на мѣсце и цѣнникъ на жаданье franco.

Дня 5 сѣчня 1883 тягненье ТЕРСТЕНЬСКОИ ЛЬОТЕРІИ ВЫСТАВОВОИ

1. Головна выграна въ готôвцѣ 50.000 зр.

2. Головна выграна въ готôвцѣ 20.000 зр.

3. Головна выграна въ готôвцѣ 10.000 зр.

Дальше слѣдуючѣ выграны:

1 на 10.000 зр.—4 по 5000 зр.—5 по 3000 зр.—15 по 1000 зр.—30 по 500 зр.—50 по 300 зр.—100 по 100 зр.—200 по 50 зр.—542 по 25 зр.—разомъ

1000 выграныхъ на **213.550** зр.

Докладнѣ списы выграныхъ лежатъ для перегляду во всѣхъ мѣсцяхъ продажи льосôвъ.

Цѣна льосу 50 крейцарôвъ.

Замовленя при залученю 15 кр. на выдатки почтовѣ просится надсылати до

Льотерійного ôтдѣлу Терстеньскои выставы,

Piazza Grande Nr. 2 in Triest. (16—16)

Кто желавбы взяти продажь льосôвъ, нехай звернеся заразъ на наведену въ горѣ адресу.

Во Львовѣ льосы набути можна въ гал. Рустикальнôмъ банку кредитовôмъ и въ кредитовоземскôмъ закладѣ для Галичины и Буковины.

Запрошенье до предплаты на

„SAMORZĄD“ и „GMINA“

разомъ съ популярною „GAZETA ROLNICZA“,

письма выходячѣ на перемѣну кождои недѣлѣ пôдъ редакцією **Маркила Туркавского во Львовѣ.**

Програма обохъ газетъ обнимае: 1) Вступнѣ статіи и розправы о жизненныхъ интересахъ краю; 2) Справоздання зъ чинностей Рады державнои, Сойму и Выдѣлу краевого; 3) Справы поодинокихъ повѣтôвъ, громадъ и обшарôвъ дôрскихъ (властей автономичныхъ и правительственныхъ); 4) Справы шкôльнѣ; 5) Хронику краєву и всячину; 6) Переглядъ науково-литературный и артистичный; 8) Переглядъ економично-торговельный и Газету Рôльничу; 8) Фейлетонъ на двохъ сторонахъ (ескизы повѣстевѣ, историчнѣ, гуморески, житьениси и стихи); 9) Оголошеня урядовѣ и 10) Инсераты.

Кожде число становитъ для себе заокруглену цѣлôсть.

Предплата на „Samorząd“ и „Gmina“ выноситъ:

Съ пересылкою почтовою въ краю: рôчно 5 зр., пôврôчно 2 зр. 50 кр., чвертьрôчно 1 зр. 30 кр.; *безъ пересылки въ мѣсци:* рôчно 4 зр., пôврôчно 2 зр., чвертьрôчно 1 зр. Въ *Нѣмеччинѣ* квартально 3 марки; *въ иншихъ краяхъ* 5 франкôвъ.

Комплетъ газеты „Samorząd“ зъ рр. 1881 и 1882 коштуе съ пересылкою лишь 1 зр. = 3 марки = 5 франкôвъ. Инсераты и прилоги обчисляются якъ найдешевше!!

На жаданье высылае *franco* заразъ числа на показъ и пріймае предплату:

Администрація „Samorząd-у“ и „Gmin-ы“

во Львовѣ, Рынокъ, ч. 7. (3—3)

Змѣна льокалю.

Рѣзьбярь печатокъ и майстеръ золотыхъ выробôвъ

М. В. ТАУБЕРЪ

во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 6

принимае рѣзьбу печатокъ и вензелѣвъ на рôжнôмъ металю, такожь направы и замовленя срѣбныхъ и золотыхъ выробôвъ

по умѣреныхъ цѣнахъ.

Замовленя зъ провинціи выконуе точно. Кореспонденція руска. (5—8)

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

К. Диккенса

Новорôчнѣ Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

ОБЩЕ РÔЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою

купуе и продае Листы Довговѣ точно пôсля дневного курсу, **есконтуе** купоны тыхже льосôвъ, якъ и купоны ефектôвъ державныхъ навѣть передъ речинцемъ, есконтуе векслѣ и удѣляе пожички и задатки на гипотеку и за порукою.

ЗАВЕДЕНЬЕ ПРІЙМАЕ

ГРОШЕВѢ ВКЛАДКИ:

а) на **книжки щадничѣ** по 6%,

б) на **текучій рахунокъ** (conto currente)

за 30-дневнымъ выповѣдженьемъ 6%,

за 14 „ „ 5%,

за 3 „ „ 4%. (13—?)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

Запросины до предплаты на р. 1883

на щоденну политичну, суспôльну и литературну газету

„ЗАРЯ“

выходячу вже третій рôкъ въ Кіевѣ пôдъ редакцією *П. А. Андреевского,* въ форматѣ великого аркуша.

Програма газеты „Заря“:

I **Внутрѣшный ôтдѣлъ**: вѣсти о розпорядженяхъ правительственныхъ, вступнѣ статіи о важнѣйшихъ пытаняхъ суспôльного житя Россіи, дописи, економичнѣ промысловѣ и торговельнѣ пытаня южноі Руси. II. **Мѣсцевый ôтдѣлъ**, мѣска хроника Кіева и т. п. III. **Заграничный ôтдѣлъ**. IV. **Судовый ôтдѣлъ** V. **Фейлетонъ**: образки и оповѣданя прозою и стихами, литературно-критичнѣ огляды, театральнѣ оцѣнки и пр. VI. **Всячина**. VII. **Дѣловый ôтдѣлъ**: о урожаяхъ, курсахъ, погодѣ и т. п. VIII. **Оповѣстки**.

Предплата на „Зарю“ выноситъ:

Безъ пересылки:	*Съ пересылкою:*
на рôкъ 8 рублѣвъ	на рóкъ 10 рублѣвъ
на пôвъ року 5 рубл.	на пôвъ року 6 рубл.
на чвертьроку 3 рубл.	на чверть року 4 рубл.
на мѣсяць 1 руб.	на мѣсяць 1 руб. 50 коп.

Заграничнѣ предплатники додаютъ до цѣны „безъ пересылки“ по **60 коп.** за кождый мѣсяць на бôльшѣ кошта пересылки.

Предплата починаеся ôтъ 1 и 15 кождого мѣсяця.

Предплату належитъ присылати пôдъ адресою: „**Главная контора „Зарѣ“ въ Кіевѣ**“ (Крещатикъ, д. дворянского собранія, въ книжномъ магазинѣ Л. В. Ильницкаго).

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Вдова по священику

шукае мѣсця въ якôмъ священичôмъ домѣ яко управительниця дому або и цѣлого господарства пôдъ ду[illegible]ими условіями. Адр[illegible] **poste restante**. (10—10)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарôкого.

Ч. 100. Львôвъ, Середа 29 грудня 1882 (10 сѣчня 1883). **Роничкъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ л. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ новымъ рокомъ 1883 стане „Дѣло“ выходити три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы.

Предплата на **„Дѣло“** выноситъ на *мѣсяць* **1 зр.**, на *чверть року* **3 зр.**, на *пôвъ року* **6 зр.**, на *цѣлый рôкъ* **12 зр.**

Предплата на **„Библіотеку найзн. повѣстей“** выноситъ на *чверть року* **1 зр. 25 кр.**, на *пôвъ року* **2 зр. 50 кр.**, на *цѣлый рôкъ* **5 зр.** а. в.

Предплата на *„Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“* выноситъ чвертьрôчно 4 зр., пôврôчно 8 зр., цѣлорôчно 16 зр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ выноситъ *для Россіи* чвертьрôчно 3 руб., пôврôчно 6 руб., цѣлорôчно 12 руб. Предплата на „Дѣло“ вразъ съ „Библіотекою“ выноситъ для Россіи чвертьрôчно 4 руб., пôврôчно 8 руб., цѣлорôчно 16 руб. — на саму „Библіотеку“ (безъ „Дѣла“) пôврôчно 2 руб. 50 коп., цѣлорôчно 5 руб. Читателѣ „Дѣла“ и „Библіотеки“ будутъ мати тыднево що найменше чотыри великихъ печатныхъ аркушѣвъ лектуры рôжноднои, займаючои и поучаючои.

Понеже до кôнця сего року выйде 26 аркушѣвъ розпочатои повѣсти *„Грошъ а праця“*, проте новоприступаючѣ предплатники „Библіотеки“ маютъ доплатити 2 зр. а. в., взглядно 2 руб., щобы одержати въ р. 1883 тыхъ 26 аркушѣвъ сеи повѣсти, выданои въ р. 1882, котра скôнчится въ сѣчню або лютôмъ р. 1883.

Предплату слѣдуе пересылати (найлучше переказомъ) до **„Администраціи „Дѣла“ во Львовѣ“.**

„Дѣло“ и **„Библіотеку“** можна такожь письменно замовляти на цѣлый рôкъ або на пôвроку, а предплату сплачувати мѣсячно, квартально, або пôврôчно. Замовленье муситъ въ собѣ заключати имя и прозвиско замовляючого, часъ на якій замовляе, и означенье, якъ буде платитися предплата.

Просимо о точнѣ адресы.

☞ **Просимо о выровнанье рахункôвъ за рôкъ 1882 и поспѣшити съ предплатою або замовленями на рôкъ 1883, щобы не було жаднои перервы въ высылцѣ „Дѣла“.**

Редакція и администрація „Дѣла“.

Запытанье
до ц. к. и автономичныхъ властей.

Одесскій Вѣстникъ въ Ч. 281 зъ 28 грудня 1882 подае слѣдуючу вѣдомôсть:

„Австрійске правительство увѣдомило вчера телеграмою раду Императорского товариства сельского господарства южнои Россіи, що оно найшло можливымъ зô взгляду, що зараза на рогату худобу устала, *позволити въ теперѣшну пору на перевôзъ въ Австрію черезъ Волочиска и Броды всякого рода рогатои худобы и дотычащихъ продуктôвъ* (якъ шерсти, шкôры, роговины и т. п.) однакожь съ тымъ, щобы були поданѣ свѣдоцтва компет. властей, що перевожена худоба походитъ зъ мѣсцевостей незараженыхъ чумою“. Зъ своеи стороны додае редакція *Одесского Вѣстника* слѣдуючу увагу: „Находимо нелишпымъ при тôмъ завважати, що такого рѣшеня давно вже надѣялись нашѣ торговѣ фирмы. Такъ пр. звѣстный нашъ банкирскій дôмъ Ариста Маса маe въ теперѣшну пору въ своихъ магазинахъ до 40.000 пудôвъ шерсти, котрои вывôзъ до Австріи бувъ задержаный доси существуючимъ заказомъ ввозу рогатои худобы черезъ Волочиска и Броды а разомъ съ тымъ и шерсти“.

Не можна сумнѣватися, що повысша вѣсть, подана *Одесскимъ Вѣстникомъ*, живо заинтересуе всѣ нашѣ круги, а особенно нашихъ господарѣвъ. Вже пôдчасъ засѣдань сеймовыхъ пôднѣсъ бувъ пос. Абрагамовичь, що щоразъ голоснѣйше ширятся тревожливѣ для краю вѣсти, будьтобы граница замкнена съ р. 1882 для ввозу рогатои худобы зъ Россіи мала бути зновъ отворена для сего ввозу. Правительственный комисарь ôтповѣвъ на се успокоюючо, що тѣ вѣсти не маютъ нѣякои пôдставы и що правительство не думае отворяти границѣ для ввозу рогатои худобы зъ Россіи. Теперь появляеся вѣсть въ *Одесскôмъ Вѣстнику* въ формѣ такъ позитивнôй, яснôй и вѣродостойнôй, що нѣякъ не можна еи уважати за якій выгадъ дневникарскій. Булобы зовсѣмъ злишно, говорити тутъ о далекосягаючôмъ значеню такого факту для цѣлого нашого краю, еслибы ôнъ бувъ правдивымъ. Мы думаемо, що при великôй, можна сказати жизненнôй важности сеи справы для нашого краю, маемо не тôлько право але и обовязокъ въ имени краю спытати такъ ц. к. правительственнѣ власти якъ и власти автономичнѣ а именно Выс. Выдѣлъ краевый: чи се правда, що граница маe бути наново отворена для ввозу рогатои худобы зъ Россіи, а если такъ, то въ якій способъ думаютъ власти забезпечити нашъ край ôтъ нового небезпеченьства заразы на худобу и въ загалѣ плеканье нашои краевои худобы?

Léon Gambetta.

Гамбеты вже не стало на свѣтѣ. Погасла ясна звѣзда, що була заяснѣла на хмарнôмъ небѣ Франціи. Счезъ зъ высоты яркій метеоръ, що свѣтивъ середъ ночи нещастя. Франція втеряла свого найлучшого сына, свого найбôльшого громадянина! Сумный рôкъ кôнчится для Франціи и республики найтяжшимъ смуткомъ. Завистники и духомъ убогѣ крикуны радуются, а тѣ, що передъ нимъ тремтѣли, веселятся его смертею. Але теперь, коли вже могила покрыла его тѣло, буде свѣтъ теперѣшный справедливѣйшій для него, нѣмъ еще потомнôсть выскаже свôй судъ надъ нимъ. То, що доброго ôнъ зробивъ, буде жити вразъ съ его памятею, а то, що лучшого и красшого хотѣвъ ôнъ зробити, буде украшати его имя и въ почести удержувати. Его передвчасна смерть оставила въ французскôй республицѣ велике, незаповниме мѣсце порожне. Доперва съ часомъ, коли всѣ побачатъ и почуютъ въ житю тую змѣну, оцѣнятъ въ повнôмъ объемѣ, кого стратили, кого стратила Франція — и тогды доперва его слава въ повнѣ заяснѣе.

Его имя оживотворило въ собѣ послѣдну борбу французского народа противъ Нѣмцевъ въ часѣ злощаснои вôйны франсуско-прускои. Навѣть Нѣмцѣ поважали и высоко ставили туего енергичну, одушевлену борбу за свою ôтчину. Его особа загрѣвала пôдупадаючу ôтвагу Французôвъ, имя Гамбеты було покликомъ по обохъ сторонахъ границѣ; довгѣ лѣта глядѣли лишь на него, яко одинокого, котрый пôднябы на ново борбу, яко на рицаря воскресенія, пôдготовителя „ôтплаты — реванжу“. А предсѣ Гамбета бувъ може найспособнѣйшій до того, щобы обѣ народности довести до повнои згоды. Вправдѣ старався ôнъ скрѣпити силу оборонну Франціи передъ нападомъ, вправдѣ вѣривъ въ дипльоматичнѣ и военнѣ комбинаціи, котрѣ моглибы привернути Франціи утраченѣ провинціи, — але мимо того въ душѣ своѣй ховавъ ôнъ бôльше або менше фантастичнѣ идеи, котрѣ могли въ иншій способъ, а не черезъ вôйну, порѣшити споры народнѣ. Ôнъ мôгъ бувъ навязати порозумѣнье, колибъ бувъ мôгъ выговоритися съ якимъ славнымъ, въ тôмъ направленю такожь дѣлаючимъ мужемъ. Гамбета посѣдавъ въ высокôмъ степени довѣріе французского народу, посѣдавъ его довше, якъ десять лѣтъ. Якого князя популярнôсть въ Франціи такъ довго тревала? Смерть Гамбеты оставила ôткрытыми всѣ пытаня, якѣ нынѣ движутъ Европою; рѣшенье тыхъ пытань найбližше обходитъ Францію.

Тіи, що смерть Гамбеты уважаютъ запорукою межинародного мира, дуже мылятся, бо Гамбета нѣколи не бувбы легкодушнымъ нарушителемъ спокою. Ôтчаянье послѣднои вôйны було ему еще за свѣжо въ памяти. Ôнъ бувъ здôбнѣйшій, якъ кто небудь другій, успокоити, угамувати, коли взворушенье пôднималося за высоко, ôнъ посѣдавъ силу, вплывъ — слово.

Его талантъ бесѣдника есть незаперечимый. Ôтъ 1868 р., коли ôнъ першій разъ прилюдно показавъ свôй величный даръ вымовы, якимъ его надѣлила природа и котрый жива его душа умѣла такъ знаменито выкорыстати, — ôтъ тогды его вымова набрала еще бôльше силы и враженя. Въ бесѣдѣ ôнъ не перервавъ свого слова, не остановився, — рѣчь его пôдносилась все высше и высше.

Гамбета, котрого нынѣ Франція хоронитъ яко найзнаменитшого и найважнѣйшого мужа, уродився передъ 44 роками въ Кагоръ (Cahors) зъ батька, смирного крамаря, котрый зайшовъ зъ Генуи и оженився съ Француской. Самовôльный, навѣть не пильный студентъ, завчасу вже розвинувъ свôй незвычайный талантъ, що все его вызначувавъ — велику понятливôсть, быстрый поглядъ и особливу здôбнôсть вынайти такій способъ высказаня своихъ думокъ, щобы они якъ найглубше врылися въ понятя слухачѣвъ. Якъ въ довѣрочныхъ, свôбодныхъ розмовахъ въ студентскихъ товаристваxъ и въ вузшихъ зборищахъ удалося ему притягнути до себе кружокъ найдобрнѣйшихъ молодыхъ адвокатôвъ, дневникарѣвъ и политикôвъ, такъ и въ житю публичнôмъ, скоро лишь вôйшовъ въ него, швидко здобувъ собѣ подôбну перевагу и широкій вплывъ. Ôтъ его знаменитои адвокатскои бесѣды, яку выголосивъ въ 1868 р. яко защитникъ редактора Делеклюза, переслѣдованого правительствомъ Наполеона III за збиранье складокъ на памятникъ для Бодена, до его незрôвнаного выкладу правъ народныхъ въ парляментѣ при случаю послѣдного плебисцита Бонапартого — бувъ лишь одинъ крокъ. Зъ першои бесѣды пôзнавъ его народъ, зъ другои парляментъ; старый Гарніе-Кассанякъ, котрый любивъ горячѣ бесѣды на лѣвици перерывати, не зробивъ того пôдчасъ бесѣды Гамбеты, и ôнъ зачудуваный слухавъ краснорѣчивыхъ слôвъ молодого адвоката.

Многѣ роки Гамбета передъ вступленьемъ до парляменту студіювавъ въ трибуны парляментарне житье. Ôнъ бувъ щоденнымъ гостемъ въ палатѣ, навѣть коли засѣданье не було цѣкаве. Зъ свого кутка прислухувався Гамбета всѣмъ дебатамъ и дуже займався ними, — тожь коли вôйшовъ яко депутатъ до парляменту, мавъ въ памяти всѣ чинности палаты и заразъ мôгъ брати въ нихъ участь, мовь якій многолѣтный членъ.

Ôнъ заразъ першій разъ въ р. 1869 бувъ выбраный въ двохъ мѣсцяхъ: въ Парижи и въ Марсиліи. Въ Парижи высадивъ старого Карнô, а въ Марсиліи Тіера. Тіеръ довго не мôгъ ему того простити, и коли старенькій президентъ въ своѣй бесѣдѣ въ Бордô назвавъ Гамбету „fou furieux“ (шаленый дурень), — то прôзвавъ его такъ не лишь въ заздрости, що Гамбета стався любимцемъ народу, але певно такожь пригадавъ собѣ Гамбетину побѣду въ Марсиліи. Щирый, дитинный характеръ Гамбеты не памятавъ сего старому довго; забули оба на давнѣ свары, коли прійшлось имъ обомъ спôльно боротись противъ намѣреного замаху стану. Тіеръ уважавъ Гамбету за свого природного наслѣдника, хочь на дѣлѣ уважавъ себе несмертельнымъ. Нагла смерть Тіера передъ рѣшеньемъ републиканьскихъ выборôвъ выдвигнула Гамбету на передъ и то въ першу линію.

Выборы до парляменту були его выключнымъ дѣломъ. Нѣкто не знавъ лучше кандидатôвъ и выборцѣвъ, нѣкто не умѣвъ лучше перевести выбôръ, такъ якъ ôнъ бажавъ. Округъ выборчій ôнъ называвъ своею „шахôвницею“; гру выгрававъ зручно безъ великихъ трудностей, такъ добре були всѣ тягненя наперед обчисленѣ. Черезъ пять лѣтъ бувъ ôнъ пружиною цѣлого политичного житя въ Франціи; веденье внутрѣшныхъ и заграничныхъ дѣлъ Франціи лежало въ его рукахъ, творця депутованыхъ и движителя парляменту. Тогды ôнъ стоявъ на вершку своеи личнои силы, хочь не мавъ жадного уряду, котрый чинивбы его впростъ отвѣчальнымъ. Его личне значенье чинило его въ менше значущôмъ достоиньствѣ, примѣромъ яко предсѣдателя буджетовои комисіи, незвычайно важнымъ. Опôсля коли Жюль Греви на власне предложенье Гамбеты зôставъ по Макъ-Магонѣ президентомъ републики, Гамбета казавъ себе швидко выбрати президентомъ парляменту. Заразъ палата Бурбонôвъ (где замешкуе президентъ парляменту) сталася дѣйстнымъ сѣдищемъ правительства. Зъ ôтси выдавалися рады; тутъ приходили и выходили дипльоматы, официры, министры, урядники; тутъ одныхъ вывысшувано, другихъ скидано зъ урядôвъ: одинъ знакъ Гамбеты — и министерство падало, одно добре его слово зновъ пôддержало упадаючого министра. Все удавалося, поки интриги не пôдкопали и его спокою. Ôнъ уважавъ, що еще не наспѣвъ часъ, щобы ôнъ самъ обнявъ правительство, коли публична опинія, пôдбурена довѣрочными дорадниками президента републики и непріязною ему радикальною прасою, примусила его приняти достоиньство президента министрôвъ.

Чи мавъ ôнъ далекосягаючѣ пляны, чи ôнъ роздивився добре въ проблемахъ заграничнои политики? Чи ôнъ въ разу знавъ докладно, якѣ реформы у внутри далибыся перевести? То рѣчь певна, що для него слаба опора въ палатахъ и покликанье черезъ президента републики не були достаточнѣ, щобы перевести свои проекты. Ôнъ зажадавъ впередъ явного, очевидного доказу довѣрія, а що не хотѣвъ втягати въ дебату въ палатѣ дражливои справы въ заграничнои политики, — се бувъ початокъ дипльоматичныхъ путаниць въ Египтѣ, — то для пôзору предложивъ палатѣ реформу выборчу, котра ажь въ будучности мала бути введена въ житье, лишь для того, щобы дати парляментови случайнôсть удѣлити ему повне вотумъ довѣрія. Бôльшôсть не хотѣла читати мѣжь стрôчками, може и не розумѣла цѣли предложеня; pro forma жадана ухвала скрутинія за помочею листъ не мала за собою бôльшости, — и Гамбета зложивъ накинене ему достоиньство президента кабинету.

Ôтъ тои хвилѣ почалося ему не поводити. Его те дуже грызло, що его запôзнано; урядова безчинность нудила его. Лишь рѣдко бравъ участь въ дебатахъ, рѣдко навѣть являвся въ палатѣ. Тымчасомъ завзятѣ напады противникôвъ тревали дальше; скрайна лѣвиця (поза парляментомъ) и монархичнѣ партіи ругали его, а ôнъ ôтчувавъ кожду наругу. Въ своѣмъ выборчôмъ округѣ парискôмъ не стрѣчавъ ôнъ такого довѣрія, якъ впередъ. Его звычайна веселôсть опустила его, а похвалы невеликого круга его домашныхъ другôвъ давали ему лишь малу вынагороду.

Хôдъ выпадкôвъ, передовсѣмъ въ Египтѣ, показавъ, що правда була по сторонѣ Гамбеты; его наслѣдникъ Фрейсине, котрый все мавъ завдячити Гамбетѣ, а такъ мало показався вдячнымъ, мусѣвъ уступити, и повага Гамбеты зновъ пôднеслася. Скôлько гдеякѣ его близькѣ повѣрники пошкодили удержаню его поваги, ôнъ того нѣколи не добачивъ; але они умѣли держати въ далека ôтъ него щирыхъ его другôвъ и нѣбы живымъ муромъ окружали его. Его велика доброта серця и его легке довѣріе — були его нещастьемъ. Тую сла-

бо̂сть его часто выкорыстувано; она спровадила и его смерть.

Хочбы станъ здоровля Гамбеты бувъ и не нормальный, то все таки безпосередною причиною его смерти була рана въ выстрѣлу. Нѣкто въ него не стрѣлявъ; але щобы перешкодити самоубійству, ô̂нъ вырвавъ револьверъ зъ рукъ ô̂тчаянои женщины и куля влучила въ него самого и такій страшный конець положила его молодому житю.

Женщины въ житю Гамбеты грали таку ролю, яка для него самого могла бути по̂дхлѣбна и пріятна, але она скоротила ему житье. Колибъ ô̂нъ бувъ семейнымъ чоловѣкомъ, то мо̂гбы бувъ еще довго служити своѣй земли. Але ô̂нъ въ то̂мъ взглядѣ числивъ за высоко: при выборѣ подруги ô̂нъ глядѣвъ на свое высоке становище, яке займавъ и на будуще надѣявся занимати. Недавно ô̂нъ зновъ звернувъ бувъ очи на одну честилюбиву женщину, котра передъ ко̂лькома роками здобула собѣ имя италійскои аристократичнои родины и вскорѣ пото̂мъ сталася вольною. Панѣ Леонъ, товаришка его молодости, мати 15-лѣтного сына, була вже дозволила на его подружье съ аристократкою, — але весѣля не хотѣла пережити. И такъ случилося, що не она, але ô̂нъ стався жертвою тяжкои судьбы.

ДОПИСИ.

(*О. Р. Л.*) **Зъ Городеньского.**

Минувшого тыждня обходило наше духовеньство два торжества, одно сумне а друге веселе. Першимъ, смутнымъ, бувъ похоронъ (27 л. грудня) о. Емиліяна Стрыйского, пароха въ Копачинець, котрый померъ наглою смертію въ 42-ô̂мъ роцѣ житя а 14 роцѣ священьства. Бувъ се щирый Русинъ, дбаючій о добро свого народа, та черезъ те стягнувъ на себе ненависть ворожихъ елементо̂въ, що его денунціовали и оскаржали, однакъ нѣчого не вдѣяли, хиба лишь теперь радуются, що смерть забрала непоборимого дѣятеля, въ котро̂мъ они видѣли свого великого ворога, задля того, що не йшовъ съ ними рука въ руку. На похоронъ зо̂бралося 30 священико̂въ такъ нашого якъ и сусѣдныхъ деканато̂въ и много народа. Въ церквѣ прехорошо проповѣдавъ о. Балицкій зъ Поточискъ, знаменитый проповѣдникъ, а надъ могилою высказавъ пращальне слово о. Александеръ Карачевскій зъ Колянокъ, котрый въ короткихъ, але вымовныхъ и повныхъ чувства словахъ пращався въ имени поко̂йного съ родиною, прихожанами и священьствомъ. Ти прощальнѣ слова тронули всѣхъ до слёзъ. Велику признательно̂сть треба ту заявити нашому духовеньству, котре помимо великои непогоды и дуже злои дороги не лякалося труда, и явилося майже въ комплетѣ, щобы о̂тдати послѣдну прислугу свому помершому брату, а особенно треба высказати подяку нашому о. декану, котрый мимо слабенького здоровля найпершій приспѣвъ и черезъ два дни самъ трудився коло приготованя похорону, потѣшавъ осиротѣлу родину и всѣмъ щиро и безинтересовно занимався. Честь такимъ деканамъ якъ о. Л. Кобриньскій!

Дня 31 грудня обходили мы друге торжество, посвященье церкви новои мурованои въ Серафинцяхъ, котре совершивъ о. деканъ Л. Кобриньскій. По освященю церкви о̂тправили о. деканъ, о. вицедеканъ Козловскій зъ Стрѣльча и мѣсцевый парохъ о. Северинъ Литвиновичь соборну службу, по̂дчасъ котрои выголосивъ проповѣдь о. Балицкій зъ Поточискъ. Черезъ довгѣ лѣта мусѣли люде тиснутися въ старенько̂й и маленько̂й церквѣ, будовано̂й зъ каменя на глинѣ, задля чого она розпадалася и кождои хвилѣ грозила упадкомъ. До минувшого року нѣкому и на гадку неприходило братися до дѣла. Ажь якъ обнявъ прихо̂дъ о. Северинъ Литвиновичь, видячи конечно̂сть будовы новои церкви, а не хотячи въ другои стороны накладати великихъ тягаро̂въ на громаду черезъ правну конкуренцію и нехотячи черезъ то проволѣкати будовы „ad calendas graecas“ такъ зъєднавъ собѣ громаду яснымъ представленьемъ рѣчи, що она доброво̂льно принялася складати датки на церковь по̂сля моргово̂въ поля. Такъ сего року 1882 о̂тъ цвѣтня почалася будувати церковь а 31 грудня о̂тбулося вже посвященье. Церковь представляѣся дуже хорошо, выбудована въ формѣ креста на взнесло̂мъ мѣсци съ одною великою копулою на серединѣ а чотырма банями на притворахъ. Въ серединѣ выложена плытами. Справдѣ треба подивляти, що въ такъ безпримѣрно коротко̂мъ часѣ здвигнено такъ красну церковь. Тожь и прихожане не могли надякуватись свому панъ-отцеви за то, що довершивъ безъ клопото̂въ великихъ такъ велике дѣло. Выбудованье церкви въ Серафинцяхъ справдѣ повинно послужити иншимъ громадамъ за прикладъ достойный наслѣдованя. Єслибы громадяне зъ своеи стороны доброохотно складали свои датки, а парохъ дбавъ щиро о добро своеи паствы, то всюда моглибы чи то будовы церквей, чи то будовы пароxіяльныхъ або громадскихъ будынко̂въ, переводитися безъ клопото̂въ. Многѣ громады и Всч. отцѣ хотячи будовати церкви и т. п. не знаютъ, где шукати чесныхъ ремѣсниkôвъ, проте подаю имена ихъ. И такъ, яко майстра мулярского поручаю п. Барановского въ Язло̂вця, котрый маѣ дуже краснѣ свѣдоцтва а церковь въ Серафинцяхъ дуже тревало и добре вымуровавъ. Яко теслѣвъ поручаю гуцуло̂въ зъ Соколо̂вки и Яворова, о котрыхъ можна розвѣдатися у тамошныхъ приходнико̂въ. Яко рѣзьбяра поручаю п. Николая Задорожного, котрого роботу иконостасу и престола видѣвъ я въ Серафинцяхъ. О̂тзначаѣся она тревалостею, красою и естетичнымъ смакомъ, а при то̂мъ и дешевостею. Нашѣ громадяне а неразъ и Отцѣ приходники часто повѣряютъ коштовнѣ роботы мало имъ знанымъ особамъ, що ихъ неразъ ошукуютъ, або несовѣстно и по тандитному свои роботы переводятъ. Нашѣ люде мусятъ числитися съ кождымъ грошикомъ, тожь годѣ его марнувати, беручи першихъ-лѣпшихъ незнаныхъ партачѣвъ або шахраѣвъ. Маѣмо вже, хвалити Бога, своихъ рускихъ техnikôвъ, маѣмо и нашихъ ремѣсnikôвъ-Русино̂въ, котрѣ вже добре познакомленѣ съ такими будовами и працями (якъ высше наведенѣ). Тожь не повиннѣ мы ихъ поминати.

Въ нашо̂й Городенщинѣ еще нема супокою священикамъ. Политичнѣ сторожѣ зъ Чернилицѣ ходятъ майже що недѣлѣ и свята по сусѣдныхъ селахъ по церквахъ и предкладаютъ о̂ттакъ свои „обрядовѣ“ замѣтки о обойчикахъ и т. п. П. староста власне недавно покликавъ до оправданя одного священика, на котрого донесено, що не носитъ обойчика при службѣ. Се була цѣкава справа. Священикъ поѣхавъ до п. старосты съ наплечникомъ и удово̂днивъ ему наглядно, що єсли наплечникъ убере, то не можна зъ по̂дъ него добачити обойчика.

Важною и пекучою справою для нашого народа єсть выбо̂ръ рады громадскои и во̂йта. У насъ въ Городенщинѣ майже въ жадно̂мъ селѣ не о̂тбулися такѣ выборы безъ рекурсо̂въ. Всюда незадоволеня. До сего даютъ причину зъ одноi стороны найбо̂льше гром. писарѣ, накиданѣ громадамъ, а рекрутованѣ зъ клясы збанкрутованыхъ „сурдутовичѣвъ“, якъ то часами кажутъ пройдисвѣто̂въ, котрѣ свою власть за далеко посуваютъ, допускаются ро̂жныхъ неправильностей, дефравдаціи и т. п. Тіи то индивидуа стараются вплынути на громады, щобы выбирано на во̂йто̂въ знаныхъ пія̂ко̂въ або людей безъ енергіи и почутя свого обовязку, щобы о̂ттакъ „писарѣ“ могли за но̂съ водити и самѣ держати власть въ громадѣ. Зъ другои стороны даютъ причину до незадоволеня безпосередно во̂йты, котрѣ допускаются при участи писарѣвъ ро̂жныхъ неправильностей, полученыхъ съ кривдою громады. Рады повѣтовѣ не контролюютъ дѣяльности во̂йто̂въ, особливо стану касы громадскои, а єсли контролюютъ, то на таку контролю высылаютъ особы, занимаючѣ въ радѣ повѣтово̂й якъ найпо̂дряднѣйше становище. Єсли така лично̂сть приѣде на контролю, то якій же въ сего хосенъ? Я думаю, що члены рады повѣтовои повиннѣ самѣ занятися такъ важною справою и переѣхатися хоть разъ на ро̂къ по селахъ и контролювати дѣяльно̂сть во̂йто̂въ. Дуже часто читаѣмъ о дефравдаціяхъ громадскихъ грошей черезъ во̂йта або писаря. Чомужь сему не запобѣгаютъ покликанѣ до сего верховнѣ власти автономичнѣ? Тожь при выборѣ во̂йта повстаѣ неразъ велике незадоволенье особенно добромыслячихъ громадянъ. Они не можутъ пристати на сего або того, бо не довѣряютъ ему. Але се еще нѣчимъ въ поро̂внаню съ махинаціями усуненыхъ во̂йто̂въ и писарѣвъ. Такъ въ Серафинцяхъ примѣромъ выбрано во̂йтомъ дуже порядного чоловѣка одноголосно. Однакожь старый во̂йтъ хотячи доконче зо̂стати на дальше, щобы дальше провадити мальверзаціи, подавъ рекурсъ до староства. И на диво, сему рекурсови дано вѣру (рекурсъ писавъ секретарь рады повѣтовои, за що до̂ставъ 10 зр. а. в.) и розписано новый выбо̂ръ. При ново̂мъ выборѣ всѣма силами напирано на громаду, щобы выбрала старого во̂йта, але мимо того не удалося и громада доперва по геройско̂й самооборонѣ своихъ правъ доступила свого права. — Въ Городници, где єсть священикомъ знаный нашъ патріотъ о. Глиньскій, доси еще справа съ выборами непоко̂нчена и то задля махинацій писаря, котрый мимо того що Русинъ, тримаѣ сторону жидо̂въ и пія̂ко̂въ. Громадянъ бунтуѣ противъ священика, противъ будовы новои церкви, (бо стара церковь вже валится) и по̂дмовивъ подо̂бныхъ собѣ до рекурсу. Рекурсамъ нема ко̂нця, а черезъ се громада упадаѣ, пютъ, коршмы богатѣютъ, жидо̂въ щодня бо̂льше — а о церквѣ нѣхто и не думаѣ. Такимъ способомъ всюда ширится „писарска“ сваволя, голосы и представленя найповажнѣйшихъ священико̂въ не находятъ высше послуху, добра воля честныхъ громадянъ ломится наконець о тысячнѣ перепоны покутныхъ писарѣвъ и свавольныхъ рекурсовичѣвъ и ихъ покровителѣвъ, а покликанѣ законами верховнѣ „опѣкуны“ холоднокровно на все то дивлятся, а еще неразъ и самѣ — мимоволѣ — причиняются до замѣшанины.

Въ ко̂нци доношу Вамъ, що и у насъ вже поволеньки начинаѣся агитація выборча. Вже лагодятъ грунтъ до новыхъ выборо̂въ, але люде непокликанѣ и для людей непокликаныхъ. Нашъ дотеперѣшный посолъ, нотарь Лѣнартовичь, радбы дуже бути выбранымъ и выражаѣся „jabym był bardzo rad, ażeby mnie jednostajnie obierano“. Я радбы знати и довѣдатися, чимъ то прислужився п. Л., неговорю вже руско̂й справѣ, але справѣ нашого селяньства въ загалѣ?! Я читавъ пильно справозданя соймовѣ, але не довѣдався о жадно̂й дѣяльности п. Л., хиба що консеквентно мовчавъ. Чи се єсть квалификація на посла, оставляю споко̂йно оцѣненю безсторонныхъ Русино̂въ и Поляко̂въ. Але при тако̂мъ сумно̂мъ станѣ годѣ намъ мовчати и дивитися зъ заложеными руками ажь насъ збудятъ на наше поруганье. Пора, щобы всѣ добромыслячѣ люде нашого повѣту вчасно взялися до дѣла и не оглядаючись на все опо̂знену раду по̂зного Ивана зо̂ Львова, самѣ зъорганизувалися въ самосто̂йный комитетъ выборчій и вчасно розглянулися за о̂тповѣднымъ кандидатомъ. Гей братя, пора до дѣла.

Въ цѣло̂й нашо̂й околици велика бѣда. По селахъ жидо̂въ вже буде дальше четвертина, а найбо̂льше въ Ясеневѣ, Чернятинѣ. Читалень не ма нѣгде, окро̂мъ Городенки, Серафинець та Тышковець. Темнота и бѣда велика. Наро̂дъ розпився еще го̂рше мимо уставы противъ пяньства. Чи жандармерія, звертаюча такъ пильну увагу на контролю обрядову надъ священиками, не маѣ часу и не почуваѣся до обовязку контролювати, чи устава противъ пяньства всюда заховуѣся? Сежь устава — санкціонована нашимъ Найясн. Цѣсаремъ, попирана свого часу не то̂лько Русинами, але и всѣми добромыслячими Поляками. — Въ ко̂нци мушу еще подати, що учинивъ банкъ рустикальный. Ото о̂тъ 15 грудня звинувъ свою филію въ Городенцѣ, а громады сего повѣту одни̂ попризначувавъ до Залѣщикъ, другѣ до Коломыѣ. Такъ теперь неодинъ маючій справу въ банку буде мусѣвъ до 7 або 8 миль бити ногами до Залѣщикъ, а тамъ его може чекати нова несподѣванка, бо часто и черезъ ко̂лька день не можна до̂статися черезъ Днѣстеръ (моста нема). „Такъ небоже вертай назадъ, а за те, щось не дотримавъ термину, будутъ тебе лицитовати!“ — Се страшна кривда и недогодно̂сть для давныхъ довжнико̂въ банку! Чи може дирекція на се позволити? Я думаю, що нашѣ люде интересованѣ повиннѣ внести представленье до дирекціи, а єсли се не поможе, то повиннѣ просити дотычачѣ власти о оборону о̂тъ такихъ неправильностей.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ австрійско̂й политицѣ*) ско̂нчится остаточно святочна тишина съ початкомъ слѣдуючого тыждня, коли буде о̂ткрыта рада державна. Якъ що року такъ и симъ разомъ дебаты надъ будже̂томъ запевно по̂днесутъ температуру партійныхъ страстей въ палатѣ послово̂въ. Въ палатѣ пано̂въ прійде по̂дъ дебату на одно̂мъ зъ найблизшихъ засѣдань новеля шко̂льна. — Послѣдными часами праса угорска и польска выступила завзято противъ теперѣшного министра справъ заграничныхъ, закидаючи ему, що ô̂нъ занадто пріязный для Россіи, що ненавидитъ Поляко̂въ и т. под., а черезъ тое може пошкодити австро-нѣмецкому союзови. Офиціяльнѣ газеты здементували всѣ тѣ закиды, мимо того однакъ въ згадано̂й прасѣ все таки гр. Кальноки подаѣся въ по̂дозрѣнье — и высуваѣся на передъ кандидатура гр. Андрашіого на министра справъ заграничныхъ. — Молодочехи скорыстали зъ случайности смерти Гамбеты, щобы заманифестувати свою непріязнь до Нѣмцѣвъ. Зъ многихъ сторо̂нъ выслали они кондоленційнѣ телеграмы до президента Гревіого, въ котрыхъ сожалѣютъ надъ смертею героя Гамбеты, пріятеля Славянъ и прихильника романьско-славяньского союза противъ германизмови. Старочехи протестуютъ противъ тои демонстраціи Молодочехо̂въ и завѣряютъ, що бо̂льшо̂сть Чехо̂въ не подѣляѣ тыхъ тенденцій а стоитъ за австронѣмецкимъ союзомъ. — Такожь хорватскѣ студенты загребского университету выслали до Гревіого кондоленційну телеграму по поводу смерти Гамбеты, въ котро̂й ро̂вножь по̂дносятъ конечну борбу Славянъ противъ Нѣмцѣвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Смерть Гамбеты выкликала въ републицѣ французско̂й велике враженье. Жаль за патріотомъ, котрый въ 1870 р. вытревало оборонивъ честь свого нещаслывого краю, не мавъ ваги у народу французского. Смертію Гамбеты утѣшилися лишь радикалы, котрѣ его яко опортунистичного републиканина въ послѣдныхъ часахъ дуже були зненавидѣли, и партіи монархичнѣ, котрѣ ненавидятъ кождого републиканина, а тымъ бо̂льше такого завзятого републиканина, якъ Гамбета. Вся печать европейска загально признаѣ, що въ Гамбетѣ стратила Франція свого найпершого мужа стану. О̂тъ дня смерти великого французского патріота и дѣятеля всѣ дневники европейскѣ переповненѣ комбинаціями, що̂ станеся по его смерти въ французско̂й републицѣ и яку поставу займе република въ политицѣ загранично̂й супротивъ другихъ державъ. Що до внутрѣшно-политичнои констеляціи въ Франціи по смерти Гамбеты, то вся печать завдаѣ собѣ пытаня: що̂ станеся съ опортунистичною бо̂льшостею въ французско̂мъ парляментѣ по утратѣ организатора и прово̂дника: чи партія републикано̂въ-опортуни̂сто̂въ остане и дальше въ дотеперѣшно̂й своѣй силѣ по̂дъ проводомъ якого другого одномышленника Гамбеты, чи може розбьеся и одна єи часть по̂йде бо̂льше на лѣво, приступитъ до радикальнои партіи Клемансо̂? Дальше: чи може по смерти Гамбеты монархисты взможутся и повалятъ републику. Що до пытаня, дотычачого будучои судьбы опортунистично-републиканьскои партіи, то теперь еще не можна рѣшучо на него о̂тповѣсти, — близька будучно̂сть покаже. Що до другого пытаня, дотычно евентуальнои побѣды монархисто̂въ надъ републиканами, то можна рѣшучо сказати, що идея републиканьска въ Франціи теперь такъ сильна, що о упадку републики и мовы бути не може, — хочь зъ другои стороны можна предвидѣти, що по смерти енергичного и розумного Гамбеты зъ ро̂жныхъ сторо̂нъ зъ заграницѣ будутъ вестися интриги и агитаціи противъ републики а въ користь монархичнои формы правительства. Можна предвиджувати, що всѣ тѣ усилія о̂тобьются, мовь горохъ о̂тъ стѣны, о̂тъ просвѣченого, перенятого идеею републиканизму народу французского. Се свѣдоме почутье републиканизму заманифестувавъ наро̂дъ французкій на похоронѣ „першого мужа третои републики“. На иншо̂мъ мѣсци подаѣмъ короткій описъ похороно̂въ Гамбеты. Франція старалася всѣми силами показати, що спочиваючій на марахъ, о̂тпроваджуваный на кладбыще Père-Lachaise єсть суверено̂мъ идеи републиканьскои и яко такому Франція хоче о̂тдати почесть монаршу.

Коли еще Гамбета спочивавъ на катафальку, постигла нагла смерть другого такожь много заслуженого мужа, найзнаменитшого генерала въ Франціи, Антона Шанзи. Въ во̂йнѣ пруско-французско̂й воювавъ о̂нъ досыть щасливо съ арміею прускою; выбраный депутатомъ народного збору о̂нъ стоявъ за тымъ, щобы во̂йну продовжати. По оголошеню републики о̂нъ для добра Франціи згодився на републику. По во̂йнѣ о̂нъ выготовивъ проѣктъ реформы арміи, а въ 1873 р. бувъ именованый губернаторомъ Альгиру, тамъ однакъ довго не пробувъ. Въ 1875 р. выбрано его дожизненнымъ сенаторомъ. Шанзи належавъ до умѣренныхъ републиканôвъ. Яку повагу мавъ Шанзи, видко хочьбы зъ того, що въ р. 1879 по̂дчасъ выбору президента републики, одержавъ яко контркандидатъ Гревіого 99 голосо̂въ.

(**Похоронъ Гамбеты.**) Въ минувшу суботу обходила Франція сумне свято похорону Гамбеты. Цѣлый Парижъ прибрався въ одежу тяжкои жалобы. На будынкахъ публичныхъ и приватныхъ повѣвали жало̂бнѣ хоругвы, статуу альзацку покрыто чорною заслоною, прапоры полко̂въ беручихъ участь въ обходѣ, були окрытѣ жало̂бною крепою. Провизоричный похоронъ Гамбеты о̂тбувся на кошт державный, правительство выасигнувало на тую цѣль 200.000 франко̂въ. Цѣлый край взявъ участь въ то̂мъ похоронѣ, котрому ро̂вно величного не памятаѣ Франція о̂тъ часу похорону Наполеона I. О̂тъ рана безчисленнѣ товпы народу облягли палату Бурбоно̂въ, где спочивало тѣло Гамбеты. О годинѣ 10 передъ полуднемъ отворилися великѣ брамы палаты Бурбоно̂въ и при гуку 21 сальвъ гарматныхъ, при глухо̂мъ гомонѣ бубно̂въ и трубъ цѣлого парискаго гарнизону войскового вложено домовину на караванъ. Войско по̂дъ той часъ дефилювало о̂тдаючи почесть поко̂йному. Сальвы зъ гарматъ

належатъ тôлько суверенови, а Гамбета бувъ справдѣ сувереномъ Франціи, яко диктаторъ пôдчасъ францусско-прускои вôйны. Всѣ улицѣ, куды переходивъ походъ, були заповненѣ народомъ; люде сидѣли на дахахъ, навѣть на деревахъ. Зъ ôконъ повѣвали жалобнѣ хоругвы, склепы були позамыканѣ. Караванъ бувъ пышный, спеціяльно на сей похоронъ замовленый. Порядокъ походу бувъ слѣдуючій. На передѣ поступали кирасіеры, за ними кôлька генераловъ, опôсля сторожа пожарна въ гали, дальше 3 возы повнѣ вѣнцѣвъ ôтъ тысячей другôвъ, почитателѣвъ и товариствъ; побôчь возôвъ люде несли множество вѣнцѣвъ на довгихъ друкахъ. Довгими двома рядами ишла гвардія республиканьска, а мѣжь нею несено величезный вѣнець ôтъ выборцѣвъ зъ Бельвиль, потôмъ ишли дѣти-школярѣ съ вѣнцями и члены редакцій Гамбетиныхъ органôвъ „République française“ и „Petite rep. fr.“ Доперва слѣдувавъ караванъ. За нимъ ишла родина Гамбеты и приятелѣ, потôмъ президентъ републики Греви съ своєю повною свитою, министерство, сенаторы и депутованѣ парляменту, дальше около 1000 официрôвъ и надъ 1000 делегатôвъ товариствъ гимнастичныхъ, адвокаты въ чорныхъ тогахъ и биретахъ, академики войсковѣ, лига патріотична, масоны съ ôтзнаками, около 1000 людей зъ Альзаціи и Льотарингіи съ безсмертниками въ рукахъ, и т. д. Видъ цѣлого походу бувъ справдѣ величный, импонуючій. Пôдчасъ цѣлого походу розлягалися оклики „Най жіє Франція!“ „Най жіє република!“. Особенно голосными оваціями витано депутаціи альзацкѣ. О годинѣ 2 по полудни наспѣвъ походъ на кладбище Pére-Lachaise; въ брамѣ кладбища зложено домовину Гамбеты и розпочалися промовы. Першій промовивъ министеръ справедливости Деве (Devés) въ имени правительства. Страту Гамбеты назвавъ „народною жалобою“. „Отчина оплакує сына, котрый єи любивъ и пристрастно боронивъ. Велика постать Гамбеты каже вѣрити въ призначенье Франціи и не отчаяти въ хвили нещастя.“ — Деве пôднѣсъ великѣ заслуги Гамбеты для краю, єго патріотизмъ, глубоке знанье потребъ народа, знаменитѣ єго погляды политичнѣ, а выказуючи при кôнци бесѣды свôй жаль надъ передвчасною єго смертею, додавъ, що Гамбета власне запевнивъ Франціи порядокъ внутрь а повагу и спокôй на внѣ. Ôттакъ промовивъ въ имени товариствъ альзацко-льотариньскихъ деп. Chauffour. „Коли цѣла Франція, говоривъ бесѣдникъ, понесла черезъ смерть Гамбеты неôтжаловану страту, то страта тая въ першôмъ рядѣ и найстрашнѣйше дôткнула Альзацію и Льотарингію. Покôйникъ бувъ завсѣгды покровителемъ и надією тыхъ двохъ краєвъ, а въ часѣ вôйны бувъ ôнъ для нихъ неначе персонификацією спôльнои ôтчины. Томужъ и слѣзы Альзаціи и Льотарингіи, то слѣзы мужескѣ, а бôль ихъ — болемъ мужескимъ; смерть Гамбеты не ôтбере имъ охоту до працѣ для вспôльныхъ народныхъ цѣлій. Умеръ великій пріятель Альзаціи, але жіє Франція.“ Дальше промовлявъ президентъ парляменту Бриссонъ, завзываючи всѣхъ до тревалого сполученя, щобы зъєдинити духа цѣлого краю и тымъ сповнити идеалъ Гамбеты. Министеръ вôйны генералъ Бѣлльо промовивъ коротко, але дуже сердечно; промова єго всѣхъ незвычайно тронула. Ôнъ прощавъ Гамбету въ имени арміи, о котру такъ дуже дбавъ; бесѣду єго перерывали оклики: „Най жіє армія, Франція и република“. Послѣдувала ôттакъ дефиляда цѣлого походу зъ надъ 300.000 осôбъ передъ домовиною; дефиляда скôнчилася о $3^1/_4$ годинѣ по полудни. Домовину умѣщено въ тымчасовôмъ гробѣ, щобы єи ôттакъ перевезти до Ниццы пôсля бажаня батька. Додати еще треба, що цѣлый походъ похоронный ôтбувся при правдиво взôрцевôмъ порядку, и урочистôмъ, поважнôмъ настрою, ôтповѣднôмъ сумному торжеству.

Россія. Угода межи Россією а Римомъ вже доведена до кôнця и пôдписана. Условія угоды доси еще не звѣстнѣ, — годѣ отже на теперь въ тôй рѣчи що небудь рѣшучого сказати.

Италія. Власти италійскѣ не то не выдали Австріи арештованыхъ двохъ соучастникôвъ повѣшеного въ Тріестѣ атентатора Оберданка, але навѣть выпустили ихъ на волю. Зъ тои причины повстало въ высшихъ кругахъ австрійскихъ недовѣріє до Италіи, где манифестаціи противъ Австріи тревають дальше.

НОВИНКИ.

— **Съ надходячимъ Новымъ Рокомъ** пересылаємъ всѣмъ нашимъ Вп. Читателямъ нашѣ щиросердечнѣ желаня новорôчнѣ. Нехай щаслива доля загостить пôдъ кожду руску стрѣху; дай Боже, щобы новый рôкъ усмѣхнувся до насъ веселѣйше ôтъ попередныхъ, щобы влявъ въ нашѣ серця єдинодушнôсть и щиру любовь всѣхъ Русинôвъ, покôнчивъ разъ на все злиднѣ, горе и смутки, якими дотыкавъ насъ старый рôкъ, а оживляючи въ нашихъ серцяхъ яснѣ идеалы нашои народнои самостôйности и нашихъ щиросердечныхъ стремлень до розвою и поступу самостôйного — наповнивъ нашѣ серця новыми надѣями, молодечимъ одушевленьемъ и мужескою неустрашимостею працѣ для добра нашои Руси. Новый Рôкъ 1883 най стане новою добою въ розвою нашои народности, най идея народна сполучить наконець всѣхъ щирыхъ Русинôвъ до спôльного дѣланя въ мирѣ и любвѣ. — Пôднесѣмъ высоко нашъ прапоръ совѣстнои працѣ для добра руского народа, и для нашого краю. Непорочнôсть, справедливôсть и жизненнôсть нашои справы народнои пôднесѣмъ широко передъ свѣтомъ непорочными руками, щобы передъ нашою справою покорились всѣ ворогы; щобы на чолѣ нашои народнои справы станули самѣ неустрашимѣ мужѣ, свѣдомѣ высокого пôсланництва нашого руского народа, и глубоко перенятѣ обовязкомъ совѣстнои отвѣчальности передъ лицемъ свого народа и судомъ исторіи. Найже Новый Рôкъ розъяснитъ захмареный небосклонъ Руси, и оживитъ грудь всѣхъ щирыхъ Русинôвъ горячимъ патріотизмомъ, передъ котрымъ бы замовкли всякѣ фарисейскѣ пôдступы и коварства, а скрѣпленѣ жизненностею нашои справы народнои, одушевленѣ величавостею нашои идеи самостôйного поступу и розвою, берѣмся щиро и совѣстно до працѣ, щобы доказати цѣлому свѣтови, що єсьмо щирыми сподвижниками справедливости, рôвноправности, взаимнои любви а противниками слѣпои вражды, бездѣльнои негаціи, и що нѣякими угрозами не дамося ôтстрашити ôтъ обороны нашихъ правъ житя, и ôтъ нашого самостôйного поступу и розвою народного. Щасть же Боже до новои працѣ, до новыхъ успѣхôвъ, до новыхъ побѣдъ...

— **Зъ причины свята „Нового року“** выйде 1 число „Дѣла“ въ слѣдуючій второкъ.

— **Зъ св. Юра.** Преосв. еп. Сильвестеръ ѣздивъ вчера до Перемышля для обговореня гдеякихъ справъ церковныхъ съ Преосв. еп. Іоаномъ. Епископа супроводивъ ректоръ о. Александеръ Бачиньскій, и при тôй случайности представився перемыскому епископови и капитулѣ. Сегодня повернули до Львова.

— **Новоименованѣ крылошане перемыскѣ** оо. Куйловскій и Матковскій прибули нынѣ до Львова и складали визиты епископови, членамъ капитулы и многимъ Русинамъ духовнымъ и свѣтскимъ.

— **Справозданье зъ послѣдного засѣданя центр. Выдѣлу тов. „Просвѣта“**, ôтбувшогося дня 3 л. сѣчня 1883 пôдъ проводомъ головы дра Ом. Огоновского. По принятю и затверджению протоколу зъ попередного засѣданя повзято слѣдуючѣ ухвалы: 1) Пригадатися членамъ неуплатившимъ вкладку членьску за рôкъ 1882. 2) Постановлено скликати Загальнѣ зборы товариства на день 2 л. лютого 1883 о годинѣ 3 по полудни до комнатъ „Рускои Бесѣды“ во Львовѣ (улиця Краковска Ч. 14). 3) Принято и позволено друкувати рôжнѣ справозданя касіера и економа товариства для загальныхъ зборôвъ. 5) Принято до вѣдомости, що укôнчився друкъ послѣднои за 1882 р. книжки „Просвѣты“ п. з. „Исторія Руси Часть IV“ Ол. Барвѣньского. Вызначено ремунерацію авторови, назначено цѣну книжки на 16 кр. и поручено канцеляріи розôслати єи всѣмъ членамъ товариства. 6) Залагоджено гдеякѣ дрôбнѣйшѣ справы касовѣ и администраційнѣ. 7) Принято 18 новыхъ членôвъ.

— **Розвязанье Читальнѣ.** Ц. к. намѣстництво розвязало Читальню въ Курникахъ, въ пов. яворôвскôмъ. Поводу розвязаня Читальнѣ намѣстництво въ обвѣщеню своѣмъ не подає. Замѣтна рѣчь, що читальня була вже розвязана дня 5 л. липня, а въ урядовôй газетѣ оповѣщено о тôмъ ажь 31 л. грудня 1882.

— **Жиды емигранты россійскѣ** выбралися вже наконець зовсѣмъ зъ Бродôвъ. Безперечно, велике то щастье для краю, що не зôстало въ нѣмъ кôлькадесять тысячь лѣнивого, неробôтного пролетаріяту жидôвского, якій зъ разу по розрухахъ антижидôвскихъ въ Россіи заливъ бувъ мѣста галицкѣ, а особенно Броды. Зô всѣхъ сторôнъ озвалися були ôтчаянѣ голосы. Правительство хочь троха за пôзно, але все таки еще въ пору взялося енергично до дѣла, щобы ôтвернути грозяче небезпеченьство. Мѣры правительства звѣстнѣ нашимъ читателямъ. Одну половину жидôвъ вывезли комитеты за грошѣ Alliance Israélite до Америки, а другу половину ôтставлено назадъ до Россіи, где по димисіи министра гр. Игнатьева жиды ôтважно повертали.

(*И*) **Зъ Черновець** пишутъ намъ: 600-лѣтный ювилей панованя Габсбургôвъ празнувала и наша Буковина, а спеціяльно буковиньскѣ Русины. Дня 30 грудня 1882 ôтбувся сей празникъ въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“, где зôйшлося множество Русинôвъ. Саля була хорошо прибрана коверцями, гирляндами, вѣнцями, гербами и хоругвами народно-рускими, краєвыми и австрійскими; на сценѣ освѣтленôй рôжными красками були поставленѣ бюсты цѣсаря и цѣсаревои. Вечерокъ ôткрывъ проф. реальнои школы Еротей Пигулякъ отвѣтною промовою, въ котрôй выяснивъ значенье празника. Хоръ „Союзанъ“ ôтспѣвавъ „Имнъ народный“, а потôмъ аматоры представили комедію Квѣтки-Основяненка „Шельменко Наймитъ“. Було се 8-ме аматорске представленье зъ ряду. Штука була ôтограна дуже добре; панѣ и панове вывязалися дуже хорошо зъ своихъ роль; сцена за сценою слѣдувала безъ довгихъ перестанкôвъ, що 5 минутъ слѣдувавъ актъ по актѣ. Пп. аматорки и аматоры не щадили трудôвъ, щобы сей вечерокъ выпавъ якъ найудачнѣйше, за що належитъ имъ честь.

— **Словаря малоруского-нѣмецкого** выйшовъ уже 3ій выпускъ (арк. 6 а — 10 б) и розсылаєся Вп. пп. предплатникамъ. Всѣхъ Львôвскихъ предплатникôвъ прошу ôтбирати собѣ выпуски Словаря въ Друкарни тов. им. Шевченка (ул. Академична ч. 8), где на руки управителя п. Беднарского могутъ складати такожь дальшу свою предплату. Такожь Всехв. Редакціи часописей „Дѣло“, „Зоря“, „Зеркало“, „Батькôвщина“, „Школьна Часопись“ зволили прийматы предплату на Словарь. Вп. п. Базилевичеви Едм., Жегаловичеви Ив., Крушельницкому Макс., Литвиновичеви Ром., Навроцкому Кост., Яворскому Винк. дякую сердечно за присланѣ матеріялы словарскѣ и повторяю мою уклôнну просьбу до всѣхъ Вп. Землякôвъ о ласкаву помôчь моральну и матеріяльну для мого труду. Выпускъ 4-ый, зновъ въ 5 арк. друкуєся. Станиславôвъ 10. сѣчня 1883. проф. *Евг. Желехôвскій.*

(*И*) **Вп. Игнатій Онишкевичь,** професоръ руского языка въ университетѣ черновецкôмъ заболѣвъ бувъ сего лѣта на ногу и по операціи хорувавъ до теперь. Дня 3 л. сѣчня с. р. выправився ôнъ до Вѣдня на клинику дра Бильрота для дальшои операціи ноги. Черновецкѣ Русины, старшѣ и молодшѣ, супроводили єго на дворець желѣзницѣ, где съ слезами съ нимъ розсталися. На теперь Русины черновецкѣ по ôтъѣздѣ проф. Онишкевича чувствуютъ утрату свого провôдника, но дай Боже, щобы любленый професоръ повернувъ здоровъ зъ Вѣдня и дальше трудився для нашои Руси.

— **Зъ Стрыя** пишутъ намъ: Въ день свого патрона обходивъ Вп. п. Стефанъ Дубравскій, професоръ школы реальнои въ Стрыю въ кружку колегôвъ и пріятелѣвъ 30-ту рôчницю своєи тихои а неусипущои працѣ въ заводѣ учительскôмъ. Желаємо Вп. Ювилятови, щобы крѣпився добрымъ здоровльемъ и мôгъ еще довгѣ лѣта працювати для добра краю и неньки Руси!

— **Гр. Романъ Потоцкій** явився дня 4 л. сѣчня передъ своими выборцями въ Бережанахъ. Выборцѣ були цѣкавѣ, що скаже имъ ихъ недавно выбраный посолъ. И отъ гр. Р. Потоцкій заявивъ имъ коротко, що скликавъ ихъ головно на тоє, щобы имъ лично представитися, а справозданя посольского не буде здавати, бо надто коротко засѣдавъ въ палатѣ. „Вы, мои выборцѣ, єсте малыми посѣдателями землѣ, хлѣборобами. То все одно, чи посѣдатель великій чи малый; а що я такожь посѣдатель, то буду старатися о вашѣ интересы. Необходимо потрѣбнымъ еще менѣ здаєся, щобы нашь округъ перетинала желѣзниця и щобы мы въ Бережанахъ мали свôй судъ окружный. За тыми справами я буду стояти всѣми моими силами“. „Мушу выразно зазначити, — сказавъ гр. Р. Потоцкій, — що знаю и маю добре на увазѣ, що бôльша часть моихъ выборцѣвъ єсть Русинами. Знаю права обряду и народности Русинôвъ, узнаю и шаную ихъ, и буду ихъ заступати, где буде треба, на засадѣ братнои згоды, добра краю и интересôвъ державы“. Выборцѣ высказали свому послови повне довѣріє; въ имени Русинôвъ промовивъ о. Макогоньскій зъ Липицѣ.

— **Въ справѣ выборôвъ до сойму** Поляки вже ôтъ теперь завчасу заходятся, щобы выборы выпали въ ихъ користь. Дня 4 л. сѣчня ôтбулося во Львовѣ засѣданье центрального комитету передвыборчого для всхôдной Галичины. На тôмъ засѣданю принято до вѣдомости, що въ многихъ сторонахъ комитеты мѣсцевѣ вже позавязувалися. Зъѣздъ делегатôвъ зъ комитетôвъ мѣсцевыхъ ôтбудеся во Львовѣ 28 лютого. Речинець, коли ôтбудутся выборы до сойму, доси не звѣстный. Польскѣ газеты удержуютъ, що ажь по рускихъ великодныхъ святахъ, а кореспондентъ львôвскій до „Neue fr. Presse“ догадуєсь, що выборы ôтбудутся скорше, бо Поляки въ послѣдныхъ часахъ поквапно взялися до агитаціи и позавязували вже комитеты въ округахъ выборчихъ. Загальнымъ покликомъ Полякôвъ передъ теперѣшными выборами — пише дописуватель до „Neue fr. Presse“ — єсть: „Выбирайте лишь Полякôвъ!“ — и тымъ то дасться оправдати, що мѣжь Поляками не чути спорôвъ що до кандидатôвъ. Дразливѣ пытаня: чи маршалокъ дръ Зыбликевичь має и надальше окроювати буджетъ шкôльный и шпитальный, чи має бути пôднесена реформа уставъ громадскои и дороговои, — все те теперь пôдчасъ передвыборчои акціи ôтложено на бôкъ. Послы такихъ рôжнородныхъ ôттѣней якъ: Грохольскій, Менцѣньскій Войцехъ Дѣдушицкій пôддаются тôй однôй командѣ противъ Русинôвъ. Жиды, — пише дальше дописуватель до „Neue fr. Presse“, — котрѣ все и всюда держатъ съ сильнѣйшимъ, пôйдутъ и симъ разомъ съ Поляками, такъ що для Русинôвъ представляєся сумна перспектива...“

† **О. Іоанъ Лесковичь** гр. к. парохъ въ Суходолѣ, дек. перегиньского упокоився въ 76 роцѣ житя а 46 священьства. — Похороны ôтбулися въ Четверъ минувшого тижня. Вѣчная єму память!

— **Дезертеры.** Dziennik polski доноситъ: Кадетъ 10-го полку пѣхоты Скарбовскій утѣкъ зъ Перемышля до Россіи и зателеграфувавъ зъ Радзивилова, щобы єго не шукали. Любоєцкій поручникъ того самого полку, такожь пôйшовъ бувъ до Россіи, а коли вернувъ до Галичины запевно по свого брата, котрый такожь бувъ поручникомъ, придержано обохъ и здеградовано на простыхъ жовнѣрѣвъ. Третій ихъ братъ, капитанъ въ Вѣдни, довѣдавшися о тôмъ, ôтобравъ собѣ житье выстрѣломъ зъ револьверу.

— **Будовы касарнь.** О пожички зъ ухваленого сего року соймомъ фонду на будову касарнь въ Галичинѣ, зголосилися слѣдуючѣ мѣста: Тарнôвъ 20.000 зр., Чорткôвъ 12.000 зр., Коломыя 30.000 зр., Городокъ 50.000 зр., Жовкôвъ 80.000 зр., Кракôвъ 52.000 зр., Теребовля 50.000 зр., Львôвъ 12.000 зр., Тернопôль 33.000 зр., Снятынъ 30.000 зр., Броды 50.000 зр., Перемышль 30.000 зр., Бережаны 26.000 зр., Бучачь 15.000 зр., Золочѣвъ 50.000 зр., Калушь 20.000 зр.

— **Загальнѣ зборы членôвъ товариства „Руска Бесѣда“** во Львовѣ ôтбудутся въ пятницю 26 н. ст. сѣчня въ комнатахъ товариства, на котрѣ всѣхъ Вп. Членôвъ симъ запрошуєся. Початокъ о год. 6. вечеромъ. За Выдѣлъ Дръ *Целевичь*, голова; *Гузаръ*, секретарь.

— **Выдѣлъ Руского Касина въ Стрыю** має честь запросити П. Т. Членôвъ якъ и Вп. Родимцѣвъ, котрѣ желаютъ приступити до товариства, на Загальнѣ зборы тогожь, котрѣ ôтбудутся 11 л. сѣчня 1883 о год. 3 зъ полудня въ льокалю „пôдъ трема коронами“. Порядокъ дневный: 1) Справозданье зъ дѣяльности уступаючого Выдѣлу; 2) Справозданье касове; 3) Выбôръ комисіи до справдженя рахункôвъ: 4) Выбôръ предсѣдателя и нового Выдѣлу; 5) Предплата и лицитація часописей; 6) Справа залягаючихъ вкладокъ; 7) Самостôйнѣ внесеня членôвъ. — Въ имени Выдѣлу: *Левъ Шанковскій*, предсѣдатель.

— **Студенты-Русины гимназіи въ Тернополи** зложили и прислали на нашѣ рукя 10 зр. 24 кр. на памятникъ для Тараса Шевченка.

— **На Словарь Евг. Желехôвского** прислали на нашѣ руки Вп. Павлюхъ 10 зр.; Вп. В. Лучаковскій зъ Куликова 1 зр.

— **На портретъ бл. п. Володимира Навроцкого** приславъ Всч. о. Ил. Стеткевичь зъ Божикова 1 зр.

— **Число правникôвъ въ Прусахъ** такъ взмоглося, що правительство узнало потрѣбнымъ застановитися надъ тымъ, якбы тому надмѣрному взростови юристôвъ зарадити. Треба еще взяти на увагу, що въ университетахъ въ Нѣмеччинѣ число студентôвъ на факультетахъ правничихъ єсть значно менше ôтъ числа студентôвъ выдѣлôвъ медичного и фильософичного, не такъ якъ въ австрійскихъ университетахъ, въ котрыхъ выдѣлъ правничій найчисленнѣйше заступленый. Безперечно и въ Австріи дôйде до того, що наше правительство, подôбно якъ пруске, буде мусѣло небавомъ застановитися надъ тымъ, що дѣяти съ надмѣрнымъ приростомъ юристôвъ, котрый вже й теперь кождому впадає въ очи.

— **(Дрôбнѣ вѣсти.)** О. Павелъ Матковскій, крылошанинъ канцлеръ перемыскои капитулы, выбраный раднымъ мѣскои рады въ Перемышли. — Цѣсарь затвердивъ выбôръ дѣдича Іос. Шелиньского на презеса и о. Алексея Заклиньского на вице-презеса рады повѣтовои въ Богородчанахъ. — Въ Бродахъ повѣсився зъ голоду 20-лѣтный ученикъ 3 гимн. клясы, Яковъ Ляндесбергъ, жидъ.

Вѣсти єпархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвской.

На конкурсъ розписанѣ парохіи 1) Кальне, дек. золочѣвского и 2) Сновидôвъ, дек. бучацкого, обѣ надания приватного; речинець вносити поданя до 17 л. марта 1883. 3) Пар. Раковъ, дек. перегиньского, надания цѣсарского; речинець до 22 марта 1883.

Мѣстодеканомъ тысьменицкимъ именованый о. Левъ Калиньскій, парохъ зъ Ôльшаницѣ.

Совѣтникомъ конисторскимъ поставленый о. Михаилъ Грегоровичь, парохъ въ Городиславичахъ.

Каноничну институцію получивъ о. Исидоръ Давидовичь на парохію Радехôвъ, дек. холоѣвского.

Душпастырску посаду получивъ о. Юстинъ Дворянинъ, завѣдательство парохіи Долина, дек. перегиньского.

ПОСЛѢДНѢ ВѢДОМОСТИ.

Сокаль. При выборѣ посла голосувало 185 выборцѣвъ. На крыл. Юзычиньского упало 36 голосôвъ а на п. Гулимку 139 гол.

Жовкôвъ. Ôтдано 198 голосôвъ; зъ тыхъ 76 на крыл. Юзычиньского а 119 на п. Гулимку.

Рава. Голосувало 198 выборцѣвъ. О. Юзычиньскій одержавъ 116, а п. Гулимка 70 голосôвъ. 12 голосôвъ було неважныхъ.

Гулимка отже выбраный посломъ.

(Надôслане.)

(Лѣченье груднои туберкульозы.) Въ ЧЧ. за вересень и жовтень выходячого въ Липску „Reichs-Medicinal-Anzeiger“ находится замѣчательна статія о новôмъ до рослинъ належачôмъ средствѣ гоєня туберкульозы, котре, здаєсь, въ найблизшôмъ часѣ осягне важну ролю въ медицинѣ. Якъ звѣстно, передъ кôлькома мѣсяцями удалося совѣтникови державному дру Робертови Кохови въ Берлинѣ доказати, що причиною тои страшнои хоробы суть микроскопичнѣ паразиты, т. зв. туберкульнѣ-бацилллѣ. Дальшѣ експерименты, переводженѣ на основѣ Коховыхъ даныхъ дромъ Ерлихомъ и проф. Бавгартеномъ въ Королевци довели до несомнѣнного результату, що сухоты суть инфекційною, с. є. заразливою хоробою. Тыми ôткрытями показано медицинѣ дорогу, по котрôй муситъ поступати, щобы могла тую злорадну хоробу съ успѣхомъ поборювати.

Зъ реферату „Reichs-Medicinal-Zeitung“ наводимо, що вже ôтъ давна грецкій купець Гомеро въ Сибирѣ ôткрывъ бувъ рослину, на котру жителѣ сибирскихъ степôвъ вказували, що она „добра на груди“. Тая рослина була въ институтѣ професора хеміи Франческа Чіотто въ Падуи черезъ дра Ранконіого анализована и показалося, що она складаєся зъ субстанцій: гумы, слизистого соку, бѣлка, алькали, танины, хлорофиллѣ и целюльозы, ***але що всѣ тѣ субстанціи зеленымъ олѣемъ такъ сильно сполученѣ, що того олію мимо всякихъ пробъ и навѣть при ужитю процесу намыленя и хльорбаріюмъ абсолютно не можна було ôтлучити и єго специфичного характеру означити.*** До того нового и цѣкавого явища додати треба еще той фактъ, що тая рослина єсть доси ***зовсѣмъ незнана*** а офиціяльно дано єй назву пôсля имени вынаходчика „**Homeriana**“.

Дальше говоритъ справозданье о результатахъ пробъ о вартости лѣкарскôй взглядно гоючôй; пробы выдали удивительный результатъ. ***Головный лѣкарь всѣхъ одесскихъ шпиталѣвъ, дѣйстный тайный совѣтникъ дръ Даллесъ посвѣдчає, що пôдъ єго проводомъ и при помочи лѣкарѣвъ Ляттріого и Вдовиковского въ шпиталю милосерныхъ сестеръ, въ шпиталю для убогихъ, въ шпитальнôмъ ôтдѣлѣ для благородныхъ дѣвиць и въ ôтдѣлѣ царскои гимназіи для хлопцѣвъ зъ помежи 74 хорыхъ на груди лѣченыхъ тою рослиною въ протягу 50 днѣвъ 33 зовсѣмъ одужали, 27 дôзнали значного полѣпшеня здоровля, а 14 остало въ сомнительнôмъ станѣ.*** Лѣкарь королевскои марины ***дръ Скрофани*** въ Венеціи заявляє, що ôнъ тоє средство рослинне въ двохъ случаяхъ на сухоты грудни и на хроничный катаръ грудный уживъ ***и въ обохъ случаяхъ въ протягу двохъ мѣсяцѣвъ хорѣ зовсѣмъ поздоровѣли.*** Въ наслѣдство дальшихъ потвердженъ видимои уздоровляючои вартости тои новои рослины королевске товариство наукъ и штукъ въ Палермо стояче пôдъ покровомъ короля Италіи, удѣлило дня 22 цвѣтня с. р. ôткрытелеви тои рослины — теперь

приватизуючому Гомеро въ Терстѣ — золотый медаль першои клясы, а дальше именовано его почестнымъ членомъ фільнтропійного товариства „Areopago“ въ Фльоренціи, котрого предсѣдателемъ есть професоръ дръ Мерліотти. Теперь многій здобній лѣкарѣ въ Липску почали тую курацію експериментувати, а тымчасомъ п. совѣтникъ санитарный **дръ Конъ** (Cohn) въ Штетинѣ высказуеся похвально о результатахъ такои курації; впрочѣмъ такъ само высказуются и иншій лѣкарѣ.

Задля тыхъ фактичныхъ результатовъ и для того, що лѣкарѣ зъ многихъ сторонъ зажадали рослинного матеріялу, удався п. Гомеро въ червни с. р. другій разъ до Сибіру и ему удалося, при успѣшнои помочи тамошного цѣсарского австрійского консуляту и при улекшеняхъ зъ стороны россійского правительства, набути большій транспортъ тои рослины, котра вже по части приставлена до Терсту.

Розсылка рослины препарованои яко чай въ порціяхъ на 2 днѣ по цѣнѣ $2^1/_2$ франковъ поручена для Австро-Угорщины и Швайцарии домови **H. Schwarz in Prag. Heuwaagsplatz 20.**

Въ виду высокои доносимости того новоотвореного средства и задля щасливыхъ дотеперѣшныхъ результатовъ откриваеся численнымъ терплячимъ на груди нова потѣшаюча перспектива, на котру мы зъ обовязку нашого звертаемъ увагу Читателѣвъ.

Запросины до предплаты

на И. Онишкевича

„РУСКУ БИБЛІОТЕКУ“,

томъ III-ый.

Руске товариство „Академичне Братство“ (передъ тымъ „Дружный Лихвярь“) постановило занятись выданьемъ готового вже въ рукописи III-го тому „Рускои Библіотеки“. Позаякъ дотеперѣшный выдавець Вп. проф. черновецкого университету И. Онишкевичь на се предложенье „Академичного Братства“ згодився, то вже 1 сѣчня 1883 зачнеся друкъ III тому „Рускои Библіотеки“. Въ томъ томѣ мѣститися будутъ творы першихъ галицкихъ писателѣвъ (М. Шашкевича, Вагилевича и Головацкого), а о скольно мѣсце позволитъ такожъ гдеякихъ давнѣйшихъ украиньскихъ писателѣвъ (Гребѣнки, Боровиковского и др.) Правопись позостае та сама, що въ першихъ двохъ томахъ „Рускои Библіотеки“.

Предплата на цѣлый III томъ (20—22 аркушѣвъ великои 8-ки) выноситъ лишь **1 зр. 50 кр.**; по укончению цѣлого III тому (найдальше въ протягу трехъ мѣсяцѣвъ) цѣна книгарска значно поднесеся. Цѣна (за аркушь друку 7 кр.) обчислена якъ найумѣреннѣйше.

Важности такого выданя, заосмотреного вычерпуючимъ переднымъ словомъ, поднозити не потребуемо. Надѣемося, що кождый, кому мила родна письменность, поспѣшитъ съ предплатою. Подписаный Выдѣлъ проситъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей о ласкаве повторенье сего запрошеня. За посредництвомъ „Академичного Братства“ можна достати такожъ два перші томы „Рускои Библіотеки“ по зниженой цѣнѣ, за оба перші томы 4 зр., за самъ I-шій 95 кр., а за II-гій 3 зр. 5 кр. Зложившій предплату вже давнѣйше на IV серію „Рускои Библіотеки“ (на руки Вп. проф. И. Онишкевича) отримаютъ за доплатою 40 кр. III-ій томъ. Цѣны всѣ поданій вже съ вчисленьемъ пересылки почтовои.

Грошѣ просимо присилати або за посредництвомъ Вп. редакціи рускихъ газетъ, котрій бы се запрошенье помѣстити схотѣли, або просто на руки „Акад. Братства“ во Львовѣ, ул. Краковска ч. 14, I поверхъ. — *Отъ Выдѣлу „Академичного Братства“.*

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦІИ.

Вп. В. Л. въ Пріедоръ. „Кіевска Старина“ выходитъ въ велико-рускомъ языцѣ. *Впр. Д. Бород. въ Станьковцяхъ.* За наддатокъ для „Дѣла“ и сердечній желаня щире Спасибогъ! *Всч. А. В. въ Милованю.* 21 жовтя получили мы отъ Васъ 2 зр. и записали за 3 кварталъ; днесь достали мы зновъ 3 зр.; зъ тыхъ записали 2 зр. за 4 кварталъ 1882, а 1 зр. на 1883 рокъ. *Всч. І. В. въ Могильницы* Чи „Библ. найзн. пов.“ Вамъ въ р. 1883 не посылати?

Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 25 и 26 аркушѣ повѣсти въ трехъ томахъ зъ шведского „Грошѣ а праця“.

Звѣстка литературна.

„РОЗМЫШЛЕНІЯ О ПРАВЕДНОСТИ ХРИСТІЯНЬСКОЙ“

Написавъ Іер. Дръ Іос. Мыльницкій.

LXVII розмышленій, 196 сторонъ.

Цѣна съ пересылкою одинъ зр. а. в.

Можна достати во Львовѣ въ книгарни Института Ставропигійского, ул. Руска, ч. 3 и у Автора, ул. Коперника ч. 36.

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничиу глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбольше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячній оригинальній свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фениковъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (12—?)

Молодець

ученикъ VI клясы гимназіяльнои

пошукуе мѣсця яко домовый учитель до дѣтей. Потребуючій зволятъ удатись до Всч. о. Чемериньского, гр. кат. приходника въ Золочевѣ.

Певнымъ и швидкимъ

(9—10) **есть дѣланье**

ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)

(Gichtgeist)

Генриха Блъоха

зъ Егеръ (Чехи)

Цѣна за фляконъ 60 кр.

Правдивый плынъ той можна достати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда подъ „Золотымъ Слономъ“.

BROCKHAUS'

Kleines

Conversations-Lexikon

in 2 Bänden.

Mit Karten und Abbildungen.

3. Aufl. geb. 15 M.

Weihnachtsgeschenk.

БРАТЯ ЛЯНГНЕРЪ

Львовъ, улиця Галицка, ч. 16

поручаютъ свой

Магазинъ товаровъ модныхъ мужескихъ, складъ мужеского бѣля, куфровъ и всякихъ потребъ до подорожи, приборовъ тоалетовыхъ и мысливскихъ, якъ такожь **товаровъ галантерійныхъ** и т. д.

Ровночасно поручаютъ свой **складъ и фабрику рукавичокъ бандажѣвъ и выробовъ рукавичныхъ** при той улици подъ ч. 19.

Майже 100-лѣтне существованье тои фирмы служитъ за найлучшу рекляму. (1—5)

Тысячѣ, на котрыхъ вже не було надѣѣ, завдячуютъ уздоровляючому пиву зъ екстракту солодового житье и тѣшатся нимъ теперь.

(Се слова высказаній неразъ самыми выздоровѣвшими.)

ВЫПРОБОВАНІЙ успѣхи УЗДОРОВЛЯЮЧІЙ

въ хоробахъ обезсиляючихъ, въ загальномъ ослабленю тѣла, въ вадахъ травленя, въ браку апетиту, при кашлю, въ хоробахъ шіѣ, жолудка, грудей и легкихъ черезъ Іоана Гоффа солодовій вытворы, увѣнчаній 58 высокими отзначенями зъ всего свѣта, черезъ єдино-правдиве уздоровляюче пиво зъ екстракту солодового Іоана Гоффа. уздоровляючу солодову чоколяду и солодовій грудній бомбоны

(жадати лишь въ синомъ паперѣ).

До ц. к. двôрского ливеранта до найбольшои части владѣтелѣвъ Европы, пана **Іоана Гоффа,** ц. к. совѣтника, властителя золотого креста заслуги съ короною, рицаря высокихъ прускихъ и нѣмецкихъ орденовъ, Wien, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse, Nr. 2, Comptoir und Fabriks-Niederlage: Graben, Bräunerstrasse, Nr. 8.

Дякую сердечно Іоанови Гоффови за его винайденый и выроблюваный нимъ солодовый екстрактъ, бо его щасливо винайдене уздоровляюче пиво солодове уратувало менѣ житье. Отъ року я бувъ нездоровъ на груди, здавалось, що той боль знищитъ менѣ всѣ внутренности. Зо мною було що разъ горше. Мій домашный лѣкарь выпробувавши вже всѣ средства, порадивъ менѣ наконець ужити екстракту солодового Іоана Гоффа. Майже безъ надѣѣ розпочавъ я нараджену менѣ курацію.

Ледви минувъ мѣсяць, то тѣло моє немовбы перемѣнилось; менѣ зойшло нове житье, менѣ неописано лекше, якъ отъ давна менѣ не було; розумѣєсь, я дальше уживаю сеи курації — Слава Богу, я оздоровѣвъ. Дякую симъ п. І. Гоффови за его лѣкъ, бо бымъ оказався моимъ правдивымъ добродѣемъ. Нехай ще многій лѣта трудится для здоровля терплячои людскости.

В. Цигенбайнъ, рентіеръ.
Unter den Linden 78.

Урядове справозданье лѣкарске

Ц. к Дирекція польныхъ шпиталѣвъ въ Шлезвигъ: При слабостяхъ жолудковыхъ, при хроничныхъ катарахъ, при великій утратѣ соковъ и ослабленю дѣлало солодове пиво Гоффа — знаменито. Въ всѣхъ тыхъ случаяхъ оказалося оно напоемъ дуже радо питымъ и заключаючимъ въ собѣ уздоровляючій поживній и скрѣпляючій средства.

Пирцъ т. Гаерсфельдъ, Дръ Маеръ, лѣкарь региментовый.

правдивого уздоровляючого солодового пива Іоффа:

Цѣны 13 фляшокъ зр. 6·06; 28 фляшокъ зр. 12·68; 58 фляшокъ зр. 25·48. Отъ 13 фляшокъ доставляеся franco до дому. При пересылцѣ зъ Вѣдня: 13 фляшокъ зр. 7·26; 28 фляшокъ зр. 14·60; 58 фляшокъ зр. 29·10; $^1/_2$ кильо солодовои чоколяды I. зр. 2·40, II. зр. 1·60, III. зр 1. (При большій скольности съ рабатомъ). — Солодовій бомбоны мѣшечокъ 60 кр. (такожъ $^1/_2$ и $^1/_4$ мѣшечка). Низше 2 зр. нѣчо не розсылаеся.

Головній склады: *Львовъ:* З. Рукеръ, І Байзеръ, П. Миколяшъ, Г. Блюменфельдъ, Кар. Балабанъ. *Бяла:* Г. Забыстшанъ (апт.). *Божня:* І. Михникъ *Будзановъ:* Ясеньскій. *Черновцы:* Иг. Шнирхъ, І. Голяховскій, Бр. Табакаръ. *Дрогобычъ:* Добжинецкій (апт.), І. Яблоньскій. *Ярославъ:* С. Елленбергъ, І. Ромъ, Вислоцкій. *Краковъ:* Янъ Янига, І. Травчиньскій, В. Редикъ, Е. Штокмаръ, Е. Фухсъ, Ц. Вишневскій. (3—12)

Ново урядженый складъ товаровъ корѣнныхъ

КАРОЛЯ КОЛЬМАНА

въ Самборѣ, Рынокъ Ч. 12.

поручае Высокопреподобному Духовенству и Высокопочтенной публицѣ свій головный складъ товаровъ, котрій зъ першихъ жерелъ спроваджуе и таковій по слѣдуючихъ цѣнахъ спродае:

	Кава Ceylon отлична	. .	1 зр.	85 кр.
	„ грубозерниста	. .	1 „	80 „
	„ середна	. .	1 „	70 „
3	3 „ перлова найлѣпша	. .	1 „	85 „
	„ Мосса найлѣпша	. .	2 „	— „
	„ Jawa	. .	1 „	60 „
	„ Cuba найлѣпша грубозерниста		1 „	85 „
	„ Porteza	. .	1 „	40 „

Цукоръ найлѣпшій въ головѣ по 48 кр.

Такожъ складъ гербаты россійскои, правдивый румъ бремскій, Cognac французкій, Розолисы ланцупкій, портеръ правдивый англійскій, всякій роды вина, пиво пильзненске и всякій иншій товары корѣнній и деликатесы по найтаншихъ цѣнахъ.

При томъ тирольскій яблока, правдивій моризоны зъ головного ихъ складу, Pagliano и Seehofer, дальше склады шкла, лямпъ, папиру, перфумеріи и свѣтла церковного.

Для догодности Всепочт. публики высылаю по тыхже цѣнахъ каву по 5 кильо въ пачкахъ почтою franco на мѣсце и цѣникъ на жаданье franco.

Аптика подъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха

свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична

дра ЛЮЦЕ (Lutze)

въ пачкахъ $^1/_4$, $^1/_2$ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ

найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА

знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр 58 кр., повъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., повъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске

знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей

заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА

въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT

даюча дуже поживну зупу пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду

зъ рожныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'go, Löflund'a чистій и съ рожными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ

РОМЕРСГАВЗЕНА

фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ

скрѣпляючій волосье

повъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскій вина лѣчничій

признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторовъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'go, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матея Якубовского отзначенй, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣджений и знаменитыми узнанй:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове

для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте

противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ

вино пепсинове

противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ

вино пептонове

противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ

противъ катаровъ жолудка и кишокъ.

Тожъ само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшій признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентовъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE

чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ

чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе

чвертъ - литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентовъ.

чвертъ-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера

звій 35 кр.

Кровянка все свѣжа

склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовій власній и ЦУКОРКИ МХОВІЙ

противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНІЙ

Дра VOSSA

пуделко 70 кр.

Правдивій зернята Моризона

пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO

фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкій

власного выробу, неуступаючій жадным иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо

спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста $^1/_2$ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee $^1/_2$ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый

до устъ, найлучше средство до консервованя зубовъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID

найлучша помада до волося, скрѣпляюча порость и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска

власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину менший фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ Французкій

власного выробу.

ПУДЕРЪ Французкій правдивый

и власного выробу.

Плынъ на отмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского

противъ ревматизмовъ и гостцевы.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА

власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio

до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновій выробы Зарга,

рожній мыла, кремы глицериновій и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щe множество иншихъ средствъ до лѣченя, принадовъ хирургичныхъ и матеріяловъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩІЙ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентовъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожъ въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

Угорскій вина

бѣлій и червоній, въ фляшкахъ и бочовкахъ, якъ такожъ власній винокурній коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше достати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякій поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ отъ желѣзницѣ 8 зр. (14—25)

А. ШТАЙНЪ

дентистъ лѣкарь зъ Вѣдня

осѣвъ на постоянне

въ Тернополи.

Лѣчитъ всякій слабости устъ и зубовъ. Операціи, пльомбованя, чищеня зубовъ, выправлюванье штучныхъ зубовъ и щокъ довершуе якъ найлучше и найдешевше. (2—3)

Змѣна льокалю.

Рѣзьбярь печатокъ и майстеръ золотыхъ выробовъ

М. В. ТАУБЕРЪ

во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 6

принимае рѣзьбу печатокъ и вензелѣвъ на рожномъ металю, такожь направы и замовленя срѣбныхъ и золотыхъ выробовъ **по умѣреныхъ цѣнахъ.**

Замовленя зъ провинціи выконуе точно. Кореспонденція руска.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.